MELODIES OF THE

ARMENIAN LITURGY

Melodies of the

Holy Apostolic Church of Armenia.

PLAN OF AN ARMENIAN CHURCH

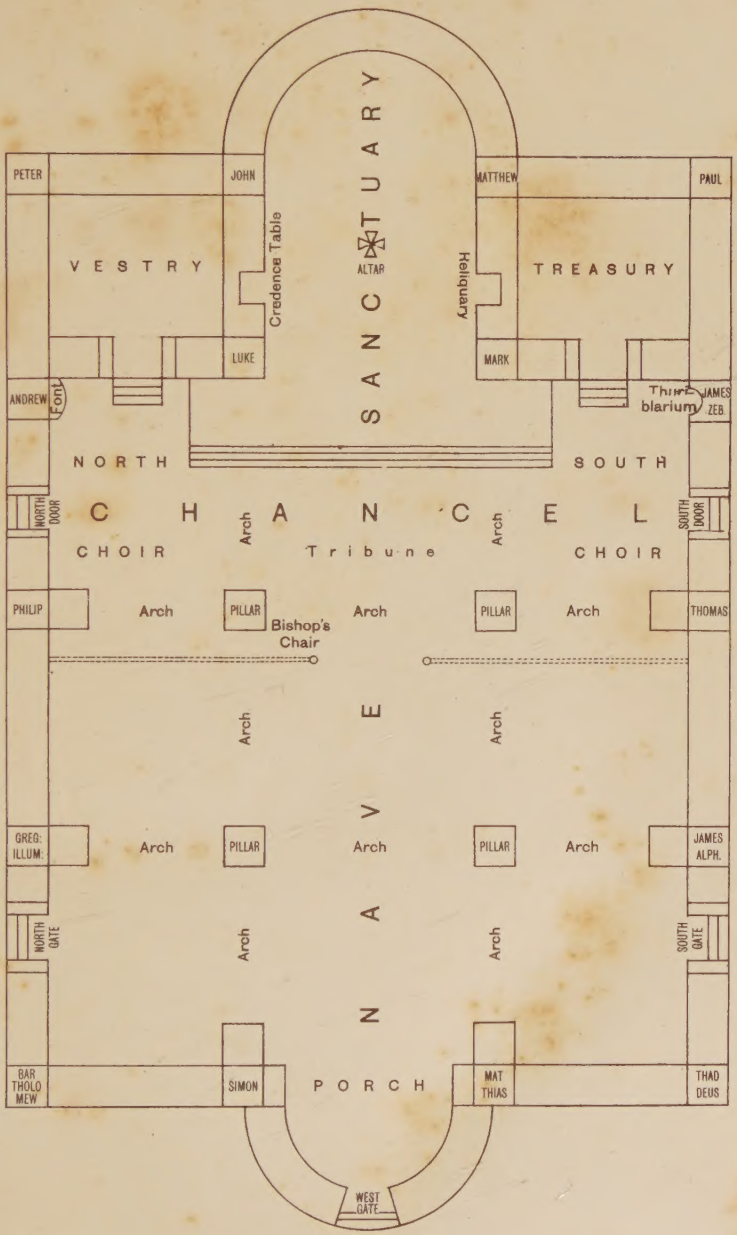

Reg. No. 498, A. A.—Feb. 93.—500.

Photo., S. I. O., Calcutta.

Digitized by the Internet Archive
in 2023 with funding from
Kahle/Austin Foundation

https://archive.org/details/melodiesofholyap0000arme

ԵՐԳԱՀԱՅՏՈՒԹԻՒՆ ԻՆՔՍ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՑ ԸՆԿԵԼԱԿԱՆ

ՍՈՒՐԲ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ

ՊԱՏՄԱԿԱՆ

ՋՈՐՕՐԻՆԱԿ ԵՐԳԻ ԸՍՏ ԿԱՐԳԻ Ի ԺԱՄԱՆԱԿԻ

ՄԵԾԻ ՊԱՀՈՑ ԵԻ ՅԱՒՈՒՐՍ ՏՕՆԻՑ

ԳՐԵԱԼ ԸՍՏ ԿԱՐԻ ՋԱՑՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ԵԻ ՀՐԱՏԱՐԱԿԵԱԼ

Ի

ԷՄԻ ԱՒԳԱՐԵ

ԿԱԼԿԱԹԱ

Melodies of the Holy Apostolic Church of Armenia.

The Liturgy

AS SUNG IN ORDINARY, DURING LENT, AND ON FESTIVALS.

WRITTEN DOWN IN MODERN NOTATION

AND PUBLISHED

BY

AMY APCAR.

CALCUTTA
1897.

M
2160.2
A7
1897

PRINTED FROM ELECTROTYPES, FOR THE WRITER
BY CONES & CO,
300, BOW BAZAR STREET,
CALCUTTA.
[*Copyrighted.*]

Օրհնեցէք զԱստուած ի սրբու թեան նորա՝ օրհնեցէք զնա ի հաստատու թեան ի զօրու թեան նորա ։

Օրհնեցէք զնա ի զօրու թեան նորա ՝ օրհնեցէք զնա ի բա ազում՝ մեծու թեան նորա ։

Օրհնեցէք զնա ի ձայն օրհնու թեան ՝ օրհնեցէք զնա սաղմո սիւք և օրհնու թեամբ ։

Օրհնեցէք զնա ցնծու թեամբ ՝ գովեցէք զնա ու թախտու թեամբ ։

Օրհնեցէք զնա ի բանս քաջագործ ՝ գովեցէք զնա ի բազ բառ լսելի ։

Օրհնեցէք զնա ի ձայն գոհու թեան ՝ ամենայն հոգի՛ օրհ նեցէք զԱհեղ ։

O praise God in His holiness : praise Him in the firmament of His power.

Praise Him in His noble acts : praise Him according to His excellent greatness.

Praise Him in the sound of the trumpet : praise Him upon the lute and harp.

Praise Him in the cymbals and dances : praise Him upon the strings and pipe.

Praise Him upon the well-tuned cymbals: praise Him upon the loud cymbals.

Let everything that hath breath : praise the Lord.

INTRODUCTORY NOTE

About the year 1850 Bishop Thaddeus was sent from Etchmiatsin to the archbishopric of Julfa in Ispahan. He was greatly celebrated at Etchmiatsin for his knowledge of ecclesiastical melodies, and for the purity of his style in singing according to the ancient modes; and not the least of the energetic reforms carried out by him in his diocese was connected with the conduct of church services. Finding that, in Julfa, the old traditional way of singing, hitherto preserved intact owing to the isolated position of the colony, was fast deteriorating, and in danger of being entirely lost, he revived the ancient style by personally training according to his own singing, the choir-boys and future priests of his diocese. One of the best known of these at the present day is the Rev. P. H. Jacob, and it is from his singing that the melodies of the Armenian church, according to the revival and the teaching of Archbishop Thaddeus have been written down by me note for note, re-written, and revised again and again until Father Jacob expressed himself satisfied with the result. They were then harmonised, with the assistance of Mr. Ernest Slater, F.R.C.O., organist of S. Paul's Cathedral, Calcutta. As they are here presented they can be sung either in unison according to the ancient way, or in four-part harmony.

The present publication contains but a small portion, and that only the most familiarly known of what I have written down from Father Jacob's singing, which may be said to have been entirely from memory, for the old signs, or neumes, found here and there over the words in the hymnal, are now little or no actual guide. The effort of memory involved in this old-world singing, more especially

of the complicated and elaborate festival hymns occurring only once in the year, is not easy to realise by anyone accustomed to modern methods. Father Jacob knows nothing of music, and has never sung to any instrument. His singing is throughout consistent, and, even in the most elaborate figures he does not adopt the interminable and purposeless variations so often indulged in by Armenian singers, which are nothing but a sure indication of a corrupted style.

With the passing away of the generation of Archbishop Thaddeus' pupils, and the arising of a new generation of priests whose knowledge of his revival is only at second hand, the conditions of modern life amongst Armenians, so different from their isolated existence of other days, are fast leading to the corruption and final extinction of these ancient melodies of our Church. So that it is earnestly hoped that their publication in a form easily accessible to all, may tend in some small degree, not only to their preservation, but also to the revival of congregational singing, and to that improvement — otherwise impossible — in the *order* of the conduct of services, which must of necessity follow the adoption of a uniform style of singing for one and all. Gold and silver, costly jewels, richly embroidered vestments and draperies, are all to be found in Armenian Churches, each taking part in beautifying the most dignified of ancient rituals, while, unbefitting as it may seem, not a thought is spent on that crowning touch of beauty given to the service of man by the cultivation of the most spiritual of arts — that which has been deemed worthy of embellishing even the service offered to God by the angels in heaven.

The melodies which are here printed for the first time must not be confounded with the airs contained in a volume published by the Mekhitariste Fathers of Venice, which are very different both in general style and in modal endings, and either belong to quite another system, or to one greatly affected by foreign influences. I must add that the recitatives of the celebrant, unintentionally omitted, were sung to me by the Rev. Father Isaac, another very well known

pupil of the Archbishop, in the absence of Father Jacob from Calcutta.

The principal liturgiological authorities consulted were, Neale's *History of the Eastern Church*, and Neale and Littledale's *Translations of Primitive Liturgies*.

The translation of the text, by Mr Mellik-Beglar, is an entirely new one, published here for the first time, and my thanks are due to the author for kindly allowing me the use of it, and for delaying his own independent publication until its appearance here. The Armenian text has of course been taken from the authorised versions used in the churches of this diocese.

My thanks are also due to Mr Thomas Malcolm, for specially revising for this book the whole of the translation, and thus clearing up many doubtful and hitherto erroneously rendered passages; for translating himself several of the festival hymns of Part III, inadvertently omitted; and for much information, otherwise unobtainable, kindly given in the course of a long and troublesome work.

As an apology for the many typographical imperfections and errors, and the long list of errata, I must add that, finding many difficulties in the way of bringing out this book, it has been entirely set up by myself, and a very small staff of compositors trained by me. The only font of Armenian type at my disposal was incomplete, and somewhat the worse for wear, and no good Armenian compositor was to be found. Discovering the impossibility of printing from the delicate lines of music type, the whole thing had to be electrotyped, and during the process it often happened that Armenian letters were misplaced and others sometimes broke off in the electro. Fortunately the words are so well known to Armenians that this is unlikely to cause any misunderstanding of the text. In correcting my pages of music type, some misplaced sharps and flats were sometimes overlooked, as well as a few other small errors; and other mistakes may be found in the Armenian words of the melodies which have occurred through my own very slight knowledge of the language. It

scarcely seemed worth while re-electrotyping whole pages for such errors. I know that the difficulties I had to contend with will be understood, and my mistakes excused, by anyone possessing a knowledge of printing, particularly of music setting, while as to other people, I can only hope that the fact of the production being that of an amateur may prevent its many imperfections from being too harshly criticised.

AMY APCAR.

CALCUTTA

June, 1896.

[No attempt has been made at scientific transliteration. The rendering given is of the simplest and easiest description, and is intended for those who are ignorant of the language, as a help to following the service, not as a correct rendering of Armenian pronunciation in Roman letters, which would have been a very difficult task. A should be pronounced as in *far*, ai as in *in*, ai as in *line*, ä as in *fate*, u as *oo*, ŭ as in *up*, gh and kh as gutterals, wo as in *worm*, th very sharply, r somewhat rolling, and other letters in the ordinary way.]

The Early Church in Armenia.

Table of Apostolic Succession.

[*Published at Etchmiatzin.*]

34. Thaddeus the Apostle
69. Bartholomew
70. Simou the Canaanite
„ Elisha the Disciple.
„ Zthaddeus „
„ Judah Thaddeus or Lebboeus
34. Athey of Edessa
40. Zacharia Arthaz
41 Theophilus of Cesarea
67. Khumsi of Siuni
90. Pamphilus of Siuni
110. Barsumas of Edessa
160. Zouthicus of Armenia
210. Alexander of Cesarea
251. Bermilianus of Cesarea
253. Acacicus of Diarbekir
254. Merujan of Upper Armenia
260. Archelaus of Mesopotamia
272. Clenius of Cesarea
285. Athanasius of Sivas
290. Blasius of Sivas
292. Leontius of Cesarea

In the Ecclesiastical History of Eusebius, Bishop of Cesarea, may be found an account of the letters which passed between Avak-hair, otherwise Abgarus, ruler of Upper Armenia, and our Lord. This correspondence was chronicled in the archives of the city of Edessa, and thence copied and translated from the Syriac by Eusebius himself. There is also a narrative, from the same source, of the mission of S. Thaddeus to Edessa after the Ascension, of the baptism of Abgarus, his household, and many others, and of the ordaining by S. Thaddeus of bishops or presbyters, the first being Athey in the year 34. The next was Zacharia in 40, and Zthaddens in 60, all three in Edessa. In 65, or 60, S. Bartholomew

came to Armenia after preaching the gospel in Persia, Arabia, Khorassan, and it is said, in India. S. Thaddeus also ordained Theophilus in Cesarea in 40, Bartholomew in Armenia Major, and others in 67; he was martyred by the king of Lower Armenia, Sanadruk, nephew of Abgarus. Theophilus is said to have written to S. Luke for information, and there being no other bishop of the same name at that time, he is considered to be the "most excellent Theophilus" of Luke I., 3. After these others succeeded in Cesarea, Alexander in 210, Bermilianus in 230, Clenias in 272, the latter being succeeded by Leontius, who consecrated S. Gregory the Illuminator.

In spite of terrible and ceaseless persecution, lasting from the time of the preaching of S. Thaddeus up to that of S. Gregory the Illuminator, the light kindled by the Apostle was never completely extinguished, and the scattered believers of Armenia were in spiritual union with the Churches of Jerusalem and Cesarea, using the same forms of prayer, and the Greek New Testament.

S. Gregory the Illuminator was by birth a Parthian belonging to the royal family of the Arsacidian dynasty, whose rule in Parthia began B. C. 250, a younger branch reigning in Armenia from B. C. 150. Anak, the father of S. Gregory, was not only of the royal stem, but was also a chief of the Surenian clan, the clan of the field-marshal or commander-in-chief, — Surena — who alone had the right of crowning the kings of Parthia. Anak, having deserted to Ardashir or Artaxerxes of Persia, treacherously assassinated his kinsman Khosroes of Armenia, and was in his turn put to death with all his family excepting the infant Gregory. The child was saved by his Christian foster mother and brought up by her in the faith at Cesarea, where, later on, he married Mary, daughter of a prince named David. After the birth of two sons, Aristaces and Verthanes, Mary entered a convent, and S. Gregory went to Armenia, with the intention of making amends for the sin of his father by converting to Christianity his kinsman Tiridates the king (son of the murdered Khosroes), at whose court the worship of the goddess Anahid [Diana] prevailed. But it was only after great persecution, undergoing agonising bodily torture, and several years of imprisonment in a pit, as well as numerous other sufferings, that S. Gregory finally accomplished, not only the conversion and baptism of Tiridates, but of all his court, and firmly established Christianity throughout the land. In 302 he went in great state by order of the king, to Cesarea, to be there consecrated Patriarch of Armenia by Leontius, Patriarch of Cesarea. It will be remembered that the Church in Cesarea had been in communion with the Church in Armenia since the earliest days of Christianity, and S. Thaddeus there consecrated Theophilus bishop, so that S. Gregory, on whom the mantle of the Apostle seemed to

have fallen, went to Cesarea, it has been said, to be as it were consecrated by S. Thaddeus himself. The great work of the Illuminator of Armenia was the foundation and organisation of a National Church with its various rites and ceremonies. In addition to this, he established monasteries and schools of learning, and built churches in every part of the country, ordaining hundreds of priests. After the accomplishment of all these things, S. Gregory abdicated, appointing his son Patriarch in his stead, and retiring from the world, gave himself up to a life of prayer and contemplation. His death took place in 331. Verthanes succeeded his brother Aristaces, and the patriarchate descended in a direct line from father to son as follows,

Verthanes
Hussigh
Athanasius
Nierses the Great

S. Mesrope was a disciple of the great Nierses, and a man of great erudition, He was appointed to an important literary post at the court of king Khosrove, but after some years at court, he left the world, and gave himself up to religion.

S. Isaac was the son of Nierses the Great, and the sole descendant of the Illuminator. He had studied at Jerusalem and Cesarea and was a man of great learning and deeply religious life. After the death of his wife, he entered upon a life of religious seclusion, but on the death of the Patriarch Asbourak, who succeeded Nierses, S. Isaac was appointed to the patriarchal chair. It was, however, a period of continual political trouble, and in the confusion and anarchy resulting therefrom S. Isaac was not long after dethroned. After some time had elapsed, he was re-installed in an interval of peace, which enabled him, together with S. Mesrope, to accomplish much in the cause of national progress. Up to this time the nation had possessed no alphabet, the language having been written by the aid of Persian, Greek, and Syriac letters, and the want of a national character was keenly felt, particularly after the retirement from court of S. Mesrope, whose erudition had gained him many honours at the hands of the king. After much patient effort, SS Isaac and Mesrope succeeded in arranging or inventing the Armenian alphabet. In the words of Moses of Khorene, S. Mesrope saw, " not during his sleep and dreams, neither by a vision in full daylight, but in his heart, appearing to his mind's eye, the fingers of a right hand writing on stone. " This took place in the year 406, and an immense impetus was thereby given to the advance of learning . To S. Mesrope is also due the composition of the Georgian alphabet, made at the request of the Georgian king and chief bishops. Troubles again broke out, and S. Isaac, compelled to abandon his seat, passed with his

grandsons and S. Mesrope into Grecian Armenia, where further difficulties awaited them. But after a visit paid to Constantinople by S Mesrope, who succeeded in gaining the favour of the emperor, they were allowed to establish themselves at Theodosopol, now Erzeroum. Schools were opened, and the Saints carried on the good work they had began in other parts of the country. Some years after, S. Isaac was entreated by the satraps who had been the cause of his exile to return to his office, but he refused on account of a revelation of the future, which had been made to him in a vision. In 440 te Saint passed away, and his friend and companion S. Mesrope followed him the year after. Their last work was a new translation of the Bible, said by learned men to be the queen of versions, both on account of its absolute correctness, and of the beauty of its style. The hymnal of the Armenian Church was greatly enriched by their writings, particularly the Lenten portion, and S. Mesrope is also author of the greater part of the Mashthuerts, or Book of Ritual, of much of the Jamakirk, or Book of Common Prayer, and of the Thonatsuits, or Calendar. The two Saints together revised the liturgy received from the Illuminator.

The Liturgy.

Liturgiologists divide the liturgies of the Eastern Churches into three grand divisions.

I. That of Jerusalem, or of S. James.
II. That of Alexandria, or of S. Mark.
III. That of Edessa, or of S. Thaddeus.

From the first of these, the Liturgy associated with the name of S. James, which is certainly not of later, and probably of much earlier date than 200 A. D., are derived forty Syro-Jacobite offices, as well as the Liturgy of S. Basil, and its off-shoots, the Liturgy of S. Chrysostom (in the ordinary use of the Greek church), and the Armeno-Gregorian or Liturgy of the Church of Armenia. This is not only associated with the name of S. Gregory, but is said to have remained unchanged from the period of his organisation of the church up to the present day.

There is however, nothing to show that S. Gregory had anything to do with its composition with the exception of his doxology to the Creed. The form adopted by him could only have been what was in use at Cesarea and Jerusalem, since, to give one instance only, the churches were in such intimate union that all the Armenian Patriarchs were consecrated at Cesarea in Cappadocia, Western Armenia, up to and inclusive of S. Isaac. When SS. Isaac and Mesrope revised the Liturgy received from S. Gregory, they made several additions to it, and in 480, when Johan Mandakunian had added prayers from S. Basil and S. Chrysostom, the liturgy had in its principal features probably developed into what it is at the present day — that is, practically the Liturgy of S. Chrysostom with some later additions from Armenian writers. Like all ancient liturgies, it may be divided into three portions,

I. The Office of the Prothesis, or Credence Table.

II. The Pro-Anaphora, or Mass of the Catechumens.

III. The Anaphora, or Mass of the Faithful.

Although for the sake of brevity, the word mass is here used, the meaning of the Armenian word signifying the office of the Holy Eucharist, սուրբ պատարագ (*surp pat'harak*) is, literally translated, the Holy Mystical Offering, a term which does not convey the sacrificial meaning now attached to the Roman word. Had a sacrificial meaning been intended, the word used would not have been *pat'harak*, but զոհ (*zuoh*) or զոհաբեր (*zänumn*). The word *pat'harak* may also be interpreted thus — *pathar*, perfect grace, and *ak*, habitation.

Preceding the Pro-Anaphora, but not forming part of the liturgy proper, are the Preparatory Prayers, said by the Celebrant while robing in the vestry, the first being indentical with, and the following shorter versicles differing somewhat from the corresponding Chrysostomic office. Meanwhile, in the north Choir, choristers and acolytes are singing the Robing Hymn of Khachathur Varthapiet of Taron, a famous singer of his day. The Priest enters the church, various prayers and psalms are recited he ascends to the altar, and after a few short prayers the curtain is drawn, and the OFFICE OF THE PROTHESIS follows, in the case of a Priest celebrant. When a bishop celebrates, the curtain is left open until he has said privately the prayers of S. Gregory of Nariek (951—1003) p. 28, a writer asgreatly famed for his eloquence as for the poetical mystic beauty of his writings, which include commentaries, homiles, lamentations or elegies, canticles,

and religious songs.

Office of the Prothesis.

This greatly differs from the elaborate ceremonial of the Chrysostomic liturgy. As a shorter and simpler rite is known to have been originally used at Constantinople, it may be that the Armenian resembles the earlier form. The unleavened bread is made earlier in the morning by the priest himself, reciting certain prayers and psalms the while. Three wafers are generally made, stamped with the crucified Figure, but one only is consecrated; the others are given away, and the remainder of the bread, the *antidoron*, is distributed to the congregation after the service. The wine is pure, no water being added as in the Greek rite. As the Armenian Church believes that Our Lord could only have kept the Passover in the orthodox way, that is, with unleavened bread and pure wine, so does she keep the Eucharistic feast with unleavened bread and unmixed chalice, acknowledging as her only guide the example set by Our Lord Himself.

The Prayer of the Prothesis, mentioned in the rubric, p. 32, as Chrysostomic, is taken from the liturgy of S James, where it is said when the oblations are brought from the Prothesis to the Altar, at the Great Entrance. The Choristers have meanwhile been singing a Canticle followed by the Incensing Hymn, p. 45, an Armenian composition generally ascribed to S. Nierses Clajensis, and dating from the twelfth century. The curtain being withdrawn, the

Pro-Anaphora

commences with the Introit.

The Introit of the Chrysostomic liturgy consists of three antiphona, introduced into the service by Ignatius, Bishop of Antioch, and composed of verses from the psalms with prayers for the Priest, the second antiphon ending with the celebrated Initial Hymn, or Introit from the liturgies of S. James and S. Mark, and the third with troparia appropriate to the day. The Armenian differs in placing the Initial Hymn at the beginning, p. 58, but the Priest's prayers are the same, and the place of the troparia is supplied by the Chashu, or hymn of the ninth hour. The

Little Entrance

now takes place, p. 93, the corresponding Greek prayers being said by the Priest, while the Book of the Gospels is carried round and placed on the Altar, typifying the incarnation of the Word. Meanwhile the choristers sing the Trisagion.

This hymn is exceedingly ancient, and probably apostolic. The words in the Greek rite are "Holy God, Holy Mighty Holy Immortal, have mercy upon us," and are addressed to the Trinity. The Armenian differs by inserting a clause varying according to the day, and thus rendering the hymn an address to One of the Persons of the Trinity. The addition for Lenten days is that known as the addition of Peter the Fuller, but by Armenian tradition ascribed to an utterance of S. Joseph of Arimathea, at the Descent from the Cross.

Now follow the Lections, of the Psalms, the Prophecy, (the Greek liturgy of S. James and the Armenian being the only Eastern rites still retaining this lection), and the Epistles, followed by the Alleluia, and then the Gospel, after which

The Creed

is said by the Celebrant if no other priest is present.

In 325 S. Gregory and Tiridates the king were invited to attend the council of Nicœa by the emperor Constantine, but the king declined on account of troubles with neighbouring states, and the Illuminator's retiring disposition induced him to depute his son Aristaces to attend the council in his stead. The articles of the Creed being brought by the latter to Armenia, S. Gregory incorporated them in the liturgy, with his own concluding doxology of worship and praise. The differences between the Armenian Creed and that of the council of 325 consist principally in explanatory amplifications of some of the clauses, and in some other matter directed against certain heresies. In no other liturgy is the Creed heard by the catechumens, S. Chrysostom and others placing it after their dismissal.

The next litany is, by S. Chrysostom, followed by a prayer for the catechumens, but the Armenian has instead a prayer for the third hour, probably by S. Basil. The Dismissal of the Catechumens follows, p. 111, by the deacons or

acolytes. S. Chrysostom has, after this, two prayers for the faithful, but the Armenians sing a hymn, p. 113. The words of this hymn have frequently been incorrectly translated *The Body of the Lord . ..... is before us*, and the fact of consecration not having yet taken place has led to much misapprehension. The real meaning of the words կայ առաջի (*ka arachi*) is, *is at hand*, and could only have been translated *before us* in the sense of something not yet attained to, not in the sense of something actually present.

The Great Entrance

The Great Entrance now takes place, the holy gifts in the veiled chalice being carried with great ceremony from the Prothesis to the Altar. This is only done by the celebrant if no other priest is present; otherwise he does not leave the Altar, thus differing from the Greek rite, in which the Great Entrance is always made by the celebrant.

In the Chrysostomic and other liturgies, the Cherubic Hymn is now said by the Priest and sung by the choir, but in the Armenian it is appointed for great festivals only, when it is sung in procession. On other days the Choristers sing one of the Holy Hymns of Oblation while the Great Entrance is being made, (see p. 115). The celebrant says the prayer from the Greek liturgy, p. 120. The Cherubic Hymn dates from about the time of Justinian, and the accompanying prayer is therefore considered an insertion, not being found in the most ancient MS of this liturgy. After a short ectene the Priest says a Prayer of Oblation by S. Athanasius instead of S Chrysostom's. The Kiss of Peace follows, succeeded by some short versicles and responses very similar to the Greek excepting that there the Creed now occurs, and the Pro-Anaphora closes with an injunction to guard the doors. Although this injunction is now said to have referred in a mystical sense to the barring of our minds against worldly thoughts, a comparison with other offices distinctly shows that it was a very practical and necessary precaution against the intrusion of the heathen, who imitated and profaned Christian rites. At the dismissal the Greek liturgy of S. James has — Let none of the uninitiated; cast your eyes upon each other; the doors, all upright. The First Syro-Jacobite norm: Ye that are baptised, draw nigh to peace: shut the doors: — amongst many other instances. If the following Armenian sentences carried out the mystical meaning, they would not occur, as they do, in all other preface norms with no reference to the shutting of the doors, which in other rites takes place at different times.

The Anaphora

The Anaphora, or Liturgy proper, commences with the Sursum Corda and the usual responses. It may be subdivided into

The Great Eucharistic Prayer, beginning with the Illation or Preface, and ending with the Commemoration of the Institution.

The Consecration, beginning with the Words of Institution and ending with the Prayer for the change of Elements.

The Great Intercessory Prayer, beginning with the General Intercession, and ending with the Prayer of Inclination, or of Humble Access.

The Communion, from the Elevation to the Thanksgiving.

The norm of the Preface is very much the same in all liturgies. The Illation or Preface of the Eastern rites is invariable, unlike the changing Prefaces of the West.

The Armenian Illation, p. 135, resembles those of S. James, S. Basil, and S. Chrysostom, and ends in much the same way; the last sentence is said aloud introducing the Triumphal Hymn, p 136, identical in all these rites, and the Prayer of Consecration follows. This also differs slightly, but in the general tenor agrees with all three. The last clause before the Words of Institution is the same. After these, the Armenian inserts a hymn, the first of three hymns to the Trinity, Amen. Heavenly Father p. 142, during which the Celebrant continues the prayer, making the Second Oblation, p. 145, which the choir follows with the thanksgiving of S. Basil and S. Chrysostom. The Prayer of Humble Access, or confession of unworthiness is said meanwhile (S. Chrysostom apparently has nothing parallel), and after a blessing the choir sing the second hymn, to God the Son, p. 149. While they sing, the Invocation and the Act of Consecration take place. The blessing of the Bread and of the Wine is said thrice, and then of the two together thrice also. Up to now, the Celebrant when praying has held up his hands, but after this he may not raise them. As in S. Chrysostom and S. Basil, the Consecration is followed by the words "changing them by Thy Holy Spirit."

The Diptychs.

There follows the great Intercession for the Quick and the Dead, found in all five families of liturgies, Eastern and Western, but varying in its position. The Armenian follows what is considered the general rule of the Church in placing it between the Invocation and the Lord's Prayer.

On the part of the choir the Invocation is followed by the third hymn, to the Holy Spirit, p. 152, for rest to departed souls. The Priest's intercessions are for peace and safety for all. S. Chrysostom here first places the intercession for all the faithful departed and the commemoration of the Blessed Virgin, after which the choir sings the "In thee, O full of grace, all creation rejoices." Then follow the diptychs and the prayers for the Church, and for all the living.

The Armenian has a general mention of the living and of the departed, beginning the diptychs with a commemoration of the Virgin, p. 155. The response of the deacons or acolytes : here noticeable, as partaking of the nature of a petition well as of a commemoration, besides resembling the following ones. There is no hymn to the Virgin. The Diptychs of the Departed follow, including many saints and others, ending with a prayer for the Church. A General Thanksgiving, apparently Armenian, is chanted by the acolytes, p. 161, with a private prayer for the priest, resembling S. Basil's in the same place.

The ectene following may be said only by a deacon, not by the acolytes. The ending of the Priest's preface to the Lord's Prayer and the Embolismus much resemble what is found in the other liturgies.

The Elevation

is made by the celebrant with the same words as in S. James, S. Basil, and S. Chrysostom.

The hymn following the Elevation, p. 175, is to be found in all the three other liturgies, but is followed in the Armenian by blessings to the Trinity, culminating in another hymn, by the choir. The Priest's prayer is the one which in S. Chrysostom precedes the Elevation.

In the Armenian the Priest again elevates the Chalice, p. 184, the curtain is drawn, and in penitential seasons a metrical litany, p. 310, preceded by suitable hymns, p. 280, is sung; otherwise the choristers chant versicles similar to those in SS. James and Chrysostom. Meanwhile the Communion of the Priest takes place (the accompanying prayers being apparently from the Greek), and then, the curtain being withdrawn, the Communion of the people, in both kinds, — the Bread having been dipped into the Wine, p. 184. Hymns of thanksgiving follow, amongst which the Kans, p. 207, are evidently a later insertion, till on the

completion of the celebrant's post-communion prayers, the curtain is withdrawn p. 228, and he descends into the tribune, where he says the PRAYER BEHIND THE AMBON of S. Chrysostom and S. Basil. The service in these rites ends here with the Dismissal and a psalm, but in the Armenian the Celebrant reads a second Gospel, the first chapter of S. John, an insertion considered as borrowed from the Latin. The Dismissal is given, and the service ends with the psalm and the distribution of the antidoron, the celebrant disrobing after, not before the Dismissal, as is done in the Greek rite.

A study of the Liturgy will show that the part audibly taken by the celebrant is small. The greater portion consists of hymns, long and short ectene, versicles and responses by the choir, who during mass are divided into սարկաւագունք *sarkavakunkn*, deacons or acolytes, and դպիրք, *th'pirkn*, clerks or choristers. The Deacon, who is also the Thurifer, stands to the right of the Celebrant, and the acolytes on either side, in single or double file facing eastwards, while below in the tribune stand the Choristers in a line facing the altar. In all other translations of this liturgy, the word *Sarkavak* has been rendered deacon. But since, without referring to the part of the celebrant, there are only certain portions of this service said exclusively by a deacon (or a priest), the word would be somewhat misleading, though perfectly correct, if used throughout in this connection. It seemed, for this reason, advisable to use the word acolyte instead of deacon for all parts of the service which may be said or sung by any one, not necessarily in minor orders, going to help at the altar.

An Armenian church consists of the sanctuary with a vestry and treasury, or sacristy, to the north and south, the chancel, nave, and porch. Within the sanctuary, which with vestry and treasury is on a higher level than the rest of the building, stands the Altar, an isolated square structure of a table with steps or degrees rising from the back of it. In the centre of the table is the consecrated moveable block of stone on which the chalice stands during mass, and on which lies at all times a volume of the Gospels (which may not be bound in leather), representing the Presence of CHRIST. On the Altar stands a cross painted with the crucified Figure, and a picture of the Virgin and Child. A lamp always burns in front of the Altar, and a picture hangs above. No crucifixes or statues are allowed, nor the raised *ikon* of the Greek church, the curtain taking the place of the *ikonostasis*. Mass may be celebrated once a day only, and, properly speaking, there should be only the one Altar *(Bema)*. In the ancient plan for an Armenian church found in the *Mashthuerts*, there is no sign of the small chapels now seen in the churches.

The niche in the north wall of the sanctuary is the Prothesis, or chapel of the Credence, where the elements are kept previous to the Great Entrance, and where the Host is reserved. The niche to the south is the Reliquary, *skeviphulakion*, where the *skevi*, the apparatus for the service of the eucharist, were placed to be washed after mass, and then brought back to the Prothesis. After several years had passed it was used as the reliquary. These niches are a survival from the services in the catacombs, held on the altar-tomb of some holy person. It was a natural transition, from placing the offerings before the altar to reserving them in some niche or wall-projection till wanted; and it is well known that the presence of some holy relic was in early times held essential to the consecration of an altar.

The Chancel or Choir is divided into three parts, the one to the north being the chief priest's, or archdeacon's chancel, and the one to the south, the precentor's. In the daily services the choir sing antiphonally from both, facing eastward. The central and largest portion is the tribune, *exedra*, *apsis*. Here the choristers stand during mass, and here, at all services, the lections take place. The *naos*, or nave, is occupied by the congregation, the men in front and the women and children behind, or in a gallery. According to ancient usage there should be no seats excepting the bishop's chair. The porch, *pronaos*, is often only the western-most portion of the church, and but little separated from the nave; if outside, however, it was the narthex, or scourge, and was formerly occupied by the penitents, who were excluded from the nave. Probably the catechumens stood there also, during the Anaphora. Sixteen foundation stones in the walls of the church are laid in the names of the Apostles and of the Illuminator, and four pillars in the nave support the dome. The principle of internal arrangement — the tribune in front of the hieron bema (the judgment or mercy-seat), and other things recall the basilica, the prototype of the Christian church; and the outer shape of the building, with the exception of the dome, is that ancient one laid down for a church in the Apostolic Constitutions, the oblong square. "And first let the building be oblong, turned to the east ..... for that it is like a ship."

The Hymnal.

The daily offices of the Church, nine in number, contain several fixed hymns found in the Prayer book, besides others appointed according to the day, and taken from the Sharakan, or Hymnal. Each of these

hymns is preceded by its special Antiphon, sung according to the mode of the hymn. "This most beautiful invention (of the Antiphon) pitches the keynote of the psalm, and points out in which of its mystical senses it is at that time to be recited." *Neale's Essays on Liturgiology.*

The first and longest of these is the Hymn of Praise, *Orhnuthiun*, belonging to the Office said at dawn, consisting of one long hymn in two or more parts, with several additional hymns inserted before the two last verses of the Orhnuthiun proper. These are taken from other parts of the hymnal, (a practice leading to a good deal of repetition) and, amongst several others, there must always be one to the Holy Spirit, one in memory of the departed, and one in honour of the Virgin Mary. A short office for departed souls is always recited before dawn on the days when the Eucharist is to be celebrated, and from the set of hymns in every mode appointed to be used at this office, a selection is made for the additional hymn inserted in the Orhnuthiun.

These additional hymns are always sung very quickly until the one to the Holy Spirit has been reached, when the time changes back to that of the Orhnuthiun. After these hymns half of the doxology is sung, then one of two verses reserved from the Orhnuthiun, then the second half of the doxology, and finally the hymn ends with the last verse of the Orhnuthiun. Contrary to the use in the West, no hymn ever closes with the doxology, this being invariably placed before the last verse.

The Antiphon of the Orhnuthiun is the song of Miriam, "Sing ye to the Lord, for He hath triumphed gloriously" *Ex. xv., 21.*

To the next office, said at sunrise, belongs the *Harrts*, or Hymn of the Fathers, the Antiphon being, "Blessed art Thou, O Lord God of our fathers: blessed and glorified be Thy Name for ever." It is considerably shorter than the Orhnuthiun, and is always in two parts, with a second Antiphon, "Bless the Lord, O Israel, bless Him and magnify Him for ever." Allusions to the Old Testament frequently occur in this hymn.

After a Litany and a prayer the Hymn to the Virgin is sung. It is called the *Mietsatsustsä*, from the first word of its antiphon, which is the first verse of the *Magnificat*. and consists generally of three verses and the doxology.

A few words of explanation are necessary with regard to the term *Birthgiver of God*, used in this translation of the Liturgy and hymns. In the most ancient Armenian writings we find the Holy Virgin spoken of as in the Gospels, մայր Տեառն, *Mother of the Lord*. Later on occur the words, մայր Քրիստոսի, *Mother of Christ*. Then, after the council of Ephesus held in 451 to refute the heresies of Eutychus, who, amongst other things, used the expression *Birthgiver of Man*, the Greeks adopted the term *Theotokos*, which was literally translated by the Armenians Աստուածածին, *Astwatsatsin* meaning one who brought forth, or gave birth to God, literally *Birthgiver of God*. Considerably later we find Աստուածամայր, *Astwatsamairr*, *Mother of God*, but this is very sparingly used, while the words most frequently met with are Աստուածածին, *Astwatsatsin*, and մայր Աստուծոյ բանին *Mairr Asthutsur panin*, *Mother of the Word of God*.

The reasons given by Mr. Beglar for using *Birthgiver* of God where less critical translators have rendered Աստուածածին, *Astwatsatsin*, *Mother* of God, are as follows

The word *Mother* is derived from the primitive Aryan root MA, meaning to measure, to mete; and the Aryan suffix TAR supplies the agency; therefore the primitive true meaning of *Mother* is *Manager* (of the house hold), applied to the person in the family who measures out the food. The Armenian ծնանիլ, *tsnanil*, to give birth, is from the primitive Aryan root GA, more usual form GAN, which is the same as KAN of the Teutonic section, meaning to beget, to produce, to cause to germinate; ծնանիլ, *tsnanil*, to be born (ծնօղ, ծին, *tsnogh*, *tsin*, birthgiver), evidently comes from the same Aryan root as the Sanskrit *janani*, birthgiver, accidental or secondary meaning, mother. The word mother having lost the original meaning of food-measurer, and having, through common use, acquired one implying a *creative* element, it does not, for this latter reason, convey either the meaning of the word *Astwatsatsin*, nor is it a right equivalent to the Greek *Theotokos*, while birthgiver with the most rigid accuracy translates *Astwatsatsin*, and corresponds to *Theotokos*.

It must, however, be added that where, in the later writings, Mr. Beglar has found *Astwatsamairr*, he has translated it Mother of God.

After a litany to the Virgin and a prayer, the Hymn of Penitence, addressed to the Holy Spirit, is sung in three verses and the doxol-

ogy, the antiphon being the first verse of the 51st psalm, "Have mercy upon me, O LORD." Another Litany and prayer follow, and then the third of these short hymns, *Ter hierknits*, in honour of the angels, the Antiphon being "Praise ye the LORD from the heavens, praise Him in the heights." Ps. cxiii. 1.

There is yet another hymn belonging to this same office, which began with the *Harrts*, and this is the *Mangunk*, or Song of the Innocents; antiphon, "Praise ye the LORD, praise, O ye servants of the LORD, praise the NAME of the LORD." Ps. cxiii. 1.

The next office includes the *Chashu*. The Chashu-jamk, or hours of the Chashu, are the third, sixth, and ninth hours, and apparently the one hymn is intended for all. The Chashu is also the only hymn from the daily offices which is not only used in the Liturgy, but in a way appears to regulate the celebration of the Eucharist itself, for there is a rule that on those special days when there is no Chashu included amongst the appointed hymns, the Eucharist cannot be celebrated. The precise reason for this is very difficult to discover; seemingly while the rule is undoubtedly observed, the reason of it is not generally known. The offices to which the preceding hymns belong are usually said in aggregation in parish churches, but in convents the canonical hours are of course observed. The office including the Evening Hymn or *Hampartsi*, so called from the first word of the Antiphon, is said at sunset. The Antiphon is "I will lift up mine eyes to the hills, whence cometh my help."

There is another Evening hymn, *Luis zvarth* found in both Armenian and Greek evening services, "O quiet light of the holy glory of the Father," which is ascribed to the Illuminator, and is the original of "Hail, gladdening light" of Hymns Ancient and Modern

Of the aforesaid hymns there are special ones appointed for every great feastday and for all the week following; for the days kept in honour of the Virgin; for all the lesser feasts, such as saints' and martyrs' days, for days appointed to be kept in honour of the Church; others in honour of the Cross, besides the great Holy Cross Day. Then there

are others for nearly every day in Lent, besides the lengthy services of Holy Week, which consist almost entirely of long hymns. And there are others again which are still in manuscript, never having been printed.

Armenian ecclesiastical melodies are sung according to eight modes which were arranged by SS. Isaac and Mesrope, no doubt from the Greek modes, although at the present day they cannot be said to correspond entirely; there is of course a certain likeness, for instance, the fifth mode, the only one in which there is anything like an approach to quarter tones, distinctly belongs to the Greek chromatic genus: the melody of many airs of the first mode greatly resembles a Mixolydian introit from the Sunday Liturgy of the Russian Church, and the third Armenian mode is very close indeed to the Dorian. They have been preserved up to now by means of the old musical signs, neumes, written over the words in the hymnbook, but the meaning of the signs is not very generally understood, nor strictly adhered to when it is. Oral tradition has been a greater factor in their preservation than these signs, which are neither Gregorian nor Greek, but resemble both. The best way of understanding the modes is by a study of the Antiphons. There are seventy two for ordinary use, forming as it were a prelude to the hymn following, and pitching the key, though the key (as we understand it) of the hymn is not always the same as the key of the Antiphon. A complete set of the Chashu Antiphons of every mode will be found preceding the Sunday Chashus, beginning on p. 61. The doxology of every hymn must agree with the mode, excepting in one instance. There are two ways of singing the first mode, and in the second of these, the doxology must correspond to the melody (because it occurs in the middle of the hymn), although one and the same Antiphon serves for both styles. The word mode in referring to ancient music is of course understood as scale. But the Armenian eqnivalent *tsain*, means simply voice, and used in reference to the hymns it certainly now implies, — whatever the original meaning may have been — a manner or *mode* of singing a melody, rather than scale. In the train-

ing, if it may be called so, of choristers, the study of the Antiphons seems to take the place of scales, although of late years a kind of revival in this direction has taken place in districts of Russian Armenia, and books of the old notation have been published. There are always two ways of singing a melody, called the quick and the slow way, but it would be more correct to say complete and incomplete. In the incomplete way many of the distinctive features of the mode are quite undeveloped, and the singing becomes a sort of quick chant, mostly on one or two notes, with even the endings cut short.

Of the first mode, the Chashu p. 61, is a good example of the ordinary kind; and the second style is very well shown in the Chashu for Ascension Day with the corresponding doxology, p. 351. Yet another variation may be found in the one for Easter Sunday, a smoothly flowing melody with a special Easter-tide Antiphon. Easter day regulates the modes for the whole year. Everything on that day must be sung in the first mode, and from thence onwards the eight modes are taken in rotation. The festival hymns, however, are not subjected to this rule, nor are the Lenten ones. Melodies of the second mode are somewhat like the first, but there is a double set of antiphons, and two ways of singing, both high and low. The third is in quite a different style. Of this, the third Sunday Chashu, p. 69, is an example of the simplest, and Iev zustuik, p. 114, amongst the feast day hymns, shows this mode in its most elaborate form. A variation midway between the two is Thartsuer, p. 280.

Orhnuthiun i partsunŭs, p. 73, is a pretty fair example of the fourth mode. Huis Im, p. 286 is good, but there are many better ones in the hymnbook. The fifth or chromatic mode is the most remakable of all, and has been the most difficult to harmonise. Its strange progressions will be found in their most developed forms in Surp Ies Ter, p. 288, Wor Ararier, p. 256, and also in a feast day canticle p. 325. which is partly fifth mode.

The Incensing Hymn is a lengthy example of the sixth mode; but the Chashu, p. 80, is better. The triplets and accented notes are distinguishing characteristics

The long and short dotted notes continually recurring throughout the seventh mode, and the final ending with a whole tone are its principal features, shown very clearly in the Chashu, p. 83, and in the Robing Hymn. Dotted notes are found in the eighth mode also, but in quite a different progression. Kuehanamk shows a combination of the first and eightth modes with a pleasing result. There is another style of singing belonging to no decided mode, called *Asthieghi*, that

is "with branches." Nearly all the Canticles and the most elaborate of the festival hymns are written in this mode. There are several kinds of Asthieghi Canticles; *Mariam* of the Sunday canticles, and the ones for Easter and Christmas may be classed together, while to another style belong the Hymns of Oblation, all very much of the same character. The Kans melodies are in quite another style, are generally very smooth and melodious, and evidently belong to a comparatively modern date. Being written in metre the one air serves for all the verses, which is rather rare. The words are as a rule trivial and difficult to translate satisfactorily. The recitatives of the celebrant show the mode of priestly intoning, and the psalm at the close of the liturgy is an example of the plainsong used.

With regard to the barring of these melodies, it is sometimes a little inconsistent, for it was impossible to be always theoretically correct. It must be remembered that the music is ancient, and old music does not always bar well; that the words had to be considered, and that these are, with rare exceptions, invariably prose; and that the modal endings are regulated entirely by the punctuation of the sentences. So that, in irregular verses, with certain phrases in the melody occurring again and again at commas, semicolons and full stops, an extra word, or a syllable here and there would throw out the barring of an entire phrase, and yet it was essential to bar the endings of the cadences — of the melody — as much alike as possible. In some places the same notes will be found differently barred, this however was unavoidable, and caused by a note occurring here and and rendering it impossible to follow one rule. No doubt, in their earliest forms, these airs might have barred better, for the time is marked, and the accents strong. It was inevitable but that defects should creep in when they were handed down by word of mouth from century to century, for perhaps 1400 years; and the wonder is, not that they occasionally bar incorrectly, but that they can be barred at all. By prolonging notes here and there and introducing rests, the result would doubtless have been more satisfactory, but, in a simple melody, an unnaturally long note or a pause would have interrupted the continuity of the phrase, and in many cases altered the accents and the sense. Anything which would have sounded strange or unusual in the ears of those accustomed to hear these words and melodies from childhood was, above all, to be avoided, for obvious reasons. And moreover as the object of this work has been, throughout, *preservation*, and neither adaptation nor correction, — than which nothing was easier, — the importance of keeping to what was sung to the writer, and of avoiding anything unaccustomed or unusual, was a consideration of greater weight than any other, theoretical or otherwise.

With regard to the time, the simplest way of indicating it appeared to be by the help of the metronome, but the marks are by no means intended to be strictly adhered to; they are merely placed there as a guide. Strict time cannot be kept, above all in the Canticles and other Asthieghi. The entire effect of these melodies lies in the expression with which they should be rendered.

In a dictionary written by Mechitar, the founder of the Armenian monastery at Venice, and published in 1749, mention is made of several musical instruments formerly used in Armenian churches. From the descriptions given they appear to have been of the nature of cymbals, triangles, large and small bells, striking different notes. One, called the *tsunzgha*, was an instrument of brass or any other metal, round, like a plate, not very thick, with a hole in it, held one in each hand, and played by "artfully striking one against the other *to the tune of the hymns sung at church on feast-days.*" The *k'shuerts* was a flat round instrument with little bells round the edge, and, attached to the point of a stick, was sounded by the Sarkawak during mass, so as to follow the tune, particularly during the singing of the Triumphal Hymn, or *Sanctus*. The *zanghak* was a hollow metal cup like a bell, with a small clapper, but it was also played on with a plectrum, and smaller ones were used by the choristers. This would seem to indicate that different notes were sounded. Another is described as being a triangular one of metal. The only one of these which still survives in some churches is the *k'shuerts*, not however as an instrument of music but simply as bells, sounded at different parts of the service. No doubt the necessity of avoiding anything which might attract attention to religious services in times of persecution led to the disuse of these instruments. It is clear, however, that a musical accompaniment to the hymns would, in Armenian churches, be no innovation, but rather a revival of an ancient custom, and it is a revival which has already taken place at S. George's church, Fokchany, in Roumania; at Constantinople; and also at S. Stephen's church in Smyrna.

ՅԱՆԿ

CONTENTS

ՄԱՍՆ Ա

PART I

Խուրհուրդ խուրհին	Khuerhurt khuerhin	.	8
Մեղեդիք Յարութեան	Canticles for Sundays ——		
Յարեաւ	Hariav	.	33
Մարիամ	Mariam	.	36
Ածսօր ի սէր	Aisor i sär	.	41
Յայս-Յարկ	Haiss hark	.	46
Ճաշու Յարութեան	Sunday Chashu Hymns	.	61 — 90
Սուրբ Աստուած	Surp Astwats	.	93
Սրբասացութիւն	Holy Hymn of Oblation ——		
Հրեշտակային	Hrieshthakain	.	116
Սուրբ Սուրբ	Surp surp	.	136
Ամէն : Հայր երկնաւոր	Amen. Hair ierknawor	.	142
Յամենայնի	Hamienaini	.	145
Առաքի քեզ Տէր	Arachi kuer Ter	.	149
Հոգի Աստուծոյ	Huerki Asthutsur	.	152
Գոհութիւն	Kuerhuthiun	.	161
Հայր մեր	Hair mier	.	169
Միայն Սուրբ	Miain surp	.	175
Ամէն . Հայր Սուրբ	Amen. Hair surp	.	178
Քրիստոս պատարագեալ	Christos pat'harakial	.	186
Բաշխեա զմարմին	Pashkhä zmarmin	.	194
Լ ցաւ	L'tsak	.	202
Գոհանամք	Kuehanamk	.	205
Գանձք Յարութեան	Kans Haruthian	.	205 — 227
Սաղմոս	Psalm	.	235

ՄԱՍՆ Բ

PART II

ԼԻՊ ԸՆԴՈՒՀԱՅԻ

HYMNS SUNG DURING LENT

Օրհնեմք զքեզ	Orhniemk zkiez	237
Ճաշու	Chashu Hymns ——	
Բուն բարեկենդանին	Carnival Sunday	239
Բ. կիւրակէին	Second Sunday of the Fast	243
Գ. կիւրակէին	Third „ „	249
Դ. կիւրակէին	Fourth „ „	256
Ե. կիւրակէին	Fifth „ „	262
Զ. կիւրակէին	Sixth „ „	268
Սուրբ Աստուած	Surp Astwats	275
Սրբասացութիւն	Holy Hymn of Oblation ——	
Վասն յիշատակի	Vas'n hishathaki	276
Ընդհանուր Թեան Շարական	Penitential Hymns	280
Տէր ողորմեա	Lord have mercy	310

ՄԱՍՆ Գ

PART III

Ի ՀԱՆԳԻՍԻ ԱՒՈՒՐ

HYMNS FOR FEAST-DAYS

Խորհուրդ խորին	Khuerhurt khuerhin	313
Սիղիպքէ	Canticles ——	
ՅարուԹեան	Easter	318
Ծաղկազարդին աւետեաց և ՊայծառակերպուԹեան	Palm Sunday, Annunciation, and Transfiguration	321
Ծննդեան և Հոգւոյ գալստեան	Christmas and Pentecost	322

Տեառն ընդ առ աղխ	Purification B. V. M.	325
Նոր կիւրակէ	New Sunday	328
Համբարձման և երափոխման	Ascension and Assumption	330
Խաչի	Holy Cross Day	332
Ներքուին երգեն երբ եպիսկոպոս պատարագէ		334
Hymns sung when an Archbishop is celebrant		,,
Աշխու Շարականք	Chashu Hymns ——	
ՅարուԹեան	Easter	348
Համբարձման	Ascension	351
Կիրիակէ Ծաղկազարդի	Sunday aft. Ascension	357
Հոգւոյ գալստեան	Pentecost	360
ՊայծառակերպուԹեան	Transfiguration	362
Վերափոխման	Assumption	366
Խաչի	Holy Cross	373
Հրաշալուցի Ծննդեան	Christmas Eve	376
Ծննդեան	Christmas Day	380
Ի թլփատուԹենէ	Circumcision	382
Տեառն ընդ առաջ	Purification	387
Աւետեաց	Annunciation	391
Ծաղկազարդի	Palm Sunday	394
Սուրբ աստուած	Surp Astwats	397
ՍրբասացուԹիւնք	Holy Hymns of Oblation ——	
Զհինանց և Խաչի	Easter to Pentecost	401
Ծննդեան ու Տեառն Պայծառակերպ- պուԹեան և Վերափոխ	Christmas, Annunciation, Transfiguration & Assumption	404
Աւագ հինգշաբաԹի	Holy Thursday	408
Մարտիրոսաց	Martyrs' and Saints' Days	412
Մարգարէից և առաքելոց	Prophets and Apostles	414
Թափօր Սուրբ խորհրդոյն	Procession of the Holy Mystery	418
Եւ զԱստուած	Iev zŭstuik	426
Հոգւոյ գալստեան	Hymns for Whitsunday	432
Գոհանամք ա	Kuehanamk	449
Գոհանամք Բ	Kuehanamk	452
Քրիստոս պատարագեալ	Christos pat'harakial	455
Գանձք	Kans	461

ERRATA

Page 34, 4th line, last bar, soprano, lower flat to third line.
„ 49, 2nd line, last bar, soprano, first beat, for B A read A G.
„ 50 2nd line, fifth bar, „ „ „ „
„ 100, 2nd line, last bar, bass for F read E.
„ 138, 3rd line, 2nd bar, the word բաբ, par, must be sung on the second
„ beat, B flat, not on C.
„ 143, 2nd line, 5th bar, soprano, first beat, for B A G read C B A
„ 242, 3rd line 7th bar, soprano, second beat for B read G.
„ 290, 1st line, 4th bar, soprano, first beat raise the flat to G.
„ 292, 1st line, 3rd bar, soprano, grace note, for D read E.
„ 332, 1st line 1st bar, raise sharp in tenor to G.
„ 381, 4th line, 1st and 2nd bars, for G flat in soprano read G natural, and
„ in the 3rd bar for A flat in the tenor read A natural
„ 471, 2nd line, 7th bar, first beat of soprano for F read G.
„ 473, 4th line, 3rd bar, first beat, lower flat in soprano one line, making
„ G flat.

For Armenian and English errata see end.

ՕՐԻՆՔ
ԸՐԿԱՆԵԼՈՑ ՅՊԱՍՈ ԵՒԵՂԵՒՈՑ

Ց՝ըծ-մ ։ Յոմէն ՔՀահանայն պապարտ Տոպատանել ։ պատրի այսպէս խոր՝ ըզ-ԷԸ ղԿԷոպատուրէլ ։ Մարչ յաջանդատուանն հանդերձ ա ը ուսգուն ։ ու-ը ղԿԷոպան էն պա-ատրգի ։ Եր-ղԿԷոյնալպարշոյնէիոյ ըտո խոբատոհչէ-ը ատպիճանի ։ ատուոյեն ատա ։ Ս-ղմո ։ ՃալՀ նոյէտ ։

Ա՝Քահանայս ։ ո ղԿԷոյնի ղաէտպրուԷիան ։ ատ-ըէ ։ ո ցնձալ-վ ցնձա-ցնեն

ՅԻՀԼԱՆՏԷը , ղՊատԷի ։ և գամենայն Հիզոր ԹիւնՀորա ։

Որպէս երդու աւ տեառն ։ և ու խոստ Ընտուծոյ Յակովբայ ։

Ծե՛ ոչ մտից ի յարկս առն իմոյ ։ ԹԷ ելից յանկողինս մահ ։ Ճաց իմոց ։

Ծե՛ տաց քուն աչաց իմոց ։ կամ նինջ արտեւանաց իմոց ։ կամ Հանգիստ իրատոց իմոց ։ մինչև գտից զտեղի յարկի տեառն Ընտուծոյ Յակովբայ

Ընդ՝ լուաք զնմանե ՀԷփրաթայ ։ և գտաք զնա ի դաշտս մայրենաց ։

Մտցո՛ք ի յարկսՀորա ։ երկրպագցո՛ք ի տեղւոջ ։ ուր կայեալ են ոտք նորա ։

Ելի՛ Տէր ։ ի Հանգիստ քո ։ դո՛ և տապանակ կտակի սրբու ։ թիան քո ։

Երիցո՛նք քո զդեցցեն զարդարութիւն ։ և սուրբք քո ցնծասցեն ։

Վ՝ասն Պատ Թի սիրելոյ քո ։ մի դարձուցաներ զերեսս քո յօծելոյ քումմէ ։

Երդո՛ւաւ Տէր Պատ Թի ճշմարտութեամբ և ոչ ստեաց նմա ի պտղոյ որովայնի նորա նստուցանել յաթոռ նորա ։

THE ORDER OF MINISTRATION IN THE CHURCH.

PREPARATORY PRAYERS

¶ *When the Priest intends to offer the oblation, he must put on vestments suitable for the service. With the Deacons, therefore, he shall enter the vestry, where the vestments are kept. Then the several ministers being apparelled, every one according to his order, they shall say, in antiphon,* Psalm cxxxii.

[ANTIPHON.] *Let Thy priests be clothed with righteousness, and let Thy saints joy with joyfulness.*

LORD, remember David, and all his humility.

How he sware unto the LORD, and vowed unto the GOD of Jacob.

That I will not enter into the apartments of my house, that I will not go up into my bed:

That I will not give sleep to mine eyes, nor slumber to mine eyelids nor rest to my body, until I find out a place for the house of the LORD GOD of Jacob.

Lo, we heard of it at Ephratah, we found Him in the plain of the cedars.

Let us enter into His tabernacle, and worship where His Feet have rested.

Arise, O LORD, into Thy resting place; Thou, and the ark of the covenant of Thy holiness.

Let Thy priests be clothed with righteousness, and Thy saints joy with joyfulness.

For the sake of David Thy beloved, turn not away Thy face from Thine Anointed.

The LORD hath sworn in truth unto David; He hath not been false to him: of the fruit of his body to seat upon his throne.

Ամէն պահեցին որդիք քո զօրէն իմ և զկնայու թիւնս իմ
զոր ուսուցից նոցա ։

Արդիք նոցա նստցին յաւ իտեանս յաւիտենից յաթոռ քո ։
Հաճեցաւ Տէր ընդ Աիօն ։ և ընտրեաց բնակիլ ի նմա ։ ասէ ։
այս է հանգիստ իմ յաւ իտեանս յաւ իտենից ։ ի սմա բնակեսցայց զի հաճեցայ ընդ սա ։

Ո այրիս սորա օրհնելով օրհնեցից ։ և զաղքատս սորա յգու ։
ցից հացիւ ։

Երիսանս սորա զգեցու ցից զփրկութիւն ։ և սո րբք սորա ցնս ։
ծալով ցնծասցեն ։

Ընդ ծագեցից ե ղջիւր ի Դաւիթ ։ պատրաստ արարից զձրագ ։
օծելոյ իմոյ ։

Ի ընամեայ սորա զգեցու ցից զամօթ ։ և ի վերայ նորա ։ ծաղ ։
կեացի սրբութիւն իմ ։

Փառաբ Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն Սրբոյ
Այժմ և միշտ յաւ իտեանս յաւ իտենից ։ ամէն։

Եւ Սուրբ Հոգին տերնջեսէ ։

Եր և ս խաղաղու թիան զՏէր աղաչեսցու ք ։

Լսնդրեսցու ք Հաւ ատով միաբանու թեամբ ի Տէրառնէ ։ զի ընդունելու թեան զնորհն իւր արասցէ ի վերայ մեր ։ ամենակալ Տէր Աստուած մեր ։ կեցուսցէ և ողորմեսցի ։

Եւ ասասցէ եպիսկոպոսն Տէր ողորմեալ ։

Աղօթ ասանձնական պատրաստիչ Քահանային յառաջ քան զպիսկոպոսութիւն ։

Որ զգեցեալ հս զլոյս որպէս հանդերձ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս ։ Ընձառելի խոնարհս թեամբ յերկրի երևեցար և ընդ մարդկան շրջեցար ։ Որ եղեր քահանայապետ յաւիտենից ըստ կարգին Մելքիսեդեկի և զարգարեցեր զեկեղեցի քո սուրբ ։ Տէր ամենակալ ։ որ պարգևեցեր մեզ զնոյն զերկնային հանդերձ զգեստուլ ։ Արժանի արա և զիս ի ժամուս յայսմիկ զանպիտան ծառայս քո ։ Որհամարձակիմ և մերձենամ ի նոյն հոգևոր պաշտօն փառաց քոց ։ Որպէս զի զամենայն ամբարշտութիւնս մերս ցոյց, որ է հանդերձ պղծութեան, և զարդարեցայց լուսով քով ։ ընկենս յինէն ըզչարիս իմ ։ և թօթափեսցէ զյանցանս իմ ։ որպէս զի արժանի եղեց հանդերձեալ լուսոյդ առ ի քէն ։ Շնորհեա ինձ քահանայական փառօք մատնել ի պաշտօն սրբու-

If thy children will keep My covenant, and My testimony that I shall teach them,

Their sons shall sit upon thy throne for evermore.

The LORD hath been pleased with Sion; He hath chosen to dwell therein. He saith, This is my resting place for ever; here will I dwell, for I have desired it.

Her widows will I bless with blessings: and her poor will I fill with bread.

Her elders will I clothe with salvation; and her saints shall joy with joyfulness.

There will I make the horn of David to bud; and prepare the lamp of Mine Anointed.

His enemies will I clothe with shame; and on him shall blossom My holiness.

Glory be to the FATHER, and to the SON, and to the HOLY GHOST;

Now and always, unto all eternity. Amen.

The Deacon, aloud.

Let us pray to the LORD for peace.

Let us unanimously beseech of the LORD in faith, that He bestow on us the grace of His mercy. May the Eternal LORD our GOD save us and have mercy.

¶ *Then to be said twelve times, Lord have mercy.*

Private prayers of Celebrant Priest before vesting.

O LORD JESUS CHRIST, Who art clothed with light as with a garment; Thou Who didst with ineffable humility appear on earth and move amongst mankind; Who didst make Thyself High Priest for ever after the order of Melchisedek, and with beauty didst organise Thy Holy Church; O LORD Eternal, Who didst bestow on us that same heavenly garment: Make worthy me Thy unworthy servant, who at this hour ventures to approach for that same spiritual ministry to Thy glory, that I may divest myself of the defiled robe of impiety, and may be adorned with Thy light. Cast away from me my wickedness, and let me loose from my transgressions, that so I may become worthy of enlightenment from Thee in the world to come. Grant

թեանց քոց • ընդ այնոսիկ որք անմեղութեամբ պահեցին զպատուիրանս քո • Զի և եւ պատրաստ գտցես երկնաւոր առագաստիդ լուսոյ իմաստասէն կուսանանն • փառաւորել զքեզ Քրիստոս , որ բարձեր զմեզս ամենեցուն • Զի գուն եւ սրբութիւն անձանց մերոց և քեզ յարերարիչ Աստուած վայել է փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն .

Ես յաղաչեալ սուրբդ ոչն զքեզ ընդունելոյ ես ելով
Եւ և խաղաղութեան դէմք ազաչեցուք • ընկալ կեցո ողորմեալ .

Փա՛ռք , Օրհնութիւն և փառք Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն Սրբոյ • այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից ամէն ։

Եւ յետ օրհնութեանն . ընդ յաղագ գնոյն ի գլուխն և ասացէ .

Դեր , Տէր , աղաչապատ փրկութեանն ի գլուխ իմ • պահեր զքեզ ընդ զօրութիւնս թշնամեացն • շնորհօք Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի • որում վայել է փառք իշխանութիւն և պատիւ • այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից ամէն ։

Շոպին

Զգեցո , Տէր , ինձ հանդերձ փրկութեան , և պատմուճան ուրախութիւն և շուրջ պատեա զգեստով ափրկութեան • շնորհօք Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի .

Փարաւարին

Զգեցո . Տէր , պարանոցի իմոյ զարդարութիւն • և սրբեա զերիս իմ յաճենայն աղտեղութենէ մեղաց • շնորհօք .

Գօտին

Շուրջ պատեսցէ կամարհաւատոյ զմէջս սրտի իմոյ և մտացս և շնջուսցէ ի ականջս զերկնուրդս աղտիկս և զօրութիւն շնորհացդ քոց յամենայն ժամ բնակեսցի ի ս ա շնորհօք .

Ալ և ափեակ Բոզպուն • Խոհապարի .

Տերը , Տէր , զօրութիւն ալոյ (ափեակ) ձեռին իմոյ • լուսաւ զամենայն ազտեղութիւնս իմ որպես զի կարող լինիցիմ ազաստաւորիլ զեզ անախտութեամբ հոգւով և մարմնով • շնորհօք .

Վաճան Վաճոբին ասասցէ գաղօթ Խորհրդարին

Ի Խորհրդին սրբ ընդ ընդ

Տէր , ողորմութեամբ քոմ զգեցո ինձ զգեստ պայծառ և պարսպեա ընդդեմ ներ ցրդութեան չարին • զի արժանի եղեց փառաւորել զքո փառաւորեալ անունդ .

Ցետ զգեստաւորելոյ , սրբադան զգեստուն ասէ .

Ցնծասցէ անձն իմ ի Տէր • զի զգեցոյց ինձ հանդերձ փրկութեան և պատմուճան ուրախութեան • իբրև փեսայի եդ ինձ պսակ , և որպես զհարսն զարդարեալ զարդս բեացզ ինչ շնորհօք

Թաղիքնակին

Սրբեա Տէր զձեռս իմ յամենայն աղտեղութենէ մեղաց շնորհօք :

me to enter on the ministry of Thy holy sacraments with priestly glory, in company with those who have sinlessly observed Thine ordinances, that so I also may be found prepared for the holy heavenly nuptial chamber with the wise virgins, to glorify Thee, O CHRIST, Who didst bear the sins of all. For Thou art the holiness of our persons, and unto Thee, beneficent GOD, belong glory, dominion, and honour, now and always, unto all eternity. Amen.

¶ Then the Deacons, drawing near, shall robe him, saying,

Let us again pray to the LORD for peace: Receive, save[us], and have mercy [O LORD].

The Priest. Blessing and glory to the FATHER, and to the SON, and to the HOLY GHOST; now and always, unto all eternity. Amen.

After the blessing he shall first put the mitre upon his head, and say,

LORD, place upon my head the helmet of salvation, to battle with the powers of the enemy; through the grace of our LORD JESUS CHRIST, unto Whom are due glory dominion, and honour; now and always, unto all eternity. Amen.

For the Alb.

Clothe me, O LORD, in garments of redemption, and in vestments of gladness; and enwrap me with the robe of salvation; through the grace.

For the Stole.

Place round my neck, O LORD, a collar of righteousness, and purify my heart from all defilement of sin; through the grace.

For the Girdle.

May the girdle of faith encircle my heart and my mind, and extinguish in them all thoughts of impurity; and may the power of Thy grace abide in them at al times; through the grace.

For the right and left Maniples, respectively.

Grant, O LORD, strength to my right [left] arm, and wash away all my impurities that I may be able to serve Thee in health of mind and body; through the grace.

For the Vagas (Ephod) he shall repeat the prayer for the Stole.

For the Cope.

LORD, of Thy mercy clothe me with a radiant garment, and fortify me against the influences of the evil one, that I may be worthy of glorifying Thy glorious Name; through the grace.

After having put on all his sacred vestments, the Priest shall say,

My being shall rejoice in the LORD, for He hath clothed me in garments of salvation, and in vestments of gladness; the bridegroom's crown hath he placed on my head, and as a bride hath he adorned me with jewels; through the grace.

For the Towel.

Cleanse my hands, O LORD, from all impurity of sin; through the grace.

*While the Priest is vesting, the Choir sing this hymn.**

[Robing Hymn. Varthapiet Khachathur of Taron. 1191.]

MYSTERY profound, inconceivable, unoriginate!

Thou, Who in the nuptial hall of light inaccessible didst array the hierarchy of fire-formed principalities in glorious splendour: Thou, Who with ineffably wondrous power didst [also vouchsafe to] create Adam in the image of Thy Sovereignty, and didst invest him with excelling glory, in the Edenic paradise, the place of delights:

Through the Passion of Thine Holy Only Begotten has all creation been regenerated; and man has again become immortal, arrayed in garments indespoilable.

Chaliced Fountain of fluent Fire, that didst pour Thyself on the apostles in the holy upper chamber: Together with this robe pour on us Thy wisdom, O Holy Spirit of God!

Holiness becometh Thine House, O Thou clothed in grace with the glory of holiness girded around Thee: Gird Thou our loins with truth.

Thou, Who didst extend Thine Arms over against the stars: Strengthen our arms with power to make intercession unto Thee with uplifted hands.

Bind, O Lord, our minds with the encircling crown on the head; and our senses with the gold-embroidered, cross-emblazoned stole after Aaron, in adornment of Thy sanctuary.

O Sovereignly Divine Completer of all assemblies, Thou hast enwrapped us with the cope of Thy Love, to minister at Thy holy mysteries.

Sovereign Divine, maintain Thy Church unshaken, and preserve the worshippers of Thy Name in peace.

---

*In the North Choir.

ԽՈՐՀՈՒՐԴ ԽՈՒԵՐԻՆ
KHUERHURRT KHUERIN

[Robing Hymn. Ferial.]

Moderato. ♩ = 69. Mode 7

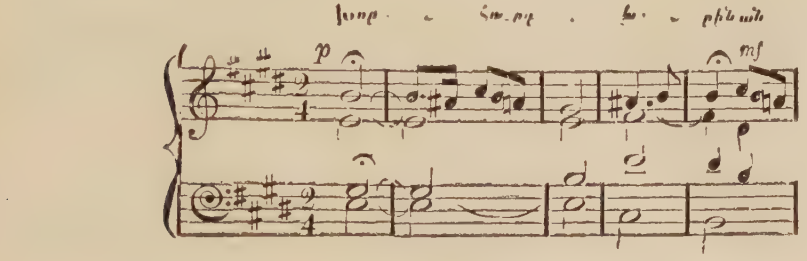

Khuer - hurrth . khue - rin an .
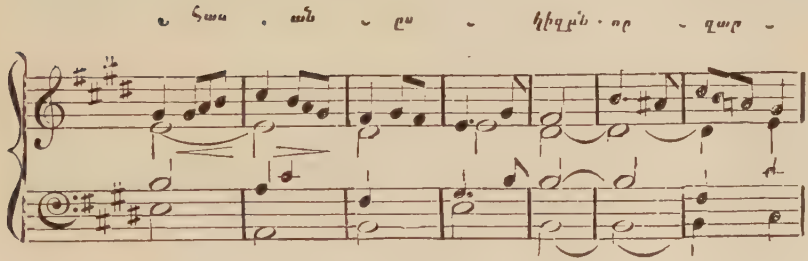
- has . an - ŭz - kispn wor - zar -

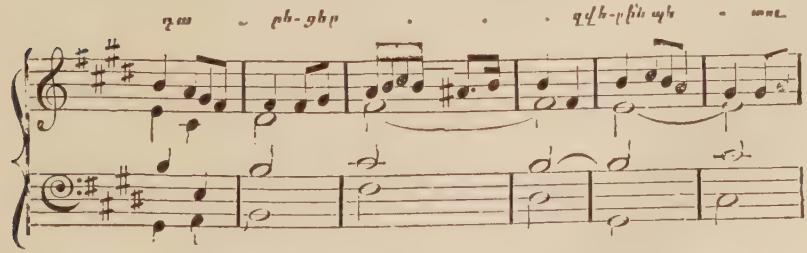

tha - rie-tsier . . . . zvie-rin pie - thu
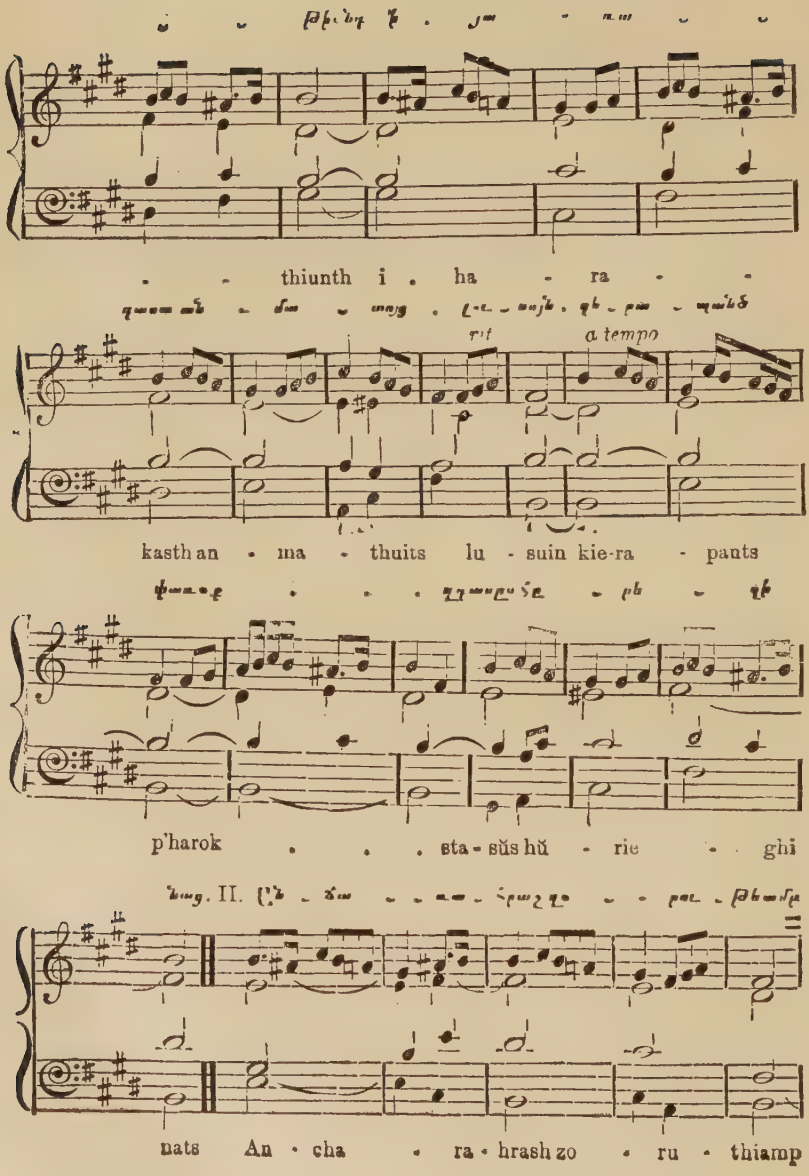
thiunth i . ha - ra - .
rit
a tempo
kasth an - ma - thuits lu - suin kie-ra - pants
p'harok . . . sta - sŭs hŭ - rie - ghi
nats An - cha - ra - hrash zo - ru - thiamp
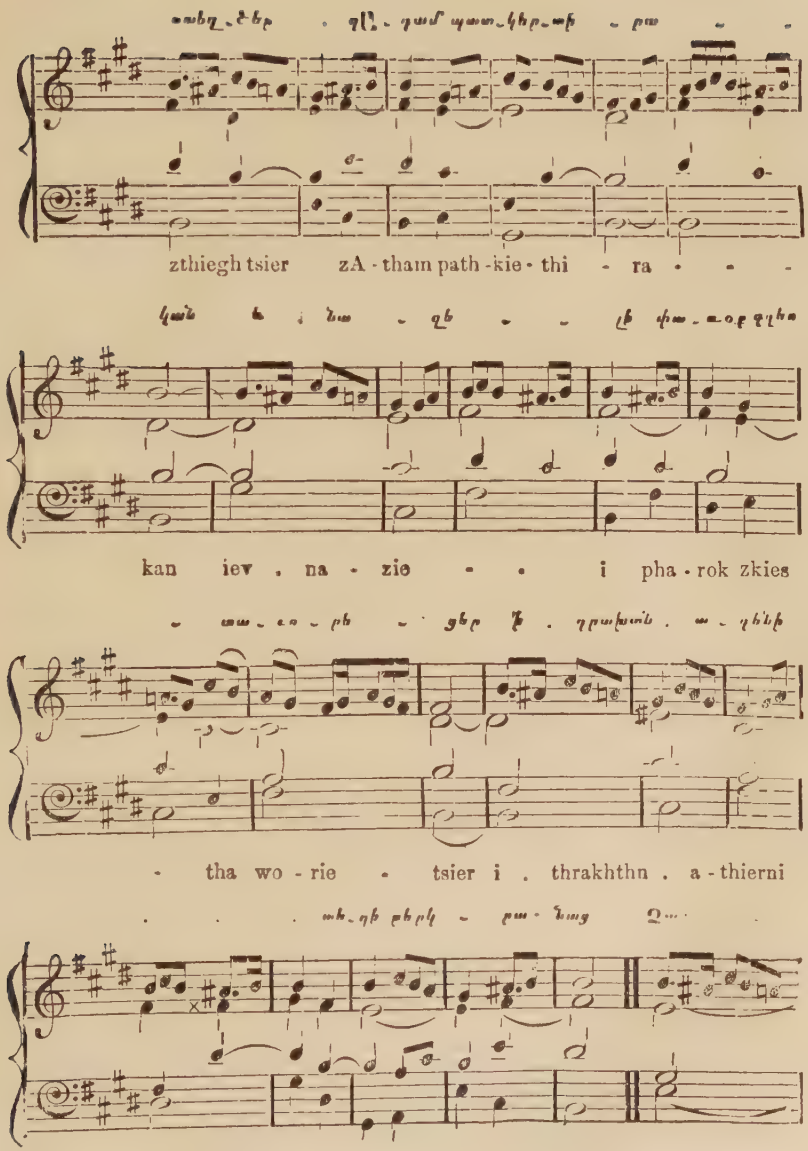
zthiegh tsier zA - tham path - kie - thi - ra
kan iev , na - zie i pha - rok zkies
- tha wo - rie - tsier i , thrakhthn , a - thierni
thie ghi pierk - - ia nats Char - cha -

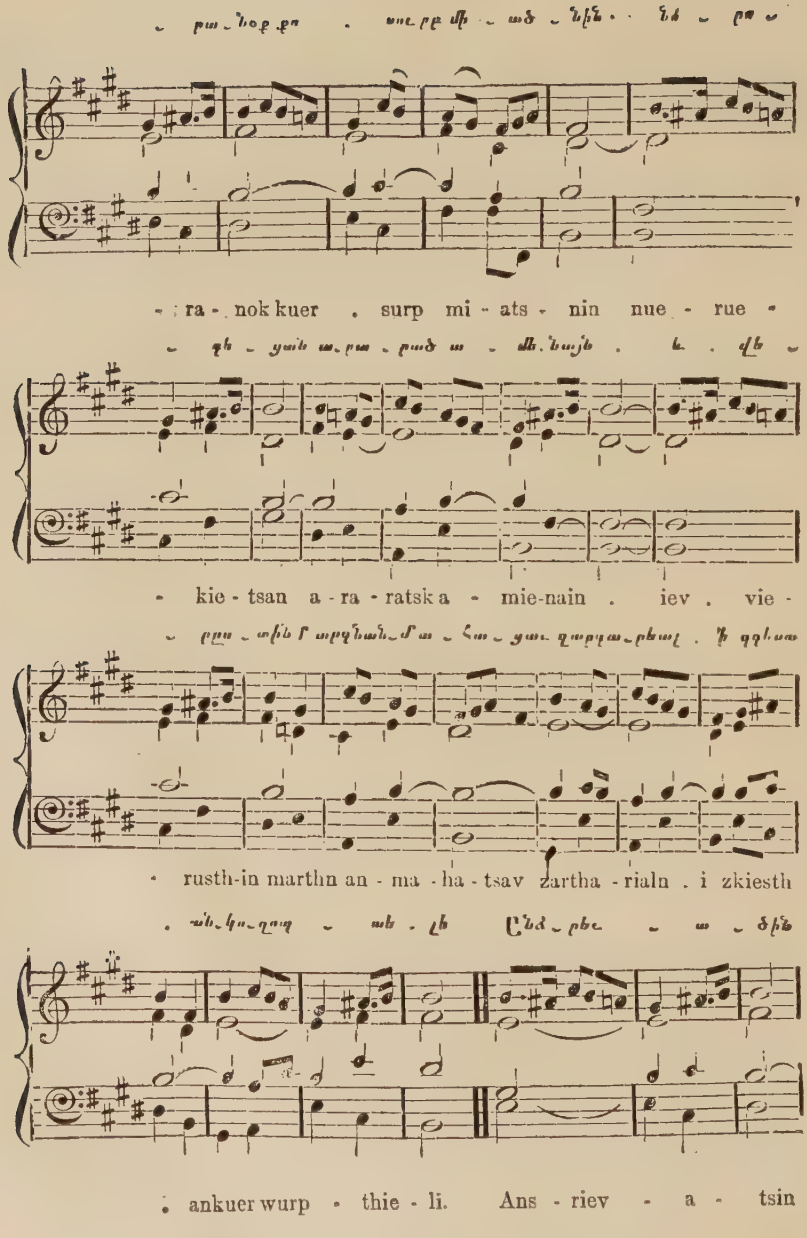
- ra - nok kuer . surp mi - ats - nin nue - rue -
- kie - tsan a - ra - ratsk a - mie-nain . iev . vie -
- rusth-in marthn an - ma - ha - tsav zartha - rialn . i zkiesth
. ankuer wurp - thie - li. Ans - riev - a - tsin

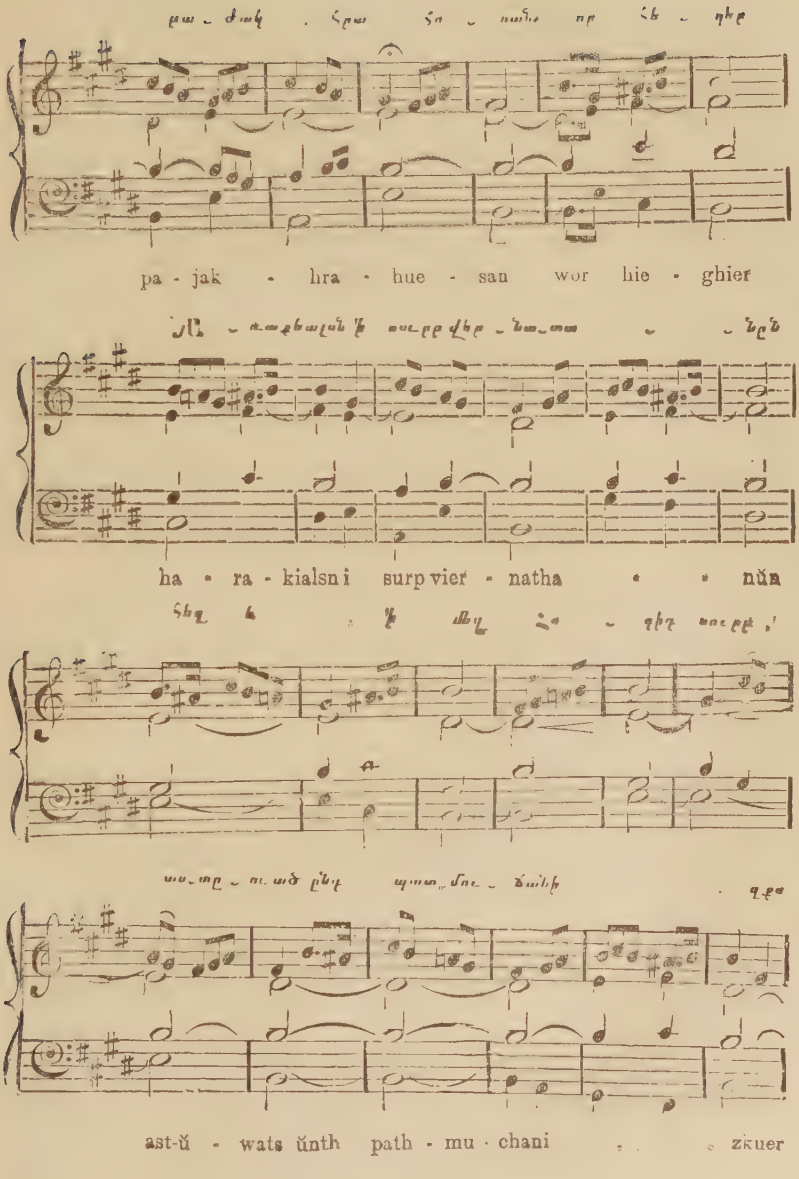
pa - jak - hra - hue - san wor hie - ghier
ha - ra - kialsni surp vier - natha - - nŭn
ast-ŭ - wats ŭnth path - mu - chani - zkuer

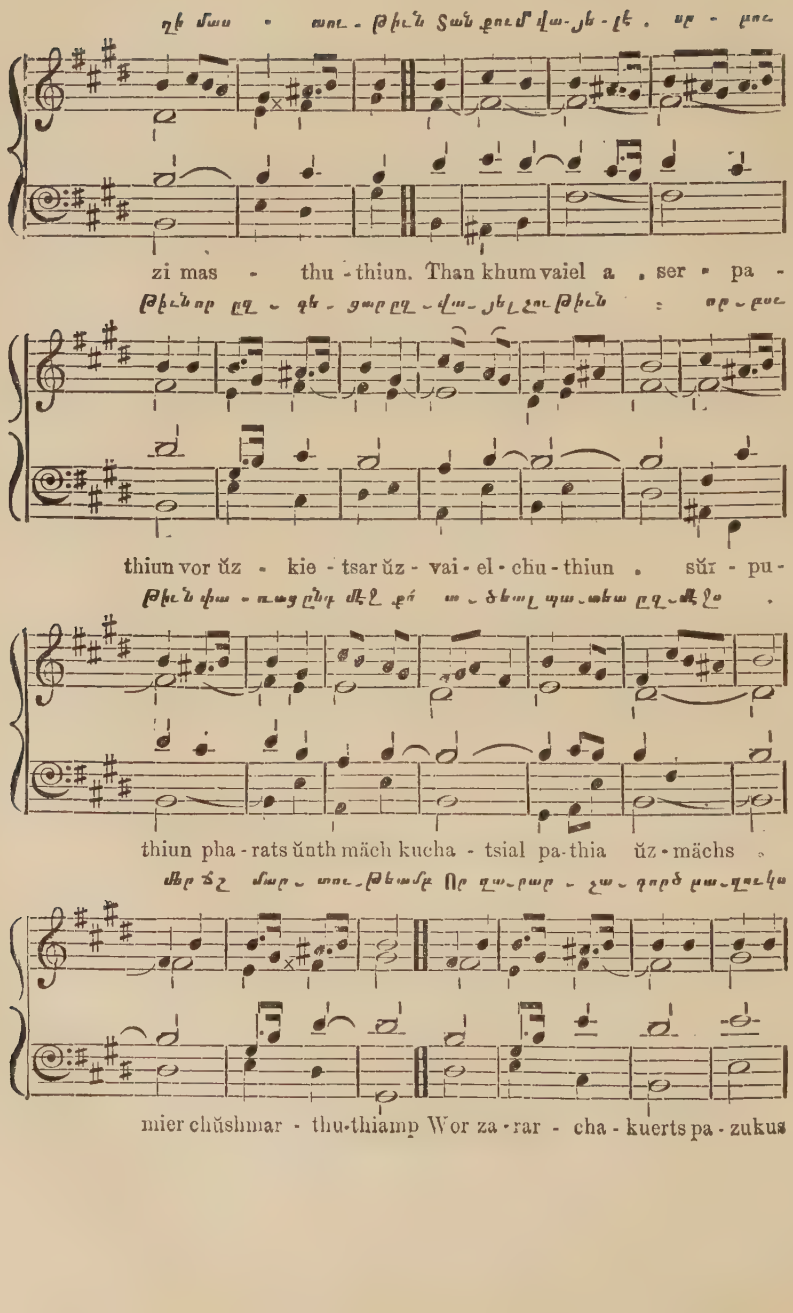
zi mas - thu - thiun. Than khum vaiel a . ser - pa -
thiun vor ŭz - kie - tsar ŭz - vai - el - chu - thiun . sŭr - pu -
thiun pha - rats ŭnth mäch kucha - tsial pa - thia ŭz - mächs .
mier chŭshmar - thu - thiamp Wor za - rar - cha - kuerts pa - zukus

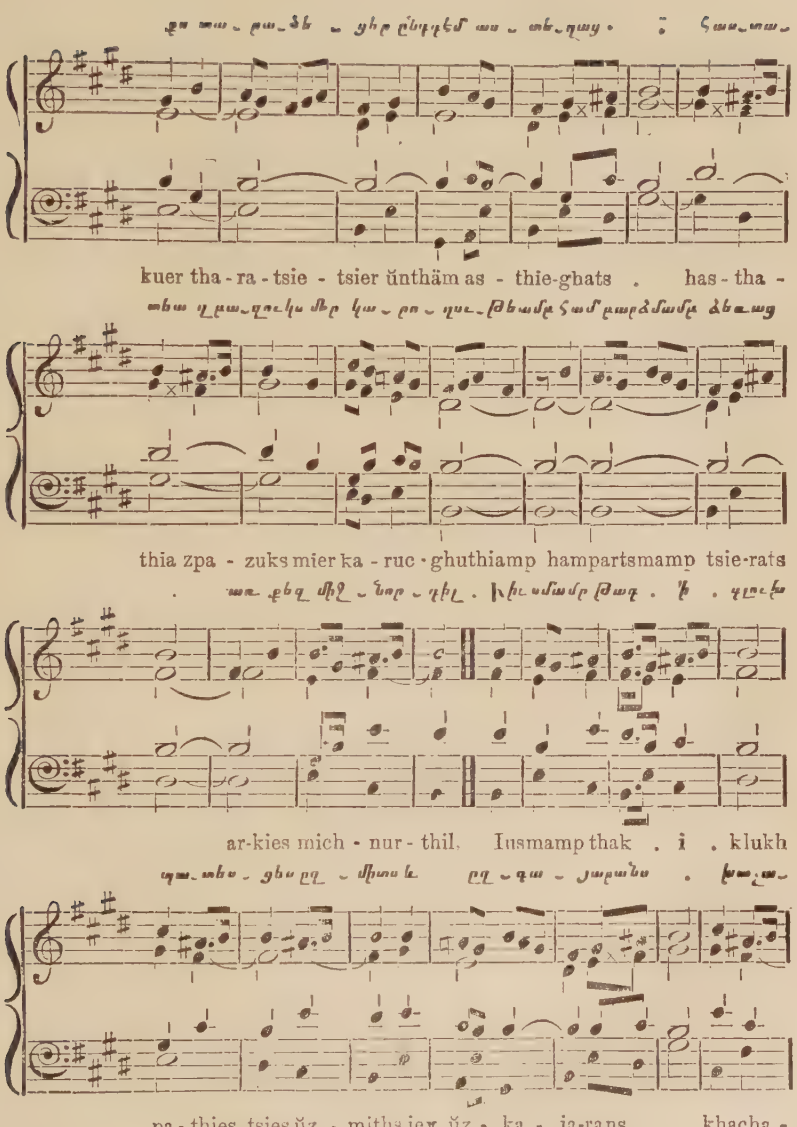
kuer tha - ra - tsie - tsier ŭnthäm as - thie-ghats . has - tha -
thia zpa - zuks mier ka - ruc - ghuthiamp hampartsmamp tsie-rats
ar-kies mich - nur - thil. Iusmamp thak . i . klukh
pa - thies - tsies ŭz . miths iev ŭz - ka - ia-rans . khacha -

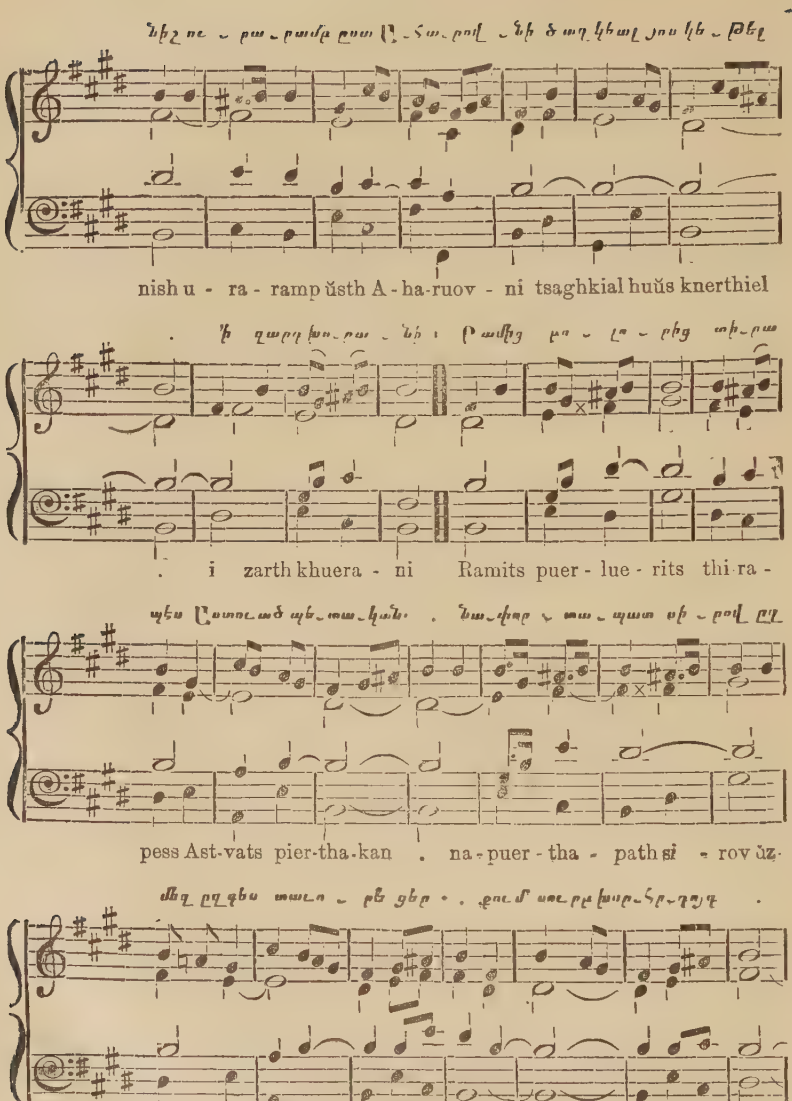
nish u - ra - ramp ŭsth A - ha-ruov - ni tsaghkial huŭs knerthiel
. i zarth khuera - ni Ramits puer - lue - rits thi-ra -
pess Ast-vats pier-tha-kan . na - puer - tha - path si - rov ŭz-
miez ŭzkiez thawo - rie-tsier . khum surp khuerhŭrthŭit .

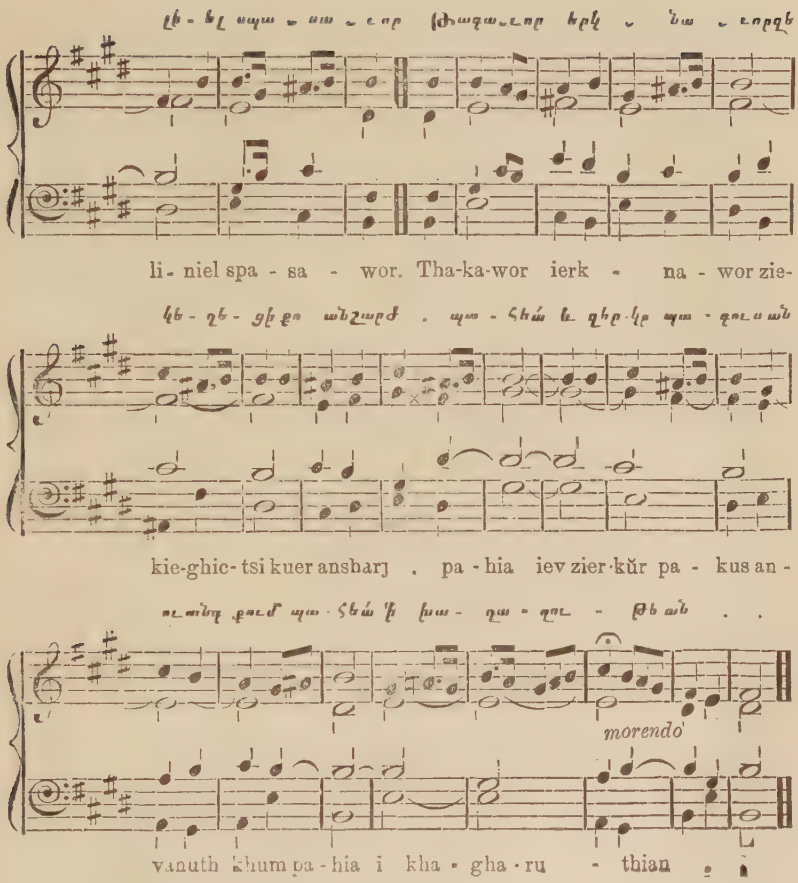
li - niel spa - sa - wor. Tha-ka-wor ierk - na - wor zie-
kie-ghic-tsi kuer ansbarj . pa - hia iev zier-kŭr pa - kus an -
morendo
vanuth khum pa - hia i kha - gha - ru - thian

Եւ ելից զանձն ոսկի որպէս Սելեանայն . եւ զքահանայն լուսոյն չկիցս ասել զ-
Սաղմոս իե· կոդզ ·

Լուարուց արբունեամբ չկիցս իմ . և շուրջ եղեց զսեղանով տո՛ Տէր ։
Որպէս արա ինձ , Տէր , զի ես յամբծուլթեան իմում գնացի ի Տէր յոր սացայ զի մի եղէց հիւանդ ։
Փորձեա՛զիս , Տէր , և քննեա զիս . փորձեա զերիկամունս իմ և զսիրտ իմ ։
Ողորմութիւն քո , Տէր , առաջի աչաց իմոց . և հաճոյ եղէց ճշմարտութեան քում ։
Ոչ նստայց ես յաթոռս նանրաց . և ընդ անօրէնս ես ոչ մտից ։
Ատեցի ես ժողովս չարաց . և ընդ ամբարիշտս ես ոչ նստայց ։
Լուացից արբութեամբ զձեռս իմ . և շուրջ եղէց զսեղանով քով Տէր ։
Լսել ինձ ձայն օրհնութեան քո . և պատմել զամենայն սքանչելիս քո ։
Տէր սիրեցի զվայելչութիւն տան քո . և զտեղի յարկի փառաց քոց ։
Մի կորուսաներ ընդ ամբարիշտս զանձն իմ . և մի ընդ արս արիւնահեղս զկեանս իմ ։
Որոց ձեռք իւրեանց յանօրէնութեան են . և աջ նոցա լի է կաշառօք ։
Ես յամբծութեան իմում գնացի . փրկեա զիս , Տէր , և ողորմեա՛ ինձ ։
Ոտն իմ կացցէ յուղղութեան . յեկեղեցիս մեծս օրհնեսցից զքեզ ։
Փառք Հօր ։
Ընդ ժամ և միշտ ։
Պատանդ ։ Եւ վասն սրբութեան Աստուածածնին բարեխոսութեան , Տէր , ընկալ զաղաչանս մեր և կեցո՛ զմեզ ։
Սաղմոս ։ Ողորմեա Աստուածածնին և զամենայն սուրբս քա-

Then they all step in front of the Holy Table, and the Priest washes his hands saying Psalm xxvi. *in antiphon* [*with the Deacon*].

I will wash my hands in innocency; so will I compass Thine altar, O Lord.

DO justice unto me, O LORD, for I walked in mine innocency; I have trusted in Thee, LORD, that I may not waver.

Try me, LORD, and examine me; try my reins and my heart.

For Thy mercy, LORD, is before mine eyes; and I shall become acceptable unto Thy truth.

I shall not sit in the chairs of the vain; and with the wicked I shall not enter.

I have hated the congregations of evildoers, and I will not sit with the ungodly

I will wash my hands in innocency; so will I compass Thine altar, O LORD.

To give myself to hear the voice of Thy blessing, and to tell of all Thy wondrous works.

LORD, I have loved the beauty of Thine house, and the place where Thine honour dwelleth.

Destroy not my being with the ungodly, nor my life with the shedders of blood:

Of whom their hands are in wickedness, and their right hand is full of bribes.

I have walked in mine innocency; deliver me, LORD, and be merciful unto me.

My feet shall abide in righteousness; and in great assemblies of the faithful will I render Thee thanksgiving.

Glory.

Now and always.

Priest. And for the sake of the Holy Birthgiver of GOD, O LORD, accept our supplications, and give us life.

Deacon. Let us make the Holy Birthgiver of GOD and all the Saints

բիկաօս արատցու՛ք ատ. Հայր ի յերկինս, զի կամ եցեալ ոչ լմնացի և գթացեալ կեցու սցէ զարարածս իւր։ Ա՛մէնակալ Տէր Աստուած մեր, կեցո՛ և ողորմեա։

Քա՛հանայն։ Ընկալ, Տէր, զաղաչանս մեր բարեխօսութեամբ սրբոյ Հոգւոյ Աստուածածնին անարատ ծնողի միածնի Որդւոյ քո և զաչաւոք ամենայն սրբոց քոց։ Ո՛ւր մեզ Տէր, և ողորմեա՛ նեղեա՛լ քաւեա՛ և թո՛ղ զմեզս մեր։ Երժանաւորեա՛ զոհս թեամբ փառաւորիլ զքեզ ընդ Որդւոյ և ընդ Սրբոյ Հոգւոյդ. այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Եւ դառնալով ժողովրդեան՝ ըսելոնէ ասել։

Խոստովանիմ առաջի Աստուծոյ և սրբոյ Հոգւոյ Աստուածածնին, և առաջի ամենայն սրբոց, և առաջի ձեր հարք և եղբարք, ամենայն մեղս զոր գործեալ եմ, քանզի մեղայ խորհրդով բանի և գործով, և ամենայն մեղք զոր գործեն մարդիկ, մեղայ մեղայ աղաչեմ զձեզ, խնդրեցէք վասն իմ Աստուծոյ զթողութիւն։

Պատասխանեցեն ազգ ազգն են։

Ողորմ սցի քեզ Աստուած հզօրն, և թողութիւն շնորհեսցէ ամենայն յանցանաց քոց, անցելոյն և այժմուս, և յառաջիկայն փրկեսցէ և հաստատեսցէ յամենայն գործս բարիս, և հանգուսցէ զքեզ ի հանդերձեալ կեանսն, ամէն։

Պատասխանէ և ինքն։

Ընդառեսցէ և զձեզ մարգասէրն Աստուած, և թողցէ զամենայն յանցանս ձեր, տայէ ժամանակ ապաշխարելոյ և գործելոյ զբարիս, ու ղղեսցէ և զառաջակայ կեանս ձեր շնորհօք Սուրբ Հոգւոյն հզօրն և ողորմածն, և նմա փառք յաւիտեանս, ամէն։

Պատէրն։ Յիշեսջիր և զմեզ առաջի անմահ գառին Աստուծոյ։

Քա՛հանայն։ Յիշեալ լինիք առաջի անմահ գառին Աստուծոյ։

Դպիրն։ Սպասողք։ Ք։

Ընդունեցէ՛ր աս Տէր ամ երկիր ծառայիցդ Տիառն

our intercessors with the FATHER in Heaven, that He may be pleased to have mercy, and in pity to regenerate His creation. Eternal LORD our GOD, save and have mercy.

Priest. Receive, O LORD, our supplications through the intercession of the Holy Birthgiver of GOD, the immaculate Mother of Thine Only Begotten SON, and through the supplications of all Thy Saints. Hear us, LORD, and have mercy; forgive, expiate, and remit our sins. Make us worthy with thanksgiving to glorify Thee, with the SON, and with the HOLY GHOST, now and always, unto al eternity. Amen.

Then, turning towards the congregation, he says,

I confess before GOD, and the Holy Birthgiver of GOD, and before all the Saints; and before ye, fathers and brethren, all the sins that I have committed; for I have sinned in thought, in word, and in deed, and with all the sins that men commit: I have sinnèd, I have si nnèd; Ipray ye, enreat of GOD forgiveness for me.

¶ *The bystanders shall answer,*

May the Mighty GOD be merciful to thee, and grant thee forgiveness of all thy transgressions past and present, and may He deliver thee from those that are to come; confirm thee in every good work, and give thee rest in the life to come.

¶ *To which the Priest replies,*

May GOD, Who loves men, grant ye also absolution, and remit all your sins; may He grant ye time for repentance and for the performance of good works; may He also reform your future life through the grace of the HOLY SPIRIT, the Mighty, the Compassionate; unto Whom be glory for ever. Amen.

Clerks. Remember us before the immortal Lamb of GOD.

Priest. May you be remembered before the immortal Lamb of GOD.

¶ *The Choir then say* Psalm c. *in antiphon.*

LIFT up your voices unto the LORD, all ye lands. Serve the LORD with

ո թախուեթեամբ

Ա՞ւէք առաջի՝ որա ցնծութեամբ. ծաներու՛ք զի նա է Տէր Աստուա՛ծ մեր։

Նա արա՛ զմեզ, և ոչ մեք էա՛ք. մեք ժողովուրդ և խաշն արօտի նորա։

Ա՛ւէք ընդ դրունս նորա խոստովանութեամբ. և օբհնութեամբ ի յարկս նորա։

Խոստովանեցարո՛ւք Տեառն. և օրհնեցէ՛ք զանուն նորա։

Քաղցր է Տէր, յաւիտեան է ողորմութիւն նորա. յազգէ մինչև յազգ է ձշմարտու թիւն նորա։

Փառք Հօր։ Եւ Որդւոյ։ Եւ Հոգւոյն Սրբոյ։ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից ամէն։

Քահանայ սաղմոսէ Սաղմոս որ կոչի Ե ելանե ի խորհուրդն

Ա՛ւէք առաջի աթեանս Աստուածոյ առ Աստուածն որ արար զերկնաւո՛րեան։

Ուր։ Գոհ արար ինձ Աստուած. և իրաւ արար ինձ ի գաւտատանի իմում։

Յազգէ, որ ոչ է սուրբ. ի մարդոյ մեղաւորէ և նենգաւորէ փրկեա՛ զ ս։

Գոհ Աստուած հզօրիչ իմ ես. ընդէր մոռացար զիս. ընդէր տրտում գնամ ես ի նեղել թշնամւոյ իմոյ։

gladness.

Enter His presence with singing; know ye that He is the LORD our GOD.

He created us, and we were not self-existent; we are His people and the sheep of His pasture.

Enter into His gates with confession, and with thanksgiving into His courts.

Confess ye unto the LORD, and bless His holy Name.

For the LORD is good, His mercy endureth for ever, and His faithfulness unto all generations.

Glory.

Now and always.

Deacon. With the Holy Church let us supplicate the LORD, that through her He may deliver us from sins, and regenerate us by the grace of His mercy. Eternal LORD our GOD, give us life and have mercy.

Priest. In the midst of this temple, and in the presence of these GOD-accepted and glorified symbols, and of this holy place, we humbly adore with dread. We glorify Thy holy, wondrous, and conquering Sovereignty, and unto Thee we offer blessing and glory, with the FATHER and with the HOLY GHOST; now and always, unto all eternity. Amen.

¶ *The Priest, saying* Psalm xliii *in antiphon with the Deacon, goes up to the altar.*

I will go forward unto the altar of God; unto God Who made my infancy happy.

JUDGE me, O GOD, and do justice to me in judgment

From the nation which is unholy, from the sinful and deceitful man, deliver me.

For Thou, GOD, art the bestower of my strength; why hast Thou forgotten me, why go I mourning because of the oppression of mine enemy?

Ընտրեսցի Տէր, զլոյս քո եւ զճշմարտութիւն քո. զի առաջնորդեսցեն ինձ եւ հանցեն զիս ի լեառն սուրբ եւ ի յարկս քո։

Մտից առաջի սեղանոյ Աստուծոյ առ Աստուած, որ ուրախառնէ զմանկութիւն իմ։

Խոստովանեցից քեզ օրհնութիւք. Աստուած Աստուած իմ։

Ընդէ ընկճես զոգիս իմ. կամ ընդէ խռովեաս զիս. յոյս ասա առ Աստուած, խոստովանեցայ նմա. փրկիչ երեսաց իմոց Աստուած է։

Փառք Հօր։

Եւ Որդւոյ։

Եւ Հոգւոյն սրբոյ։

Այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից։ Ամէն։

Յաղագս ապրելոյ։ Ընդ այս խոստովանութեամբ զՏէր աղաչեսցուք. Օրհնութիւք զՀայր Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի որ արժանի արար զմեզ կալ ի սեղանոյդ փառաբանութեան եւ երգել զերգս հոգեւորս։ Ընդունելոյ Տէր Աստուած մեր. կեցոյց եւ պաշտպանեայ։

Քահանայն։ Ի յարկի սրբութեան եւ ի սեղանի փառաբանութեան. հրեշտակաց բնակարանից եւ մարգկան քաւարանից. առաջի Աստուածընկալ եւ պայծառացեալ սուրբ նշանացս եւ սուրբ տեղոյս խոնարհեալ երկիւղիւ երկիւղածանեմք. զսուրբ եւ ըզհրաշալի եւ զյաղթող զէրութիւնդ քո օրհնեմք եւ փառաւորեմք. եւ քեզ ընդ երկնային զօրսն մատուցանեմք զօրհնութիւնն եւ զփառս ընդ Հօր եւ ընդ Որդւոյ Սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Send out Thy light and Thy truth, let them lead me; let them bring me unto Thy holy hill, and unto Thy tabernacle.

I will go forward unto the altar of GOD, unto GOD Who made my infancy happy.

I will confess Thee with thanksgiving, O GOD, my GOD.

Why art thou mournful, O my being, or why dost thou disquiet me? place thy hope in GOD, confess Him: the deliverer of my countenance is my GOD.

Glory.

Now and always.

Deacon aloud. Let us again supplicate the LORD for peace. Let us bless the FATHER of our LORD JESUS CHRIST, Who hath made us worthy to stand in this place of thanksgiving and to chant spiritual hymns. LORD all enduring, give us life and have mercy.

Priest. In this tabernacle of holiness, and in this place of thanksgiving, the abode of angels, and the sanctuary of expiation for men; before these GOD-accepted and glorified holy symbols, and this holy place, we humbly adore with dread: we bless and glorify Thy holy, and wondrous, and conquering Sovereignty, and with the heavenly powers we offer unto Thee thanksgiving and glory, with the FATHER, and with the HOLY GHOST, now and always, unto all eternity. Amen.

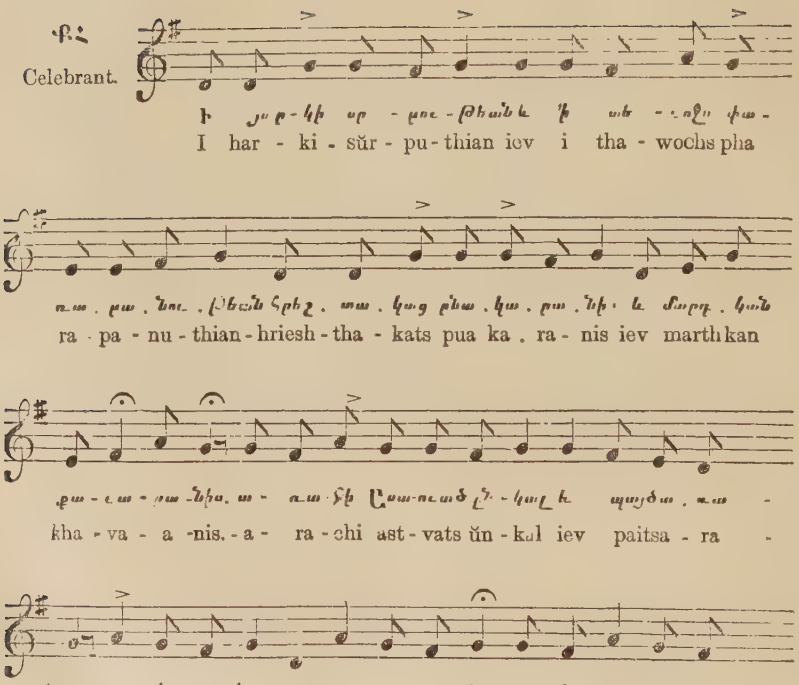
Celebrant.
Ի յր-կի սր-բու-թեան և ի սե-ղա-ն փա-
I har-ki-sŭr-pu-thian iev i tha-wochs pha
ռա. բա. նու. Խեան հրեշ. տա. կաց բնա. կա. բա. նի և մարդ. կան
ra-pa-nu-thian-hriesh-tha-kats pua ka. ra-nis iev marthkan
քա-ւա-յա-նիս. ա- ռա-ջի Աստ-ուած ն-կալ և պայծա. ռա-
kha-va-a-nis.-a- ra-chi ast-vats ŭn-kal iev paitsa-ra-
ցեալ աս րբ նը. շտ.նացս և աս-րբ սե. զա. նե այս քո. նարհեալ եր. կիս
tsial. surp nŭ-sha-nats iev surp sie gha nuis kuc nar-ghial icr-kiu

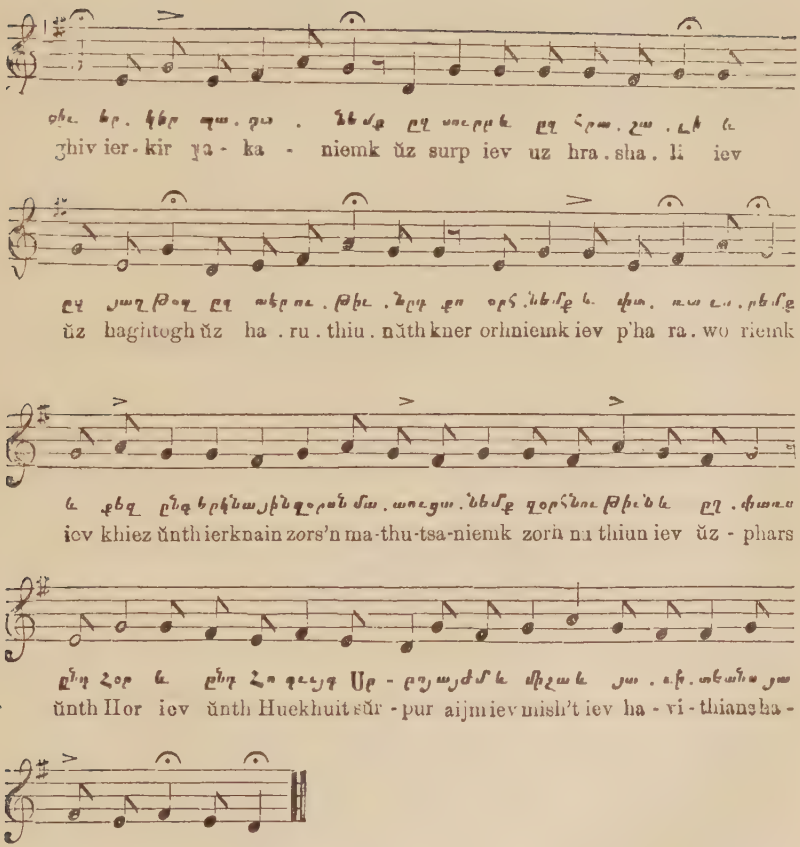
ʒhiv ier - kir ya - ka - niemk ŭz surp iev uz hra . sha . li iev
ŭz hagitogh ŭz ha . ru . thiu . năth kner orhniemk iev p'ha ra . wo riemk
iev khiez ŭnth ierknain zors'n ma - thu - tsa - niemk zorn na thiun iev ŭz - phars
ŭnth Hor iev ŭnth Huekhuit sŭr - pur aijm iev nish't iev ha - vi - thians ha -
vi . thia . nits A . men.

[Յետ այսր աղօթից, ծածկի Սեղանն վերագործ և ճոխ պիւնձ ցաւարար ընծայիցն
պնելոյ. Իսկ եթէ Եպիսկոպոս է՝ յայնժամ ծածկի Սեղանն զինչ հետևեալքն ասի։]

Ջեր աղօթից։

Եւ Տիրոջն երջանիկ դիպելեալ ողորմածի աւուրն՝ ևս զղօրութիւնն խնկոյիս
իսկ եթէ եկեալ էիցէ իւրհետ ընծայ՝ ածեալ ի վերայ սեղանոյն զպատարագիսն,
եմիջոցեան, և մատուցեալ առ ընծայեցան Սեղանոյն։ Եւ ի ձեռնէ առնել յորդեհոտ
արդարութիւն լսեա և անմոռանալ առաջի դիզոցն առ Աստուած ողորմութիւն գ-ընծայն։

Գործողն Նուիրելոյն։

Ամենակալ բարերար մարդասէր Աստուած բոլորից, յօրինող երեւելութիւնց և
անեռևութեանց, փրկող և հաստատող, խնամող և խաղաղարար, հօր հզոր Հոգի,
հայցեմք քազկասարած մաղթանաց գոչմամբ հնծութեան յանդիման եղեալ քեզ
ահաւորիդ. Ա՛տչիմք մեծաւ դողութեամբ սաստիկ երկիւղիդ մատուցանել նախ
զընծան զայս պատարագ քոյդ անձնին ղօրութեանդ, իբր սթռակեցի փառաւոր ա-
յի և արարչակեցի հայրենի անկապուտ պատուոյդ, քննողի ծանկութեան խորոց խոր-
հրդոց ամենակատար կամաց Հօրդ եմմանուելի զքեզ առաքելի փրկչի և կենդա-
նատուի և արարչի ամենեցուն. Ի ձեռն քո ծանուցաւ մեզ երրեակ անձնաւորու-
թիւն միասնական Աստուածութեանդ, յորոց մի և դու ճանաչես անհաս. Քեզ ի ձեռն
քո առաջինքն նահապետական տոհմին շառաւիղք, տեսանողք անուանակոչելոյ,
ընդունելոյն և զգալոցն, զեղեալն և դուէ գոյացեալն անտուերթաբար քարբառոյ
բանի վերապատուեցին: Հոգի Աստուծոյ քարոզեաւ զքեզ Մովսէսի, որ ի գնալն
քո ի վերայ Յորդանան, անպարտպիր զօրութիւն, ահիդ շրջարկութեամբ տանձոյնա
նաւ թևաւորփակ պաշտպանզօրէն զթասխրեալ ի ծնուցնոյն նորոգս, զաւազանին
խորհրդոյ ծանուցեալ, Յորկերպարան օրինակութեանն քան զկատարեալ զլոյծդ
մածուած վերջնում վարագուրիդ յօրինեալ կարգ ախրատես զբովանդակ բնու-
թիւնս ամենից քնաւից բոլորից գոյից ամենայն էից յանէից, Քեզ սահմանին ի նո-
րոգութիւն յարութեան ամենայն եղեալ քոստ ի քէն, յայնմ ժամանակի, որ ե օր
վերջին այսմ կենցաղի, և օր առաջին երկրին կենդանեաց, Քեզ հնազանդեցաւ
միութեամբ կամացն որպէս հօրն խոստմ ազգակիցն քո, հակիրն հոր անդրանիկն
որդի մերոյս կերպիւ, զքեզ աւետարանեաց Ճշմարիտ Աստուած հաւատար և հա-
մազոյ հոր իւր հզօրի, և զառ ի քեզ հայհոյութիւն անքաւելի քարոզեաց և
իբր և զԱստուածամարտիցն զքո հեստելոյն չարաբանական բերանս կարկեաց և
զբերն շնորհեաց ա դարն և անարատն գոչէն ամենայնի, որ վասն մեզայ մե ոչ
մատնեցաւ, և յարեաւ վասն զմեզ արդարացուցանելոյ. Նմա փառք ի ձեռն ո

¶ After these prayers the curtain is drawn, and remains so during the whole of the oblation. If the celebrant is a bishop, however, the curtain is drawn only after the two following great prayers.

Then the Clerks sing the melody appointed for the day, or the Hymn of Censing.

If the Celebrant is a Bishop, he draws over his breast the precious omophorion; he then draws nigh to the table of offering, and there falling on his knees, he says privately, and his eyes streaming with tears, the following prayers to the Holy Ghost, Who is the Agent and Dispenser (Steward or Economist), of this work.

Prayer of S. Gregory of Narieg.

Eternal, beneficent, and man-loving God of all; Creator of the visible and of the invisible; Deliverer and Sustainer; Preserver and Bestower of peace; Conquering SPIRIT of the FATHER!

With extended arms facing Thine awful Presence, we beseech in voiceful prayers with groaning cries. In great trembling, with extreme dread, we draw nigh to present this offering of the WORD; first unto Thine incomprehensible power as Partaker of the throne, the glory, and the inalienable creative Majesty of the FATHER; then unto Thee as Searcher of the profundity of the secret counsels of Him Who sent thee, the FATHER of Emanuel, the Deliverer, Life bestower, and Creator of all. By Thy instrumentality was revealed unto us the triune consubstantial Personality of the GODHEAD; of Whom, One, Thou, art also recognisable as the Inconceivable. By Thee, through Thy instrumentality, did those Ancients, the appointed Seers, descendants of the patriarchal family, in inspired language clearly proclaim aloud the past and the future, the accomplished and the unaccomplished. [Thou wast] Declared by Moses to be the SPIRIT of GOD, an uncircumscribable power moving over the waters in stupendous orbit, with brooding wings over-shadowing; in which form typified Thou hast revealed to us the mysteries of the baptisn al font, in pitiful love calling into being a new creation. Before the lifting up on high of that most distant screen of crystallised ambient fluid, Thou didst with sovereign power ordain absolutely the natures of all existences created from non-existence. Through Thee shall all by Thee created receive birth in resurrective regeneration, on that day which shall be the Last of this world and the First of the World of Life. Unto Thee, He, the SON, the Firstborn, Consubstantial, in our form Incarnate, didst, in unity of will with the FATHER, submit Himself, O Co-Essential of the FATHER. Thee He announced True GOD, Co-equal, Co-existent with His Sovereign FATHER. And it was of Thee He preached that blasphemy should be inexpiable; thus closing the slanderous lips of the foes of GOD, Thy opponents, while to His own enemies He granted forgiveness — He. the Righteous, the Undefiled, the Author of all, Who for our transgressions was betrayed, and for our justification rose in resurrection. Glory be to Him-through Thee, and unto Thee be benediction, with the FATHER Eternal, unto all

քո ։ և քեզ բարեբանութիւնն ընդ Հօր ամենակալի, յաւիտեանս յաւիտենից ամէն ։

Դարձեալ երկնեցից ի նայն կարգ բանիս, զինչ վարահութիւն վերհայեցուցեալ լուսոյ հրաշագործ յայտնեցոյն ազգեալ ։ ա-ներեւոյթ վերծին երկին զաղօթիւն ։

Ապաշխարք և աղերսեմք տրտմօրէն հառաչմամբ յամենայն անձնէ զխառաւարութիւն արարչին թիւնդ ։ անեղծ և անսահման անժամանակ Հոգւոյդ զթածի։ որ բարեխօսգ եսվան մեր յանմռունչ հեծութիւնս առ ողորմածդ Հայր ։ որ զսուրբսն պահես և զնդուցիչ մաքրես և տաճարս կազմես կենդանի և կեցուցիչ համաց բարձրեալդ Հօր Արդ ազատեա զմեզ յամենայն անմաքուր գործոց , որ ոչ է հաճոյ քումդ բնակութեան ։ և մի չիջցին առ ի մէնջ լուսոյդ շնորհաց փայլմունք ի տհասականացս աչաց իմատից ։ վասն զի զքեզ ուսաք միանալ ի ձեռն աղօթից և ընտիր վարուց խնկից ։ Եւ քանզի մինդ Հերոդոսթենէզ պատարագի , և մեսգ ընդունի՝ հաճեալ ընդ մեզ հաշտարար արեամբ անդրանկի իւրոյ ։ իսկ դու ընկալեալս զմեր պաղատանս , և յարդարեացես զմեզ օթևանս պատուականս ամենայն պատրաստութեամբ ի վայելումն ճաշակման երկնաւոր գառինդ , առանց պատժոց դատապարտութեան ընդունել զայս անմահացուցիչ մանանայս կենաց նորոյ փրկութեան ։ Եւ հալեսցի՛ հրոյս յայսմանէ գայթակղութիւնս մեր ։ որպէս մարգարէին կենդանաբարոյկ կայծակամբն ի ձեռս ունէլեացն մատուցման ։ զի յամենայնի քոյդ քարոզեսցի զթութիւնս , որպէս Որդւոյն Աստուծոյ Հօր քաղցրութիւն ։ որ զանառակ որդին մերձեցոյց ի հայրենի ժառանգութիւնն և զպատնիկսն յաւասկեցոյց յերկնային արքայութիւնն արդարոցն երանութեան ։ Ա՛յր, այր, և ես միեմ ի նոցանէ և զիս ընկալ ընդ նոսին իբր մարդասիրութեան կարօտեալ մեծի ։ շնորհօք քո ապրեալ , զարեամբ Քրիստոսի ստացեալս Ջի յայսմ ամենայնի ծանիցի քո Աստուածութիւնդ ընդ Հօր փառաւորեալ համապատուելոյ ի մի կամս և ի մի իշխանութիւն գովութեան ։

Աւետարանն յայնեպէս ։ Օրհնեա՛ Տէր ։

Պատարագն ի յայն ։ Ջի քո է գթութիւնն , և կարօտիս թիւնն և մարդասիրութիւնն , զօրութիւնն և փառք յաւիտեանս յաւիտենից ։ ամէն ։

Պատարագեցաւ գայս ընծայարան Աեղանոյն , ՚ա՛ռ որ Տարեցանէ նախասաքս ոգին ընդ նմա ։ զոր առեալ պատրաստիչն ընդ ի Տաղնտայն առելով

Ցիշատակ Տեառն մերոյ Ցիսուսի Քրիստոսի ։ Որ բազմաւ Հանդիպեալ յանարուեստս ոլթոռ ։ զնոյն խաչ յանձն կառ վասն ազգի մարդկան , օրհնեցէք գովեցէք և բարձր արարէք զնա յաւիտեան ։

Եւ առեալ գիրկն , արձանէ խաչեսնիչ ի ոլիսն ասելով

Ցաղագս յիշատակի փրկագործ անօրինութեան Տեառն Աստուծոյ և փ կչին մերոյ Ցիսուսի Քրիստոսի ։ Որի կողմնաս արեան աղբերքն նորագեցան սրարածք և անմա-

eternity. Amen.

The same kind of earnest supplication shall again be repeated, until firm confidence, through the contemplation of [heavenly] light, become wonderfully revealed; signifying, and again boding, peace from above.

We beseech and implore with tearful sighs from our whole being, Thy creative glory, O Merciful SPIRIT, Unoriginate, Uncreate, Timeless, Who art the Intercessor for our unutterable groanings unto the Merciful FATHER; Who preservest the saints and purifiest sinners, and Who dost constitute them temples of the living and quickening SPIRIT of the Exalted FATHER. Deliver us now from all works of uncleanness fitting Thy dwelling and cause that the lightning flash of Thy grace be not quenched in the sight of the intellectual understanding within us; for we have been taught to assimilate Thee through the means of prayer and the incense of worthy conduct. And this because, while the Oblation of One of the Persons of the TRINITY is accepted by Another—approvingly inclined thereto by the conciliating Blood of His Firstborn—Thou acceptest our supplications and constitutest us worthy dwellings; in every way preparing us for the enjoyment of, and the assimilation of the Divine Lamb; in order to receive, without the penalty of damnation, the immortalising manna of the new life of salvation. And may our offences be consumed by this fire, as were those of the prophet by the means of the live burning coal held to him with the tongs, that so in all things might be preached Thy mercy; as [was] the lovingkindness of GOD the FATHER [preached] by the SON, Who inducted the prodigal son into his paternal inheritance, and Who advanced the harlot into the beatitude of the Saints of the heavenly kingdom. Yea, yea, I too am of them; receive me also with them, as one in great need of Thy man-loving beneficence, me who am by Thy grace alive, and by the Blood of CHRIST made acceptable; that so in all these, as in all other things, may be manifested Thy GODHEAD, Co-equal, glorified with benedictions, in one Will and one Sovereignty united with the FATHER.

Deacon, aloud .Bless, Master.

Celebrant Bishop aloud. For Thine is the mercy, the power, the philanthropy, the dominion, and glory; unto a eternity. Amen.

[OFFICE OF THE PROTHESIS, OR CREDENCE TABLE.]

¶ *He then rising comes to the table of oblation, where the Proto-Diacon brings the wafer, which the Celebrant takes, and places upon the paten, saying,*

Memorial of our LORD JESUS, Who rests on the unfashioned throne, Who accepted death on the Cross for the race of man: ✠ Bless, praise and magnify Him for ever.

¶ *The Celebrant then takes the wine and pours it with cruciform motion into the Chalice, saying,*

In memory of the salvation giving dispensation of our LORD GOD and REDEEMER JESUS CHRIST, from Whose Side gushed the Fountain of Blood by which the uni

հացան • օրհնեայք զոլեցէք և բարձր արարէք զնա յաւիտեան ։

Ե- ՈՒՈՈՅԷ ԴՂՇԹՈ Ի ՖՈՖՈՒՅ ՑՈՎՀՈՆՈՈ ՈՈՒԷԲԷՐՈՒՆՒՆ.

ՏԷՐ Ա՛ստուածդ մեր , որ զերկինսն ու հացդ զտէրն մեր Յիսուս Քրիստոս զկերա ՝ կուրդ ամենայն աշխարհի՛ առաքեցեր փրկիչ և կեցուցիչ և բարերար , օրհնել և սրբել զմեզ • ինքնին դու ՏԷր , օրհնեա՛ և այժմ զառաջադրութիւնս զայս • ընկա՛լ զսա յերկնային քո սեզանդ ։ Յիշեա՛ օրպէս բարերար և մարդասէր զմատուցողս և վասն որոց մատուցանեն ։ Եւ զմեզ անպատապարտ պահեա՛ ի քահանայագործութիւնն աստուածային խորհրդոց քոց ։ Ջի սուրբ և փառաւոր է ամենապատիւ մեծ վայելչութիւն փառացդ Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյդ Սրբոյ • այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից • ամէն ։

Ե- ՈՒՕՂԷՈՅԷ ՈՒԷԼՎ ՍՈՂՄՈՈ ՂՂ -

ՏԷՐ Թագաւորեաց վայելչութիւն զգեցաւ • զգեցաւ ՏԷր զօրութիւն ընդ մէջ իւր կած • Հաստատեաց զաշխարհ ՝ զի մի սասանեսցի • պատրաստ է աթոռ քո ի սկզբանէ յաւիտենից դու ես ։ Ա՛մպարձան կետք ՏԷր , և համբարձին կետք զձայնս իւրեանց • և յարիցեն գետք ի վնասս իւրեանց ՝ ի ձայնէ ջուրց բազմաց • աքանչելի եղեն զբօսանք ծովու • Աքանչելի ես դու ՏԷր , ի բարձունս • վկայութիւնդ քոց մեք յոյժ հաւատացաք • Տան քում վայելէ սրբութիւն ՏԷր , ընդ երկայն աւուրս փառք Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն Սրբոյ • այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից ամէն ,

Ե- ԽՈՒՀՈՒՒՒՈՅԷ ԷՐԻՅՈ ՈՈՒԷԼՎ

Հոգին Սուրբ ✠ եկեսցէ ի քեզ , և զօրութիւն բարձրելոյն հովանի լեսի ի վերայ քո

Ե- ՈՐՈՒՈՒԷ ՂԱՈՒՆՂՈ ՈՈՒԷԼՎ

Խոնարհ մատուցանեմ առաջի քո Քրիստոս թագաւոր հոգեւորական • ընդհակառ ի սուրբ յերկնային և յիմանալի քո մատուցարանդ ի հոտ անուշից ՝ ընդ քեզ մեղ փոխարէն ընծորհս և զպարգեւս Հոգւոյդ Սրբոյ • և քեզ մատուցանեմք զփառս ընդ Հօր և ընդ Հոգւոյդ Սրբոյ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից • ամէն ։

Եւ ապա ԷՈՒՈՈՅ ՂՂՈՐՈՒՈՅՐՈ • Ո ՔՀՈՒՈՈՅՈ ԽՈՒՂԷԼՎ ԷՂՈՈՒ Ի ՄՂԼ ԵՒԵՂԵՅՈՒՈՅ ՈՈՐՂՈՒՈՅՈՒ • Ո ԵՂԷՈՂ Ի ՎՒՐ ԵՒԻՅՈ ԵՒԻՐՊՈՒՈՅԷՈՅԷ ՈԵՂՈՒՈՅՈ ։

verse has been rendered immortal; ✠ Bless, praise and magnify Him for ever.

¶ *Then shall he say privately this prayer of S. John Chrysostom.*

O LORD our GOD, Who didst send the heavenly Bread, the Sustenance of the world, our LORD JESUS CHRIST, Redeemer, Regenerator and Benefactor, to bless and to sanctify us: Do Thou Thyself now bless this our offering, and receive it on Thy [super] heavenly Altar. Remember, O Thou to man lovingly beneficent, those who make this offering, and those for whom this offering is made. And hold us blameless in the ministration of Thy divine mysteries. For the adorable grace of the Majesty of the FATHER, and of the SON, and of the HOLY GHOST, is holy and glorious, now and always, unto all eternity. Amen.

¶ *He then covers the Chalice with a veil, saying* Ps. xciii.

The LORD reigneth; He is apparelled with majesty; the LORD is apparelled, He hath girded Himself with strength: the world also is stablished, that it cannot be moved. Thy throne is established of old: Thou art from everlasting. The floods have lifted up, O LORD, the floods have lifted up their voice; the floods lift up their waves. Above the voice of many waters, the mighty breakers of the sea, the LORD on high is mighty. Thy testimonies are very sure: holiness becometh Thine house, O LORD, for evermore.

¶ *He then thrice makes the sign of the Cross, saying,*

The HOLY GHOST come upon Thee, and the power of the Highest overshadow Thee.

¶ *He then censes the Credence table, saying,*

I offer Thee incense, O CHRIST, the perfume of a spiritual offering. Receive it as a sweet smelling savour into Thy heavenly and intellectual place of offering. Send upon us, in return, the graces and gifts of Thy HOLY SPIRIT; and unto Thee do we ascribe glory, with the FATHER and with the HOLY GHOST, for ever and ever. Amen.

¶ *Then the curtain is drawn aside, and the priest, censing, descends into the middle of the church together with the deacons, and again ascending, thrice bows to the Altar.*

ՄԵՂԵՔԻՔ ՅԱՐՈՒԹԵՆ ԵՒՆ

CANTICLES OF THE RESURRECTION.

ՅԱՐԵԱՒ

No. I. HARIAV.

[TRANS.] *The Redeemer of the world hath arisen and hath delivered the race of man from death.*

♩ = 56. *Sostenuto.*

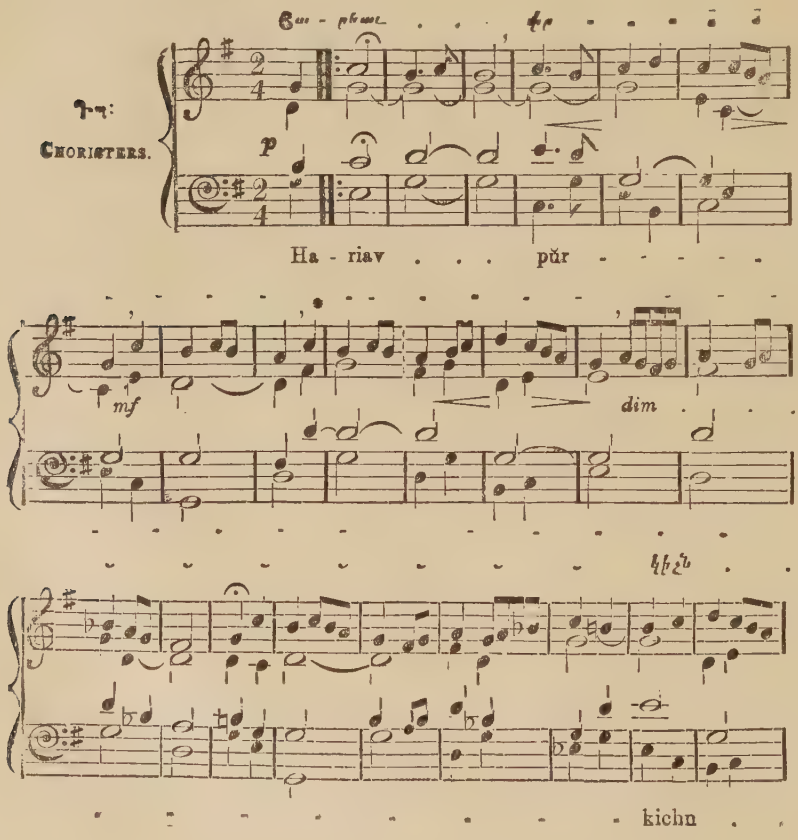

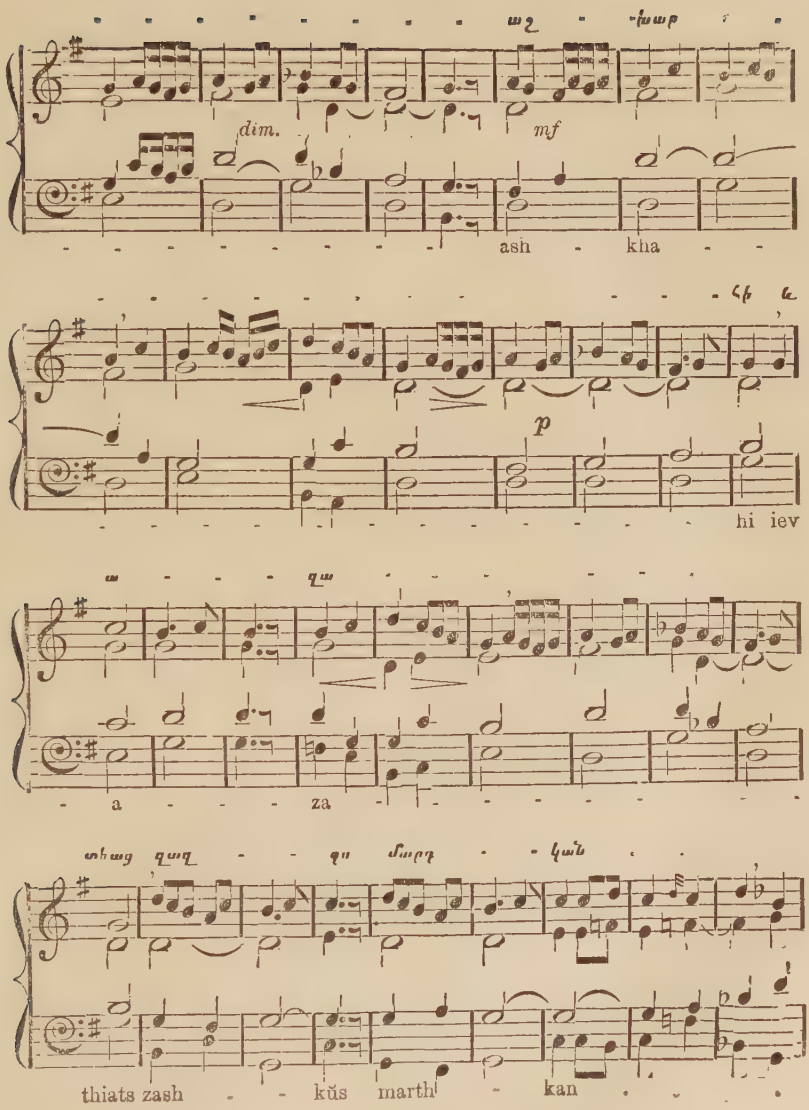
dim.
mf
ash kha
p
hi iev
a za
thiats zash kŭs marth kan
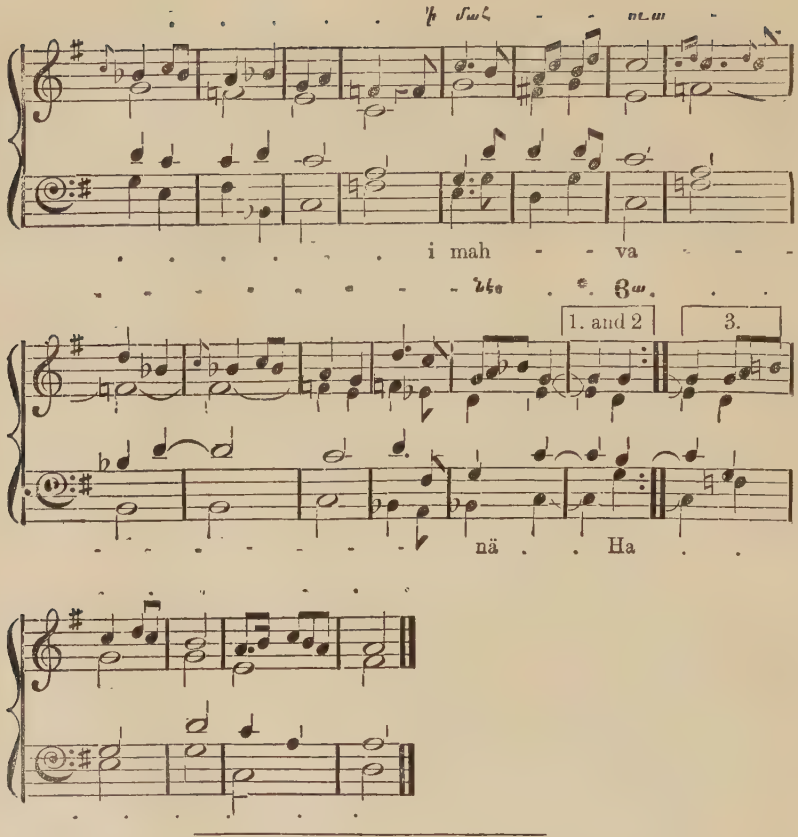
*A Canticle, if short, is generally sung three times. The Canticle proper ends with the first beat of this bar, but the passage beginning with the second beat of the next bar must be added to every Canticle, being a modulation into the mode of the Incensing Hymn.

ՄԱՐԻԱՄ ՄԱԳԹԱՂԱՑԻՆ

[No. II. Mariam Maghthaghienin.]

Mary Magdalene was seeking her Lord in the garden and meeting Jesus, He said, Why weepest thou, woman? whom seekest thou? I am the living Jesus. Weep not, weep not, weep not. I am the Saviour of the world.

Largo. ♩ = 52. *Sostenuto con molto espressione.*

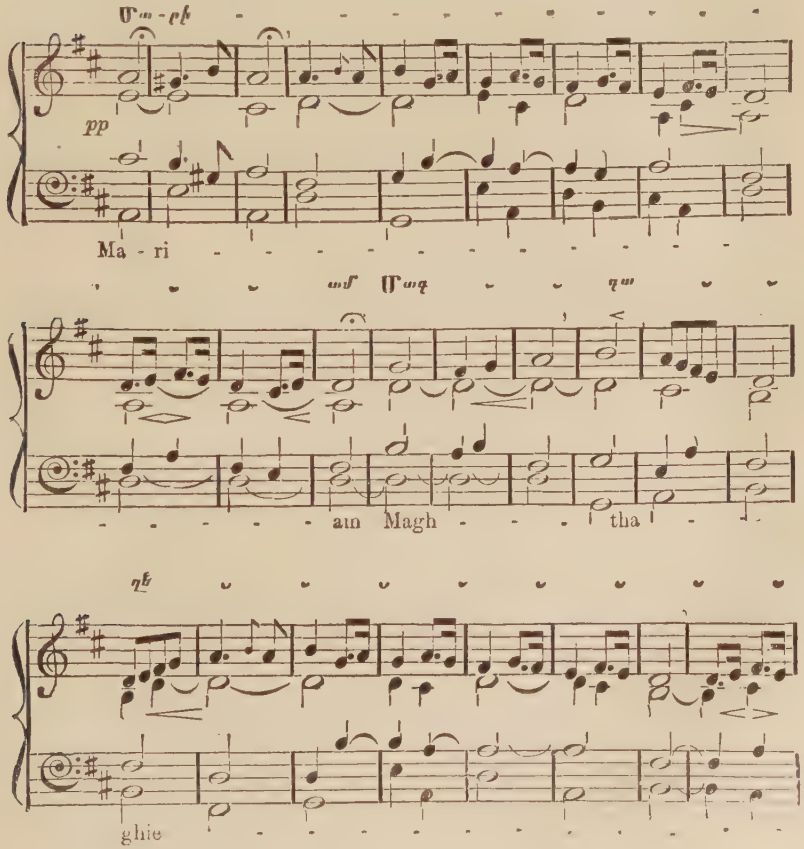

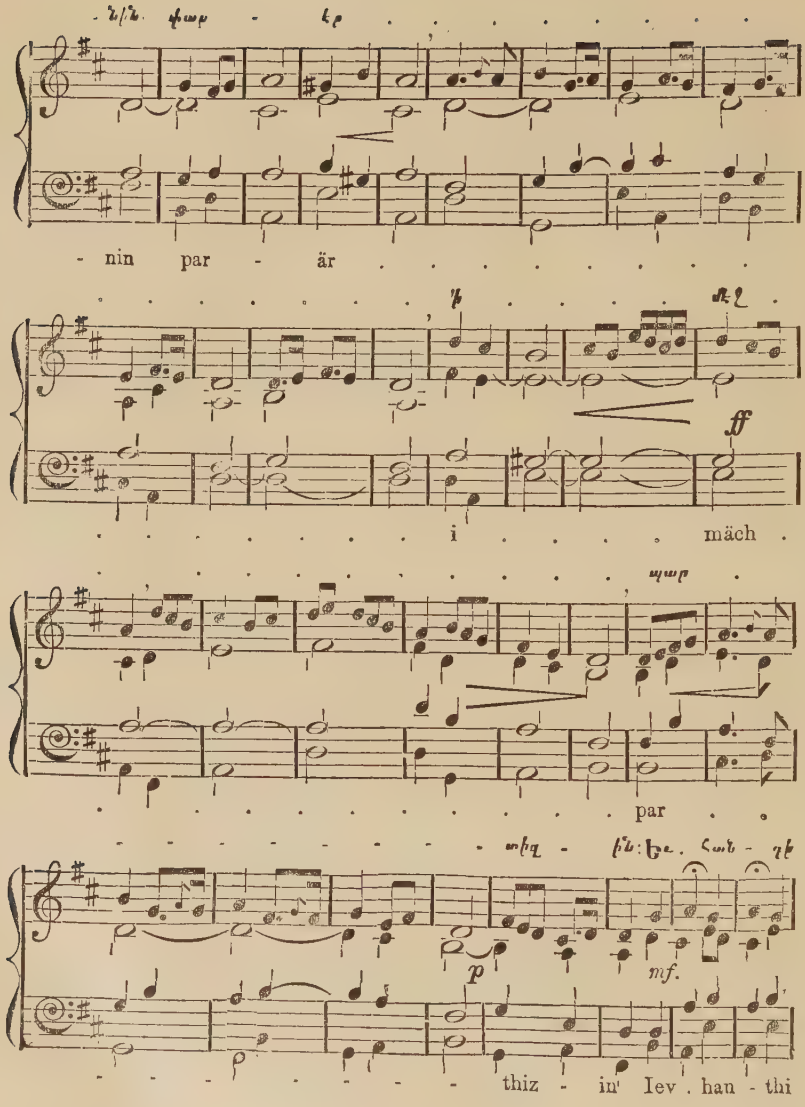
- nin par - är
i mäch
par
thiz - in' lev . han - thi
ff
p
mf.

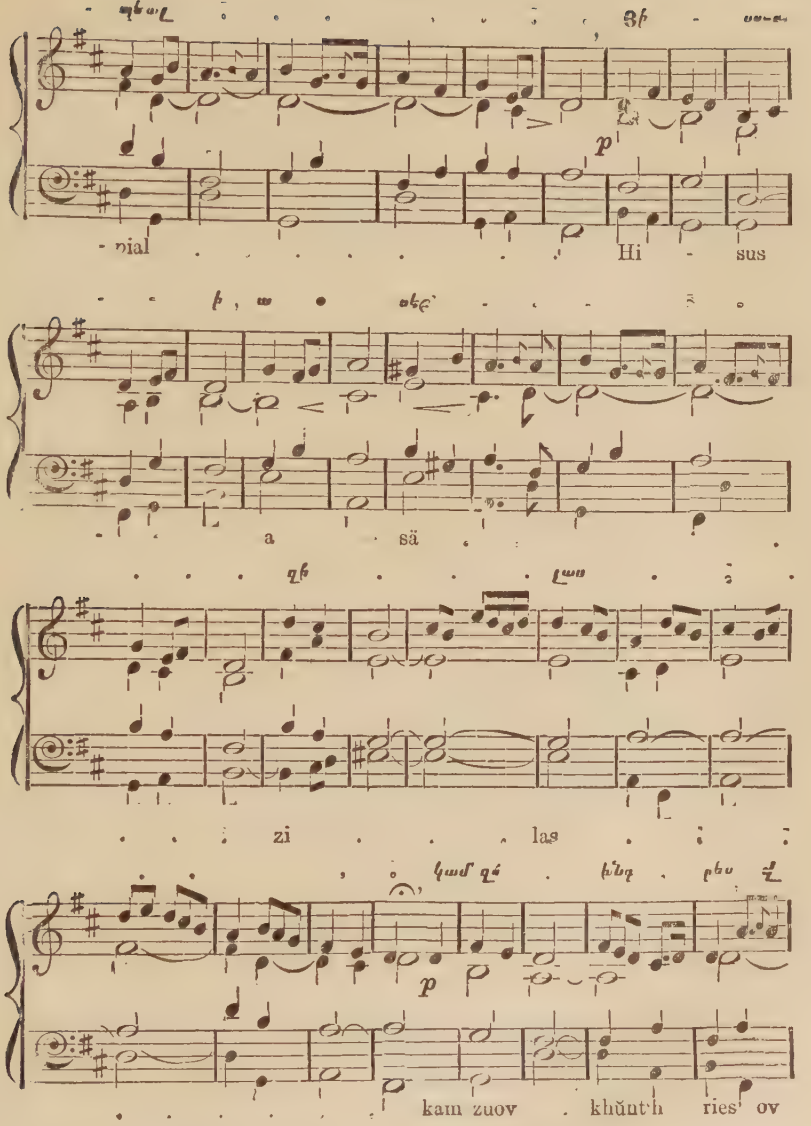
- pial . . . . . Hi - sus
a sä
zi . . . las
kam zuov . khŭut'h ries' ov

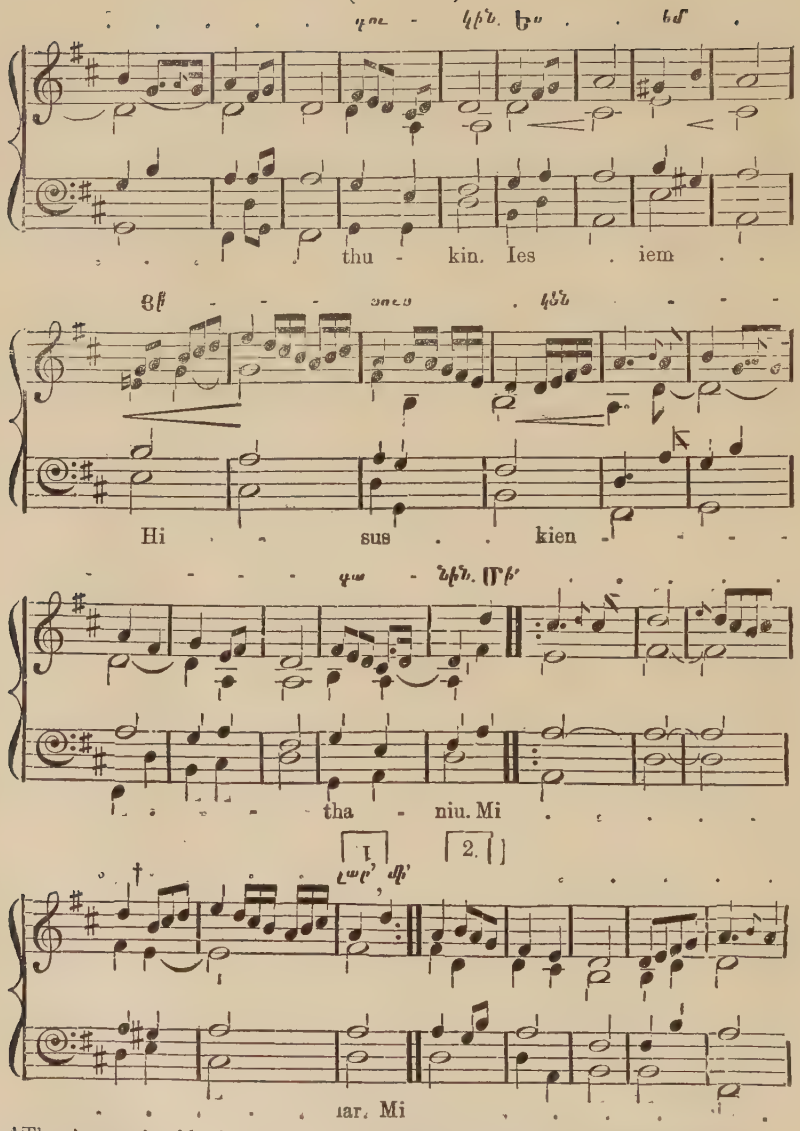

†The singers should take breath here when singing "Mi lar" for the second time.
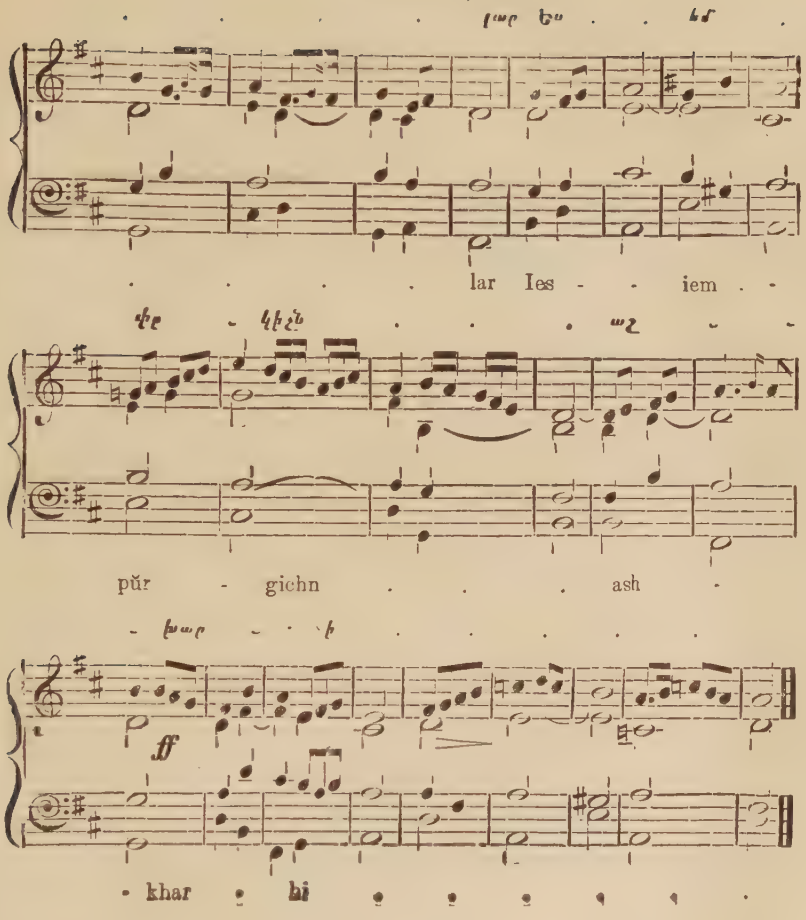
lar Ies - - iem - -
pŭr - gichn . . . ash -
ff
- khar bi

ՀՅՍՕՐ Ի ՍԻՐ

[No. 3 Aisor Iser.]

This day the glorious holy Bridgeroom,
for love of the Bride
Rejoice, O Churoh.
Hath been betrayed unto torments sore,
Rejoice, O Church.
Hath shattered the bolts of hell, and broken
its doors,
Rejoice, O Church.
Issuing forth a conqueror, as Jonah
from the great Leviathan.
Rejoice, O Church.
Rejoice, Bride of the immortal Bride-
groom, for thy longed for Spouse
hath risen and dieth not again.

Largo con espressione. ♩=52.
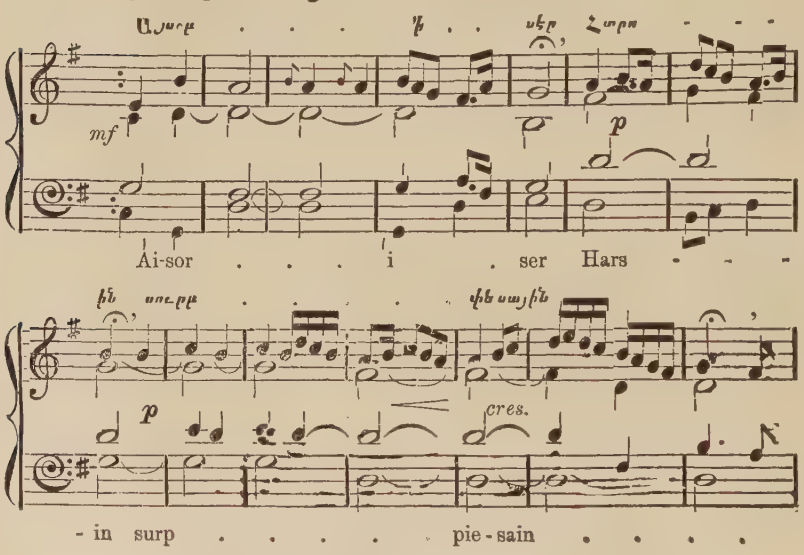
2	Մ֊ա Mŭth	հայ ial	ի i	թա֊ա thar	նա na	քոյն kuin	ծով tsov	չար char	չա cha
3	Ե Ie	լու֊ծ luits	ըզ ŭz	նիկս niks	թ֊ջու֊ո thŭjuer	հե֊ց huerts	ջդրու֊ն ztruns	սն ŭn	հու֊ր khuer
4	Ել Iel	հա֊լ ial	իպր ipr	ըզ ŭz	Յով Hov	նաև֊ nan	մե֊ձ miets	կի ki	սին thin
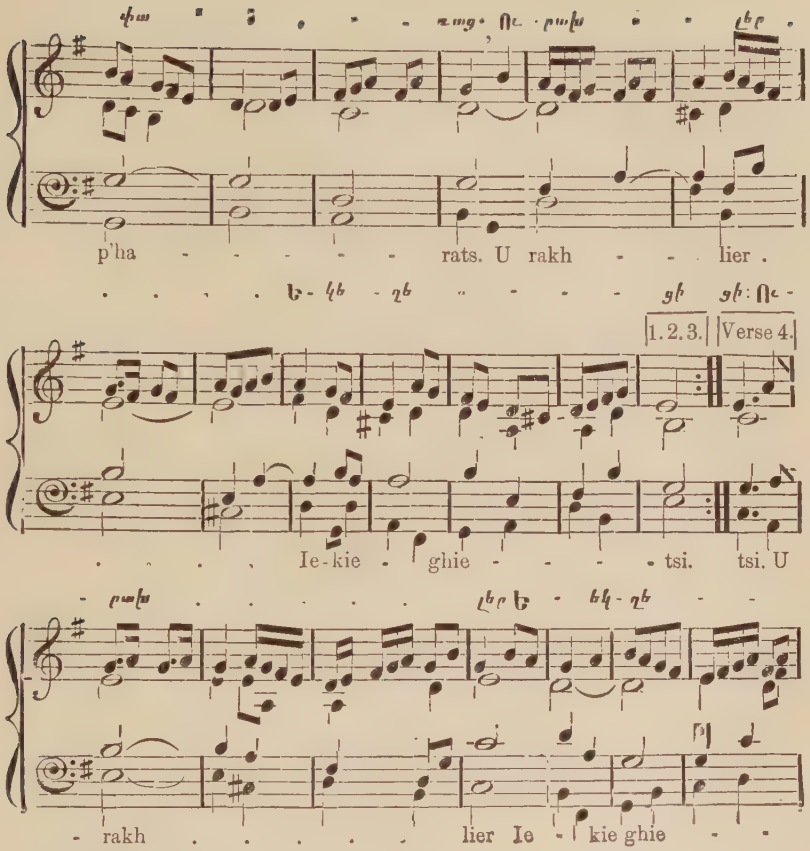
փա ՝ ՝ ՝

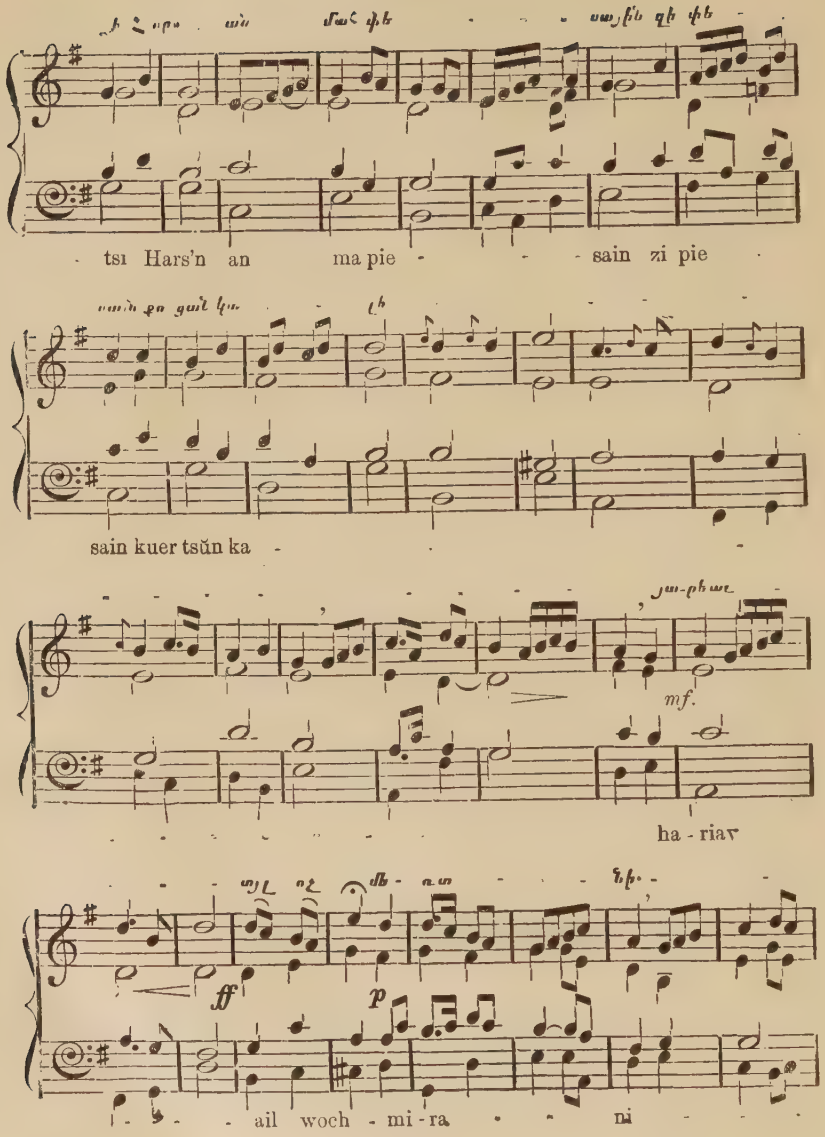
tsı Hars'n an ma pie - - - sain zi pie
sain kuer tsŭn ka -
mf.
ha - riav
ff
p
- - ail woch - mi - ra - - ni - - -

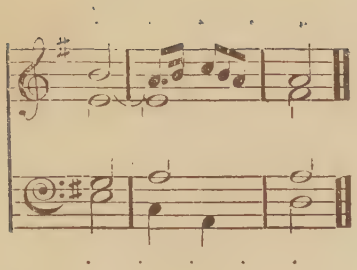

Յայնժամ երգեսցեն զվեցերորդ տուն Ցոյս յարութեան

Followed immediately by the Incensing Hymn, 5th verse.

Hymn of Censing.

IN this temple of devotional offering, the tabernacle of the Lord, we, gathered together in worship and supplication for [the performance of] the mystery of the holy oblation present here before us, do here assemble, advancing in circling rhythmic motion with sweet smelling incense, into the raised court of this tabernacle. Accept our prayers canonically offered, even as the perfume of frankincense, of myrrh, and of cinnamon, and preserve the celebrant to minister to Thee always and at all times in holiness: Through the intercessions of Thy Virgin Mother accept the supplications of Thy servants.

Thou, Christ, Who through Thy Blood has illumined Thy holy church with a glory transcending that of the firmament; and in her hast ordained, even as among the heavenly hosts, a hierarchy of apostles, and prophets, and holy teachers: this day the hierarchy of priests, deacons, clerks, and clergy, assembling together, do offer incense before Thee, Lord, after the example of Zacharias of old. Accept from us our incense-wafted prayers, as [Thou didst accept] the offerings of Abel, of Noah, and of Abraham: Through the intercession of Thy celestial hosts maintain unshaken for ever the throne of Armenia.

Rejoice exceedingly, O Sion, daughter of light, holy catholic mother, together with thy children, illustrious bride decked out with adornments, heavenlike resplendent sanctuary; for the Anointed God, very Being of very Being, is in thee continually offered, in unconsumable oblation. He dispenses His Body and His holy Blood for our reconciliation with the Father and for the expiation of our sins, in fulfilment of His holy Passion: Grant forgiveness to the builder of this temple.

The Holy Church confesses the immaculate Virgin Mary, Birthgiver of God, through whom was bestowed on us the Bread of immortality.

ՀԱՅՍ ՀԱՐԿ

HAISS HARK

MODE 6.

Moderato. ♩ = 80.
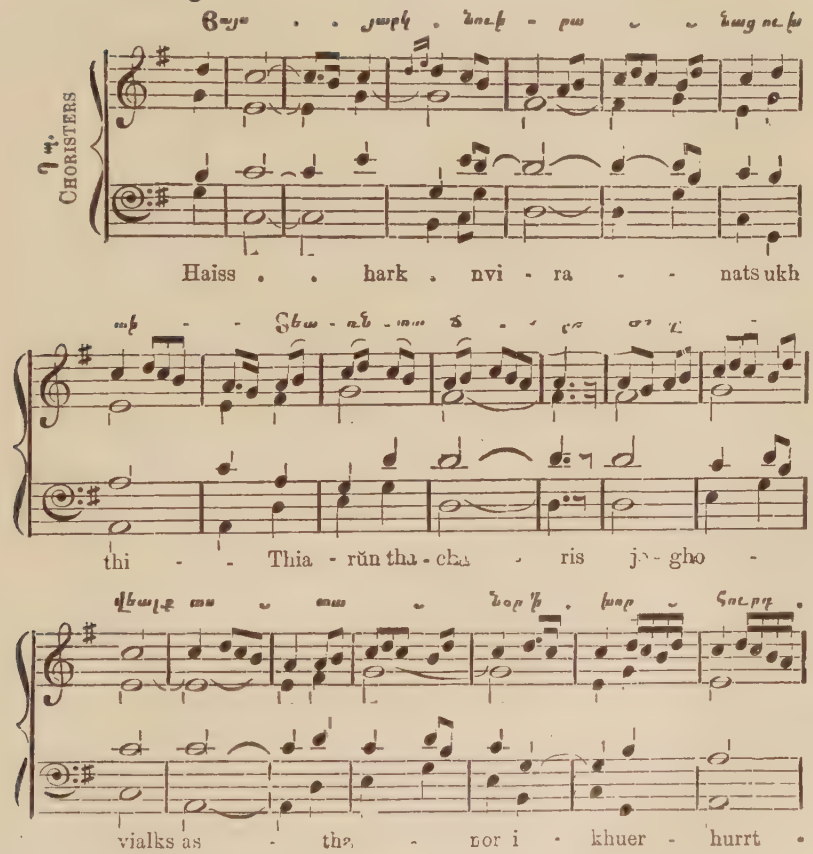
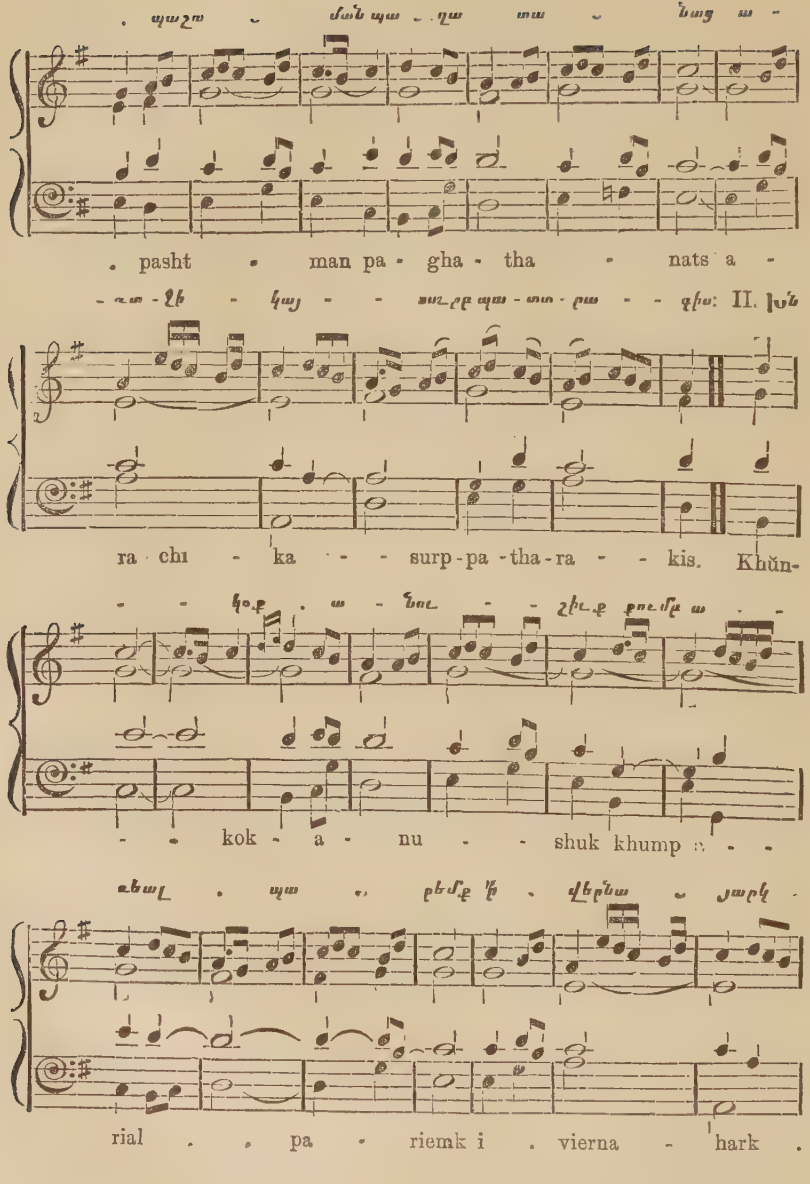
. պաշտ - ման պա - գա - թա - նաց ա -
. pasht - man pa - gha - tha - nats a -
- ռա - չի - կայ - - - սուրբ պա - տա - րա - - - գիս: II. Խն
ra - chi - ka - - - surp - pa - tha - ra - - - kis. Khŭn -
- - կօ - ք . ա - նու - - - շիւ - ք քու - մը ա - -
- - kok - a - nu - - - shuk khump u - -
ա ե ա լ . պա . բե մ ք կ . վ ե կ ն ա . յ ա ր կ .
rial . . pa - riemk i . vierna - hark .
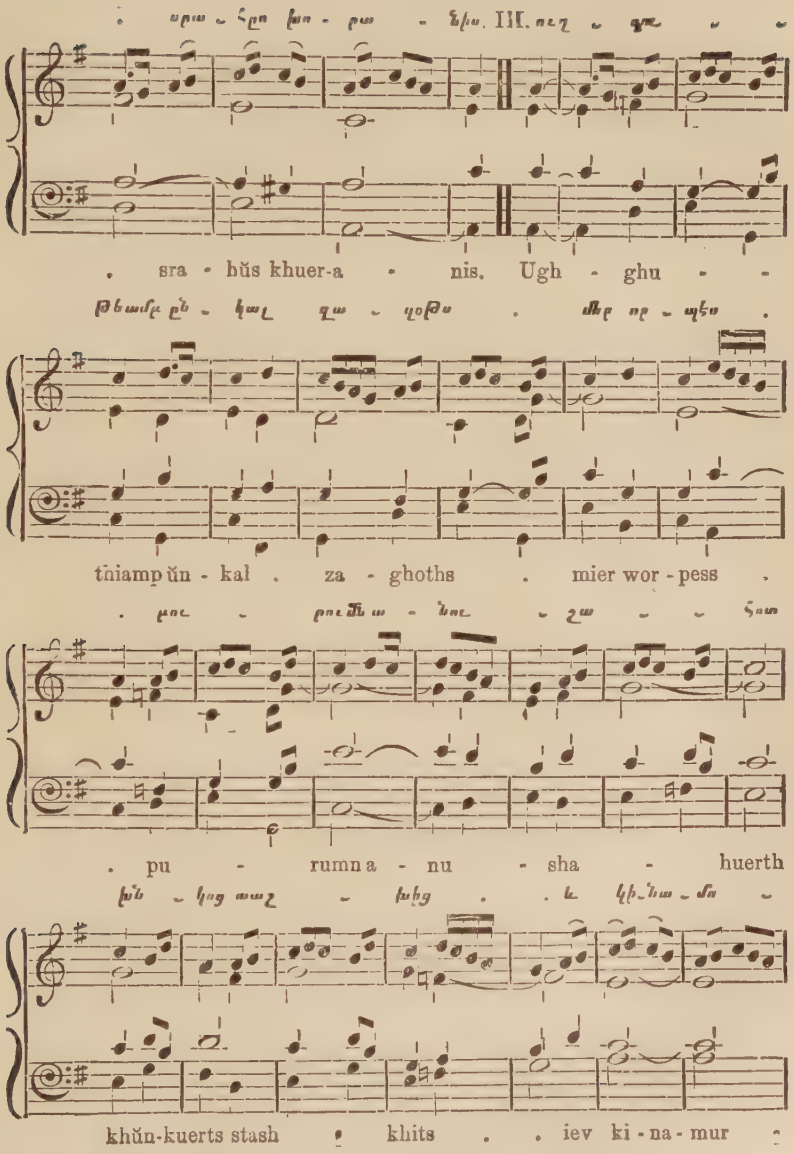
. sra - hŭs khuer-a - nis. Ugh - ghu - -
tŭiamp ŭn - kal . za - ghoths . mier wor - pess .
. pu - rumn a - nu - sha - huerth
khŭn-kuerts stash . khits . . iev ki - na - mur

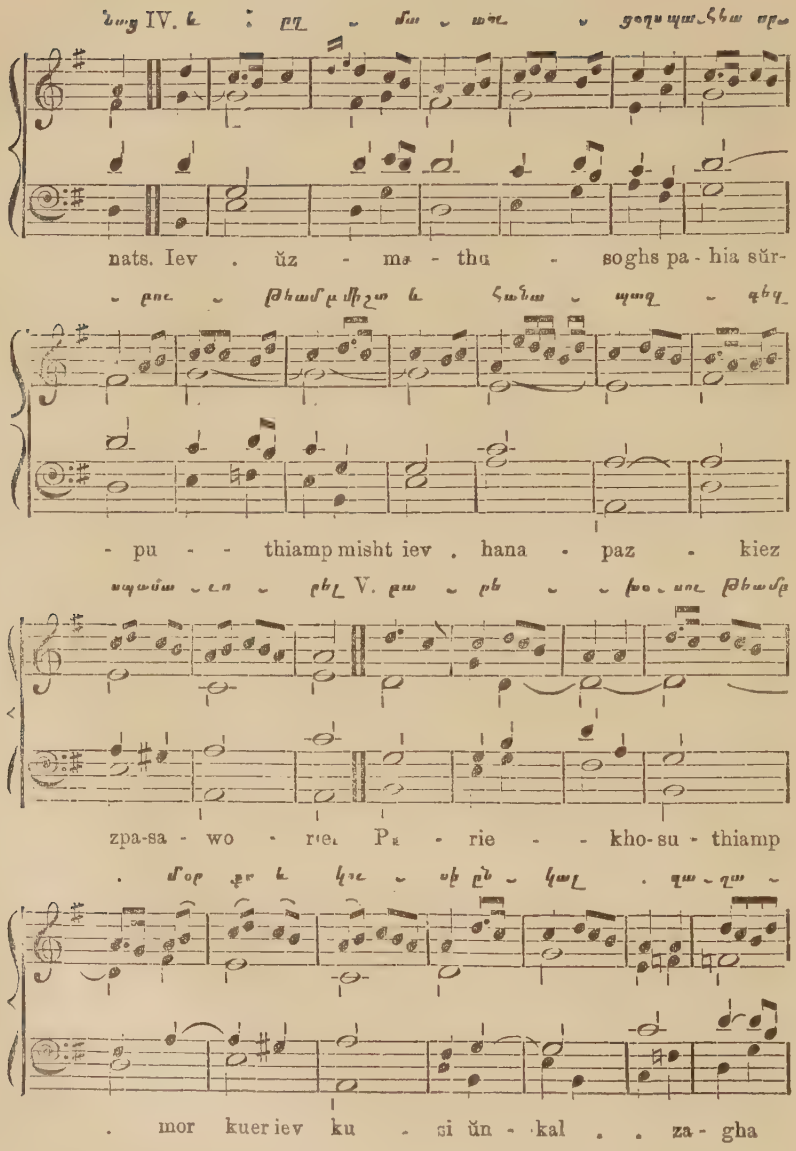
nats. Iev . ŭz - ma - thu - soghs pa - hia sŭr-
- pu - - - thiamp misht iev . hana - paz - kiez
zpa-sa - wo - rie Pa - rie - - kho-su - thiamp
. mor kuer iev ku - si ŭn - kal . . za - gha
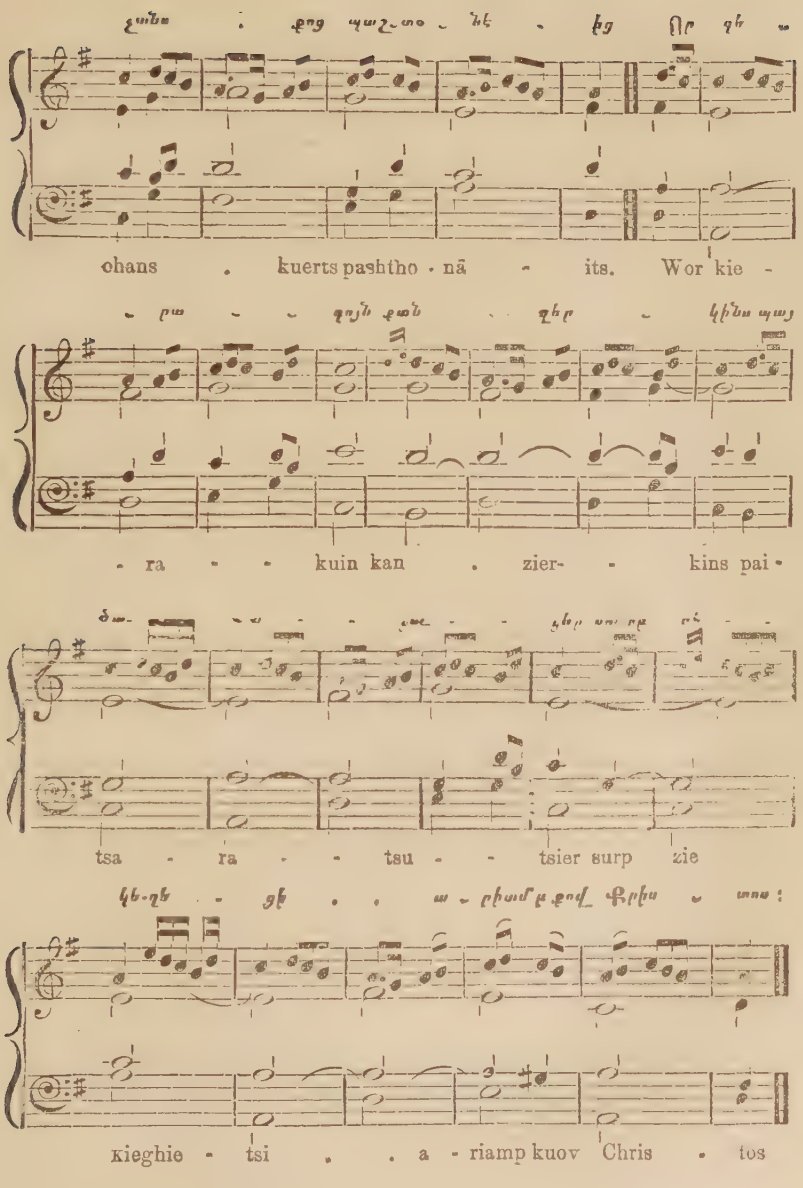
ohans . kuerts pashtho · nā - its. Wor kie -
- ra - - kuin kan . zier- - kins pai -
tsa - ra - - tsu - - tsier surp zie
kieghie - tsi . . a - riamp kuov Chris - tos
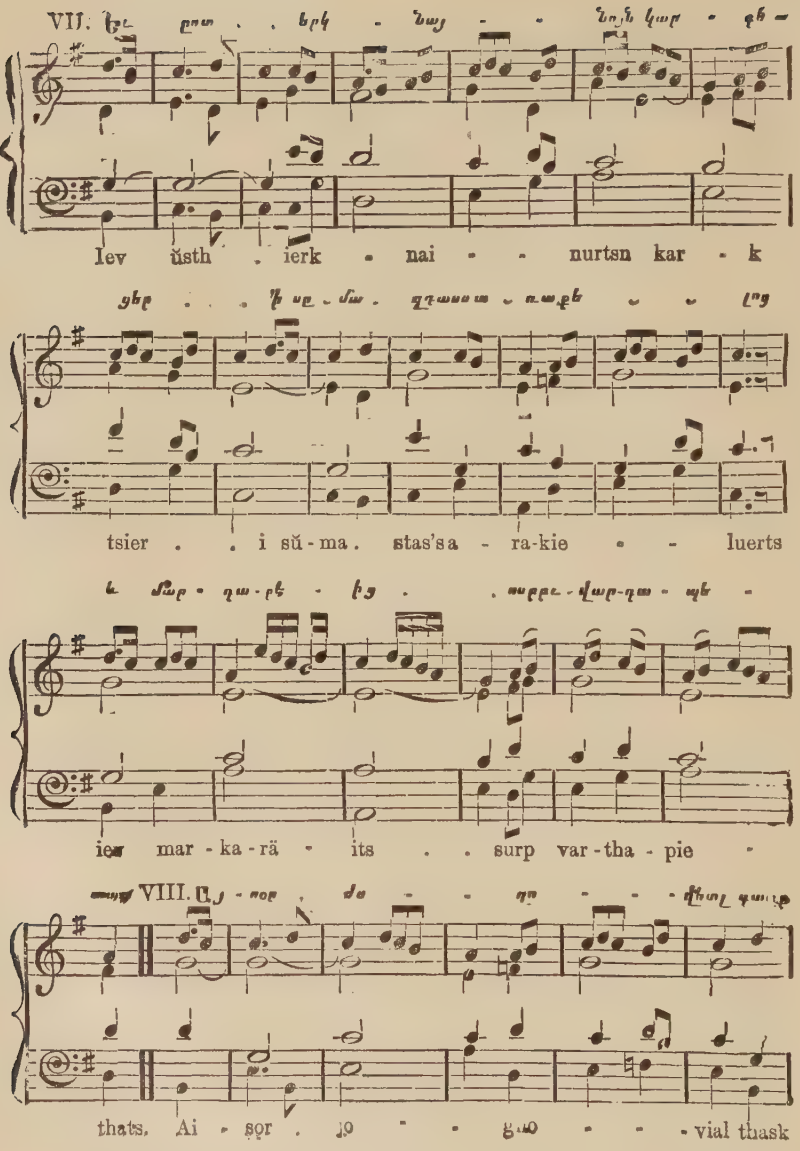
VII.
lev ŭsth . ierk - nai - - nurtsn kar - k
tsier . . i sŭ - ma . stas'sa - ra-kie - - luerts
ie mar - ka - rä - its . . surp var - tha - pie -
VIII.
thats. Ai - sor . jo - - - - vial thask
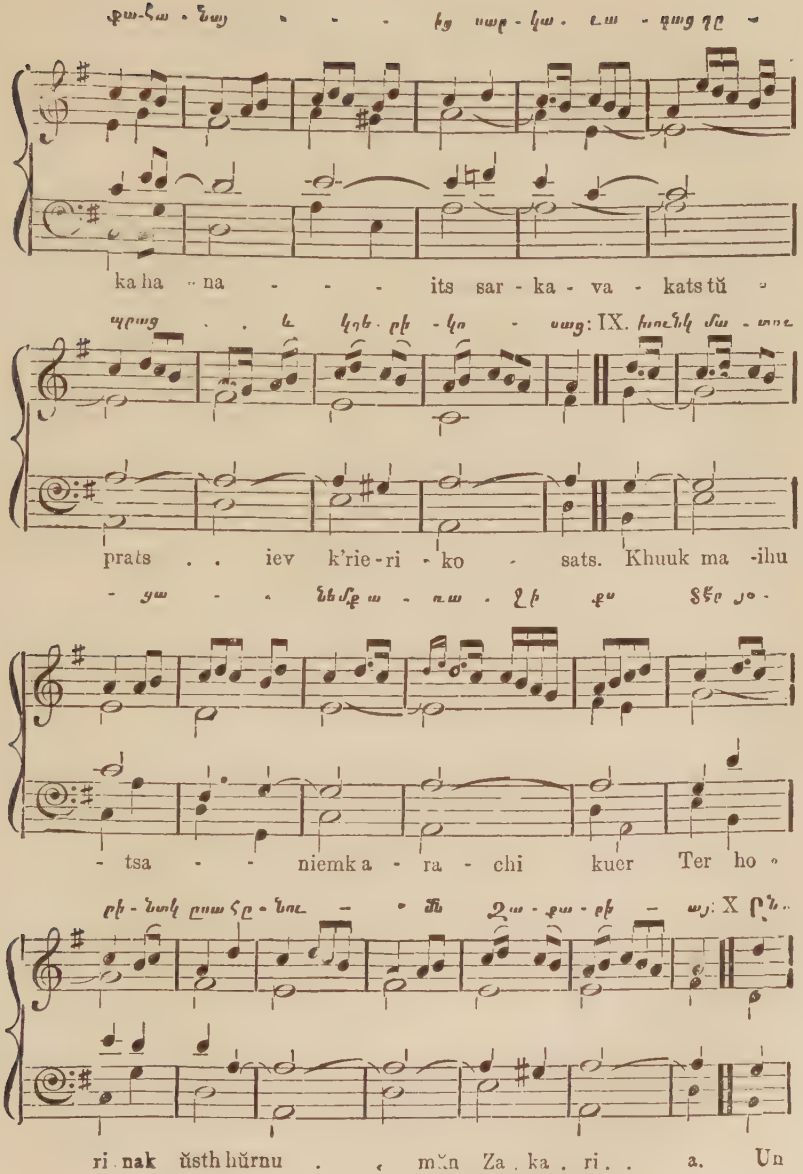
ka ha - na - - - - its sar - ka - va - kats tŭ -
prats . . iev k'rie - ri - ko - sats. Khuuk ma - ihu
- tsa - - niemk a - ra - chi kuer Ter ho -
ri nak ŭsth hŭrnu . . mŭn Za . ka . ri . . a. Un

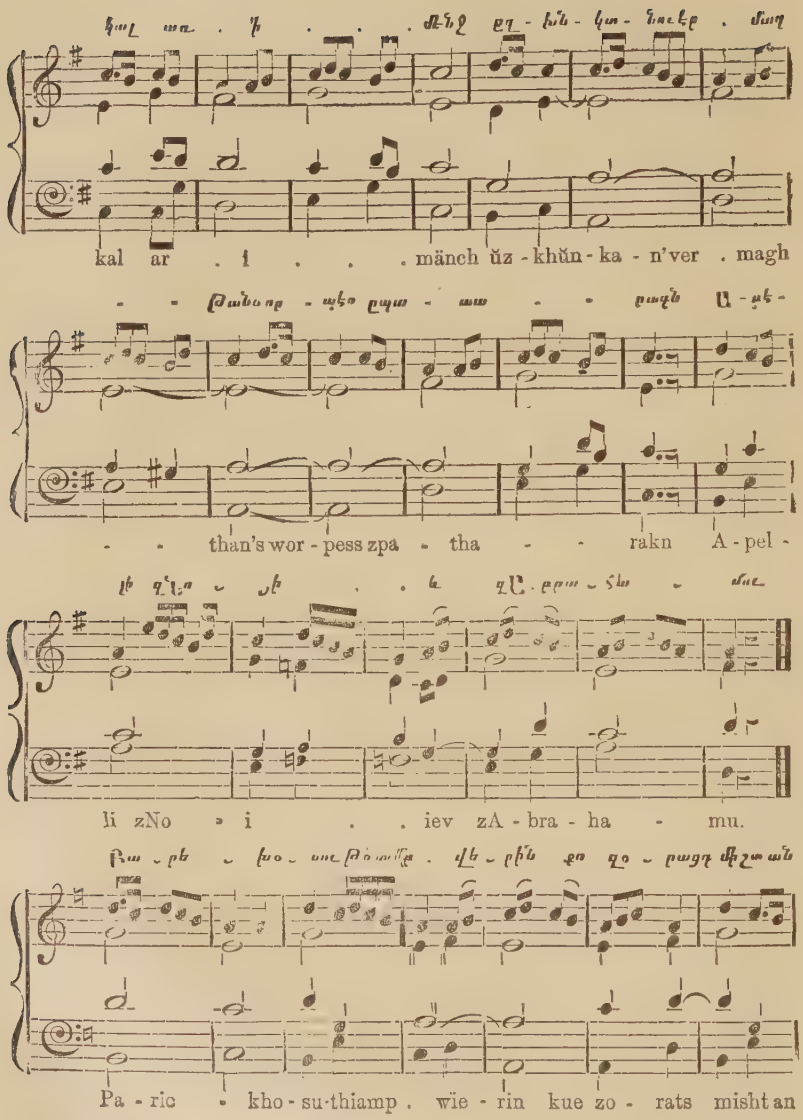
kal ar . i . . . mänch ŭz - khŭn - ka - n'ver . magh
- - than's wor - pess zpa - tha - - rakn A - pel -
li zNo - i . . iev zA - bra - ha - mu.
Pa - ric - kho - su - thiamp . wïe - rin kue zo - rats misht an
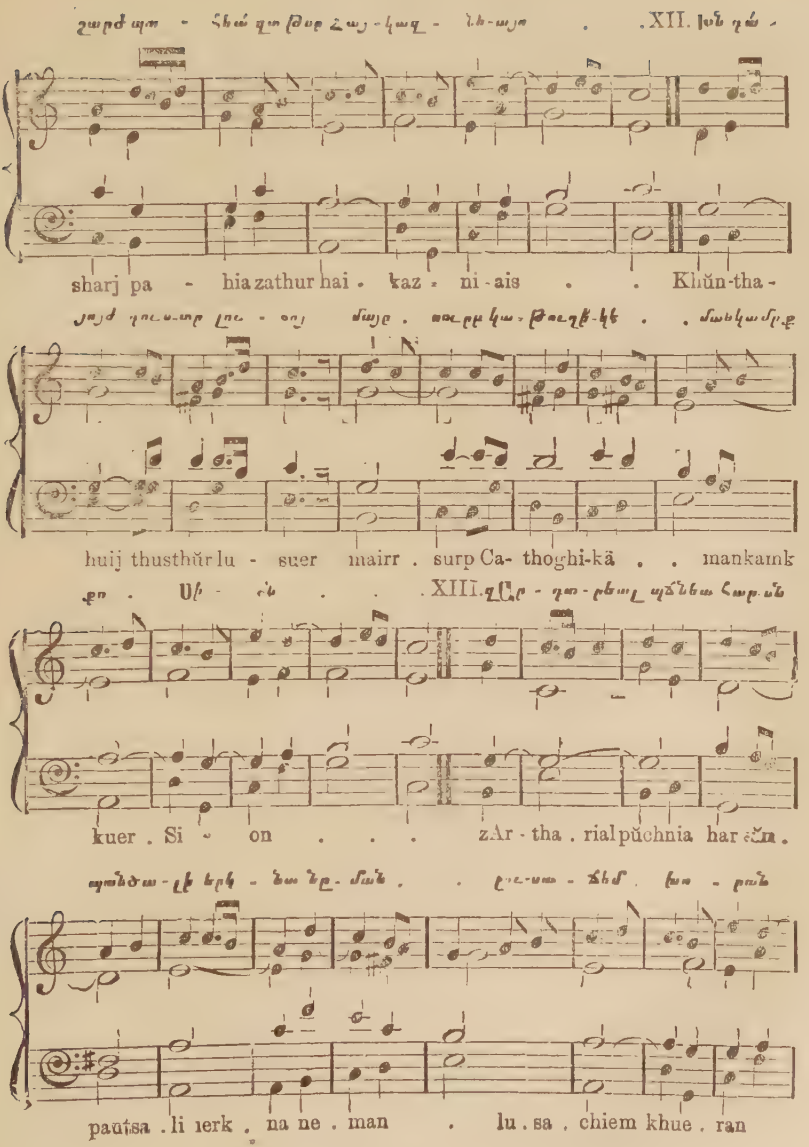
sharj pa - hia zathur hai . kaz - ni - ais . . Khŭn-tha -
huij thusthŭr lu - suer mairr . surp Ca- thoghi-kä . . mankamk
kuer . Si - on . . . zAr - tha . rialpŭchnia har ɛŭn .
paŭtsa . li ıerk . na ne . man . lu . sa . chiem khue . ran
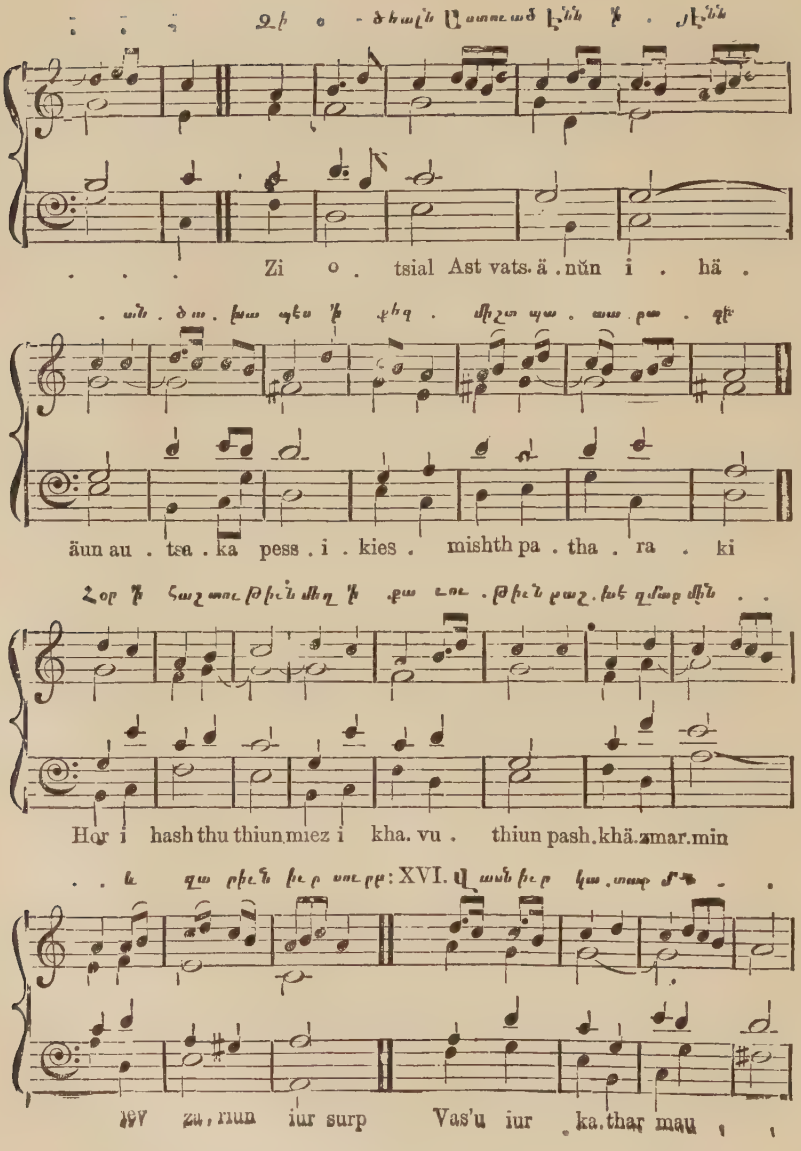
Zi o . tsial Ast vats. ä . nŭn i . hä .
äun au . tsa . ka pess . i . kies . mishth pa . tha . ra . ki
Hor i hash thu thiun miez i kha. vu . thiun pash. khä. mar. min
ter zu, run iur surp Vas'u iur ka. thar mau
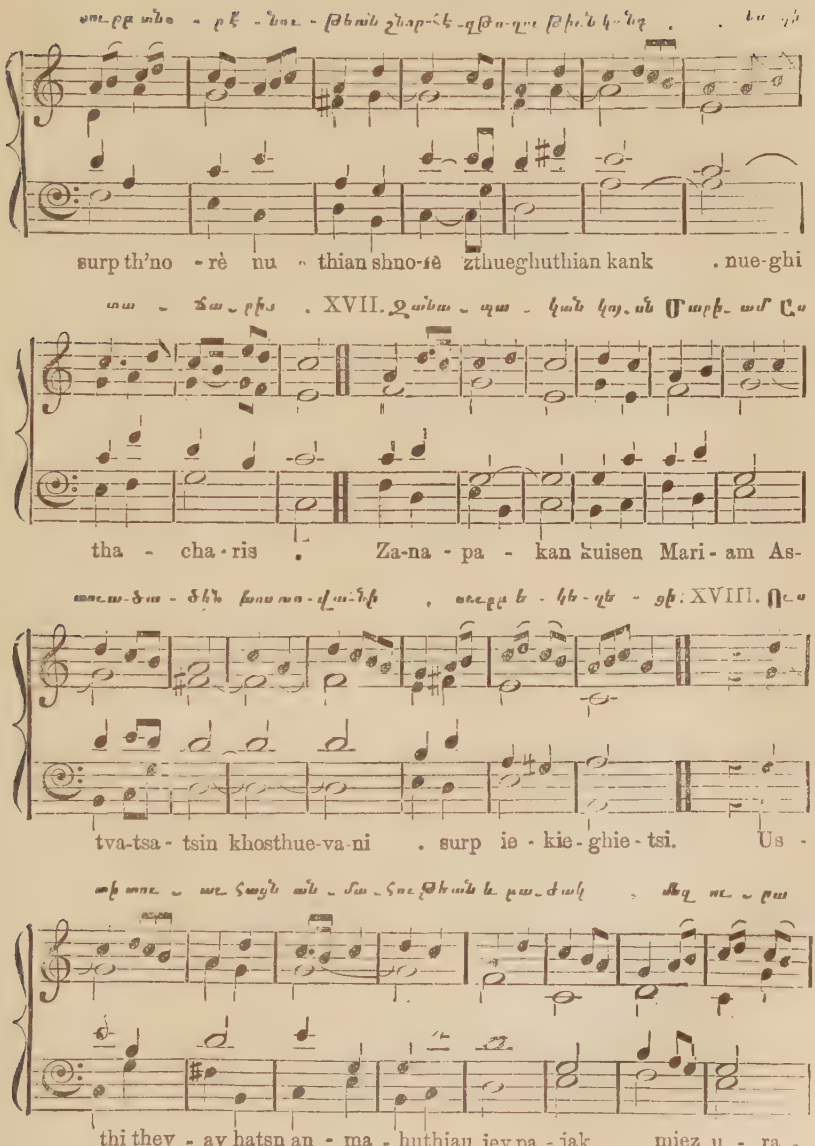
surp th'no - rè nu - thian shno-ſè zthueghuthian kank . nue-ghi
tha - cha - ris . Za-na - pa - kan ǩuisen Mari - am As-
tva-tsa - tsin khosthue-va-ni . surp iə - kie - ghie - tsi. Us -
thi thev - av hatsn an - ma - huthiau iev pa - jak . . miez u - ra -

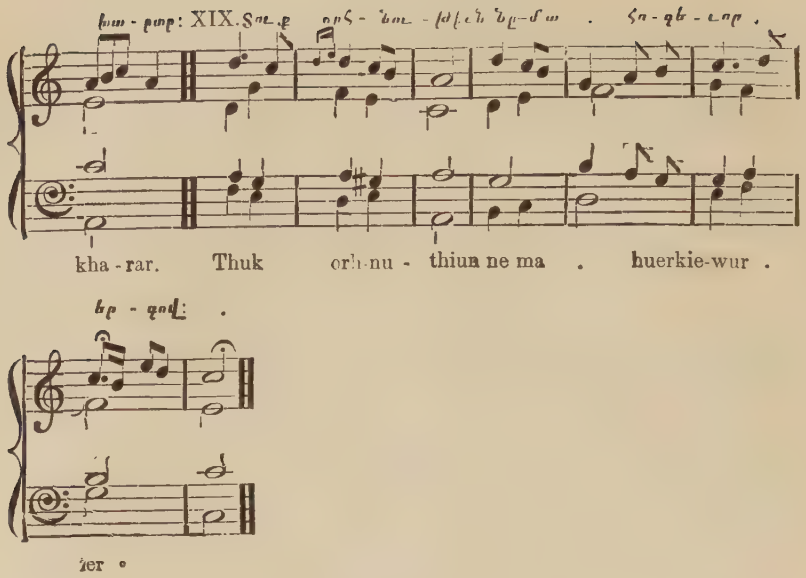

[THE PRO-ANAPHORA.]

Then the Proto-Diacon, standing in the middle of the church calls aloud.

[Bless, Master.]
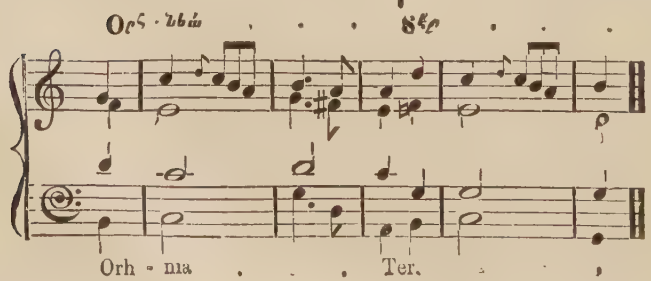
Եւ Քահանայն ի ձայն ասացէ

Օրհնեալ թագաւորն Թիւնն
Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն
Սրբոյ այժմ և միշտ և յա-
ւիտեանս յաւիտենից ամէն ։

Եւ ուսուցչին դպրոյն քահանայ ըստ ։
պատշաճի ասացեալ ձայն այս ։

Մի խաժին որդի և բանգ Աստ-
ուած անմահ և էոթ Թիւն , որ
յանձն առեր մաքրանալ ի
սրբուհւոյ Աստուածածնէն և
ի միշտ կուսէն ։ անփոփոխե-
լիդ մարդ եղեալ խաչեցար
Քրիստ Աստուած մեր մահուամբ
զմահ կոխեցեր ։ միով ի սրբոյ
երրորդութենէն փառաւո-
րակից ընդ Հօր և սրբոյ
Հոգւոյն կեաց զմեզ ։

Ի Զատիկն

Քրիստոս յարեաւ ի մեռելոց ։
մահուամբ զմահ կոխեաց և յա-
րութեամբն իւրով միզ կեանս
պարգեւեաց ։ նմա փառք յաւի-
տեանս ամէն ։

Եւ յաւուրսն յայնեսիկ հանապազորդ

Ջեր ևս խաղաղութեան զՏէր
աղաչեսցուք ։ ընկալ կեցո և
ողորմեա ։

¶ *The Priest answers with a loud voice.*

Blessed be the kingdom of the Father and of the Son, and of the Holy Ghost, now and always, unto all eternity. Amen.

[The Initial Hymn.]

¶ *Then the Choir say the Introit proper for the day, or the following one.*

Only Begotten Son and Word of God, and deathless Being, Who didst take upon Thyself flesh through the ever Virgin and Holy Birthgiver of God, O Thou Immutable, Who becoming man, wast crucified, Christ our God, and death by death didst trample down: Save us, O Thou One of the Holy Trinity, co-glorious with the Father and with the Holy Ghost.

For Easter.

Christ is risen from the dead. By His death He trampled down death, and by His resurrection He has granted us life: glory be to Him for ever. Amen.

¶ *When ended, the Proto-Diacon says aloud*

Let us again pray to the Lord for peace. Receive, save, and have mercy [on us].
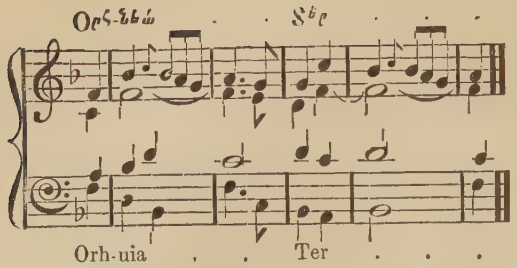
Քահ. Օրհնութիւն և փառք և Օր և Որդւոյ և Հոգւոյն Սրբոյ, այժմ և միշտ և յաւիտեան յաւիտենից ամէն։

Priest. Blessing and glory to the FATHER and to the SON, and to the HOLY GHOST; now and always to all eternity. Amen.

Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն

Peace be ✠ to all.

Choristers. And with thy spirit.
Acolytes. Let us worship GOD.
Choristers. In Thy presence, O LORD.

Դ.Պ: CHORISTERS. ՍՐԿ: ACOLYTES.

Եւ ընդ հո - գւոյդ . ում: Աստու-ծոյ . եր-կիր - պա - գիս

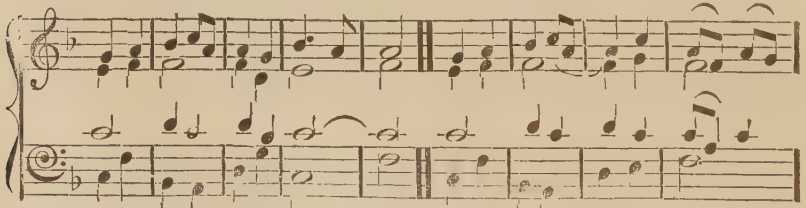

Դ.Պ: CHOR.

ցուք . Ա-աս - ղի . . քո Տէր .

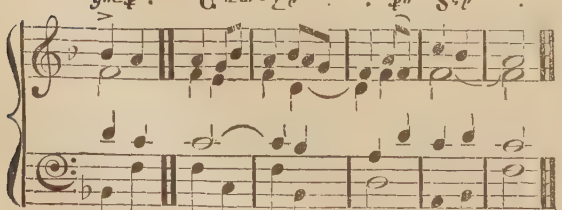

Եւ Քահանայն ի ձայն . | *The Priest chants*

O Lord our God, Whose power is unsearchable, and whose glory is incomprehensible. Whose mercy is infinite, and Whose clemency is boundless: In great compassion look down upon Thy congregation and upon this holy temple, and abundantly deal out Thy mercy and pity unto us, and unto those who pray with us. For unto Thee belong glory, dominion, and honour, now and always, unto all eternity. Amen.
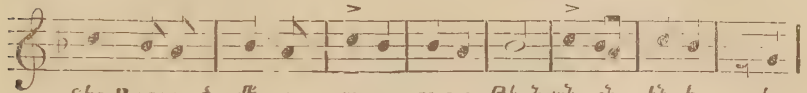
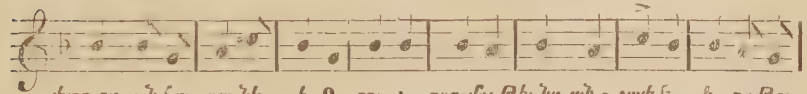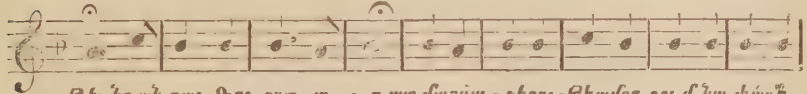

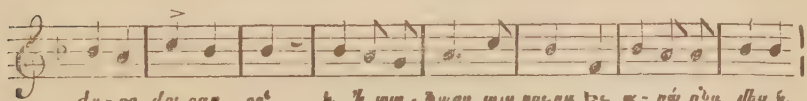

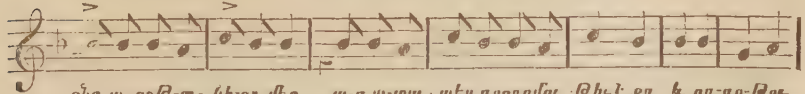
ընդ ա -ղօթ-ա - կից-ս մեր ա-ւա-տու - պէս զգորմա-թիւդ քո և ըղ-գը-թու
ŭnth a-ghoth-a - kitsŭs mier a-rar - tha pesszoghormuthiun kue iev ŭz-k'thu

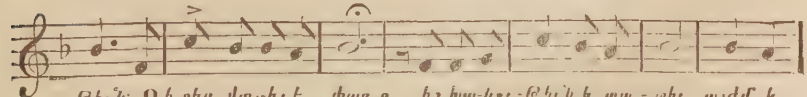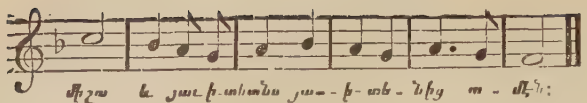

Ապա սկսանին սաղմոսն եւ շարականն յատուկ յաւուրն կամ յետոյ	*Then the Choristers begin the Psalm and Hymn proper for the day, or the following.*

ՀՈՒՐՀՈՒ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ

[†Chashu Hymns of the Resurrection.]

SS. Isaac and Mesrop. A. D. 390 or S. Stephen of Suni. 447.

[Antiphon.] *The Lord reigneth; he is apparelled with majesty. Unto the King of glory, Christ, Who incarnated Himself of the Holy Virgin, for our sakes endur'ng the Cross, let us hymn harmonious praise. Who, suffering the three days sepulture, arose from the dead with might; let us hymn harmonious praise. Glory. Now and always. Who burst the gates of hell with might and robed His Church with grace supreme, let us hymn harmonious praise.*

Mode 1.

Moderato. ♩ = 80.
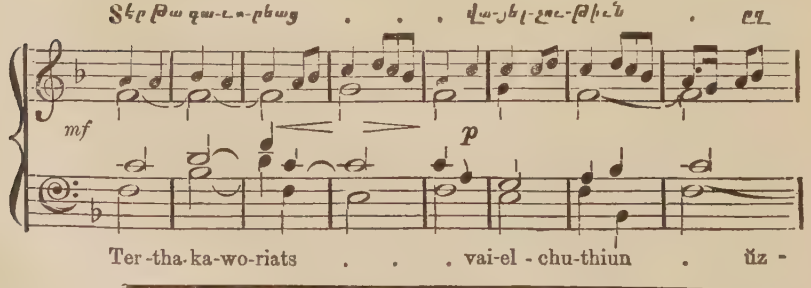
¶The Hymn of the 9th Hour. The eight Chashus here given are sung on ordinary Sundays in rotation, according to the mode of the day. The words of the Antiphon are invariable, the melody varies according to the mode of the Chashu.

CHASHU. VERSE I.
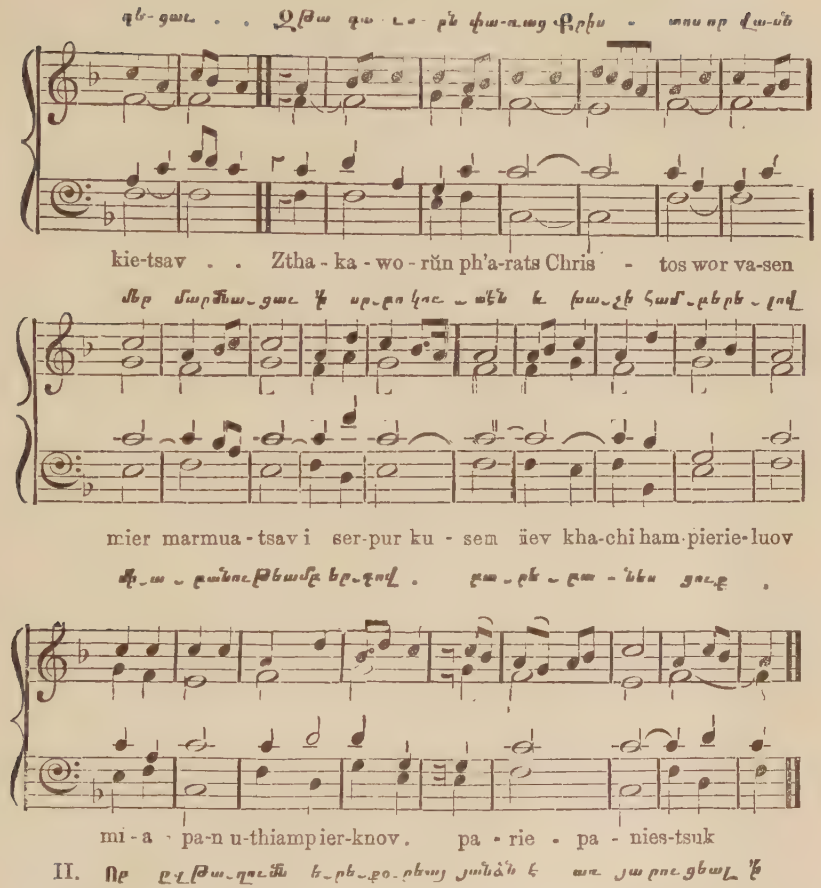
kie-tsav . . Ztha-ka-wo-rŭn ph'a-rats Chris - tos wor va-sen
mier marmua-tsav i ser-pur ku-sem ïev kha-chi ham-pierie-luov
mi-a pa-n u-thiam pier-knov. pa-rie-pa-nies-tsuk
II.
Wor ŭz-tha ghumn ie-rie-ko-ria hansu ä ar ha-ru-tsial i

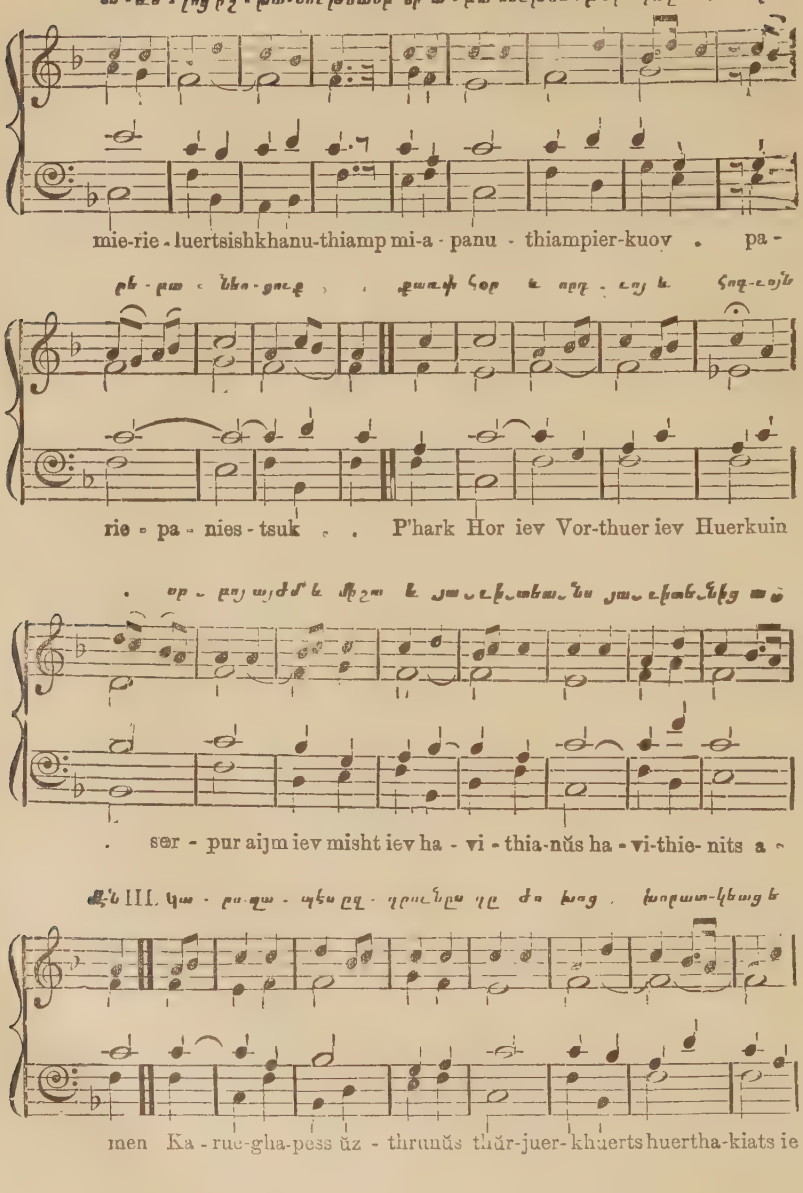
mie-rie - luertsishkhanu-thiamp mi-a - panu - thiampier-kuov . pa -
rie - pa - nies - tsuk . . P'hark Hor iev Vor-thuer iev Huerkuin
. ser - pur aijm iev misht iev ha - vi - thia-nŭs ha - vi-thie- nits a -
men Ka - ruc-gha-pess ŭz - thrunŭs thŭr-juer- khuerts huertha-kiats ie
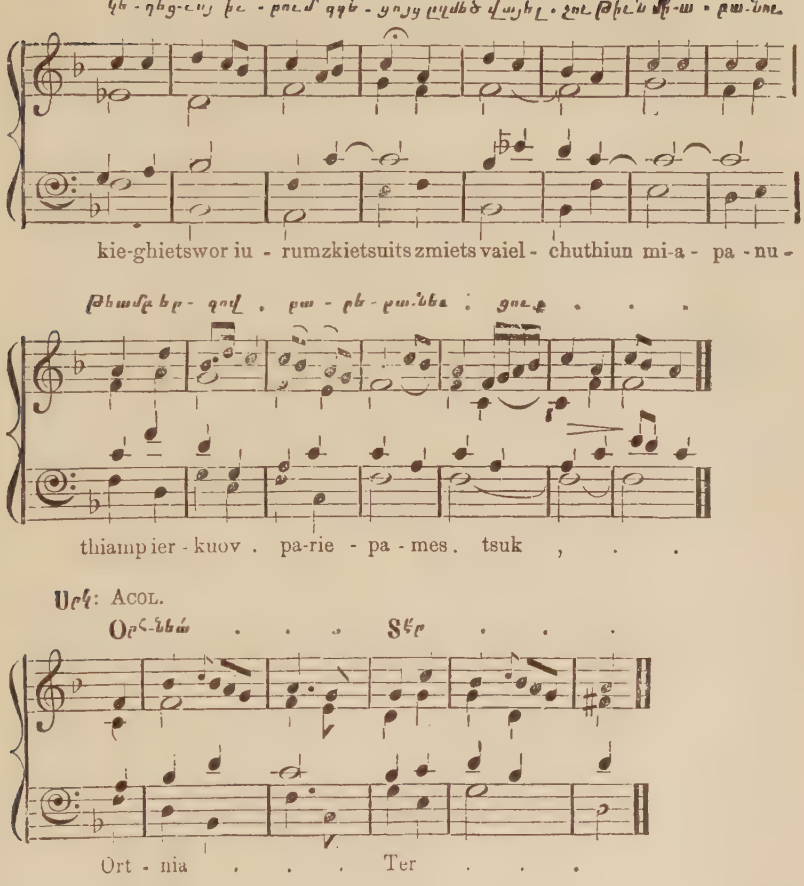
kie-ghietswor iu - rumzkietsuits zmiets vaiel - chuthiun mi-a - pa - nu -
thiamp ier - kuov . pa-rie - pa - mes . tsuk , . .
Սրկ: Acol.
Ort - nia . . . Ter . . .

ԹԱԳԱՒՈՐԵԱՑ ԱՍՏՈՒԱԾ

THAKAWORIATS ASTWATS.

The Lord hath been crowned King over the heathen, and hath illuminated the Holy Church with adornments of light. O ye people, praise Christ.

The Lord hath clothed and girded Himself with power, for he hath extinguished the [smart of the] sting of death by His holy Cross: O ye people, praise Christ.

Glory. Now and always.

The Lord hath risen, and the whole universe is adorned with renewed youth, and its children have received the sacrament of the Body and Blood of the Redeemer: O ye people, praise Christ.

ԱԿ: MODE 2.
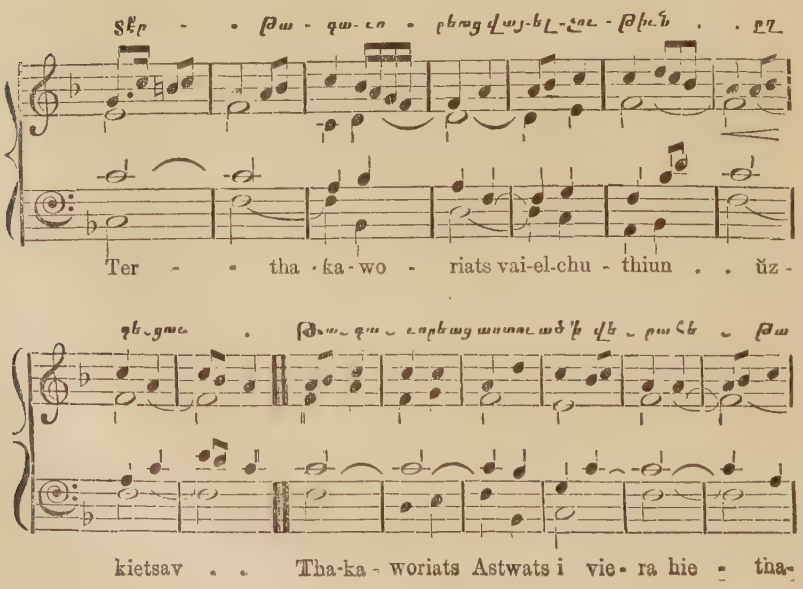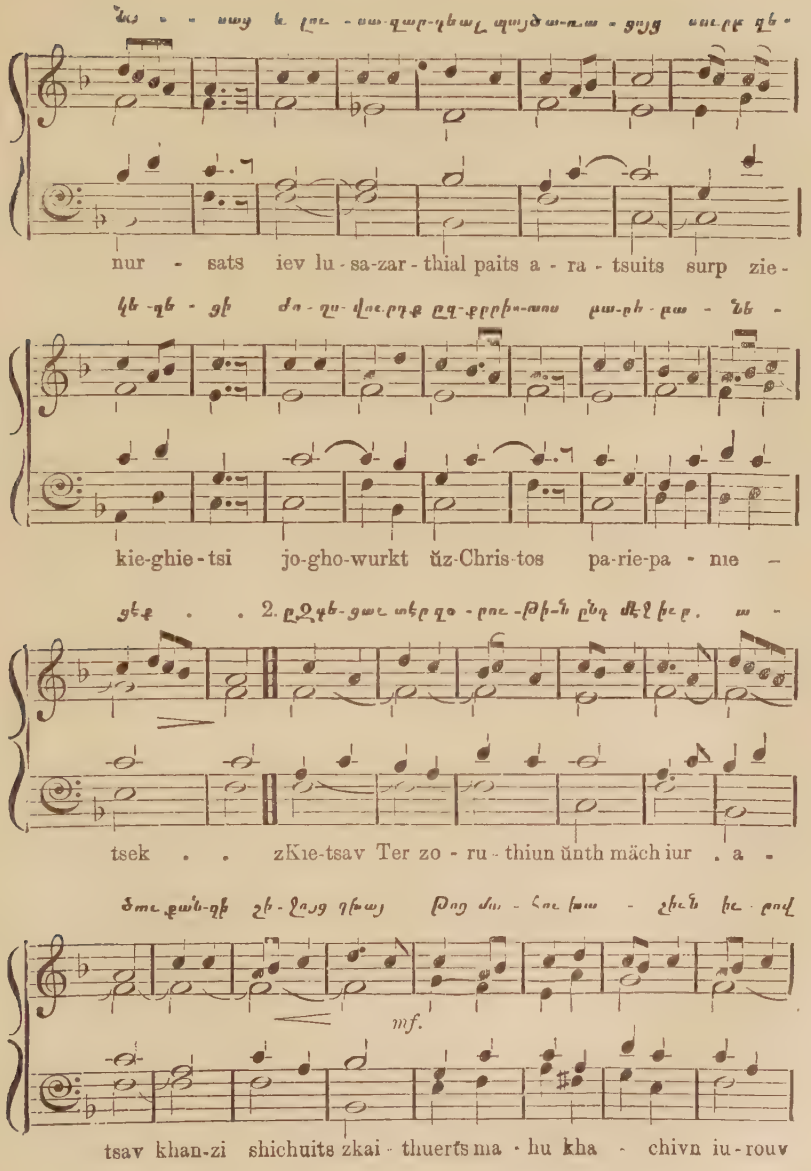
nur - sats iev lu - sa-zar - thial paits a - ra - tsuits surp zie -
kie-ghie - tsi jo-gho-wurkt ŭz-Chris-tos pa-rie-pa - nie –
2.
tsek . . zKie-tsav Ter zo - ru - thiun ŭnth mäch iur . a -
mf.
tsav khan-zi shichuits zkai - thuerts ma - hu kha - chivn iu-rouv

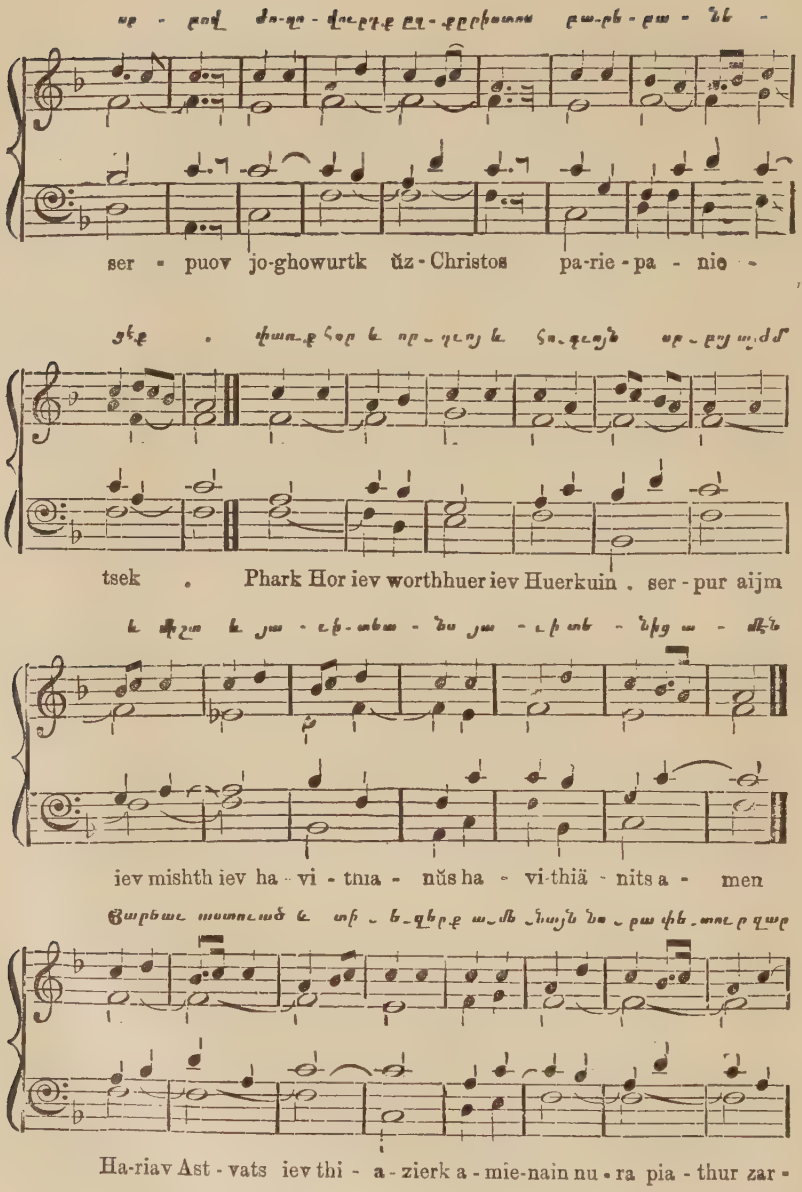
ser - puov jo-ghowurtk ŭz-Christos pa-rie-pa - nio -
tsek . Phark Hor iev worthhuer iev Huerkuin . ser - pur aijm
iev mishth iev ha - vi - tnia - nŭs ha - vi-thiä - nits a - men
Ha-riav Ast - vats iev thi - a - zierk a - mie-nain nu - ra pia - thur zar -
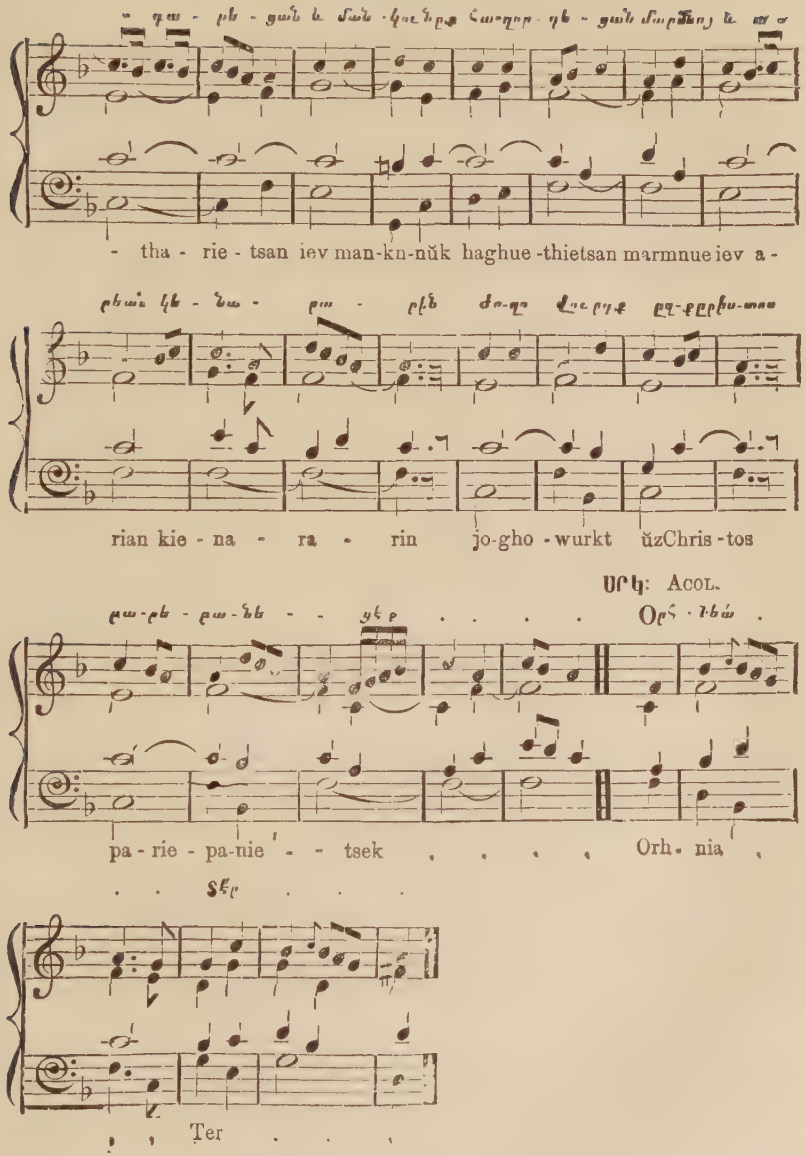
- tha - rie - tsan iev man-kn-nŭk haghue -thietsan marmnue iev a -
rian kie - na - ra - rin jo-gho - wurkt ŭzChris - tos
ՍՐԿ: Acol.
pa - rie - pa-nie - - tsek . . . . Orh - nia .
. . Տէր . . .
, , Ter . . .

ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՅԱՒԻՏԵՆԻՑ

THAKAWORIN HAVITHIENITS.

Let us hymn blessings to the heavenly King, Who became incarnate through the Virgin, and stablished this world in faith unshakeable: Glory be to Him now and to eternity.

Word of God! He Who of His own free will submitted to death on the Cross and poured out His Blood in redemption of the universe: Glory be to Him now and to eternity.

Glory. Now and always.

Rising God-like from the new-hewn rock He hath illuminated His holy Church with adornments of light in glory and in praise of His Name: Glory be to Him now and to eternity

ՌՉ: MODE 3.
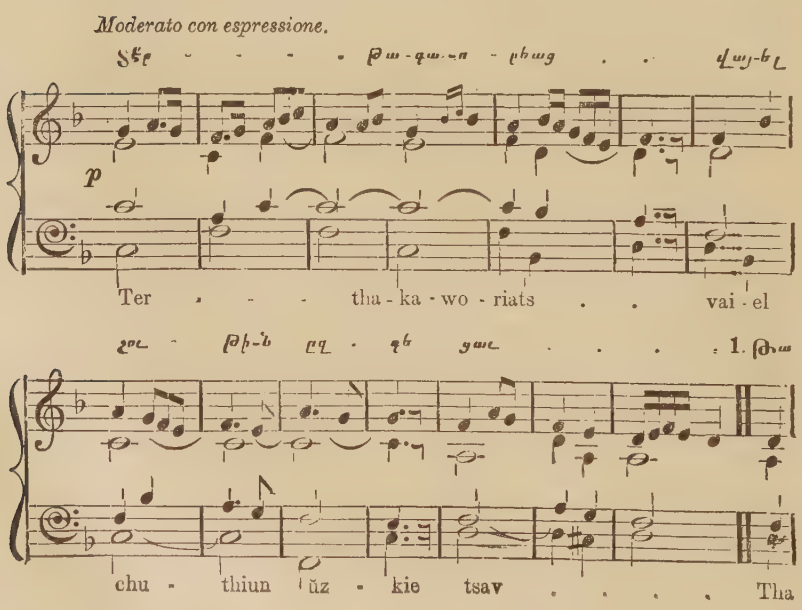
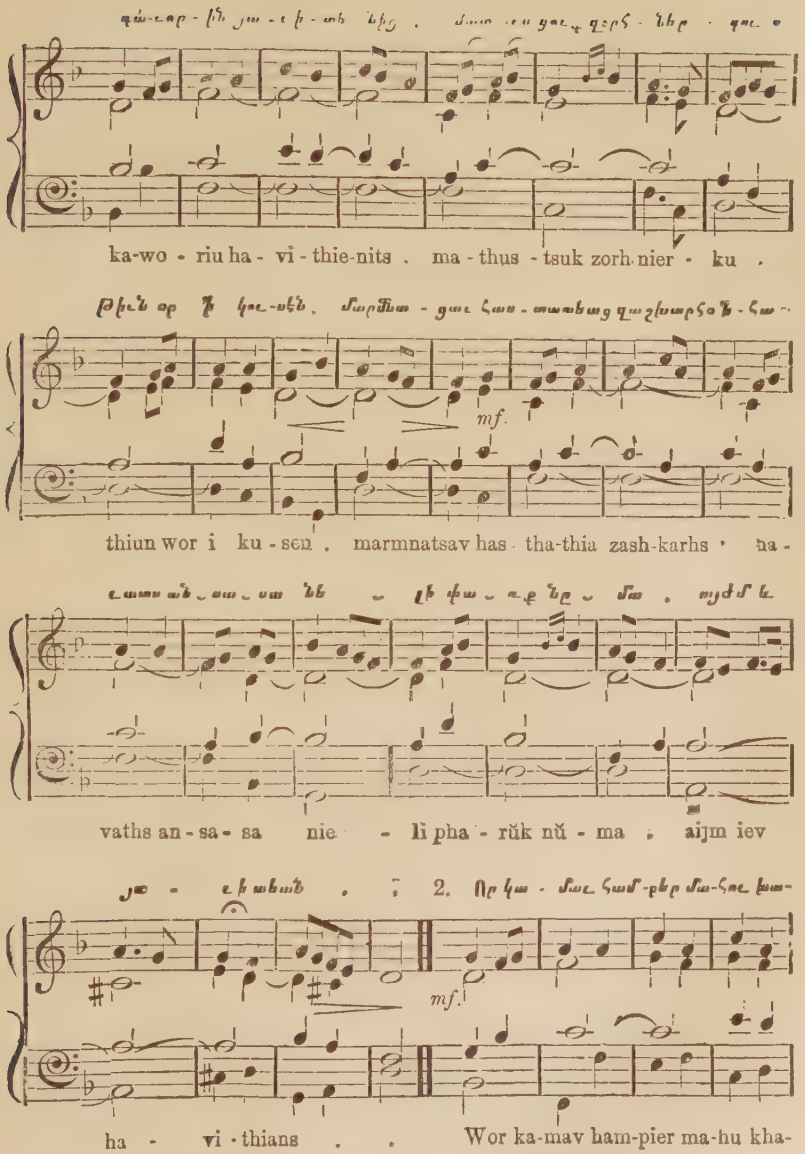
ka-wo - riu ha - vi - thie-nits . ma - thus - tsuk zorh-nier - ku .
mf.
thiun wor i ku - sen . marmnatsav has - tha-thia zash-karhs ' ha -
vaths an - sa - sa nie - li pha - rŭk nŭ - ma , aijm iev
2.
ha - vi - thians . . Wor ka-mav ham-pier ma-hu kha-
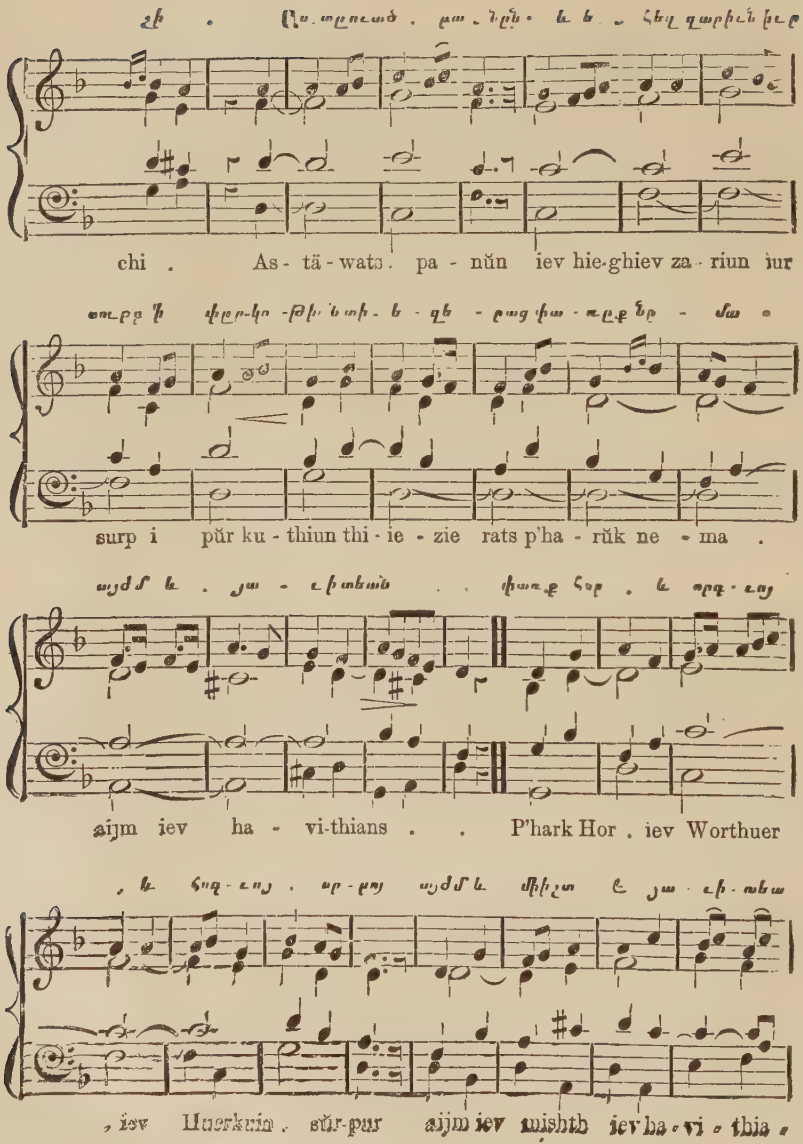
chi . As - tä - watɔ . pa - nŭn iev hie-ghiev za - riun iur
surp i pŭr ku - thiun thi - ie - zie rats p'ha - rŭk ne - ma .
aijm iev ha - vi-thians . . P'hark Hor . iev Worthuer
, iev Huerkuin . stŭr-pur aijm iev mishtb iev ha - vi - thia .
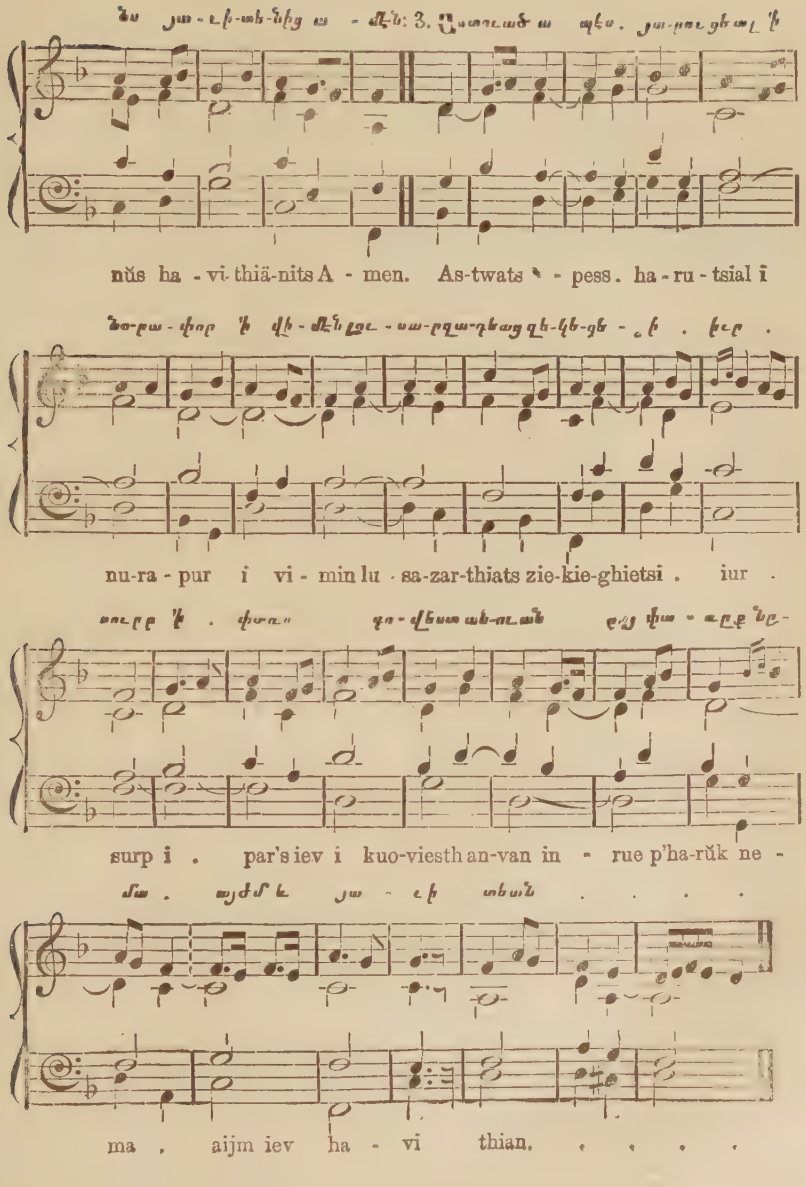
nŭs ha - vi thiä-nits A - men. As-twats - pess. ha - ru - tsial i
nu-ra - pur i vi - min lu - sa-zar-thiats zie-kie-ghietsi . iur .
surp i . par's iev i kuo-viesth an-van in - rue p'ha-rŭk ne -
ma , aijm iev ha - vi thian, ...

ՍՐ կ: Acol.
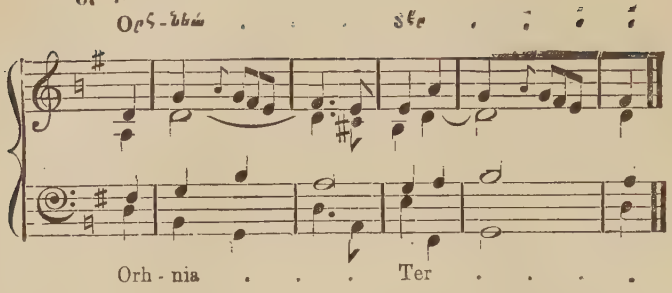
ՕՐՀՆԱԼԻԹԻՒՆ Ի ԲԱՐԶԱԻՆՍ

Blessing on high to the Incarnate through the Virgin, our King! Alleluia.
Blessing on high to the immoveable and firm established, our Hope! Alleluia.
Glory. Now and always.
Blessing on high to the indivisible and consubstantial Holy Trinity! Alleluia. Alleluia.

Բկ: Mode 4.

Moderato. ♩= 84.
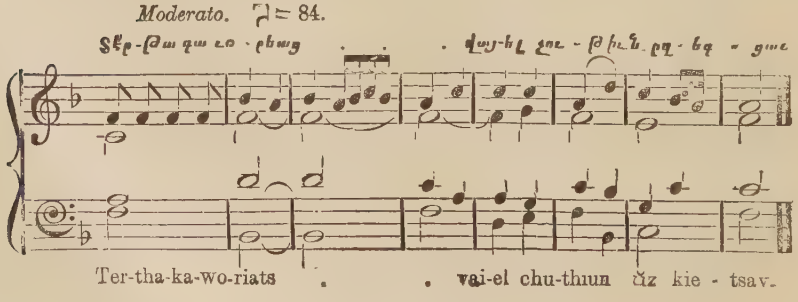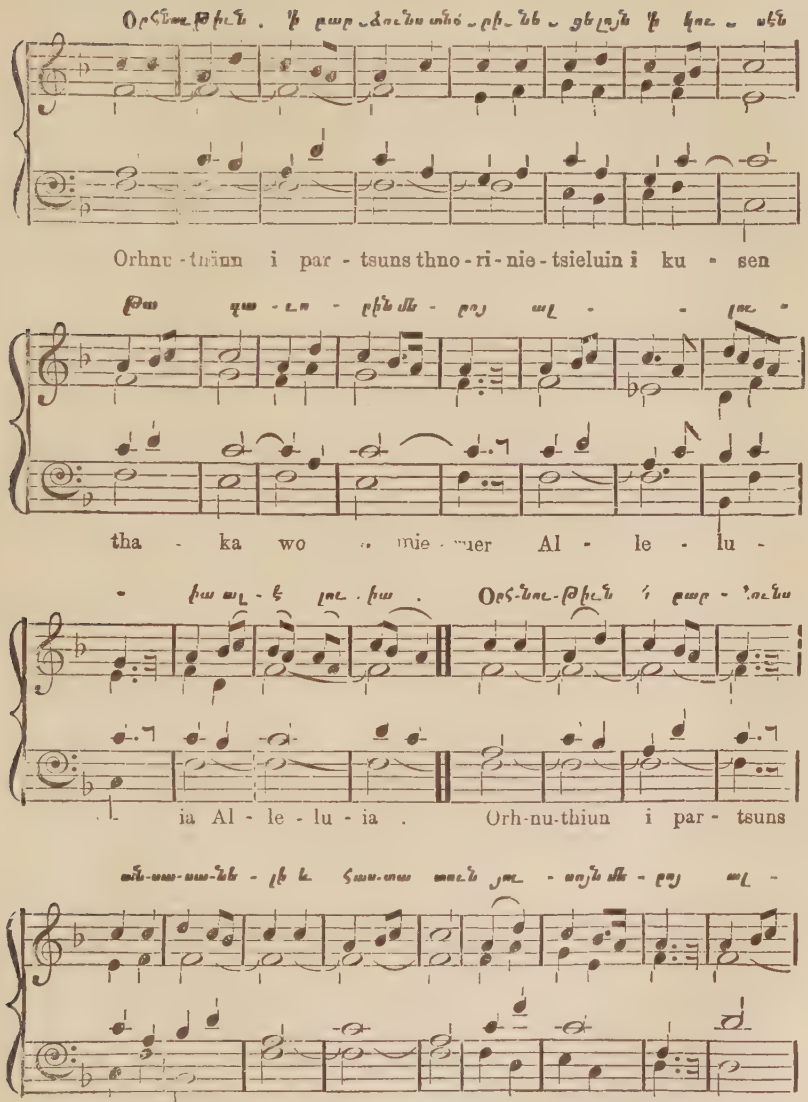
Orhnu-thiun i par-tsuns thno-ri-nie-tsieluin i ku-sen
tha-ka wo-mie-ruer Al-le-lu-
ia Al-le-lu-ia . Orh-nu-thiun i par-tsuns
an sa-sa-nie-li iev has-tha-thun hu-suin mie-ruer Al-
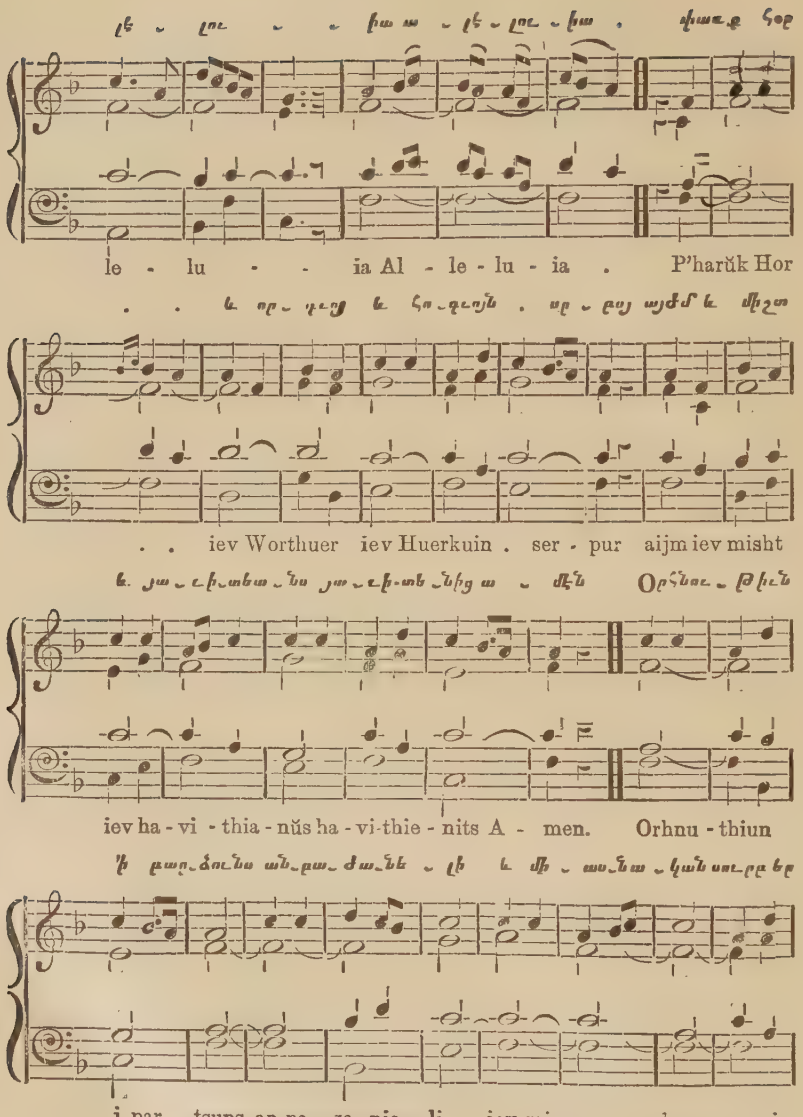
լե ՝ լու ՝ ՝ իա ա ՝ լե ՝ լու ՝ իա . փառք հօր
le - lu - - ia Al - le - lu - ia . P'harŭk Hor
. . և որ ՝ դ ՝ ոյ և հո ՝ գ ՝ ւոյն . սր ՝ բոյ այժմ և միշտ
. . iev Worthuer iev Huerkuin . ser - pur aijm iev misht
և յա ՝ ւ ՝ իտեա ՝ նս յա ՝ ւ ՝ իտ ՝ ենից ա ՝ մէն Օրհնու ՝ թիւն
iev ha - vi - thia - nŭs ha - vi - thie - nits A - men. Orhnu - thiun
ի բար ՝ ձ ՝ ունս ան ՝ բա ՝ ժա ՝ նե ՝ լի և մի ՝ ասնա ՝ կան սուրբ եր
i par - tsuns an - pa - ja - nie - li iev mi - as - na - kan surp ie-

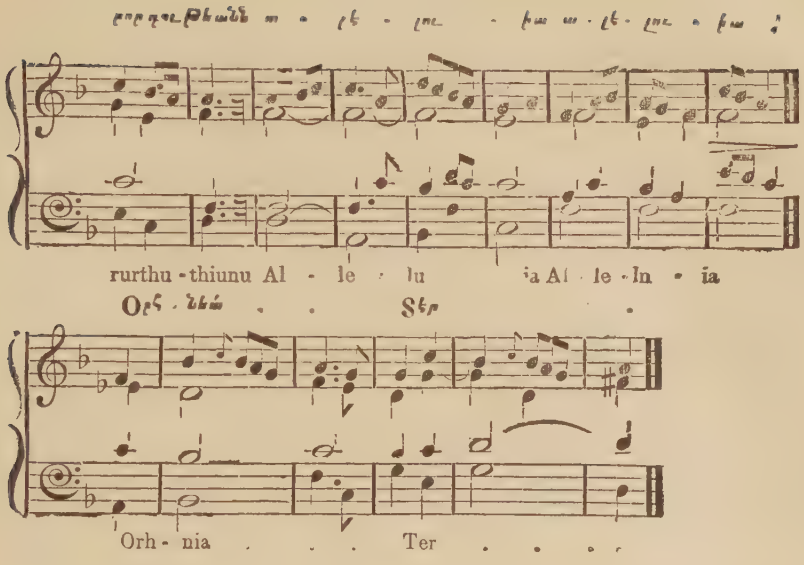

ԹԱԳԻՒՈՐՆ ՔՐԻՍՏՈՍ

With blessings and hymns, praise the King Christ, O all ye world.
To the Creator of heaven and earth let us offer our thanksgivings in hymns, O all ye world. Glory. Now and always.
Let us ever offer reverent worship to the One Triune God, O all ye world.

ԳՁ Mode 5

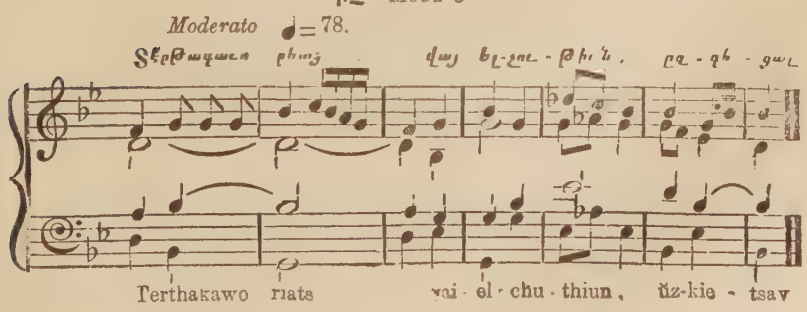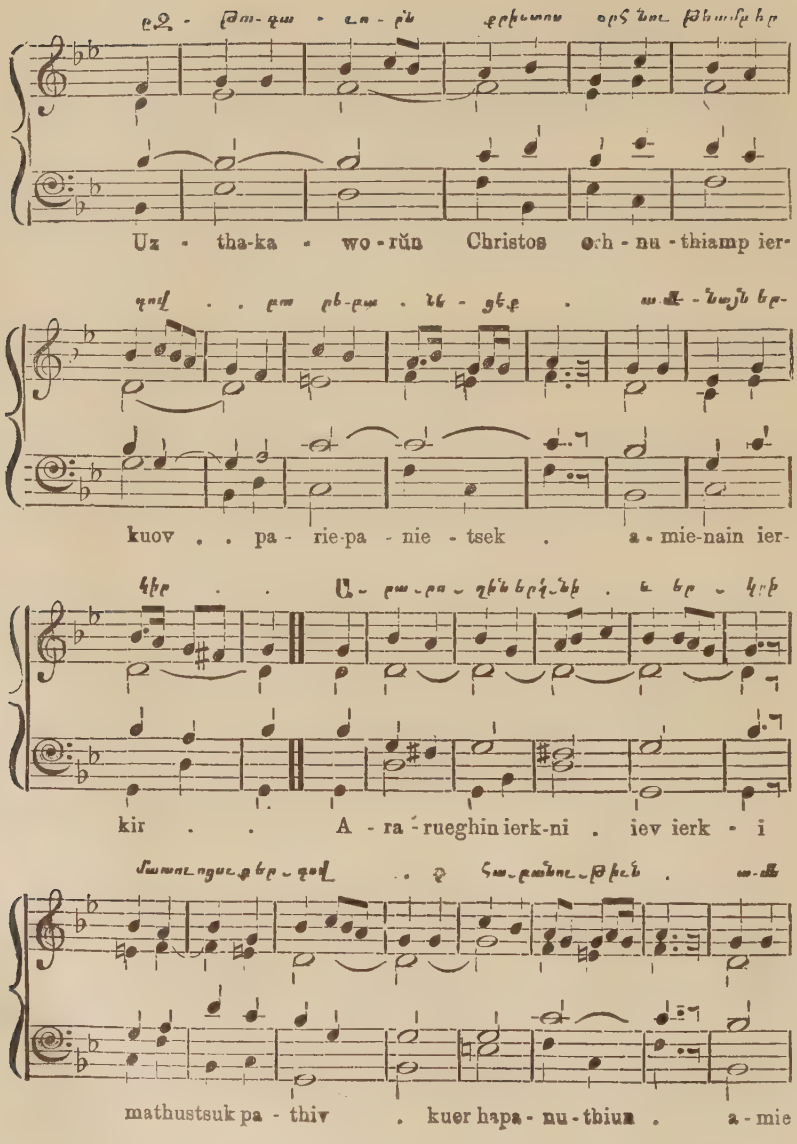

Uz - tha-ka - wo-rŭn Christos och - nu - thiamp ier-
kuov . . pa - rie-pa - nie - tsek . a - mie-nain ier-
kir . . A - ra-rueghin ierk-ni . iev ierk - i
mathustsuk pa - thiv . kuer hapa - nu-thiun . a - mie
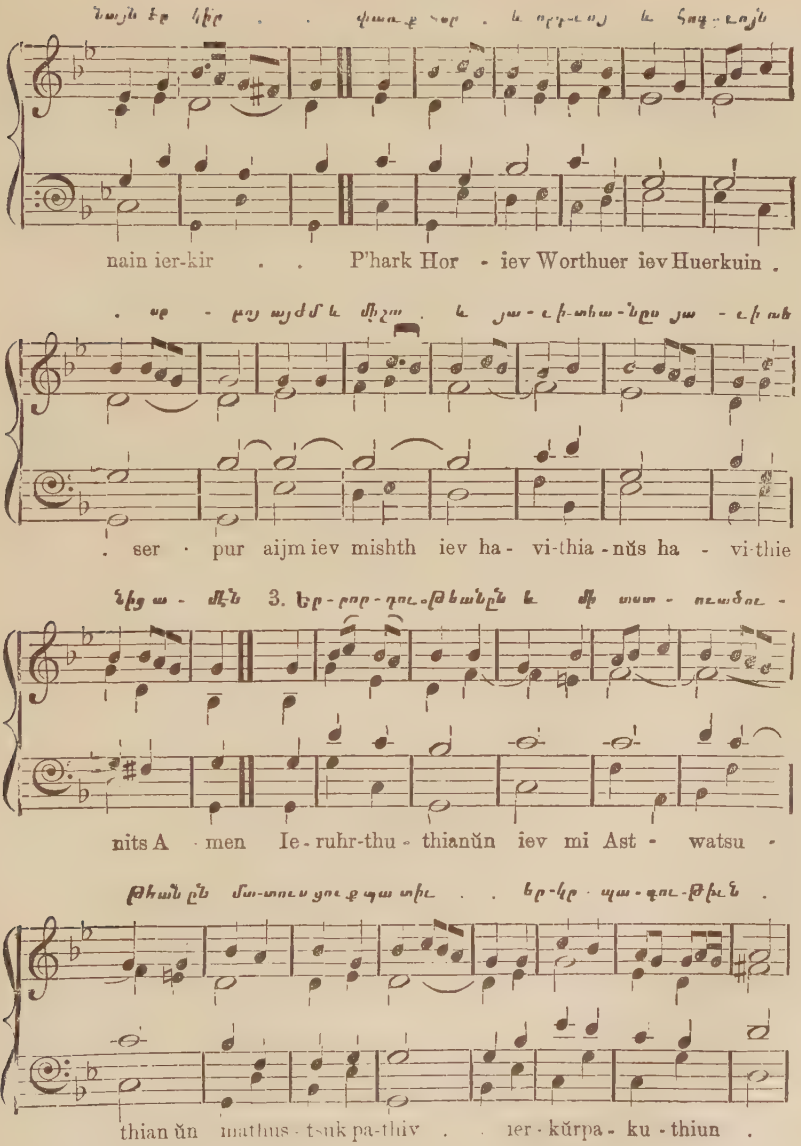
նայն էր կիր . . փառք Տեր . և որդւոյ և հոգւոյն
nain ier-kir . . P'hark Hor - ievWorthuer ievHuerkuin .
. ser · pur aijm iev mishth iev ha - vi-thia - nŭs ha - vi-thie
nits A · men Ie - ruhr-thu - thianŭn iev mi Ast - watsu -
thian ŭn mathus - tsuk pa-thiv . . ier · kŭrpa - ku - thiun .

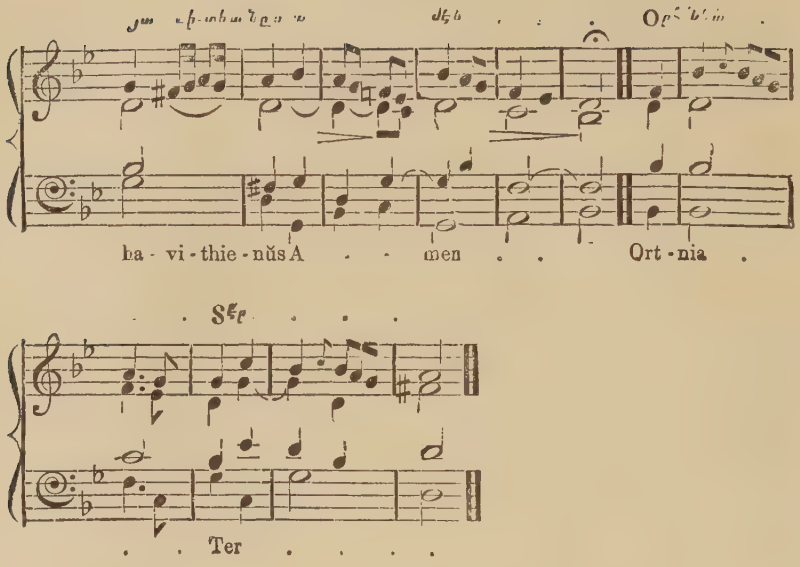

ԼՈՒՍՈՎ ԱՍՏՈՒԱԾՈՒԹԵԱՆ

LUSUOV ASTWATSUTHIAN.

Գ.Կ MODE 6.

By the light of Thy Godhead, Thou, Christ, hast illuminated the Holy Church: O maintain it unshaken for ever.

Jerusalem with the congregation of believers, celebrates this day the festival of the consecration of the Holy Church: O maintain it unshaken for ever.

Glory. Now and always.

The gates of faith of the new Sion have opened to receive the immortal Bridegroom into the bridal chamber: To dispense Thy Body and Thy Blood, O maintain
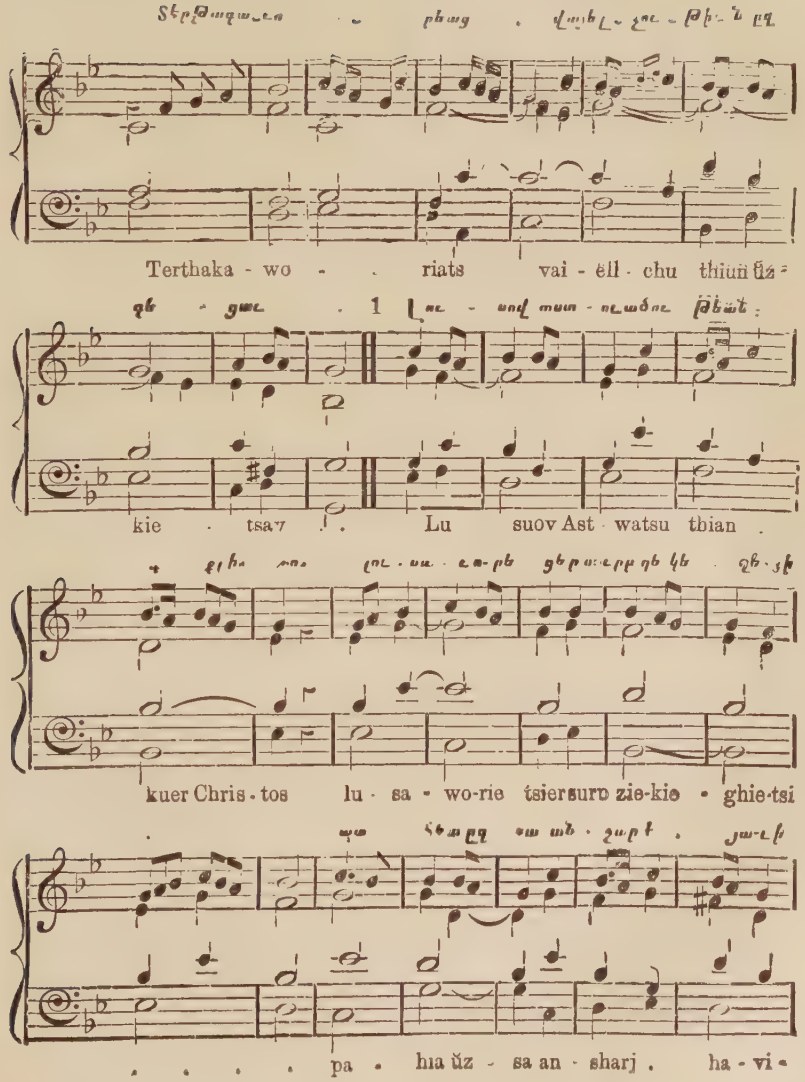
Terthaka - wo - . riats vai - ell - chu thiuñ ŭz -
kie - tsav . Lu suov Ast - watsu thian .
kuer Chris - tos lu - sa - wo-rie tsiersurv zie-kie - ghie-tsi
. . . . pa . hia ŭz - sa an - sharj . ha - vi -
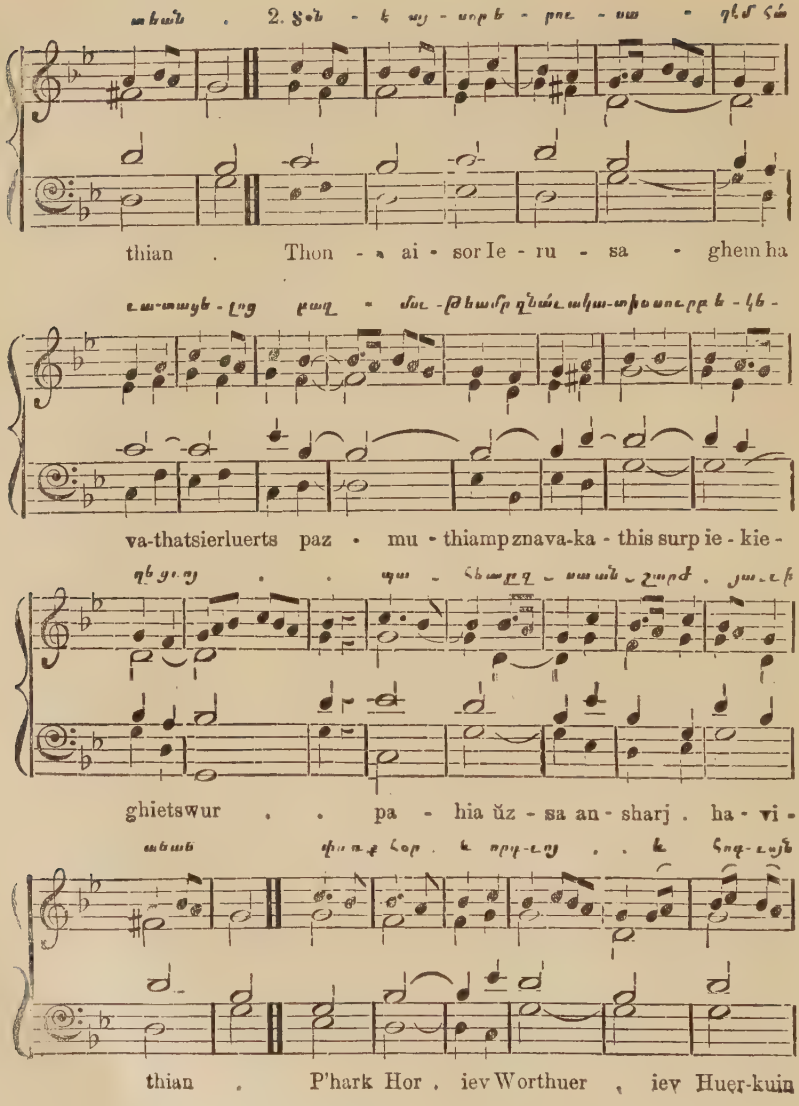
thian . Thon - ai - sor Ie - ru - sa - ghem ha
va-thatsierluerts paz - mu - thiamp znava-ka - this surp ie - kie -
ghietswur . . pa - hia ŭz - sa an - sharj . ha - vi -
thian . P'hark Hor , iev Worthuer , iev Huęr-kuin
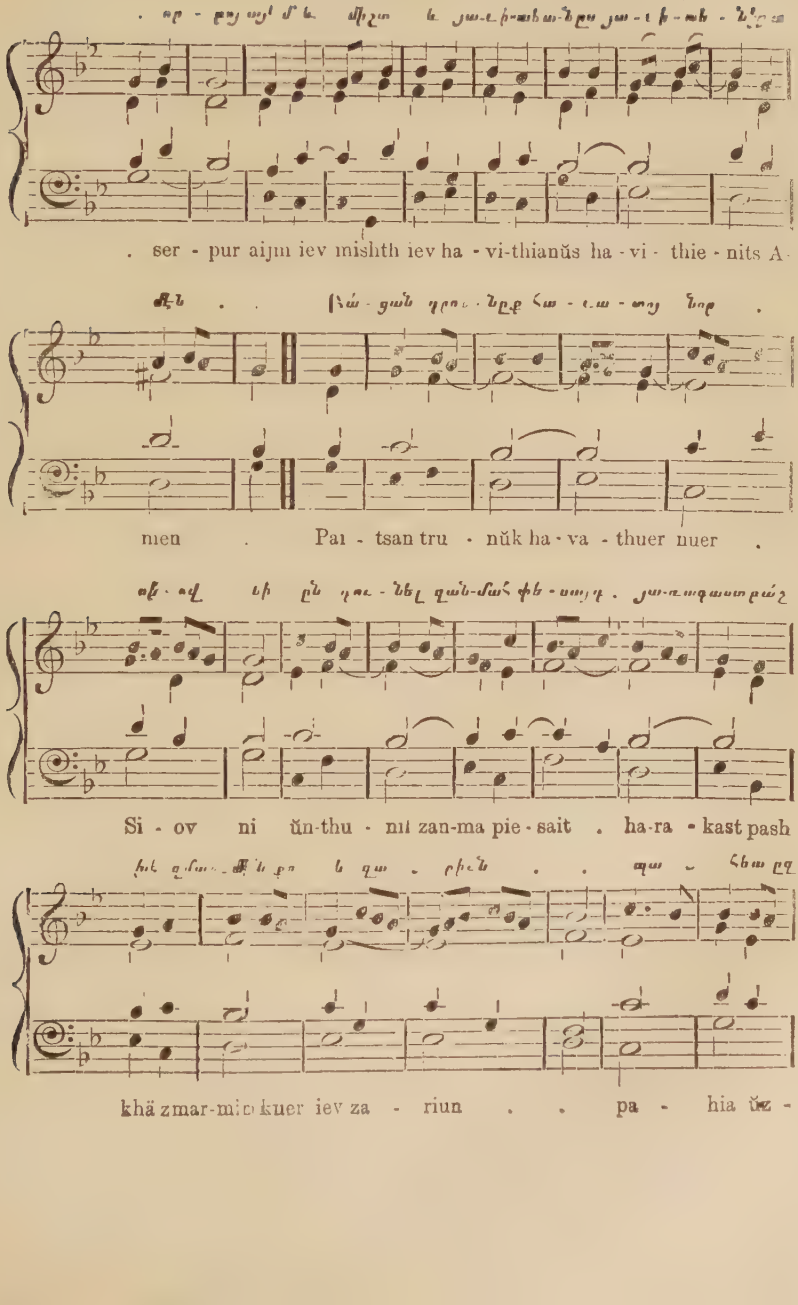
. ser - pur aijm iev mishth iev ha - vi-thianŭs ha - vi - thie - nits A -
nien . Pai - tsan tru - nŭk ha - va - thuer nuer .
Si - ov ni ŭn-thu - nii zan-ma pie - sait . ha-ra - kast pash
khä zmar-mio kuer iev za - riun . . pa - hia ŭz -

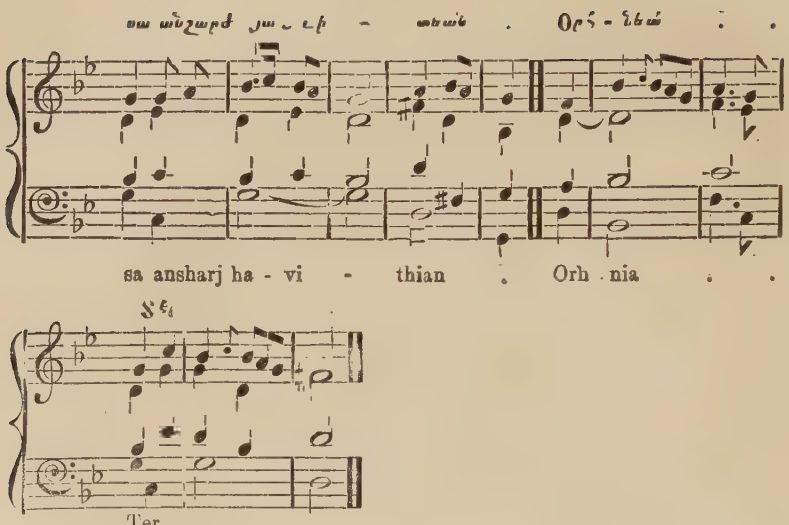

ԹԱԳԱՒՈՐ ՔՐԻՍՏՈՍ

THAKAWOR CHRISTOS.

O King Christ co-existent with the Father and the Spirit Who didst for our sakes become incarnate through the Holy Virgin: King of glory Christ, glory to Thee.

O Thou, Who by Thy self accepted death didst cause death to die, and by Thy incorruptible resurrection didst regenerate the world: King of glory, Christ, gloryto Thee. Glory. Now and always.

With the angels do we hymnThee, O Thou Who by Thy life giving Blood hast illuminated the holy Church: King of glory Christ, glory to Thee

ԴՁ MODE 7.
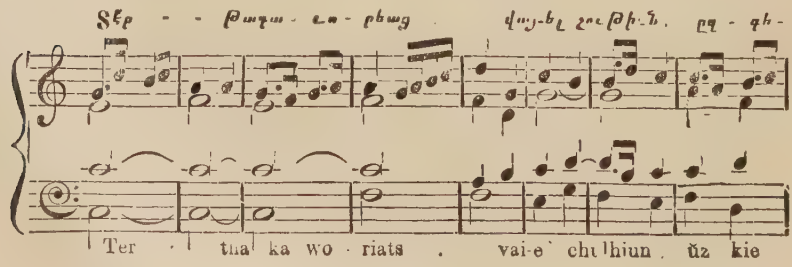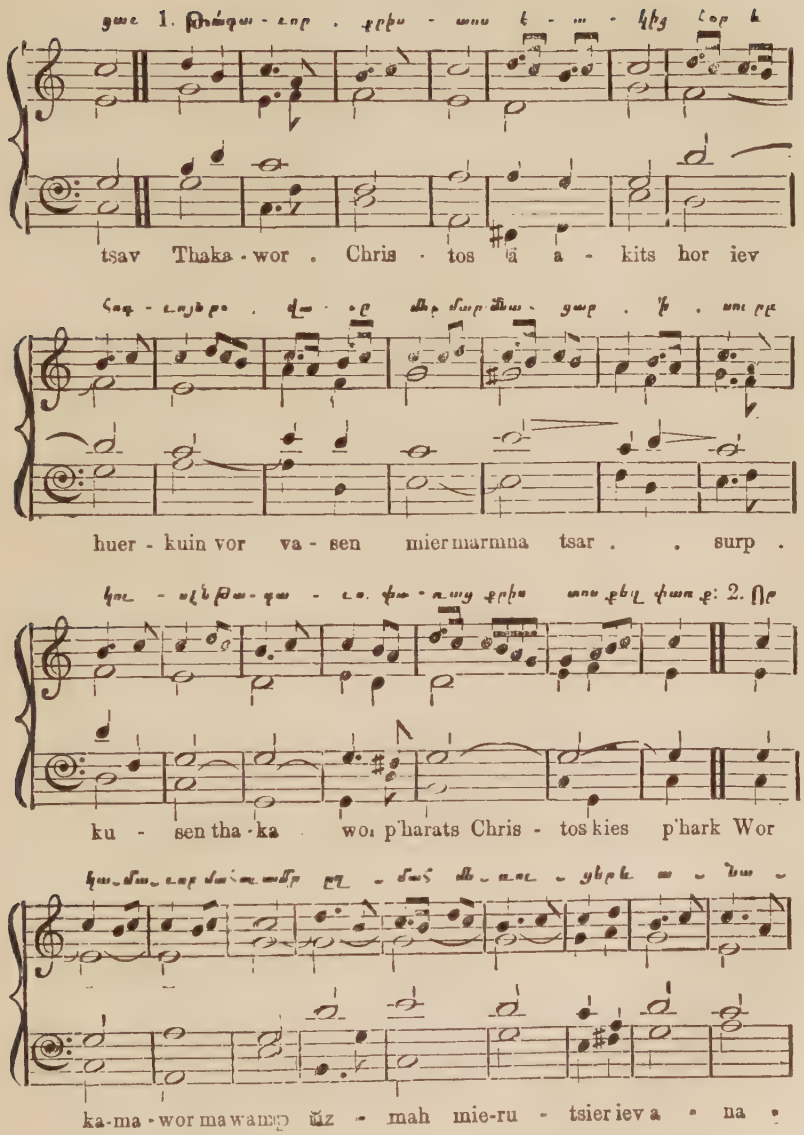
tsav Thaka - wor . Chris - tos ū a - kits hor iev
huer - kuin vor va - sen mier marmna tsar . . surp .
ku - sen tha - ka wor p'harats Chris - tos kies p'hark Wor
ka-ma - wor ma wanep ŭz - mah mie-ru - tsier iev a - na -

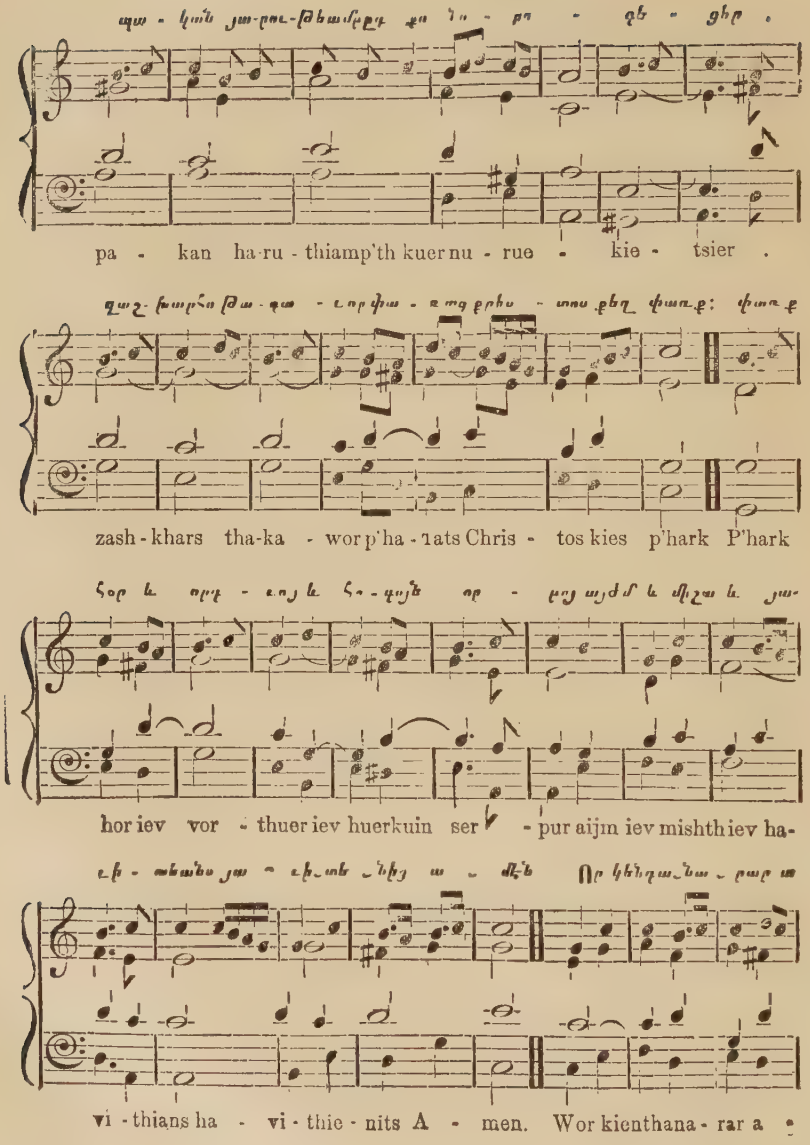
pa - kan ha-ru - thiamp'th kuer nu - rue - kie - tsier .
zash - khars tha-ka - wor p'ha - ɹats Chris - tos kies p'hark P'hark
hor iev vor - thuer iev huerkuin ser - pur aijm iev mishthiev ha-
vi - thians ha - vi - thie - nits A - men. Wor kienthana - rar a
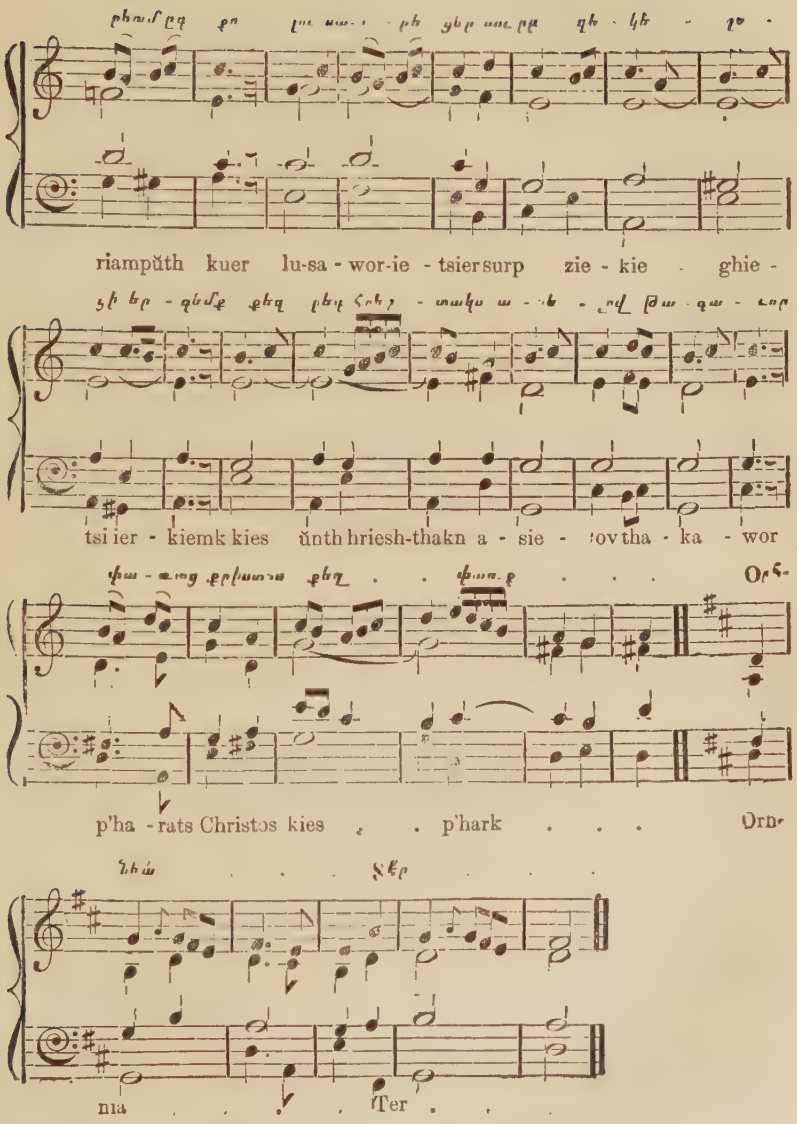
riampŭth kuer lu-sa - wor-ie - tsiersurp zie - kie . ghie -
tsi ier - kiemk kies ŭnth hriesh-thakn a - sie - tovtha - ka - wor
p'ha - rats Christos kies . p'hark . . .

ՈՐ ԱՆԲԱՒԵԼԻ

Wor Anpavieli.

Thou, Christ Who with unrestrainable subduing power reignest over heaven and earth: God, we praise Thee.

O Thou, Who in Thy co-equal glory with the Father, art being exaltedly blessed by the immortals, and Who didst stoop to clothe Thyself in flesh: O King of glory, we praise Thee. Glory. Now and always.

O Thou immortal Essence, Who with potent power didst trample down death and with Thy resurrection-dawn didst lighten the holy Church, we praise Thee.

Դ Mode 8.

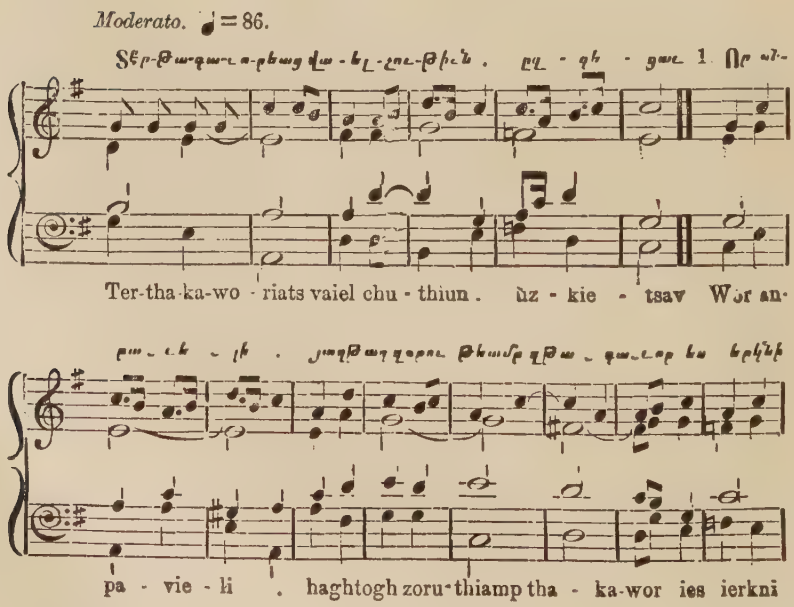

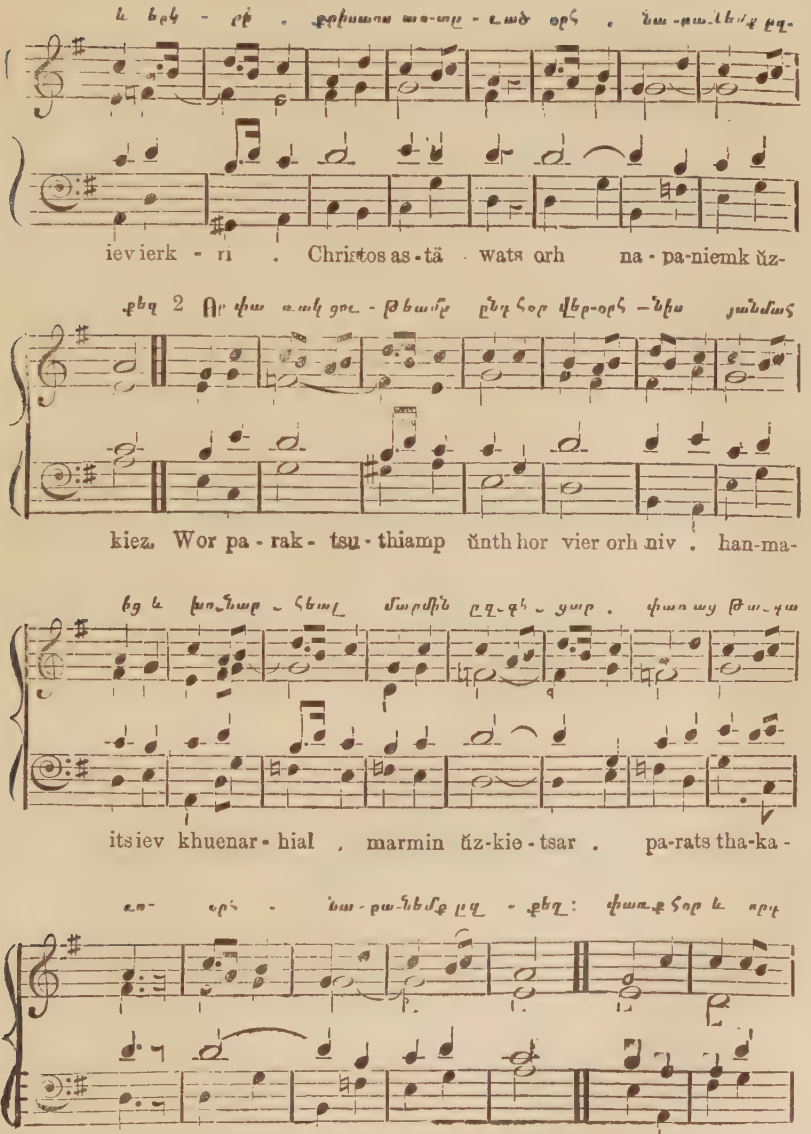
և եկ - ըք . քրիստոս աս-տւա - ծած օրհ . նա-պա-հեմք ըզ-
iev ierk - ri . Christos as-tă wats orh na-pa-niemk ŭz-
քեզ 2 Ար փա ռակ ցոյ - թեամբ ընդ հօր վեր-օրհ -նեա յանմահ
kiez Wor pa-rak- tsu-thiamp ŭnth hor vier orh niv . han-ma-
ից և խոշնաբ - հեալ մարմին ըզ-գի - ցար . փառս թա-գա
itsiev khuenar-hial . marmin ŭz-kie-tsar . pa-rats tha-ka-
ւո- որ - նա-պա-հեմք ըզ - քեզ : փառք հօր և որդ
wor orh - ua-pa-niemk ŭz-kiez P'hark Hor iev Wor

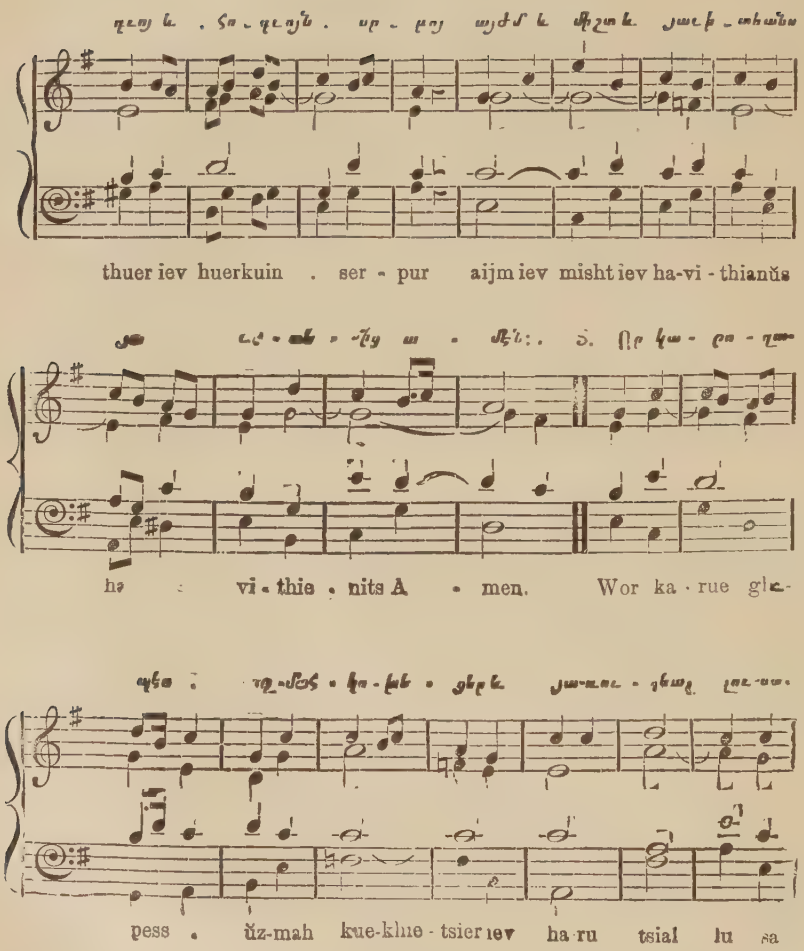
thuer iev huerkuin . ser - pur aijm iev misht iev ha-vi - thianŭs
vi - thie - nits A - men. Wor ka - rue
pess . ŭz-mah kue-khue - tsier iev ha ru tsial lu

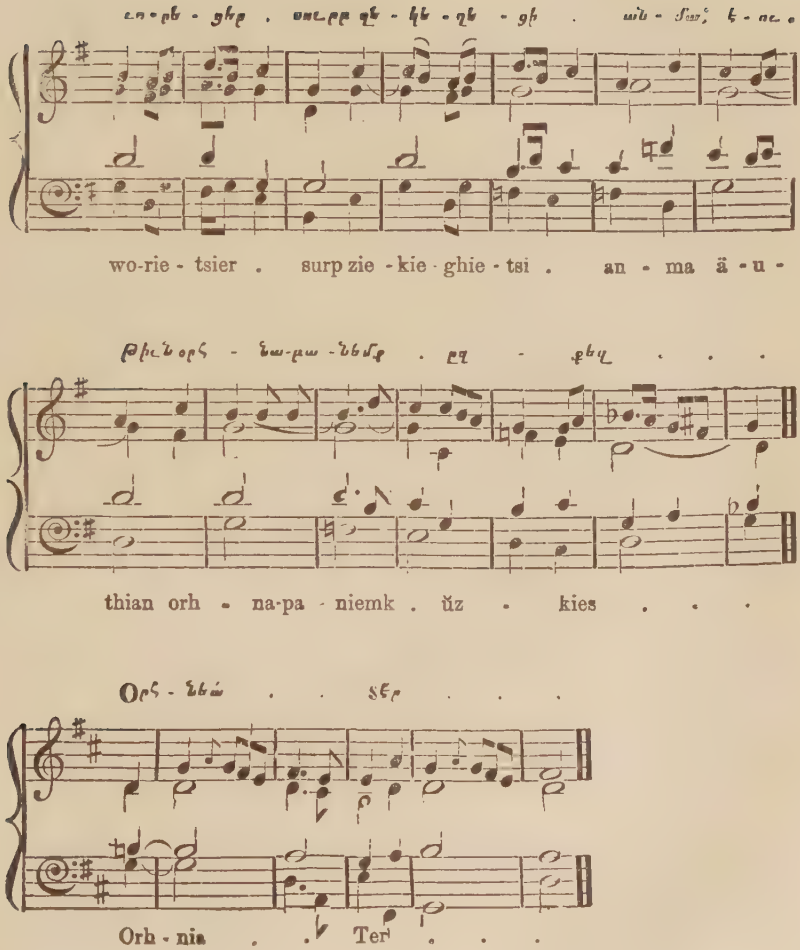
wo-rie - tsier . surp zie - kie · ghie - tsi . an - ma ä - u -
thian orh - na-pa - niemk . ŭz - kies . . .
Orh - nia . . Ter . . .

Եւ դնել նոցա երգեն Քահանայն ասացեալ զաղօթս Ի ձեռնադրել

Տէր Աստուած մեր կհայր ժողովրդոյդ քո • և օրհնեա զժառանգութիւնս քո զերոյ ես եկեղեցւոյ քո պահեա • Արբեա զսոսա որք ողջունեցին սիրով զվկայութիւնսն քո Դու զմեզ փառաւորեա Աստուածային զօրութեամբդ քով • և մի թողուր ը զյուսա ցեալսն քեզ • Զի քո է կարողութիւն և զօրութիւն և փառք յաւիտեանս ամէն •

Խաղաղութիւն ամենեցուն

Որ հաստարակաց զայս և միաձայն մեզ ամենեցուն ուսուցեր ազօթել • և զերկուցեք զերից միանձնացելոց յանուն քո զինչ որ ուսուցեր պարգեւել խնդրացար • Դու և այժմ զձառա յից քոց զխնդրուածս առ ի յոգուան կատարեա • Շնորհովդ մեզ յայտ • յաւիտենիս զգիտութիւն քումդ ճշմարտութեան • Եւ ի հանդերձեալն զկեանսն յաւիտենական պարգեւելով • Զի բարերար և մարդասէր հաստուած • և քեզ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ • այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից ամէն :

Եւ ի ձառս գալն Դպրոց • երկրպագեն առաջի բեմին ամենեքեան • Եւ Քահանայն " Դառնայ խաչակնքէ և ասէ) երկրպագելովՍեղանոյն ասացեալ զաղօթս ի ձեռնադրել

Տէր Աստուած մեր որ կարգեցեր յերկինս զդասս և զչինուորութիւնս հրեշտակաց և րհշտակապետաց ի պատաւորութիւն փառաց քոց • Ընդ այժմ ընդ մուտս մեր մտանել և սրբոց հրեշտակաց և լինել պաշտօնակից մեզ և փառաբանակից քոմ բարերարութեանդ •

Սուկ • Օրհնեա Տէր •

Ար՝ • Զի քո է կարողութիւն , և զօրութիւն , և փառք յաւիտեանս ամէն :

Եւ համբուրեցեն զՍեղանն և Սարկաւագունգն գուբեցեն

Պատասխանեմք

While they sing the Priest says, privately, this prayer.

O LORD our GOD save alive Thy congregation, and bless Thine inheritance; keep entire the fulness of Thy Church; sanctify those who in love visit the beauty of Thine house, do Thou glorify us, O LORD, by Thy divine power, and forsake not those who put their trust in Thee. For Thine is the kingdom, the dominion, and the glory, for ever. Amen.

Peace be to all.

O Thou who didst teach us to pray, both in common as we do now, and in secret, and who didst promise to grant the supplications of two or three gathered together in Thy name: Do Thou now fulfil the requests of Thy servants to their benefit, granting us in this world knowledge of Thine eternal truth, and in the world to come life everlasting. For Thou, O LORD, art beneficent and manloving, and unto Thee belong glory, dominion and honour, now and always, unto all eternity. Amen.

¶ *Then, while the Choristers sing the Gloria, they all bow before the sanctuary, and the Priest turning, makes the sign of the Cross towards the congregation, and bowing to the Holy table, says the following prayers privately.*

[THE PRAYER OF THE LITTLE ENTRANCE].

O LORD GOD, who has established in the heavens the orders and legions of angels and archangels to wait upon Thy glorious majesty, grant that now Thy holy angels may come amongst us, and minister with us, and may also praise Thy goodness.

Acolytes. Bless, master.*

Priest. For Thine is the power, the kingdom and the glory, for ever. Amen.

Then they kiss the holy Table and Acolytes cry aloud.

Proschume. (Let us attend.)

---

* As at the end of each Chashu.

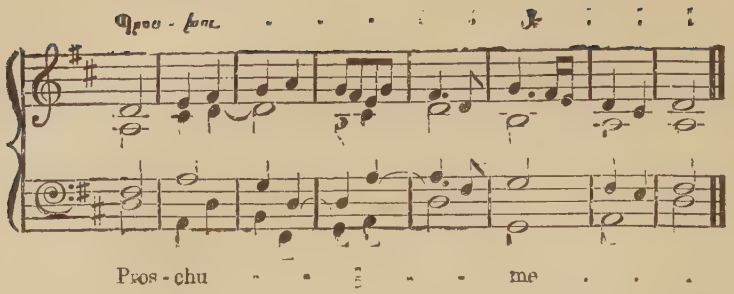

[The Little Entrance].

Եւ Սարկաւագն ի մեջ բերէ շարակնոցն զԱւետարանն ասէր : Եւ Դպիրք ըստ խորհրդոյ ասացն երգեն զերեւելագրեալն։

¶ *Then one of the Deacon raises up for Holy Gospel, and the Choristers meanwhile sing the Trisagion proper for the day.*

ՍՈՒՐԲ ԱՍՏՈՒԱԾՕ

Surp Astwats

Ջատկին և ամենայն յարութեան կիրակէից: *For Easter and on ordinary Sundays.*

Holy God, Holy and Mighty, Holy and Immortal, Who didst rise from death, have mercy upon us. *(Thrice.)*

Semplice ♩ = 88.
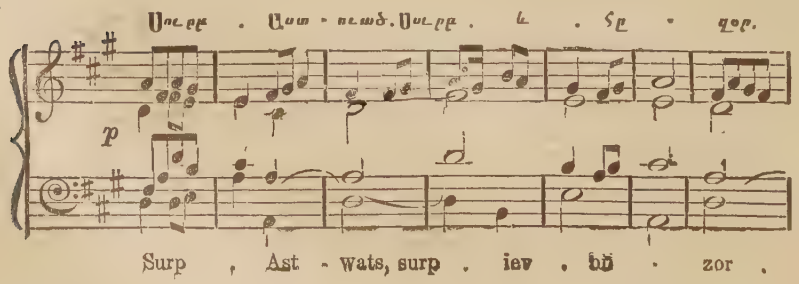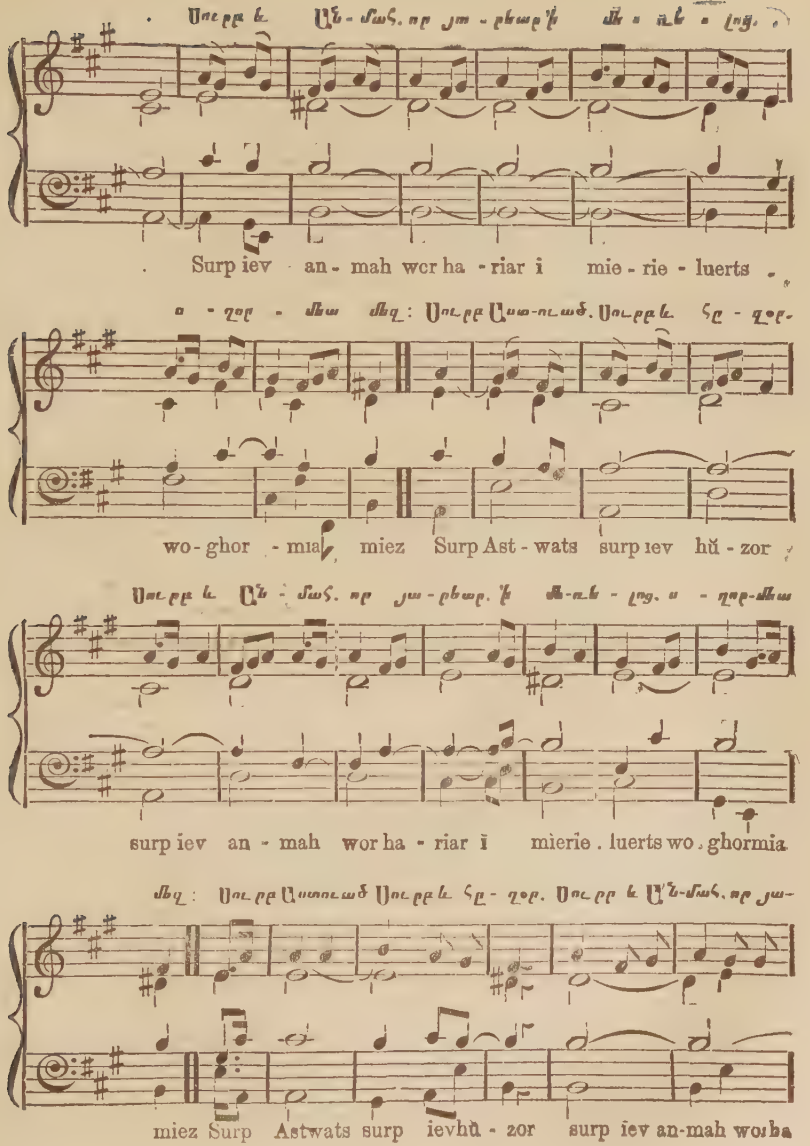
Surp iev an - mah wor ha - riar i mie - rie - luerts
wo - ghor - mia miez Surp Ast - wats surp iev hŭ - zor
surp iev an - mah wor ha - riar ĭ mierie . luerts wo . ghormia
miez Surp Astwats surp ievhŭ - zor surp iev an-mah wor ha

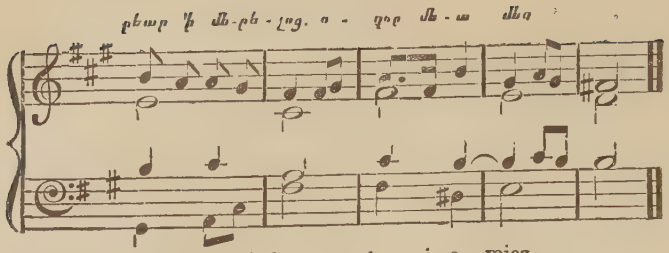

¶ *Then the Priest shall at the same time say this prayer privately.*

THE PRAYER OF THE TRISAGION.

O Thou Holy GOD, who dwellest amongst the saints, whom with the Trisagion Seraphim praise, and Cherubim glorify, and whom all the powers of heaven worship; Thou who didst out of nothing bring into existence all creation; Who didst make man after Thine image and similitude, and didst adorn him with all Thy gifts, and didst teach him to seek wisdom and good understanding; Thou Who didst not abandon the sinner, but didst lay upon him repentance unto salvation: Thou hast made us Thy humble unworthy servants worthy at this hour to stand in the presence of the glorious holiness of Thy table, there to offer unto Thee the worship and glorification which is due to Thee. Accept, O LORD, from the lips of us sinners the thrice holy blessing, and visit us in Thy goodness. Forgive us all our trespasses voluntary or involuntary; purify our sonls, our minds and our bodies, and

Եւ Հաւանայն գոյչ երէսոբքենոյն ա-
սացէ · ի ծածուկ :

Աստուած սուրբ, որ ի սուրբս հանգուցեալ ես, և երիսքսքեան ձայնիւ Սերովբէք գովեն զքեզ. և Քերովբէք փառաբանեն և ամենայն երկնային զօրութիւնք քեզ երկրպագանեն : Որ ի ոչէից ի գոյ ածեր զամենայն արարածս. որ արարիր ըստ պատկերի քում և նմանութեան. և ամենայն շնորհիւ քով զնա զարդարեցեր և ուսուցեր խնդրել զիմաստութիւն զգօնութիւն : Եւ ոչ անտես արարեր զմեղուցեալն. այլ եդեր ի վերայ նորա ապաշխարութիւն փրկութիւն : Որ արժանի արարեր զմեզ զնոսա ստացեալ և զանտրժան ծառայս քո" ժամուս յայսմիկ, կալ առաջի փառաց սրբութեան սեղանոյ քոյ : Եւ զօրինաւոր երկրպագութիւնն և զփառաբանութիւն մատուցանել քեզ : Դու Տէր ընկալ ի բերանոյ մեզ. ուրացս զերիսքսքեան օրհնութիւնս. և պահեա զմեզ քոյին քաղցրութեամբդ. քո՛զ մեզ զամենայն յանցանս մեր զկամայ և զակամայ : Սրբեա զհոգի՛ զմեր՝ և զմարմինս մեր. և շնորհեա ի սրբութեան պաշ-

տեր զքեզ զամենայն աւուրս կենացս մերոց: Բարեխօսութեամբ սրբուհւոյ Աստուածածնին և ամենայն սրբոց քոց, որք յաւիտենից քեզ բարհաճեալացան: Զի աստուածային է քեզ պատշաճ և քեզ վայել է փառք իշխանութիւն և պատիւ, այժմ և միշտ և յաւիտեանս անհունից ամէն:

vouchsafe unto us to serve Thee in holiness all the days of our lives, through the intercession of the Holy Birthgiver of God, and of all Thy Saints who have pleased Thee from all time. For Thou art holy, O God, and unto Thee belong dominion and honour, now and always; unto all eternity. Amen.

¶ *When the Trisagion and this prayer are ended, the Acolytes proclaim aloud*

Let us again pray to the Lord for peace.

Chor. Lord, have mercy.

Acol. For the peace of the whole world, and for the establishment of our holy Church, let us beseech the Lord.

Chor. as before.

For all holy and orthodox bishops, let us.

For the long life of our venerable Patriarch, the Catholicos [N] let us.

For all the Varthapiets, priests, deacons, clerks, and for all children vowed to the Church, let us.

For pious kings, and God-loving princes, for their generals and their armies, let us.

For the souls of those who rest, who are fallen asleep in Christ in the true and orthodox faith, let us.

Chor. Lord, remember them, and have mercy.

Acol. For our true and holy faith, let us also unanimously beseech the Lord.

Chor. Lord, have mercy.

Acol. Let us commit ourselves and one another unto the Lord Eternal.

Chor. Lord, unto Thee let us be committed.

Acol. Have mercy upon us, Lord, according to Thy great mercy. Let us all say with one accord

Chor. Lord, have mercy. [Thrice.]

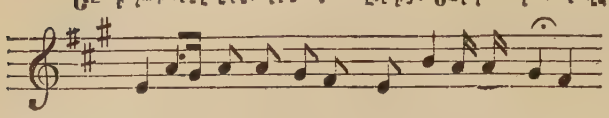

Եւ ևս խա-գո-ղու-թեան ՂՏԷր աղաչեսցուք .

Acol. Iev ievŭs kha gha ghu thian ŭz Ter agha -chies tsuk.
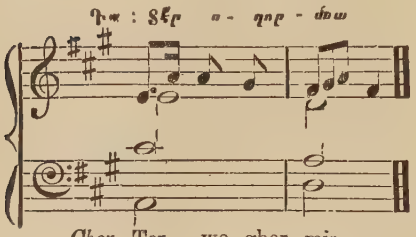
Chor. Ter - wo - ghor - mia

Սէ՛ Վասն խաղաղութեան ամենայն աշխարհի , և հաստատութեան սրբոյ եկե-
ղեցւոյ · ՂՏԷր աղաչեսցուք ։

Վասն ամենայն սուրբ և ուղղափառ եպիսկոպոսաց · ՂՏԷր .

Վասն Հայրապետին մերոյ Տիառն (այս անուն) Սրբազան Կաթուղիկոսիս կենաց
և փրկութեան հոգւոյ նորին · ՂՏԷր .

Վասն վարդապետաց , քահանայից · սարկաւագաց , դպրաց · և ամենայն ուխտի
մանկանց եկեղեցւոյ · ՂՏԷր

Վասն բարեպաշտ թագաւորաց և Ազատասաստիկ իշխանաց · զօրավարաց և
զօրաց նոցին - ՂՏԷր .

Վասն հոգւոցն հանգուցելոց · որք ճշմարիտ և ուղիղ հաւատով ի Քրիստոս
ննջեցին · ՂՏԷր ։

Սէ՛ · Եւ ևս միաբան վասն ճշմարիտ և սուրբ հաւատոյս մերոյ · ՂՏԷր ։

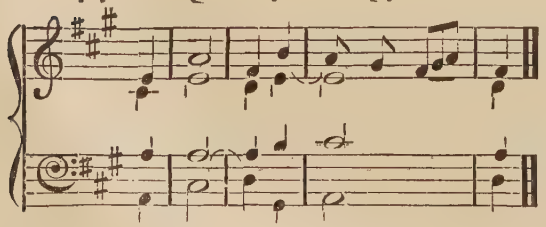

Chor. Hi - shia Ter iev wo - ghormia.

Յէ՛ Եւ ևս միաբան վասն ճշմարիտ և սուրբ հաւատոյս ղաջը։

Դպ . Տէր ողորմեա .

Սրկ . Ձանձինս մերս զմիեանս եւ զամենայն Քրիստոս ծոյ ամենակալին յանձն արասցուք

Դպ Քնղ տեառն-ընդ յանձն եւ . ղե - ցուք
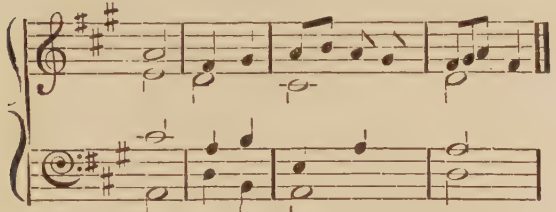
Kies thiarnŭth hans'n ie-ghi - tsuk.

Սրկ Ողորմեայ մեզ տէր Աստուած մեր , ըստ մեծի ողորմութեան քումմ , աստացուք

ամենեքեան միաբանութեամբ

Դպ Տէր-ո-ղոր · մեա Տէրո-ղոր - մեա Տէր - ո - ղոր - մեա-
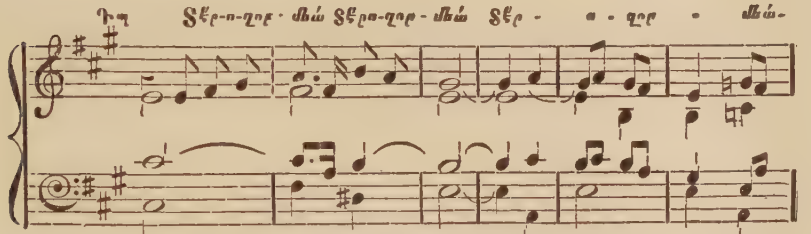
Ter woghormia Ter wogpormia Ter - wo - ghor - mia .
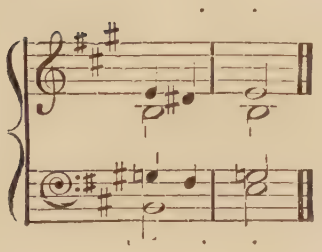
եւ ինքնին բացիագրեալ աստուածդ
դաշտօնս ի խաչատուն

Տէրաստուածդ մեր զբազկատարած զաս
դաշանս ծառ. ակդքոյ վերնկալեայս և ո-
ղորմեացիս ըստ մեծի ողորմու թեան քումմ
Հզիմուիթիւն քո առաքեա՛ի վերայ
մեր և. ամենայն ժողովրդեանս որք ակն
ունին առ ՚ի քէն առատողորմու թիւնդ

¶ *Meanwhile the Priest says this prayer privately with open arms.*

O Lord our God, accept on high with mercy the supplications made by Thy servants with extended arms, according to Thy great mercy. Send Thy compassion on us and on all the congregations that hope to receive from Thee Thine abundant mercy.
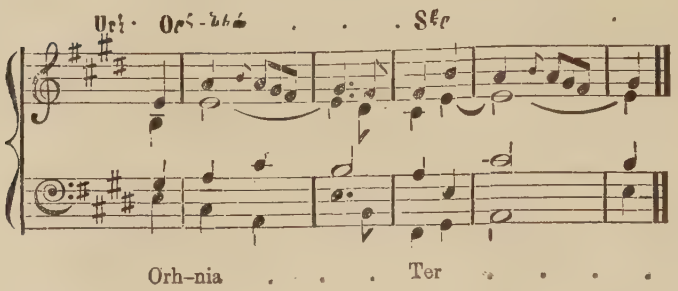
Որ ո՛ Ա՛ստուած ողորմած և մարդա
սէր ես և սիրես զմարդ և քեզ
վայելէ փառք իշխանու թիւն
և պատիւ · այժմ և միշտ
և յաւիտեանս յաւի տից
ամէն

Ա՛ստուածդ . ողորմած մարդասէր ես
դու, և քեզ վայելէ փառք իշխանու-
թիւն և պատիւ և երկրպագութիւն
յաւիտեանս. Ամէն.

Priest. For, O God, Thou art merciful, and Thou lovest man, and unto Thee belong glory, dominion, and honour, now and always, unto all eternity. Amen.

Աստուածաշնչոցն ընթերցուածոյն . և
յաւարտման.
Ալէլուիա Օրթի

¶ *Then the Choristers begin to sing the Psalm appointed for the day. Then are read the Books of he Prophets, and of the Apostles, and the Alleluia according to the direction for it in the Lesson, and at the end of it all,*

The Deacon proclaims,
Alleluia. Orthi. (Stand up.)

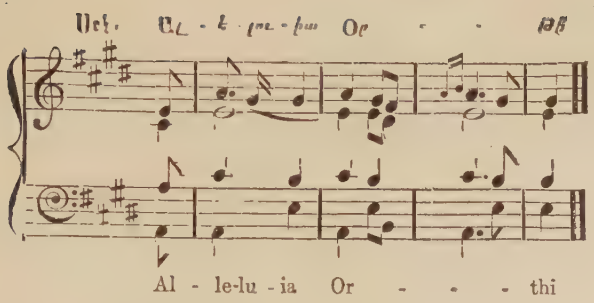

Ցատկում] *From Easter to Pentecost.*
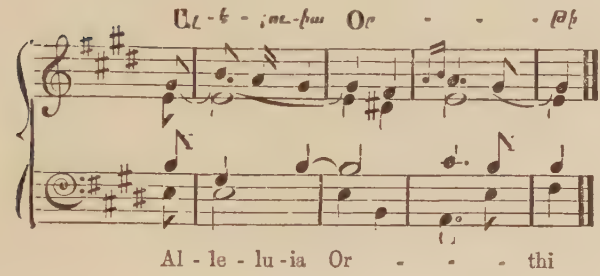
Քահանայն դարձեալ առ ժողովուրդն ասէ

Then the Priest turns towards the people, and makes the sign of the Cross over the congregation saying, Peace be ✠ to all.
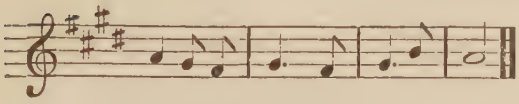
Խաղաղութիւն ա ✠ միենեցուն
Khaghaghuthiun a - mienie - tsun.

Chor. And with thy spirit.

Acol. Let us hearken with fear.

Priest. The Holy Gospel of Jesus Christ, according to [N.]

Chor. Glory be to Thee, O Lord our God.

Acol. Proschume.

Chor. God speaks.

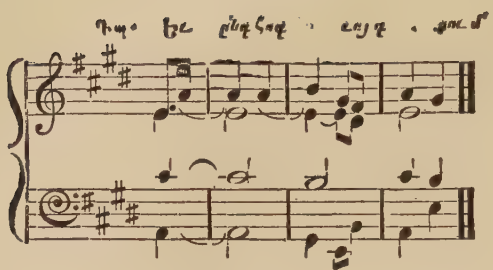

Chor. Iev ŭn th huer - khuit - khum

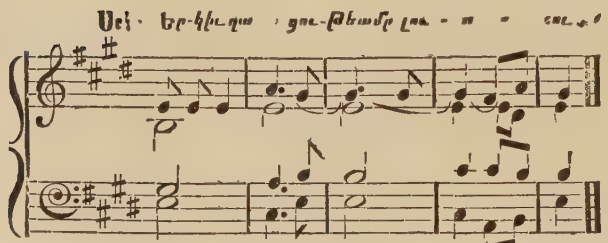

Acol. Ierkiughats - u - thiamp lu - va - ruk
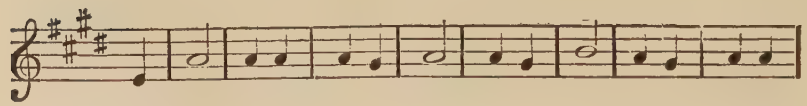
Priest. Ser - pur A-vie - tha-ra - nis Hi-sus - i Christo - si wor
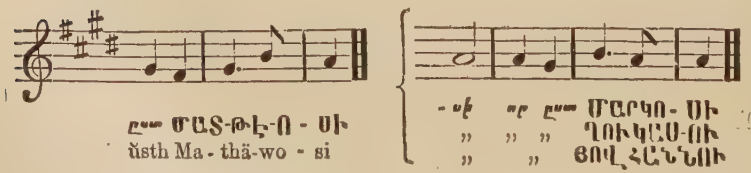
ŭsth Ma - thä-wo - si

- սէ որ քաա ՄԱՐԿՈ - ՍԻ
„ „ „ ՂՈՒԿԱՍ-ՈՒԻ
„ „ ՅՈՎՀԱՆՆԻՍ

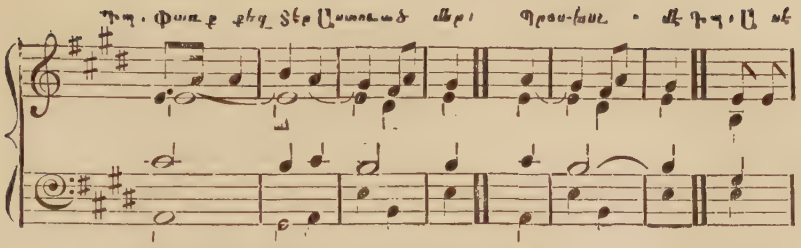

Ի՛ Սուրբ աւետարանն ընթերցանի առաջի ամենայնի ասէ

Then the Deacon shall read the Holy Gospel, at the end of which all shall say
Glory be to Thee, O Lord our God.
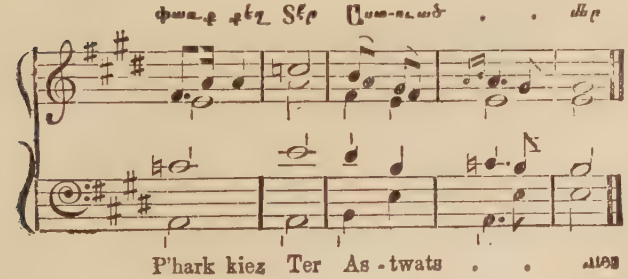
Եւ ապա ասէն ՚ի Կիւրիական գաւառն Երման

Հաւատամք ի մի Աստուած Հայր ամենակալ , յարարիչն երկնի և երկրի երևելեաց և աներեւութից : Եւ ի մի Տէր Յն Քն յՈրդին Աստուծոյ , ծնեալն յԱստուծոյ Հօրէ միածին . այսինքն յաւթենէ Հօր : Աստուած յԱստուծոյ լոյս ի լուսոյ Աստուած ճշմարիտ յԱստուծոյ ճշմարտէ ծնունդ և ոչ արարած Նոյն ինքն ի բնութենէ Հօր որով ամենայն ինչ եղև յերկինս և ի վերայ երկրի , երևելիք և աներևոյթք : Որ յաշագս մեր մարդկան և վասն մերոյ փրկու թեան իջեալ ի յերկինից մարմնացաւ մարդացաւ ծնաւ կատարեալապէս ի Սարիամայ սրբոյ կուսէն Հոգւովն Սրբով : Որով էառ մարմին հոգի և միտ . և զամենայն որ ինչ է ի մարդ , ճշմարտապէս և ոչ կարծեօք Յարչա րեալ խաչեալ թաղեալ , յերրորդ աւուր յարուցեալ . ելեալ ի յերկինս նովին մարմնովն . նստաւ ընդ աջմէ Հօր : Գալոց է նովին մարմ նովն և փառօք Հօր , ի դատել զկենդանիս և զմեռեալս . Որոյ թագաւորու թեանն ոչ գոյ վախճան : Հաւատամք և ի Սուրբ Հոգին յանեղն և ի կատարեալն : Որ խօսեցաւ յօրէնս և ի մարգարէս և Ա՚ ետարանս : Որ էջն ի Յորդանան քարոզեաց զառաքեալն և քնարկեցաւ ի սուրբսն : Հաւատամք և ի մի միայն ընդհանրական և առաքելական եկեղեցի : Ի մի մկրտու թիւն . յապաշխարու թիւն ի քաւու թիւն և ի թողու թիւն մեղաց : Ի յարու թիւն մեռելոց : Ի դատաստանն յաւիտենից : Հոգւոց և մարմնոց յարքայու թիւն երկնից . և ի կեանսն յաւիտենականս : Իսկ որք ասէն , էր երբեմն յորժամ ոչ էր Որդին . կամ էր երբեմն , յորժամ ոչ էր Սուրբ Հոգին կամ թէ յոչէից եղեն . կամ յայլմէ էութենէ ասեն լինել զՈրդին Աստուծոյ և կամ զՍուրբ Հոգին . և թէ փոփոխելիք են կամ այլայլելիք . զայնպիսիսն Հաստատ կաթողիկէ և առաքելական սուրբ եկեղեցի

[The Creed.]

Then shall the Nicene Creed be said in full.

WE believe in one God, the Father Almighty, Maker of heaven and earth, of things visible and invisible. And in one Lord Jesus Christ, the Only Begotten Son, born of God the Father, that is, of the Being of the Father: God of God, Light of Light, Very God of very God; begotten, not created, Self-same from the Essence of the Father, by whom all things visible and invisible came into existence in heaven and upon earth; who for us men, and for our salvation, descending from heaven, became incarnate, became man, was born perfectly through the Holy Ghost, of the Holy Virgin Mary, of whom He took body, soul, and mind, and everything that is in man, truly and not hypothetically. He suffered, was crucified, was buried; having risen the third day, ascending into heaven in the same Body, He sat at the right hand of the Father. He is to come in the same Body, and with the glory of the Father, to judge the quick and the dead; of whose kingdom there is no end.

We also believe in the Holy Ghost, Uncreated and Perfect, Who spake in the Law, and in the Prophets, and in the Gospels; Who descended at Jordan, proclaimed the One sent, and dwelt in the Saints.

We also believe in one only Universal and Apostolic Church; one Baptism, repentance, the expiation and remission of sins; the resurrection of the dead; the everlasting judgment of souls and bodies; the kingdom of heaven; and the life everlasting.

But those who say there was a time when the Son was not; or that there was a time when there was no Holy Ghost; or that they came into being of things that were not; or who affirm the Son of God or the Holy Ghost to be of another Essence, and that they be interchangeable and mutable, — such the Holy Catholic and Apostolic Church does anathematise.

Deacon. Bless Master.
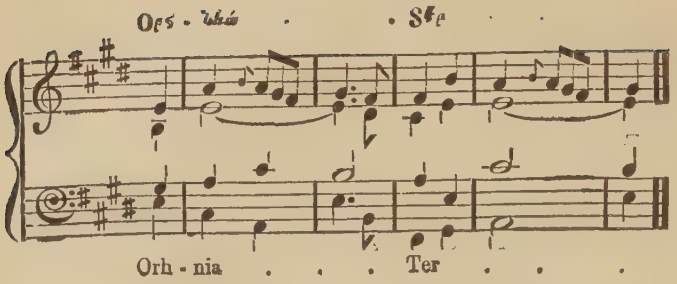
Քահանայն առանձէ ([illegible] Դը ե առանձել)

Իսկ մեք փառաւ որհնյուքըր յառաջ քան զյաւիտեանս երկիրպագանելով սրբոյ Երրորդութեանն և միոյ Աստուածութեան Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն Սրբոյ, այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից ամէն ։

Priest says [added by S. Gregory the Illuminator]

But we will glorify Him Who was before time, by worshipping the Holy Trinity and one Godhead, of the Father, the Son, and of the Holy Ghost, now and always, unto all eternity. Amen.

The Acolytes proclaim aloud,

Let us again pray to the Lord for peace.

Chor. Lord, have mercy.

Acol. Let us again pray in faith and request of the Lord God, and of our Saviour Jesus Christ, at this hour of service and of prayer, that He will make worthy of acceptance, and that He, the Lord, will hearken to the voice of our supplications; that He will receive the requests of our hearts, forgive us our trespasses, and have mercy upon us. Let our prayers and requests at all times enter into the presence of His great Majesty, and may He grant us, united in the faith of righteousness, to labour in good works, that the Lord Eternal may bestow on us the gifts of His mercy, and give us life, and be merciful.

Chor. Give us life, O Lord.

Acol. Let us ask in faith of the LORD, that we may pass in peace this hour of oblation, and the day now before us. *Chor. as before.*

Acol. Let us ask of the LORD an angel of peace, to guard our persons.

Let us ask of the LORD the great and potent strength of the Holy Cross, for the help of our persons.

Let us also unanimously beseech the LORD for our true and holy faith. *Chor.* LORD, have mercy.

Acol. Let us commit ourselves and one another unto the LORD Eternal. *Chor.* LORD, unto Thee let us be committed.

Acol. Have mercy upon us. LORD our GOD, according to Thy great mercy. Let us all say together with one accord,

Chor. LORD, have mercy. (Thrice.)

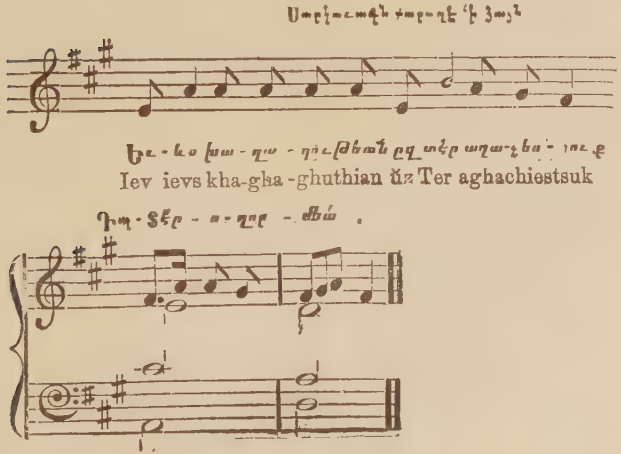

Ողորմեսցի եւս հաւատով աղաչեսցուք եւ խնդրեսցուք ի Տեառնէ Յսուսէ՛ի եւ ի փրկչէն մերմէ Քրիստոսէ ի ժամուս պաշամանի եւ աղօթից ։ Ձի արժանի ընդուներ նելութեան արասցէ լուեցէ Տէր ձայնի աղաչանաց մերոց ։ Ընկալցի զխնդրուածս սրտից մերոց ։ Թողցէ զյանցանս մեր ողորմեսցի ի վերա մեր ։ Աղօթք մեր և խնդր ուածք յամենայն ժամ ։ մտցեն առաջի մեծի Տէրութեան նորա ։ և նա տացէ մեզ միաբան միով հաւատով արդարութեամբ վաստակել ի գործս բարիս ։ Ձի զողորմու թեան զՀնորհսն իւր արասցէ ի վերայ մեր ։ Տէրն ամենակալ կեցուսցէ ։ և ողորմեսցի
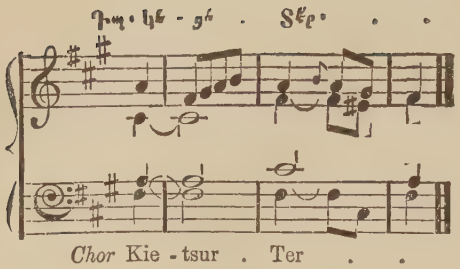
Սար. Զժամ ցաւ ըր պատարագիս և զառաջիկայ օրս խաղաղ թո՛ղ ա՛նցուցանել
հաւատով ի տէ առնել խնդրեսցուք .
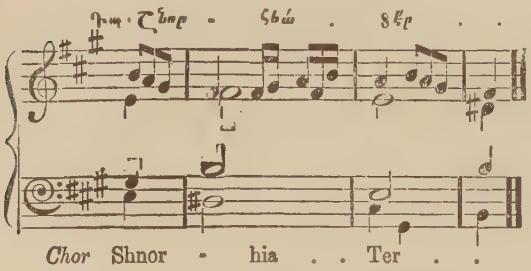
Սբ Զհրեշտակ խաղաղութեան պահապան անձանց մերոց . ի Տեառնէ խնդրեսցուք
Զքաւութիւն և զթողութիւն յանցանաց մերոց . ի Տեառնէ խնդրեսցուք .
Զսքանչ խաչին մեծ և կարող զօրութիւնն յօգնութիւն անձանց մերոց . ի Տեառնէ
խնդրեսցուք .
Դպ . Տէր ողորմեա .
Եւ ևս միաբան վանն ճշմարիտ և ըստ ըր հաւատոյս մերոյ զՏէր աղաչեսցուք . .
Սբ . Զանձինս մեր և զմիմեանս Տեառն Աստուծոյ ամենակալին յանձն արասցուք

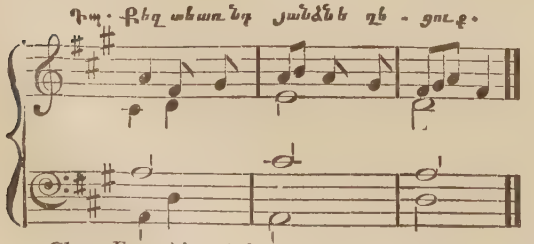

Սէյ՝ ողորմեայց մեզ տէր Աստուած մեր ըստ մեծի ողորմութեան քո՝ մ ատուս չոր ջ՝ մեղքեան թողութեամբ

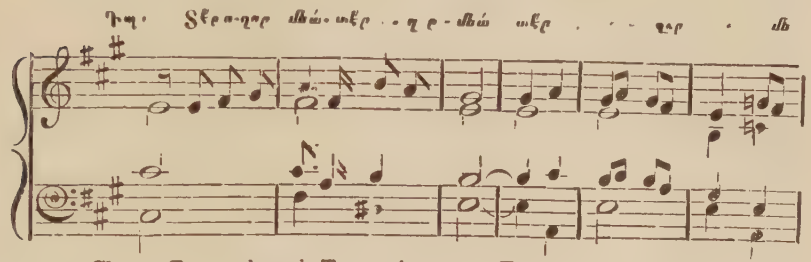

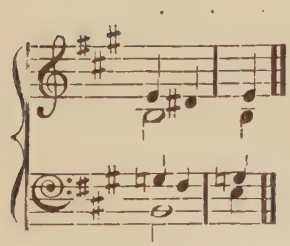

Տէր մեր և փրկիչ Յիսուս Քրիստոս որ մեծգ ես ողորմութեամբ, և առատ պարգևօք քարիքարու թեան քո՝ Որ դու քոյին կամաւգ ի ժամուս յայսմիկ համբերեցեր չարչարանաց խաչին և մահու յաղագս մերոց՝ Եւ պարգեւեցեր առատապէս զպարգեւս Հոգւոյդ Սրբոյ երանելի առաքելոցն՝ Հաղորդս արա և զմեզ Տէր անարժանս զքեզ Աստուածային պտղոց գևացդ՝ թողութեան մեղաց և ընդունելութեան Հոգւոյդ Սրբոյ՝

While they sing, the Priest shall say this prayer privately.

O our LORD and SAVIOUR JESUS CHRIST Who art great in mercy, and abundant in Thy gifts of beneficence, Thou Who as at this hour didst of Thine own free will endure the sufferings of the Cross and of death, on account of our sins, and didst abundantly bestow the gifts of Thy HOLY SPIRIT on the blessed Apostles, make us also, O LORD, we beseech Thee, partakers of Thy Divine gifts—the forgiveness of our sins, and the gift of the HOLY GHOST.
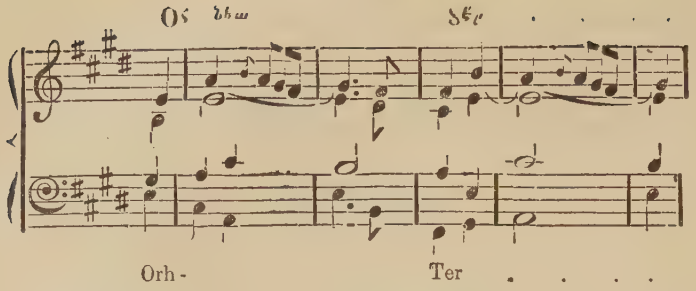
Ար՛ժան ընդէս զի արժանաւորք եղիցուք զոհաբեմարք փառաւո րեալ զքեզ ընդ Հօր և Սու րբ Հոգւոյդ այժմ և միշտ և յա ւիտեանս յաւիտենից : ամէն : Խաղաղու թիւն ամենեցուն : Որ ընդ հոգւոյդ քումմ : Սուրբ Ընտանեացդ հա ցուք :

Օրհ՛ Ընտրեալ ո Տ՛ր :

Priest. That we may be made worthy to praise and glorify Thee with the FATHER and the HOLY GHOST; now and always, unto all eternity. Amen.

Peace be ✠ to all.

Chor. †And with thy spirit.

Acol. Let us worship GOD.

Chor. In thy presence, O LORD.

Priest. With Thy peace, O CHRIST our SAVIOUR, which passeth all understanding and words, fortify us, and keep us fearless of all evil; raise us to equality with Thy true worshippers, who worship Thee in spirit and in truth; for unto the most Holy TRINITY belong glory, dominion, and honour, now and always, unto all eternity Blessed be our LORD JESUS CHRIST. Amen.

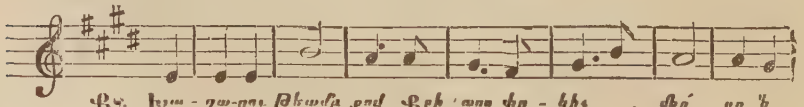

†Հեղինակ սորին դաշնակ է 59 այլ պարտ է աստ կէս նուազել

† For the music of this and the two following sentences see that accompanying the same words, P. 59, transposing half a tone lower.

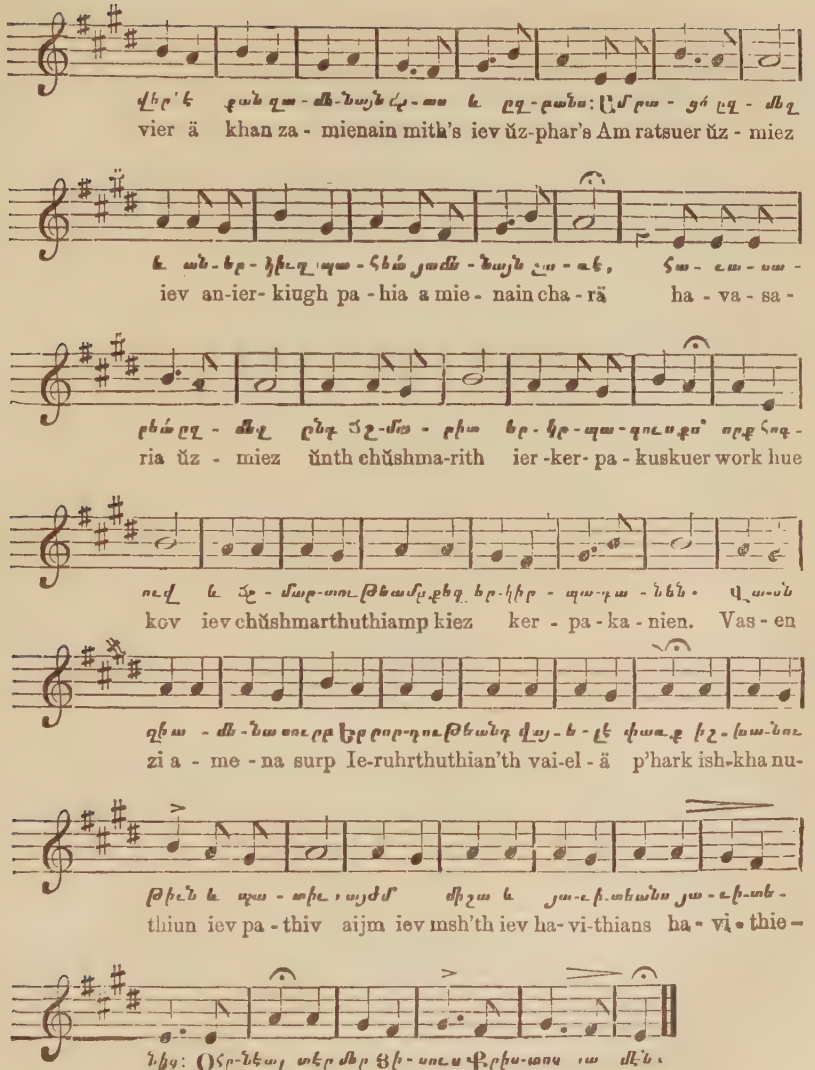
վիր՛ ե քան զա - մի-նայն հա - ս և ըզ - բանս: Ամ ր ա - ց՛ ըզ - մ ը զ
vier ä khan za - mienain mith's iev ŭz-phar's Am ratsuer ŭz - miez
և ան - եր - կիւղ - պա - հեմ յամ - նայն շա - ւէ, հա - ւա - սա -
iev an-ier- kiugh pa - hia a mie - nain cha - rä ha - va - sa -
բեմ ըզ - մ ը զ ընդ ՅՀ-մա - բիս եր - կր - պա - գու ս գ՝ որք հոգ -
ria ŭz - miez ŭnth chŭshma-rith ier -ker- pa - kuskuer work hue
ով և ՅՀ - մար-ութ թամբ ք ե զ եր-կիր - պա-գա - նեն • Վ ա ս ն
kov iev chŭshmarthuthiamp kiez ker - pa - ka - nien. Vas - en
զի ա - մե - նա ս ու ր ք եր ր ո ր-դու-թ ե ան դ վայ - ե - լէ փառ ք իշ - խա - նու
zi a - me - na surp Ie-ruhrthuthian'th vai-el - ä p'hark ish-kha nu-
թիւն և պա - տիւ, այժմ միշտ և յա-ւի-տեան յա - ւի-տե -
thiun iev pa - thiv aijm iev msh'th iev ha- vi-thians ha - vi - thie -
նից: Օ ր-նէ ա լ ս ե ր մեր Յի - ս ո ւ ս Ք ր ի ս-տո ս ա մէն:
nits Orh - nial Ter mier Hissus Chris - tos A - men.
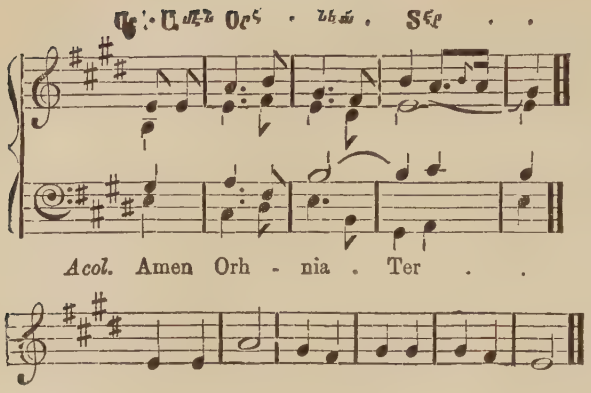
Ա՛մէն Օրհ · նիա · Տէր . .
Acol. Amen Orh - nia . Ter . .
Ար՛հ · Տէր Աստ-ուած օրհնես-ցէ զա - մե-նե - սեան՛ց:
Priest. Ter Ast - wats orhnies-tsä za - mie-nie - sianth

[The Lord God be with you all.]

[Dismissal of the Catechumens.]

Մի Ոգ
Mi Woork

Acol. Let none of the catechumens, no man of little faith, none of those undergoing penance, or the unclean, draw near to this Divine mystery.
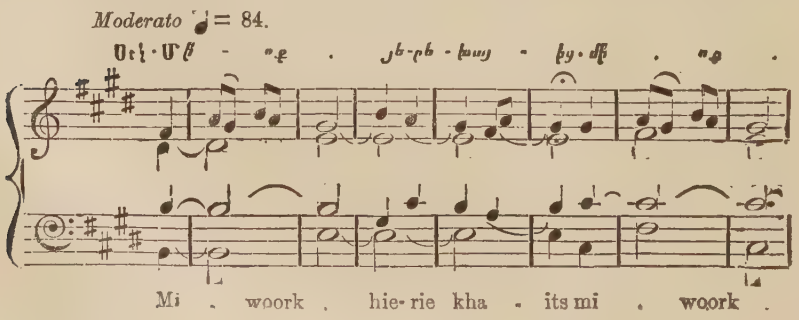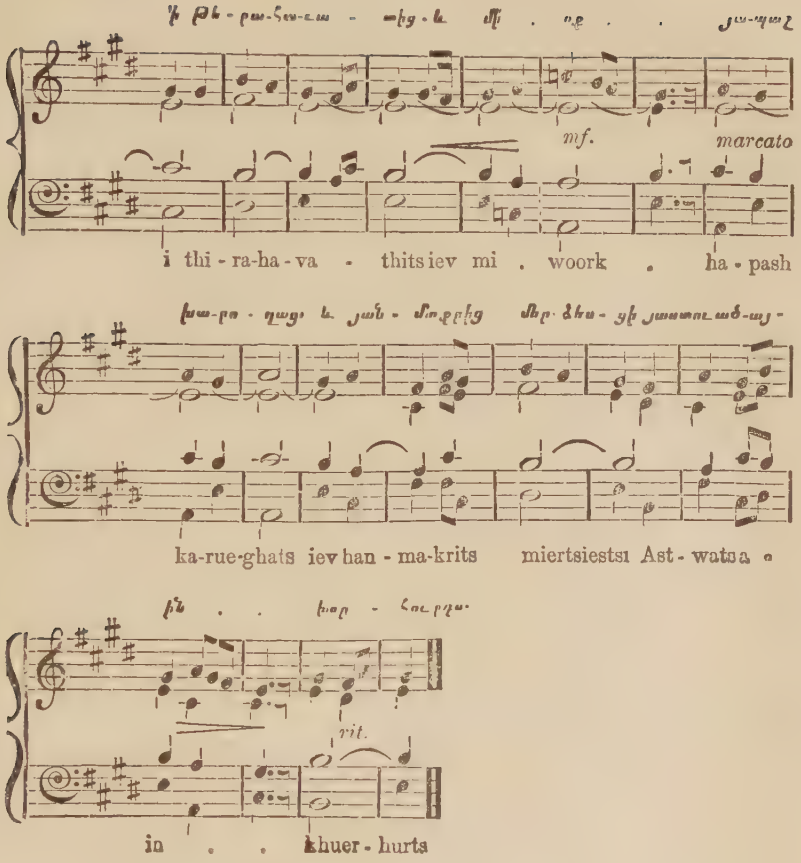
Ի թի - րա-հա-վա - ճից - և մի . ոք . . յա-պահ
mf.
marcato
i thi - ra-ha - va - thits iev mi . woork . ha - pash
խա-բո - ղաց և յան - մոքքից մեր· ձեռ - ից յաստուած-այ -
ka-rue-ghats iev han - ma-krits miertsiestsı Ast - watsa
ին . . խոր - հուրդս·
rit.
in . . khuer - hurts

ՄԱՐՄԻՆ ՏԵՐՈՒՆԱԿԱՆ

MARMIN THERUNAKAN.

Chor. The Body of the LORD, and the Blood of the SAVIOUR, is at hand. The heavenly powers invisibly attending, sing and say with ceaseless voices, HOLY, HOLY, HOLY, LORD GOD OF HOSTS.

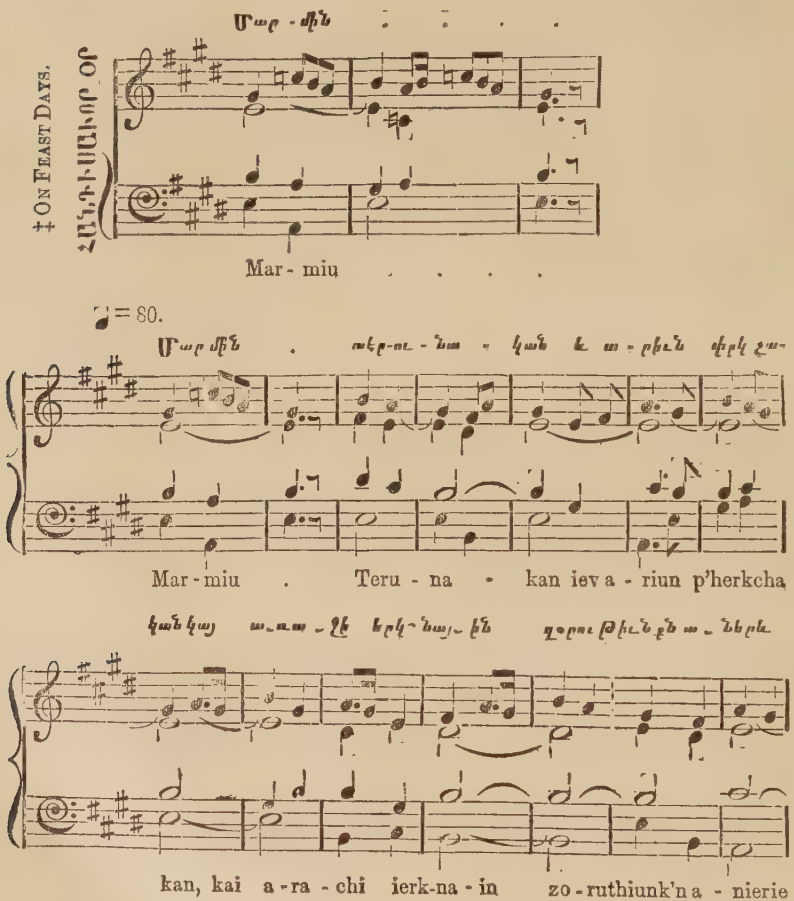
‡ ՀԱՆԴԻՒՍԱՒՈՐ ՕՐ
‡ ON FEAST DAYS.
Մար - մին
Mar - miu
♩ = 80.
Մար մին . ոէր-ու - նա - կան և ա - րիւն փրկ չա-
Mar - miu . Teru - na - kan iev a - riun p'herkcha
կան կայ ա - ռա - ջի երկ - նայ - ին զօրու թիւն ք ա - նե րև
kan, kai a - ra - chi ierk-na - in zo - ruthiunk'n a - nierie

‡ Being a more elaborate way of singing the first word.

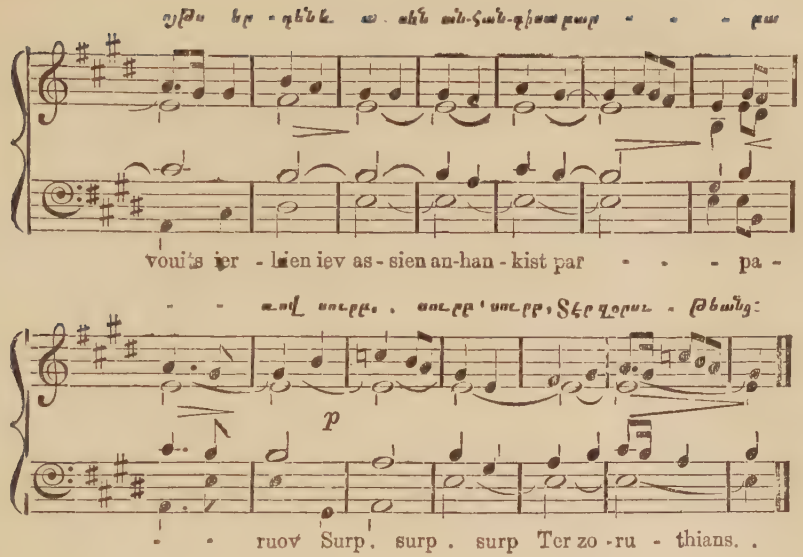

ՍԱՂՄՈՍ ԱՍԱՑԷՔ

SAGMUOS ASSATSEK

Acol. Sing psalms unto our LORD GOD, oh ye choristers, with sweet voices sing spiritual songs.
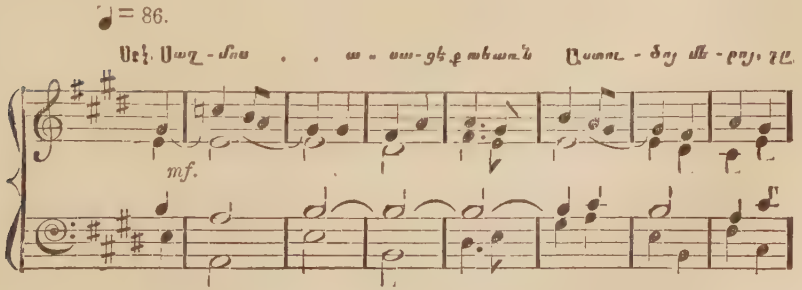
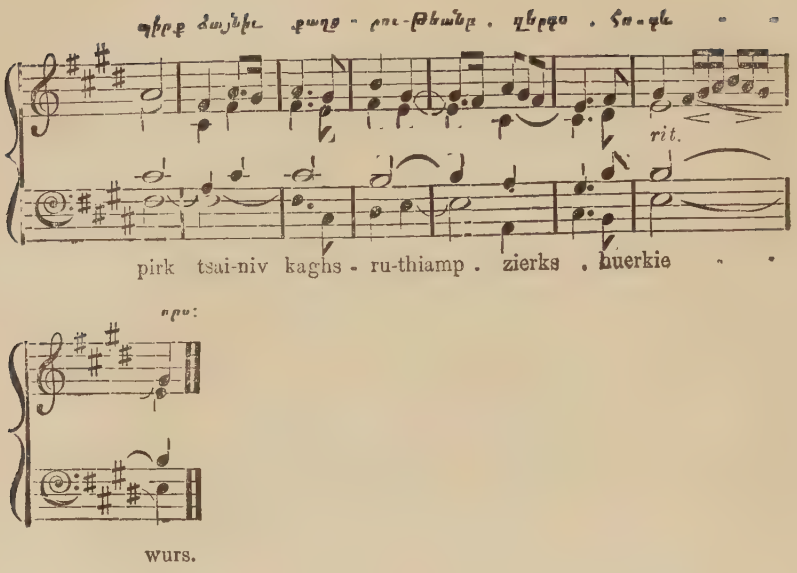

[The Great Entrance.]

Դոլիս ու-են շՍբ-ա-ա-յո-ք-իւն ըզա խոր-հր-դոյ ա-ա-ր-գ-ո, եւ ա-ն-կ-ե-ա-ն խո-ո-ր-հ-ի-ն
ի ծ-ո-ւ-ն-կ-ս

Then the Choristers shall sing the holy Hymn of Oblation proper for the day, and all shall kneel.

Ց-ա-ր-ա-ր 'Օ-ա-լ-ո-ր-ե-ի Հ-ո-գ-ո-յ գ-ա-ր-ա-ն . ե-ն-ե-ց-ո-ւ-ց. Հ-ր-ե-ա-ն-ա-պ-ե-տ-ց և ա,լ
կի-ա-լ-ե-ց

For ordinary Sundays, and also for Palm Sunday, Pentecost, the Church, and the Feast of the Angels.

O God, Thou hast filled Thy holy Church with the angelic hierarchy. Thousands of thousands of archangels are before Thee, and myriads of myriads of angels serve Thee; and Thou, O Lord, art pleased to receive blessings from men in the voice of religious ecstasy. Holy, Holy, Holy, Lord God of Hosts.

ՀՐԵՇՏԱԿԱՑԻՆ

HRIESHTHAKAIN.

MODE ASTHIEGRI.

♩=50. *Con molto espressione.*

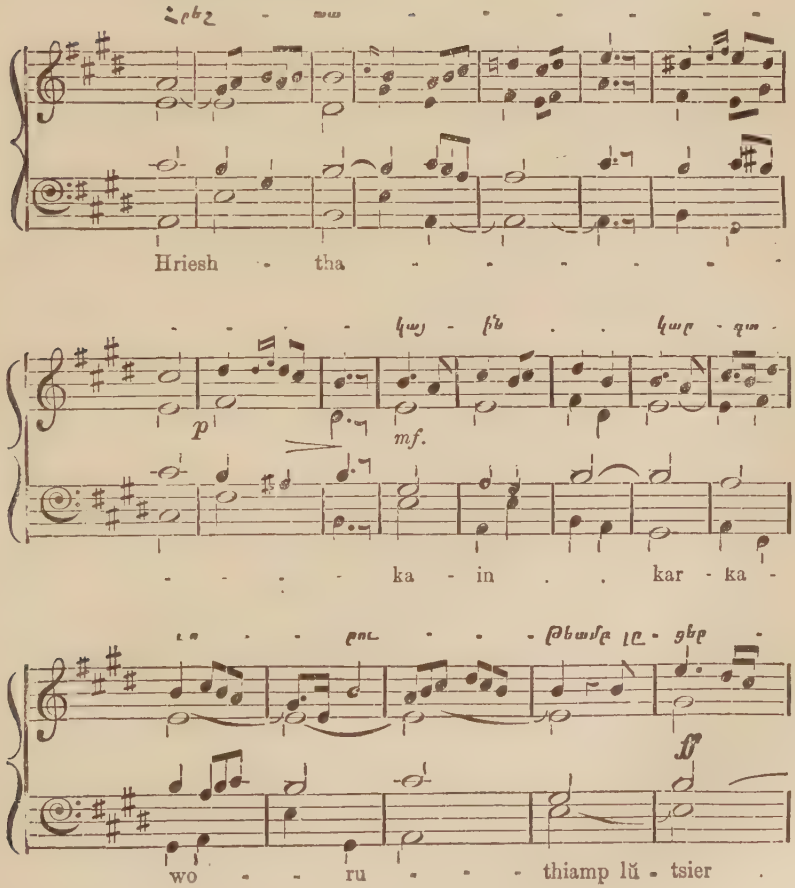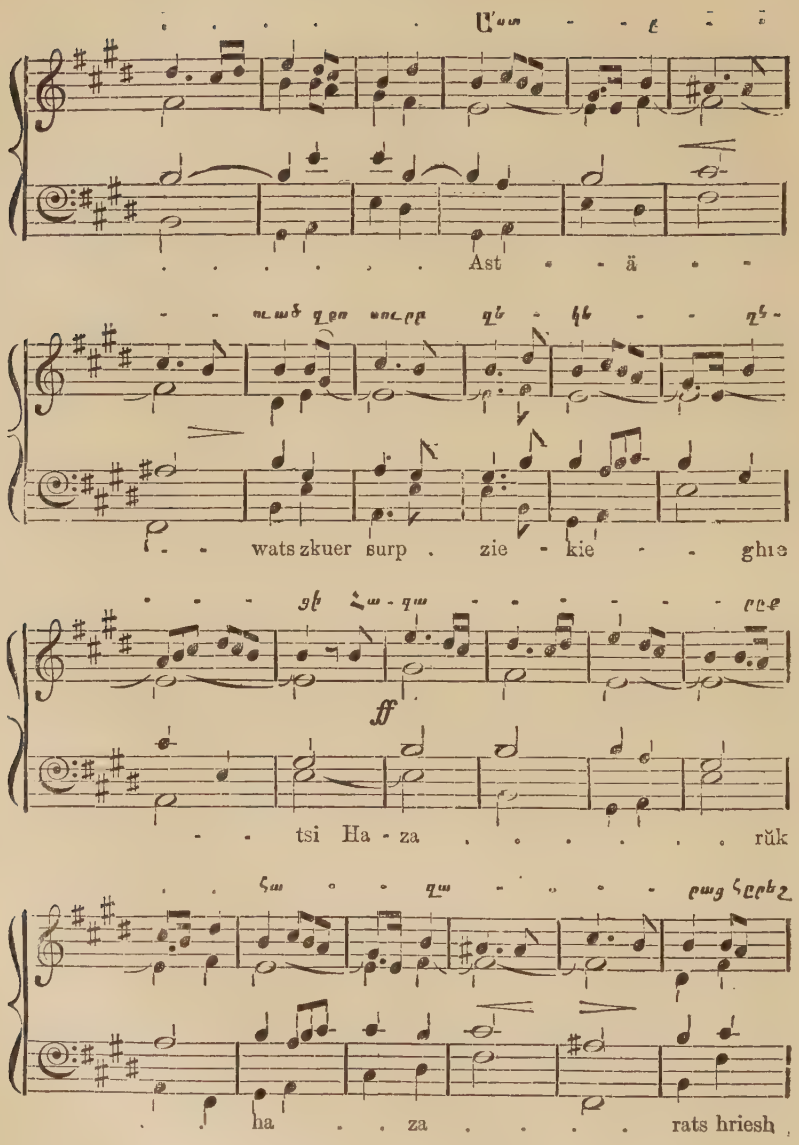

Ast - ä -
wats zkuer surp . zie - kie - ghie
ff
- - tsi Ha - za . . . . . rŭk
. . ha . . za . . . . rats hriesh ,

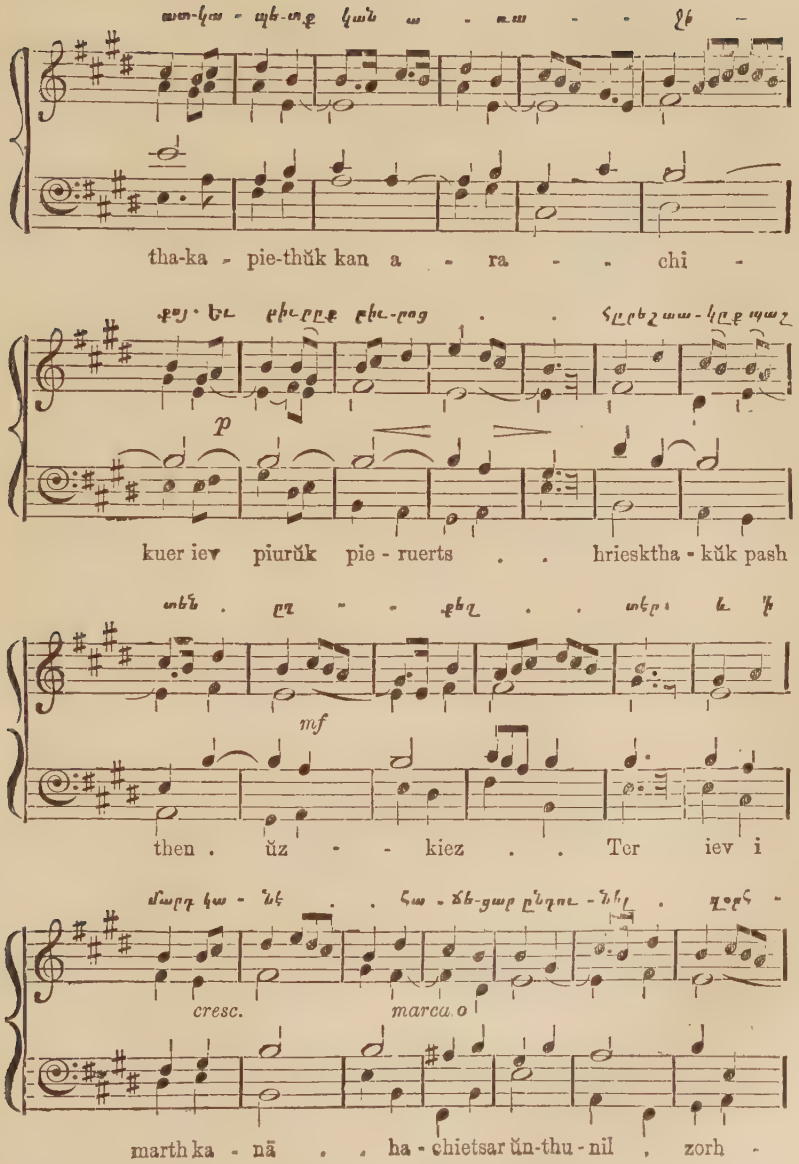
tha-ka - pie-thŭk kan a - ra - - chi -
kuer iev piurŭk pie - ruerts . . hriesktha - kŭk pash
p
then . ŭz - - kiez . . Ter iev i
mf
marth ka - nā . . ha - chietsar ŭn-thu - nil . zorh -
cresc.
marca o

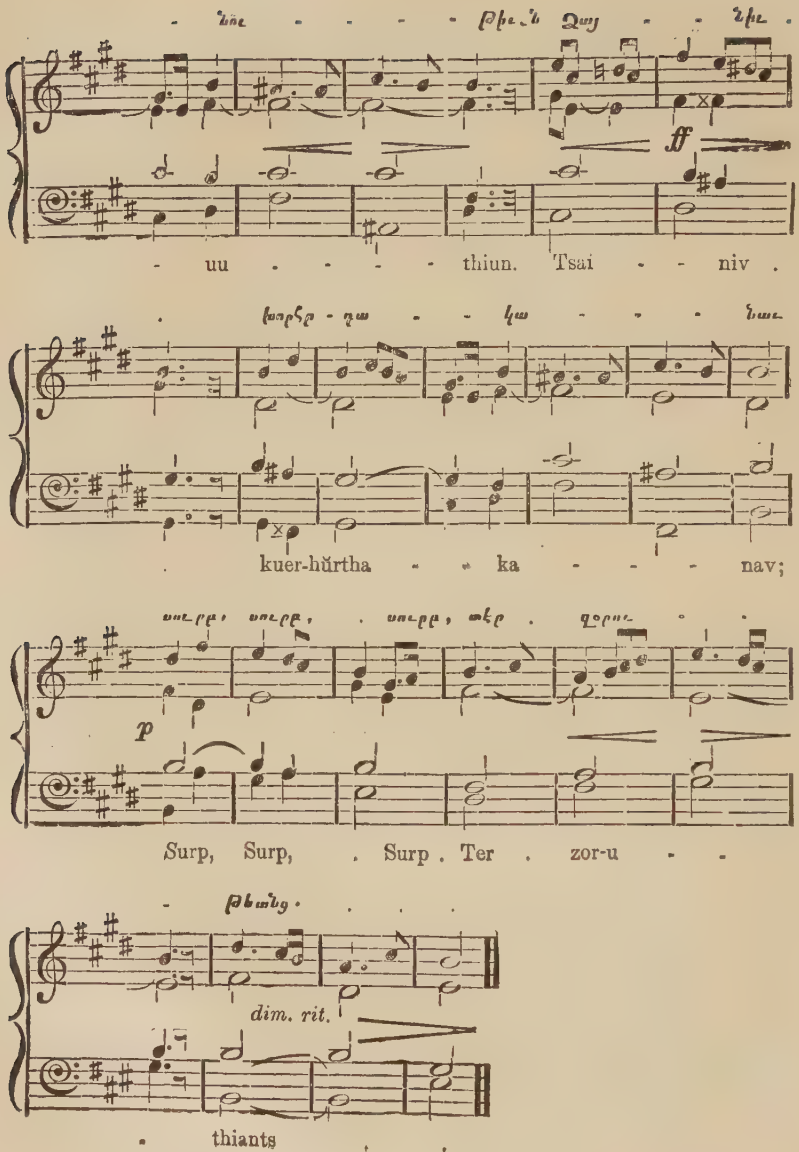
- uu - - - - - thiun. Tsai - - niv .
kuer-hŭrtha - - ka - - - nav;
Surp, Surp, . Surp . Ter . zor-u - -
thiants
dim. rit.

Մինչ երգեն զմէ՛ սա չերեխայեն · քահանայն հանցէ զմաղաարդն և զնոցաքաշս ·
եթէ եպիսկոպոս էցէ պարտագործն · հանցէ ՛ի բաց և զիմիֆորեանն · և խանարհեցոյ
առաքինութեամբ Սեղանոյն և խորհրդոյ բաց ասցէ ՛ի ծածուկ ·

Ոչ ոք արժանի է յլմընկնելոցս մարմնաւոր ախտիւք և ցանկութեամբք մատչել ·
կամ սպասաւորել աստուածական փառացդ քոց · Քանզի պաշտել զքիզ մեծ և հաւատոք
երկնային զօրութեանցդ իսկ է · Սակայն վասն անչափ բարերարութեան քոյ անպարա
գրելի Բանդ Հօր · եղեր մարդ և քահանայապետ մեր երևեցար · և իբր Տէր ամենից
ցուն այսմ սպասաւորութեան , և անաբիծն զննման , զքահանայութիւն ասանդեցեր
մեզ · Վասն զի դու ես Տէր Աստուած մեր , որ տիրես երկնաւորաց և երկրաւորաց ·
Որ ի վերայ Քերովբեական աթոռոյ բազմիս Սերովբէից Տէր և Թագաւոր Իսրայէլ
Որ միայն սուրբ ես և ի սուրբս հանգուցեալ · Աղաչեմ զքեզ միայն բարերարեա հնձ
առնել · նայեա յիս ի մեղուցեալ և անպիտան ծառայքդ · և սրբեա զհոգի և
զմիտս իմ չամենայն պղծութենէ չարէն · և բաւականացո զիս զօրութեամբ Սուրբ
Հոգւոյդ :

While they sing (but none of the Catechumens), the Priest shall take off his mitre and slippers. If a Bishop, he shall take off the omophorion, and then humble himself before the holy Table, and he shall thus pray mystically in silence.

[Prayer of The Great Entrance.]

Of those who are bound by carnal vices and lusts, not one is worthy to come near, or to wait upon Thy royal glory, O King; for verily, even for the heavenly powers themselves, is it great and terrible to minister unto Thee. Nevertheless, in Thine infinite beneficence, Thou, uncircumscribable Word of the Father, didst become man, and didst appear as our High priest, and as Lord of all, didst Thou transmit unto us this ministry and priesthood of a bloodless offering: for Thou art our Lord God, Who rulest things in heaven and things on earth, Who restest on the cherubic throne, O Thou Lord of the seraphim, and King of Israel, Who only art holy, and reposest among the Saints. I beseech Thee, Thou only beneficent and graciously ready to hear, look upon me, Thy sinful and unworthy servant, and cleanse my soul and my mind from contamination of the evil one. And make sufficient, through the strength of Thy Holy Spirit, me who am invested with the grace of the Priesthood, to stand before Thy holy Table in priestly ministry of Thy pure Body, and Thy precious Blood. I also entreat Thee, with my neck bowed, turn not Thy Face away from me, and dismiss me not from among Thy servants.

որ պղեցեալ եմ զքահանայականս շնորհս, կալ առաջի որբոյ Սեղբեայ և քահանայից գործել զքո անարատ Մարմինդ և զպատուական Արիւնդ. Քեզ խոնարհեցուցեալ զպարանոցս իմ, մաղթեմ մի զարձուցաներ զերես քո յինէն, և մի մերժեր զիս ի ծառայից քոց. Այլ արժանի արա մատուցանել քեզ զընծայս զայս յինէն ի մեղուցեալ և յանարժան ծառայէս քումմէ, Վասն զի զու ես որ մատուցանես և մատչիս և ընդունիս և առս Քրիստոս Աստուած մեր. Եւ քեզ փառս մատուցանեմք հանդերձ անհիմնդ քո Հարբդ և ամենասուրբ և բարերար Հոգւովդ. այժմ և միշտ և յաւիտեան յաւիտենից ամէն.

Եւ մինչ Քահանայն ասէ. Սարկաւագունն վերստին ասէ

Ի հանդիսաւոր աւուրս արքունի՝ վերստին սկսեալ խոնարհեալ յանձամբ ասել

Ցարևու եկար զնորան իւր, և ինքն որպես փեսայ գնի ելանէ յառագաստէ իւրմէ

Եւ գան հաւնելիսեանցն, և Սարկաւագն ասէ

Ճանապարհ արարաք այնմիկ որ նման յերկնից յերկինս ընդ արեւելս.

Եւ գան ի հաւատացեալսն, և Սարկաւագն ասէ.

Աստուած ի հարաւոյ եկեսցէ. և սուրբն ի փառան լերինէ:

Նշ գան յատիճան խորանին. և բարձեալ ահաւոր խորհրդոյն ասացէ հանդարտութեամբ

Համբարձէք իշխանք զդրունս ձեր ի վեր. համբարձցին դրունք յաւիտենից և մտցէ թագաւոր փառաց:

Եւ պատրաստգոն խնկարկել և հրեշտակ:

Ո՞վ է սա թագաւոր փառաց. Տէր հզօր զօրութեամբ իւրով, Տէր կարօղ ի պատերազմի:

Սրկ. Համբարձէք իշխանք զդրունս ձեր ի վեր. համբարձցին դրունք յաւիտենից և մտցէ թագաւոր փառաց

Քհ Ո՞վ է սա թագաւոր փառաց և Տէր զօրութեանց:

Սրկ: Սա ինքն է թագաւոր փառաց:

Եւ պատրաստգոն երկրպագէ ահի՝ և դուռ-ներսէն և առնու ի ձեռաց Սարկաւագին և խունկն ի վերայ ծղոտվարդեանն ասելով

Օրհնեսցէ եկեալ անուամբ Տեառն:

Եւ ընծայն վերստին ի Սեղանն և Քահանայն խնկէցէ և լռութեամբ զմաթուռնախբ ասելով:

Լուացից սրբութեամբ զձեռս իմ. և շուրջ հղեց զսեղանովքդ Տէր

But make me worthy to offer unto Thee these offerings, at the hands of me Thine unworthy and sinful servant. For Thou art He Who offerest, and Who art offered, Who acceptest, and Who bestowest, CHRIST our GOD, and unto Thee, therefore do we offer glory with Thine Eternal FATHER, and with the most Holy and Beneficent SPIRIT, now and always, unto all eternity. Amen.

And while the Priest prays, the Deacon shall carry round the sacred Bread, and the Cup of immortality to the Holy Table.

On Feast-days the Procession of the Holy Mystery now takes place.

As to other days, the Priest and Deacon shall say the Psalms only, in a low voice, in the above ceremony.

Deacon In the sun hath He set His tabernacle, and he cometh forth as a bridegroom out of his chamber.

Then coming towards the East, the Deacon says,

Make way for Him who is seated upon the heaven of heavens towards the East.

Then coming towards the South, the Deacon says,

God shall come from the South and the Holy One from Mount Paran.

Then coming to the steps of the Altar, the bearer of the Holy Mystery says with composure,

Lift up your gates, O ye princes, the everlasting doors shall be lifted up, and the King of Glory shall come in.

The Celebrant censes and asks.

Who is the King of Glory? The LORD strong in His power, the LORD mighty in battle.

Deacon. Lift up your gates, O ye princes, the everlasting doors shall be lifted up, and the King of Glory shall come in.

Priest. Who is this King of Glory, and LORD of hosts?

Deacon. HE Himself is the King of Glory.

Then the Celebrant worships with fear and trembling, and receives the Oblations from the hands of the Deacon, and then makes the sign of the Cross towards the congregation, saying,

Blessed is He that cometh in the name of the LORD.

The Oblations are then placed upon the Holy Table, and the Priest shall burn incense, and then wash his fingers saying,

I will wash my hands in innocency, so will I compass Thine altar, O LORD.

Then all stand up.

Acol. Let us again pray to to the LORD for peace.

Chor. LORD, have mercy.

Acol: Let us again in faith and purity pray in awe before the holy altar of GOD. Not with scruple or offence; not with deceit or guile; not with wiles or cheating; not with doubt, and not with little faith; but with a right conduct, a pure mind, with a single heart; a perfect faith, being filled with love, full and overflowing with deeds of goodness, let us stand in prayer before the holy altar of GOD, and find the grace of mercy in the day of His manifestation, and at the second coming of our LORD and SAVIOUR JESUS CHRIST. May He give us life and be merciful.

Chor. Give us life, O LORD, and have mercy.

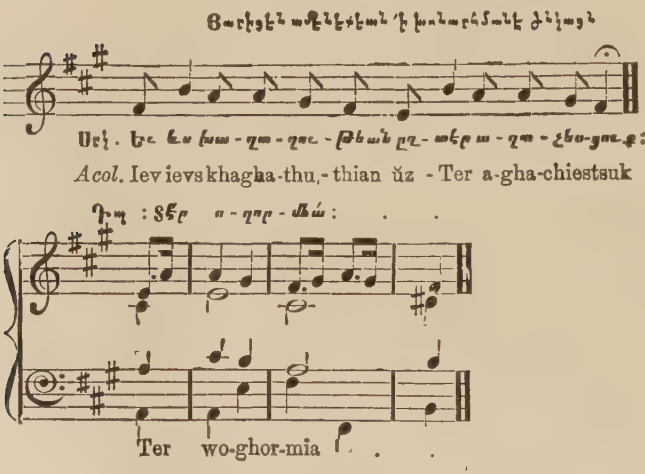

Սէկ. Եւ ևս հաւատով և սրբութեամբ կացցուք յաղաւթս առաջի որբոյ Սուրբ Աստուածոյ ահիւ. Ոչ խղճիւ և գայթակղութեամբ ոչ նենգութեամբ խորամանկու - թեամբ. ոչ պատրանօք և խաբէութեամբ. ոչ երկմտութեամբ և ոչ թերահաւատու թեամբ. Այլ ուղիղ վարուք, պարզ մտօք միտքիւ սրտիւ. կատարեալ հաւատով Լցեալ սիրով լի և առաւելհաւ առնային գործով բարութեան. կացցուք յաղօթս առաջի սրբոյ սեզանոյս Աստուծոյ. և գացուք զողորմութեան ընդունիլ, Յաւուր յայտնութեան և ի փառանգամ գալստեան Տեառն մերոյ և փրկչին Յիսուսի Քրիստոսի
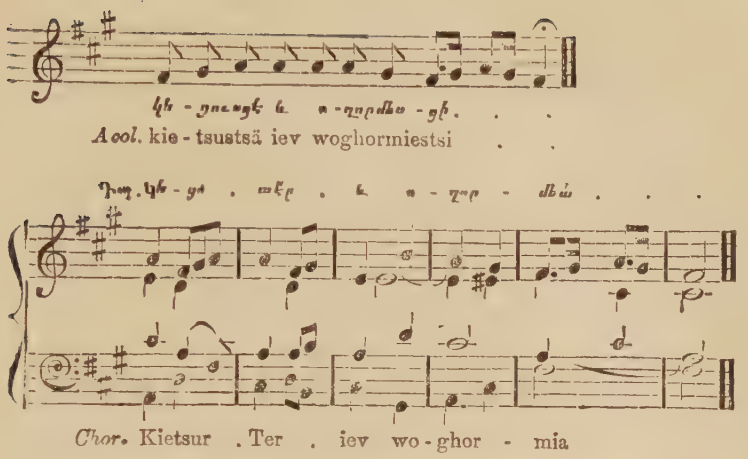
Մինչ նոքա կրկնեն . Քահանայն ի սեղանոյս ազօթեսցէ ի ձայն :

Տէր Աստուած զօրութեանց և արարիչ ամենայնի լինելութեանց . Որ յանէութենէ գրեաւ զ յուցակութիւն ածեալ կոյացուցեր . Որ և զմեզ գհողեղէն բնութիւնս պատուեալ մարդասիրակս . այսպիսի ահաւոր և անպատում խորհրդոյ կարգեցեր սպասաւորս . Դու Տէր , որում պատարագիմք զպատարագիս . ընկալ առ ի մէնջ զա - ստուածային զոհութիւնս զայս . և առաքեա զսա ի խորհրդակատարութիւն Արեան Միածնի քոյ . զեղ թողութեան մեղաց դատգի հաւ Հաշակողաց ✠ ընացսզայս և զբաժակս

Աւրհնեցեն յանէսցէ Օրհնեա Տէր .

While they repeat this exhortation, the Priest shall thus pray in silence, with open arms,

[Prayer of the Oblation of the Gifts.]

[S. Athanacius of Alexandria. d. 298.]

Lord God of powers, and Creator of all things created, who didst bring all things into vi ble existence out of nothing; Who also in love for man honouring our earthly natute, didst ordain us to the rank of ministers of such awful and inexplicable ministry; Thou, O Lord, to Whom we offer this oblation, accept this our presentment here before Thee, and consummate this into the sacramental offering of the Body and Blood of Thine Only Begotten. Grant a remedy of forgiveness of sins to the communicants of this Bread and of this Cup.

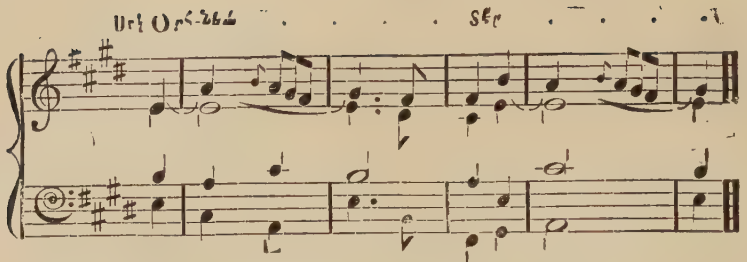

Ար. Շնորհօք և մարդասիրութեամն Տեառն մերոյ և փրկչին Յիսուսի Քրիստոսի, ընդ որում քեզ Հօր միանգամայն և Հոգւոյդ Սրբոյ վայելէ փառք իշխանու[թ]իւն և պատիւ, այժմ և միշտ և յաւ[ի]տեանս յաւիտենից ամէն։

Priest. Through the grace and love to man of our LORD and SAVIOUR JESUS CHRIST, with Whom unto Thee, O FATHER, and to the HOLY GHOST, belong glory, dominion and honour, now and always, unto all eternity. Amen.

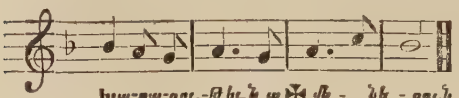

Պտ. Եւ ընդ հոգւոյդ քումն †
Աղ. Աստուածային երկիւղածութեամբ
Պտ. Առաջի քո Տէր։

Chor And with thy spirit. †
Acol. Let us worship GOD.
Chor In thy presence, O LORD.

---

† Տես էջ 59. † See P. 59.

ՈՂՋՈՑՆ,
WOGHCHUIN

Acol. Salute one another with the kiss of holiness, and those of you that are not able to partake of these Divine mysteries, go to the doors and pray.

Moderato ♩ = 88.
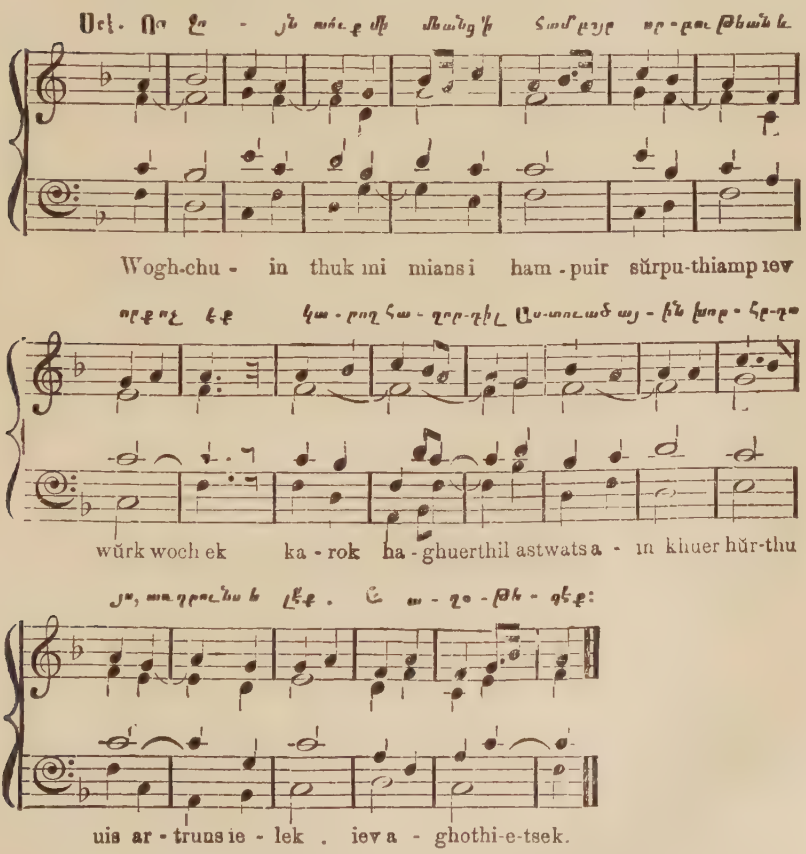
Wogh-chu - in thuk ıni mians i ham - puir sŭrpu-thiamp ıev
wŭrk woch ek ka - rok ha - ghuerthil astwats a - ın khuer hŭr-thu
uis ar - truns ie - lek . iev a - ghothi-e-tsek.

Then they kiss the holy Table and one another

ՔՐԻՍՏՈՍ Ի ՄԵԶ ՄԻԵՐ

CHRISTOS I MECH MIER

Chor. CHRIST has been manifested amongst us; He that is GOD has seated himself here; the voice of peace has been heard; the command for the holy greeting has been given; the Church has become one united person; the kiss for the accomplishment of union has been given; enmity has been removed, and love universal has been spread abroad.

Now, oh ye ministers, raise your voices, and bless with one accord the Consubstantial GODHEAD, to Whom seraphim sing holy songs.

Allegramente ♩ = 98.
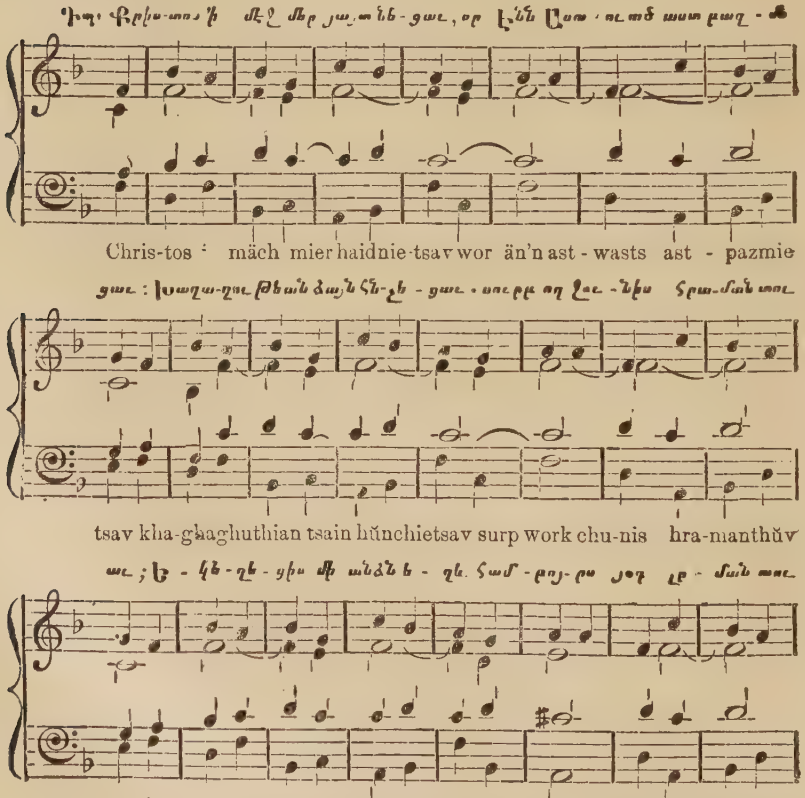
Chris-tos : mäch mier haidnie-tsav wor än'n ast - wasts ast - pazmie
tsav kha-ghaghuthian tsain hŭnchietsav surp work chu-nis hra-manthŭv
av ie - kie-ghietsis mi hansn ierghiev ham-pui-rŭs hoth lŭr - man thŭ-
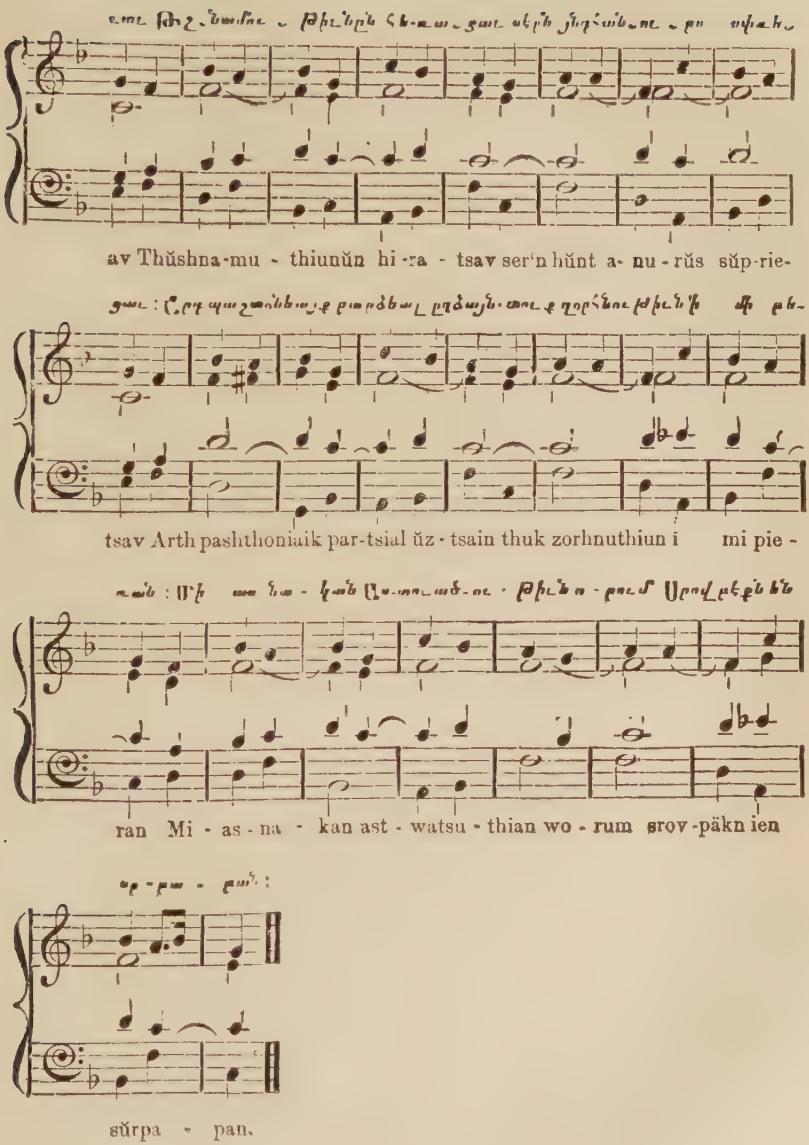
av Thŭshna-mu - thiunŭn hi-ra - tsav ser'n hŭnt a- nu - rŭs sŭp-rie-
tsav Arth pashthoniaik par-tsial ŭz - tsain thuk zorhnuthiun i mi pie -
ran Mi - as - na - kan ast - watsu - thian wo - rum srov-päkn ien
sŭrpa - pan.

Ս՛ոռնեա պայս ասէն ի տո՛նէից տօ՛ից *On Feast-days some say this*

Acol. Ye who with faith stand before the holy royal table; see the King CHRIST, seated surrounded by the celestial hosts. *Chor.* We look with our eyes upwards and implore, saying, Remember not our sins, but in Thy compassion expiate them. With the angels do we bless Thee, and with Thy saints, LORD, we glorify Thee.

Moderato. ♩= 84.

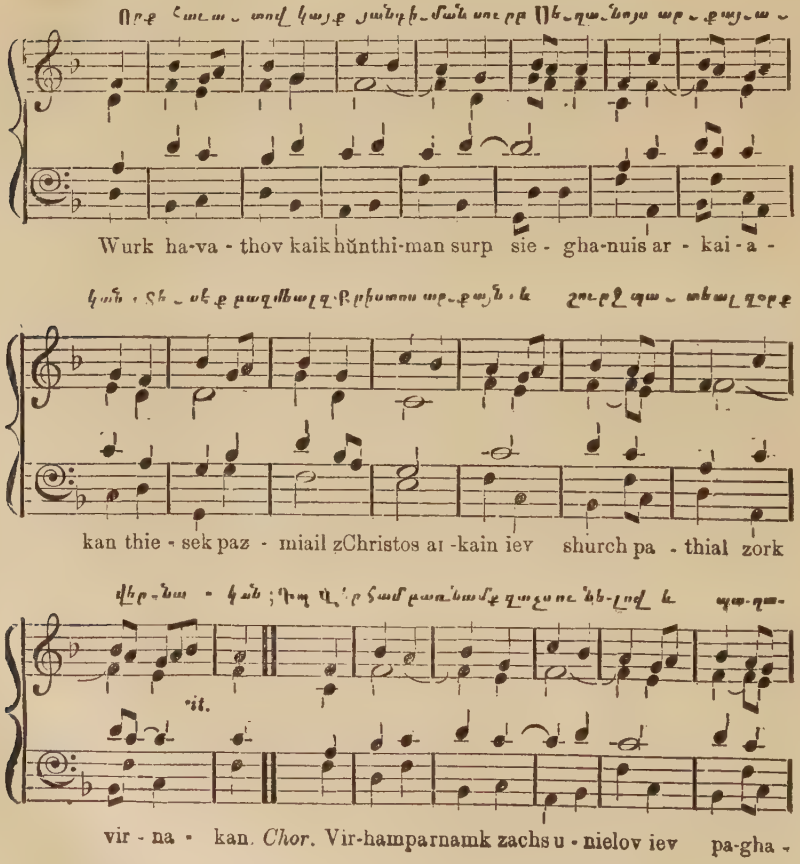
Ո՛րք հաւա՛տ տուք կայք յանդի՛ման սուրբ Ա՛ք-դա՛նոյս աբ՛-քայ՛-ա՛-
Wurk ha-va - thov kaik hŭnthi-man surp sie - gha-nuis ar - kai - a -
կան ՝ Տի՛ր-սէ՛ք բազմեալ զ-Քրիստոս աբ՛-քայ՛ն ՝ և շուրջ պա՛-տեալ զօրք
kan thie - sek paz - miail zChristos ai -kain iev shurch pa - thial zork
վիր՛-նա - կան ; Դու Տի՛ր համբառնամք զաչս ու՛ղ-ղոմ և պա-գա-
vir - na - kan. *Chor.* Vir-hamparnamk zachs u - nielov iev pa-gha -

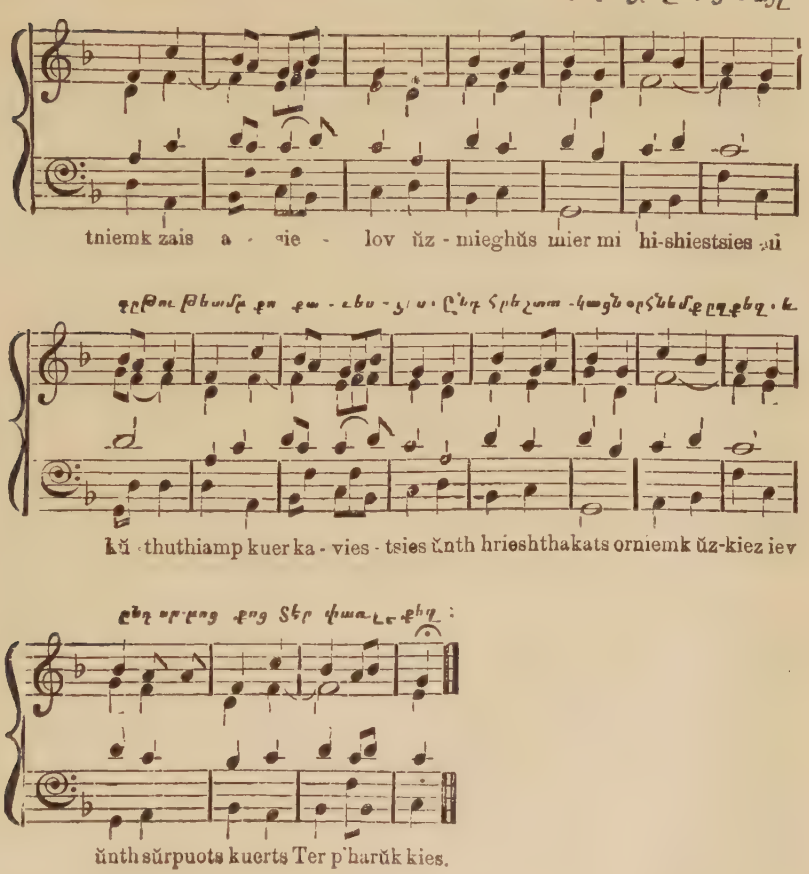
tniemk zais a - vie - lov ŭz - mieghŭs mier mi hi-shiestsies ŭ
kŭ · thuthiamp kuer ka - vies - tsies ŭnth hrieshthakats orniemk ŭz-kiez iev
ŭnth sŭrpuots kuerts Ter p'harŭk kies.

Acol. Let us stand in awe, let us stand in dread, and let us stand in righteousness, and look up with attention.

Chor. To Thee, O God.

Acol. Christ the Lamb of God, is offered in oblation.

Chor. Mercy and peace, and an offering of blessedness.

Moderato ♩ = 88.

Սէյ՝ Ա - հիւ կաց - ցու-ք եր-կու - ղիւ- կացցու-ք բար-ու-ք կաց - ցու-ք՝ և նայ-

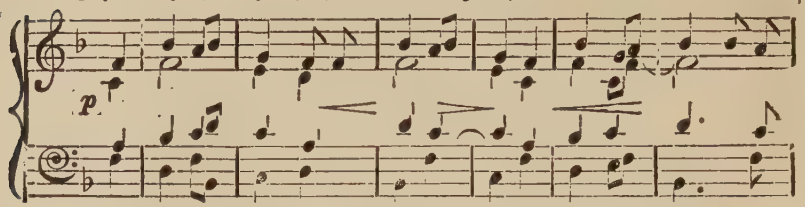

Acol. A - hiv kats-tsuk ier-kiu - ghiv kats-tsuk par-wurk kats - tsuk iev na -

ի - ցա-րու-ք բզ-գու-շու-թեամբ: Դպ. Ա-ռ-ջի-ն Ա-ու - ու-ած: .
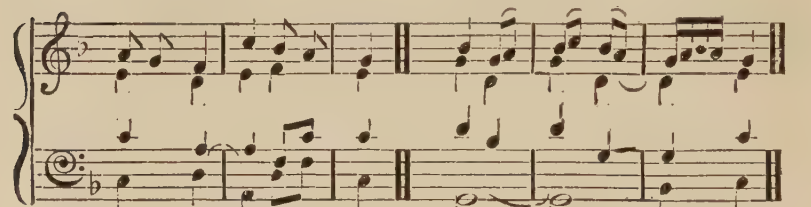
ie - tsa - ruk ŭz-kushu - thiamp. *Ch.* Arkiez As - twats .

Սէյ՝ Պա-տա - րագ Ք-րիս-տո-ս մատ - չի գտա-ն Ա-ս-ու-ծոյ: Դպ. Ո - ղոր-մա

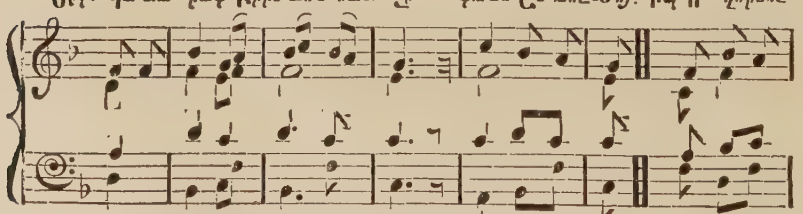

Acol. Patha - rak Chris tos math-chi kar'n As-thu - tsur. *Ch.* Woghormu

Թիւն և խաղա-ղու - թիւն և պատա - րագ օրհ-նու-թեան :

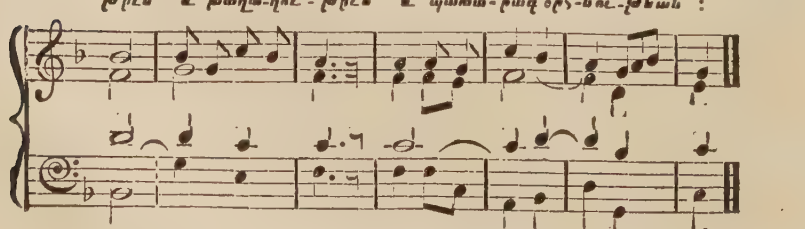

thiun iev khaghaghuthiun iev pa-tha - rak orh-nu-thiun. .
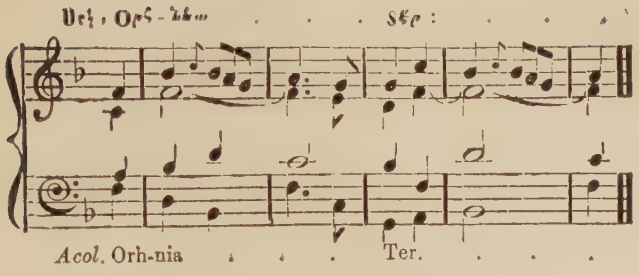
Քհ. Շնորհք, սէր և Աստուածային սրբարար զօրութիւնն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն Սրբոյ : Եղիցի ընդ ձեզ ընդ ամենեսեան .

Priest. The grace, the love, and the divine sanctifying power of the FATHER, of the SON, and of the HOLY GHOST, be with you ✠ and with all.

Chor. And with thy spirit.

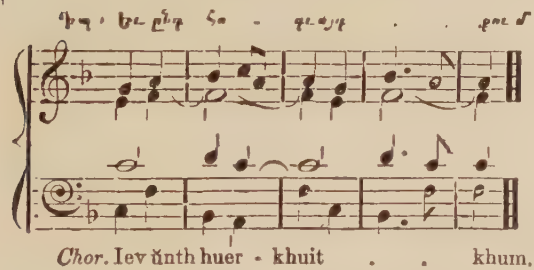

Acol. Guard the doors, the doors, with understanding and caution.

[THE ANAPHORA.]

Lift up your minds with divine fear

♩ = 84.
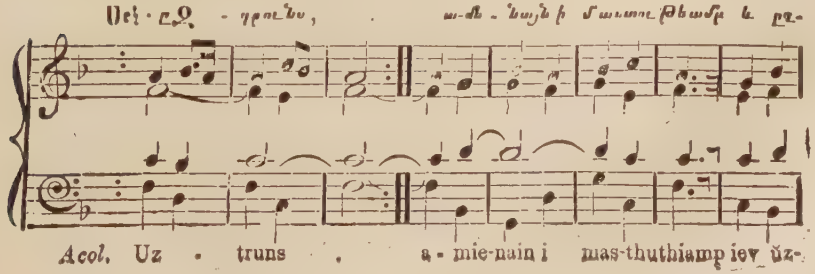
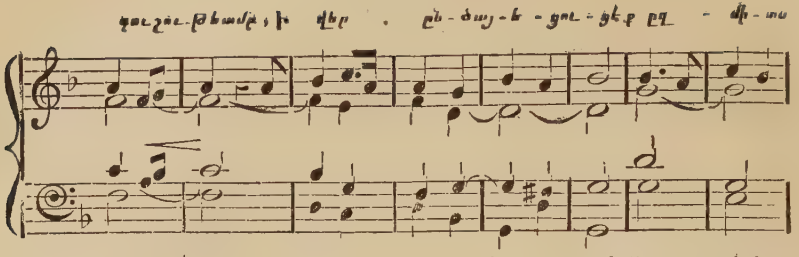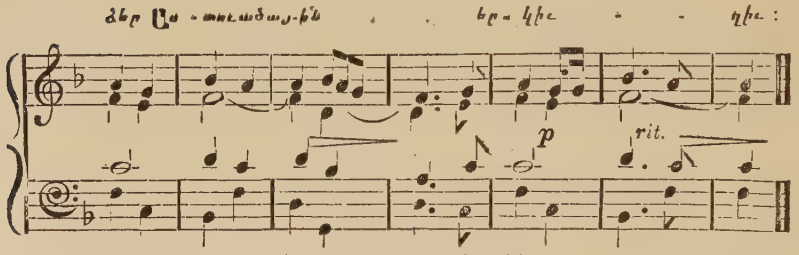

Chor. We have them unto Thee, LORD Almighty.
Acol. And render thanks unto the LORD, with your whole heart.
Chor. As meet and right.
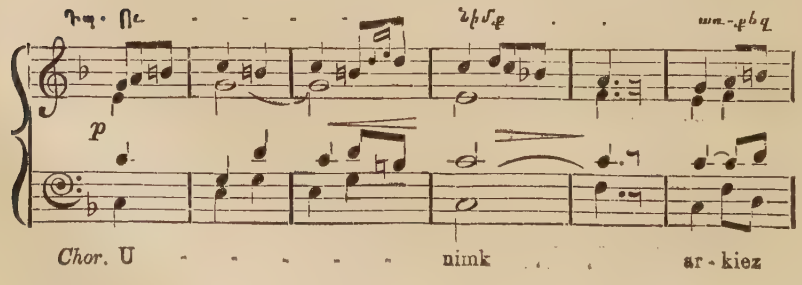
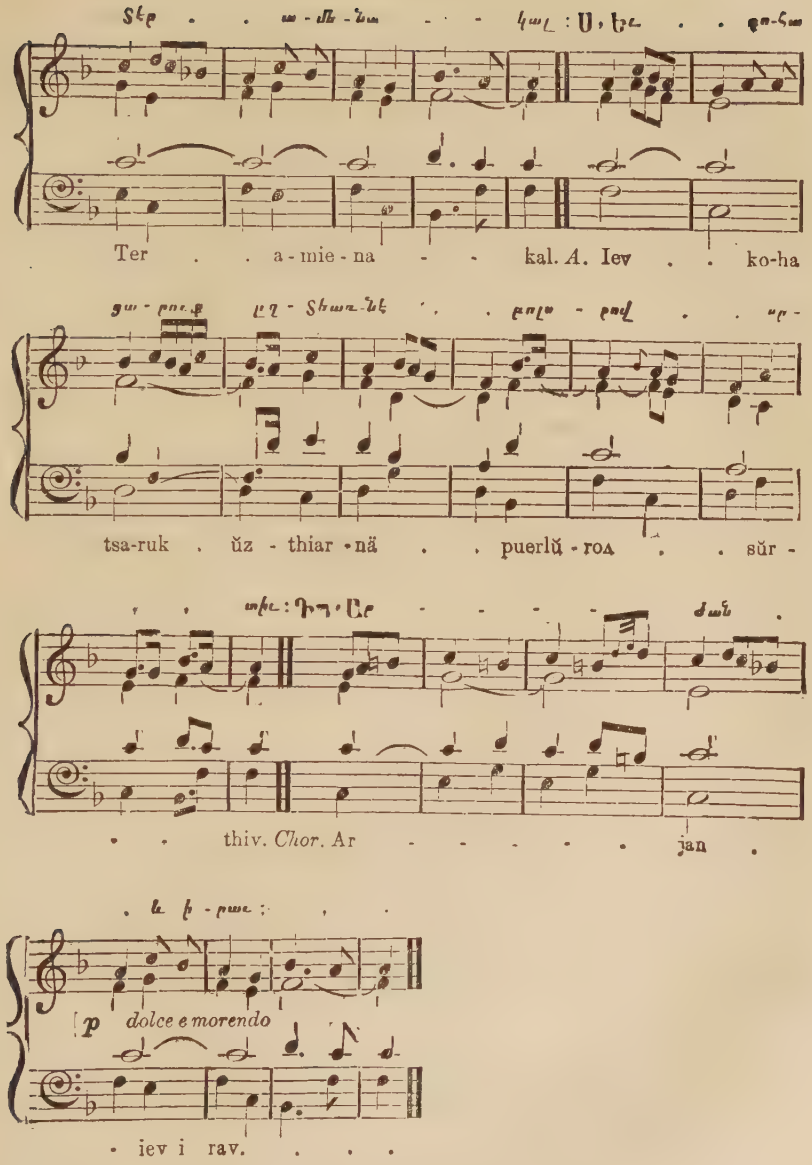
Ter . . a-mie-na - - kal. A. Iev . . ko-ha
tsa-ruk . ŭz-thiar-nä . . puerlŭ-roa . . sŭr-
. . thiv. Chor. Ar - - - - - jan .
[p dolce e morendo
. iev i rav. . . .

Արժան է ամենայն իրաւ սրտիւ եւ բերանով փառաւորել զքեզ Հայր ամենակալ : Որ քոյին անշնորհելի եւ արարչական բանիւդ զանհնարինս բարձեր զկրճիմն : Որ ժողովուրդ ինքեան առեալ զեկեղեցի սեփականեաց զմաւտացեալս ի քեզ : Եւ զնեցիլ բնութեամբ ըստ ի կուսէն անեռասութեան հաճեցաւ բնակիլ ի մեզ : Եւ նորագործ Աստուածապէս ճարտարապետեալ՝ զերկիրս երկինս արար. Վասն զի որում ոչին հանգուրժէին առաջի կայծակն զուարթնոյն լուսոյ՝ զարհուրեալք ի փոյլակնացայտ և յանմատոյց լուսոյ Աստուածութեանդ. Եղեալ այդպիսիդ մարդ յաղագս մերոյ փրկութեան շնորհեաց մեզ բնիւ երկնայինքն պարել զհոգեղէն պաշտ

[The Illation, or Preface.]

While they sing the Priest shall say the following prayer privately with clasped hands.

It is verily meet and right, with ever fervent devotion and constant worship, to glorify Thee, Father Eternal, Who by Thine inscrutable and creative Word didst remove the hindrance of the curse, while constituting the regenerate congregation of believers into a Church consecrate to Thee; Who wast pleased to dwell amongst us with a tangible nature, according to the incarnation through the Virgin, God-like regenerating creatively earth to heaven. Because He, before whom the troops of celestials could not bear to stand, astounded by the lightning flash of the unapproachable Light of the Godhead becoming man for our salvation, has granted unto us to join the celestials in their mystic circlings,
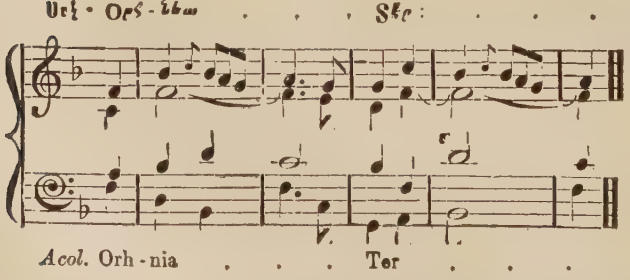
Priest. And with Seraphim and Cherubim, unitedly in words of holiness to compose our songs, and with full confidence to cry aloud with them, and say,

recitando con espressione.
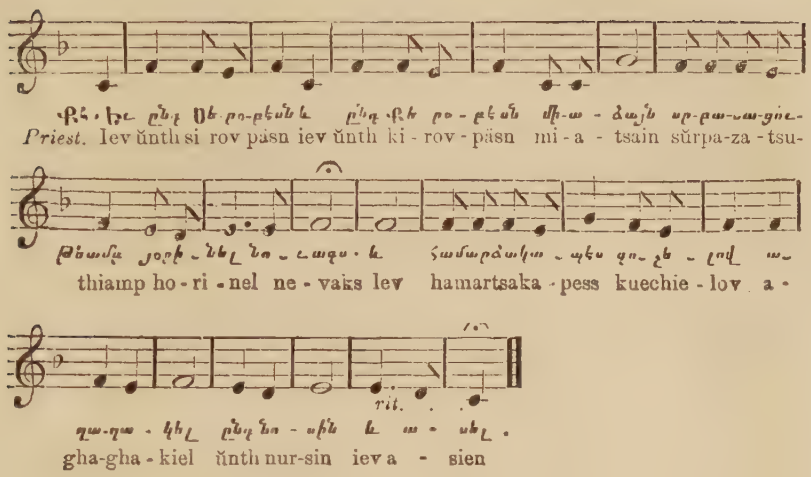
Priest. Iev ŭnth si rov pasn iev ŭnth ki - rov - pasn mi - a - tsain sŭrpa-za - tsu-
thiamp ho - ri - nel ne - vaks lev hamartsaka - pess kuechie - lov a -
rit.
gha-gha - kiel ŭnth nur-sin iev a - sien

[The Triumphal Hymn.]

ՍՈՒՐԲ ՍՈՒՐԲ

Surp, Surp.

Chor. Holy, Holy, Holy, Lord God of Hosts, heaven and earth are full of Thy glory. Blessed are Thou Who didst come, and Who art to come, in the Name of the Lord. Hosanna in the highest.

Largo con molto espressione. ♩ = 30.

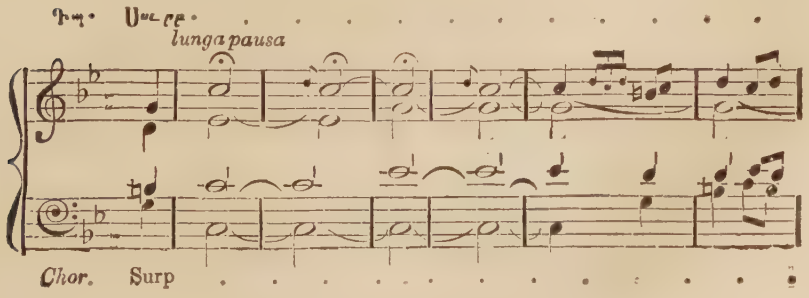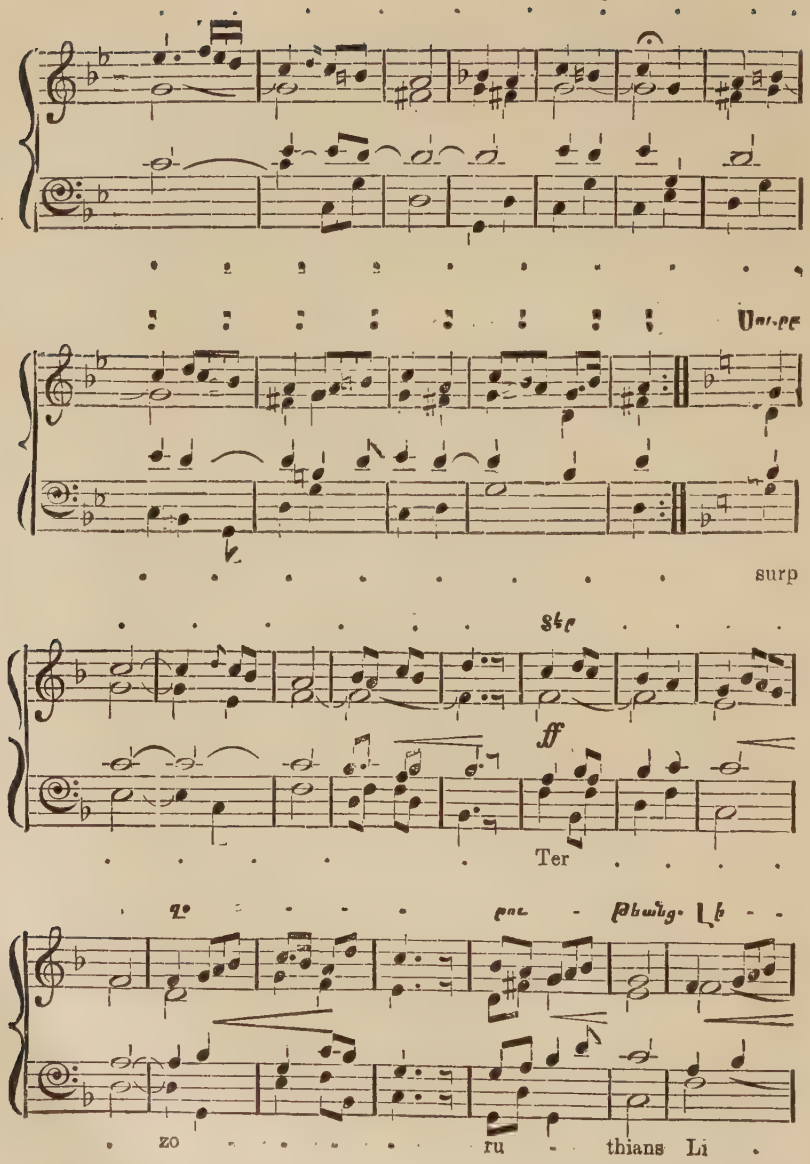

surp
Ter
zo
ru
thians Li
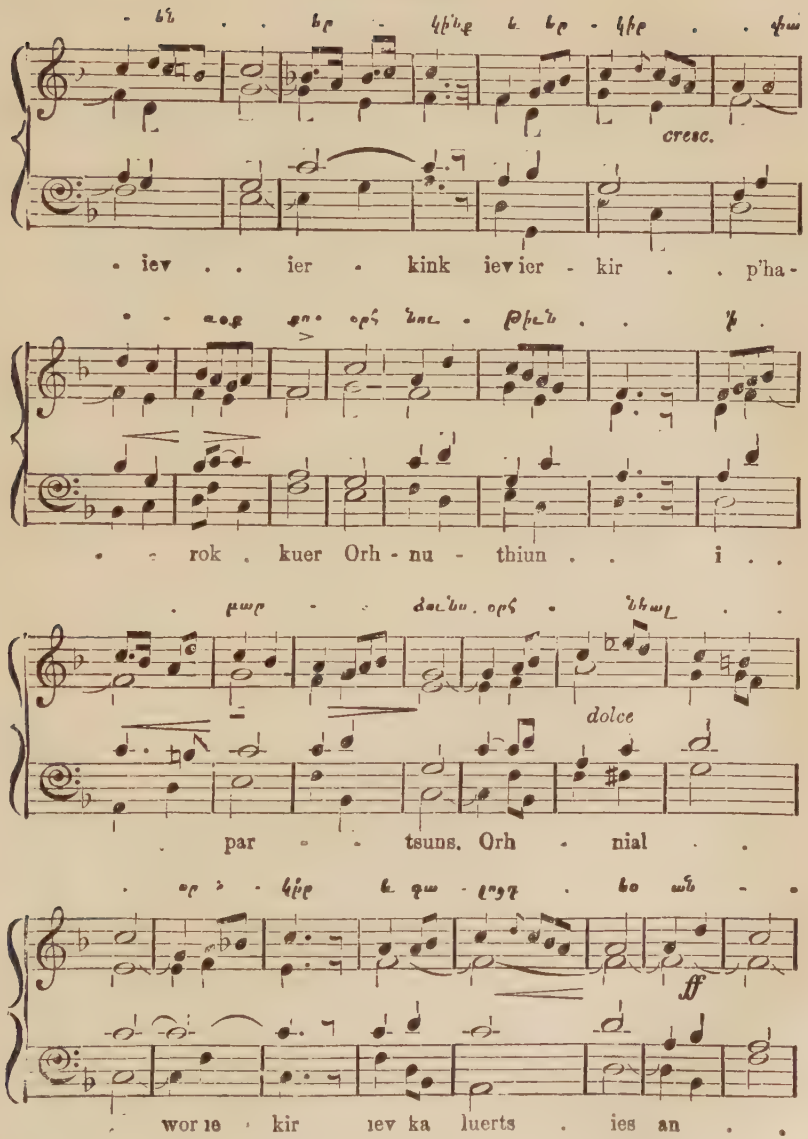
cresc.
iev . . ier - kink iev ier - kir . . p'ha -
rok . kuer Orh - nu - thiun . . i . .
dolce
par - - tsuns. Orh - nial . .
ff
wor ie - kir iev ka luerts . ies an . .

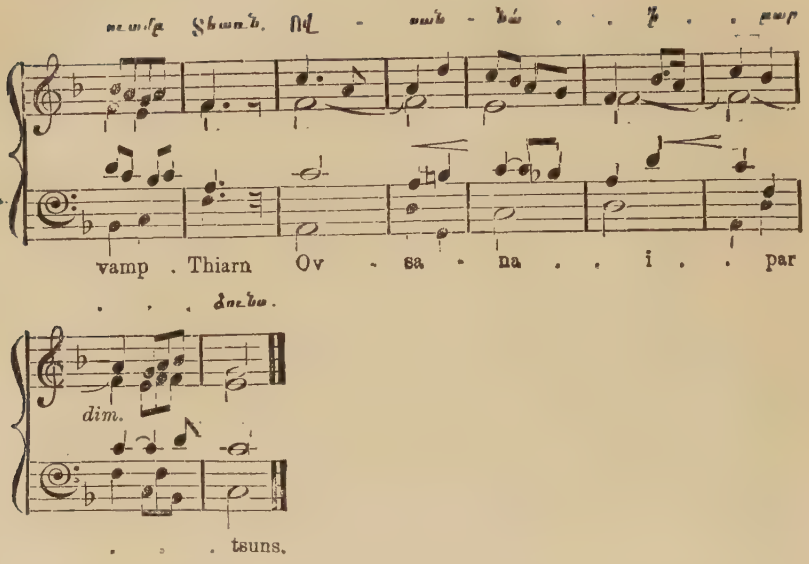

Սուրբ , Սուրբ , Սուրբ ես Ճշմարտապէս և ամենասուրբ և ով ոք պանծացի զո - վանդակել քանիւ զքո՛ի մեղ զանբաւ բարեգործու թեան զիղմանես : Որ և անդէն իսկ ի նախնումն զանկեան ընդ մեզօք զանազանէ եղանակօք խնամեալ սփոփեցեր : Մար - գարէիւք , օրինացն տուընթեամբ , քահանայու թեամբ և սուրբերակերպ երիցուց մատուց ցամբ : Իսկ ի վախճան աւուրցս այսոցիկ զբովանդակ իսկ զպարտեսց մերոց խզեալ զդատաւնիք ես : Եռաւր մեզ ս Ոգիդ քո Սիածին պարտապան և պարտս : զենու ՚ն և օծեալ . գան և երկնաւոր հաց . քահանայապետ և պատարակ . Վասն զի՛նքեան է բաշխող . և նոյն ինքնիւ բաշխի ի միչի մերում միշտ անծախապէս : Վասն զի եղեալ հաւատոյ և առանց կնորից մարգն . և անշփոթ միաւորու թեամբ մարմնացեալ Այ աստուածածնէն ն ի սուրբ կուսէն մարիամայ : Ջանապարհորդեաց ընդ աշխարհս կիրս մարդկային կենցաղոյս առանց ՚ՀԱՀ . Եյս յաշխարհակեցոյցն և աւետ փրկու թեան մերոյ եկեալ կատար ի քո՛ւ : Ընդեալ զկնայն ի սուրբ Այ աստուածածնէն յանմահ յանապատս և յարարչագործ ի ձեռս քո՛ս , օրհնեաց զոհացաւ հեղկ և ճտ իւրոյ ընտ բեալ սուրբ և բազմեալ աշակերտացն սուրբ յով ,

[Prayer of Consecration]

While they sing, the Priest shall privately say this prayer with his arms spread out

Holy, Holy, Holy, art Thou truly and all Holy. And who amongst us shall presume to sum up in words the ceaseless flow of Thy limitless loving-kindness, Thou, Who from the first didst preserve and comfort the sinfully fallen by divers means; by prophets, by bestowal of laws, by the priesthood, and by the mystical offering of kine; Who in these latter days, having torn up the sealèd sentence of our transgressions, didst give us Thine Only Begotten Son, both Debtor and Debt, Victim and Anointed, Lamb and Bread of heaven, High priest and Oblation. For He is the Distributor and He Himself is distributed inexhaustively in our midst. For having been made man truly and not hypothetically, and having become incarnate by union not indefinite of the Holy Virgin Mary, the Birthgiver of God, He sinlessly journeyed with all the feelings of man th ough human existence, coming of His Own free will to the Cross, He the Regeneration of the world, and the First Cause of our salvation.

Taking the bread in His holy, divine, immortal, innocent, and creative Hands, He blessed it, gave thanks, and gave it to His chosen and holy disciples sitting with Him, saying,

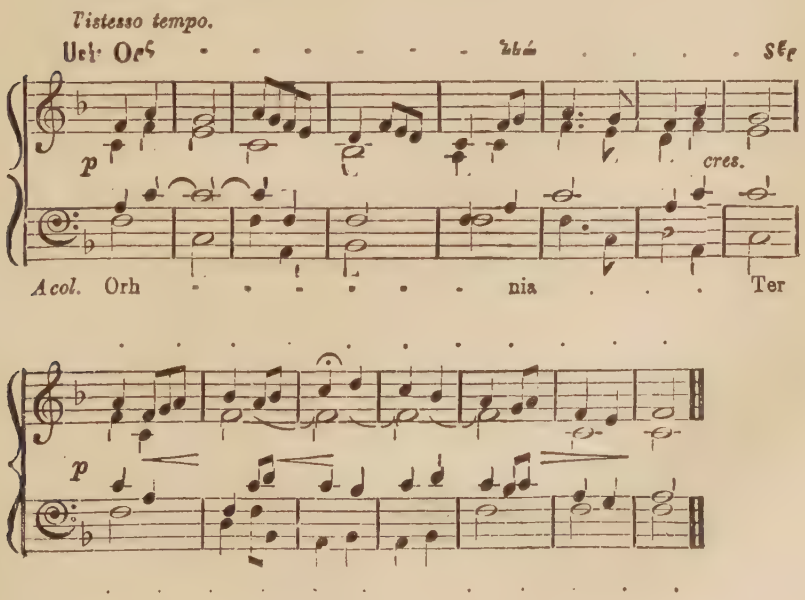

Քահանայ՝ ի ձայն. Առէք կերէք այս է ՄԱՐՄԻՆ ԻՄ, որ վասն ձեր և բազմաց բաշխի ի քաւութիւն և ի թողութիւն մեղաց։

Priest, aloud. Take, eat, THIS is MY BODY, which is broken for you and for many, to the expiation and remission of sins.

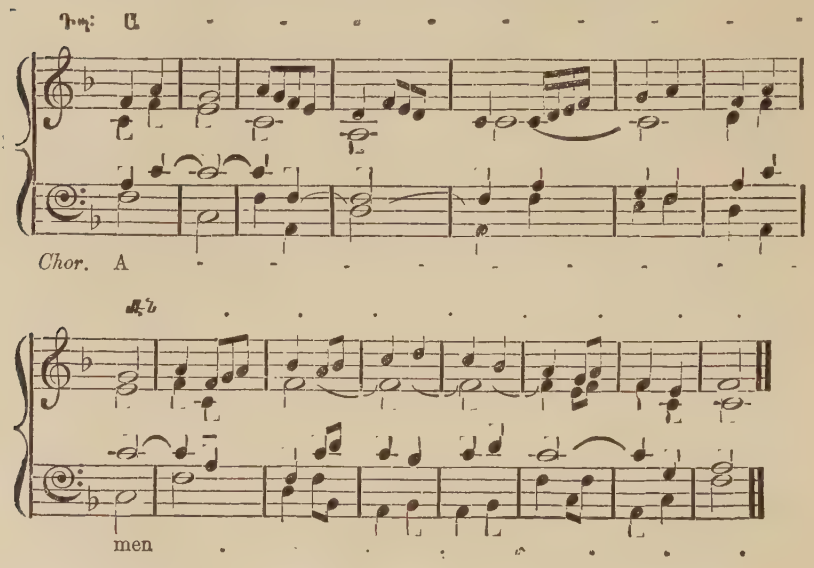

Քահանայ՝ ի ձայն. Նոյնպէս և զբաժակն առեալ՝ օրհնեաց գոհացաւ՝ եարբ և եա ի նոսա ընթեալ աւուրբս և բազմեալ աշակերտացն ասելով։

Priest, privately, Likewise, taking the cup, He blessed, gave thanks, drank, and gave to the chosen and holy disciples who sat with Him, saying,
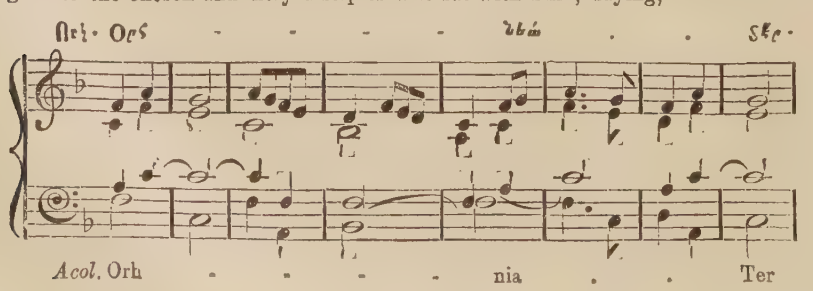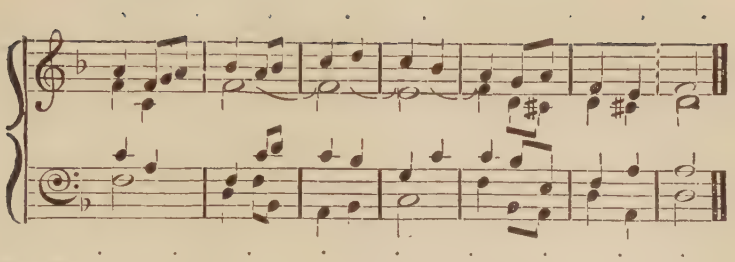
Ի՛ր։ Ըրբեք ի սմանէ ամենեքեան ։ այ ։ ե ԸՐԻՆ Ի՛Մ
Նորայ ու։ խաչ ։ որ յաղագս ձեր և բազմաց հեղանի ի քաւու-
թիւն և ի թողու թիւն մեղաց ։

Priest. Drink of this, all of ye. THIS is MY BLOOD of the New Testament, which is shed for you and for many, to the expiation and remission of sins.

ԱՄԻՆ ՀԱՅՐ ԵՐ Կ՛ՆՇԻՈՐ
AMEN. HAIR IERKNAWOR.

Chor. Amen. Heavenly Father, Who didst give Thine Only Begotten SON unto death as Debtor for our debts, have mercy on this Thy reasoning flock.

MODE 1.

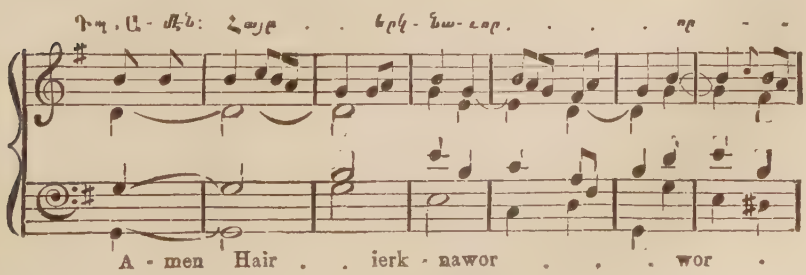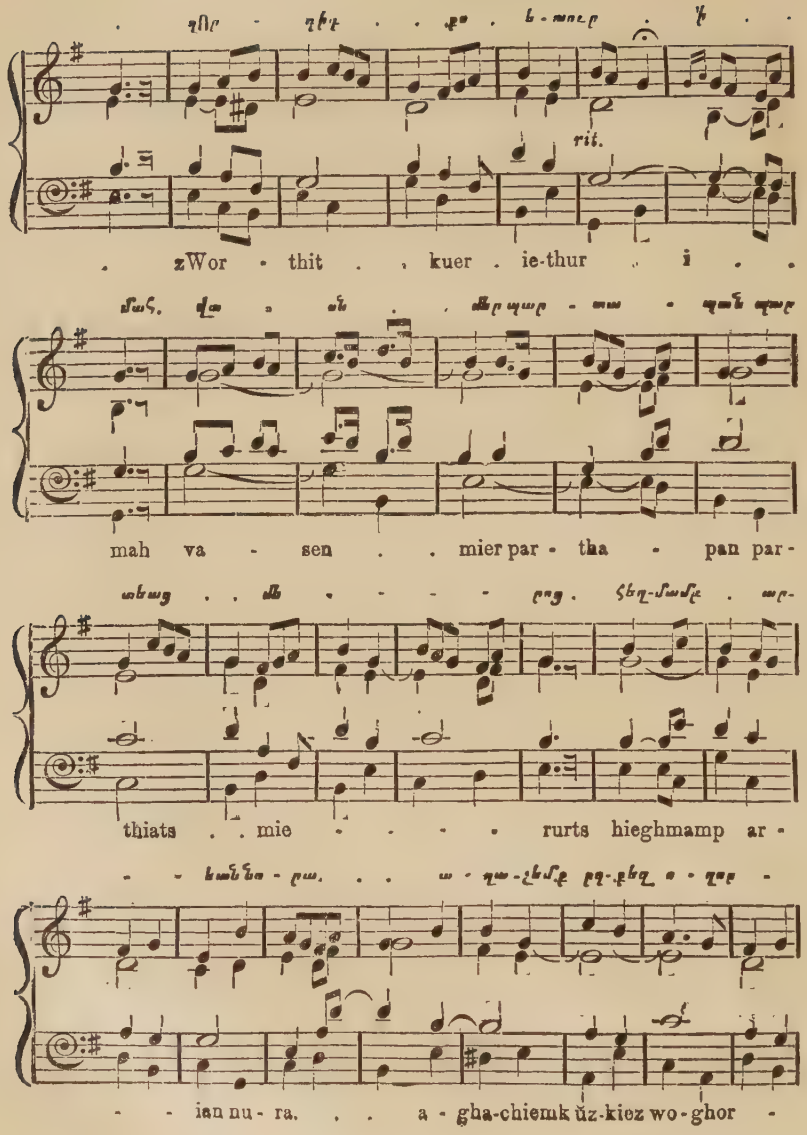

zWor - thit . . kuer . ie-thur . i . .
rit.
mah va - sen . . mier par - tha - pan par -
thiats . . mie - - - - - rurts hieghmamp ar -
- - ian nu - ra. . . a - gha-chiemk ŭz-kiez wo-ghor -

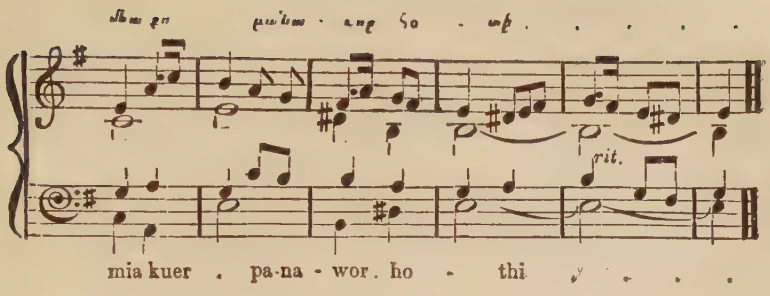

Քահանայն ի ծածուկ : Եւ զսյն միշտ իւր յիշատակ առնել, զաստուածային աւանդեալս մեզ բարերար Ողորմիդ քո Միածին . եւ իջեալ ի տարերին վայրս մահու մարմնովք զոր ի մերոց ընկալաւ յազգակցութենէ : Եւ զնիւթս դժոխոցն ազդրանալ հզօրեղական Ձեռամբ միայն ծանոյց մեզ Ճշմարիտ Աստուած . զԱստուածդ կենդանեաց եւ մեռելոց :

Եւ առնու զԸնծայն ի ձեռն եւ առաջէ ի ծածուկ

Եւ արդ մեք Ցիշ, ըստ այսմ հրամանատրութեան յառաջ բերեալ զայս խորհուրդ փրկական Մարմնոյ եւ Արեան միածնին քոյ . ճիշմիք զդէրան վասն մեր զփրկագործ չարչարանան Ձկենսատու խաչելութիւնն : Ձերկրորդ թաղումն : Ձերանիւթ յարութիւնն Ձասաուածապահս համբարձումն : Ձնստիլն ընդ ջամբ քո Հայր . զահաւոր եւ զփառաւորեալ գալուստն խաստովանիմք եւ օրհնեմք .

Priest, privately, And the Beneficent, Thine Only Begotten SON, having commanded us always to do this in remembrance of Him, descended into the depths of the place of death, in the Body which He took of our nature; and, shattering with might the bolts of hell, made Thee known unto us, the only true GOD, GOD of the quick and of the dead.

The Priest then takes the Oblation in his hands, and says privately,

We therefore, O LORD, according to Thy command, presenting unto Thee this redemption-working Sacrament of the Body and Blood of Thine Only Begotten, do remember His on us salvation bestowing Sufferings; His lifegiving Crucifixion; His three days Burial; His blessed Resurrection; His GOD like Ascension; His Enthronement at Thy right Hand, O FATHER; and we confess and bless His awful and glorious Second Advent.
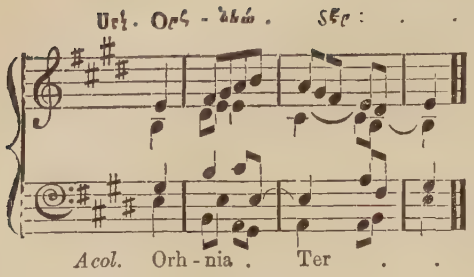
Քահանայ պըՆդայան առաս ինչ բարեշնորհեալ, Տարաւոյէ առ Հոգւոյն, և ըսէ՛ի վերոյ Սեղանոյն առեալ՛ի ձայն :

Իսկ զբոյս ի քոյոց քեզ մատուցանեմք , լսա ամենայնի և յաղագս ամենեցուն ,

[The Oblation]

The Priest, then raising the Offerings a little shall offer them unto the Father. And he shallthen place them upon the holy Table, saying,

And we offer unto Thee of Thine own in all things.

ՑԱՄԵՆԱՑՆԻ
Hamienaini.

Chor. In everything Thou art blessed, O Lord. We bless Thee, we praise Thee, we give thanks unto Thee, and we pray to Thee, O our God.

1st & 6th Modes.
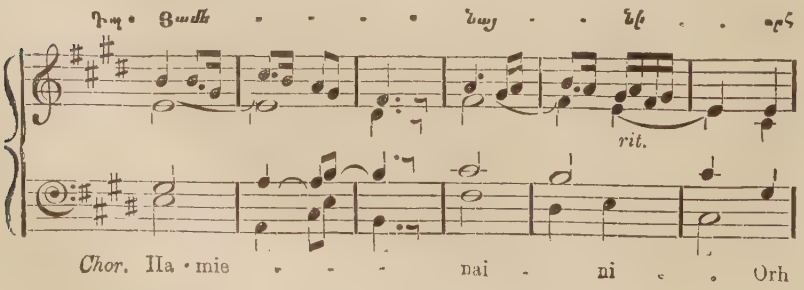
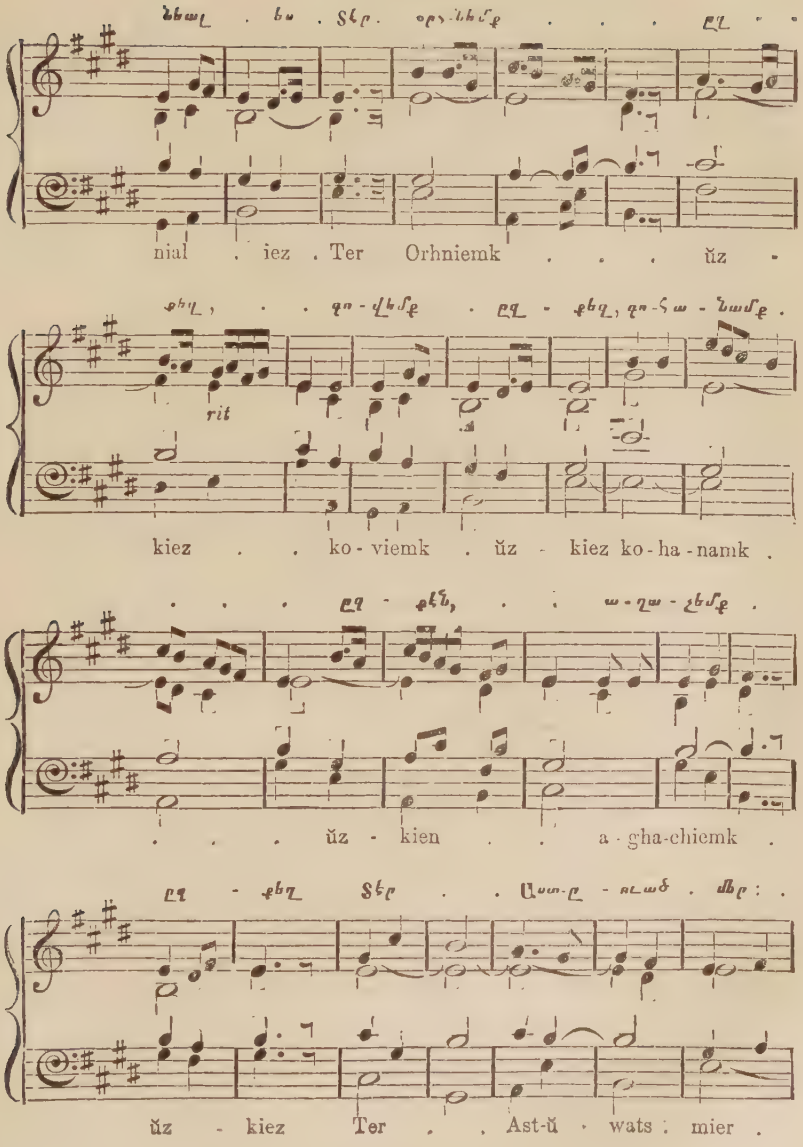
nial . iez . Ter Orhniemk . . . ŭz -
rit
kiez . . ko - viemk . ŭz - kiez ko - ha - namk .
. . . ŭz - kien . . a - gha - chiemk .
ŭz - kiez Ter . . Ast-ŭ - wats : mier .

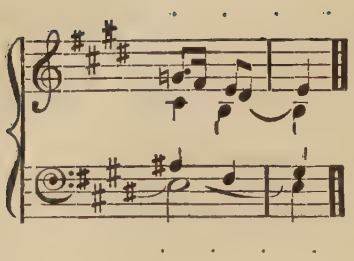

Մինչ նուագէին . քահանայն բաղձագուշտ ուսոյէ ի ծածո-ի :

Զքեզ արդարև Տէր Աստուած մեր գովեմք և զքէն գոհանամք հանապազ : Որ զանց արարեր զմերով անարժանութեամբս . այսպիսի սհասաւ և անպատուի խոր-հրդոյ կարգեցեր սպասաւորս : Ոչ յաղագս մերոյ ինչ բարեգործութեանց . յորոց չկայ թափուր եմք և միշտ անկիրճ զանձիմք հանապազ : Այլ ի քո բազմագոհ ներողու-թիւնդ ցանգ ապաւինեալ համարձակիմք մերձենալ ի սպասաւորութիւն Սրբոյ և Արեան Միածնի քոյ Տեառն մերոյ և փրկչին Յիսուսի Քրիստոսի . որում վայել և փառք իշխանութիւնն պատիւ . այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն :

[Prayer of Humble Access.]

While they sing, the Priest shall say privately, with open arms.

We justly praise Thee, O Lord God, and render thanks to Thee at all times, for that having passed over our unworthiness, Thou hast made us ministers of this awful and unspeakable mystery; not by reason of any good works of our own, whereof we are empty, and always and at all times found empty, but, ever taking refuge in Thine abundant forgiveness, we venture to approach the ministry of the Body and Blood of Thine Only Begotten, our Lord and Saviour Jesus Christ, unto Whom belong glory, dominion, and honour, now and always, unto all eternity. Amen.
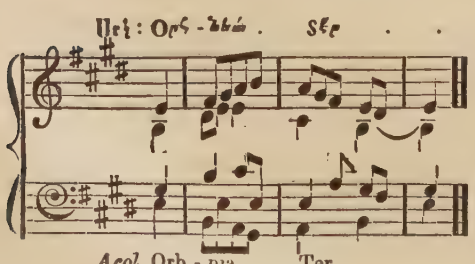
Քահանայ դարձեալ և խաչակնիք ասէլով

The Priest turning, and making the sign of the Cross, says aloud

Խաղաղութիւն ա - մե - նե - ցուն.

Khaghaghuthiun a - mie - nie - tsun.

[Peace be ✠ to all.]

Chor. And with thy spirit.
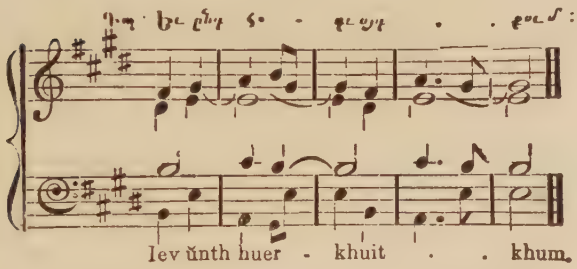
Iev ŭnth huer - khuit . . khum.

Acol. Let us worship God.
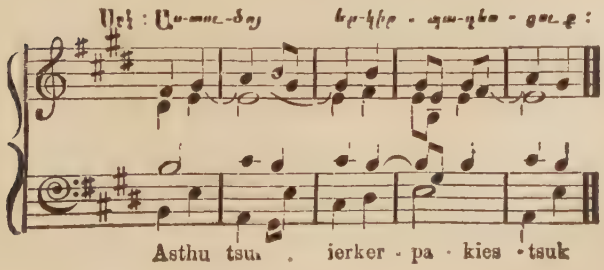
Asthu tsu. . ierker - pa - kies - tsuk

ԸՆԾԱՂ. ՔՈ ՏԷՐ

ARACHI KUER TER.

Chor. In Thy presence, O LORD. SON of GOD, reconciling the FATHER by Thy Self-Offering, Thou art being distributed amongst us as the Bread of life; we pray Thee, through the shedding of Thy Holy Blood, have mercy on the flock redeemed by Thy Blood.
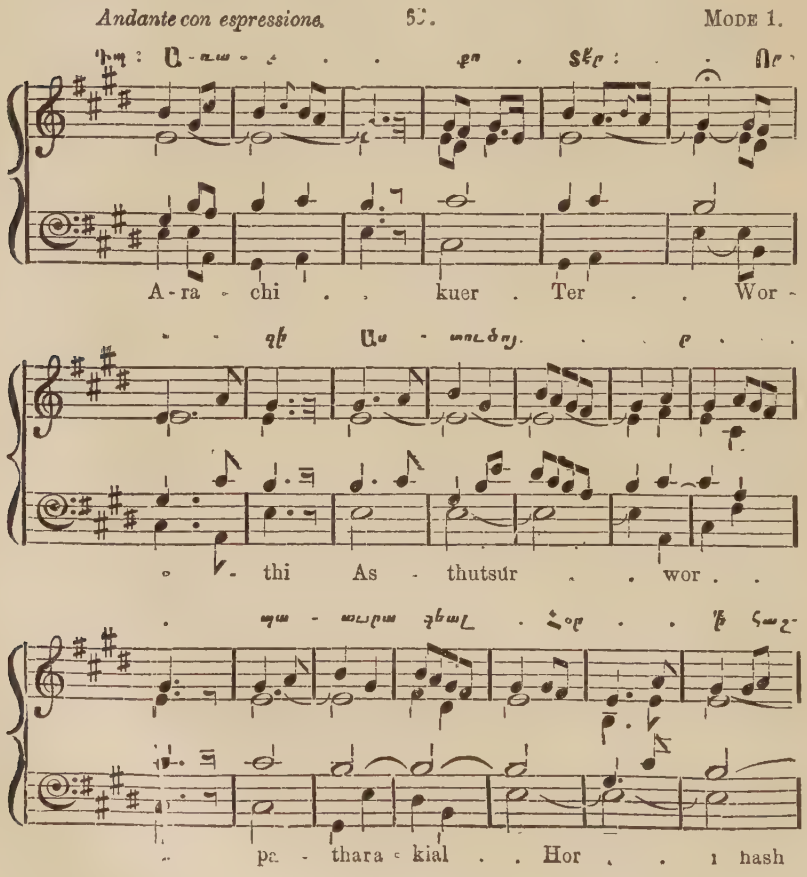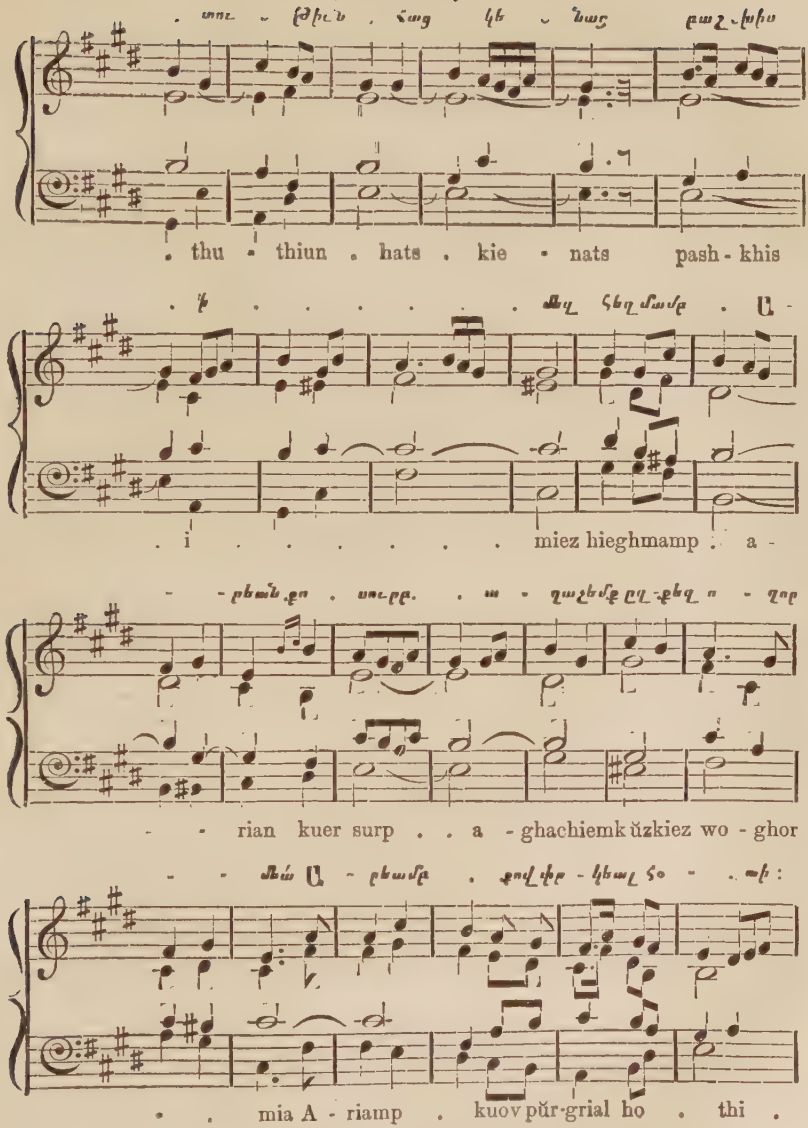
. thu . thiun . hats . kie . nats pash - khis
. i . . . . . miez hieghmamp . a -
- - rian kuer surp . . a - ghachiemk ŭzkiez wo - ghor
. . mia A - riamp . kuov pŭr - grial ho . thi .

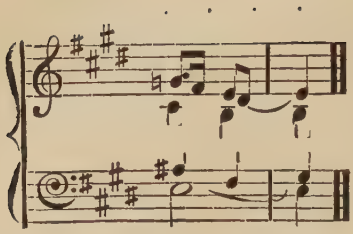

Մ՚ինչ-ա՛ն էզգէն · Քահանայն խոնարհեալ երկրպագեն Սեղանոյն և ասացէ ի ծածուկ

Երկիրպագանեմք և աղաչեմք և խնդրեմք ի քէն բարերար Աստուած · Առաքեա՛ ի մեզ և յառաջի եդիալ ընծայս այս · զՄշտենջնաւորակից քո և զՔակից Սուրբ Հոգիդ

Եւ ի՛նչ-ա՛լ Սուրբ-գո՛ն ասացնեցե՛ Քահանային և երկիւղիւ՝ պագանե՛ք ինքեա՛ն : Եւ ասացէ ի ծածուկ · Ամէն Օրհնեա՛ Տէր : Եւ Քահանայն խաչակնիւք զՊնծայսն առնէ՛ վ ի ծածուկ :

Որով զհացս օրհնեալ ✠ Մարմին Հշմարտապէս արասցես Տեառն մերոյ և փրկչի Յիսուսի Քրիստոսի : [երեք ի՛նէ]

Եւ զբաժակս օրհնեալ ✠ Արիւն սուրբգրեա՛ս արասցես զՏեառն մերոյ և փրկչին Յիսուսի Քրիստոսի : [երեք ի՛նէ]

Որով զհացս և զբաժինս օրհնեալ ✠ Մարմին և Արիւն Հշմարտապէս արասցես Տեառն մերոյ և փրկչին Յիսուսի Քրիստոսի փոխարկելով Հոգւովդ քով Սրբով. :
[երեք ի՛նէ]

Սուրբ-գո՛ն · Ամէն · էդէօի էդէօի էդէօ՛ ·

THE INVOCATION.

While they sing, the Priest, humbling himself, shall bow to the holy table, and say privately,

We worship, and we pray and beseech Thee, O Beneficent GOD, send upon us, and into these Oblations presented before Thee, Thy Co-Eternal and Consubstantial HOLY SPIRIT,

THE CONSECRATION.

Then the Deacon, standing close to the Priest, with great fear and reverence shall say ,Amen. Bless, Mastsr. Then the Priest shall sign the offerings with the sign of the Cross, saying privately,

Through Whom Thou wilt make this blessed Bread, ✠ verily the Body of our LORD and SAVIOUR JESUS CHRIST. *(Thrice repeated),*

And this blessed Cup ✠ Thou wilt make verily the Blood of our Lord and Saviour Jesus Christ *(Thrice repeated)*.

Through Whom Thou wilt make this blessed Bread and this blessed Wine ✠ verily the Body and Blood of our Lord and Saviour Jesus Christ, changing them by Thy Holy Spirit.

Then the Deacon, softly, Amen. Be it so *(Thrice repeated). Then aloud,*
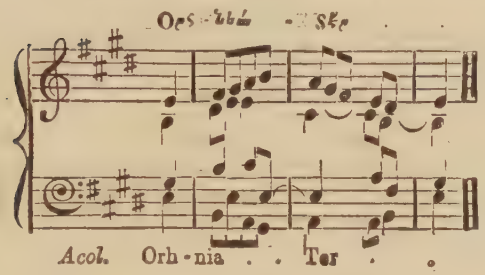
Ար. Արեսց զի եղիցի սա ամենեցուն մեզ մի բժիցելոցս, յանդատապարտու թիւն ի քաւու թիւն և ի թողու թիւն մեղաց

Priest. So that, to us all who draw near to it, it be not for condemnation, but for expiation and remission of sins.

ՀՈԳԻ ԱՍՏՈՒԾՈՑ
HUERKI ASTHUTSUR

Chor. Spirit of God, Who descending from heaven, consummatest through our hands the Sacrament of Thy Co-glorified, through the shedding of His Blood, we beseech Thee, grant rest to the souls of our brethren who have fallen asleep.

Andante ♩ = 63. Mode 1.

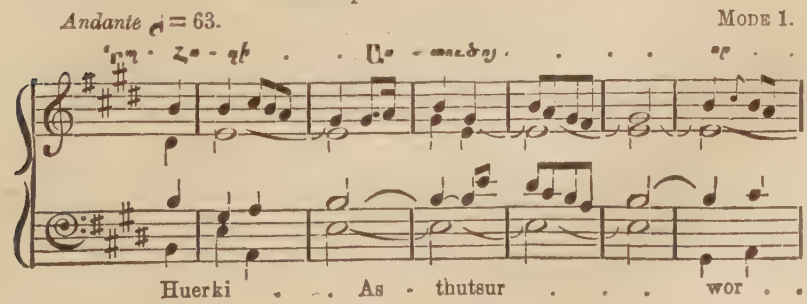

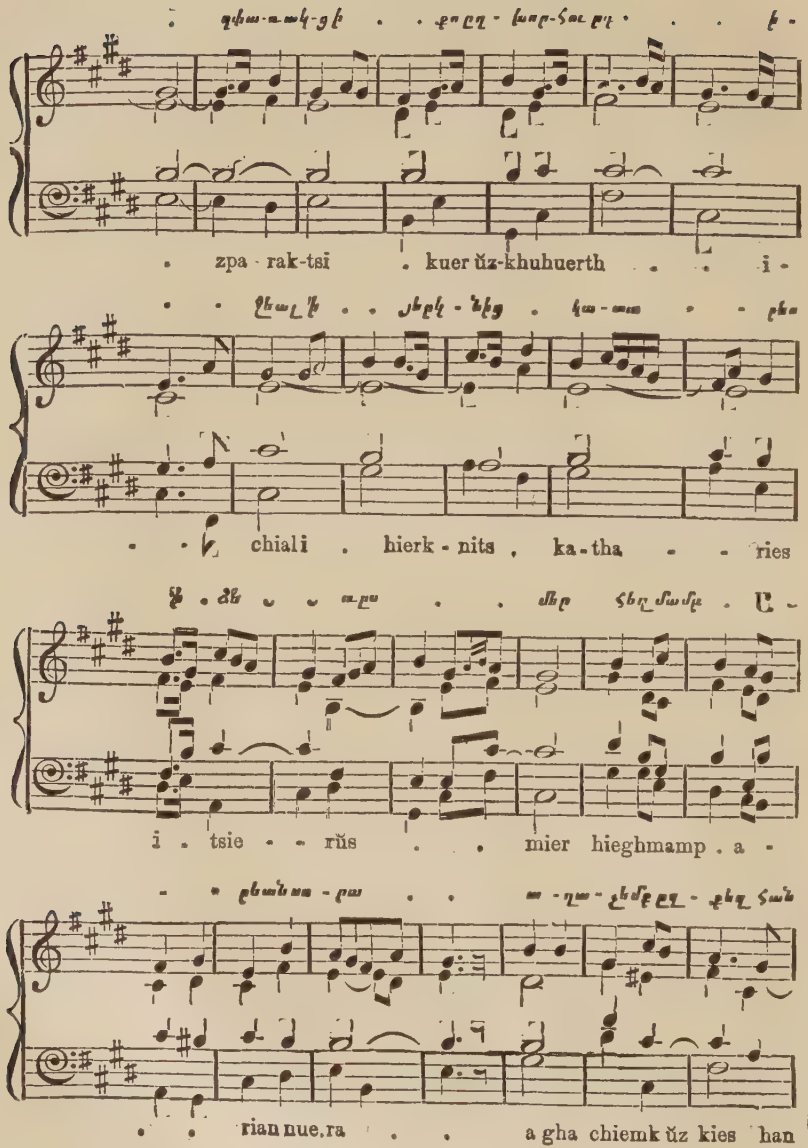
zpa - rak-tsi . kuer ŭz-khuhuerth . . i -
chiali . hierk - nits , ka - tha - - ries
i . tsie - - rŭs . . mier hieghmamp . a -
. . rian nue.ra . . a gha chiemk ŭz kies han

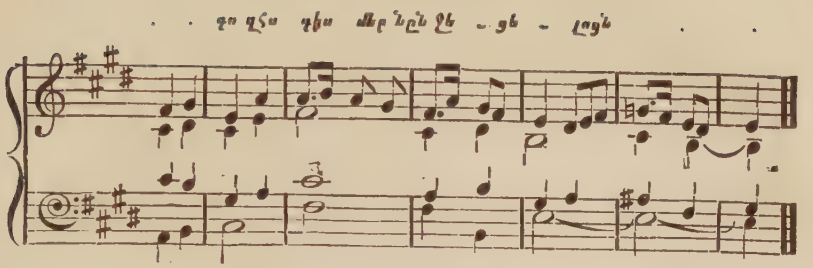

Եւ Քահանայն այսուհետեւ ՚ի բարձրացուցանել զՊնծայսն ոչ եղիցի այլ խնդրուածոյն : Եւ զաչսն ՚ի նոյն յառեալ ասիցէ զաղօթսդ ՚ի ծածուկ :

Սովաւ շնորհեա զսէր , զհաստատութիւն և զբաղձալի զհաղորդութիւն ամենայն աշխարհի · սրբոյ եկեղեցւոյ և ամենայն ուղղափառ եպիսկոպոսաց · Քահանայից · Սարկաւագաց · Թագաւորաց · Աշխարհի · Իշխանաց · Ժողովրդոց · Ճանապարհորդելոց · Նաւելոց · կապելոց · Վտանգելոց · Աշխատելոց , եւ որք ՚ի պատերազմս են · բարեբարեսոյր : Սովաւ և օդոց շնորհեա զբարեխառնութիւն , և անդոց պտղաբերութիւն · և ախտացելոց ՚ի պէս պէս ցաւս , փութապէս առողջութիւն · Սովաւ հանդի զամենեսեան յաւազանէն ի Քրիստոս ննջեցեալսն · զնախահարս · զՀայրապետս · զմարգարէս · զառաքեալս · զվկայեալս · զեպիսկոպոսունս · զերիցս · զարկաւագունս · և զքնաւ ուրեք եկեղեցւոյ քոյ սրբոյ : Եւ զամենեսեան աշխարհական կարգէ զարս և զիանայս հաւատով վախճանեալս

Henceforth the Priest shall not raise his hands spread out over the Oblations, but shall hold them low, and keeping his eyes on them, he shall thus pray privately,

Through it, grant love, security, and longed-for peace to the whole world, to the holy Church, and to all orthodox Bishops; to priests, deacons; to the kings of the earth and to princes; to congregations; to wayfaring men; to seafaring men; to those in bonds; to those in danger; to the wearied; and to those at war with the barbarians. Through it grant favourable seasons, and fruitfulness to the soil; speedy recovery to those that are afflicted with divers diseases. Through it grant repose to all who ere this have fallen asleep in Christ; to the Patriarchs; to the Fathers; to Prophets; to the Apostles; to Martyrs, to Bishops, to presbyters; to deacons; to all vowed to the holy Church; and to all laypersons, men and women, who have died in the faith.
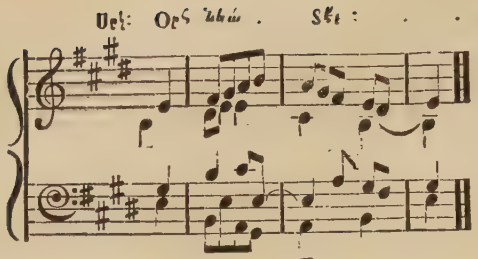
Acol. Orh-nia . Ter . .

Ի՛ն, Ընդ որս և մեզ այց արասցես քարեբար Աստուած ազաչեմք ։

Priest. And with whom [them], we pray Thee, beneficent God, visit us with Thy mercy.

Chor. Remember, Lord, and have mercy.

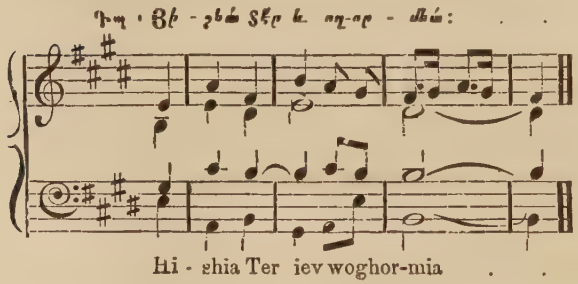

Hi - shia Ter iev woghor-mia . .

Ի՛ն։ Աստուածածնին սրբոյ կու սին Մարիամու ։ և Յով-հաննու մկրտչին ։ Մեփանոս սի նախավկային ։ և ամենայն սրբոց եղիցի յիշատակ ի սու րբ պատարագս ազաչեմք ։

Priest For the holy Virgin Birthgiver of God, Mary; and for John the Baptist; for the proto-martyr Stephen; and for all the Saints, we beseech Thy remembrance in this holy oblation.

Դպ ։ Ցիշհա Տէր և ողորմեա ։

Chor. Remember, Lord, and have mercy.

Սարկաւագն յաջակողմն Սեղանոյն յետնամասի առասէ ,

Ա՛ռաքելոց սրբոց , Մարգարէից , Վարդապետաց , Մարտիրոսաց , և ամենայն Հայրապետաց սրբոց , Առաքելագրծ Եպիսկոպոսաց . Երիցանց ուղղափառ Սարկաւագաց , և ամենայն սրբոց : Եղիցի յիշատակ ի սուրբ պատարագս աղաչեմք ;

Դպ : Ցիշեա՛ Տէր և ողորմեա՛ :

[THE DIPTYCHS OF THE DEPARTED.]

Then the Deacon, at the right hand of the holy Table, shall say with clasped hands,

For the Holy Apostles, Prophets, Varthapiethat. Martyrs, and for all holy Fathers, Apostolic Bishops, presbyters, orthodox deacons, and all the Saints, we beseech Thy remembrance in this holy oblation.

Chor. as before.

Սարկաւագն : (ի Տէրունական տօնսն) Օրհնեալ գովեալ և փառաւորեալ . հրաշալի և աստուածազարմ Տէրութեան Քրիստոսի երկիրպագանեմք ;

On the Lord's Festivals.

Acol. We worship the blessed, the lauded, glorified, miraculous, and divine power (Resurrection, Crucifixion, *according to the day)*, of CHRIST.

Chor. Glory be to Thy power, O LORD.
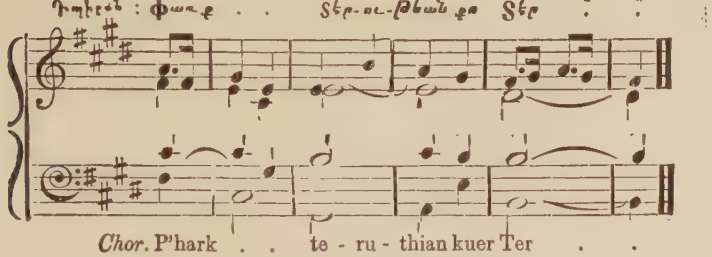
Սարկաւագն : (ի գոնէ սրբոց) Սուրբ և Աստուածահաճոյ մարգարէին , Հայրապետին , առաքելոյն , մարտիրոսին , (անուանն) , որոյ այսօր զյիշատակն կատարեցաք . Եղիցի յիշատակ ի սուրբ պատարագս աղաչեմք

Դպիրն : Ցիշեա՛ Տէր և ողորմեա՛ :

On Saints Days.

Acol. For the holy and dear to God Prophet, Apostle, Martyr, (N. N.) whose memory we have this day celebrated, we beseech Thy remembrance in this holy oblation.

Chor. Remember LORD and have mercy.

Սբ֊ւ֊ոգն . Առաջնորդացն մերոց և առաջին լուսաւորչացն սրբոց . Թադէոսի և Բարթողիմէոսի առաքելոցն , և Գրիգորի լուսաւորչին : Արիստակիսի . Վրթանէսի . Յուսկանն . Գրիգորիսի , Ներսէսի . Սահակայ . Դանիէլի և Խադայ . Մեսրովբայ վարդապետին . և Գրիգորի Նարեկացւոյն . և Ներսէսի Կլայեցւոյն , Յովհաննու Որոտնեցւոյն . և Գրիգորի և Մովսէսի Տաթեւացեացն և սրբոց Գրիգորիսեանց և Ներսիսեանց . Հովուաց և Հովուապետացն Հայաստանեայց . Եղիցի յիշատակ ի սուրբ պատարագս աղաչեմք.

Դպիրն . Ցիշեա՛ Տէր և ողորմի՛ .

Acol. For our spiritual guides and first holy Illuminators, the Apostles Thaddeus and Bartholomew, and our Illuminator Gregory, Aristaces, Verthanes, Jusic, Gregory, Nierses, Sahak, Daniel, and Khat, for the Varthapiet Mesrop, and for Gregory of Nariek, and for Nierses Clajensis, John Vorodnetsi, and Gregory and Moses Dathevatsi, and for the saints Gregorys and Moseses, the shepherds and chief shepherds of Armenia, we beseech.

Chor. as before.

Սբ֊ւ֊ոգն . Միանձնացելոց սրբոց . առաքինաբեր և Աստուածուսոյց կրօնաւորացն . Պօղոսի . Անտոնի . Պաղայ . Մակարայ . Ոնուփրեսի . աբբայ Մարկոսի Սրապիոնի . Նեղոսի . Արս սի . Եւագրէ . Պաոարմայ . Յովհաննէսեանց . և Սէմէոնեանց . սրբոց Ոսկեհոնց և Սուքիասանց . և ամենայն . սրբոց , հարց և աշխարհըս նոցին ընդ տիեզերս . Եղիցի . յիշատակ . ի սուրբ պարագս աղաչեմք

Դպիրն . Ցիշեա՛ Տէր և ողորմի՛ .

Acol. For the holy Anchorites, and for the virtuous and God-inspired monks Paul, Anthony, Pole, Macarius, Onuphrius and for the Abbot Mark, Serapion, Nilus, Arsenius, Evagrius, Barsamas, the Johns Simeons, the holy Weskins and the Sukiases, and for all the saints, their fathers and their disciples in the world, we beseech.

Chor. as before.

Սբ֊ւ֊ոգն . Թագաւորաց հաւատացելոց սրբոց . Աբգարու . Կոստանդիանոսի Տրդատայ . և Թէոդոսի . և ամենայն սուրբ և բարեպաշտ Թագաւորաց և Աստուածասիրաց իշխանաց : Եղիցի յիշատակ ի սուրբ պատարագս աղաչեմ .

Դպիրն . Ցիշեա՛ Տէր զսրօրմի՛ .

Acol. For the faithful kings Abkarus, Constantine, Tiridates, Theodosius, and for all holy and pious sovereigns of God, we beseech.

Chor. as before.

Սբ֊ւ֊ոգն . Ընդհանուր ամենայն հաւատացելոց . արանց և կանանց , ծերոց և տղայոց և ամենայն չափու հասակի հաւատով և սրբութեամբ ի Քրիստոս ննջեցելոց . Եղիցի յիշատակ ի սուրբ պատարագս աղաչեմք .

Դպիր. Ջիշեա՛ Տէր և ողորմա՛ .

Acol. For all the faithful, in general, men and women, old men and children, and of all of every age who have fallen asleep in the Faith of CHRIST we beseech.

Chor. as before.

Մինչ նոքա երգեն նեղոտք (ասէն ցիշ-փա-կան .) Քահանայն ասացէ զաղօթս (Ի ձայն) ոչ ի գոլոյն աւարտելոյն .

Ջիշեա՛ Տէր և ողորմա՛, և օրհնեա՛ զսուրբ կաթուղիկէ և զառաքելական եկեղեցի քո . զոր փրկեցեր պատուական Արեամբ Միոյ ծնեալ և ազատեցեր խաչիւն սրբով . շնորհեա՛ սմա զանշարժ վեհազագութիւն . Ջիշեա՛ Տէր և ողորմա՛ և օրհնեա՛ զամենայն ուղղափառ եպիսկոպոսունս , որք ուղիղ վարդապետութեամբ հաստատեն ի մեզ զբանն ճշմարտութեամբ .

While they sing these commemorations the Priest shall say privately to be ended together,

Remember, LORD, and have mercy and bless Thy holy Catholic and Apostolic Church which Thou didst redeem with the precious blood of Thine Only Begotten, and didst enfranchise by the holy Cross. Grant her unshaken peace. Remember LORD and have mercy and bless all orthodox bishops who divide the words of truth amongst us in sound doctrine.
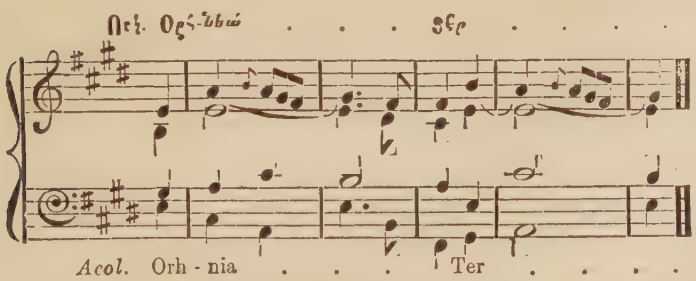
Priest. Moreover, preserve to us our Archbishop and venerable Patriarch of all Armenians [N]. in length of days and in sound doctrine.
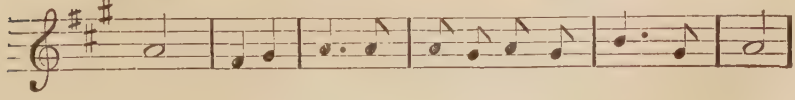
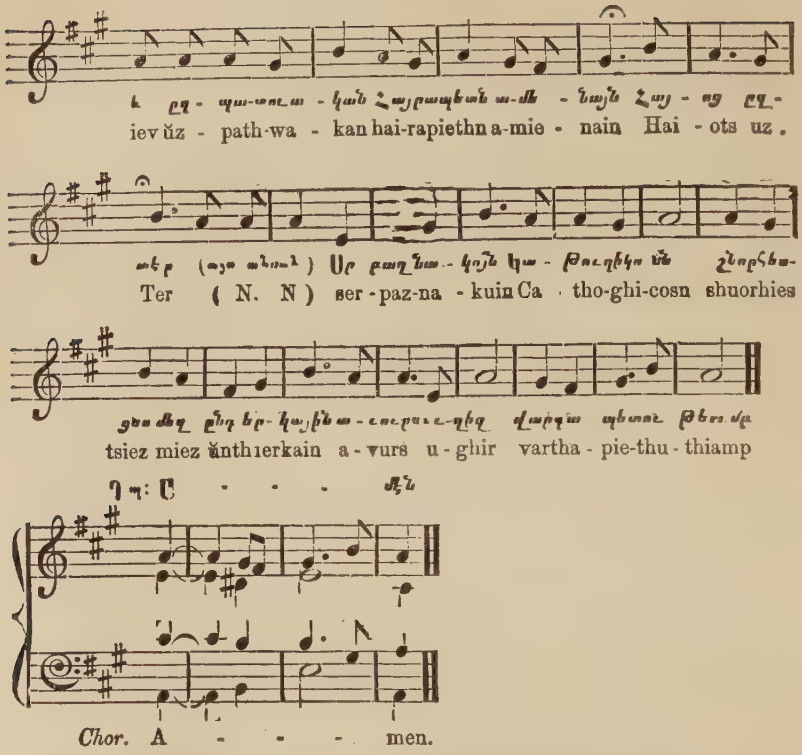
և ըզ - պա-տու-կան Հայրապետն ա-մե - նայն Հայ - ոց ըզ-
iev ŭz - path-wa - kan hai-rapiethn a-mie - nain Hai - ots uz .
տէր (այս անուն) Սր բազնա- կան կա - թուղիկո սե ընորհա-
Ter (N. N) ser - paz-na - kuin Ca - tho-ghi-cosn shuorhies
ցես մեզ ընդ եր- կայնա - տու-թիւն վարել սրով պատ- թես-մե
tsiez miez ŭnthierkain a - vurs u - ghir vartha - pie-thu - thiamp
Ղ: C - - - ժն
Chor. A - - - men.

Priest. And also our high priest and bishop of this diocese [N.], in length of days, and in sound doctrine.

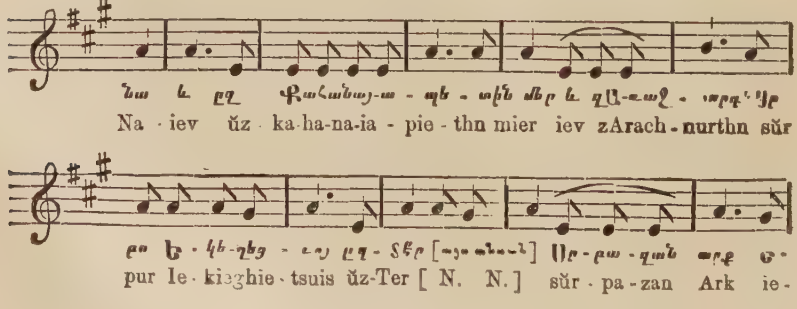
նա և ըզ Քահանայ-ա - պե - ան մեր և զԱ-ռաջ - նորդ Ս
Na - iev ŭz ka-ha-na-ia - pie - thn mier iev zArach - nurthn sŭr
բո Ե - կե-ղեց - ւոյ ըզ - ՏԷր [այս անուն] Սր - բա - զան արք ե -
pur Ie - kieghie - tsuis ŭz-Ter [N. N.] sŭr - pa - zan Ark ie -

պիսկոպոսն շնորհեաց մեզ ընդ եր-կայն ա-ւուրս ու-ղիղ վարդա-
piscoposn shnorhiestsies miez ŭnth ierknain avurs u-ghir vartha-

պետու-թեամբ.
piethu-thiamp.

Դպ. Ամեն:
Chor. Amen.

Այս դարձեալ Սարկաւագն գայ ի տեղի իւր և ասդրէ-ցէ բարձր

Then the Deacon goes back to his own place and says aloud,

We offer Thee, O LORD our GOD, thanks and glory for the holy and immortal oblation which is on this holy table; that Thou wilt vouchsafe it to be for holiness of life. Through it grant love, stability, and desirable peace to the whole world, to Thy holy church, and to all orthodox bishops; to our venerable Patriarch and chief bishop of all Armenians [N.], and to the Priest who offers this oblation. We pray and entreat Thee for strength and victory to Christian kings, and to pious princes; and also for the souls of those who are at rest, and moreover for the souls of our departed chief teachers, and for the founders of this holy Church, and for all those who rest under the shadow thereof. Also for the delivrance of our imprisoned brethren; and for grace upon the congregation here present; and for the rest of those who have died in CHRIST, in faith and holiness, we beseech Thy remembrance in this holy oblation.

Chor. In all, and for all.

ԳՈՀՈՒԹԻՒՆ
KUERHUTHIUN.

♩ = 104 — 108.

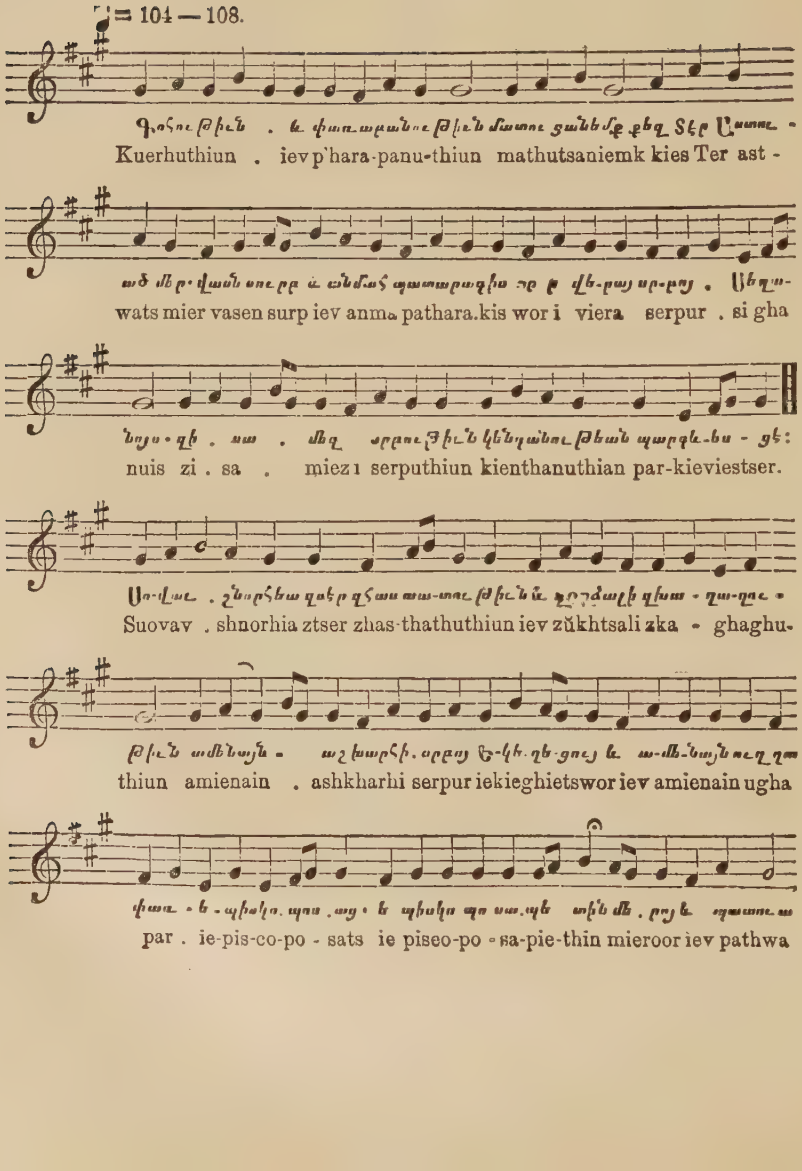
Գոհու թիւն . և փառաբանու թիւն մատու ցանեմք քեզ Տէր Աստ -
Kuerhuthiun . iev p'hara-panu-thiun mathutsaniemk kies Ter ast -
ուած մեր վասն սուրբ և անմահ պատարագիս որ ի վե-րայ սր-բոյ . Սեղա-
wats mier vasen surp iev anma pathara.kis wor i viera serpur . si gha
նայս զի . սա . մեզ սրբու թիւն կենդանու թեան պարգե-ւես - ցէ :
nuis zi . sa . miez serputhiun kienthanuthian par-kieviestser.
Սո-վաւ . շնորհեա զքեր զհաս ատ-տու թիւնն ընդ-ունելի կեա - ղա-ղաւ -
Suovav . shnorhia ztser zhas-thathuthiun iev zŭkhtsali zka - ghaghu-
թիւն ամենայն - աշխարհի . սրբոյ Ե-կե-ղե-ցւոյ և ա-մե-նայն ուղ ղա
thiun amienain . ashkharhi serpur iekieghietswor iev amienain ugha
փառ - և - պիսկո-պոս . աց - և պիսկո պո սա-պե տին մե . րոյ և պատա-ա
par . ie-pis-co-po - sats ie piseo-po - sa-pie-thin mieroor iev pathwa
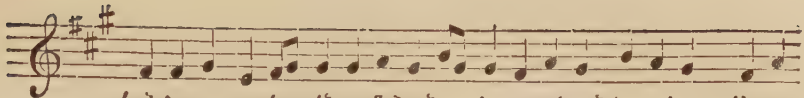
կան Հայ . բապե . պին ա.մե.նայն . Հայոց տեառն (այս տեսաւ) Սրբազ
kan hai . ra.pie.thin amienain . Haiots thiaran (N. N) sŭrpaz

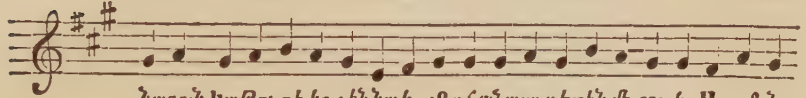
նազոյն կաթուղի կո.իննա և Քահանայա պետին մե.բոյ և Ըռաջնոր
na.kuin ca tho ghi.cosin uaiev ka . hanaia . piethin mierur iev arachnur

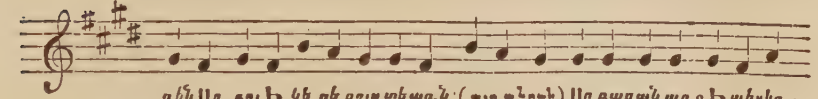
դին Սր.բոյ Ե կե զեցյտեառն:(այս տեսաւ) Սր բազան արջ Ե պիսկո .
thin surpur iekieghietsuis thiarn (N.N.) sŭrpazan ark ie.pis.co .

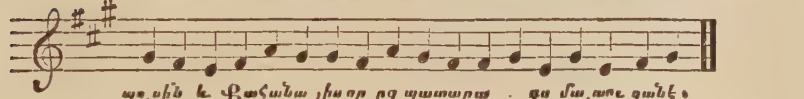
պո.սին և Քահանա յիսոր ըզ.պատարա . գս մա.ռու ցանէ .
po.sin iev ka.hana . is wor ŭzpa thara . kŭs mathutsanä.
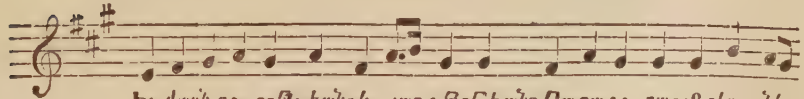
Եւ վասն զո . րութ.եանց և յաղ.էթող.եանց քա գա ւո . բաց Քրիստոնէ .
Iev vasen zo. ru thians iev haghthuthians thakawo . rats Christo .nä.
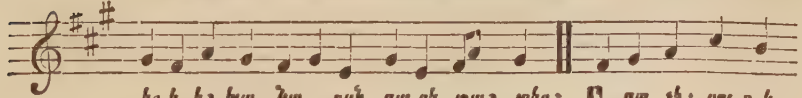
ից և իշ խա . նա . ցըն . քա րե . պաշ տից Ա . ղա .չե . ցու.ք և
its iev ishkha na . tsŭn parie . pash thits A.gha chiestsuk iev

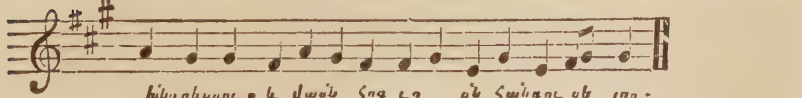
խնդրեսցու.ք և վասն հոգ ւո ցն հանգու ցե լոց .
khŭntriestsuk iev vasen huekuer tsŭn hanku.tsierluerts

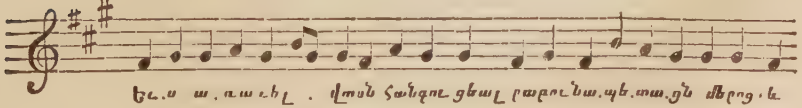
Եւ.ս ա.ռա.հել . վասն հանգու ցեալ բարե.նա.պե.տա.ցն մերոց .և
Ievŭs a . ra . viel . vasen hankutsial rapue.napierthatsn meruts iev

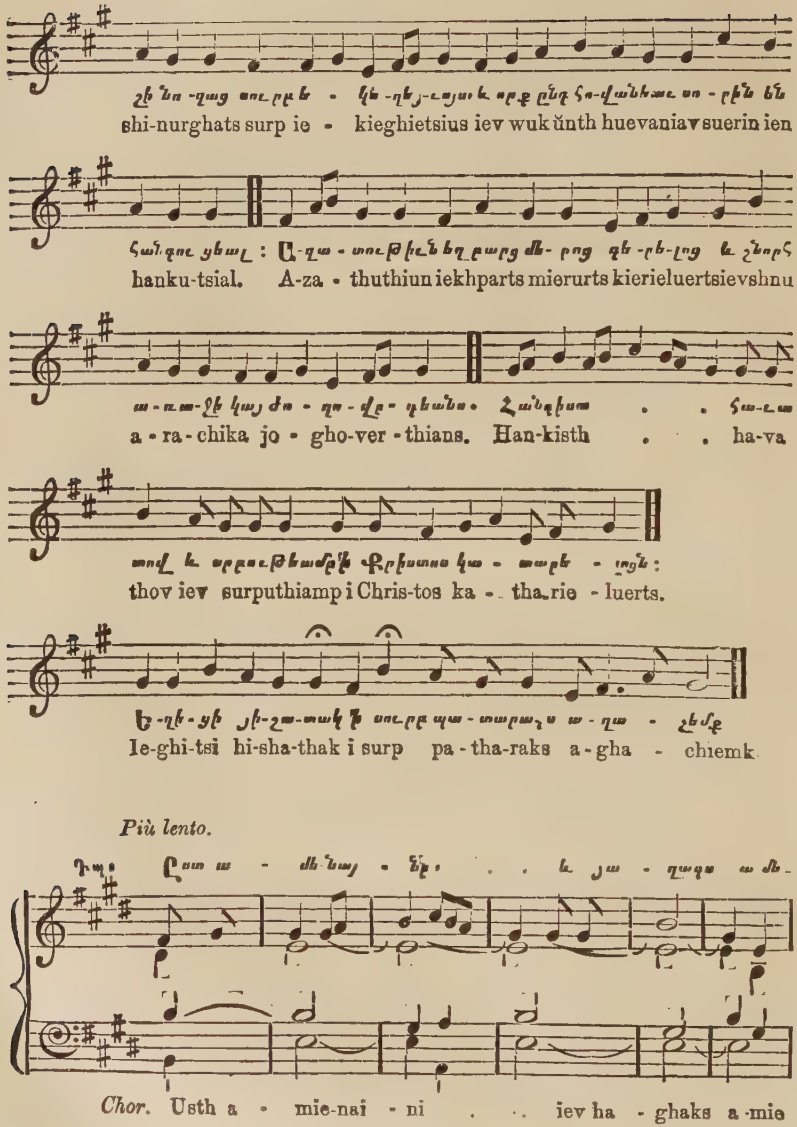
shi-nurghats surp ie - kieghietsius iev wuk ŭnth huevaniav suerin ien
hanku-tsial. A-za - thuthiun iekhparts mierurts kierieluertsievshnu
a-ra-chika jo - gho-ver-thians. Han-kisth . . ha-va
thov iev surputhiamp i Chris-tos ka - tha_rie - luerts.
Ie-ghi-tsi hi-sha-thak i surp pa-tha-raks a-gha - chiemk
Più lento.
Chor. Usth a - mie-nai - ni . . iev ha - ghaks a-mie
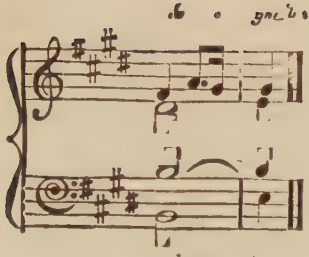
Մինչ նուագ ասացին. Քահանայն ասէ զաղօթս ի ծածուկ.

Յիշեա՛ Տէր և ողորմի՛ր. և արհնեա՛ զքո առաջի կացեալ ✠ ժողովուրդս՝ և զպատա րագիս մատուցողս. և պարգեւեա՛ սոցա զկիտոյն և զգտակարսն: Յիշեա՛ Տէր և ողորմի՛ր, և օրհնեա՛ զուխտաւորս և զպաղատեսիլս եկեղեցւոյ քումմ սրբոյ. և որք յիշեն զաղքատս ողորմածութեամբ. և հասո՛ նոցա զպարտս նոցա ըստ ընդարձակ ա ւատութեան քումմ հարիւրապատիկ աստ և ի հանդերձեալսն Յիշեա՛ Տէր և ողորմի՛ր, և զթա՛ ի հոգիս հանգուցելոցն: Հանգո՛ զնոսա և լուսաւորեա՛. և դասաւորեա՛ ընդ սուրբս քո յարքայութեանդ երկնից. և ապրեցո՛ արա՛ ողորմութեան քումմ: Յիշեա՛ Տէր և զհոգի ծառայիցդ՝ (այս անուն) և ողորմի՛ նմա ըստ մեծի ողորմութեան քումմ, և հանգո՛ այցելութեամբդ ի լոյս երեսաց քոց: Եւ եթէ կենդանի է, փրկեա՛ զնա յամենայն որոգայթից հոգւոյ և մարմնոյ: Յիշեա՛ Տէր և զայնոսիկ որք յանձնեցին մեզ յիշատակել յաղթս կենդանիս և հանգուցեալս կատարա ւեա՛ զկամս հայցմանց նոցա և զփրկութս, ընդ ուղղորդն և որ լինի փրկութեամբ: Եւ վարձատրեա՛ բոլորեցուն զանանց և ղերանելի բարութիւնդ: Եւ զտեալ զհոգ հոգւդս մեր տաճարացդ յընդունակութիւն Մարմնոյ և Արեան Միածնին քոյ Տեառն մերոյ և փրկչին Քիստոսի Աստուծոյ, ընդ որում քեզ Հօր ամենակալի հանդերձ կենդանարար և ազատիչ Սուրբ Հոգւովդ. վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ յաժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից ամէն:

While they sing, the Priest shall say this prayer privately.

Remember, Lord, bless, ✠ and have mercy on Thy congregation here present, and on those who offer this oblation; and vouchsafe them that which is necessary and profitable for them. Remember, Lord, bless, and have mercy on those who have made vows, and who have brought offerings to Thy holy church; also on those who pitifully remember the poor; and render to them their due according to Thy wonted bounty, a hundredfold here, and in the world to come. Remember, Lord, have mercy and compassion on the souls of the departed; grant them rest and

light; rank them among Thy saints in the kingdom of heaven, and make them worthy of Thy mercy. Remember also, O LORD, the soul of Thy servant [N], and have compassion on him according to Thy great mercy, giving him rest by placing him in the light of Thy countenance, and if he be living, save him from all snares of souland body. Remember, LORD, those who have recommended themselves to our prayers, both the living, and them that sleep, and guide the objects of their requests and of ours to the right way that leads to salvalion, and grant them for reward Thine intransitive beatific goodness. And, having cleansed our thoughts, make us temples for the reception of the Body and Blood of Thine Only Begotten SON, onr LORD and SAVIOUR JESUS CHRIST, with Whom unto Thee, O FATHER Eternal, together with the lifegiving and liberating HOLY SPIRIT, belong glory, dominion, and honour, now and always, unto all eternity. Amen.
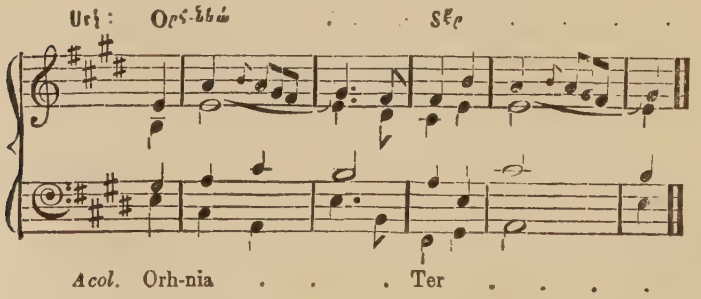
Քհ. Եւ եղեցի ողորմութիւն մեծիս Աստուծոյ և փրկչիս մե-
ծոյ Յիսուսի Քրիստոսի, ընդ ձեզ ✠ և ընդ ամենեսեան։

Priest. May the mercy of the great GOD, and of our SAVIOUR JESUS CHRIST be ✠ with you and with all. *Chor.* And with thy spirit.
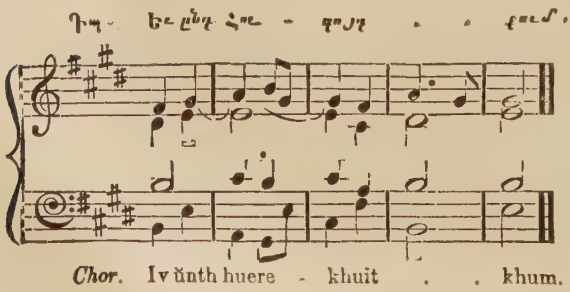
Ընդ· Եւ զս խաղաղու թեան զՏէր աղաչեսցուք ։

Deacon. Let us again pray to the LORD for peace. *Chor.* Lord, have mercy.

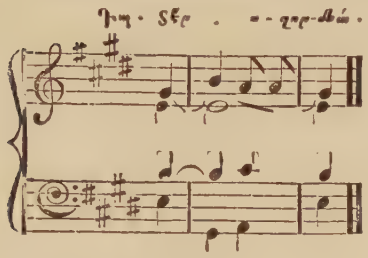

Ter · woghormia.

Սրբ· Ամենայն սրբով զոր սյիշատակեցաք և սաւաւելագոյն, զՏէր աղաչեսցուք Դպ· Տէր ողորմեա .

Deacon. Let us furthermore beseech the LORD with all the Saints of whom we have made mention. *Chor. as before.*

Սրբ· Վասն մատուցեալ սուրբ և Ընտրեալ պատրաստիս , որ ի վերա սրբոյ Սեղանոյս զՏէր աղաչեսցուք · Դպ · Տէր ողորմեա .

Deacon. Let us entreat the LORD for the holy and divine oblation which is offered on this holy altar, *Chor. as before.*

Սրբ · Որպէս զի Տէր Աստուած մեր որ ընկալաւ զսա ի սուրբ երկնայինն և յեմանալի իւր մատուցարանն · զփոխանակին առաքեսցէ առ մեզ զՇնորհս Ս. զպարգեւս Հոգւոյն Սրբոյ ։ զՏէր աղաչեսցուք · Դպ· Տէր ողորմեա ·

Deacon. That the LORD GOD, Who has accepted it into His holy, heavenly, and spiritual treasure house, may send us in return the graces and gifts of His HOLY SPIRIT. *Chor. as before.*

Սրբ· Ընկալ կեցո և ողորմեա , և պահեա զմեզ Տէր քոյին շնորհիւք ։

Deacon. Accept, quicken, and have mercy upon, and preserve us by Thy grace, O LORD. *Chor.* Quicken us, LORD, with Thy grace.

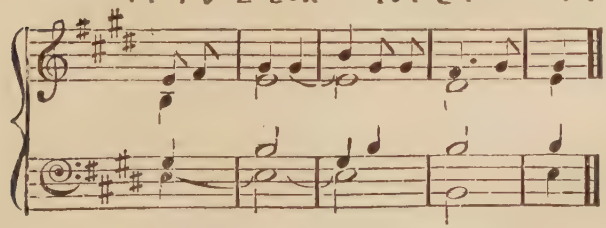

Kietsur zmiez Ter . khuerin shnur - hift

Սէն • Ջամենասրբուհի ԱՂասաւածածնին զմիշտ կոյսն Մարիամ հանդերձ ամենայն սրբովք յիշեսցուք • ՏՏէր աղաչեսցուք •

Deacon. Let us entreat the LORD, with the most Holy Birthgiver of GOD and ever Virgin, Mary, and with all the Saints of heaven of whom we have made mention. *Chor.* Remember, LORD, and have mercy.

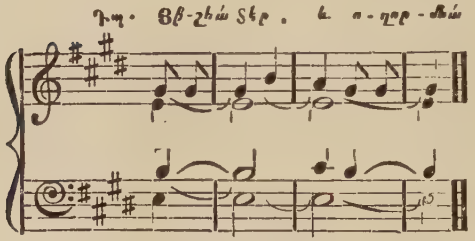

Hishia Ter . iev woghormia

Սէն • Եւ ևս միաբան վասն Ճշմարիտ և սուրբ Հաւատոյս մերոյ • ՏՏէր աղաչեսցուք

Deacon. Let us further more entreat the LORD for our true and holy church.

Chor. Lord, have mercy.

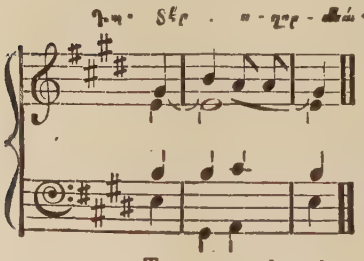

Ter . woghormia

Սէն • Ջանձինս մեր և զմիմեանս Տեառն Աստուծոյ ամենակալին յանձն եղիցուք •

Deacon. Let us commit ourselves and one another to the LORD GOD Almighty.

Chor. Let us be committed to Thee, O LORD.

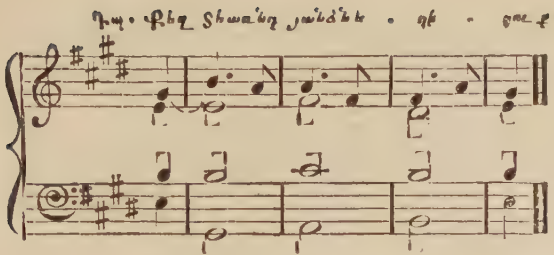

Սէկ՝ Ողորմեաց մեզ Տէր Աստուած մեր, ըստ մեծի ողորմութեան քումմ ամենեցուն աճենեքեան ինքեանութեամբ.

Deacon. Have mercy upon us, O LORD our GOD, according to Thy great mercy. Let us all say together,

Chor. Lord, have mercy *(Thrice)*.

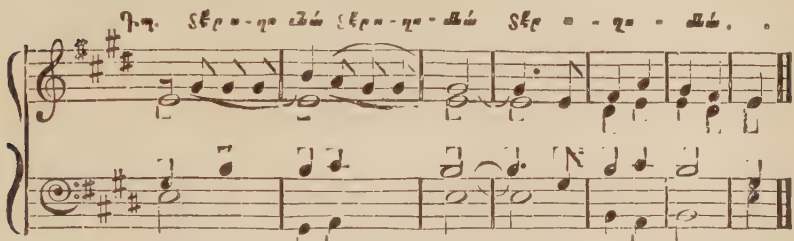

Մինչ Սարկաւագն տեղւէն՝ Քահանայն առաջէ՝ ի ծածուկ՝

Աստուած ճշմարտութեան և Հայր ողորմութեան գոհանամք քէն՝ որ վէր քան զերանելի նահապետացն, զմեր պարտաւորելոցս առաւել մեծարեցեր զքնութիւն՝ վասն զի նոցա Աստուած կոչեցար՝ իսկ մեզ՝ Հայր հաճեցար անուանիլ քթալով՝ եւ այժմ Տէր՝ աղաչեմք զքեզ՝ զայսպիսի առ ի քէն զնորոգ և պատուական անուանադրութեանս ընորհս՝ Օր ըստ օրէ պայծառացուցեալ ծաղկեցո ի քեզ եկեղեցւոյդ սրբոյ՝

While the Deacon reads the above, the Priest shall say this prayer privately,

GOD of truth, and Father of mercies, we thank Thee that Thou hast been pleased to exalt our guilty nature above the blessed Patriarchs. For of them wert Thou called GOD, but in pity for us, hast Thou been pleased to let us address Thee as FATHER. And now LORD, we beseech Thee to let the grace of this new and precious name, by which Thou hast allowed us to call Thee, shine and blossom more and more every day in the midst of Thy holy Church;
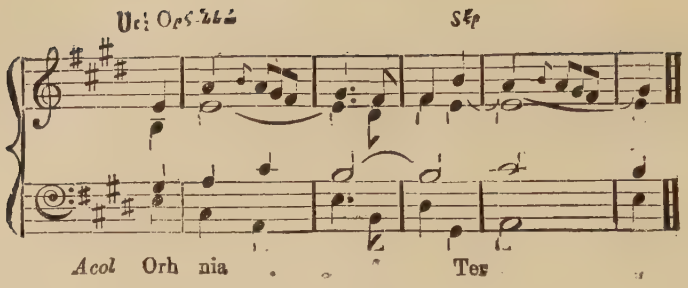
Քահ. Տուր մեզ Համարձակաձայն բարբառով բանալ
զբերանս մեր կարել զքեզ ե երկնաւոր Հայր երգել և ասել։

Priest aloud, And give us power to open our mouths, and with boldness of speech to call Thee Heavenly Father, to sing and to say.

ՀԱՅՐ ՄԵՐ
HAIR MIER.

Դպիրքն բաղխաբարձ երանելեացն։
The Choristers then sing with open arms,

Our Father who art in heaven, Hallowed be Thy name. Thy kingdom come. Thy will be done on earth as it is in heaven. Give us this day our daily bread. And forgive us our trespasses, as we forgive them that trespass against us; and lead us not into temptation, but deliver us from the evil one.

Sostenuto con devozione.. ♩ = 72.

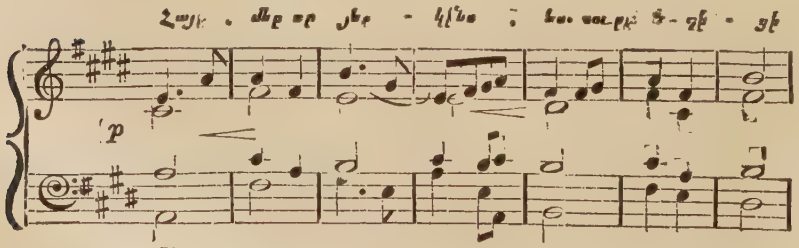

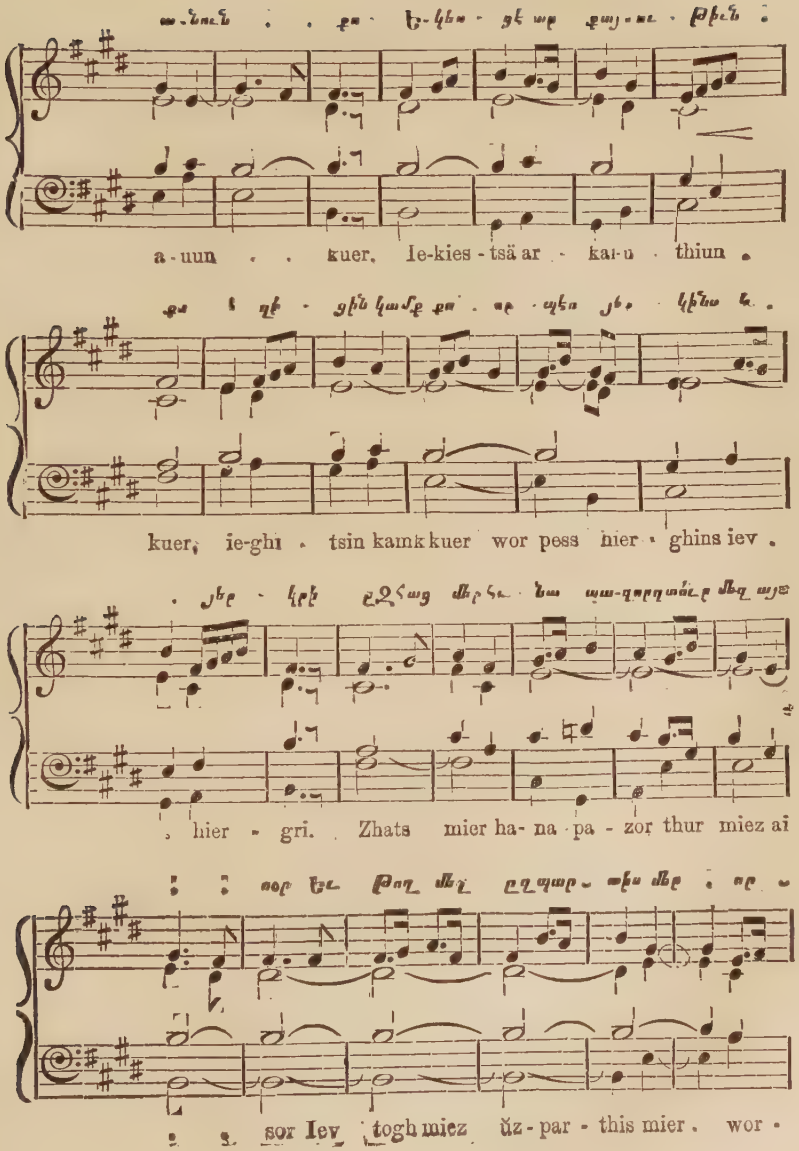
a - uun . . kuer, Ie-kies - tsä ar - kai-n thiun .
kuer, ie-ghi - tsin kamk kuer wor pess hier - ghins iev .
- hier - gri. Zhats mier ha- na - pa - zor thur miez ai
sor Iev togh miez ŭz - par - this mier . wor -
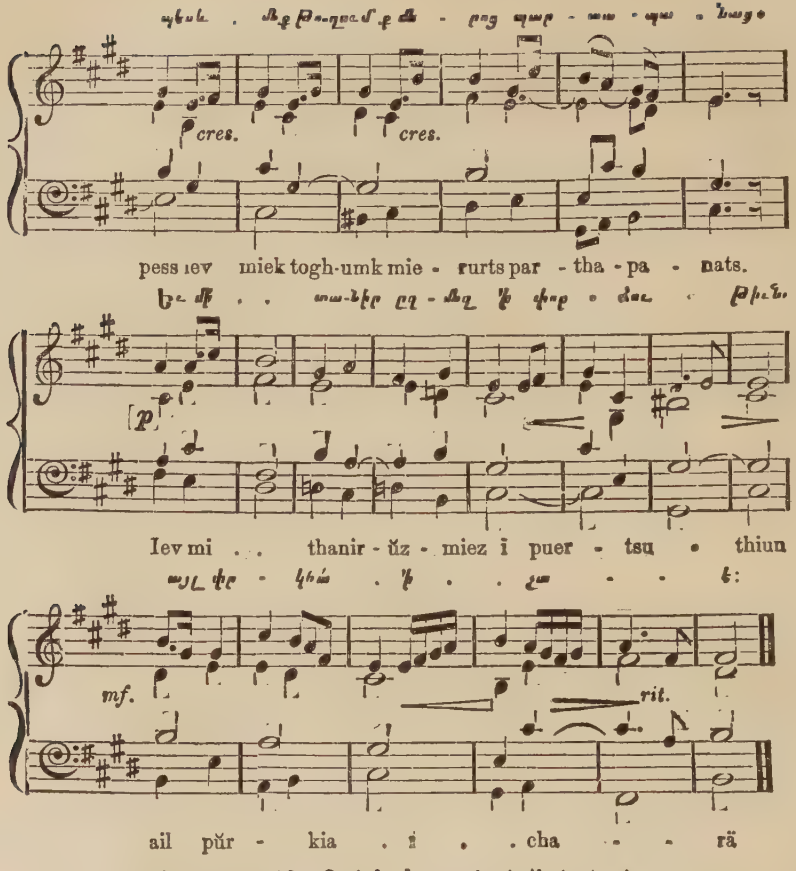
Ի ՍԱՐԿՈՒԱԾ ԵՐԳԵՆ ՔՀԱՆԱՅՆ ԱՂՕՔԵՈՑԷ Ի ԾԱԾՈՒԿ ։

Տէր ամենայն Աստուած Աստուածդ • Թագաւոր յաւիտենական արարիչ ամենայն արարածոց Հայր, Տեառն միոյ Յիսուսի Քրիստոսի : Մի տար զմեզ ի փորձա- թիւն այլ փրկեա ի չարէ և ապրեցո ի փորձու թենէ :

[The Embolismus.]

While they sing the Priest shall say in silence.

O Lord of Lords, God of Gods, King Eternal, Creator of all things, Father of our Lord Jesus Christ, lead us not into temptation, but deliver us from the evil one, and be our refuge from temptation.
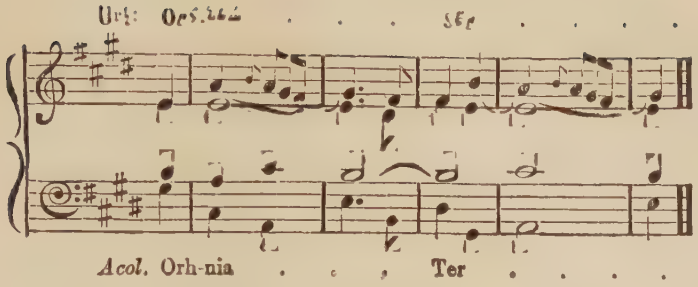
Ո ի քո է աթքայութիւն և զօրու թիւն և փառ ք յաւ իտեանս ամէն

Priest. For Thine is the kingdom, and the power, and the glory, for ever. Amen.
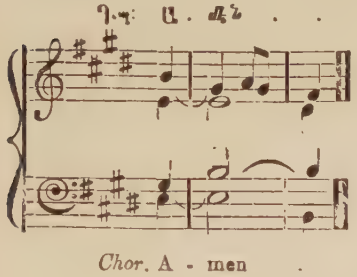
Խաղաղու թիւն ✠ ամենեցուն

Peace be ✠ to all.
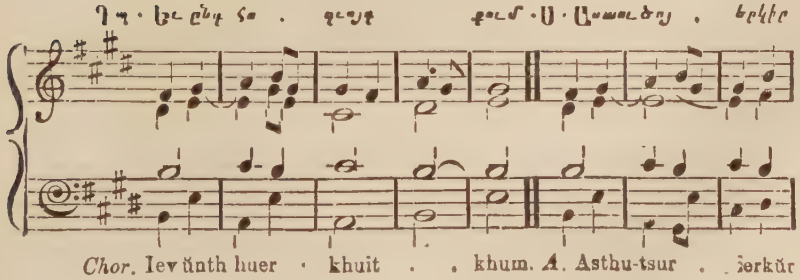
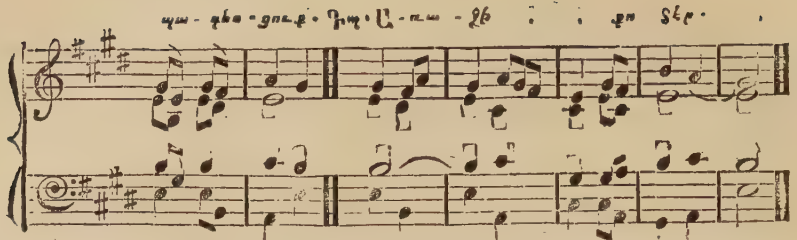

Քահանայն խոնարհեսցի և ամենայն ժողովուրդն աղօթեսցէ (խոնարհեալ ի ծունկս) և Քահանայն ապրեցէ՝ ի ծածուկ։

Ըմբաղխեալ եա կենաց և գթութեան ողորմած Թեան Հոգին Սուրբ · Ողորմած ժողովրդեանս, որք խոնարհեալ երկրպագանեն Աստուածութեան քում · պահեա զ · ա ամբողջս · ապաւորեա յոգոյ սոյա զնէ մարմնոյ ցուցակի · առ ի ժառանգութիւն և ի վիճակ հանդերձելոցդ յաջեաց ·

The Priest then himself bows, and the whole congregation kneel down, while the Priest says this prayer privately,

O Holy Spirit, Who art the fountain of life, and the spring of mercy, have mercy on this Thy congregation now kneeling in worship of Thy Godhood Keep them whole, and stamp upon their souls that habit of body, which tends to the inheritance and possession of all future good.
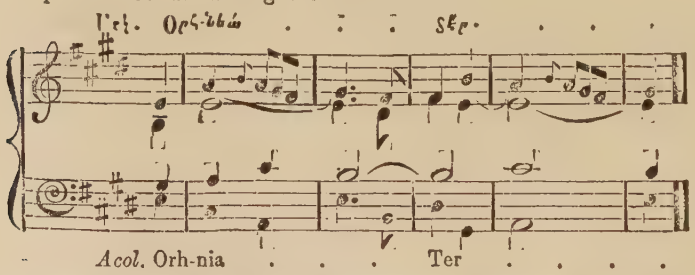
Priest. Through Jesus Christ our Lord, with Whom unto Thee, O Holy Ghost, and unto the Father Almighty, belong glory, dominion, and honour, now and always, to all eternity. Amen.

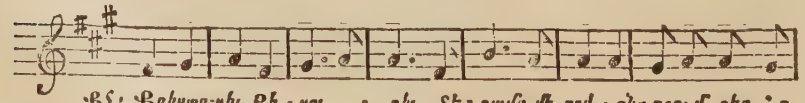

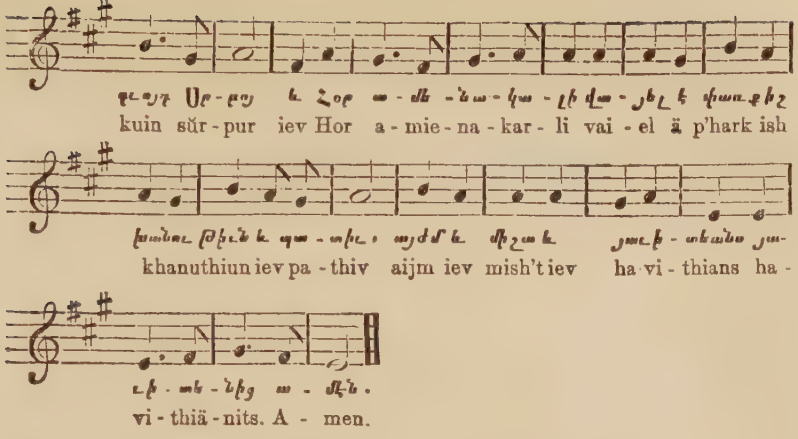
կuin sŭr - pur iev Hor a - mie - na - kar - li vai - el ä p'hark ish
khanuthiun iev pa - thiv aijm iev mish't iev ha vi - thians ha -
vi - thiä - nits. A - men.

Then the Priest takes the Holy Bread in his hand, while the Deacon says with a loud voice,
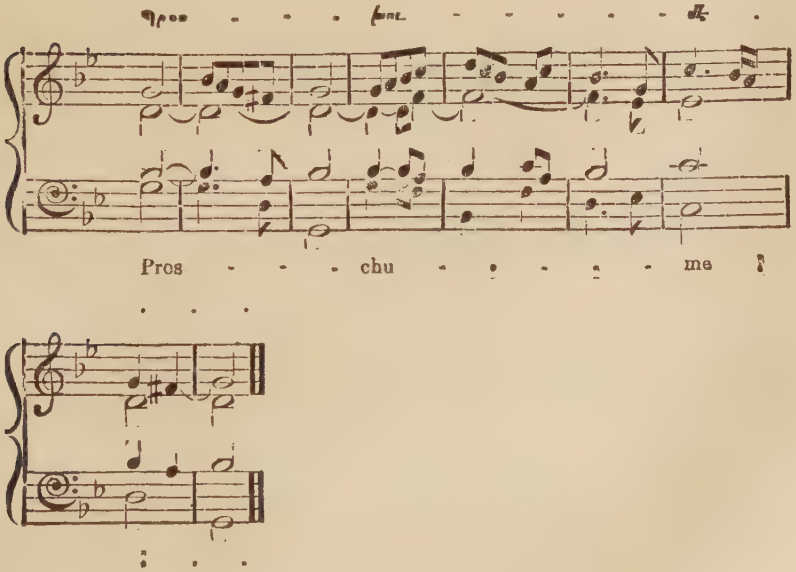
եւ քահանայն բարձցանէ առաջի ամենայն ժողովրդեանն եւ ասացէ ի ձայն
And the Priest holding It up to the sight of the whole congregation, says aloud,

Unto the holiness of the Saints.

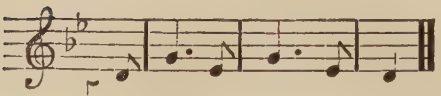

Ի Սր - բու - թիւն Սր - բոց·
I ser - pu - thiun ser-puots.

ՄԻԱՅՆ ՍՈՒՐԲ
MIAIN SURP.

Choristers. Thou only [art] Holy, Thou only [art the] LORD. JESUS CHRIST in the glory of GOD the FATHER. Amen.

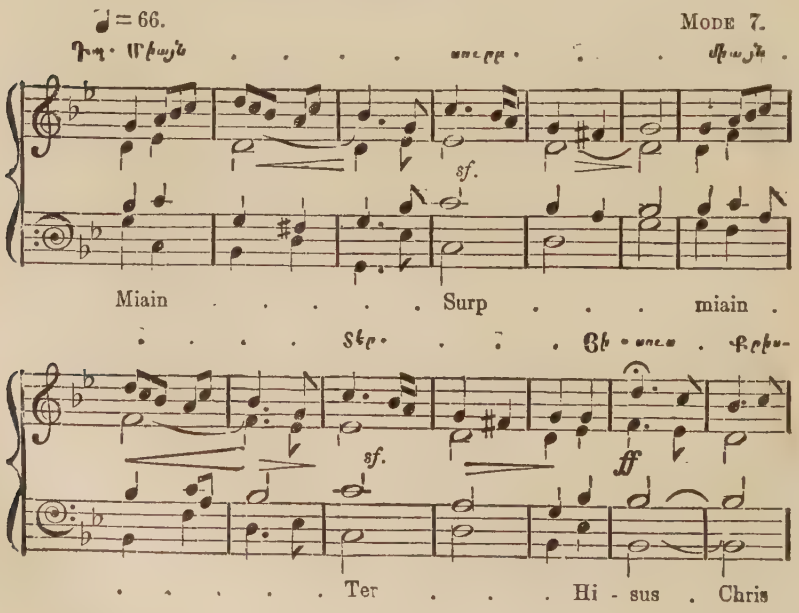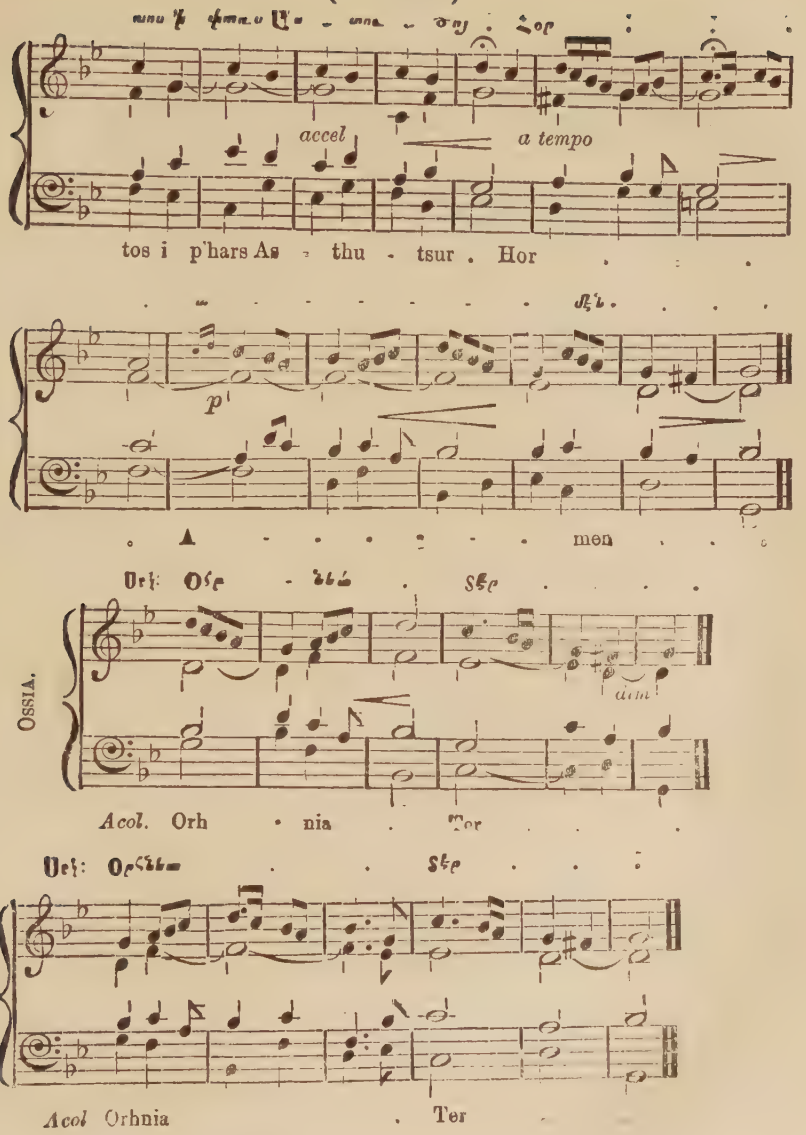

accel
a tempo
tos i p'hars As - thu - tsur . Hor
p
men
Ossia.
Acol. Orh - nia . Ter
Acol Orhnia . Ter

Priest. Blessed be the Holy FATHER, Very GOD.

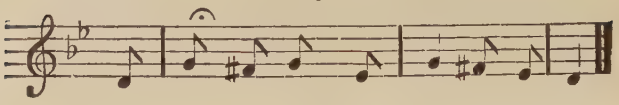

Orh - nial Hair surp Ast - wats chŭshma - rith.
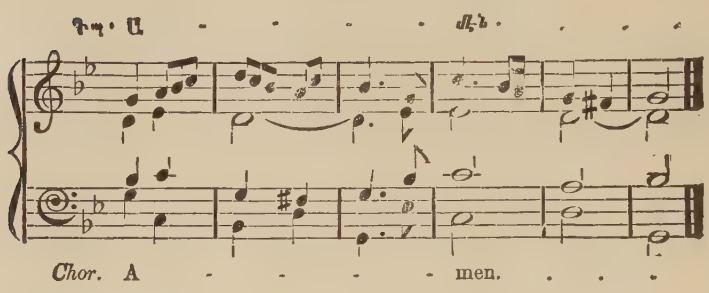
Chor. A - - - - men. . . .

Acol. Orhnia Ter.

Priest. Blessed be the Holy SON, Very GOD.
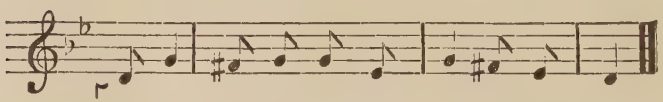
Orh-nial Vor-thit surp Ast - wats chŭshma - rith.

Chor. Amen. *Acol.* Orhnia Ter.

Priest. Blessed be the HOLY GHOST, Very GOD.

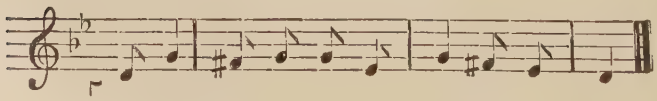

Orh-nial Huerkhuit surp Ast - wats chŭshma - rith

Chor. Amen.
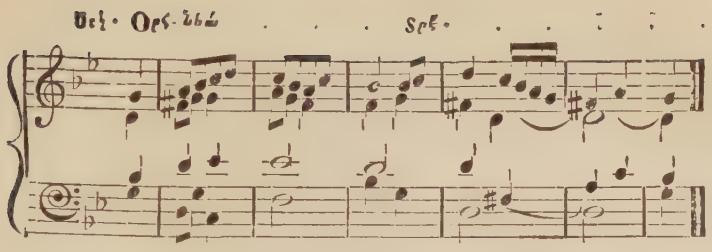
Priest. Blessing and glory to the FATHER, and to the SON, and to the HOLY GHOST, now and always, unto all eternity. Amen.

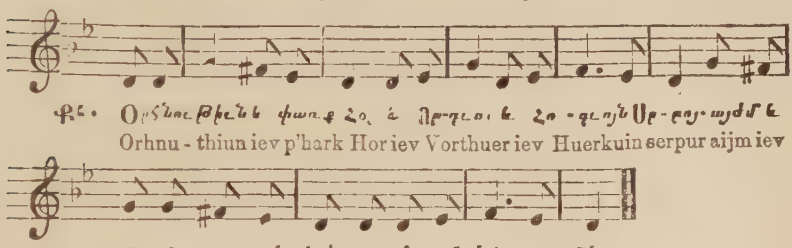

ԸՄԲՆ : ՀԱՑՐ ՍՈՒՐԲ
AMEN. HAIR SURP.

Chor. Amen. The FATHER Holy, the SON Holy, the HOLY GHOST Holy; blessing to the FATHER, and to the SON, and to the HOLY GHOST, now and always to all eternity. Amen.

L'istesso tempo e molto sostenuto.

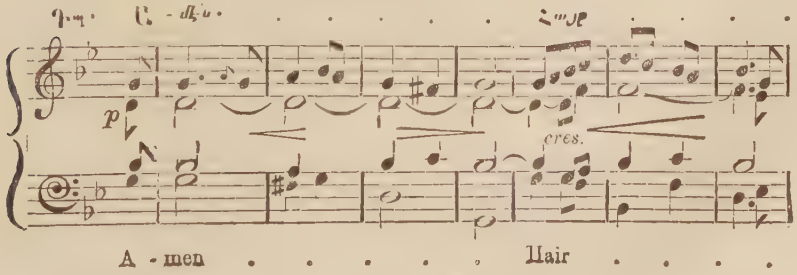

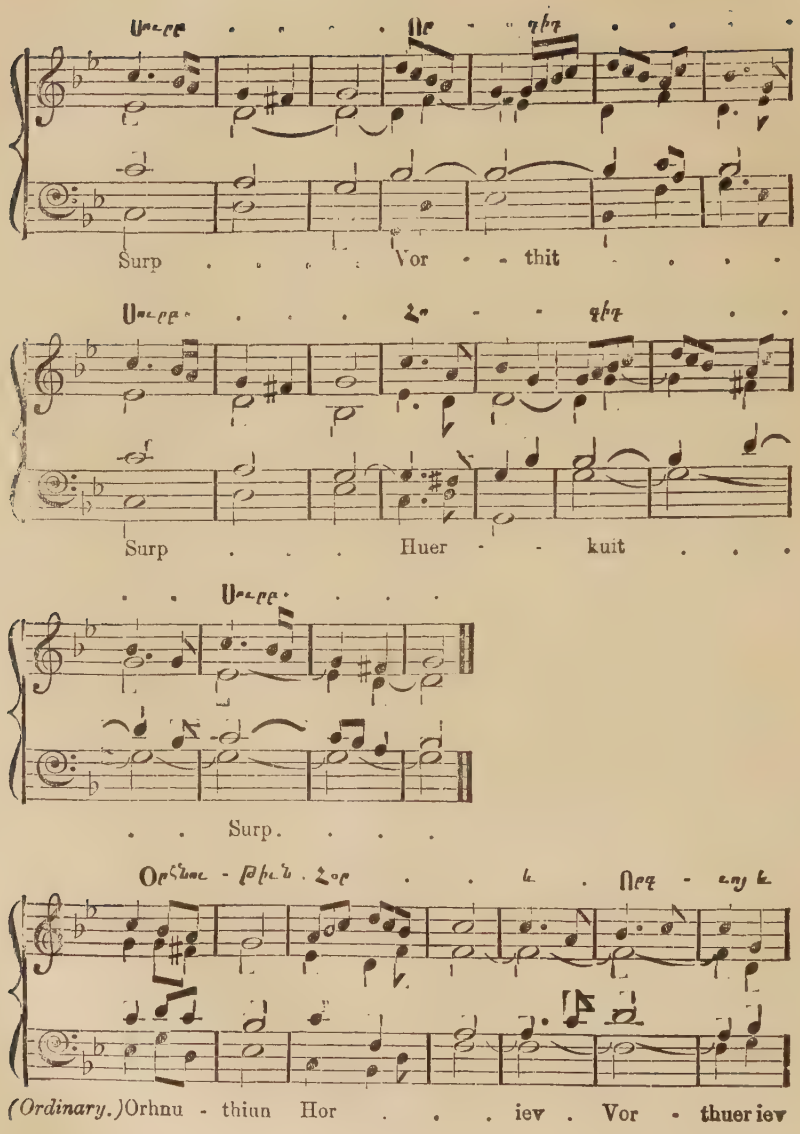
Surp . . . . Vor - - thit . . . .
Surp . . . Huer - - kuit . . .
. . Surp. . . .
(Ordinary.)Orhnu - thiun Hor . . . iev . Vor - thuer iev
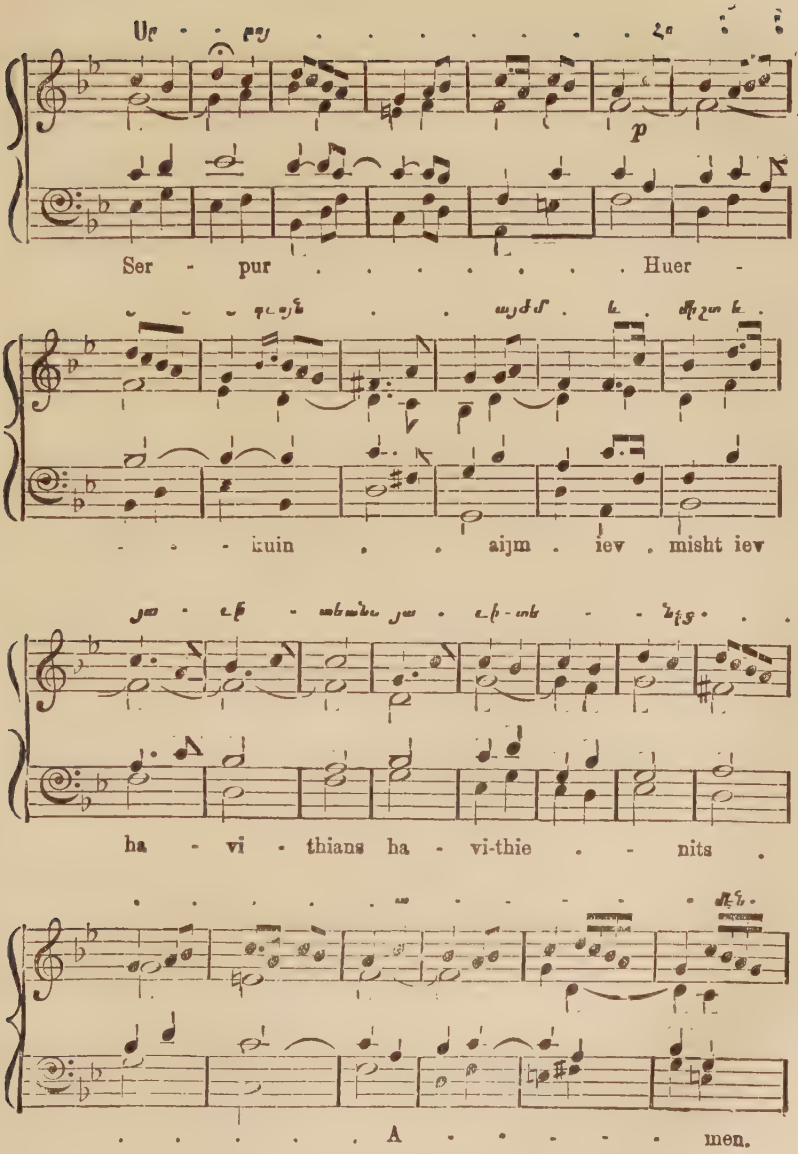
Ser - pur . . . . . Huer -
- - - kuin . . aijm . iev . misht iev
ha - vi - thians ha - vi-thie - - nits .
. . . . . A - - - - - men.

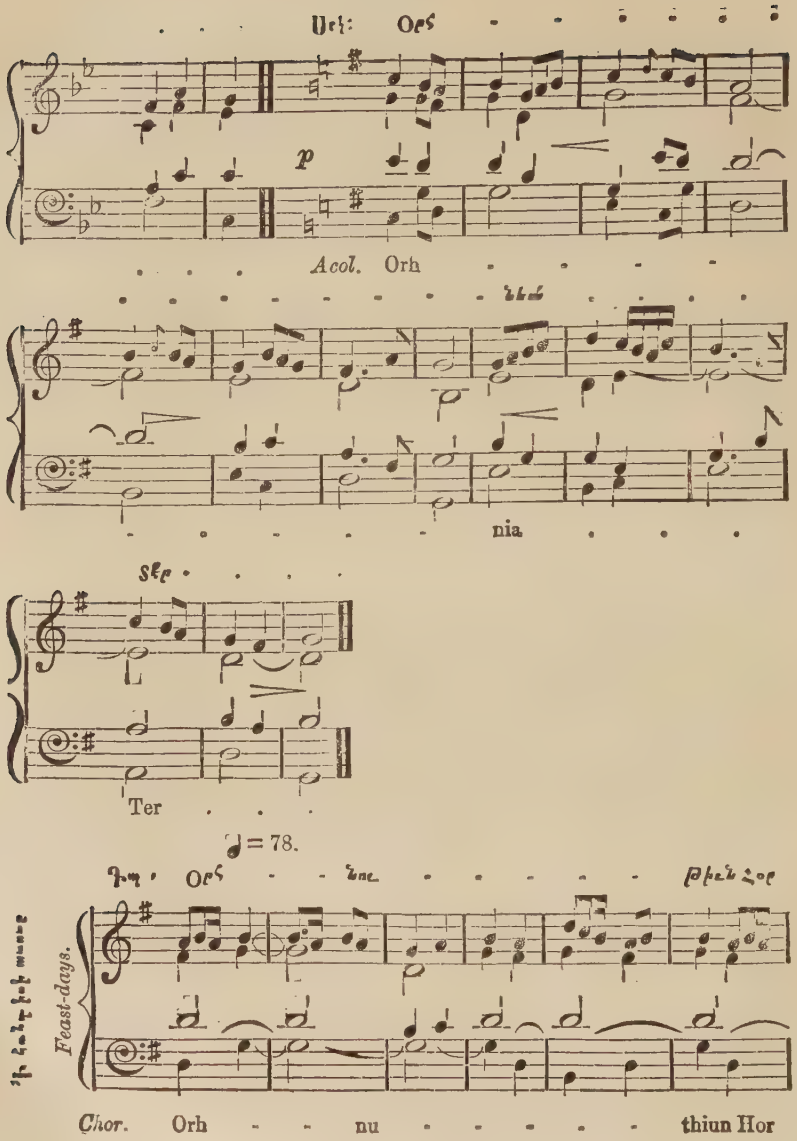
Acol. Orh
nia
Ter
♩ = 78.
Feast-days.
Chor. Orh - - nu - - - - - thiun Hor
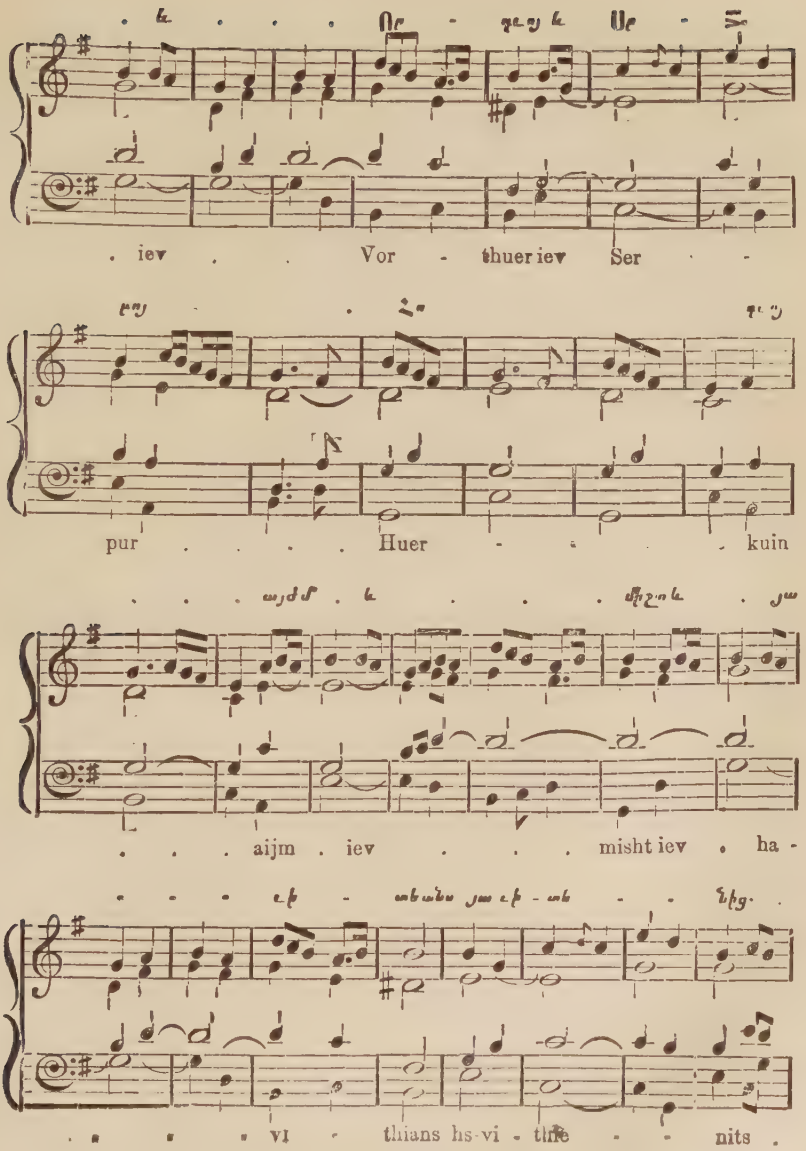
. iev . . Vor - thuer iev Ser - -
pur . . . . Huer - - - kuin
. . . aijm . iev . . . misht iev . ha -
. . . . vi - thians hs-vi - tiñe - - nits .

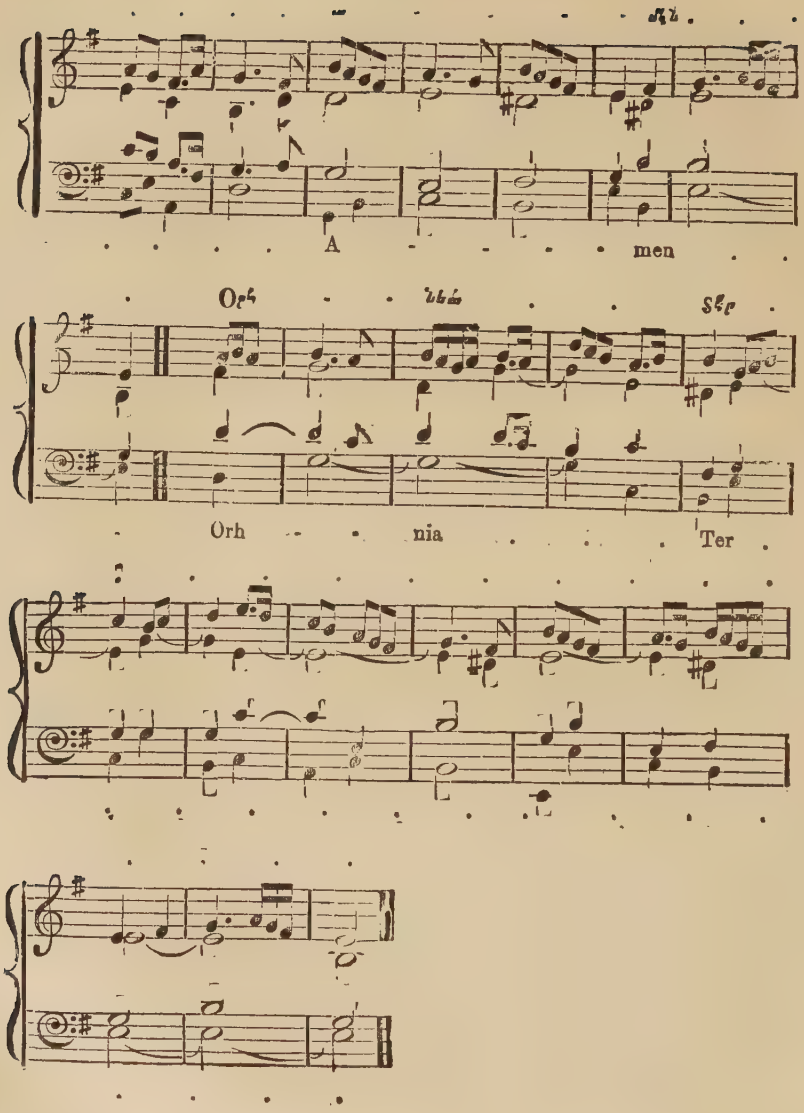
A men
Orh nia Ter

Եւ. Ինչ նայս էջգի զայս. Քահանայն խոնարհեալ ասէ զաղօթսդ ի ծածուկ.

Նայեցիր Տէր մեր Յիսուս Ք րիստոս յերկնից ի բրուրէնէ քու սրբութեանդ, և յաթոռոյ փառաց թագաւորութեան քոյ, եկիր սրբել և ի կենդանացանել զմեզ. որ ընդ Հօրնանիս և սուրբ պատարագիս. Ընժանիր արժանի առնել զմեզ յանապատս Արմնոյ քու սրբոյ և պատահանս Աբրնէ. և ի ձեռն մեր ամենայն ժողովրդեանս.

And while they sing this the Priest shall bow himself, and say this prayer privately.,

Look upon us, O our LORD JESUS CHRIST, from the heaven of Thy holiness, and from the throne of glory of Thy Kingdom; come to purify and to quicken us; Thou Who sittest with the FATHER, and art here being offered, make us worthy of and grant to us the gift of Thine immaculate Body and of Thy precious Blood, and through our hands, to the whole congregation.

Եւ զայս ասացեալ երկրպագեսցէ և համբուրեսցէ զԱԷգանն. Եւ առեալ զոսկր Մարմնոյ Տեառն ի ծածուկ յանապատս Աբրնէ.

Տէր Աստուած մեր որ կոչեցեր զմեզ յանուն Միածնի որդւոյ քոյ Քրիստոսանեայս. և ընծայեցիր մեզ միրուրթիւն հոգւոյ որ աւազանաւն թողութիւն մեղաց. և արժանի արարեր զմեզ հաղորդել սուրբ Մարմնոյ և Արեան Միածնի քոյ. Եւ այժմ պաղատիմք զքեզ Տէր արա զմեզ արժանի ընդունելի զսուրբ խորհուրդս զայս մեզ ի միայն թողութիւն. Եւ զոհութիւնս փառաւորել զքեզ ընդ Հրեշտակս և ընդ Սուրբ Հոգւոյդ. այժմ և միշտ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն.

Սուն. Օրհնեա Տէր.

Having said this, he shall worship, and kiss the Holy altar. And, taking the Holy Body, he shall dip it unbroken into the precious Blood, and say,

O LORD our GOD, Who hast called us Christians after the name of Thine Only Begotten SON, and hast vouchsafed unto us baptism by the mystical font to the forgiveness of sins, and hast made us worthy to become partakers of the sacrament of the Holy Body and Blood of Thine Only Begotten, we do now beseech Thee, O LORD, make us worthy to receive this holy mystery to the forgiveness of our sins; and with thankfulness to glorify Thee, with Thy SON and with the HOLY GHOST; now and always, to all eternity. Amen.

Սուն. Օրհնեա Տէր: *Acol.* Orhnia Ter. *(See end of Amen Hair.)*

Քահանայն բարձրաձայն ասիցէ և ժողովրդեան և ասասցէ ի լուր.

Then shall the Priest raise It in the sight of the congregation, and say aloud,

Let us taste in holiness of the holy, holy, and precious Body and Blood of our LORD and SAVIOUR JESUS CHRIST, Who, descending from heaven is being dispensed amongst us. He is the Life, the Hope, the Resurrection, and the Expiation and Remission of sins.

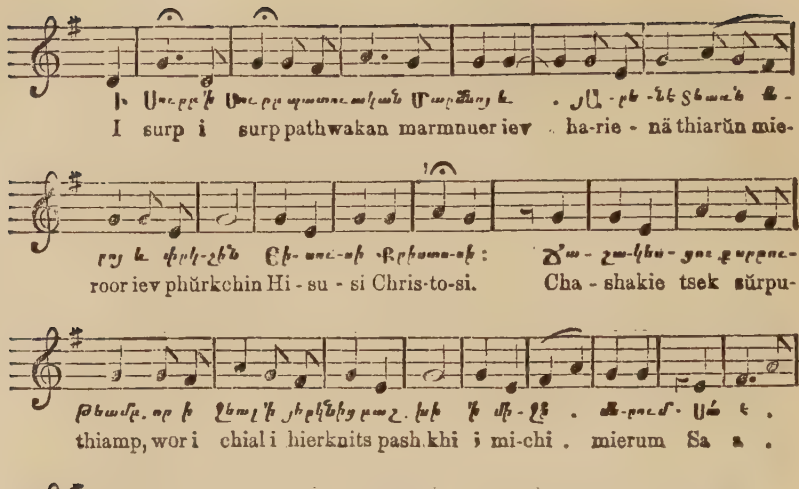

Աղաղակ ասացէք Տեառն Աստուծոյ մերում : Աղաղակ ասացէք երկնաւոր Թագաւորիս մերում անմահի . որ նստի ի վերոյ Քերովբէականս :

Sing psalms unto the LORD our GOD; sing psalms unto our immortal heavenly King, Who rides in the cherubic chariot.

(Օրհնէն գլաւոյն և երէն գաղանաւոյ Տէր ազգիցն . ապա)

Աւետաւէն յոյնէցի :

Աղաղակ ասացէք Տեառն Աստուծոյ մերոյ Պատիրք ձայնիւ ի պղպեղ թեան զիրգս Հոգևորս : զի սմա վայելէ են սաղմոսք և օրհնութիւնք . ալէլուք և երգք Հոգևորք : Պաշտօնեայք հանդ գիրճ երգօք սաղմոս ասացէք և գՏէր յերկինս օրհնեցէք :

Յաւետեն ամենեսեան ի խոստման ձայն :

Then the curtain is drawn, and the "Lord have mercy" is sung.†

Then the Deacon says aloud,

Sing psalms unto our LORD GOD, ye choristers, and spiritual songs with sweet melodious voices; for unto Him belong psalms and blessings, alleluias and spiritual songs. Ye ministers, sing psalms with hymns, and bless the LORD in heaven.

Then all they who were kneeling stand up.

ՔՐԻՍՏՈՍ ՊԱՏԱՐԱԳԵԱԼ

CHRISTOS PATHARAKIAL.

Chor. Blessed be GOD. CHRIST offered in oblation is being dispensed amongst us. Alleluia. He gives us His Holy Body for food, and He bedews us with His Holy Blood. Alleluia. Draw near unto the LORD, and take of His light. Alleluia. Taste and see, for the LORD is sweet. Alleluia. Bless the LORD in the heavens. Alleluia. Bless Him on high. Alleluia. Bless Him, all ye His angels. Alleluia. Bless Him, all ye His hosts. Alleluia.

MODE 1. FERIAL.
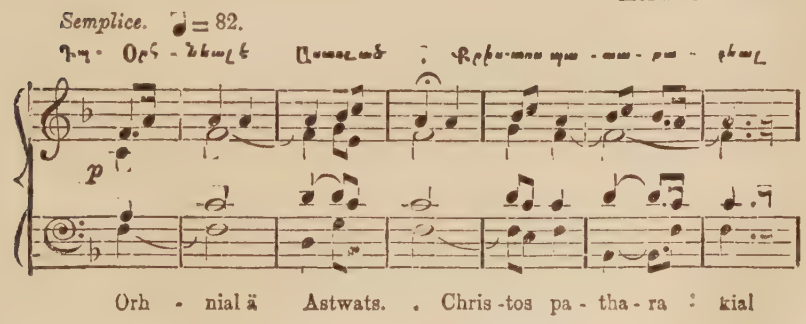
† In penitential seasons, and on other occasions. See Part II.

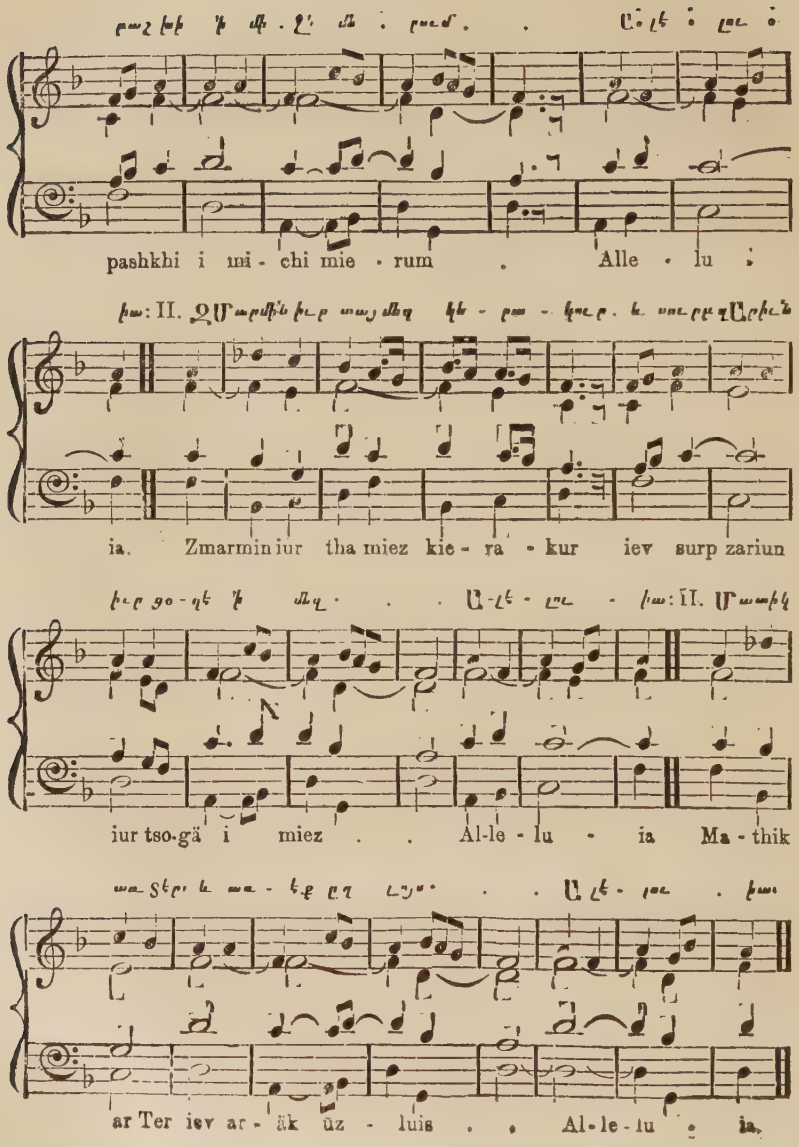
pashkhi i mi - chi mie - rum . Alle - lu :
ia. Zmarmin iur tha miez kie - ra - kur iev surp zariun
iur tso-gä i miez . . Al-le - lu - ia Ma - thik
ar Ter iev ar - äk ûz - luis . . Al-le-lu : ia.
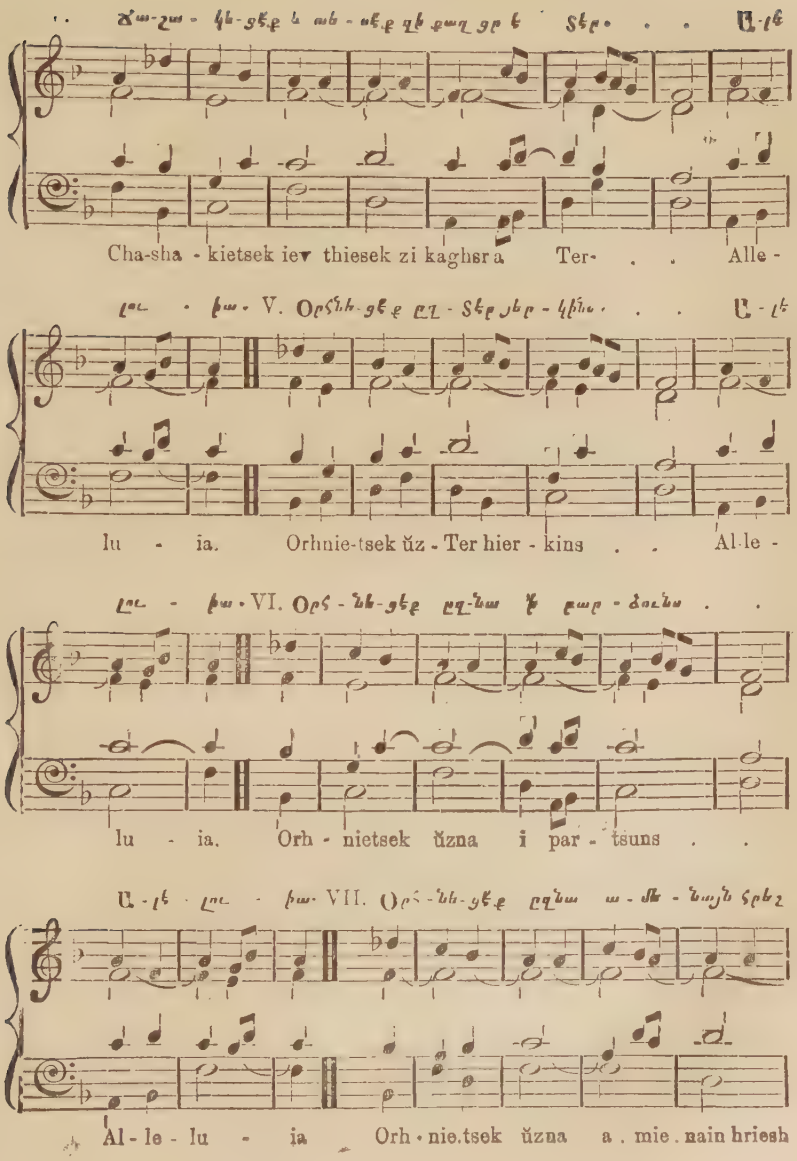
Cha-sha - kietsek iev thiesek zi kaghsr a Ter- . . Alle -
lu - ia. Orhnie-tsek ŭz - Ter hier - kins . . Al-le -
lu - ia. Orh - nietsek ŭzna i par - tsuns . .
Al - le - lu - ia Orh - nie.tsek ŭzna a . mie . nain hriesh
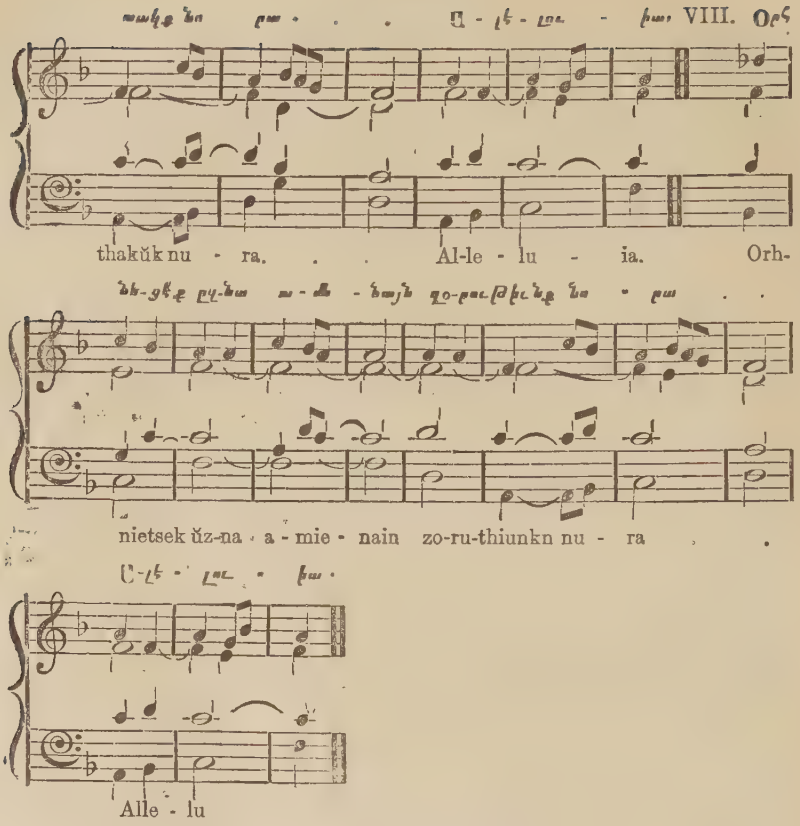
Մինչ հոգւոյ երգեն քահանայն առցէ զՄարմինն ի ձեռն և համբուրէցէ արտասուօք ասելով ի ծածուկ.

Ջօր օրհնութիւն կամ զոհութիւն ի վերայ Հացիս և Բաժակիս ասասցուք. Այլ Յիսուս զքեզ միայն օրհնեմք հանդերձ Հարբ ամենասուրբ Հոգւովդ . այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն

While they sing, the Priest shall take the Body in his hands, and shall kiss It with tears saying,

What blessing, or what thanksgiving can we render to Thee for this Bread, and for this Cup. But, O JESUS, we bless Thee only, with the FATHER, and the Most HOLY SPIRIT, now and always, unto all eternity. Amen.

Դարձեալ ասասցէ

Խոստովանիմ և հաւատամ, զի դու ես Քրիստոս Որդի Աստուծոյ, որ բարձեր զմեղս աշխարհի

He shall add this also.

I confess and believe that Thou art CHRIST the SON of GOD, Who didst bear the sins of the world.

Եւ բեկանելոցն՝ ի բաժակն Աբէան, ասելով.

Լրումն Հոգւոյն Սրբոյ,

Then, breaking (the sanctified Bread), he shall put it into the Cup of the Blood, saying

Fulfilment of the HOLY GHOST.

Եւ առեալ առեալդի մասն ի ձեռն, ասասցէ ածրասօտ և գոհութեամբ առ Հայր ի Որդի՝ ի ձեռն.

Հայր Սուրբ որ անուանեցեր զմեզ անուանակցութեամբ Միածնիդ քոյ, և լուսաւորեցեր միրաւութեամբ հոգւոյ աւազանին, արժանի արա ընդունել զսուրբ խորհուրդս զայս մեզ ի մեղաց թողութիւն, տպաւորեա ի մեզ զնորոգս Հոգւոյդ Սրբոյ, որպէս ի սուրբ Առաքեալսն որ ձաշակեցին և եղեն մաքրիչք ամենայն աշխարհի. Եւ արդ տէր Հայր բարերար, զնաղորդութիւնս դայս մասնաւորեա ձաշակման երեսկոյին աշակերտացն, բառնալով զխաւար մեղաց, մի հայիր յանարժանութիւնս իմ, և մի արգելցես զնորոգս Հոգւոյդ Սրբոյ. Այլ ըստ անբաւ մարդասիրութեան քոմ, պարգեւեա զսա քաւիլ մեղաց, լուծիլ յանցանաց. Որպէս խոստացար և ասաց տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս թէ, Ամենայն որ ուտէ զմարմին իմ և ըմպէ զարիւն իմ, կեցցէ ի յաւիտեան. Արդ՝ արա զսա ինձ ի քաւութիւն, զի որք կերիցեն և արբցեն ի սմանէ, հանցես զօրհնութիւն և զփառս Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն Սրբոյ. այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն.

Խաղաղութիւն ամենեցուն

Then taking one piece of the Bread in his hand, he shall say privately, with tears and thanksgivings to the Father, and to the Son,

Holy FATHER, Who hast called us by the name of Thine Only Begotten, and hast enlightened us through the baptism of the mystical font, make us worthy to receive this holy Sacrament for the forgiveness of our sins; stamp upon us the graces of the HOLY GHOST, as Thou didst on the holy apostles, who tasted of it, and became purifiers of the whole world. And now, LORD and beneficent FATHER, make us by this communion partakers of the supper of the disciples, by removing the darkness of our sins. Look not upon my unworthiness, neither withhold from me the grace of Thy HOLY SPIRIT, but, according to Thy limitless love for mankind, grant this for the expiation of sins, and the remission of trespasses. As our LORD JESUS CHRIST did

promise and say, Whosoever eateth My Flesh and drinketh My Blood shall live for ever, therefore let it be to us for the expiation and remission of sins, that those who eat and drink of it may bless and glorify the FATHER and the SON, and the HOLY GHOST, now and always, to all eternity. Amen.

Peace be to all.

Գոհանամ զքեզ Քրիստոս Թագաւոր, որ արժանի արարեր զանարժանս հաղորդ դնիլ սուրբ Մարմնոյ և Արեան քոյ. Եւ այժմ աղաչեմ զքեզ մի լինի սա ինձ ի գատապարտութիւն, այլ ի քաւութիւն և ի թողութիւն մեզաց. առողջութիւն հոգւոյ և մարմնոյ. և ի կատարումն ամենայն գործոց առաքինութեան. Որպէս զի սրբեսցէ սա զշունչս իմ. և զհոգի և զմարմին իմ. Եւ արասցէ զիս տաճար և բնակարան ամենասուրբ Երրորդութեանդ. Զի ընդ սուրբս քո արժանի եղեց փառաւորել զքեզ ընդ Հօր և ընդ Սուրբ Հոգւոյդ. այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից ամէն.

I thank Thee, CHRIST O King, that Thou hast made me, an unworthy one, worthy to partake of Thy Holy Body and Blood. And, I now beseech Thee, let it not be unto me for condemnation, but for expiation and remission of sins; for health of body and of spirit, and for the accomplishment of all works of righteousness. So that it may purify my breath, and my soul and body, and make me a temple and abode of the Most HOLY TRINITY, and that I may become worthy with Thy saints to glorify Thee, with the FATHER and the HOLY GHOST, now and always to all eternity. Amen.

Ցուխտնոս Որ ԷՐԵՒԵՑԻՆ ասացեալ ապօթ.

Գոհանամ և միածուցանեմ և փառաւորեմ զքեզ Տէր աստուած իմ, զի զիս անարժանս արժանացուցեր յաւուր յայսմիկ հաղորդակից լինել աստուածային և սոսկալի խորհրդոյ քոյմ. անարատ Մարմնոյդ և պատուական Արեանդ. վասն այսորիկ զսոսայի բարեխոսութիւն առնելով, աղաչեմ յամենայն աւուրս և ի ժամանակս կենաց իմոց ընդ սրբութեան քում պահեմ զիս. Որպէս զի չիշելով զբարեգթութիւնս քո և կենդանի եղեց ընդ քեզ. Որ վասն մեր չարչարեցար և միաբար և յարեար. մի մերձեսցի Տէր իմ և Աստուած, խորտակիչն, կնքելով իմ անձինդ պատուական Արեամբդ քով. Ամենակարող, մաքրեա զիս ամօքս յամենայն մեաւելութ գործոց իմոց, որ միայնդ ես անմեղ. Ամրացո զկեանս իմ Տէր, յամենայն փոքռութենէ պատերազմողն իմ դարձ չինէն չեաս, պատկառեալ և ամչեցեալ որչափ յառնէ ի վերայ իմ. Ամրացո զգնացս մատց և լեղուիս իմոյ, և զամենայն ճանապարհս մարմնոյ իմոյ. Լեր հանապազորդ ընդիս, ըստ անսուտ խոստմանց քոց, թէ որ ուտէ զմարմին իմ, և ըմպէ զԱրիւն իմ, նա չես քնակեսցի և ես ի նմա, Դու ասացեր մարդասէր, կացո զքանս աստուածային անլուծանելի հրամանաց քոց, Քանզի դու ես Աստուած ազգմանեմն, և գթութեան և մարդասիրութեան և պարգևել ամենայն բարեաց. և քեզ վայել է փառք հանդերձ Հարդ և ամենասուրբ Հոգւոդ. այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն.

Prayer of S. John Chrysostom.

I praise and magnify Thee, O LORD my GOD, Who hast made me, an unworthy one, worthy this day to be a partaker of the divine and awful sacrament of Thine immaculate Body and precious Blood. Wherefore, having These for intercessors, I beseech Thee to keep me in Thy holiness every day, and during the whole time of my life; so that, bearing in my mind Thy clemency, I may become living in Thee Who for our sakes didst suffer and die and rise again. O LORD my GOD, seal my person with Thy precious Blood, that the destroyer approach not. Almighty GOD, through these cleanse me from all my dead works, for Thou alone art without sin. Guard my life, O LORD, from all temptation, and let my adversary turn back from me ashamed and confused whensoever he rises against me. Guard the channels of my mind and of my tongue, and all the ways of my body. Be Thou ever with me according to Thy never-failing promise, that, Whosoever eateth My Flesh and drinketh My Blood dwelleth in Me, and I in him. Thou didst say this, O Lover of mankind; confirm these words of Thy divine and abiding commands. For Thou art the GOD of mercy, of pity, and of philanthropy, and the Giver of all good, and unto Thee belongs glory, with the FATHER and the Most HOLY SPIRIT, now and always, unto all eternity. Amen

Եւ ապա պատասխանէ ինքն . Եւ խնդրէ՛ յՃշմարտէն Աստուծոյ զպէտս հայցուածս անձին իւրոյ . և ժողովրդեան , և աշխարհի . և բաղձանաւք խնդրէ՛ իւրոյ յանցաւորացն . բշնամեացն և ատելեացն . Եւ անդէն ահիւ և դողութեամբ ճառնիցէ՛ ի Մատունն և սրբէ՛ ի բաժակէն , ասելով .

Հաւատով Հաւատամ յանձնասարբ Երրորդութեանդ , ի Հայր և Որդի և ի Հոգի Սուրբ .

Հաւատով ճաշակեմ զօրբն և զկենդանարար և. զիրկագործ Մարմինս քո Քրիստոս Աստուած իմ Յիսուս , ի թողութիւն մեղաց իմոց .

Հաւատով ըմպեմ զարբարար և զմաքրիչ Արիւնս քո Քրիստոս Աստուած իմ Յիսուս . ի թողութիւն մեղաց իմոց .

Մարմին քո անապական լիցի ինձ ի կեանս . Եւ ոսկրք Արիւն քո՛ի քաւութիւն և ի թողութիւն մեղաց .

Then shall the Priest sign himself with the sign of the Cross, and shall beseech of the true God the sundry things he desires for himself, for the congregation, and for the whole world; he shall also pray for the forgiveness of his own offenders, enemies, and for those that hate him.

[THE COMMUNION.]

And then with fear and trembling shall he taste of the Body, and drink of the Cup, saying,

In faith do I believe in the Most HOLY TRINITY in the FATHER, the SON, and the

Holy Ghost.

In faith do I taste of Thy holy, life and salvation giving Body, O Christ my God Jesus, for the forgiveness of my sins.

In faith do I drink Thy sanctifying and purifying Blood, O Christ my God Jesus, for the forgiveness of my sins.

May Thine incorruptible Body be to me for life, and Thy holy Blood for the expiation and forgiveness of my sins.

Ի- Ապա սարկաւագն հաղորդեալ և սրբեալ զբերանս եւ զձեռս իւր [բանալ զվարագոյրն)։

Իբրև ի ներքուստ և հաւատով յառաջ մատիք և սրբութեամբ հաղորդեցարուք։

Then the Deacon communicates; and after communicating (the curtain being drawn aside), he calls aloud to the congregation, and says,

Draw near with faith, and communicate in holiness.

Պ։ Աստուած մեր և Տէր մեր երևեցաւ մեզ. օրհնեալ եկեալ անուամբ Տեառն։

Chor. Our God, our Lord, has appeared unto us. Blessed is he that cometh in the name of the Lord.

Ի- ամենայն արժանաւորն հաղորդեցին. և ցին հաղորդին Քահանայն առ

Ընդառաջիկ մերձեցաւ ի շրթունս քո և հանցէ ի քէն զանօրէնութիւնս քո և զմեղս քո սրբեսցէ ի քէն։

Then all who are worthy shall communicate, and whilst they are communicating the Priest shall say to each,

Lo, this hath touched thy lips; and thine inquities are taken away, and thy sins are purged. *(Isaiah VI. 7.)*

Ի- ողջոյն երգեն երգոցդ

At the same time the choristers sing the following

ԲԱՇԽԱ ԶՄԱՐՄԻՆ
Pashkha zMarmin.

He dispenseth His Body and His Blood, a newly ordained covenant, and a commemoration of His self accepted death, to them who draw nigh to Him in holiness.

O Thou unconsumed perpetual Oblation, Who hast revealed to us the remission of sins through Thy Body and Blood, dispel from amongst us the cloud of dark counsels, and illuminate us.

O Thou who hast revealed this new covenant in expiation to those dead through the original tasting † of the first father, dispel from amongst us. *(etc.)*.

O Thou who hast prepared the mystic table, and hast given drink from the cup of immortality this day‡ to Thy holy disciples in the sacred upper chamber, we beseech Thee, Saviour, have mercy.

Purify our minds and our (self) communings, that we also may communicate in holiness with Thy holy apostles this day in Thy sacred upper chamber, we beseech Thee. *(etc.)*.

Word of the Father, and true Arch priest, Who hast dispensed Thy world-regenerating Body and Blood to Thy disciples, this day do the earth-born communicate in the divine mysteries. Son of God, have mercy.

This day we are again restored from the curse on our first father, by partaking of the Body and Blood of the Son of God. Bless Him with spiritual song.
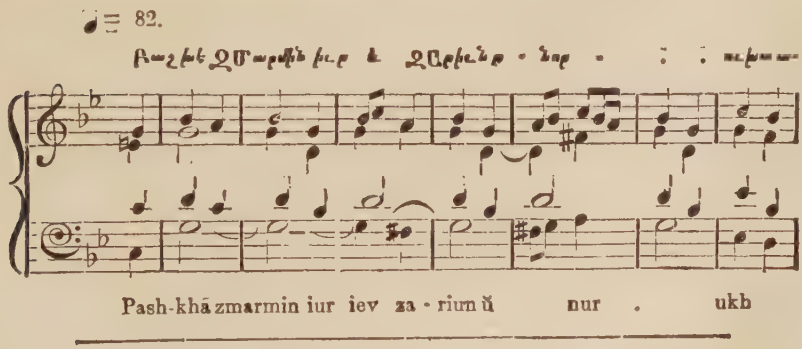
† Of the Tree of Knowledge, *i. e.*, sin.

‡ This is part of a hymn appointed for Holy Thursday.
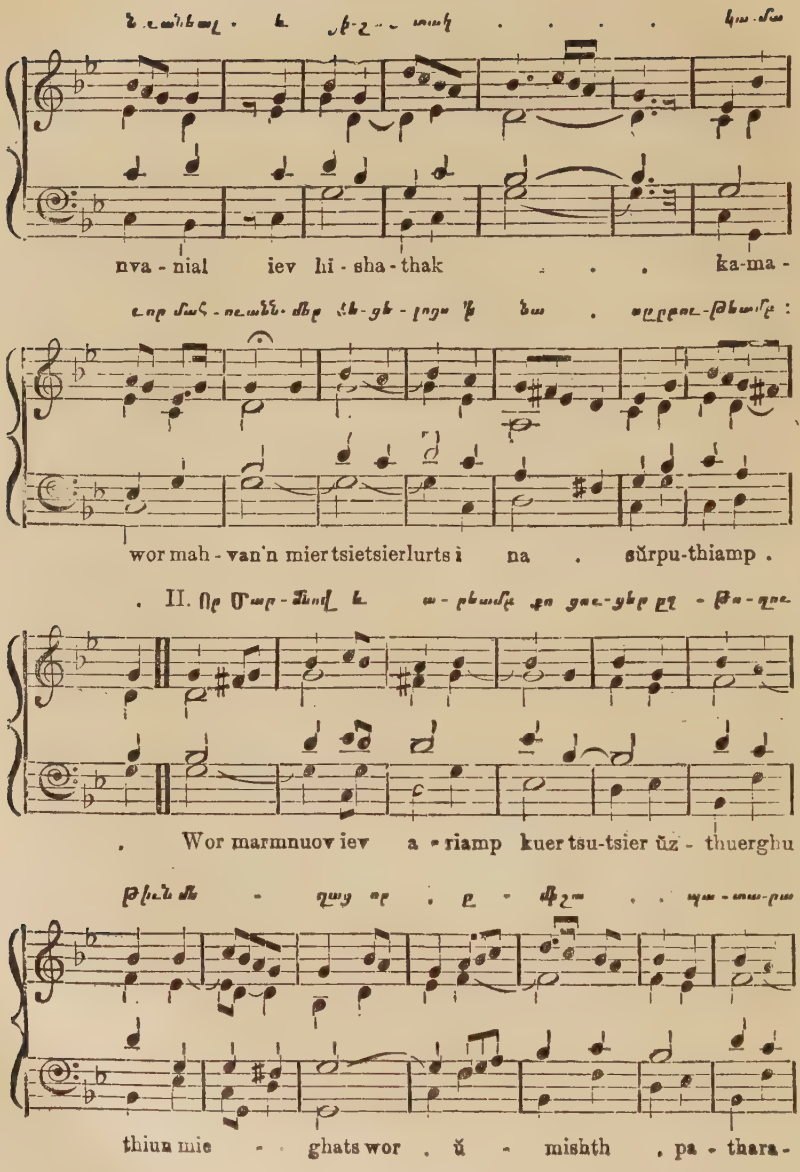
nva - nial iev hi - sha - thak . . . ka-ma -
wor mah - van'n mier tsietsierlurts i na . sŭrpu-thiamp .
II.
. Wor marmnuov iev a - riamp kuer tsu-tsier ŭz - thuerghu
thiun mie - ghats wor . ŭ - mishth . pa - thara -
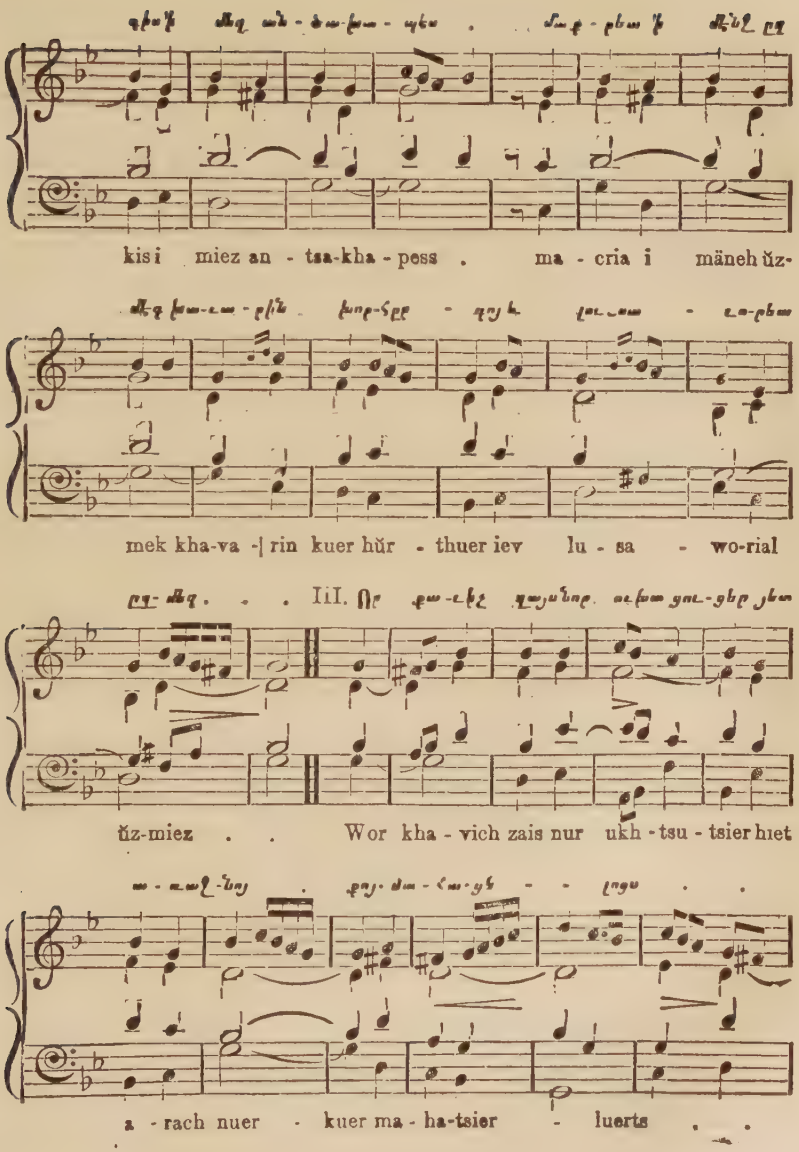
kisi miez an - tsa-kha - pess . ma - cria i mäneh ŭz-
mek kha-va -| rin kuer hŭr - thuer iev lu - sa - wo-rial
ŭz-miez . . Wor kha - vich zais nur ukh - tsu - tsier hiet
a - rach nuer - kuer ma - ha-tsier - luerts . .
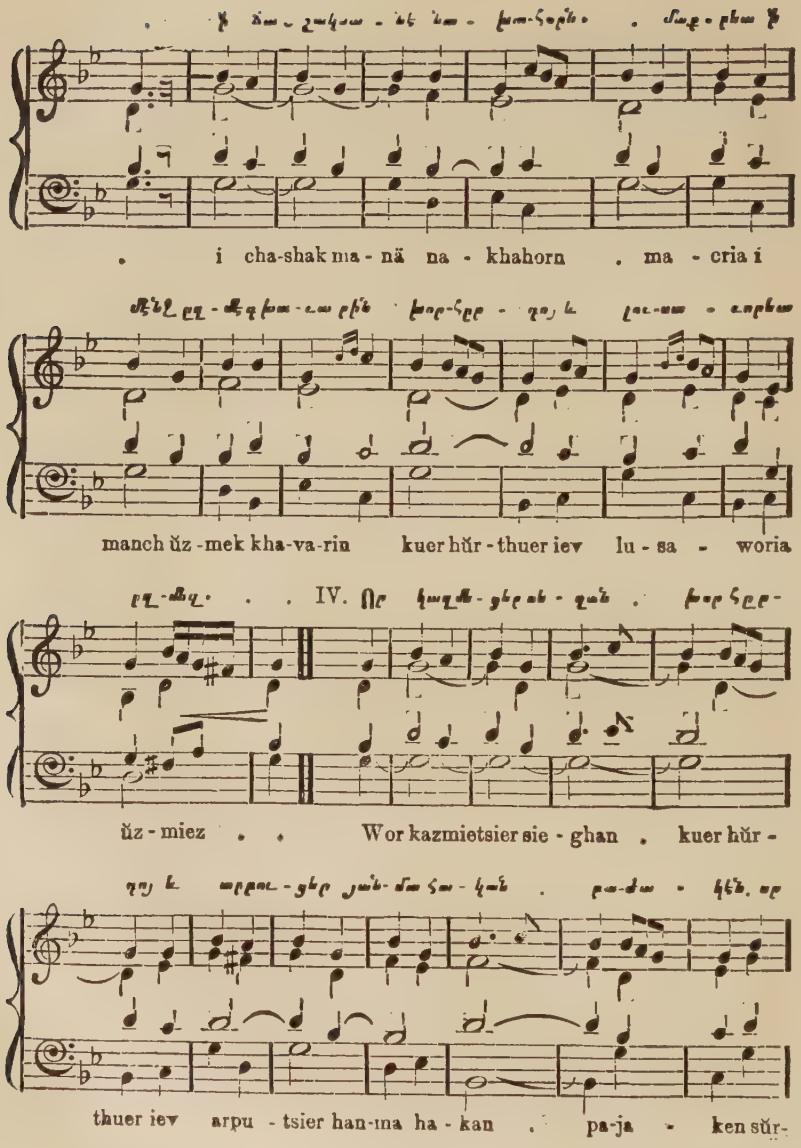
i cha-shak ma - nä na - khahorn . ma - cria i
manch ŭz-mek kha-va-rin kuer hŭr-thuer iev lu - sa - woria
IV.
ŭz - miez . . Wor kazmietsier sie - ghan . kuer hŭr -
thuer iev arpu - tsier han-ma ha - kan . pa-ja - ken sŭr-
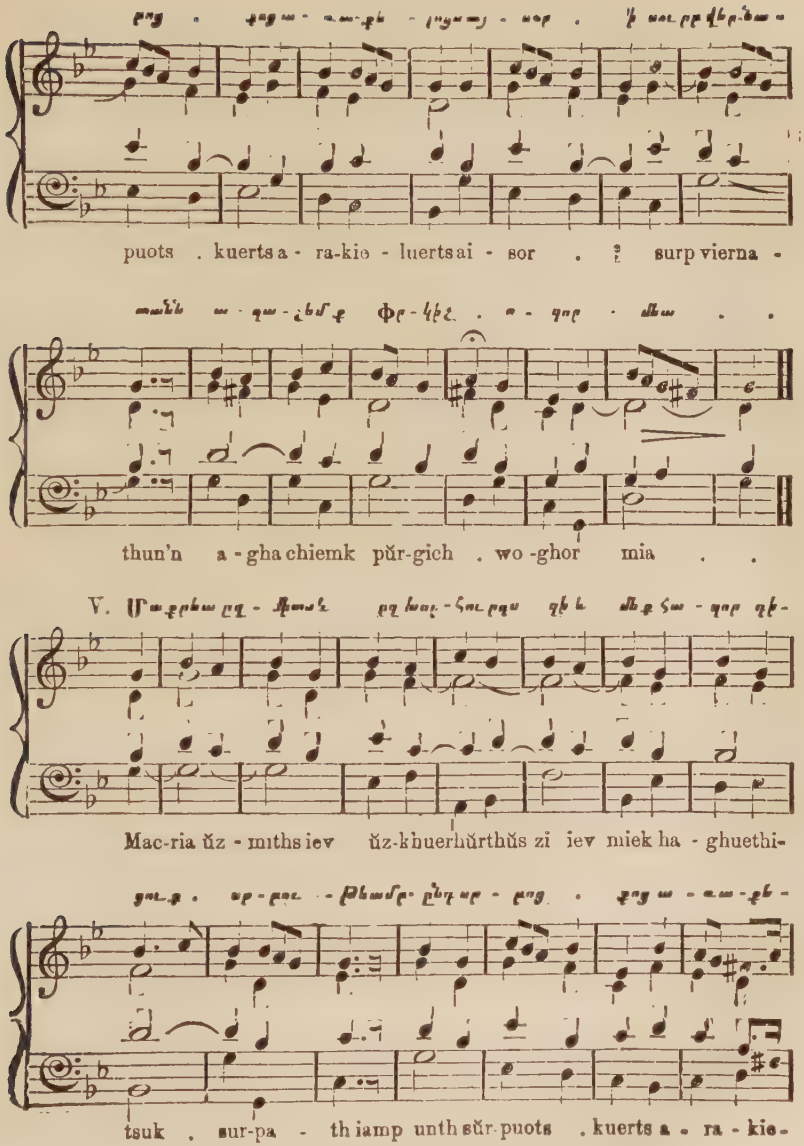
puots . kuerts a - ra-kie - luertsai - sor . surp vierna -
thun'n a - gha chiemk pŭr-gich . wo -ghor mia . .
V.
Mac-ria ŭz - mths iev ŭz-khuerhŭrthŭs zi iev miek ha - ghuethi-
tsuk . sur-pa - th iamp unth sŭr-puots . kuerts a - ra - kie-
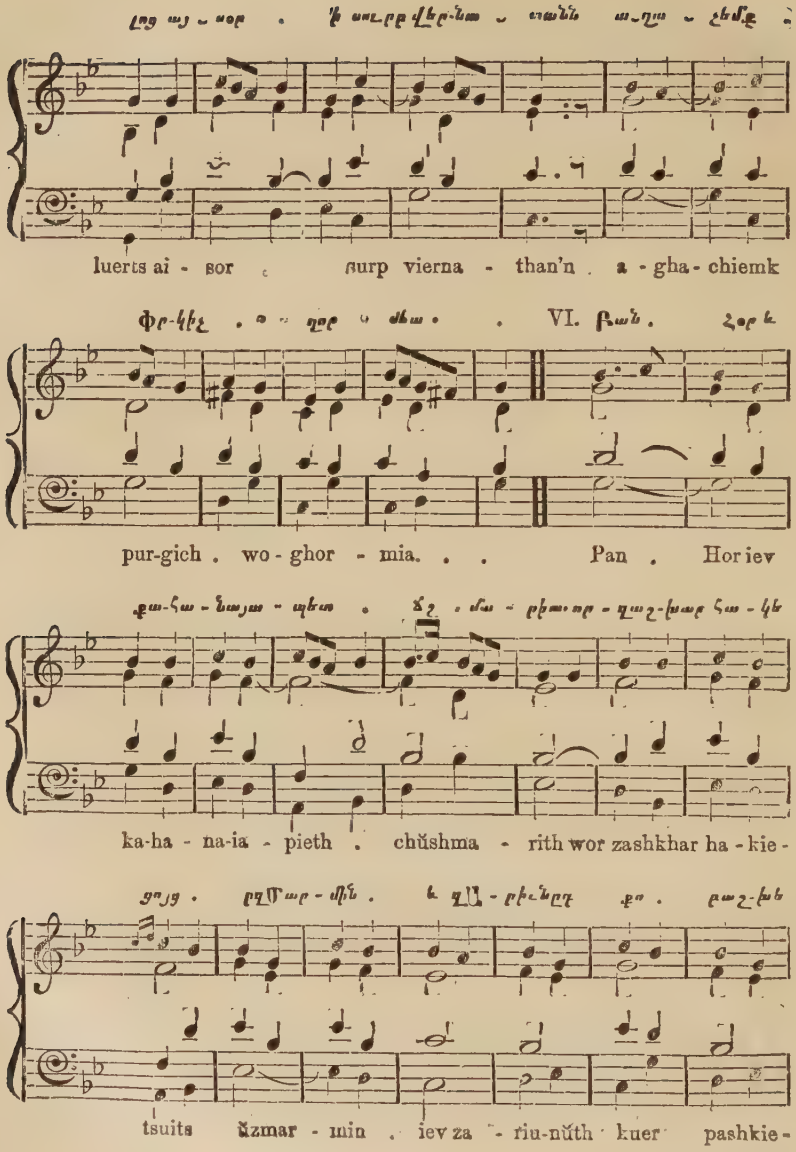
luerts ai - sor surp vierna - than'n a - gha - chiemk
pur-gich . wo - ghor - mia. . . Pan . Hor iev
ka-ha - na-ia - pieth . chŭshma - rith wor zashkhar ha - kie -
tsuits ŭzmar - min . iev za - riu-nŭth kuer pashkie -
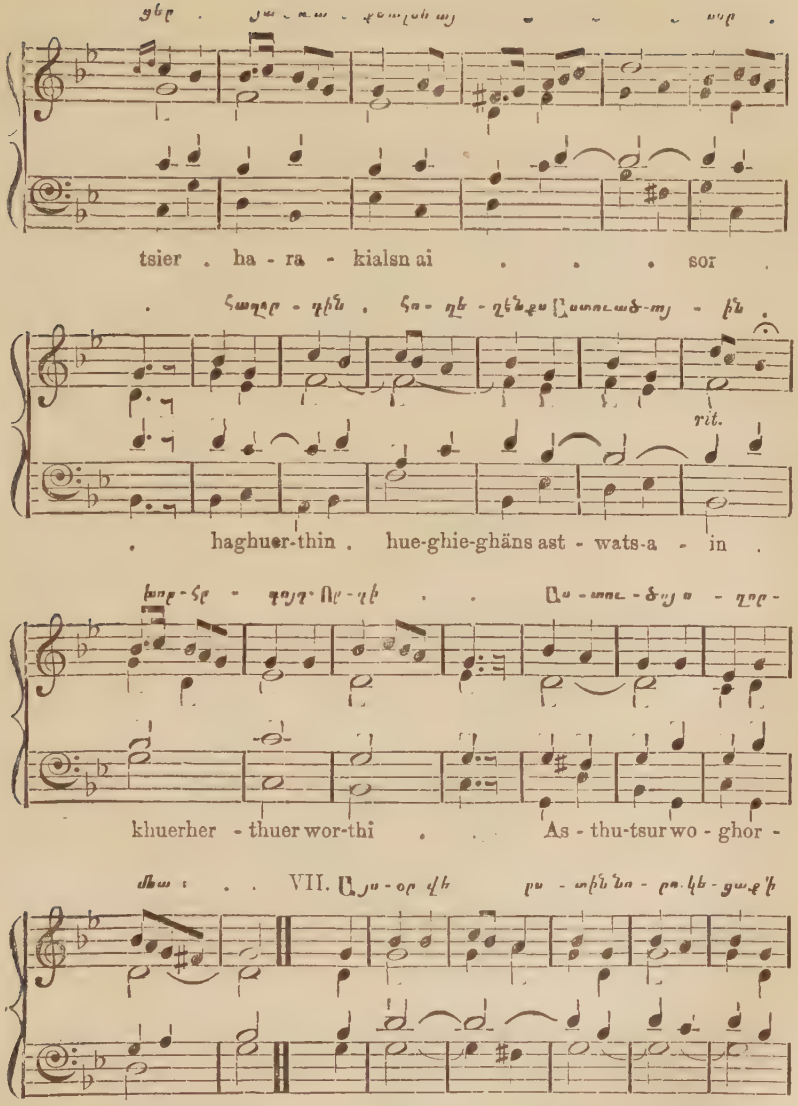
tsier . ha - ra - kialsn ai . . . sor .
. haghuer-thin . hue-ghie-ghäns ast - wats-a - in .
rit.
khuerher - thuer wor-thi . . As - thu-tsur wo - ghor -
VII.
mia . . Ai - sor vie - rŭs - thin nu - ruekie - tsaki
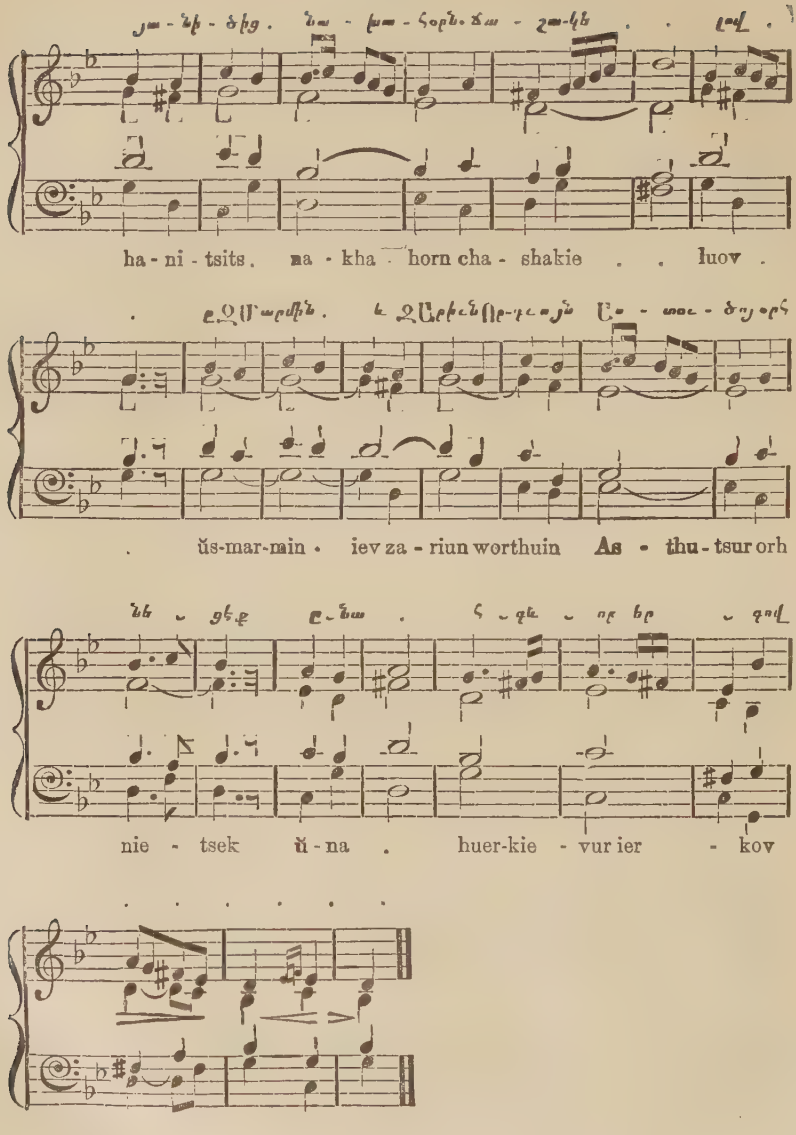
ha - ni - tsits . na - kha - horn cha - shakie . . luov .
ŭs-mar-main • iev za - riun worthuin As - thu - tsur orh
nie - tsek ŭ - na . huer-kie - vur ier - kov

Եւ յետ հաղորդելոյն Քահանայն խաչակնքէ զժողովուրդն Ընծայեւն
և ասացէ ։

Կենդ Տէր ։ զժողովուրդս քո ։ և օրհնեա զժառանգութիւնդ քո ։
Հովուեա և բարձրացո զսոսա յայսմհետէ մինչև յաւիտեան ։
(Դոցէ զծածկեն վարագոյրն ։)

After they all have communicated, the Priest shall make the sign of the Cross over them with the sacred offerings, and shall say,

Give life to Thy congregation, O LORD, and bless Thine inheritance; cherish and exalt them henceforth and for ever.

The curtain is drawn again.

ԼՑԱՔ
L'TSAK.

The Choristers shall sing.

We have been filled, O LORD, with Thy goodness, in tasting of Thy Body and Blood. Glory in the highest be to Thee Who hast fed us. Thou Who continually feedest us, send upon us Thy spiritual blessing. Glory in the highest be to Thee who hast fed us.

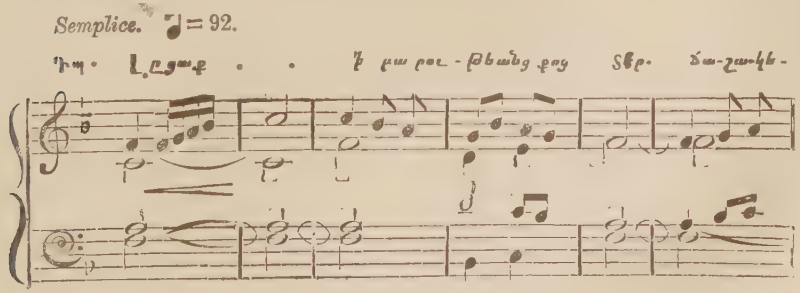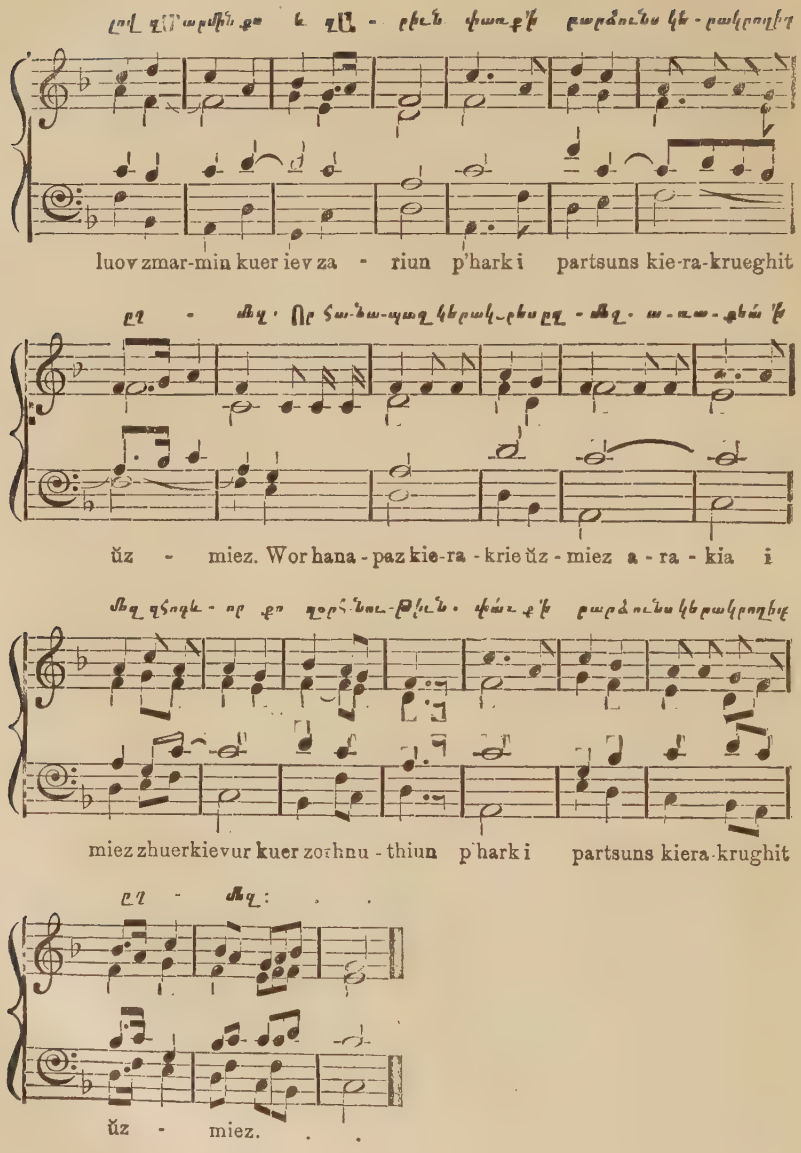

luov zmar-min kuer iev za - riun p'harki partsuns kie-ra-krueghit
ŭz - miez. Wor hana - paz kie-ra - krie ŭz - miez a - ra - kia i
miez zhuerkievur kuer zorhnu - thiun p'harki partsuns kiera-krughit
ŭz - miez. . .

Քահանայն առաւել ի ծածուկ. Գոհանամք քեզ, Հայր ամենակալ, որ պատրաստեցեր մեզ նաւահանգիստ սուրբ զկեղեցի՝ ապաստան սրբութեան, ուր փառաբանի սրբեալսուրբ Երրորդութիւնդ. ալէլուիա.

Գոհանամք քեզ, Քրիստոս Թագաւոր, որ պարգեւեցեր մեզ կենդանութիւն կենարար Մարմնով և Շրթամբ քով սրբով. շնորհեա քաւութիւն և քո ողորմութիւն. ալէլուիա.

Գոհանամք քեզ, Հոգի Ճշմարիտ, որ նորոգեցեր սուրբ կեղեցի. անարատ պահեա հաւատով Երրորդութեանդ յաւիտեանս մինչև յաւիտեան. ալէլուիա.

Meanwhile the Priest thus prays silently.

We thank Thee, Father Almighty, Who didst prepare for us the holy church, a haven of rest, and a temple of holiness, where the Holy Trinity is glorified. Alleluia.

We thank Thee, O King, Who hast vouchsafed to us life through Thy lifegiving Body, and Thy holy Blood. Grant us remission of sins and Thy great mercy. Alleluia.

We thank Thee O True Spirit, Who hast regenerated the holy Church. Keep her pure in faith in the Trinity henceforth and for ever. Alleluia.

Եւ ի՛ւր ևս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք.

Պոդ. Տէր ողորմեա.

Եւ ի՛ւր ևս հաւատով ընկալեալք յաստուածային, սուրբ, երկնային, անմահ, տնաւրատ և անապական խորհրդոյս, զՏեառն նէ գոհացարուք.

Deacon. aloud. Let us again pray to the Lord for peace.

Chor. Lord, have mercy.

Deacon. Let them who have received in faith the divine, holy, heavenly, immortal, immaculate, and incorruptible sacrament, render thanks unto the Lord.

ԳՈՀԸՆԱՄ·Ը
KUEHANAMK.

Chor. We render thanks unto Thee, O LORD, Who hast fed us at Thine immortal table, dispensing Thy Body and Thy Blood, to the salvation of the world, and for life to our persons.
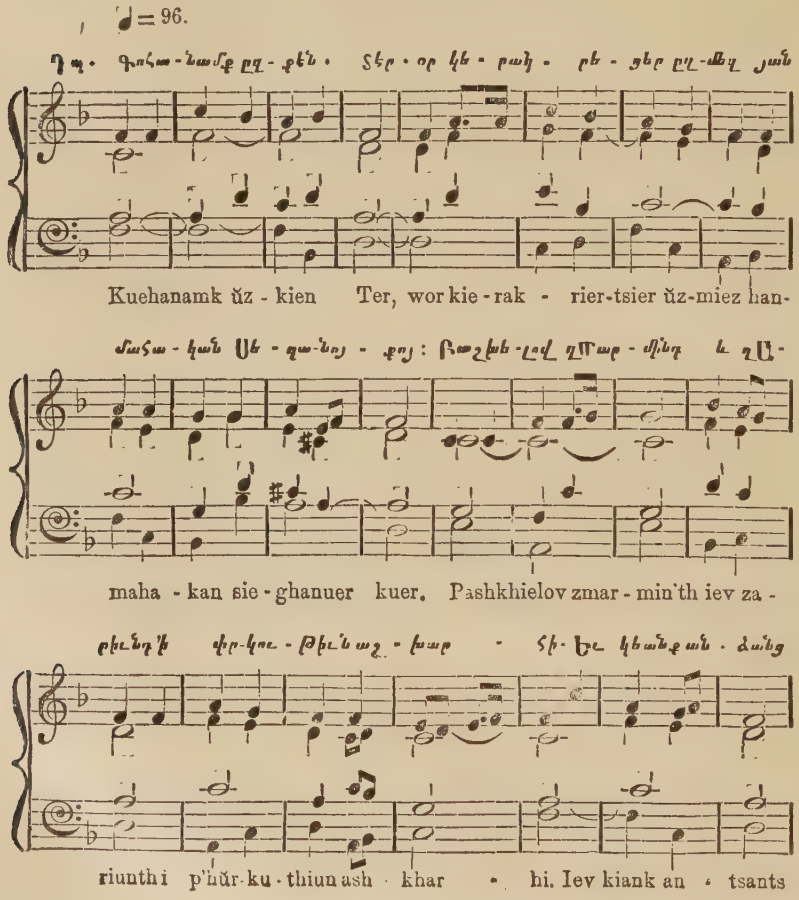
♩ = 96.
Գ ո · Գոհա - նամ ք ըզ - քեն · Տէր · որ կե · րան - րե - ցեր ըն - ծիւ յան
Kuehanamk ŭz - kien Ter, wor kie - rak - rier-tsier ŭz-miez han-
մահա - կան Ս ե - ղա - նոյ - քոյ : Բաշխե - լով զՄար - մինդ և զԱ -
maha - kan sie - ghanuer kuer. Pashkhielov zmar - min'th iev za -
րիւնդ քո - Թիւն աշ - խար - հի· Եւ կեանք ան · ձանց
riunthi p'hŭr-ku - thiun ash - khar - hi. Iev kiank an - tsants
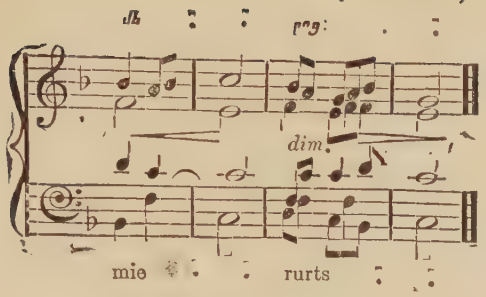
Մինչեւ երգէն Քահանայն ասացէ ի ծածուկ :)

Գոհանամք ղքէն Քրիստոս Աստուած մեր, որ զայսպիսի ճաշակումն բարութեանն շնորհեցեր մեզ ի սրբութիւն կենդանութեան ; Սովիմք պահեա զմեզ սուրբս անա ռասս, բնակեալ միօք ընդ առաուածային խնամոդդ : Հովեւեա զմեզ յանգաստանի կամաց քոց սրբոց և բարիոիրաց : Որով ամրացեալք յամենայն բանսարկուին ընդդիմութեանց, քոմ և եթ արժանի եղիցուք լսել ձայնի : եւ քեզ միայնոյ քաջ Հայազդի և ճշմարիտ հովուիդ հետեւիլ : եւ առ ի քէն ընդունիլ զպատրաստեալ տեղի յարքայութենանդ երկնից : Աստուած մեր և Տէր մեր և փրկիչ Յիսուս Քրիստոս Որ հաւրննաւ ընդ Հոգւովդ սուրբ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից ամէն :

Խաղաղութիւն ամենեցուն :

Ընդունին, անհաս, երրեակ էնդունելութեանդ, հաստիչ, ընդունող, և անբաժանելի միասնական սուրբ երրորդութեանդ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից ամէն :

While they sing the Priest shall say silently.

We render thanks unto Thee, O CHRIST our GOD, that Thou hast granted unto us this taste of Thy goodness, unto holiness of life. Through this keep us holy and without blemish, dwelling in us with Thy divine watchfulness. Pasture us, O CHRIST, in the green fields of Thy holy and beneficent will, by which, fortified against every attack of the adversary, we may become worthy to hear Thy Voice only, and to follow Thee alone, our mighty conquering Shepherd, and to receive from Thee the prepared place in the kingdom of heaven, O our GOD, LORD and SAVIOUR JESUS CHRIST, Who art blessed with the FATHER and the HOLY GHOST, now and always, to all eternity. Amen.

Peace be to all.

To the inscrutable, incomprehensible, Triune, Self existent, creating, embracing, and indivisible consubstantial HOLY TRINITY, belong glory, dominion, and honour, now and always, unto all eternity. Amen.

ԵԹԷ ԼԻՆԻ ԺԱՄԱՆԱԿ ԵՐԳԵՑՆ Ս ԻՄ Ի ՀԵՏԵԱԼՈՑ ԳԱՆՁԱՑ

If there is time, the Choristers sing one of the following hymns.

ԳՔՆԶՔ ՅՈՒԹԵՍՆ
KANS HYMNS OF THE RESURRECTION.

1. ԻՄԱՆԱԼԻ ԼՈՅՍՆ
No 1. IMANALI LUIS'N.

Th' inffable Light hath dawned to day.
The darkness of sin is cleared away.
Christ is risen and hell destroyed,
Souls imprisoned are released.
Christ is risen, the prisoners freed,
And expiated the debt of sin.
Christ is risen: renewing Adam,
Hath called him to his primal glory.
Christ is risen, hath given us life,
Hath abrogated the power of death.
Christ is risen: our Bridegroom of glory,
And hath clothèd us in wedding garments.
Christ is risen: the God of the heavens
Hath adorned us with endless glory.
Blest be the ineffable will of God,
Who hath taken pity on mankind.
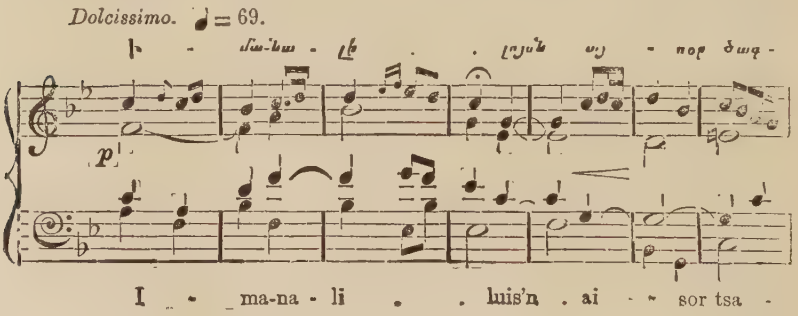
Քրիս-տոս յար-հաւ զԹիւր-յուեր խսյա-վիե
Chris-tos ha-riav zthŭr-juer khsja-vie
Քրիս-տոս յար-հաւ, զՔգե-րի ա-լ-սն փր
Chris-tos ha-riav zkie-rial-sun phŭr
Քրիս-տոս յար-հաւ, զԱ-դամ ՚նո-ր ս
Chris-tos ha-riav zA-tham nu-rue
Քրիս-տոս յար հաւ մեզ կեանս պար-գե
Chris-tos ha-riav miez kian's par-kie

Քրիս-տոս յար-հաւ փեա-յին մեր-փա
Chris-tos ha-riav pie-sain mier p'ha
Քրիս-տոս յար-հաւ Աստ-ուա-ծն բար
Chris-tos ha-riav Ast-wa-tsŭn par
Օրհ-նեմ ան-ճառ կամք Աստ-ուած այ
Ort-nial an-char kamk Ast-wats a
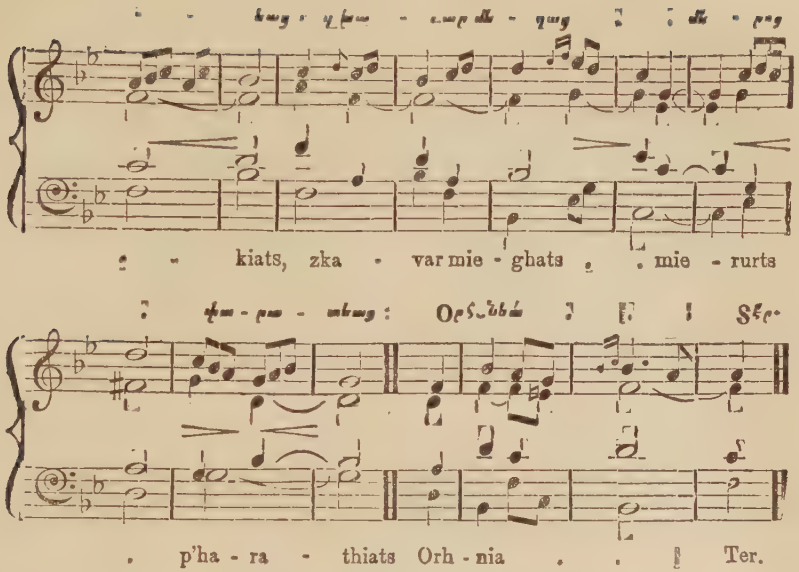
հաց· և զարդ-կե՛լ-եալ հո-գիւն ա-զա-տեաց· հար-սա-նիաց ·
riats iev zar-kie-lial huer-kis'n a-za-thiats. har-sa-niats

կեաց ըղ-գէր պար-տեաց մե-ղա-յըն քաւ-եաց ձանձ· ըղ-մեզ ան-վախ-ճան փա-ռօք
kiats ŭz-kir par-thiats mie-gha-tsŭn kha-viats. tsants zmiez an-wagh-chan p a-rok

գեաց· և յա-ւա-յէն փառ-սն հրա-տէր-եաց պը-սա-կեաց ·
kiats iev ha-ra-chin p'har-sn hra-vi-riats. pŭ-sa-kiats.

եաց· ըղ-զո-րու-թիւն մահ-ու խո-փան-եաց· յն · որ ղը-թա-ցաւ յաղ-ցս մարդ-
viats ŭz zo-ru-thiun ma-hu kha-pa-niats. in wor ku-tha-tsav has-kŭs marth-

ուց· ըղ-գե-ցայց և զմեզ հան-դերձ կայ-ին ·
rats zkie-tsuits iev zmiez han-thierts ka-in.

2. ՄԻՒ ՇԱԲԱԹ

No 2. Miashapath.

The day of rest, the sabbath, past,
Unto the grave the women came,
A—seeking—weeping bitterly—
The Jesus incorruptible.

Joyfully the Angel said,
Risen the Bridegroom, joy to you.
He, Whom they laid within the grave,
Hath risen incorruptible.

Shattered now the gates of Hell,
Broken the iron seals thereof,
The souls pent up in prison there,
Have freedom gained by grace of God.
The Marys thence, with gladness filled
To the disciples back returned.
To the pure band of eleven to give
The resurrection tidings glad.
Peter forth hied, and so Saint John;
Both hastening to the sepulcre,
The grave-clothes vain they there beheld,
The head band too, and were surprised.

The Seraph many-winged proclaims,
The joyful news, the Lord is risen.
The appointed place by Jesus fixed,
In Galilee they all collect.
At sight of Him, they all rejoiced.
With worship were they there confirmed.
From Christ receiving ordinance,
To walk the world quadrangular
To proselytise, and worthy make,
The sons of men for baptism;
To preach the Lord for evermore;
And glorify the Trinity.

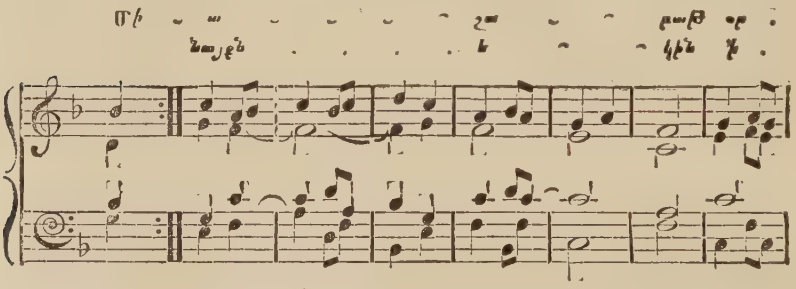

Mi a sha path wor
aik'n ie kin i

2. Զայրնեայ հրեշտակն ու
„ Tsai.niats hriesh.thak'n u
„ ա.ւե.սիս յա
„ a.vie this ha
3. Դրունք քո.խուերտ խոր
„ T'runk thŭr.jue.khuerts khuer
„ եր.կա.թի այնք
„ ier.ka.thi aink
4. Մա.րի.ամ.անք'ն ու
„ Ma.ri.am.ank'n u
„ ա.շա.հերտն ան
„ a.sha.kiertsn an
5. Ե.ղին Պետրոս և
„ Ie.lin Pie.truos iev
„ tha.na.iu i
6. Եւ սե.րով.քէն հա
„ Iev sie.ruov.păn huo
ա.ւե.սիս սեառն
„ a.vie.this thiarn
7. Որք և սե.սեալ ու
„ Work iev thie.sial u
„ կր.պա.գեալ հաս
„ kŭr.pa.kial has
8. Աշակեր սել զոր
„ A sha kier thiel zur
„ jan ar-niel mŭ
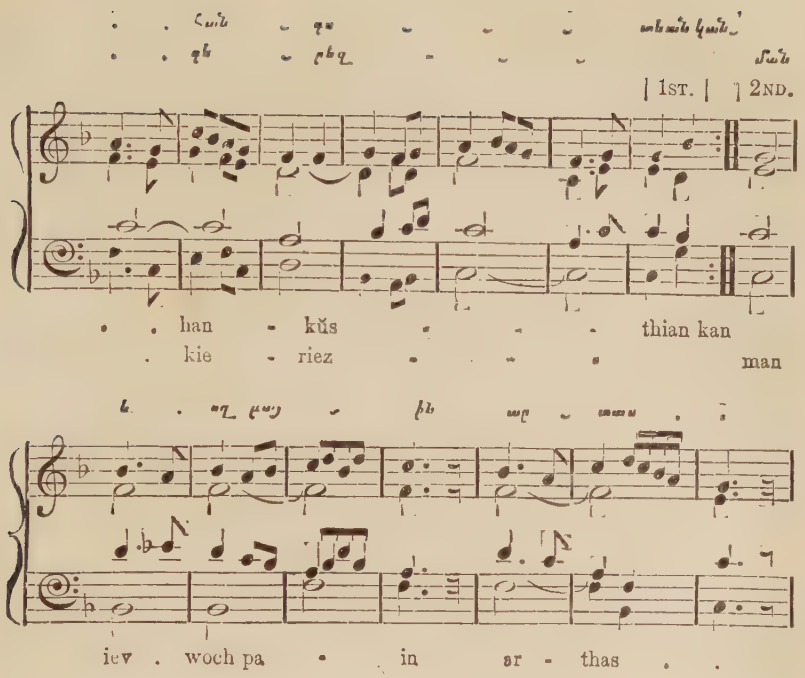
2. բա-խա-հան ձեզ
„ ra.kha.kan thies
„ բեաւ փե-սայն լաս
„ riav pie.sain
3. տա-հն-ցաե հնիքն
„ tha.kietsan
„ փշ-րե-ցան ։
„ p'hŭsh-rie-tsan
4. բա-խա-ցան առ
„ ra.kha.tsan ar
„ դբէն-դար-ձան ։
„ thrän.thar.tsan
5. սուրբն Ց-հան։ քն-
„ surp'n Ho.han ŭn-
5. գեր-եզ-ման
„ kie.riez.man
6. լաթև եան տայր
„ la.thiev ian thair
„ յա բոլ-թեան ։
„ knik'nha.ru.thian
7. խա-րա-յան եր
„ ra.kha.tsan ier
„ տա տե ցան
„ tha-thie-tsan
8 դիս մարդ-կան ար
„ this marth-kan ar
կր-տաւ-թեան
„ kŭr.thu.thian

2. զայնոր ե դին ի զե
„ zain wor ie thin i kie
3. հ։ գիքն որ անդ' ի նեղ
„ huer kik'n wor anth i niegh
4. տալ աւե տիս վասն յա
„ thal a.vic.this vas'n ha
5. ահ սին պաա անսն զայա
„ thie sin path.an'sn zain
6. Ցի սուս յա ռաչ եգեալ
„ Hi sus ha.rach ie.thial
7. ի Ք.րիս առսէն ա ռին
„ I Chris.to.să a.rin
8. զՏէր քա ռո զել միշտ յա
„ z Ter kha.ruo.siel mish'th ha

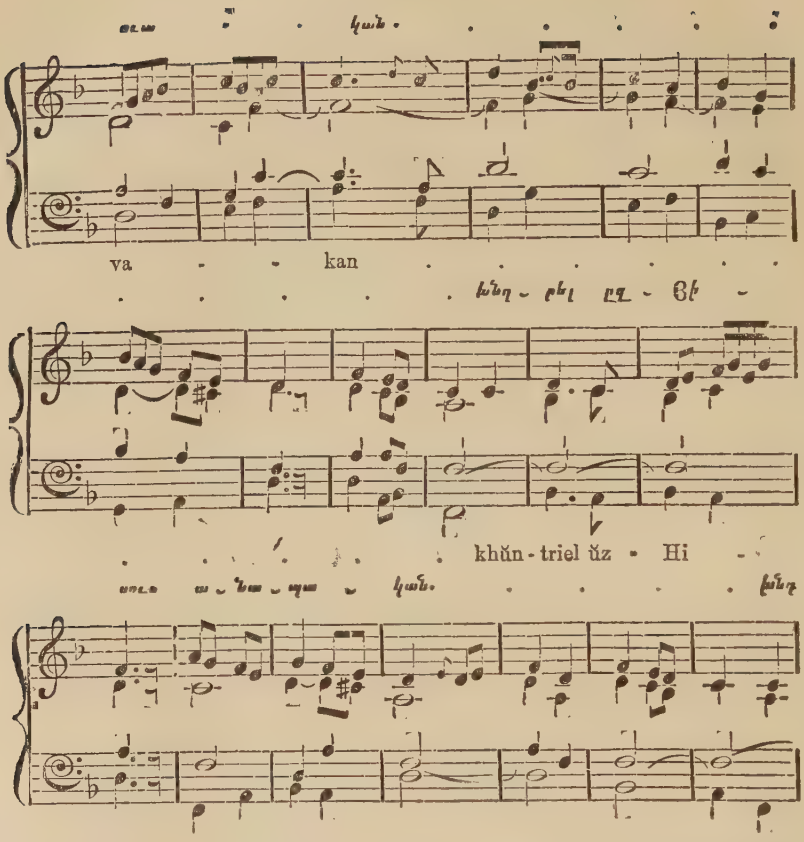

2. բեզ-մաննա յա-բուս-ցեալ ա-նապ-պա-կան· riez.man na ha.ru.tsial a.na.pa.kan
3. զնա-տան սեա-ռն շնորհ-իւ ա-զա-տե-ցան, zuu. tain thiarn shur.shiv a.za.thie.tsan
4. բուս-թեան մա-ջու ղաս-ուն-ային մե-տա-ռան· ru.thian ma.kuı tha.sun ain mie. tha.sau
5. ա-նային զ վար-շա-մակն և զար-մա-ցան· u.nain zvar.shan a.k'n iev zar.ma.tsan
6. պայ-մանի գալ-ւե ոյ ժո-ղո-վե-ցան p'hai.man i ka.lä.li.a jo.gho.vie.tsan [ankian
7. հրա-մանե եր-թալ յա-յսրհ չորք-ն ք ան-կեան hra.man iev thal hash.khar chu.riek
8. ք սեան, և գնա-ա-ս-տալ ե-ր-բոր-դուս-թեան· vie.thian iev p'ha.rŭ3.thal ie.rur.thu. thian

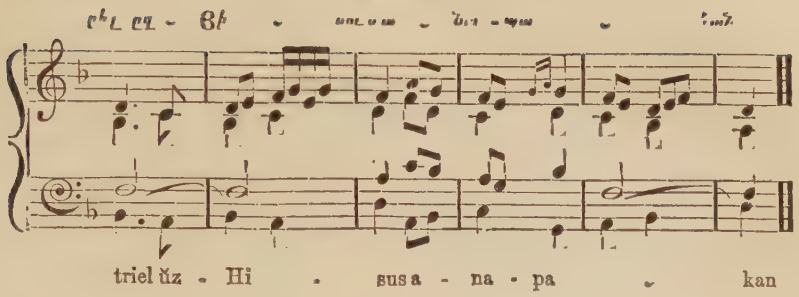

3. ԳՈՉԻՐ ՀՐԵՇՏԱԿՆ

No. 3. Kuecher Hrieshthak'n.

The angel cries at the tomb
Of Jesus' resurrection.
Women, why are ye frightened,
Why weeping seek the Living?
On Father's throne is seated,
Who on the Cross was lifted.
As when a man athirsteth,
Whom bitter wine delighteth,
In sepulchre though guarded
He living life attained,
He man and God revealed,
Freedom to us dispensed.

To petrine hand commending,
Gave resurrection's tidings,
In Galilee appointing,
The Lord ordained the awaiting
He evil spirits rebuked
The prince of death subdued,
The prisoned souls he freed,
He gifts of grace dispensed.
With hope who are advancing,
The word with faith professing,
Behold the Lord there, Loving,
Your souls with love consoling.

♩ = 76.
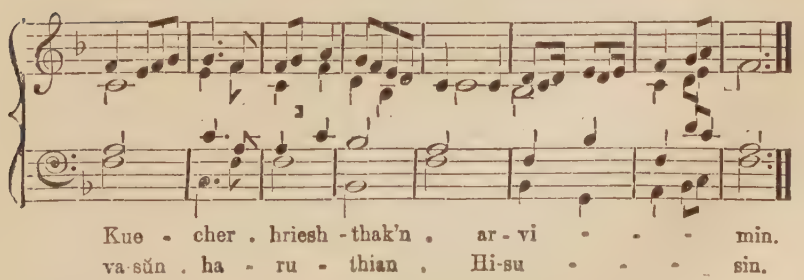
1. Բա֊բուն յա֊թոռ Հօր բազ֊մա֊լ ։
, Ra.pun ha.thuer Hor paz.mial
„Նա ի խա֊չին բ ւրձ֊ք֊ած՛ ալ ։
„ Na i kha.chin parts.ra tsial
2. Ի֊ տա֊պա֊նի ս֊ք֊նե֊ցաւ ։
„ I tha.pa.n՝ thŭk.nie.tsav
„ Ար֊թուն քնու֊թիւն֊ ն֊ա֊ ցաւ ։
„ Ar.thun pnu.thiun-ŭn sta.tsav
3. Գո֊վեա֊լ գնդին Պետ֊րո֊սեան ։
Kuovi՛al kun.thin Pie.tio.sian
3. տա֊լ ա֊ւե֊տիս յա֊րու֊թեան ։
„ Thal a.vie.this ha ru.thian
4. Ո՞ր֊ չար այ֊սուր֊ն սաս֊տեաց ։
„ Vor char ai.suert.sŭn sasth.iats
„ զ֊ի֊շ֊խան մ՛ա֊հու հա֊լա֊ծեաց ։
„ Zish.kan ma.hu ha.la.tsiats
5. Բա֊բուն֊ք բա֊նի֊ն հա֊ւա֊տով ։
„ Ra.punk pa.nin ha.va.thov
„ փու֊թա֊ցա֊րու֊ք մեծ յոյ֊սով ։
„ phu.tha.tsa.ruk miets hu.sov

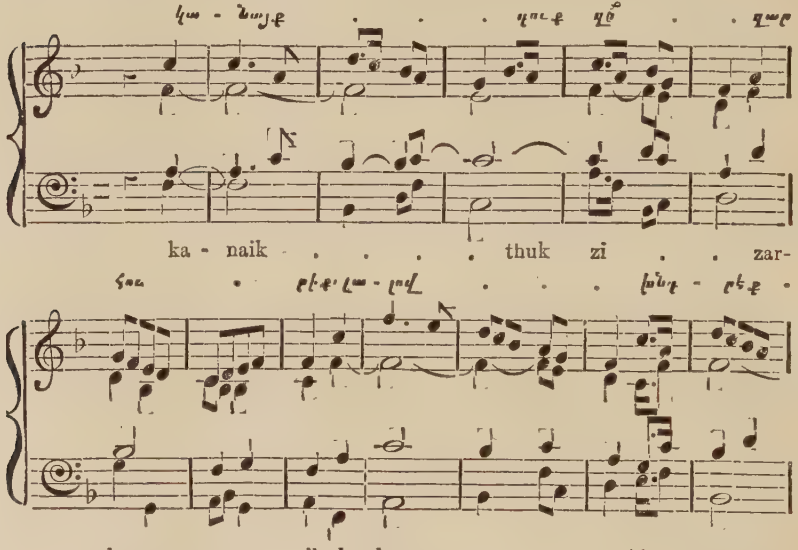

2. որ պէս ըզ֊մարդ ծա֊ռա ւեալ ։ զա ռն զի ն֊եաւ
„ Wor. pess ŭz. marth tsa. ra. vial tha. rŭn ki.niav
3. Աստ ուած և մարդ ծա֊նաւ ցաւ մեզ փր կու թիւն
„ Ast wats iev marth tsa.nu.tsav miez phŭr. ku.thiun
4. ի գ֊ա լի լեա եր սահ ման ։ անդ եր ե զեալ
„ i ka.li.lia er sah.man anth er i lial
5. զ֊գե րալ հո գիսն ա զա տեաց ։ ա ւանդ ա ռա քեաց
„ zkie.rial huer kisn a.za-thiats a.vanth pa riats
6. զ Տէր-ն֊ա ս֊ք֊ան֊չ֊ան սի րով մր խի թա բե
„ zTer ŭn thie.sek anth si.rov mŭ.khi tha ra
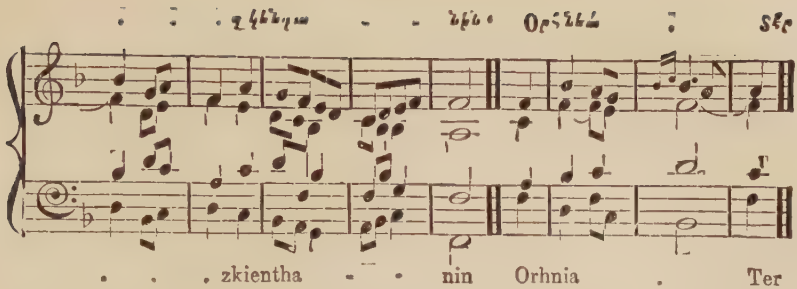
ՅՈՐԵԱՒ ԸՐԴԵՑՆ

ՎԱՐ ԵՐԳԻ ԵՒ ԵՂԱՆԱԿԻ ՎԵՐԱՅԻՆ ԳՈՆՅԻ

Յարեաւ արքայն երկնային · եգեալն ի դերեզմանին · իջեալ յերկնից տեսչա՛ ւն . տայր աւետիս մարդկային · յարեաւ խաչեալն ի փայտին · խոցեալ ձեռամբ զինուորին · մի լայք կանայք տրտմագին · մեռեալ Յիսուս կենդանին ։ Յարեաւ եգեալն ի ադպան · անմահ և անապական · յաղթեաց մահու բռնու՛ թեան · փրկեաց պերեալն ամենայն ։ Յարեաւ և զմահ կործանեաց · դիշխան մա՛ հու ըսբռնեաց . յոյս յարութեան պարգևեաց · մեզ յանիծից ազատեաց · Յար՛ եաւ մարմնովն նորին Ադամ · յարոյց ընդ ինքեան հինն Ադամ . որով ցնծայ յարա՛ ժամ · յախքատ բնութեան լեալ փարթամ · Յարեաւ ի մէջ գիշերին · լուսա՛ ւոն ամենոյնի · Յիսուս մեռածին որդի · ի՛ հօրէ ամենակալէ · Յարեաւ ի կնքալ վիմէ · ծնեալ ի կոյս յարգանաւ · գաւակիբան ուրախ առնէ · ի քարոզել յու՛ դարիկէ · Յարեաւ յոյսն տրտմածոց · յարութիւն հոգւոց · արքայն հրեշտակաց վերնոց · և Տէր ամենայն շնչոց · Սատակիկ հիացմամբ իջեալ · հրեշտակն ի վիմին բազմեալ · ահաբեկ եղեն ոստիկանք · պահապանքն որպէս մեռեալ ։

No 4. Hariav Arkhain.

(This is sung to the melody of the preceding hgmn.)

The King of Heaven is risen,
Who in the grave was placed.
Angels from heaven descending,
Glad news to men were giving.

Whom on wood they crucified,
By soldiers pierced, hath risen,
Women, weep not in sorrow,
As dead, the living Jesus

Whom they entombed hath risen,
Deathless, incorruptible,
The power of death he conquered,
Th' imprisoned he delivered,
Destroying death, he's risen,
The prince of death has prisoned,
Us hope of resurrection
He grants and frees from curses,
New Adam risen in body,
The old with himself raising.
Whereby his needy nature
Enriched rejoices ever.
While yet 'tis night He's risen
Light giveth he to all men.

Jesus the Son the one born.
Of the Father eternal.
To preach he them ordaineth
Rejoicing his disciples
From virgin he that was born,
From sealèd tomb he riseth
Creation's Hope hath risen
Of all, the resurrection.
King he of fire formed heaven's host,
King also He of all breath.
With awful terror descending,
Upon the rock the angel,
The guards became like dead men,
A trembling terror seized them.

5. ՅԱՐԵԱԻ ԿԵՆԴԱՆԻՆ

No. 5. HARIAV KIENTHANIN

The Living is risen, the Master Divine, inscrutable Light;
Co-essential Son! descender to hell, to the prison dark.
Wondrous risen He, from the hidden cell, from abysmal depths.
Liberating them, whom he there had found, in the hollows dark.
Risen the Divine, Jesus the One born, the deathless alive.
On the third day he, on holy Sunday, after the Sabbath,
Rising in the dark, in early morning hour, while yet it was night.
Raiseth He with Him, human nature too, returning to life.
O Thou deathless King, seated on the throne, death Thou didst accept.
Deathless e'en in death, trampling down that death, giv'st us deathless life.
Seated on Thy throne, Deathless, Calm, Divine, Universal King.
Th' angel chief cried out, Why seek ye in death, Him of deathless life?
Deathless, throned on death, dispensing deathless life, Glorious, Divine!
Behold, Lord, give us life.
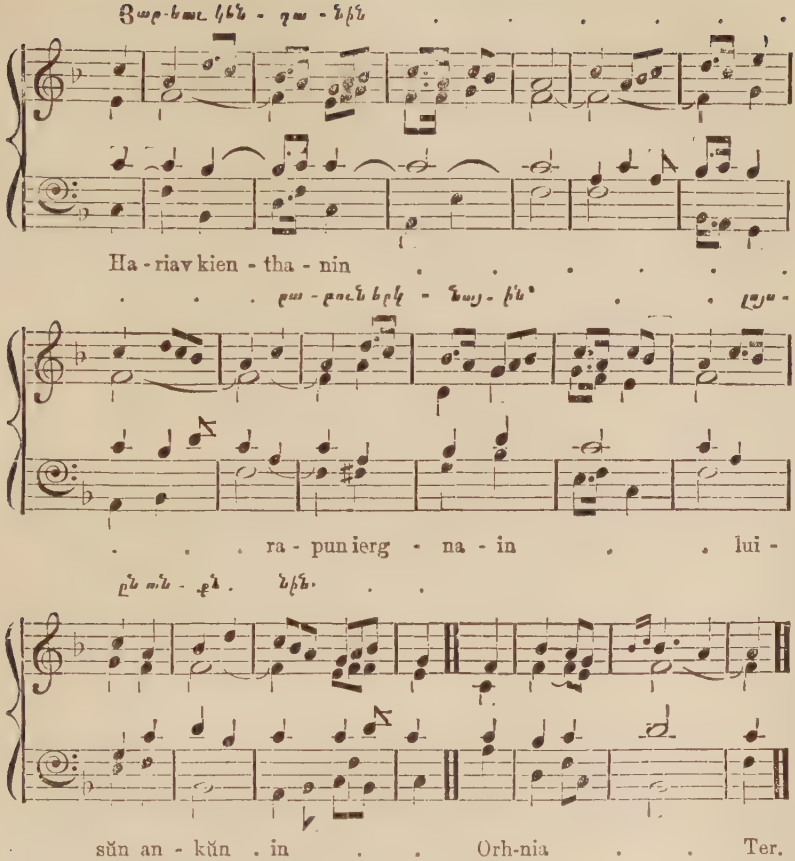
2 Իս կակից Որպինի՛ջեալն՝ ի ոտսրին՝ բանս խաւարչին ։
„ I zkakits worthin i chialn i sturin panth khavara-in
3. Ցարեաւ հրդաշալին՝ ի գը քոյ նեքին՝ խորոյն անկնին ։
„ Hariav hrashalin i kŭpur nierkin khueruertsn ankŭnin
4. Ազատեալ զնուսին զորս անդ էին՝ ի գրոյ խաւարչին
„ Azathial znursin zurŭs anth äin i kŭpur khavarin
5. Ցարեաւ ազանչելին՝ Յիսուս միածին անմահ հինդանին ։
„ Hariav zkanchielin Hisus miatsin anma kienthanin

6. Յաւուր երրորդին միաշաբաթին՝ ի սուրբ կիւրակէն
„ Havur ieruhrthiu miashapathin i surp kiurakin
7. Յարեաւ ի խորին՝ ժամ առաւօտին՝ ի մէջ գիշերին ։
„ Hariav i kuorin jam aravothin i mech kisherin
8. Յարոյց իւրովն՝ զքնութիւն մարդկայինն ի կեանս վերստին ։
„ Haruits i ruevŭn i spnuthiun marthkain i kians vierŭsthin
9. Թագաւոր անմահ՝ քաղցեալ իսկ ի գահ՝ յանձն առեր զմահ՝
„ Thakawor anma pazmial isk i ka hansu arier ŭzmah
10. ՚Ի մահուն անմահ՝ կոխելով զմահ՝ տալ մեզ կեանս անմահ ։
„ I mahun anma kuekhieluov ŭzmah thal zmiez kians anma
11. Գոլով քո անմահ՝ անպարտ առ ի մահ՝ խափանել զմահ ։
„ Kuelov kuer anma anparth ar i ma khapaniel ŭzmah
12. Նստեալով ի գահ՝ անդորր և անմահ՝ հանուրց վերնագահ ։
„ Nŭsthieluov i ka anthurŭr iev anmah hanurts viernakah
13. Զինուորացն ի պահ՝ կանանցն անմահ՝ կայ ընդ պատկայ ։
„ Zinworatsn i pah՚ ka nansŭn anmah ka՚in patsakah
14. Պետն ճայնեաց զանմահն՝զի ինդրեք գուք մահ՝ զկենդանին անմահ՚ ։
„ Pieth՚n tsainiats zanmahn zi khŭntrek thuk mah ŭzkienthanin anmah
15. Գահ անմահն ինձ՝ սալով զկեանս անմահ՝ մեզ փառս առաքեցահ ։
„ Ka anmahŭn i ma thaluov zkians anma miez p՚har՚s arachakah

Ահա գիւտ ըզմեզ Տէր ։
Aha kietsur zmiez Ter.

4. ԳՐԼՈՎ ՂԱԶԱՑԻՆ.

Ըստ եղանակի ըստ եղանակի վերոյիշեալ գանձի ։

Գոլով ողբայքին ։ կանայք սիրելին ։ Ցիսուսի փրկչին ։ Իւղաշ առն շ քե ին ։ ի ինկել զմահին ։ Առաւօտ յ բանին ։ Եւ տիսանէքին ։ զսիսկ Տրե շաւակին ։ Նստեալ ի վիմին ։ Ձայնէր առ նոսին ։ զհրեշտ տրամագին ։ ղ Յիսուս ։ մեռածին ։ Յարեաւ կեն ։ դանին ։ յարեաւ աքան չելին յարեաւ Հաւատացին ։ Տեսէք ։ զտեղին ։ զոր ատա ։ Թաղե ։ ցին ։ զհաւչեալ կենդանին ։ Երթայք առ վէմին ։ աւետիք նմին ։ և եղբարց նորին ։ Թողուլ ղ տրամութիւն ։ երթալ ի լերին ։ ի Գալիլեացին ։ Ցանկարծ երեւեալ ։ ի միջի կացեալ ։ ողջոյն տուեալ ։ զՁեռանցուցեալ ։ զդողն բացեալ ։ զոր տիգաւ խոցեալ ։ Ինուա փչեալ զՀոգին սուրբ առեալ ։ ի չխոնես կացուցեալ ։

No. 4. Kaluov Wuokhpain.

(This is sung to the melody of the preceding hymn.)

Lonely women they, lamenting they came, Jesus the Saviour.
Scented oils they brought, to incense the Corpse, of the Word of God,

They a vision saw, of the Angel there, seated on the stone,
Crying to them loud, Mournful why weep ye, Jesus the One born,
Living hath He risen, risen the divine, faithful hath he risen.
Here the place behold, here they Him entombed, crucified alive;
To (Peter) the rock, to his brethren too. give the tidings glad.
Sorrow to forsake, to the mount proceed, that in Galilee.
Sudden He appears, with tender salute, standing in their midst,
Showing them His Hands, exposing His Side, where the spear had pierced.
The Holy Spirit gives, breathing on to them, princes consecrate.

5. ԱՐԻ ԵՍԱՅԻ

No. 5. Ari Iesa-i

Rise thou, Isaiah, with loud voice proclaim,
Prisoners, come forth from darkness redeemed,
For the Lord the King, our Saviour hath come;
Rise up, delay not in the lightless depths.
Him the True behold, by Jonah typified,
Who releases you from affliction sore.
Joel, now rejoice, who didst woe repeat.
With dances select, Amos, be thou glad.
Amiable thou, Daniel, rejoice,
For Angels captive are, to captivity's Son.
Blest Ananiaites sainted children ye,
Who by fire were proved, and were conquerors found.
Fore-runner that wert, Johannes, rejoice.
See revealed the Lamb, bearer of all sins.
Gather, all ye hosts, with Him all ascend,
Whom the Cross hath freed,— see it in his hand,
Conqueror in war is your Sovereign,
From bonds of evil he delivered you.
Let us glorify Him who this performed.
Our Lord having risen, with glory ascends.
Thanksgivings be to him now and evermore.
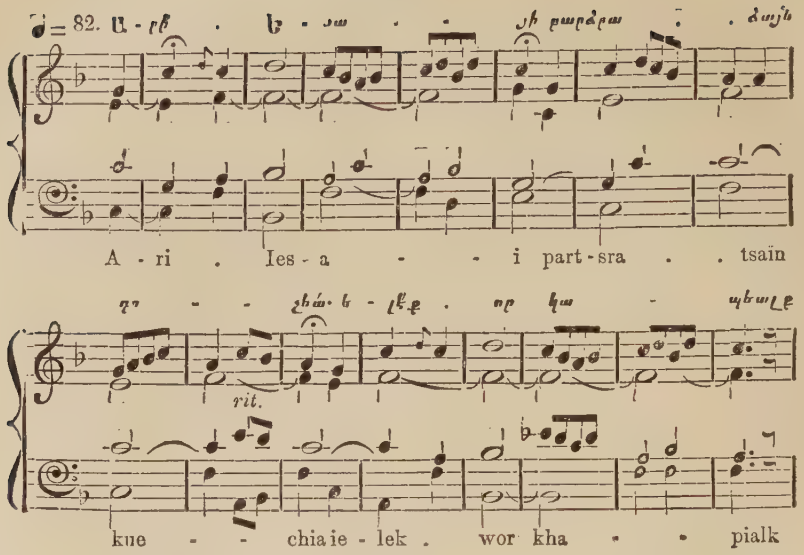
1. Ջի ՝ներ թագաւոր մեր փրկիչ եկեալ · արևը մի յամեք
„ Zi Ter thakawor mier phŭrgich iekial arik mi hamek.
2. Յովնան նախատիպ ոչ զշշմարիտդ · ոչ զքեզ ազատե
„ Huovnan nakathip thiez ŭz chŭshmarithŭth wor zkiez azathă.
3. Յովել րախացիր որ զվայն կրկնեցիր · պարո ջ ընտրելոցդ
„ Huevel rakhatsir wor zvain kŭknietsier p'haruk ŭntrieluertst.
4. Ա յրդ յանկալի Դանիէլ խնդայ · օրդիդ գերութեան
„ Airŭth tsŭngali thaniel khŭutha worthit kieruthian
5. Երանեալ մանկունք սուրբ Ա նանիեանը · որ հրով փորձ ցաք
„ Ieranial mangunk surp ananiank wor hrov p'hurtsrietak
6. Յովհաննէս եկեալ յառաջ կարապետ , տես զմեղաց բարձող
„ Hohannes iekial harach karapieth thies zmieghats partsogh
7. Գուղդք ժողովեցէք ընդ նւր վերացիք խաչիւ փրկեցաք ,
„ Khuuthŭk joghovie tsek ŭnth iur vieratsik khachiv p'hŭrgietsak
8. Յաղթող ի մարտի ունիք թագաւոր · որ դատապարտեաց
„ Haghtogh i marthi unik thaka wor wor thathaparthiats
9. Եւ զձիկ ազատեաց ի չար կապանաց · փառս տացուք նմա
„ Iev ŭztsiez azathiats ichar papauats p'harŭs thasun nema
10. Տէրն մեր յարուցեալ փառօք վերացեալ · որոմ գոհութիւն
„ Ter'n mier harutsial p'harok vieratsial worum kherkuthiun
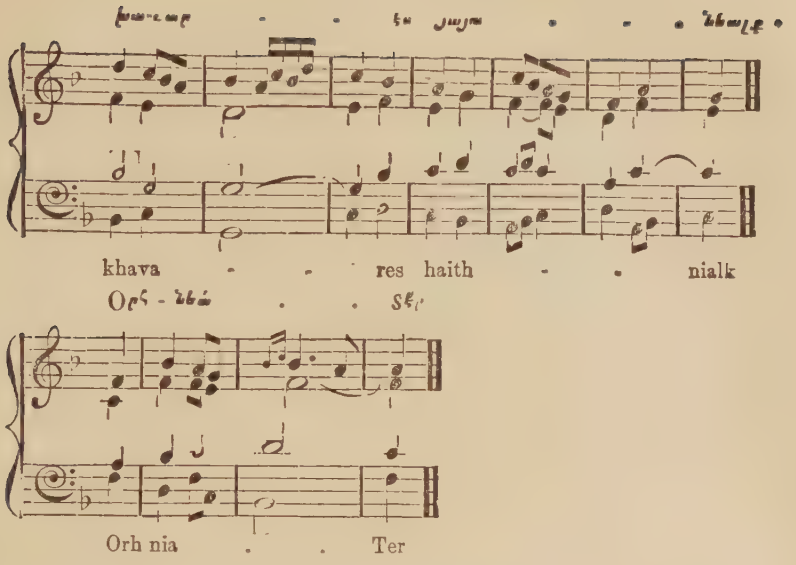
2. ի խոր խաւարիդ ։ 5. զերծոյղ հրակերպիցն ։ 8. տեսէք զայն ի ձեռս ։
„ i khuer khavarith. „ kieruoghs hrakiərpitsn „ thiesek zain i tsier's
3. ի նեղութենէդ ։ 6. և յաղթօղ գոտաք ։ 9. զձեր զկապօղդ .
„ i nieghuthienäth „ iev haghtogh kŭthak „ ztsier ŭzkapogh'th
4. ամովս ցնծացեր ։ 7. Գոռաձն քաջուցեալ „ wor zain nierkuetsiats
„ amovs tsuntsatsier „ karŭn kuer tsutsial
11. ասէմ և յանապազ — aijm iev hanapaz

8. ՄԵՆՔ ՀԱՌԱՋԱԿՈՑ

No. 8. Miets Harachanok.

Lamenting loud-voiced, to the tomb the women came
That morn with incense sweet, the body to incense.
The tomb approached, they dare not cry thro' fear of Jews,
But mute with bitter tears, their grief the women shew.
The troop of soldier guards before the tomb down fell,
Unconscious all, through terror of the angel chief.
Upon the rock, the angel brilliant they beheld,
To all mankind forth trumpeting the tidings glad.

Rejoice, O women, why weep ye for him who lives?
Whom buried they, with glory he uprose at night.
Of him the Holy Dead, behold the useless grave,
The clothes within the hollow stone all folded placed.
Within the garden seeing Jesus, Mary cries,
Lamenting thus unto him, O, where is my Son?
Unto his Virgin Mother answer gave the Lord,
Speaking to her that so he might relieve her souls grief.
O Mary, why weepest thou so bitterly.
I am the Master, Jesus, who on wood was crucified.
Daughter, from my [pierced] side approach me not, he said
To Peter, to the band, relate this vision strange.
To Galilee proceeding they all should there collect;
Me there will they behold, and there will they rejoice.

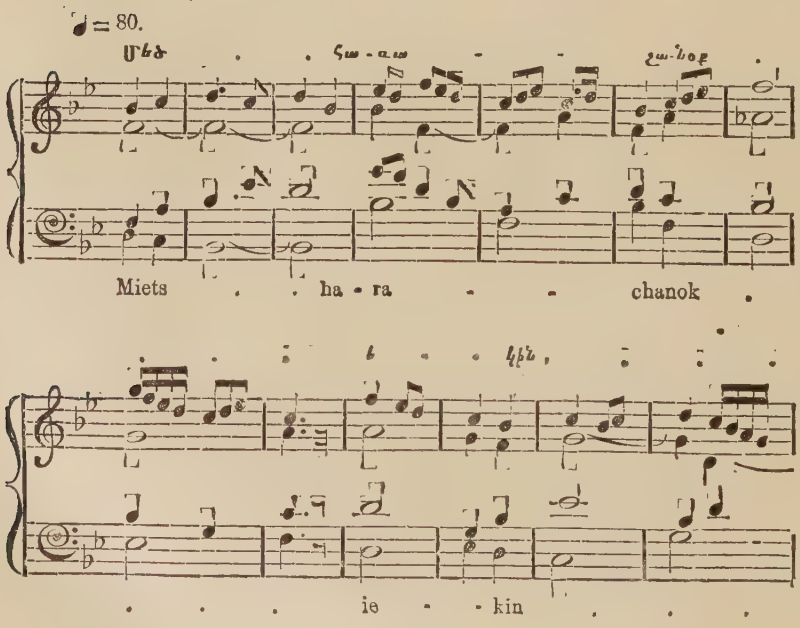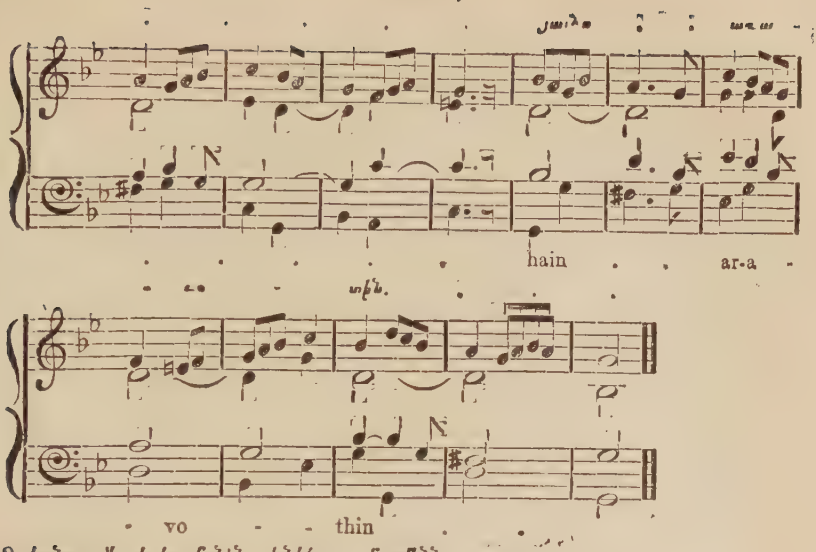

2. կանայք ի գերեզմանն • խնկիլ ըզմարմինն •
„ Kanaik i kieriezmanin khŭnkhiel ŭzmarmin
3. կանայնք յերկիւղէն հրեից ողբալ չէշ խէին •
„ ranair hierkiughän huräits wuokhpal chishkain
4. հանդիպ սուրբ գերեզմանին դառն արտասուէին •
„ Han thep surp kieriezmanin thrŭn arthaswain
5. Բամբ զինուորականն դասուն առ գերեզմանին•
„ Ramp zinworakan thasun ar kieriezmanin
6. յահէ հրեշտակ ապեթին անկեալ թմրէին •
Haha hrieshthakapiethinankial thŭmräin
7. ցեսին զլուսափայլ հրեշտակն ի վերայ վիմին
„ Thiesin zlusaphail hriesthakn i viera vimin
8. փող աւետաւոր հնչէը որդւոց մարդկաին•
„ puogh aviethawor hŭnchar worthuerts marthkain
9. Ով կանայք ,ուրախ լերուք , զի յայք գկենդանին ,
„ Wuov kaniak urakhlieruk zi laik zkienthanin
10. Թագեալն յարեաւ փառօք ի մէջ գիշերին •
„ Thaghialŭn hariav pharok i mech kisherin
11. ցեսէք զգերեզմանն ունայն , այն սուրբ մեռելին •
„ Thiesek zkieriezmanŭn unain ain surp mierielin

12. զկաաւն և թափոր ծալեալ ի վիմափորքին ։
„ zktha wun i thapor tsalial i vimaphurin
13. Մարիամ տեսեալ զՅիսուս մէջ պարտիզին ։
„ Mariam thiesial ŭz Hisus i mech parthizin
14. ողբալով ձայնէր առ , նա ճւրկ իմ որդին ։
„ wukh p'halov tsainer arna ura im worthin
15. Տէրն պատասխան առնէր մօրն իւրոյ կուսին ։
„ ter'n pathaskan arner morŭn uruer kusin
16. խոսելով ընդ նա բառնայր ըզտրտմանք թխւնս որթին ։
„ khosieluov ŭnth na parnair zthŭwrthmathiun sŭrthin
17. Ով դու Մարիամ , ընդէր լաս կողկողագին ։
„ wuov thu mariam ŭnther las kuokh kueghakin
8 ես եմ վարդապետն Յիսուս խոչեալն ի փայթին,
„ Ies iem varthapieth'n Hisus khachial i phaithin
19. Ցիս ի՞նչ ծիրձենաք , ասէր դուստր կաղատին
„ his mi mier tsienar aser thusther koghatsin
20. գնգին Պետրոսին պատմեա տեսիլք ահագին ։
„ Khŭnthin Pietrosin pathmia zthiesilŭth aghakin
21. Զի ի Գալիլեա երթալ անգր ժողովին ։
„ zi i Kalilia ierthal anthŭr joghovin
22. անգ տեսանիցեն զնա՛ և ուրախ լինին ։
„ anth thiesanitsien ŭzzis iev urakhlinin

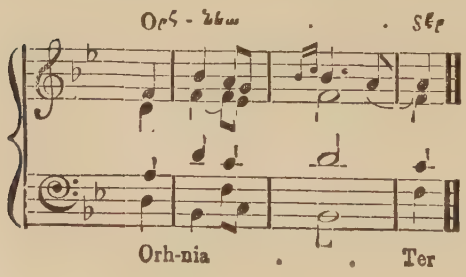

ՅՕՂԴ
[ՀԱԳՍՈՂՏԵԱՆ]
Tsogh't Wor I Kuit.
[For the Departed.]

The dew that from Thy side distils,
Shall heal the souls of them that sleep.
Their dust of death it shall bedew
To sprout on the last day to life.
With voice whose sound conferreth life,
Summon them, Lord, unto Thy life,
And range them with Thysaints in rank,
To hymn with angels praise to Thee.
Instinct with life, man's nature shrunk
To dust of death thro' trespasses,
But He th' Immortal by His death,
To grace of deathless life recalled
They who through baptism of the font,
With Thee in death are sepulchred,
Upraise with Thee in glory, Lord,
With splendour rivalling the Sun,

Thy Kingdom where the righteous shine,
Where anchorites their rest attain,
Where martyrs are with crowns adorned,
And virgins light their virgin lamps,
There too enroll with them, O Lord,
Those who confess Thee God Supreme.
In righteousness be they not judged,
But in Thy mercy be forgiven.
Humility ineffable,
Was Thine, accepting burial, death.
The sons of men, in Thee with faith,
Who fell asleep, Thou didst upraise.
Now too upraise in righteonsness,
Them too who sleep, in mercy raise,
That living lips may praises hymn
To Father, Spirit, and to Thee.

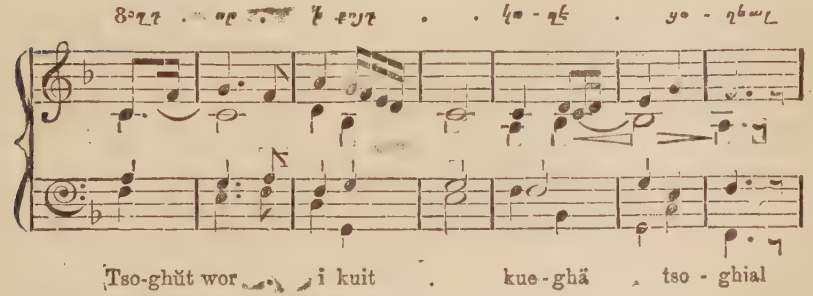

2. Իւ-ցեալ զբնութիւնս կենաց ունող
„ Iutsial zpnuthiuns kienats unogh
3. Փայլին արդարքն յարքայութեանն
„ Phailin artharkn harkaiuthian
4. Քո անպատում խնարհու թեամբդ
„ Kuor anpathum kuernarhuthiamp'th
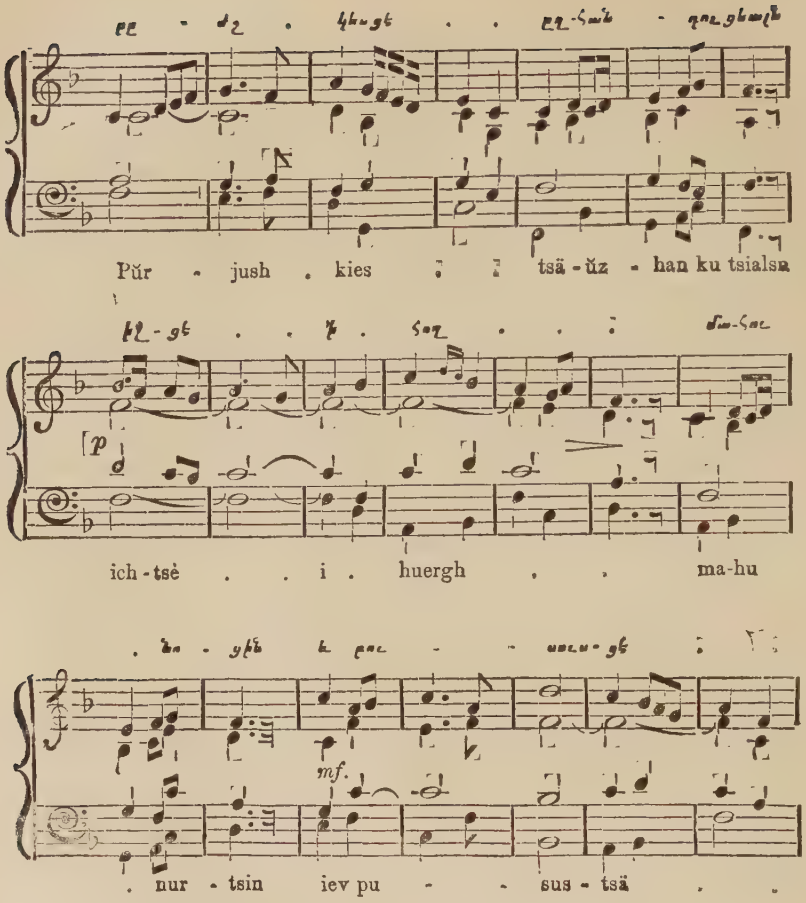
2. դարձոյց յանցանքն ի մահու հոգ. իսկ անմահիդ աշխարհաբար ընդհեաց դարձեալ
„ thartsuits hansankn i mahn huergh isk anmahith mierieluthiun shnorhiats thar
3, և. ճգնաւորքն ի հանգստեան · մարտիրոսքն պսակին և կոչանդակ [tsial
„ iev chuknawurkn i hankustian marthiruoskŭn pŭsakin iev kusanats
4. որ թաղեցար աշխարհիս ամբ. և յարուցեր յորդւոց մարդկան արք հաւատով
„ wor thaghietsar mierierluthiamp iev harutsier worthuerts marthkan work hava.
[thov
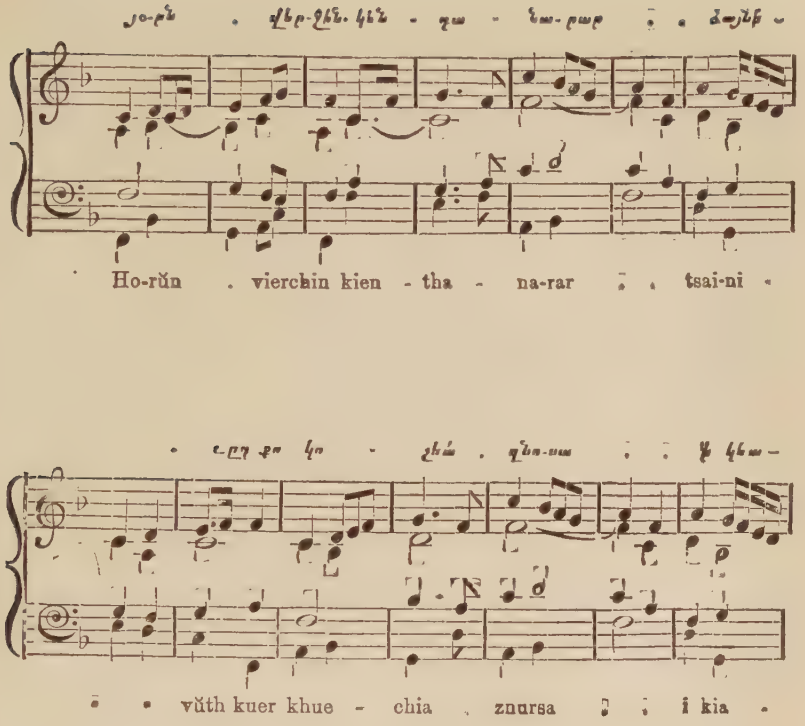
2. զանմահութիւն . զորս են ընդ քեզ թաղեալ մաշուածմբ աւազանին . մեր-

„ zarmahuthiun zurŭs iem ŭnth kiez thaghial mahwamp avazanin mŭker-

3. լապտերք վառին . դասեցոյ Տէր ընդ նոսին որք զքեզ Աստուած խաստո-

„ lapthierk varin thasietsur Ter ŭnth nursin wurk zkiez Astwats khosto-

4. ի քեզ անկան . յարի՛ւ զմեզ արդարութեամբ և զննչեցեալսն ողոր -

„ i kiez ankan haruer iev zmies artharuthiampiev znŭnchielsialsn woghor.
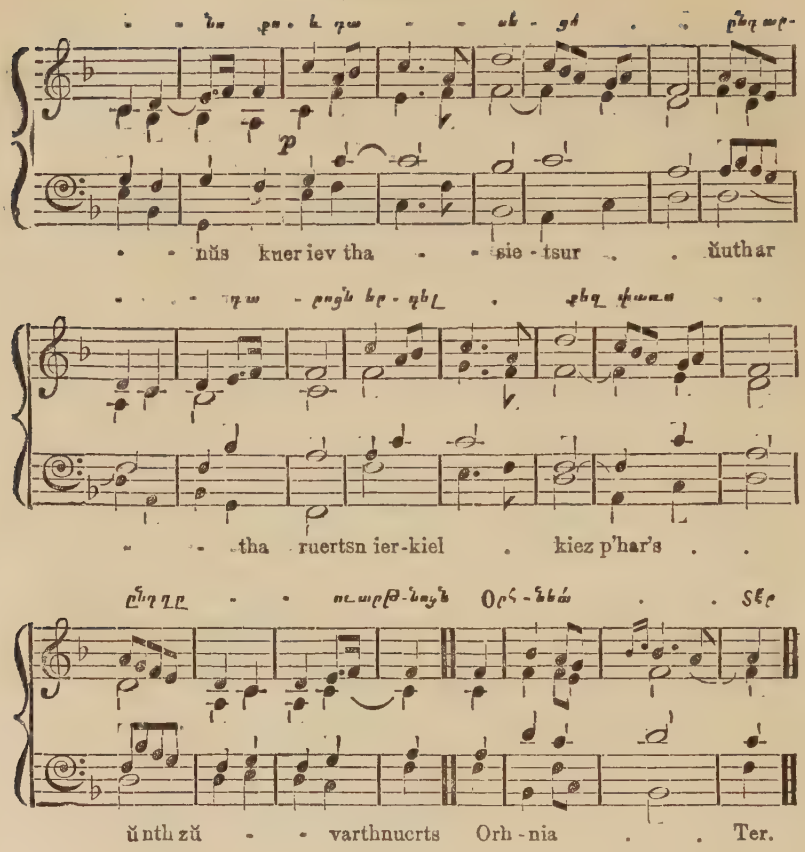
2. ... thuthiamp haruer ŭnth kiez kuerin p'harok ariekakan nŭman lusuov

,, thuthiamp haruer ŭnth kiez kuerin p'harok ariekakan nŭman lusuov

3. ... varin artharuthiamp mi thatsiestsin ail kŭthŭthiamp kuer khaviestsin

,, varin artharuthiamp mi thatsiestsin ail kŭthŭthiamp kuer khaviestsin

4. ... muthiamp zi kienthaniatsŭs pieranov thatsiu kiez p'har's ŭnth Hor huerkov.

,, muthiamp zi kienthaniatsŭs pieranov thatsiu kiez p'har's ŭnth Hor huerkov.

(Ա՛պա ջուր բերուի եւ նա լուացեալ ձեռս իւր, դնէ Քահանան զՄաղթանոցն ի գլուխ, եւ բացանի վարագոյրն :)

Ուխ. Օրհնեա՛ տէր:

Then water is brought, and, after washing his hands, the Priest shall put the mitre on his head, and the curtain is drawn aside.

Acol. Bless, Master.

Քահանայապետն ապա զԱւետարանն առնէ ի ձեռս իւր : Եւ երիցս երկրպագեալ հանդիսաւորեալ զսեղանն համբուրէ : Եւ իջանելով ի վերայ (Հանդերձ Սարկաւագաւն) խոսի զաղօթս ի ձայն :

And now the Priest shall take the Holy Gospel in his hands, and worshipping three times, he shall kiss the holy table. Then, preceded by the deacon, and descending into the church he shall say this prayer aloud.

Priest. O Lord, Who blessest them who bless Thee, and makest them holy that put their trust in Thee,

[*Chor.* Blessed be God.]

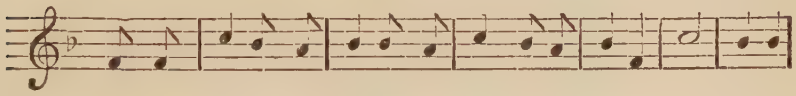

Որ օրհ - նիս զայ - նուր-սիկ ուիլ օրհ - նիեն ըզքեզ Տէր և ապրք առնես
Wor orh - nies zai - nur-sik uilk orh - nien ŭz-kies Ter iev surp arnies
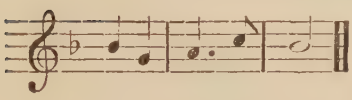
զհսա - ծիալս ի քեզ
zhusa - tsials i kiez

Պա. Օրհ-նեալ . . է Աստ - ուած :
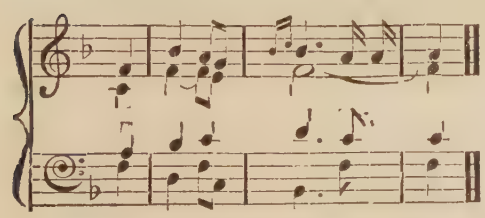
Chor. Orh-nial . . ā Ast - wats

Priest. Give life to Thy congregation, and bless Thine inheritance: Keep whole the fulness of Thy church.

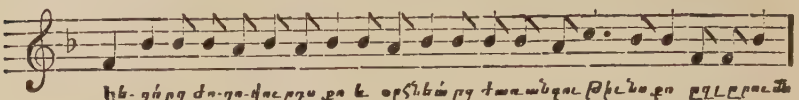

Kietsur ŭzjoghowurthŭskue iev ornia ŭz-ja-ran-kuthiunŭs kuer ŭzlerum'n

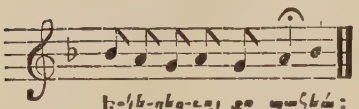

iekieghietswur kuer pahia.

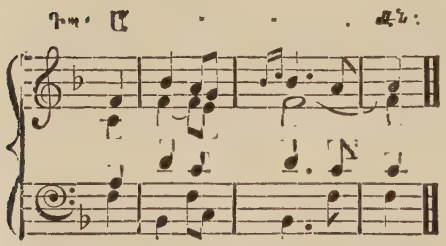

Chor. A - - - men.

Psiest. Sanctify Those who in love come to greet the grace of Thy house. Glorify ns with Thy divine power, and forsake not those who put their trust in Thee.
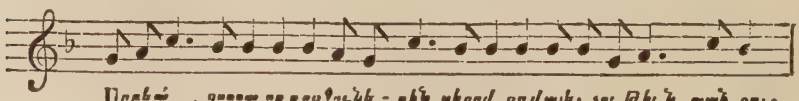
Sŭrpia . suesa wukwuch chuuitsin sirov ŭzvaielchu-thiun than kuer
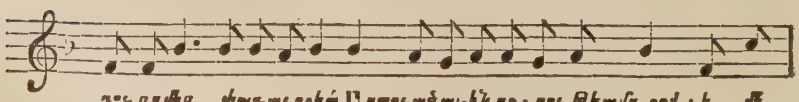
thu ŭzmiez pharavoria ast - watsa - in zo-ru - thiamp kuov iev mi
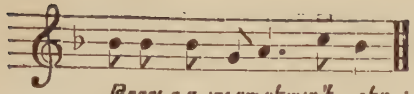
Թաղուր զ յուսայեալս ի կեզ :
thoghur zhusa-tsials i kiez.

Դպ · Ամէն : *Chor.* Amen.

Priest. Grant peace to the whole world, to the churches, to the priests, to Christian kings, to their armed children, and to the whole of this congregation.

Զխաղաղութիւն պարգև-եա ա - մենայն աշխարհի · եւ - կե - ղե - ցեաց. քա -
zKhaghaghuthiun parkie-via a-me-uain ashkharhi ierkieghietsiats ka -

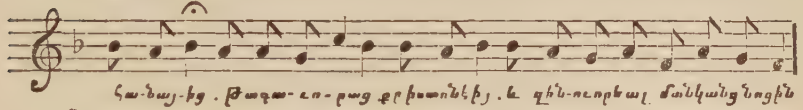

հա-նայ-ից . թագա- ւո- րաց քրիստոնէից . եւ զին-ուորեալ մանկանց նոցին
ha-na - its tha-ka-wo - rats christo-naits iev zin-worial mangants nursin,

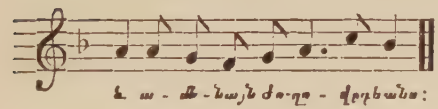

եւ ա - մե - նայն ժո-ղո - վրդեանս :
iev a-me-nain jo-gho-verthians

Դպ · Ամէն ; *Chor.* Amen.

Priest. For all good gifts, and all perfect gifts, come down from Thee above, Who art the Father of Light, and unto Thee belong glory, dominion, and power, now and always, to all eternity. Amen.
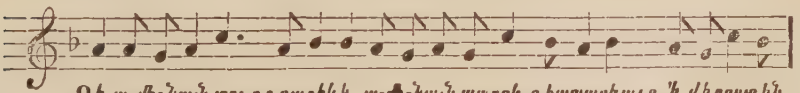
Զի ա-մե-նայն տուրք բարիք եւ ա-մե-նայն պարգև ի հառաջեալ, ի վերոստն են
Zi a-menain thurk parik, iev amenain parkievk katha-rialk i vierusth ieu

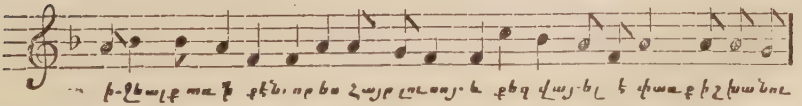

ի-ջեալք առ ի ձեն, որ ես Հայր լուսոյ· եւ կեզ վայ-ել է փառք իշխանու -
i-chialk er i khen, woris Hair lusuer iev kiez vai-el a phark ishkhanu -

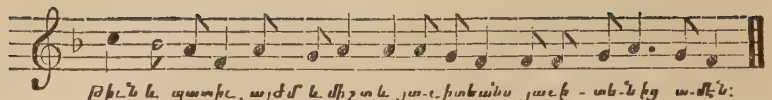

Chor. Amen. The LORD's name be blessed henceforth and evermore.

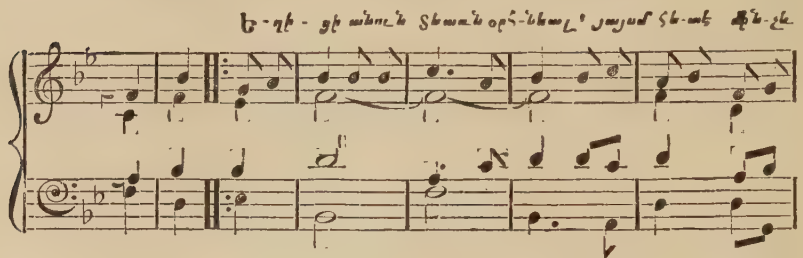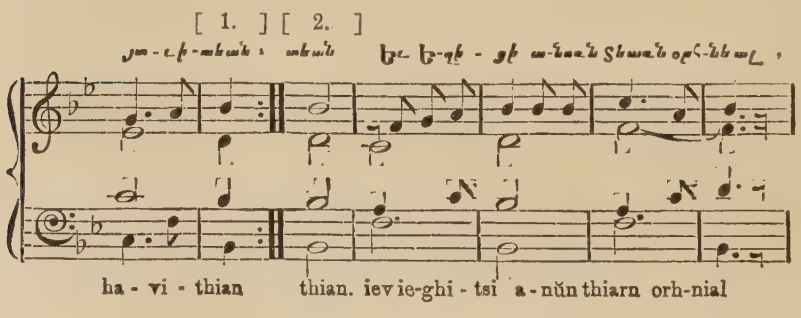

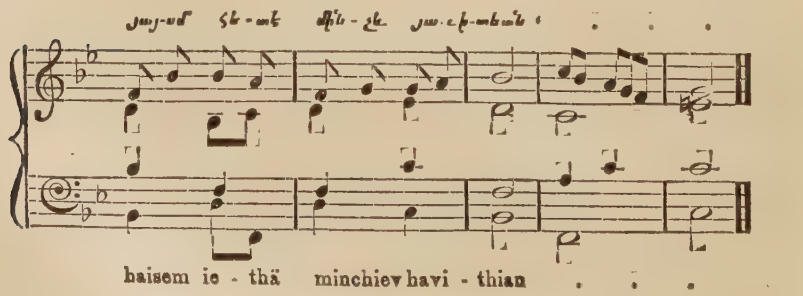

Եւ ՓՐԿԱԾԱՅԻ ԴԷՄՅԻՆ ԱՍ ՅԱՂՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԱՂՕԹՔԷՆ Ի ՅԱՅՆ

Կատարումն օրինաց և մարգարէից դու եւ Քրիստոս Աստուած փրկիչ մեր։ Որ լցուր զամենայն Հայրական անօրէնութիւնս Թիւնա քո՝ ի մեզ և զմեզ Հոգւով քով Սրբով ։

* *Then shall the Priest turn to the congregation, and say aloud.*

O CHRIST, our GOD and our SAVIOUR, Thou art the fulness of the Law and the Prophets, Who didst fulfil all Thy FATHER's commands. Fill us with Thy HOLY SPIRIT,
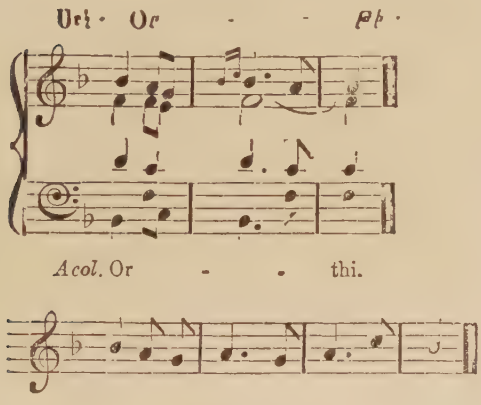
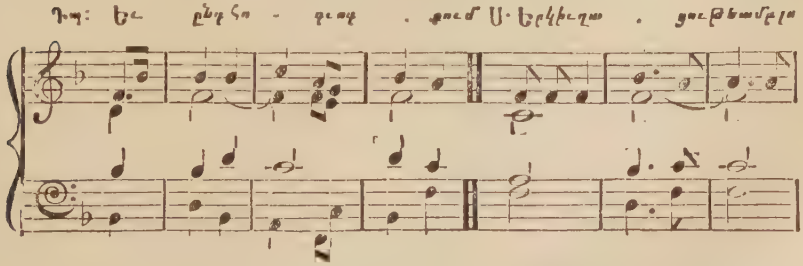

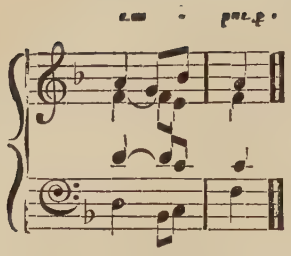

Ք՛Հ. Սբբոյ Աւետարանից Յիսուսի Քրիստոսէն, որ ըստ Յովհաննէս.
Priest. The Holy Gospel of JESUS CHRIST, according to John.

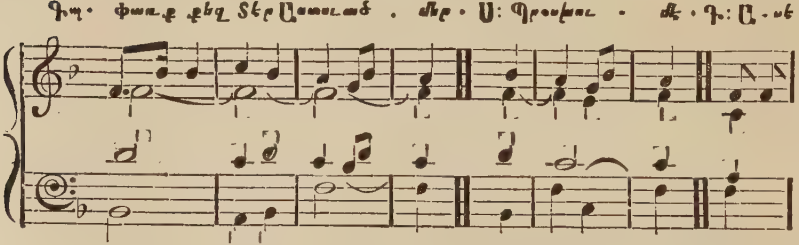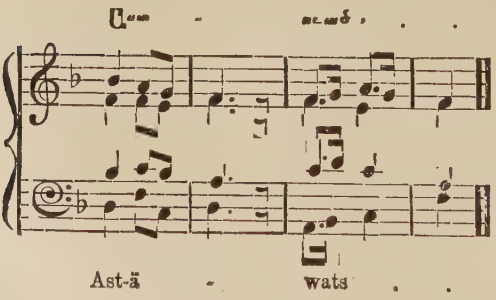

Ք՛Հ. Ի Հօրէ լուսոյ
Priest. From the FATHER of Light.

ԱՒԵՏԱՐԱՆ

THE GOSPEL. *(John I. 1. to 15.)*

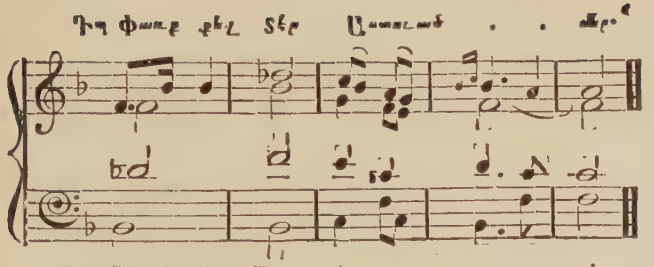

Chor. P'hark kiez Ter Astwats . . mier.

Ան։ Աւրք խաչիւս աղաչեսցուք զՏէր, զի սովաւ փրկեսցէ զմեզ ի մեղաց և կեցուսցէ չնորհիւ ողորմութեան իւրոյ. ամենակալ Տէր Աստուած մեր, կեցո՛ և ողորմեա։

Պհ։ Պահպանեա՛ զմեզ Քրիստոս Աստուած մեր, ընդ հովանեաւ սուրբ և պատուական խաչի քո՛ի խաղաղութեան. փրկեա՛ յերեսէ և յաներևոյթ թշնամեաց. արժանաւորեա՛ զհոգութեամբ փառաւորիլ զքեզ ընդ Հօր և ընդ Հոգւոյդ Սրբոյ. այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից ամէն։

Դպ։ Օրհնեցից զՏէր յամենայն ժամ օրհնութիւն նորա ի բերան իմ։

Ողջոյն ի քահանայէ առ ժողովուրդն և ասացէ բացէ։

Օրհնեալ ✠ եղերութ՛ի չնորհաց Աւրք Հոգւոյն երջանկիք խաղաղութեամբ և Տէր եղիցի ընդ ամենեսեանդ ամէն։

Chor. I will praise the Lord at all times. His praise shall be ever in my mouth.

Then shall the Priest make the sign of the Cross over the congregation, and say aloud,

Be ye blessed with the grace of the Holy Spirit. Go in peace, and the Lord be with you all. Amen.

Acol. Let us pray to the Lord, that through His holy Cross, He will save us from our sins, and keep us in life by the grace of His mercy

Almighty LORD our GOD, give us life, and have mercy.

Priest. Keep us in peace O CHRIST our GOD, under the protection of Thy holy and venerated Cross; save us from our enemies, both visible and invisible, and make us meet with thanksgivings to glorify Thee, with the FATHER and with the Holy Ghost, now and always, to all eternity. Amen.

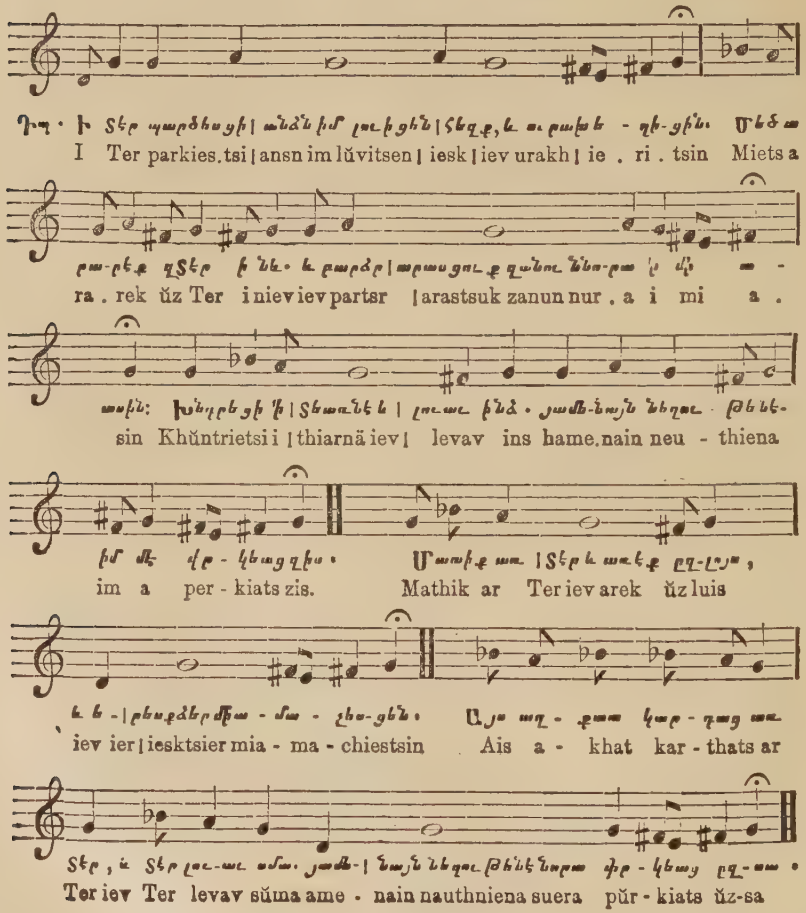
Դ. Ի Տէր պարծեսցի | անձն իմ լսեցին | հեզք, և ուրախ - ցին. Մեծա
I Ter parkies.tsi | ansn im lŭvitsen | iesk | iev urakh | ie . ri . tsin Miets a
րա-րեք զՏէր ի նե. և բարձր | արասցուք զանուն նո-ր ի մի ա -
ra . rek ŭz Ter i niev iev partsr | arastsuk zanun nur . a i mi a .
ասին: Խնդրեցի ի | Տեառնէ և | լուաւ ինձ. յամե-նայն նեղու թե-
sin Khŭntrietsi i | thiarnä iev | levav ins hame.nain neu - thiena
իմ մէ - կեաց զիս. Մաթիք առ | Տէր և առէք ըզ-լոյս,
im a per - kiats zis. Mathik ar Ter iev arek ŭz luis
և ե - | ելսցէ երջանիկ - մա - հես - ցեն. Ընդ ա - | զատ կաո - ղաց առ
iev ier | iesktsier mia - ma - chiestsin Ais a - khat kar - thats ar
Տէր, ո Տէր լու-աւ սմա. յամե- | նայն նեղու թե-նէ նորա զե - կեայ ըզ-սա.
Ter iev Ter levav sŭma ame . nain nauthniena suera pŭr - kiats ŭz-sa

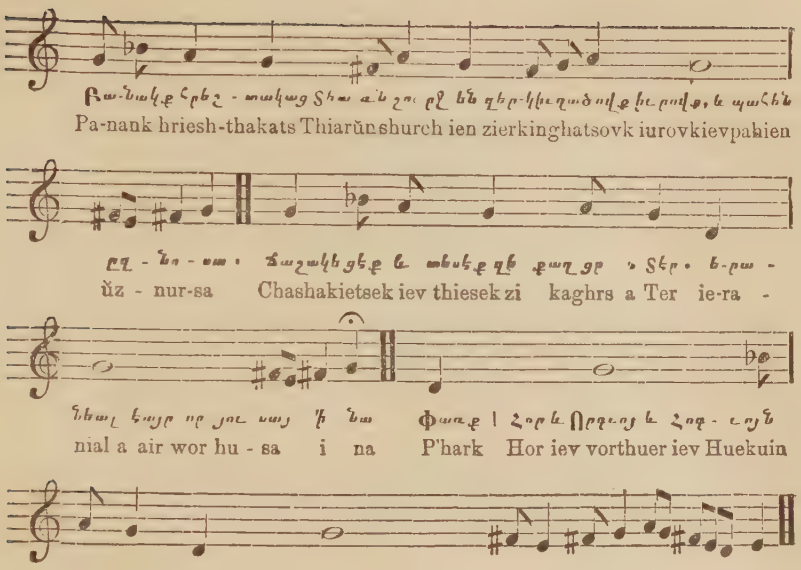
Pa-nank hriesh-thakats Thiarŭnshurch ien zierkinghatsovk iurovkievpahien
ŭz - nur-sa Chashakietsek iev thiesek zi kaghrs a Ter ie-ra -
nial a air wor hu - sa i na P'hark Hor iev vorthuer iev Huekuin
ser - pur aijm iev mishth iev havthianshavithienits A-men

Եւ ընդ սաղմոսելն դպրաց, բաշխեսցի հնար. եւ յառաջմանն Քահանայի դարձցի յարեւելս. և երկրպագեսցէ առաջի սեղանոյն երիցս և ասացէ.

ՏԷր Յիսուս Քրիստոս Ողորմեա ինձ.

Եւ դարձեալ յառաջագոյնն ելցէ ի գիւղաքաղաքն և երթիցէ խաղաղութեամբ.

While the Choir sing the psalm, the blessed wafer is distributed to the congregation After which the Priest shall turn to the East, and shall bow three times before the Holy Table, and say

LORD JESUS, O GOD, have mercy on me.

Then, going into the vestry, he shall take off his vestments, and, after that, go in peace.

ՄԱՍՆ Բ

PART II.

ԵՐԳԸ ՊԱՏԱՐԱԳԻ

HYMNS SUNG DURING LENT.

ՕՐՀՆԵՄՔ ԶՔԵԶ
ORHNIESK ZKIEZ

We bless Thee, Father unoriginate, Creator of beings from nothing, Who didst create man out of dust in Thine Own Image. The head (Adam) was bowed down to the feet through forgetfulness of Thy commands. Again do we say to Thee with the prodigal son, Father, I have sinned against Thee.

Thou, incomprehensible to the celestials, madest Thyself visible to man: Thou Who art the Likeness of the Unchangeable Father, didst invest Thyself with the likeness of the earthborn. In the third hour Thou wentest to the Cross for the sake of Adam the first created; together with the thief that was crucified with Thee, make us worthy of Paradise.

King of kings, Spirit overflowing with grace, Thou Who didst appear in the form of fiery tongues to those who were assembled in the holy upper chamber of the twelve apostles, and didst rest on their souls, hear us assembled here together, and descend upon us at this third hour.

♩= 100.
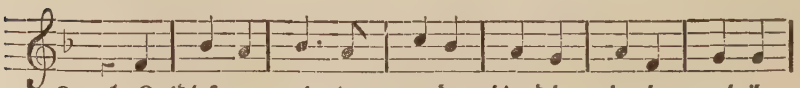
Դպ. 1. Օրհնեմք ըզ - քեզ Հայր ա - նս - կիզբնէ ից է ակ ի

Chor. „ Orh-niesk ŭz - kies Hair a - nŭs-kispn'n è its è ak i

2. Երկ - նա - ւո - բացն ան - քն - նե - լի՛ ե - ղեր մարդ - կան ա - հե -

„ Ierk - na - wo - ratsn an - kŭnnie - li ie - ghir marthkan thie

3. Թագա - ւոր Թա - գո - ւոց ա - ռա - տա - քու - կա՛ Հո -

„ Tha-ka - wor tha - kawo - rats a - ra - tha-pugh huer

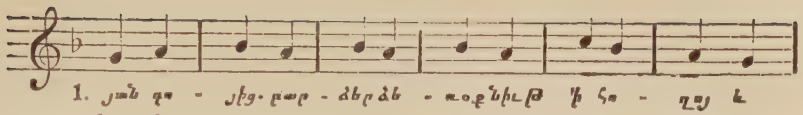

1. յան գո - յէց· քար - ձեր ձե - ռօք նիւթ ի հո - ղոյ ե
„ han - kuer - yits par - tsier tsie - rok niuth i hier - ghuer iev
2. սա ՝նե ՝ լի՝ զգե ՝ ցար պաո՝հեր հո ՝ ղե՝ղի ՝ նի՝ պաո՝
„ sa - nie - li zkie - tsar pathkier hue - ghieghi - ni path -
3. կի ՝շինո ՝ ղաց · ժո ՝ գո ՝ վե ՝ լոյն ի վէր՝նա ՝ ան՝ն ա ՝
„ ki . shnor . hats jo . ghovie.luerts'n i vier.na . than'n ar
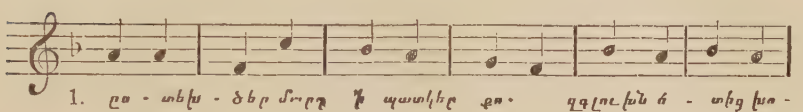
1. ըո - տեխ - ծեր մ՝ռրդ ի պատկեր քո· զգլուխն ւ - տից խո -
„ ŭz - thiekh - tsier marth i pathkier kner klukh'n wŭ - thits kue
2. կե ՝ ըդ Հօր ան ՝ փո ՝ խե ՝ լե՝ ե ՝ լեր յեր ՝ըոր ժամ
„ kie - rŭth Hor an - puokhkie - ie - lie hie - rŭth jam
3. ա՝ա՝ք ՝ լոյն եր ՝ կո ՝ տա ՝ սան ՝ ի ՝ հրէյ ՝ լե ՝ զու ե ՝
„ a . kie - luerts'n ier . kue . tha . san i hrue li . sus ie
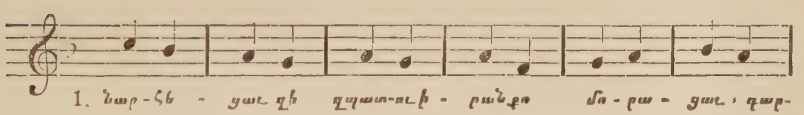
1. նար - հե - ցաւ զի զպատ-ու-բան քո մո - բա - ցաւ ՝ զար -
„ nar - hie - tsav zi zpath-vi - ran kuer mo-ra - tsav thar
2. ի խա ՝ չին վան Ա ՝ դա ՝ մայ նա ՝ խաստեղ ՝ ծին՝ն ընդա
„ i kha - chin vas'n A - tha - ma na - katsiekh - tsin 'nth'a
3. րև ՝ե ՝ ցար յո՝ ՝ գիս՝ նո ՝ ցա վի ՝ բա՝նա ՝ տար ՝ լուր
„ rie .vie . tsar huer . kis nur · tsa vie . ra . nus . thar lur

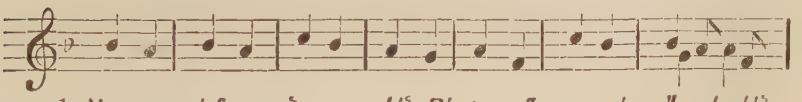

1. ձեա՛ ա - ե՛մ՛ք ստա - նա՛ա - կին թէ Հայր մե - գայ՛ք ի յեր-կինս
„ tsial as - siemk ztha-na - ra - kin thä Hair mie - gha kiez i hier-gins
2. ւա-զա կին քում՛ խա-չակ - ցին ար - ժա - նա - յո՛ ղւեզ ղրախտին
„ va-za - kin khum khachaktsin ar - jan a . tsuer zmiez thrakhthin

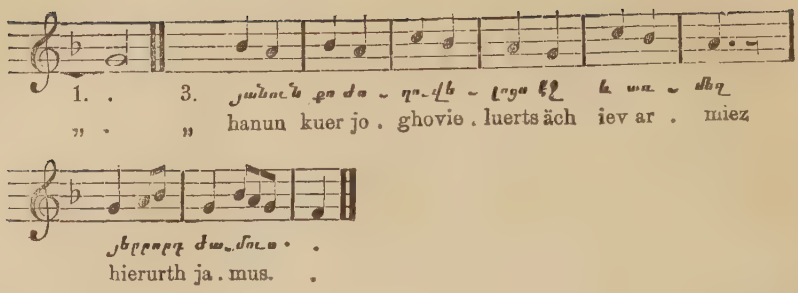

ՀԱՇՈՒ
CHASHU HYMNS.

Բաւն Բարեկենդանին:

Carnival Sunday. (1st Sunday of the Fast.)

1. ԲԱՆՆ ՈՐ. No. 1. PAN'N WOR.

Word Consubstantial with the Father. and Co-existent with the Holy Ghost, Who didst place in the garden of delight, our dust-born nature with glory adorned, imbued with Thine own image,

Wherein it rejoiced, blessed with ungrievable delight, ever beholding God, descending into the garden, thence absorbing the light of His radiance.

Therefore, O Mary Mother of God, beseech thy Only Begotten Son, that He may grant to us to inherit again the delights of Paradise after [the example of] the [repentant] Criminal [on the Cross].

♩ = 78. MODE 8.

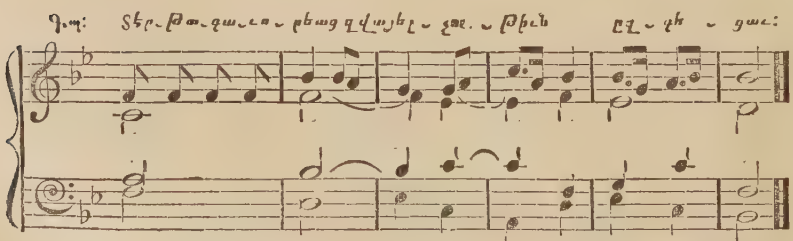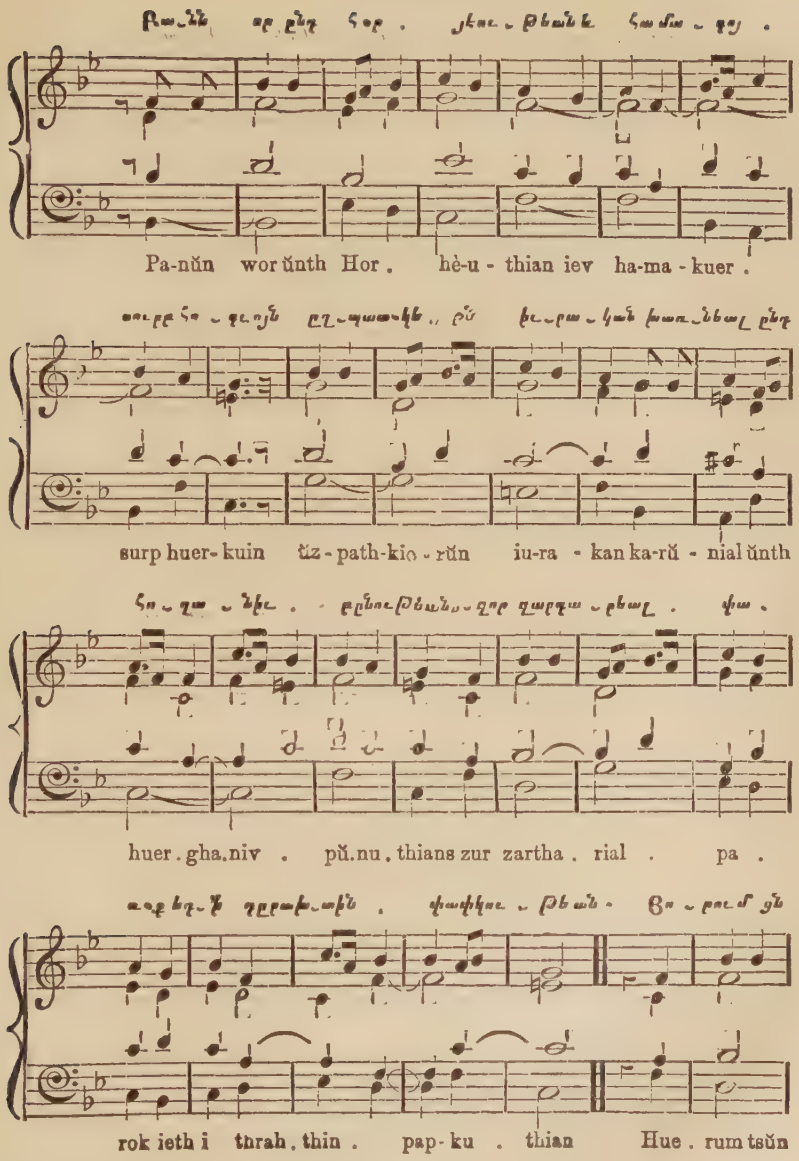

Pa-nŭn wor ŭnth Hor . hè-u - thian iev ha-ma - kuer .
surp huer-kuin tŭz - path-kio - rŭn iu-ra - kan ka-rŭ - nial ŭnth
huer . gha . niv . pŭ . nu . thians zur zartha . rial . pa .
rok ieth i thrah . thin . pap - ku . thian Hue . rum tsŭn

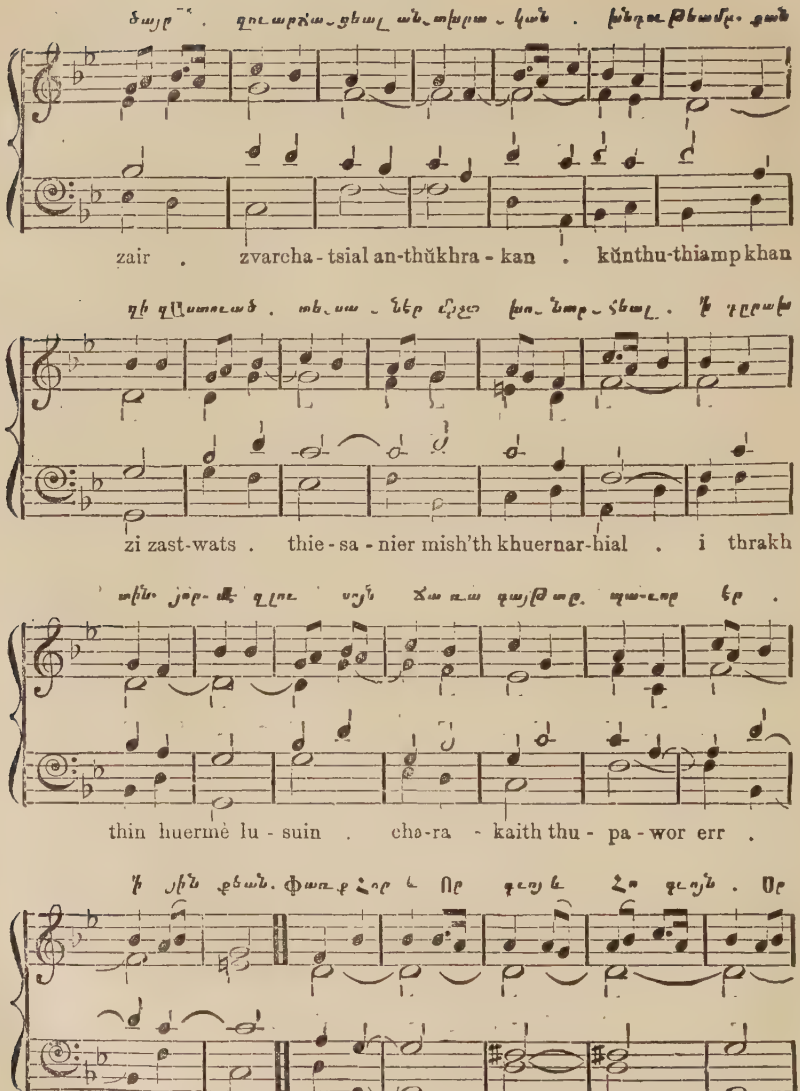
zair . zvarcha - tsial an-thŭkhra - kan . kŭnthu-thiamp khan
zi zast-wats . thie - sa - nier mish'th khuernar-hial . i thrakh
thin huermè lu - suin . chə-ra - kaith thu - pa - wor err .
i hin - kian P'hark Hor iev Wor - thuer iev Huerkuin . sŭr -
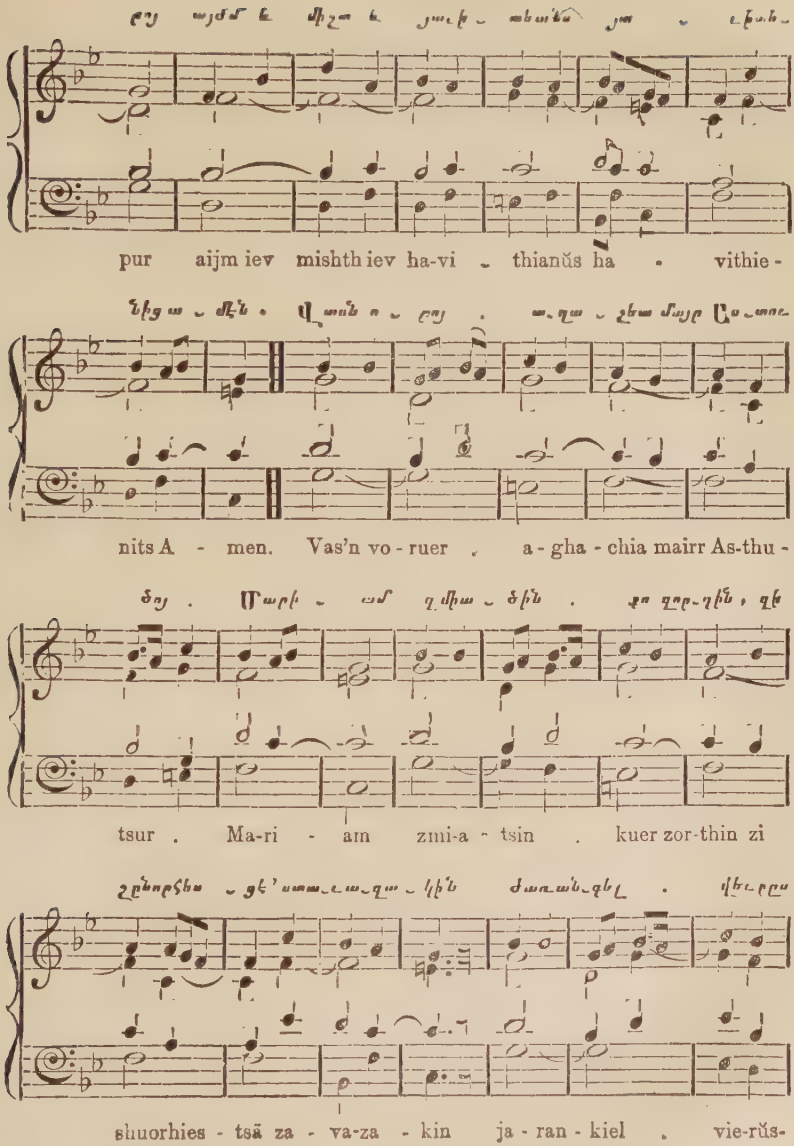
pur aijm iev mishth iev ha-vi ˘ thianŭs ha - vithie -
nits A - men. Vas'n vo - ruer . a - gha - chia mairr As-thu -
tsur . Ma-ri - am zmi-a - tsin . kuer zor-thin zi
shuorhies - tsă za - va-za - kin ja - ran - kiel . vie-rŭs-

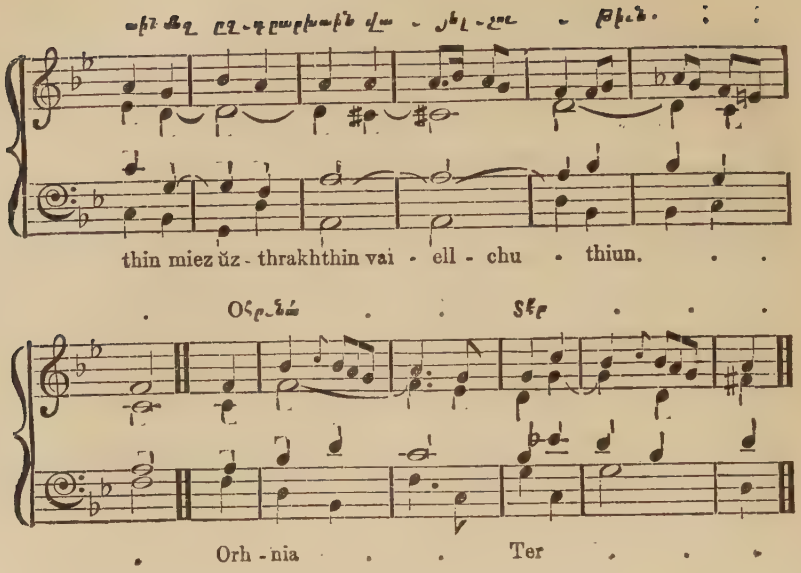

2. ՈՐ ԶՕՐԵՆՍ

Ներսէս Կլայեցի.

No. Wor Zorens.

Second Sunday of the Fast.

O Thou, Who didst first in Paradise deliver the sacred command of abstinence which the first created transgressed by the tasting of the fruit, tasting the bitterness of sin and death; grant us, O Lord, to relish the sweetness of Thine ordinances.

Smitten in our souls by the enemy with manifold wounds of sin, we became, by reason of our many maladies, O Lover of man, in need of relief from Thee: therefore do we pray Thee, heal us, O Christ, Thou Lover of mankind.

O Thou, Who didst come for the salvation of man through Thy Birth from the Virgin Mary, and Who, by Thy revivifying resurrection, didst call the dead unto the resurrection of immortality, give us life, O Saviour, at the prayer of Thy Mother

MODE 7.
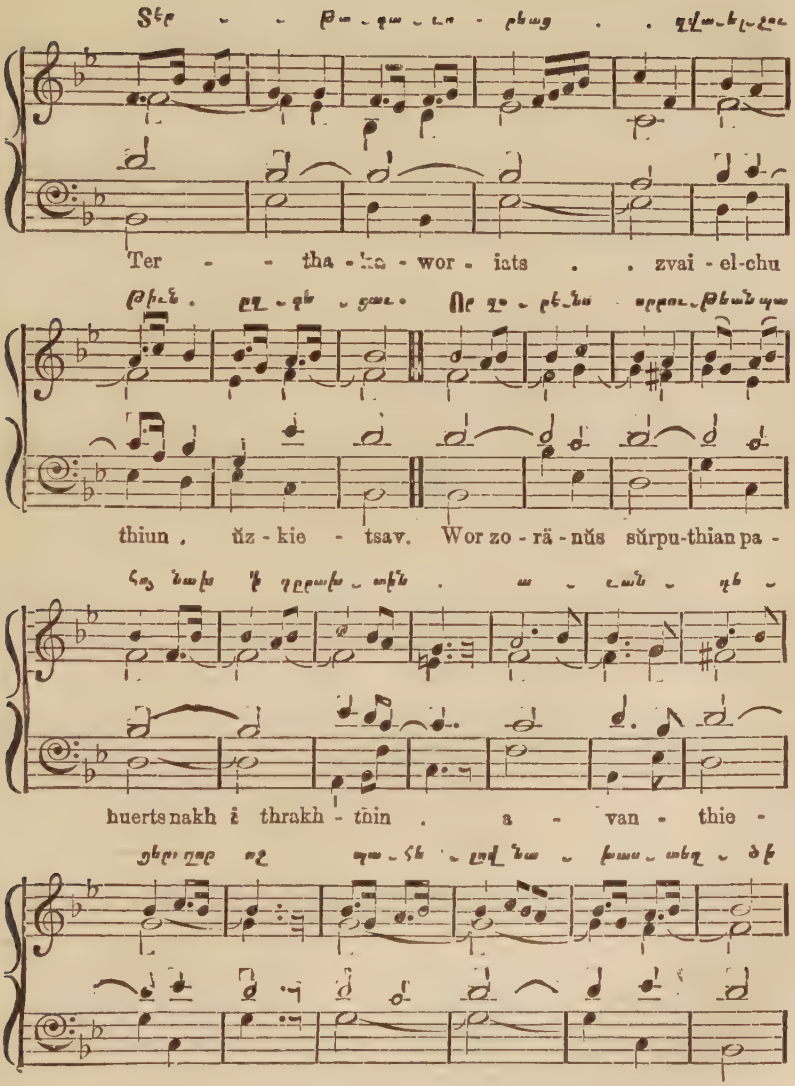
Ter - - tha - ha - wor - iats . . zvai - el - chu
thiun , ŭz - kie - tsav. Wor zo - rä - nŭs sŭrpu - thian pa -
huerts nakh ĭ thrakh - thin . a - van - thie -
tsier zur woch pa - hie - lov na - kha - tsiekh - tsi

ճա - շակմամբ պա - ղին ճա - շակ - ցին ըղ - դաս - նու -

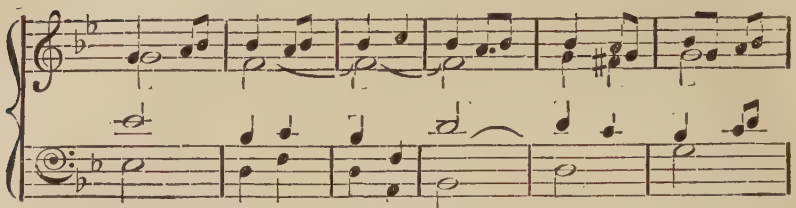

cha - shakmam p pŭt - ghuin cha-sha-kie - tsin ŭz - thar - nu -

թիւն · ու - ղաց և . մա - հու . վասն - րոյ .
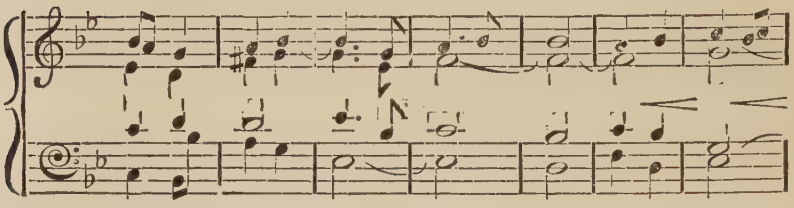
thiun mieghats iev . ma - hu vas'n vo - ruer .

. . . շնորհիա ամէն Տէր ճա - շակէլ ըղ - քաղց - րութիւն

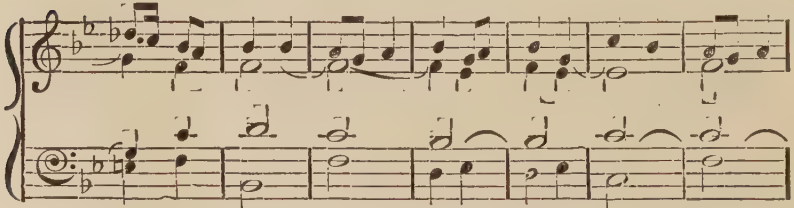

. . . shnor-hia miez Ter cha - shakiel ŭz - kaghsru-thiun

. քոյ . պատուի - րա - նաց . Որ զ - նա - զան վի

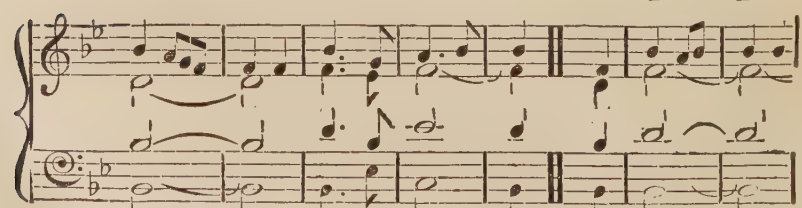

. kuerts . pathvi " ra - nats. Wor za - na - zan vi
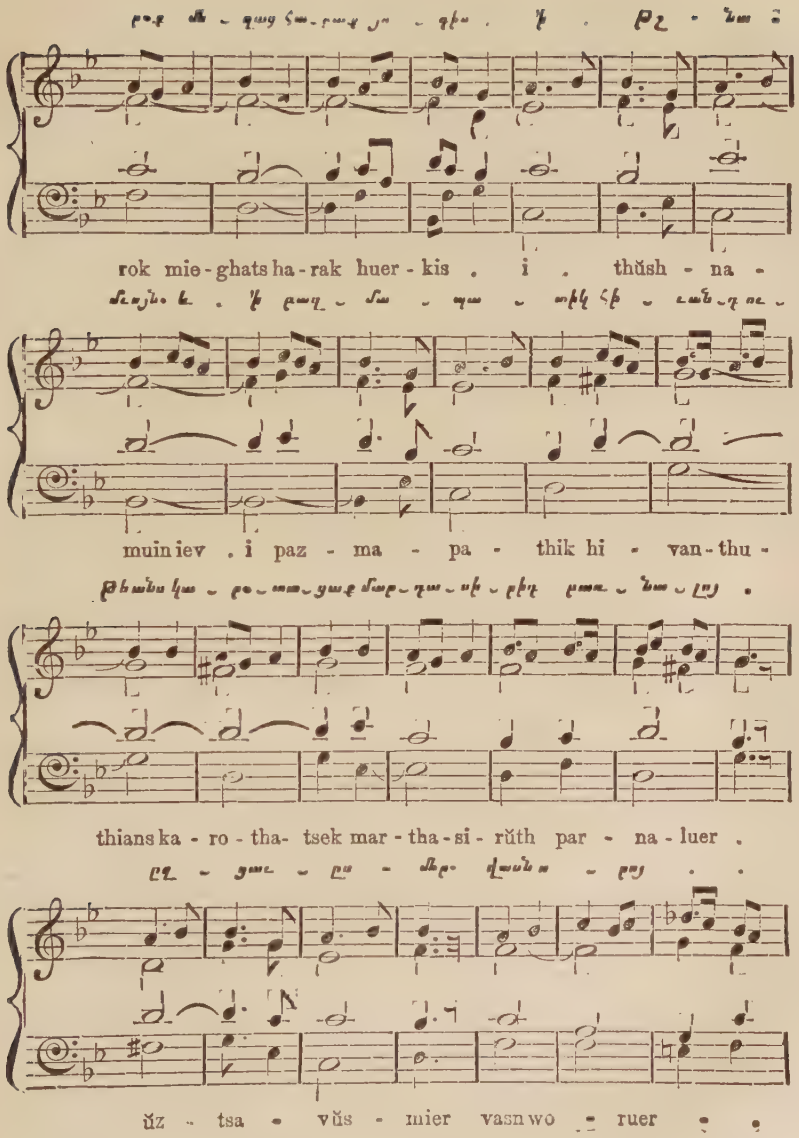
rok mie - ghats ha - rak huer - kis . i . thŭsh - na -
muin iev . i paz - ma - pa - thik hi - van - thu -
thians ka - ro - tha - tsek mar - tha - si - rŭth par - na - luer .
ŭz - tsa - vŭs - mier vasn wo - ruer

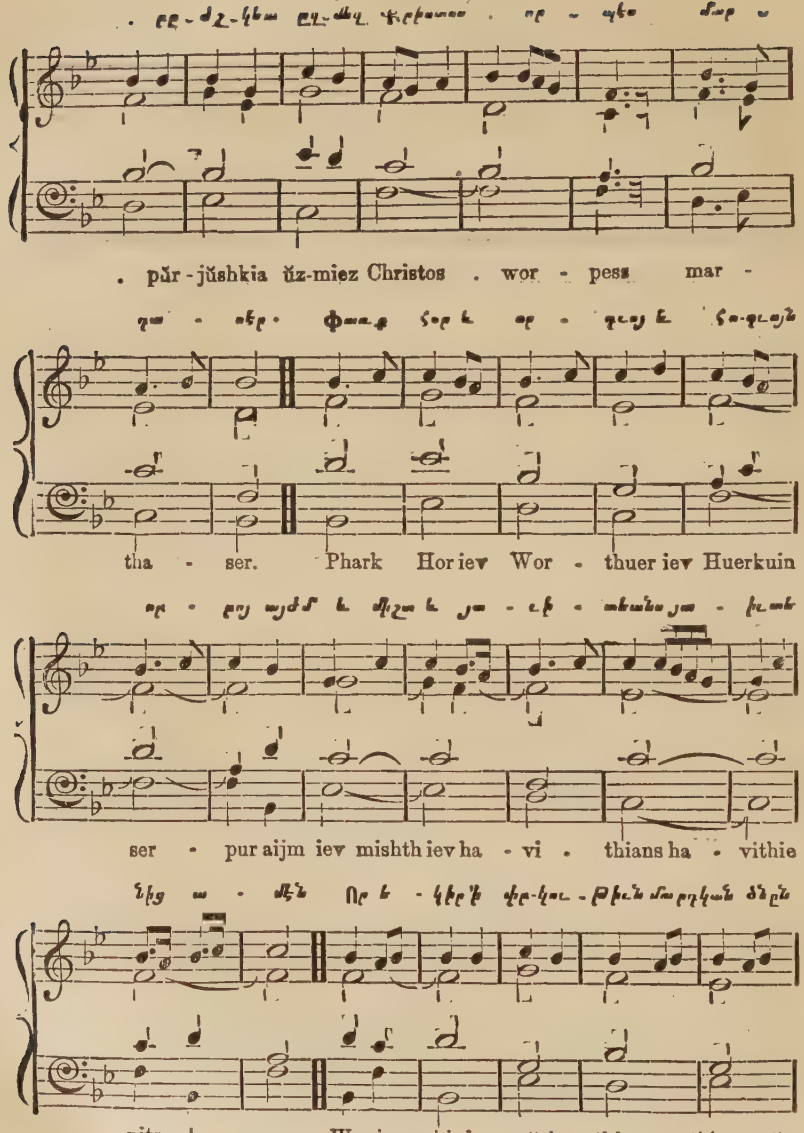
. pŭr-jŭshkia ŭz-miez Christos . wor - pess mar -
tha - ser. Phark Hor iev Wor - thuer iev Huerkuin
ser - pur aijm iev mishth iev ha - vi . thians ha - vithie
nits A - men Wor ie - kir i pŭrku - thiun marthkan znŭn

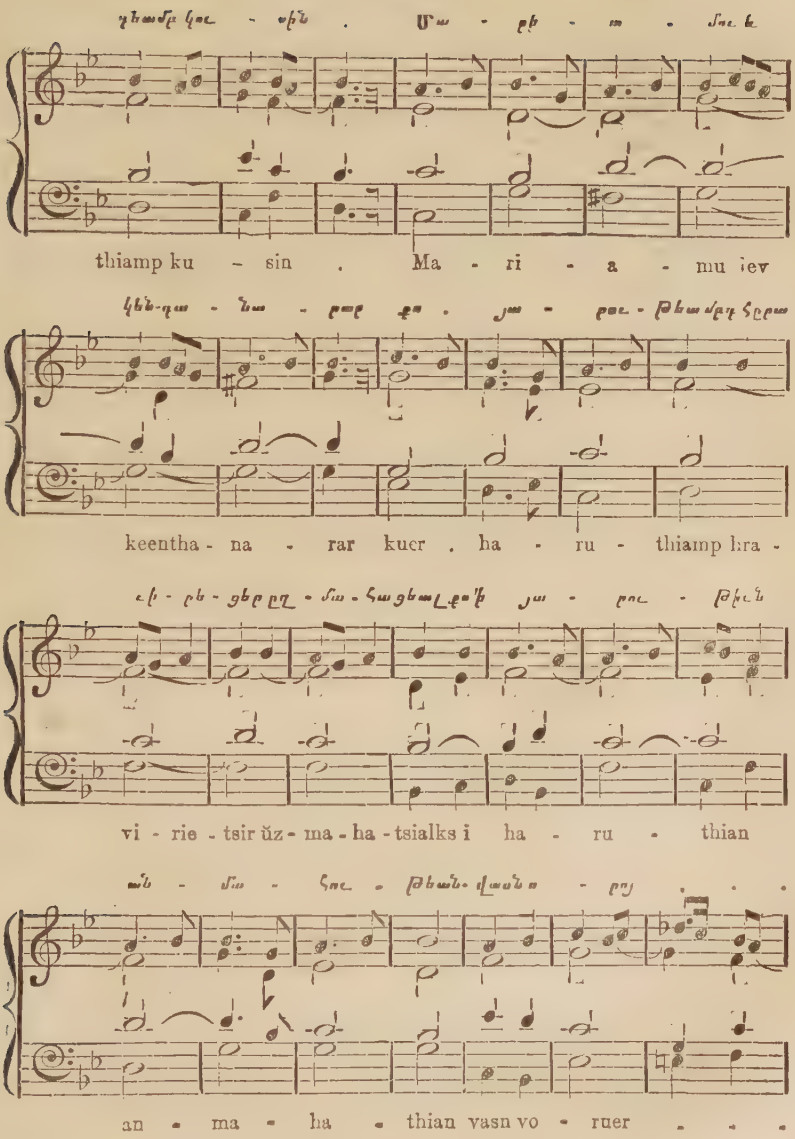
thiamp ku - sin . Ma - ri - a - mu iev
keentha - na - rar kucr . ha - ru - thiamp hra -
vi - rie - tsir ŭz - ma - ha - tsialks i ha - ru - thian
an - ma - ha - thian vasn vo - ruer . . .
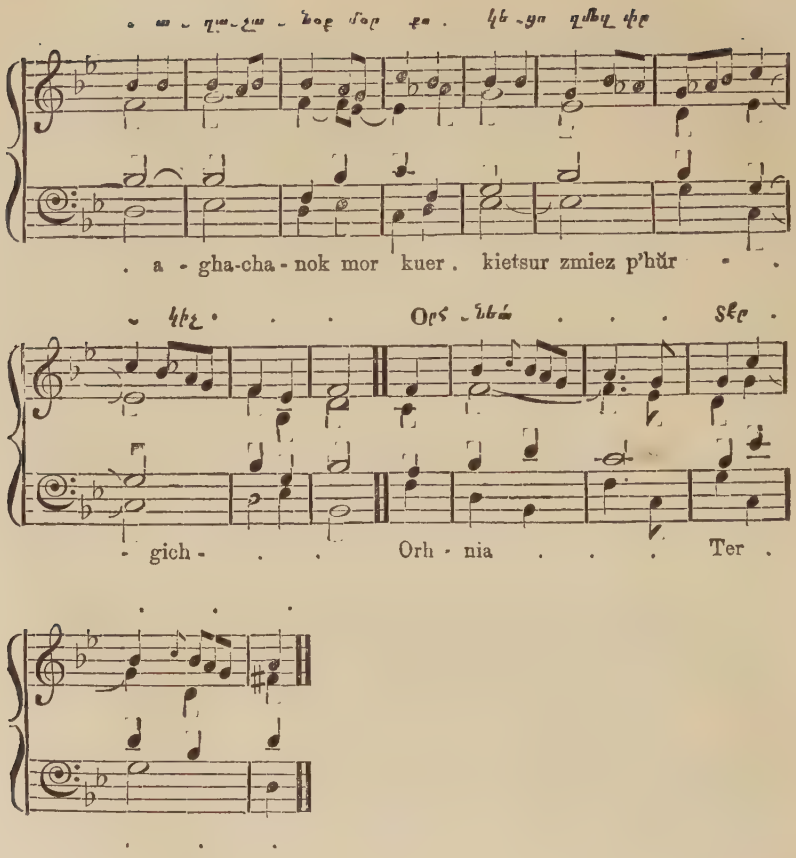
3. ՕՐ ՀՂ ԵՄ·Ս Ը.ՕՔԵՕ
Եւսեբէ · Կի-ւօկէկ ·

No. 3. Orhniemk Zkiez.

Third Sunday of the Fast.

We bless Thee, Father Unoriginate of the Only Begotten Son, Whom Thou didst send for the return of the lost sheep. Turn us from sin through the sufferings of Thy Son.

We exalt Thee, Word and Light Who, searching out by the light of Thine [own] self didst reinstate the likeness of Thy Sovereign self. By Thy sacred Sufferings raise us who are fallen through sin.

We praise Thee, Co-equal in glory with the Father, Thou True Spirit, Who hast restored to youth those grown old with the sin of the ancient Adam. Restore us from sin by Thy restoring grace.
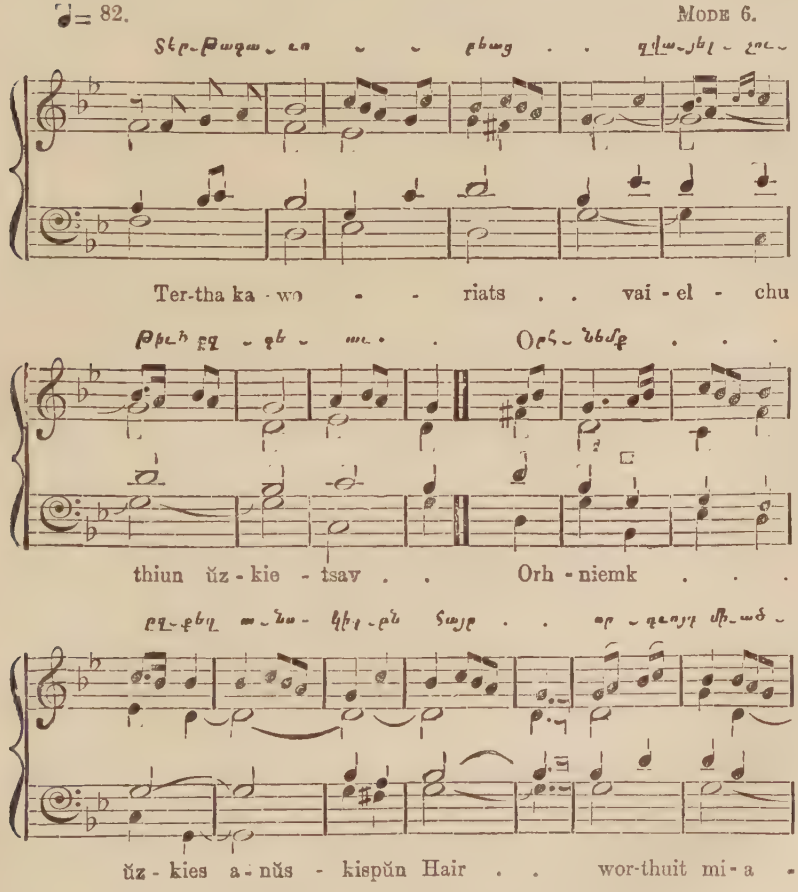
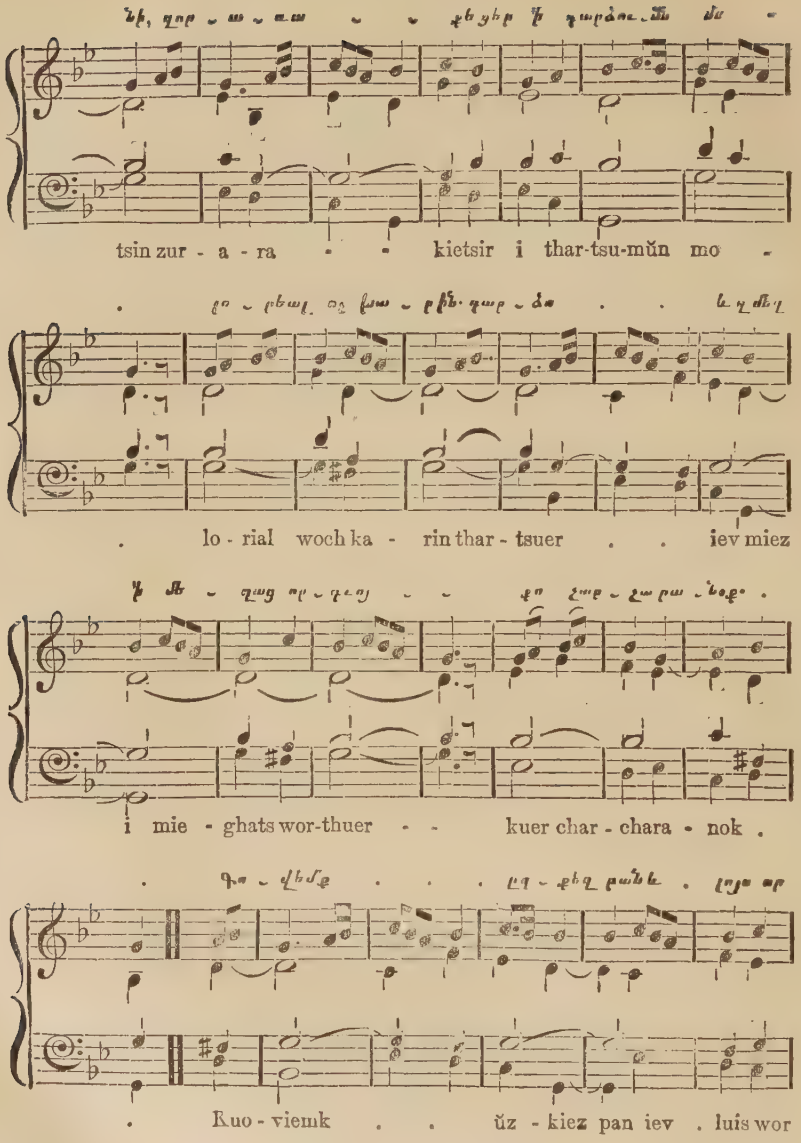
tsin zur - a - ra - - kietsir i thar-tsu-mŭn mo -
. lo - rial woch ka - rin thar - tsuer . . iev miez
i mie - ghats wor-thuer - - kuer char - chara - nok .
. Kuo - viemk . . ŭz - kiez pan iev . luis wor
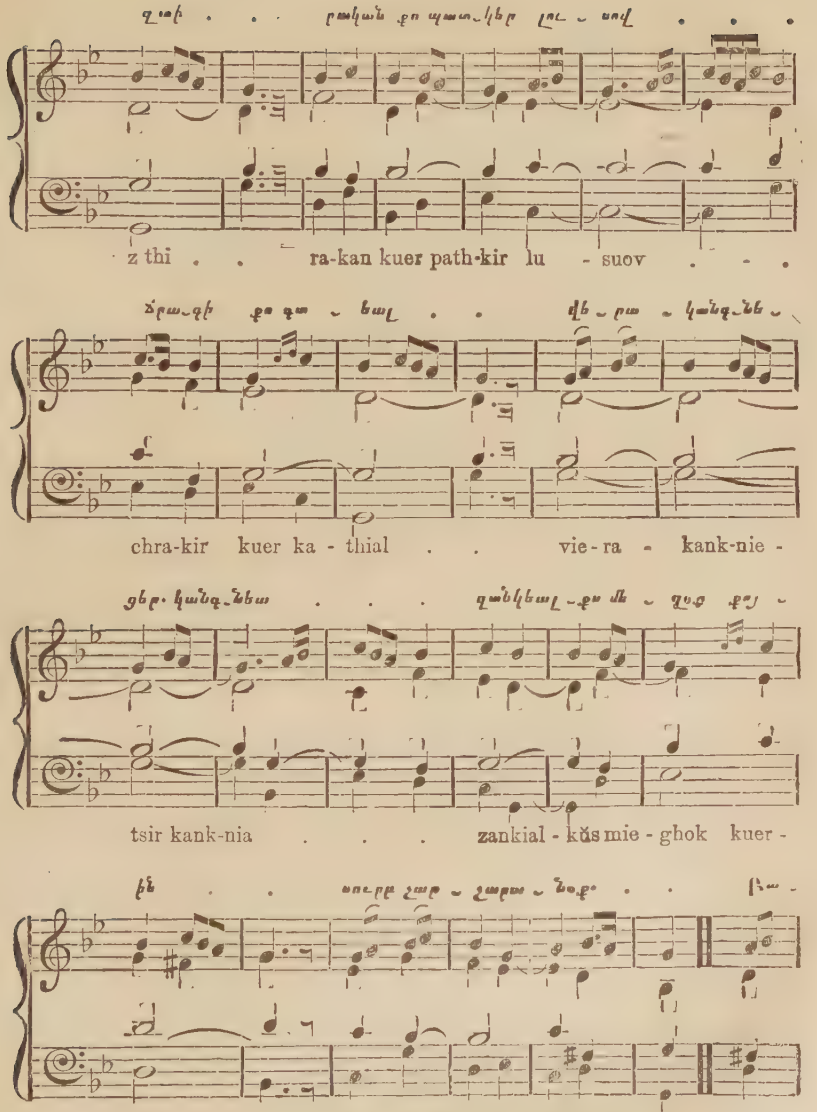
z thi . . ra-kan kuer path-kir lu - suov . . .
chra-kir kuer ka - thial . . vie - ra - kank-nie -
tsir kank-nia . . . zankial - kŭs mie - ghok kuer -
in . . surp char - chara - nok . . Pa -
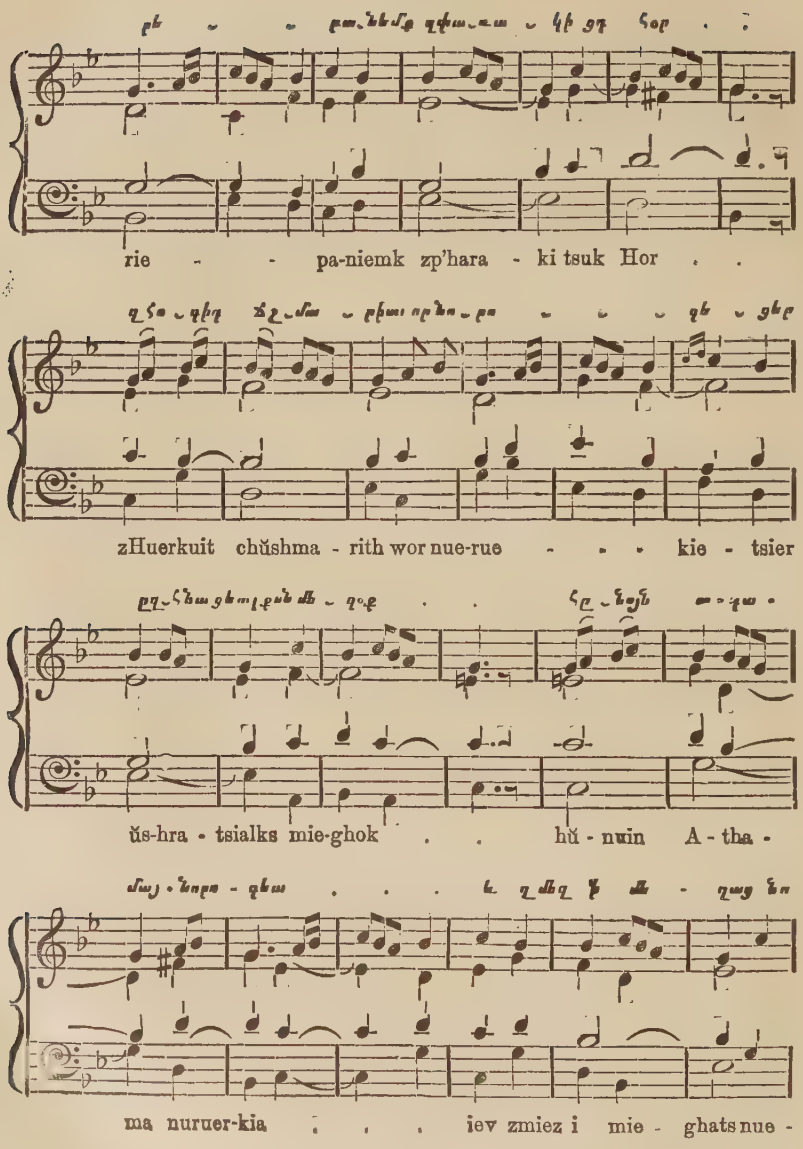
rie - - pa-niemk zp'hara - ki tsuk Hor . .
zHuerkuit chŭshma - rith wor nue-rue - - - kie - tsier
ŭs-hra - tsialks mie-ghok . . hŭ - nuin A - tha -
ma nuruer-kia . . . iev zmiez i mie - ghats nue -
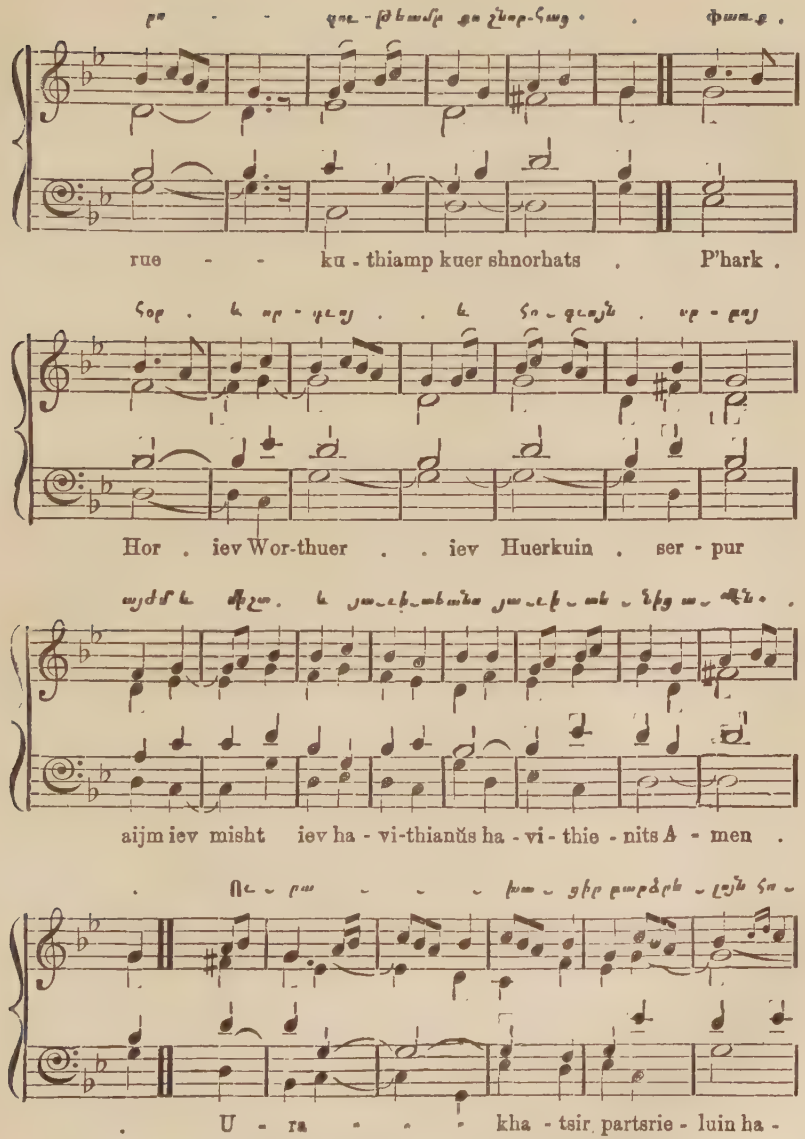
rue - - ku - thiamp kuer shnorhats . P'hark .
Hor . iev Wor-thuer . . iev Huerkuin . ser - pur
aijm iev misht iev ha - vi-thianŭs ha - vi - thie - nits A - men .
. U - ra - - - kha - tsir partsrie - luin ha -

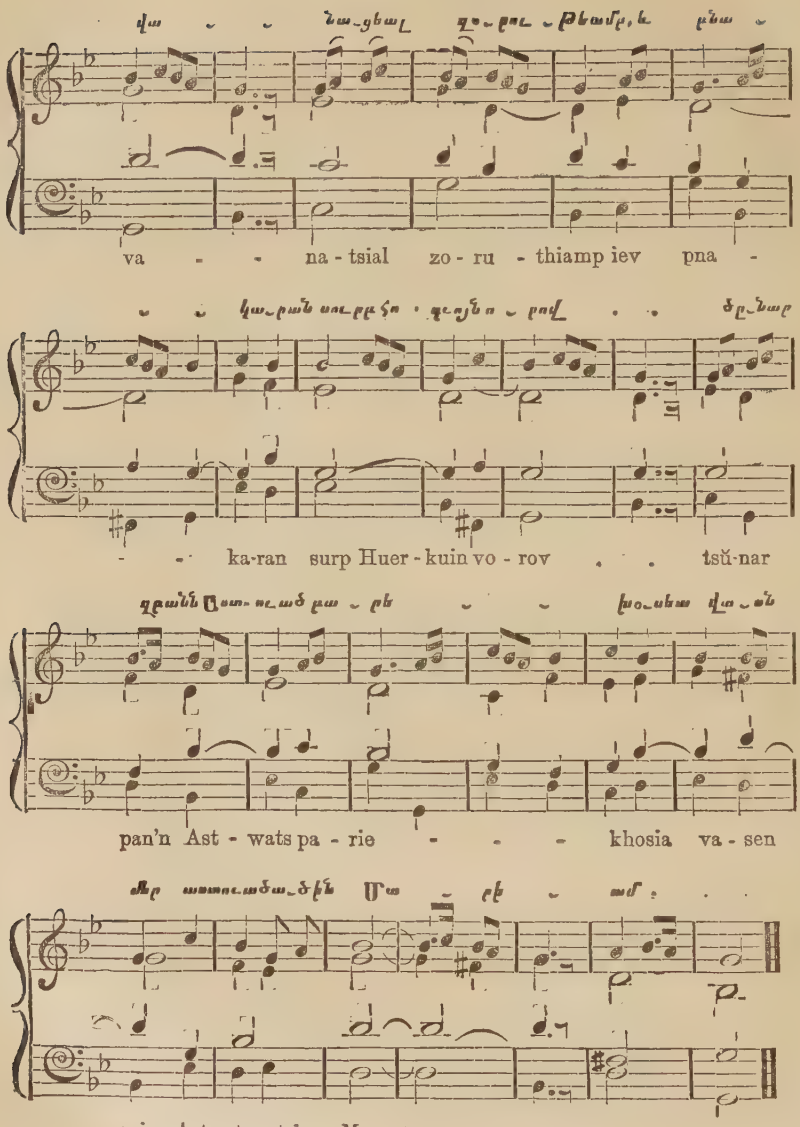
va - - na - tsial zo - ru - thiamp iev pna -
- - ka-ran surp Huer - kuin vo - rov . . tsŭ-nar
pan'n Ast - wats pa - rie - - - khosia va - sen
mier Astwats-a-tsin Ma - ri - am . .
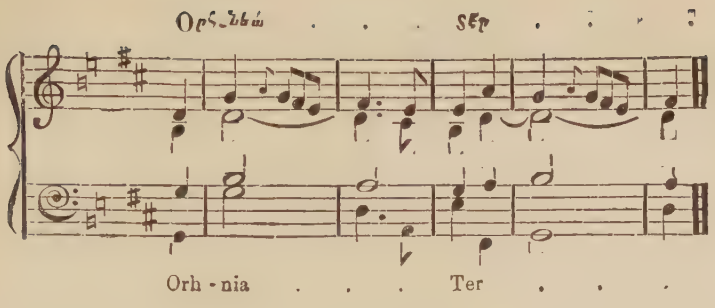
Դ. ՈՐ ԱՐԱՐԵՐ ՝

Չ-ԵԲ-ԵՐ · ԻՒ-Բ-ԼԵԼ ՝

No. 4. Wor Ararier.

Fourth Sunday of the Fast.

O Thou, Who with potent power didst create the world of spirits above, and in it didst constitute Thy stewards, the fire-formed spirit chiefs: Thine inconceivable power we bless.

With sovereign richness Thou didst create this second tangible world, and in the garden of Eden didst place Thy steward, the first of mankind: Thine inconceivable power we bless.

Thou Who didst found the supreme transcendent mystery of Thy holy Church, and therein didst ordain Thy stewards as preachers of Thy word of Truth: Thine inconceivable power we bless.

Misterioso. ♩ = 69. Mode 5.

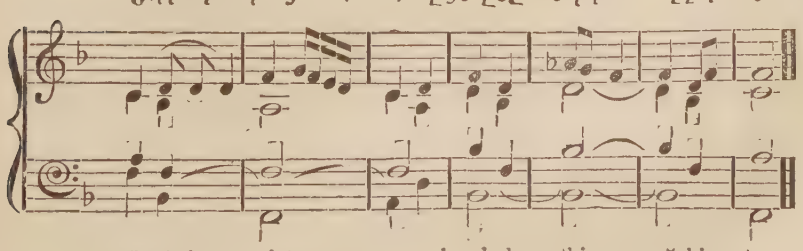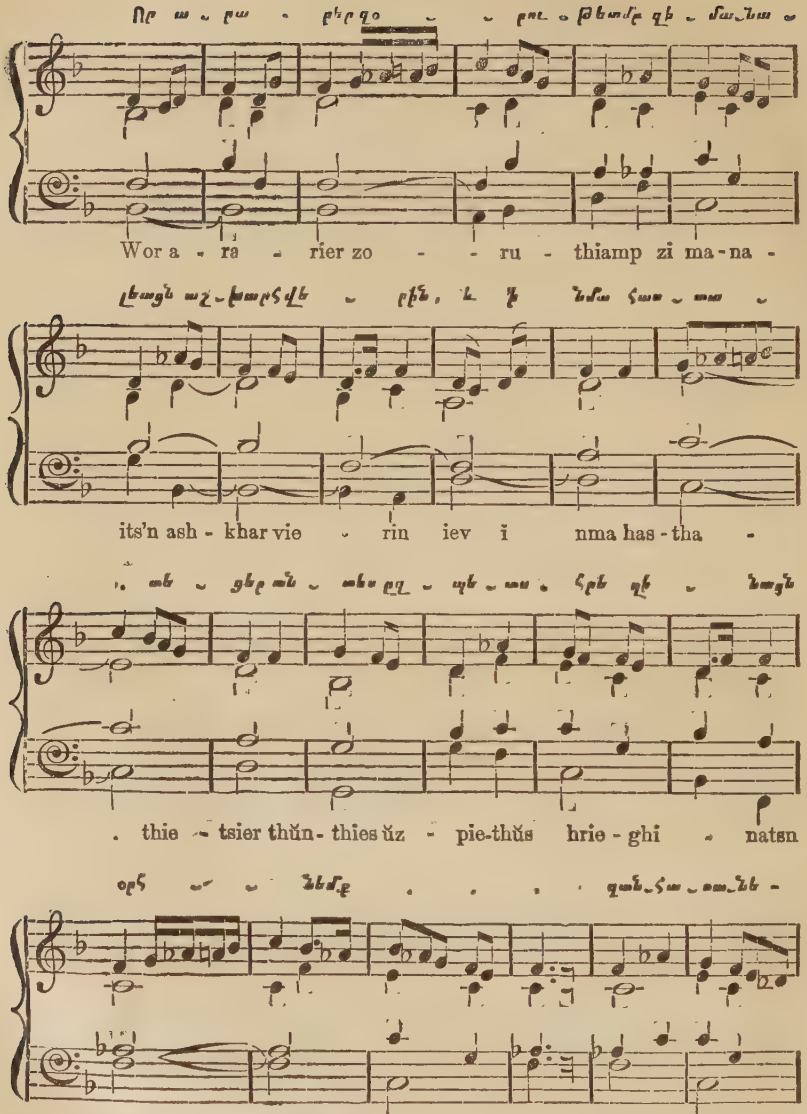

Wor a - ra - rier zo - - ru - thiamp zi ma-na -
its'n ash - khar vie - rin iev i nma has-tha -
. thie - tsier thŭn- thies ŭz - pie-thŭs hrie - ghi - natsn
orh - - niemk . . . zan-ha - sa - nie -
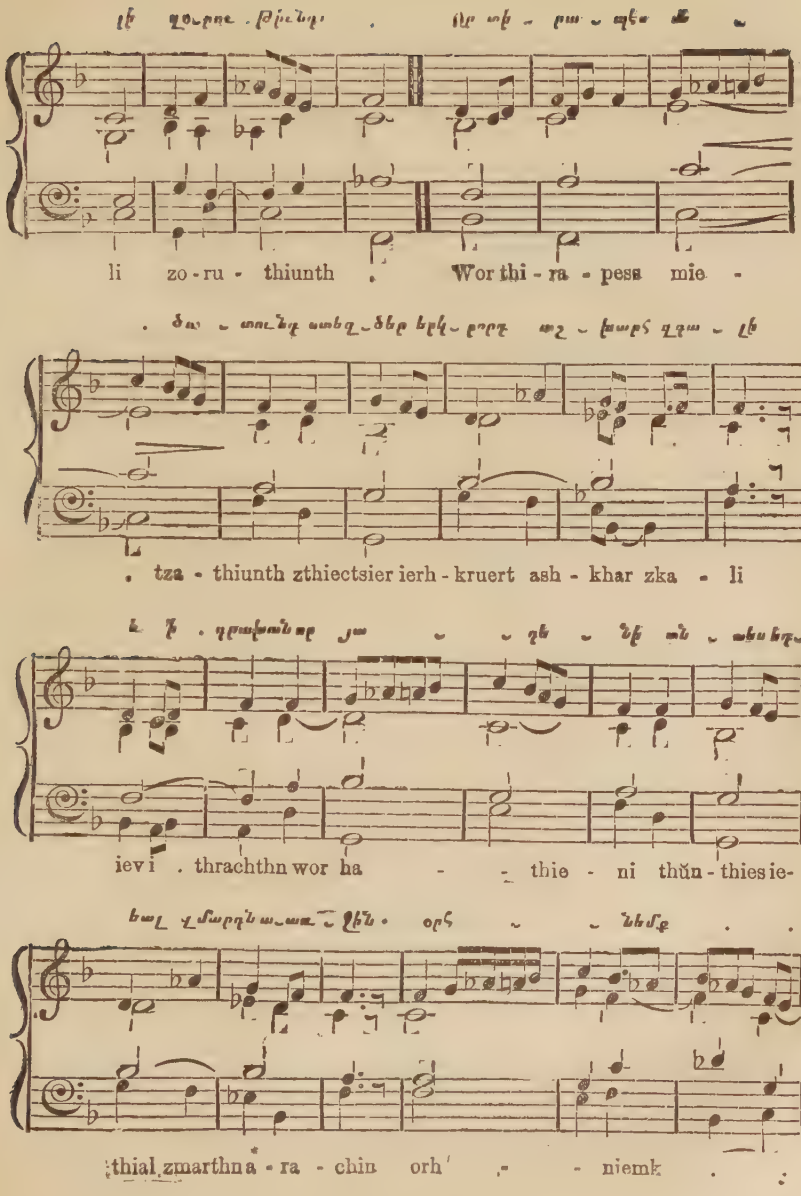
li zo - ru - thiunth . Wor thi - ra - pess mie -
. tza - thiunth zthiectsier ierh - kruert ash - khar zka - li
ievi . thrachthn wor ha - - thie - ni thŭn - thies ie-
thial zmarthn a - ra - chin orh' - - niemk .
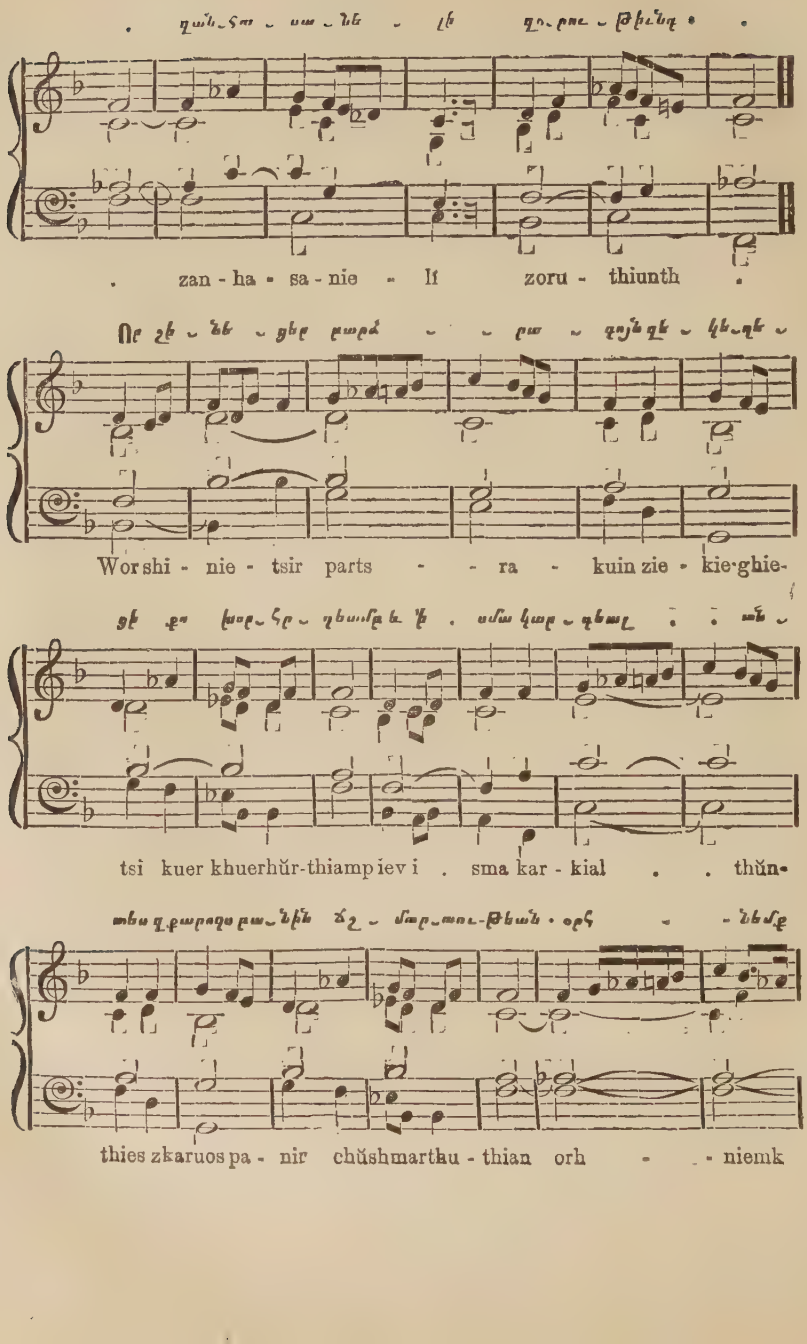
. zan - ha - sa - nie - li zoru - thiunth .
Wor shi - nie - tsir parts - - ra - kuin zie - kie·ghie-
tsi kuer khuerhŭr-thiampiev i . sma kar - kial . . thŭn-
thies zkaruos pa - nir chŭshmarthu - thian orh - - niemk
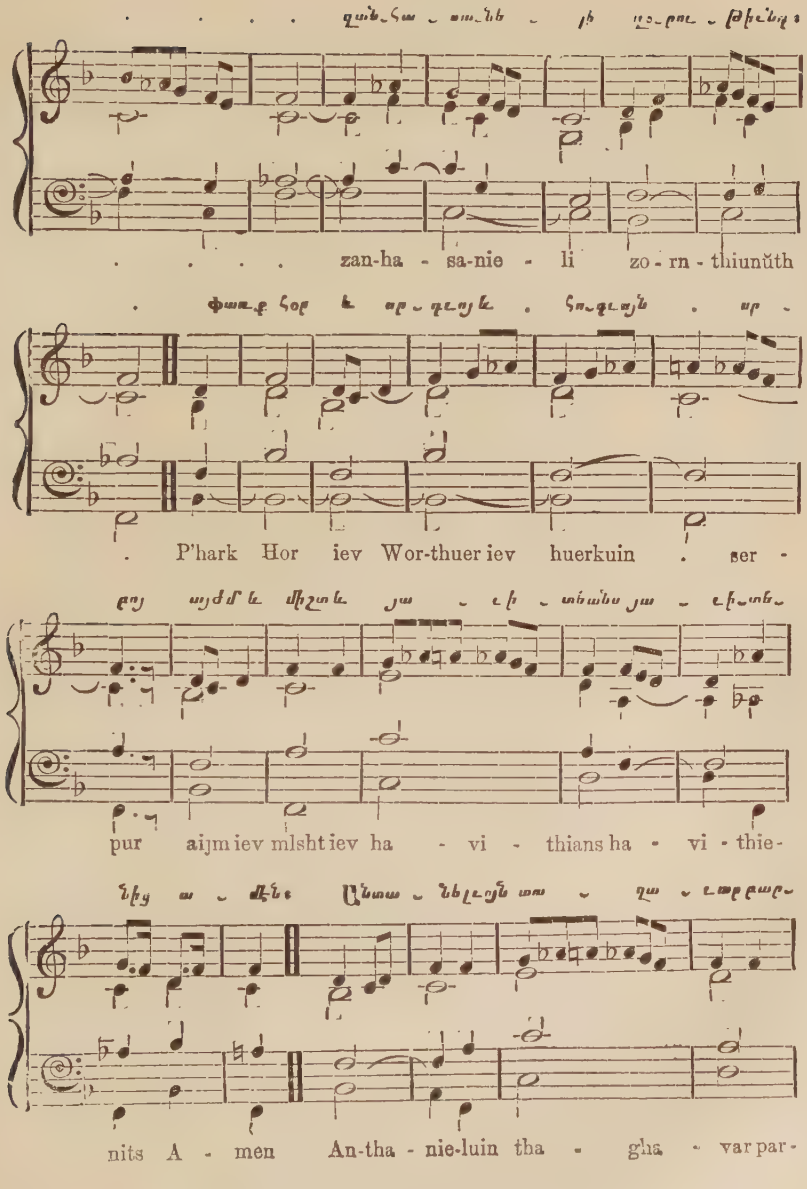
. . . . . zan-ha - sa-nie - li zo - rn - thiunŭth
. P'hark Hor iev Wor-thuer iev huerkuin . ser -
pur aijm iev mlsht iev ha - vi - thians ha - vi - thie-
nits A - men An-tha - nie-luin tha - gha - var par-

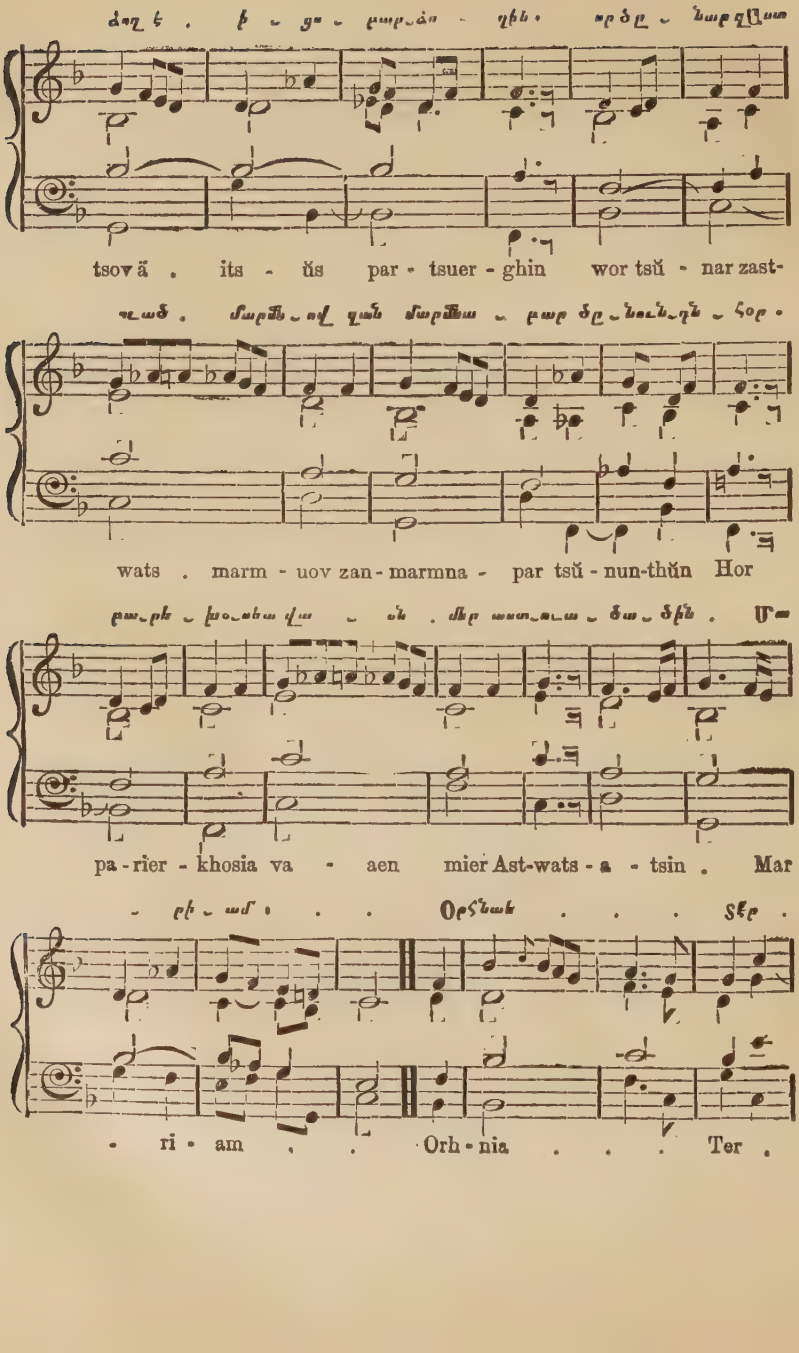
tsov ă . its - ŭs par - tsuer - ghin wor tsŭ - nar zast-
wats . marm - uov zan - marmna - par tsŭ - nun-thŭn Hor
pa - rĭer - khosia va - aen mier Ast-wats - a - tsin . Mar
- ri - am . . Orh - nia . . . Ter .
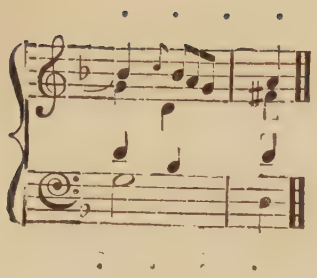
5. ՈՐ ՊԱՏՈՒԻՐԱՆ·
Հինգերորդ Կիւրակէ·

No. 5. Wor Pathviran
Fifth Sunday of the Fast.

O Christ, Thou hast ordained for Thy Church the righteous command to pray to God not only at appointed times but contmually with soul and understanding.

O Thou, Who in our nature as ordained, by passing the night in prayer to God didstconfirm this command of Thy ordinauces by works for our example: to Thee are bent all knees.

Wherefore also we beseech Thee, Christ, grant unto us to come before Thee at all times with pure orisons like unto the incorporeals of heaven

♩ = 80. Mode 4.
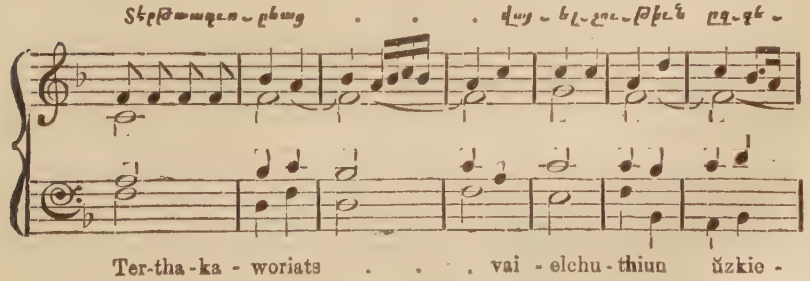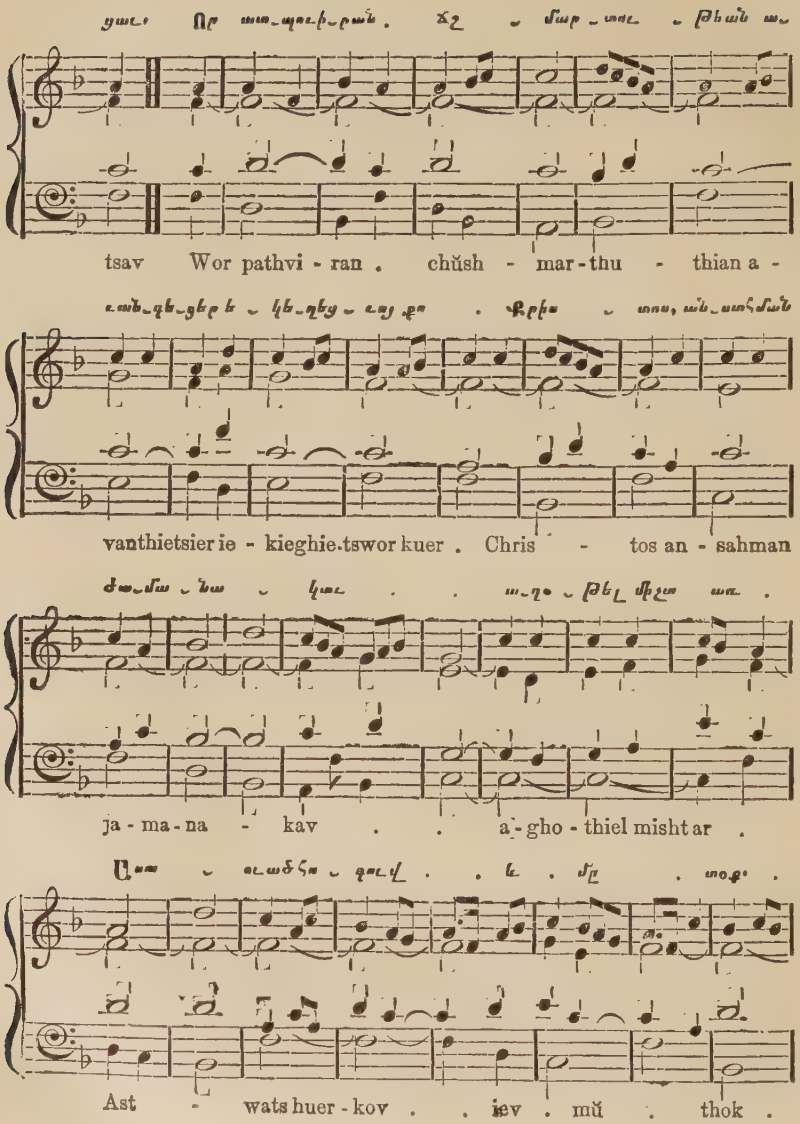
tsav Wor pathvi - ran . chŭsh - mar - thu - thian a -
vanthietsier ie - kieghie.tswor kuer . Chris - tos an - sahman
ja - ma - na - kav . . a - gho - thiel misht ar .
Ast - wats huer - kov . . iev . mŭ . thok .
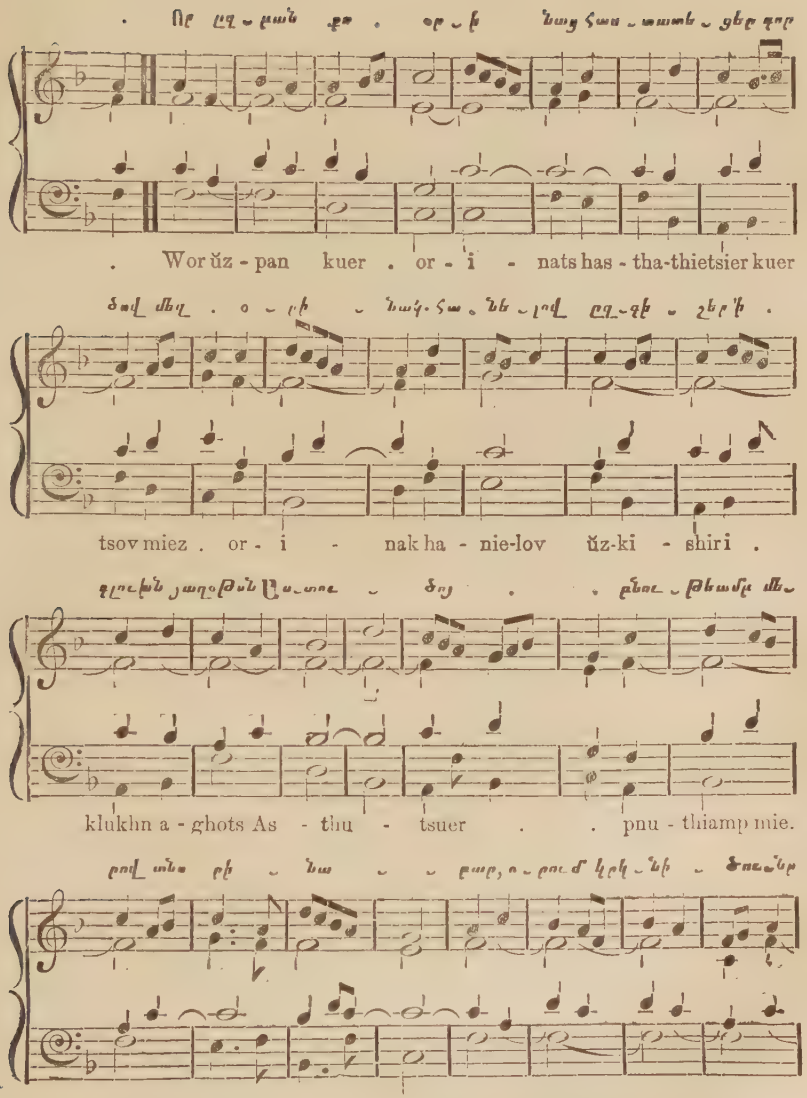
. Wor ŭz - pan kuer . or - i - nats has - tha-thietsier kuer
tsov miez . or - i - nak ha - nie-lov ŭz-ki - shiri .
klukhn a - ghots As - thu - tsuer . . pnu - thiamp mie.
rov thnor - i - na - - par wo - rum kŭrk-ni - tsu - ner
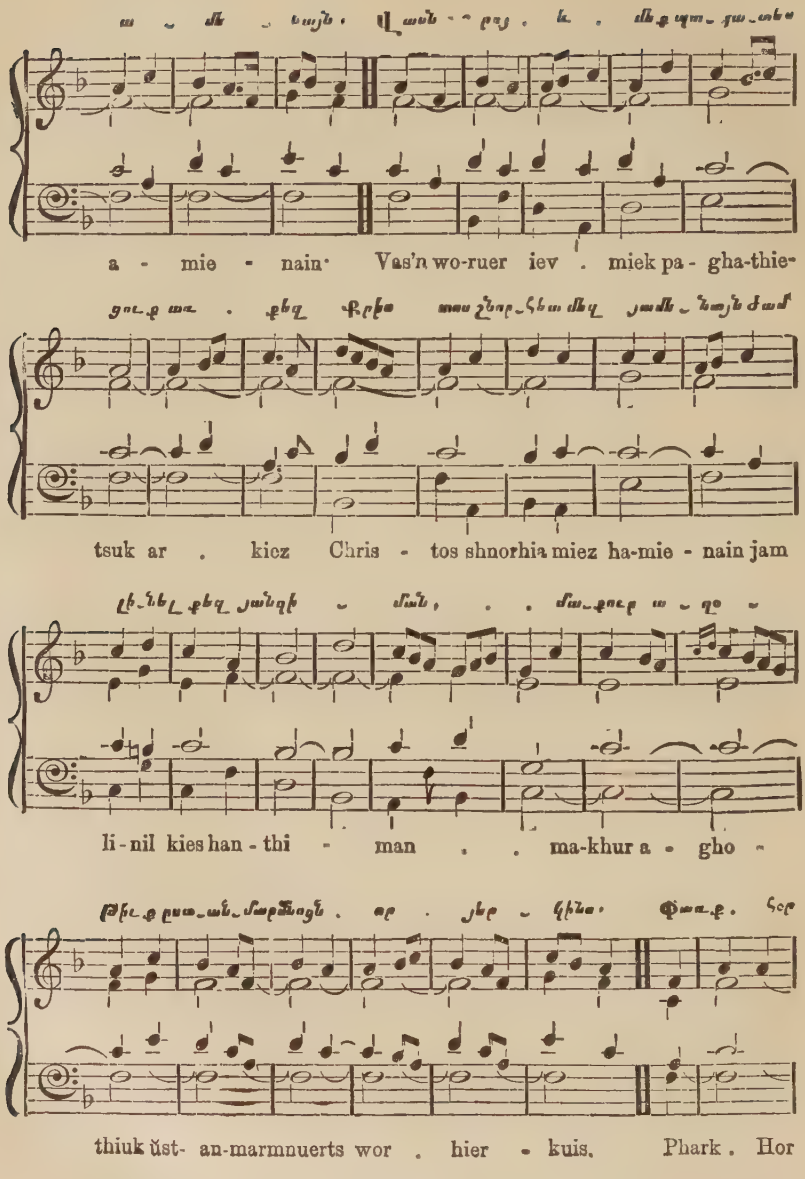
a - mie - nain· Vas'n wo-ruer iev . miek pa - gha-thie-
tsuk ar . kiez Chris - tos shnorhia miez ha-mie - nain jam
li - nil kies han - thi - man . . ma-khur a - gho -
thiuk ŭst- an-marmnuerts wor . hier - kuis. Phark . Hor
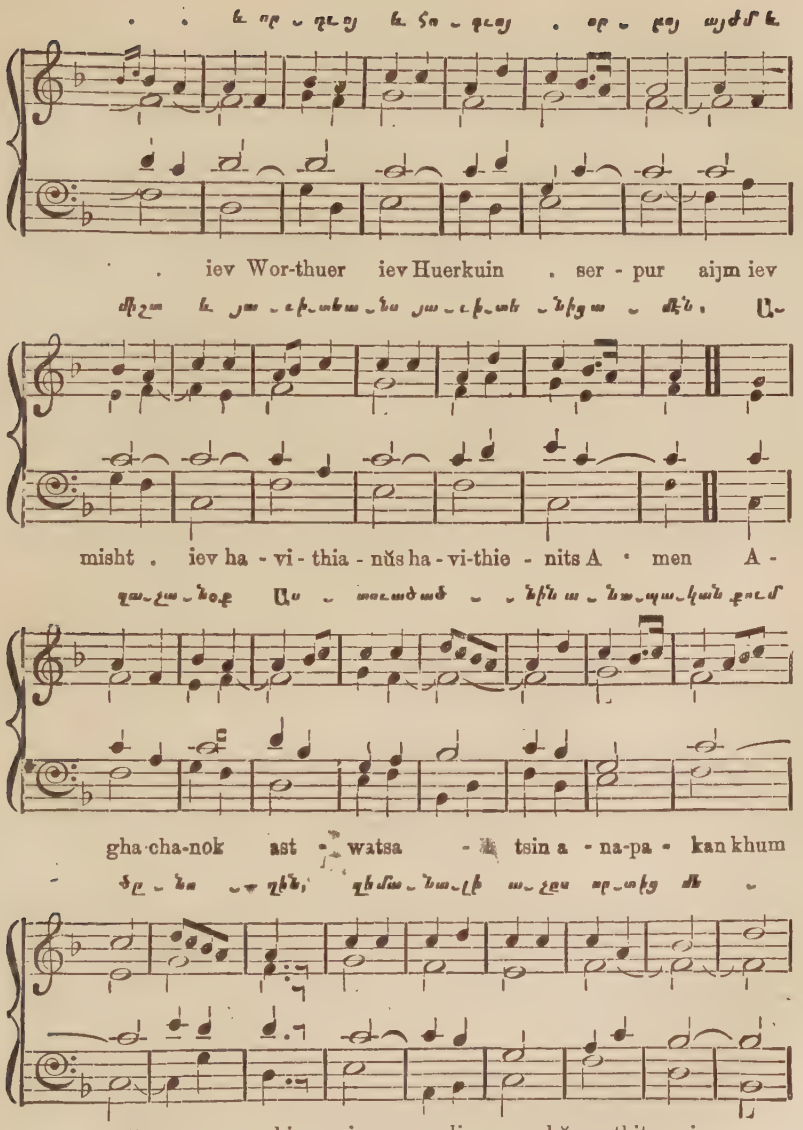
. iev Wor-thuer iev Huerkuin . ser-pur aijm iev
misht . iev ha-vi-thia-nŭs ha-vi-thie-nits A · men A-
gha-cha-nok ast watsa tsin a-na-pa-kan khum
tsŭ-nu-ghin zi-ma-nali a-chŭs serthits mie-

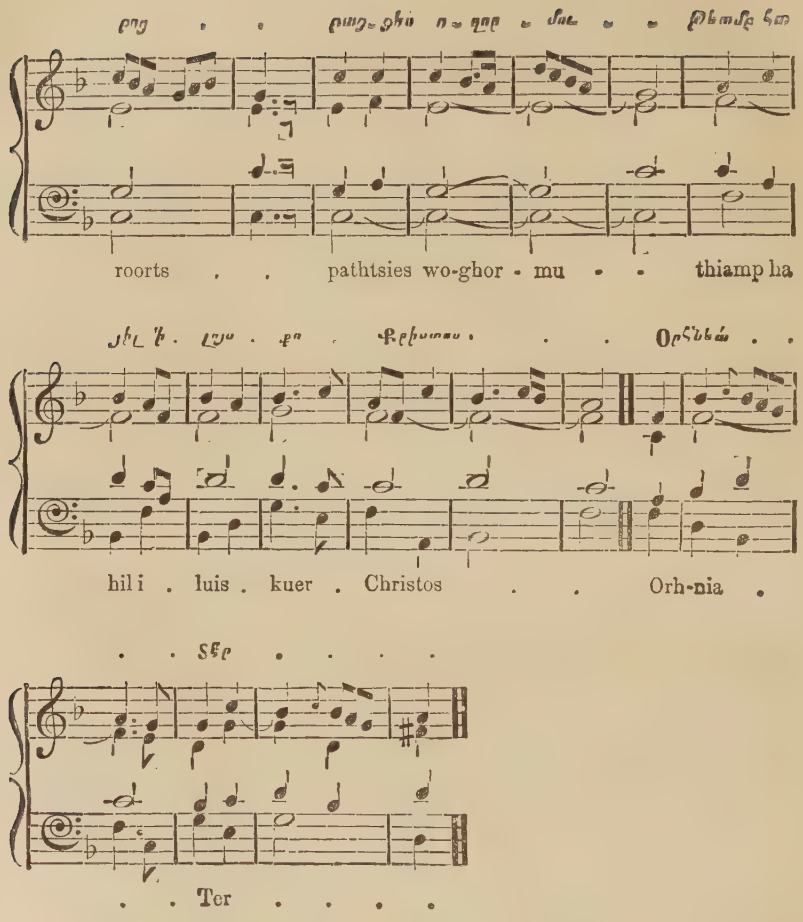
roorts . . pathtsies wo-ghor - mu - - thiamp ha
hil i . luis . kuer . Christos . . Orh-nia .
. . Ter . . . .

ՈՐ ԶԽՈՐՀՈՒՐԴ

վեցերորդ կիրակի

WOR ZKUERHURT

Sixth Sunday of the Fast.

Since Moses' days, from early times,
Thine own elect prophetic seers
In trancèd visions edified,
By Holy Ghost inspired, revealed
In words of power, with types diverse,
Thy glorious advent's mystery.
Redeemer Thou, in mercy grant
Remission from our load of sins.

When later times had close approached,
Fulfilled the destined term in full,
Foretold of seers, the time ordained,
The hour of Thine advent came
Amongst us men didst Thou appear,
In lowly form enshrouded seen.
Redeemer Thou, in mercy grant
Remission from our load of sins.

In sovereign form, with spotless garb
Investing him, didst Thou create.
Infringing Thy divine command,
Divested, naked, Adam fell!
Unto him strayed, didst Thou vouchsafe
In typic time the Adam new.
Redeemer Thou, in mercy grant
Remission from our load of sins.

♩ = 78. MODE 3.
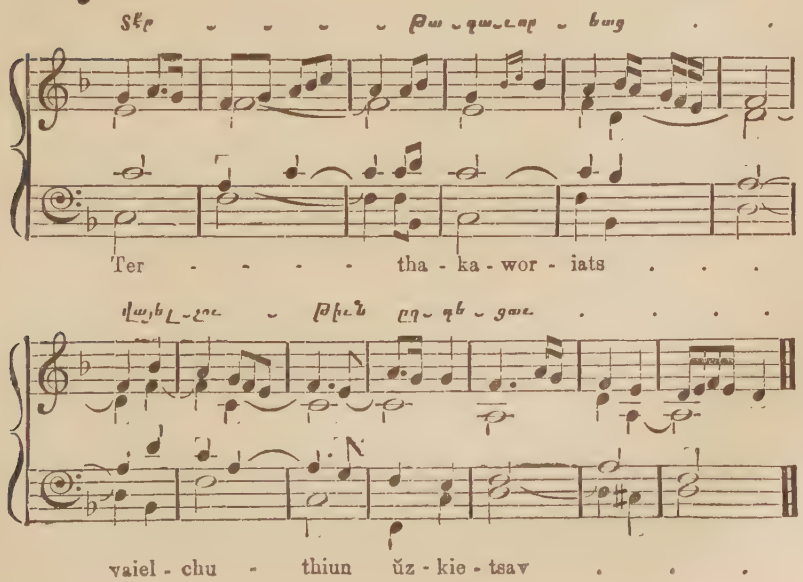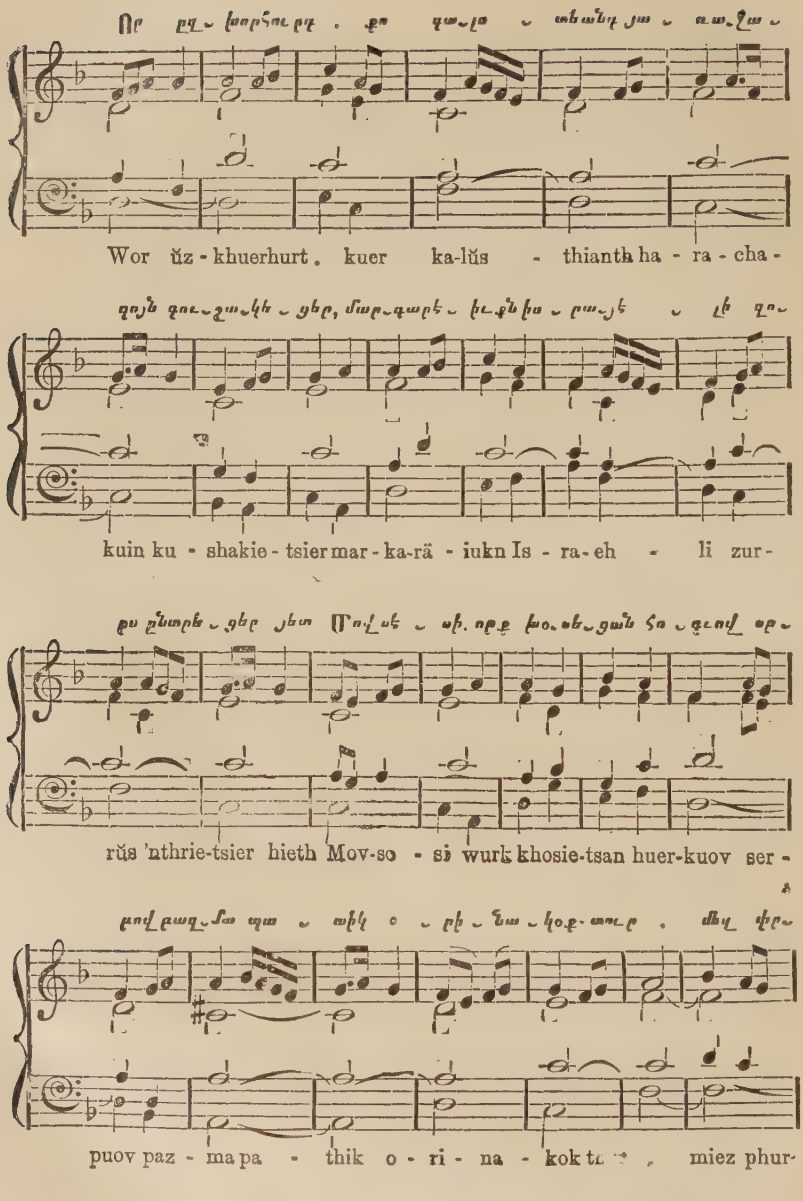
Wor ŭz - khuerhurt . kuer ka-lŭs - thianth ha - ra - cha -
kuin ku - shakie - tsier mar - ka-rä - iukn Is - ra-eh - li zur -
rŭs 'nthrie-tsier hieth Mov-so - sĭ wurk khosie-tsan huer-kuov ser -
puov paz - ma pa - thik o - ri - na - kok ta - miez phur-
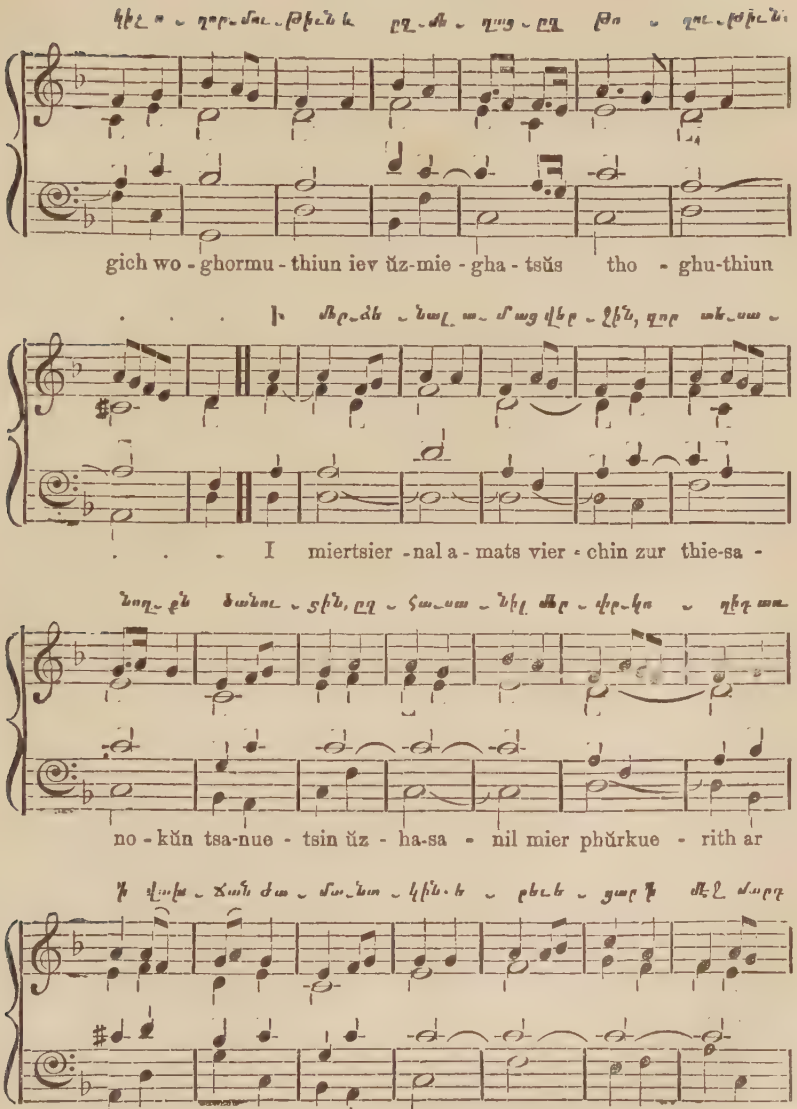
gich wo - ghormu - thiun iev ŭz-mie - gha - tsŭs tho - ghu-thiun
I miertsier - nal a - mats vier - chin zur thie-sa -
no - kŭn tsa-nue - tsin ŭz - ha-sa - nil mier phŭrkue - rith ar
ı wagh - chan ja - ma-na - kin ie - riev-ie - tsar i mäch marth

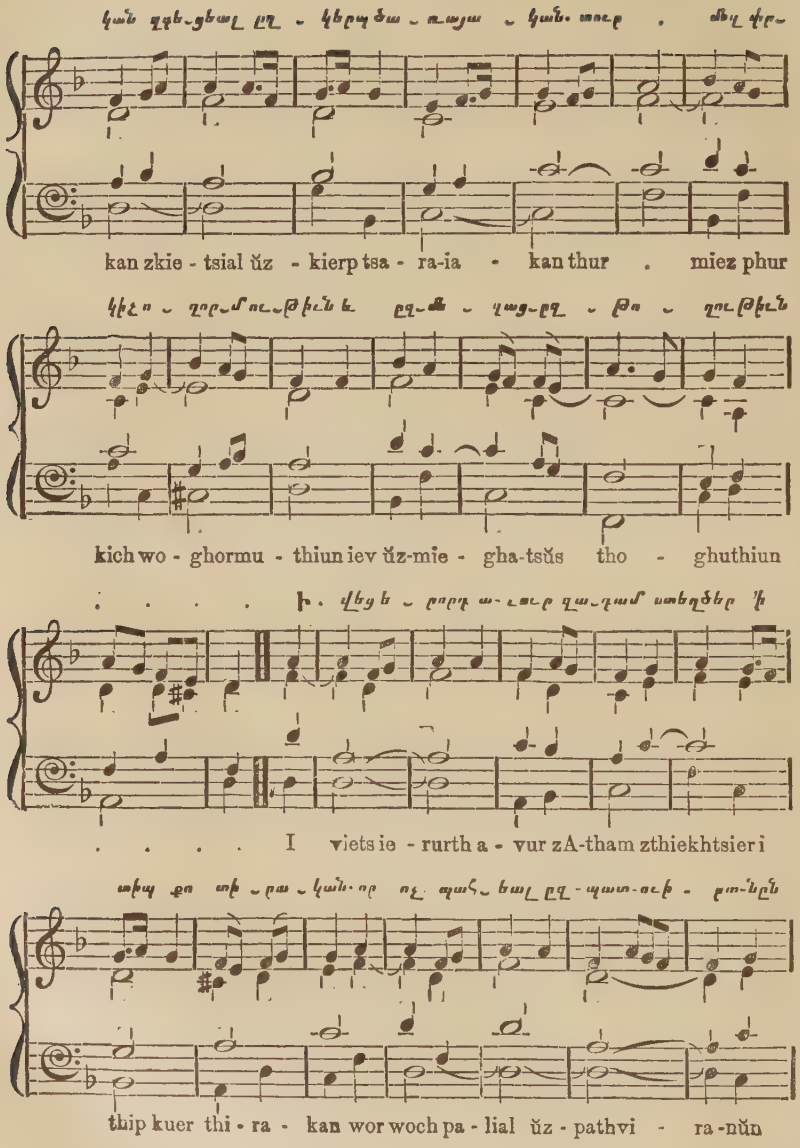
կան զգե֊ցեալ ըզ ֊ կերպա֊ձա ֊ ռայս ֊ կան֊ տուր . մեզ փր֊
kan zkie - tsial ŭz - kierp tsa - ra-ia - kan thur . miez phur
կիւս ֊ ղորմա֊ւթիւն և ըզ֊ մեզ ֊ ցաց֊ըզ ֊ քո ֊ ղու֊թիւն
kich wo - ghormu - thiun iev ŭz-mie - gha-tsŭs tho - ghuthiun
. . . . Ի֊ վեց և ֊ երիւր ա֊ւուր զա֊դամ ստեղծեր ի֊
. . . . I vietsie - rurth a - vur zA-tham zthiekhtsier i
սիպ քո տի ֊ րա ֊ կան֊ որ ոչ պահ֊ եալ ըզ֊ պատ֊ուէր֊ քո֊նըն
thip kuer thi - ra - kan wor woch pa - lial ŭz - pathvi - ra -nŭn
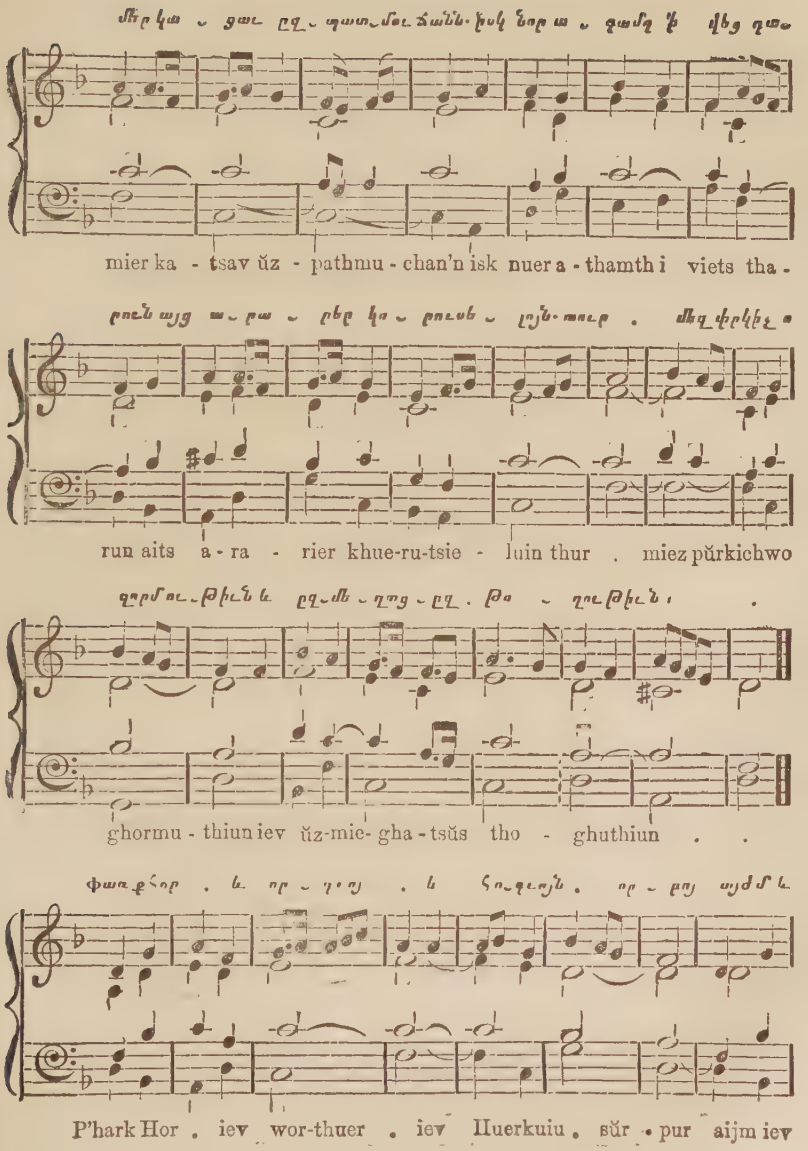
mier ka - tsav ŭz - pathmu - chan'n isk nuer a - thamth i viets tha -
run aits a - ra - rier khue-ru-tsie - luin thur . miez pŭrkichwo
ghormu - thiun iev ŭz-mie- gha - tsŭs tho - ghuthiun . .
P'hark Hor . iev wor-thuer . iev Huerkuiu . sŭr . pur aijm iev
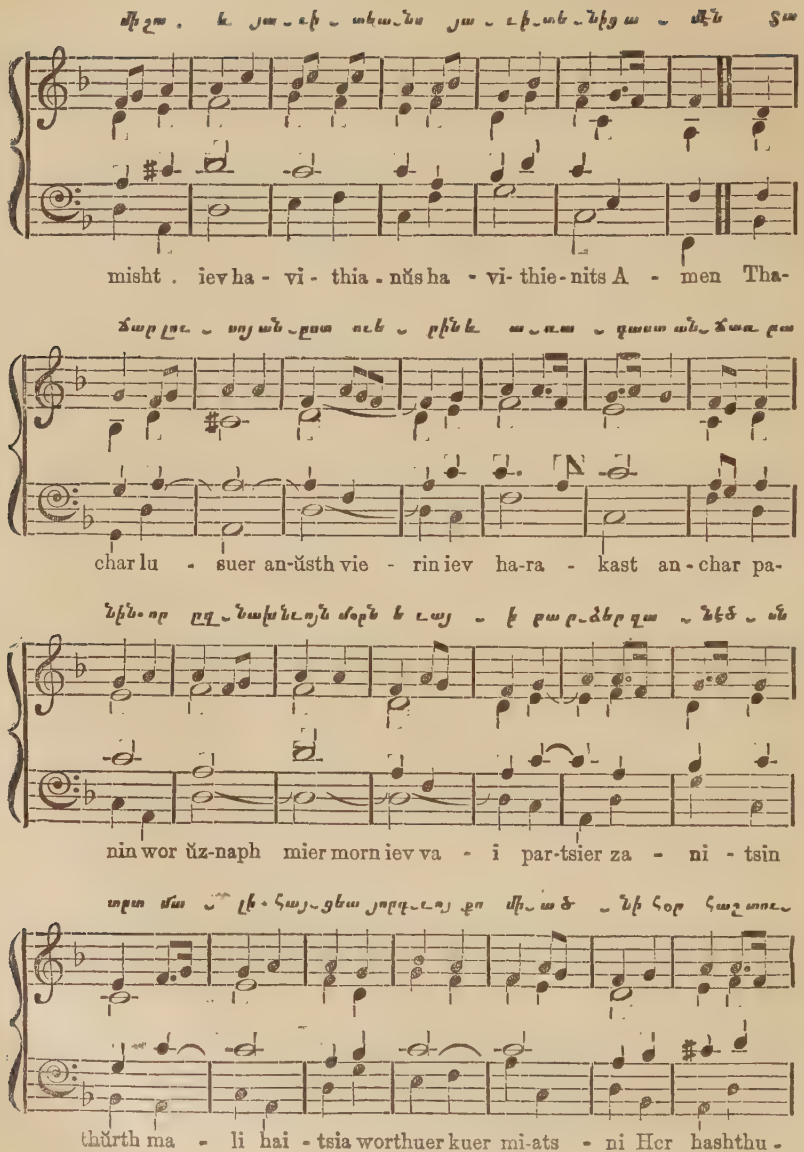
misht . iev ha - vi - thia - nŭs ha - vi- thie - nits A - men Tha-
char lu - suer an-ŭsth vie - rin iev ha-ra - kast an - char pa-
nin wor ŭz-naph mier morn iev va - i par-tsier za - ni - tsin
thŭrth ma - li hai - tsia worthuer kuer mi-ats - ni Her hashthu -

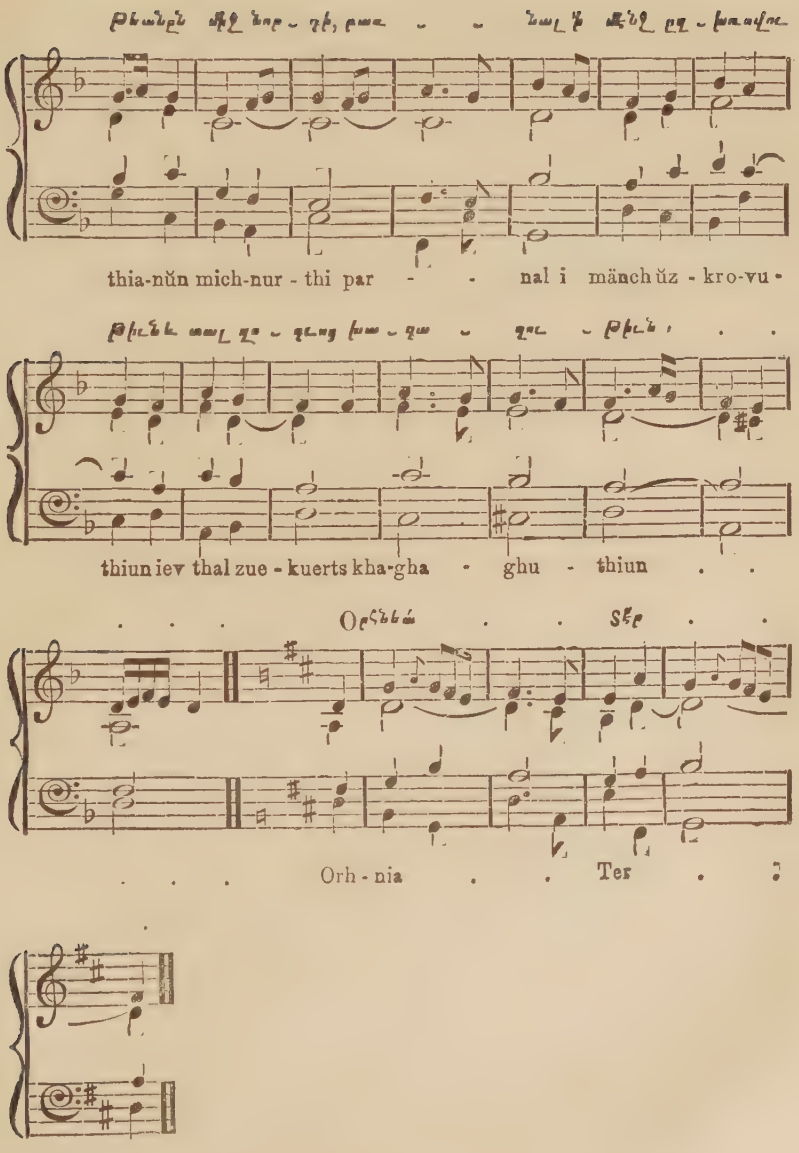
thia-nŭn mich-nur - thi par - - nal i mänch ŭz - kro-vu -
thiun iev thal zue - kuerts kha-gha - ghu - thiun . .
Orh - nia . . Ter .

[The Little Entrance.]

ՍՈՒՐԲ ԱՍՏԻՒԱԾ

Surp Astwats.

(Տես 99.) Սուրբ Աստուած Սուրբ եւ հզօր Սուրբ եւ անմահ

(See p. 99.) Surp Astwats, surp iev hŭzor, surp iev anmah

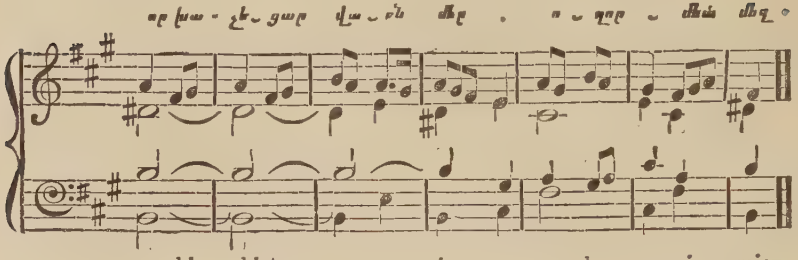

Սուրբ Աստուած Սուրբ եւ հզօր Սուրբ եւ անմահ

Surp Astwats, surp iev hŭzor, surp iev anmah

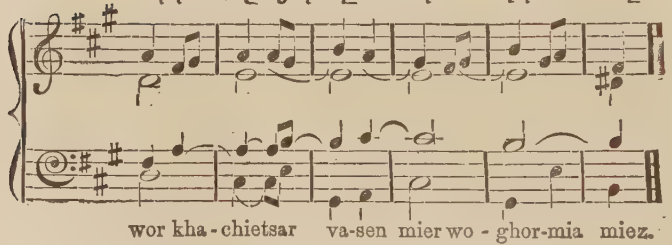

Սուրբ Աստուած Սուրբ եւ հզօր

Surp Astwats, surp iev hŭzor,

Սուրբ եւ ան - մահ որ խաչե ցար վասն մեր ո - ղոր - միա մեզ .

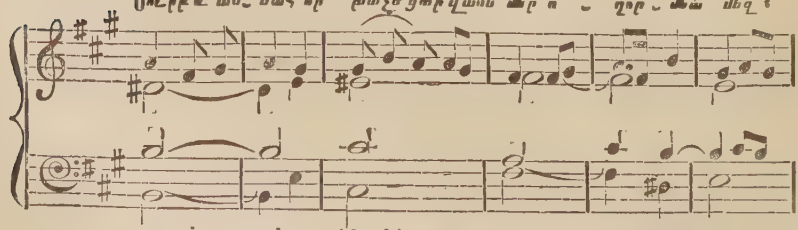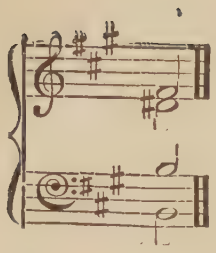

[Holy God, Holy Mighty, Holy Immortal, Who wast crucified for us, have mercy upon us.]

[The Great Entrance.]

ՍՐԲԱՍՔԱՅՈՒԹԻՒՆ

Holy Hymn of Oblation. [See P. 121.]

ՎԱՍՆ ԾԻՀԱՏԱԿԻ

Vasen Hishathaki.

Chor. In memory of those at rest, accept this oblation, Holy Father, Lover of mankind, and number their souls amongst Thy Saints in Thy heavenly kingdom, inasmuch as we offer this oblation in the faith that Thy Godhead may be recouciled to, and give rest to their souls.
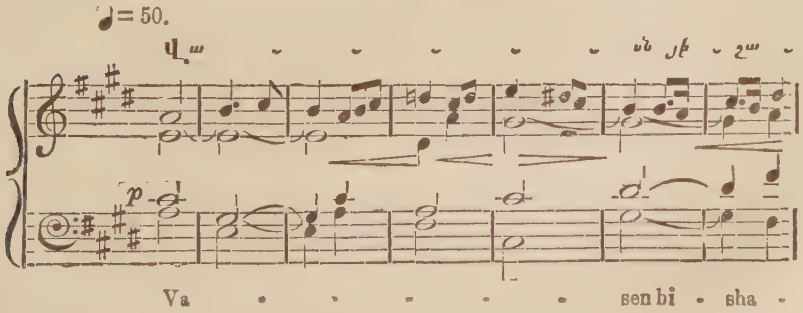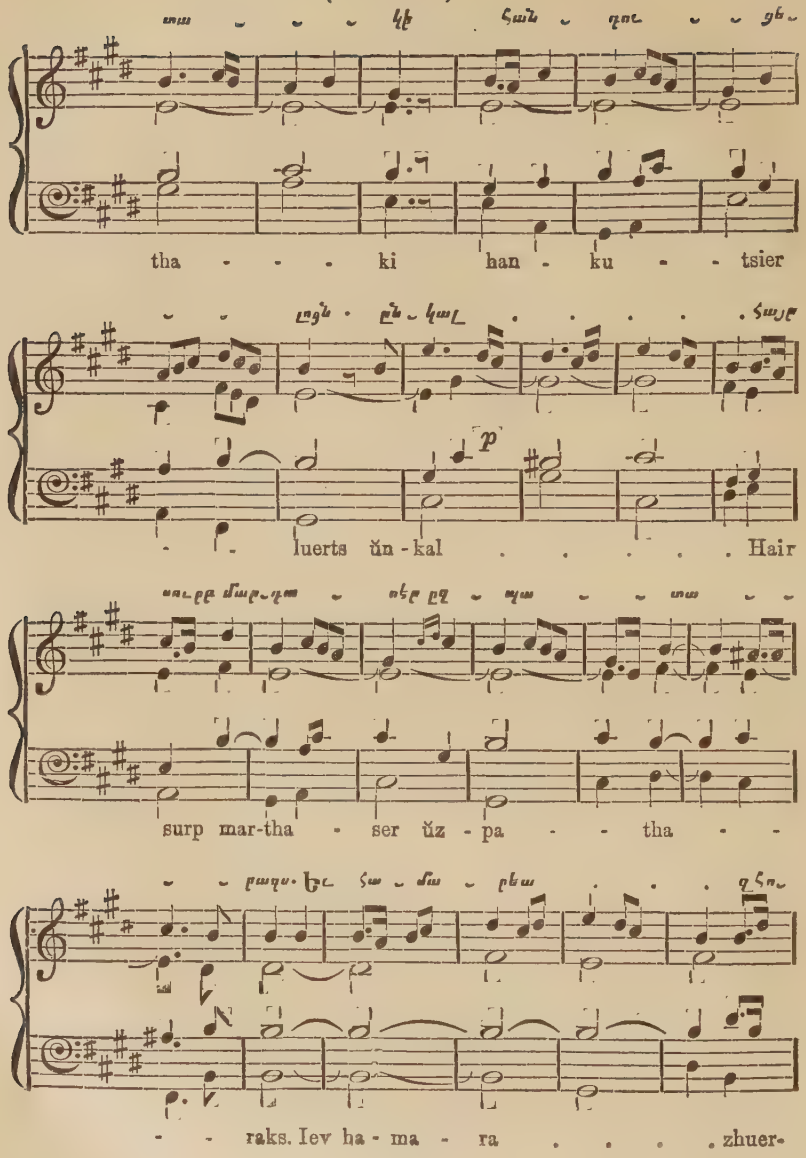
tha - - - ki han - ku - - tsier
luerts ŭn - kal . . . . . Hair
surp mar-tha - ser ŭz - pa - - tha - -
- - raks. Iev ha - ma - ra . . . . zhuer-

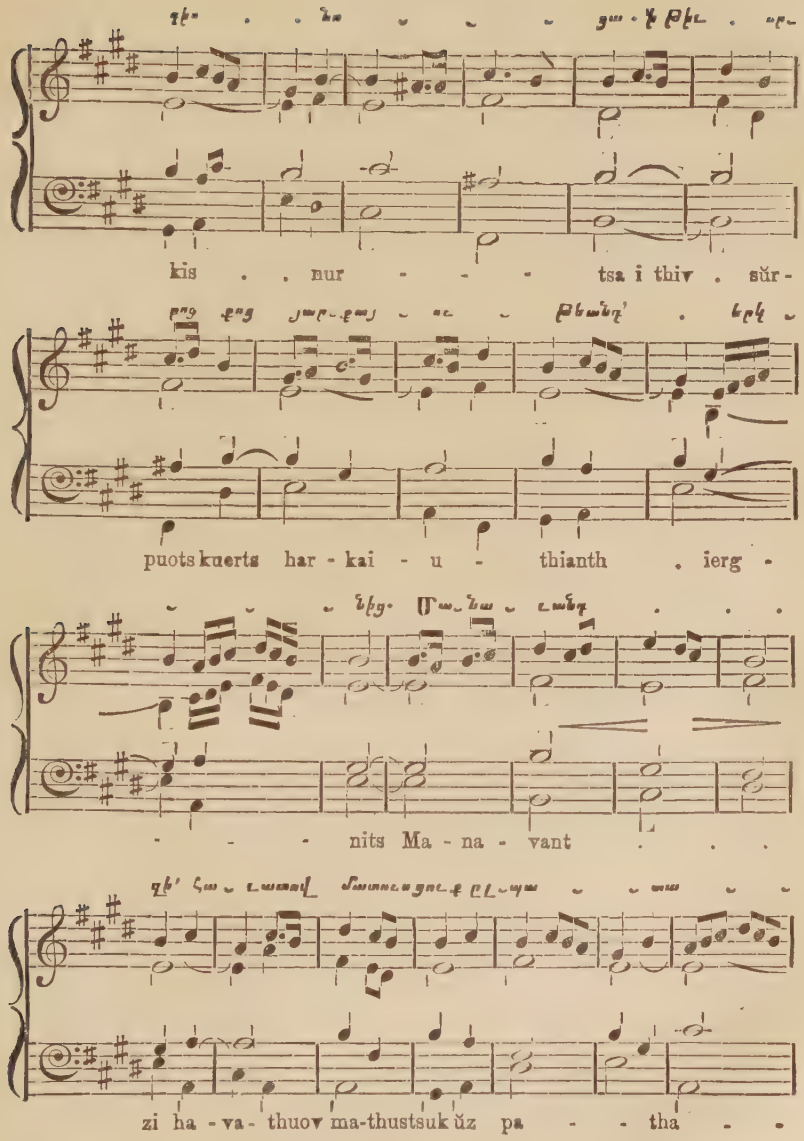
kis . . nur - - - - tsa i thiv . sŭr -
puots kuerts har - kai - u - thianth . ierg -
- - - - nits Ma - na - vant . . .
zi ha - va - thuov ma-thustsukŭz pa - - tha - -

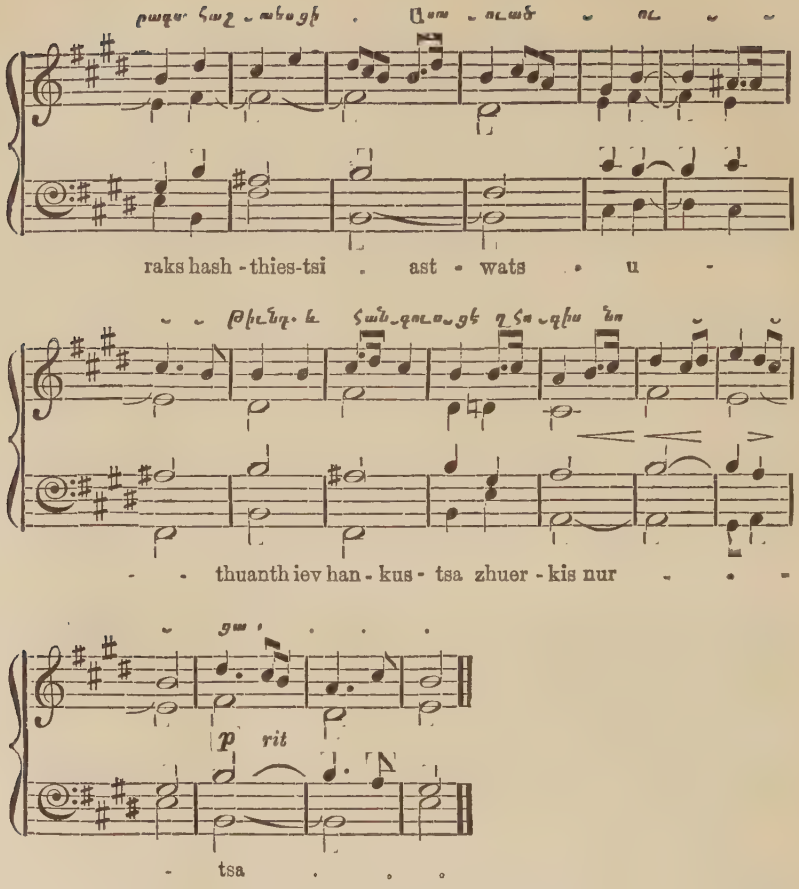
raks hash - thies-tsi . ast - wats . u -
- - thuanth iev han - kus - tsa zhuer - kis nur - . -
p rit
- tsa . . .

ԱՊԱՇԽԱՐՈՒԹԵԱՆ ՇԱՐԱԿԱՆՔ ։

PENITENTIAL HYMNS.

[SUNG ALTERNATELY BEFORE THE "LORD HAVE MERCY."]

ԹԱՐՉՈՒԵՐ

THARTSUER.

Turn Thy wrath away from amongst us at the cry of us earthborn. O Lord of many mercies, pardon, and do not destroy.

Raise up them who have fallen smitten by the adversary. O Thou Physician of the ailing, heal Thou my ailments.

Afflicted in my person by reason of my sins, I cry out to Thee like the publican, Lord, pardon me a sinner.

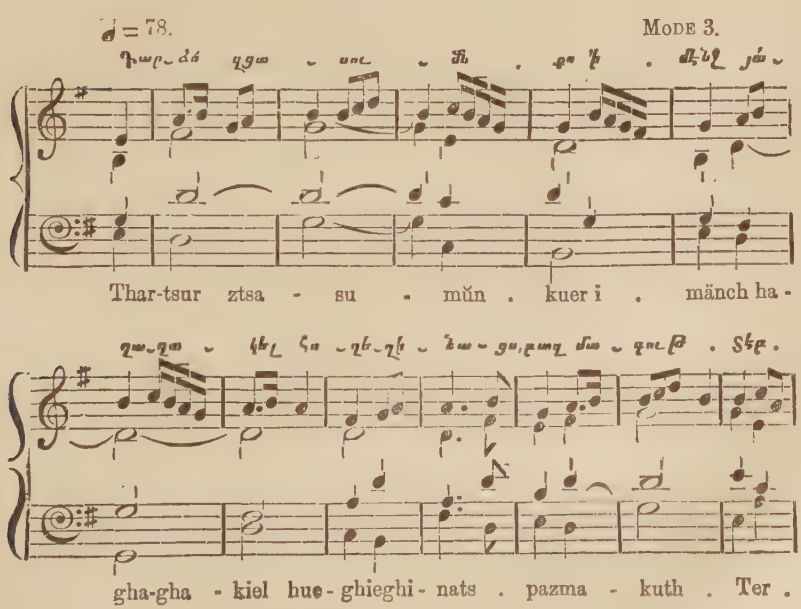

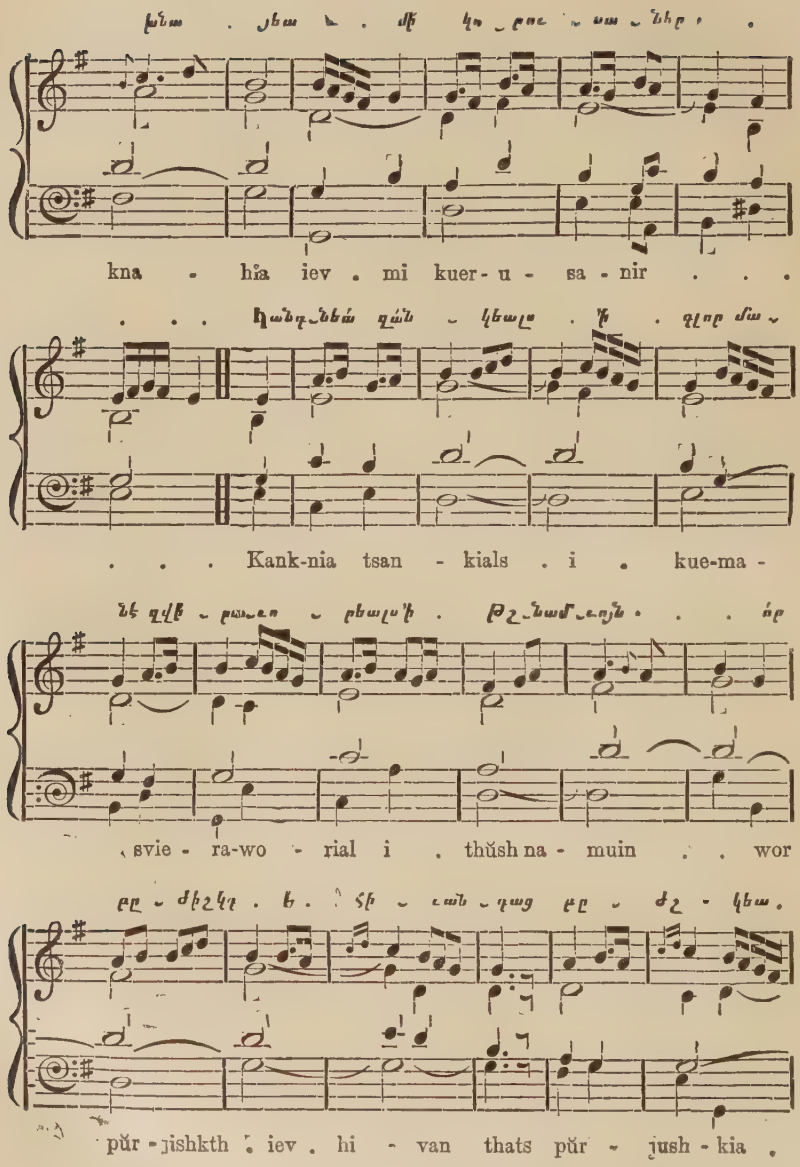
kna - hĭa iev . mi kuer- u - sa - nir . . .
. . . Kank-nia tsan - kials . i . kue-ma -
svie - ra-wo - rial i . thŭsh na - muin . . wor
pŭr - jishkth iev . hi - van thats pŭr - jush - kia .
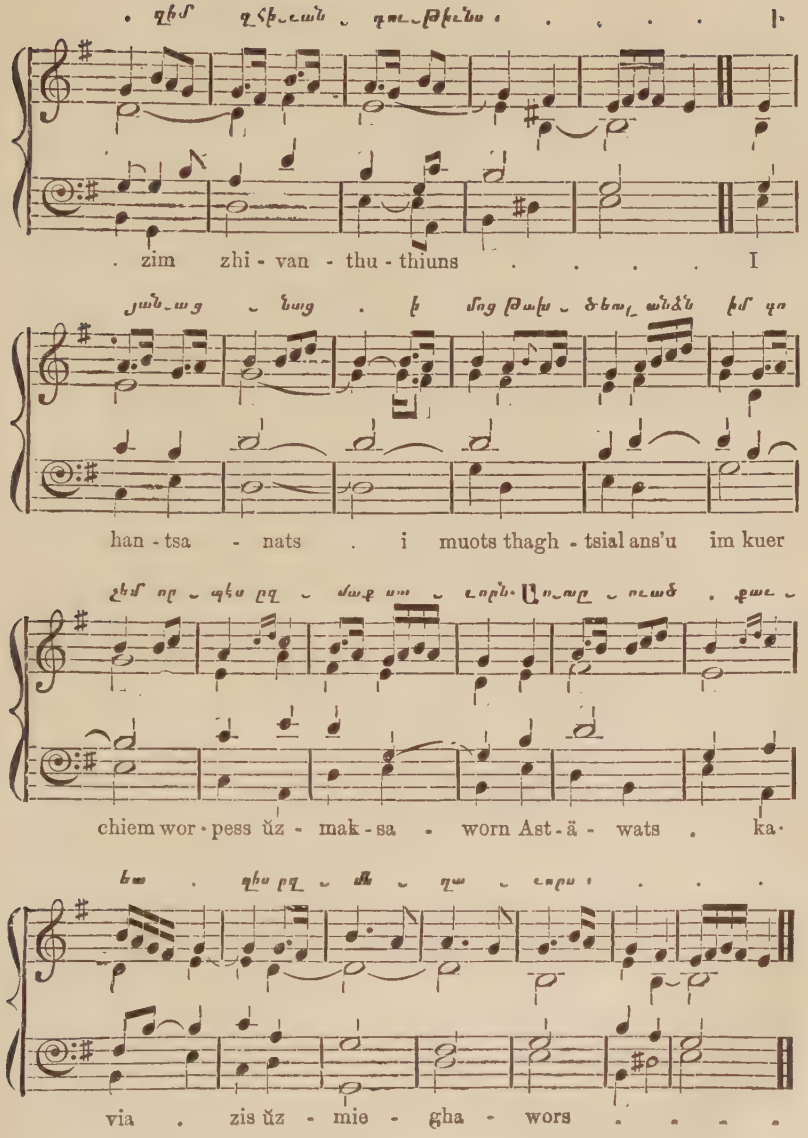
. zim zhi - van - thu - thiuns I
han - tsa - nats . i muots thagh - tsial ans'u im kuer
chiem wor - pess ŭz - mak - sa - worn Ast - ă - wats . ka·
via . zis ŭz - mie - gha - wors . . . .

Ա ՊԱՒԻՆԵՑԱՔ
Apavienietsak.

We take refuge in Thy Cross, O Creator from eternity, Who hast granted it [*as*] *our protector against, and conqueror over the enemy: we beseech Thee, Saviour, through it protect our persons.*

Exalted King, Who for us didst ascend the Cross, and by it lifted off the [*burden of*] *sin of the first created, Adam: we beseech.*

Keystone of our holy faith, and tree of life revealed to man, at sight of which the demon of impurity was irrecoverably overthrown: we beseech.

The enemy shuddered at the revelation of the holy Cross, and from terror of its glory, fell overthrown into the infernal abysses of the world: we beseech.

The heavens rejoiced, and the earth became glad, because the holy Cross was typified, a saviour and a light unto the universe: we beseech.

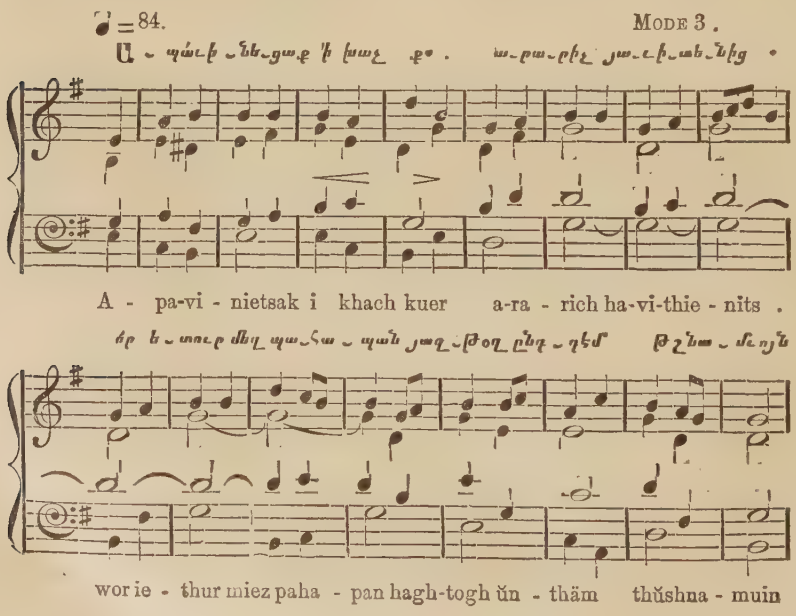
♩ = 84.
Mode 3.
Ա ~ պաւիւ ~ նե~ցաք ի խաչ ք• . ա~բա~րիչ յա~ւի~տե~նից •
A - pa-vi - nietsak i khach kuer a-ra - rich ha-vi-thie - nits .
ար ե ~ տուր մեզ պա~հա ~ պան յաղ~թօղ ընդ ~ դեմ թշնա ~ մւոյն
wor ie - thur miez paha - pan hagh-togh ŭn - thäm thŭshna - muin
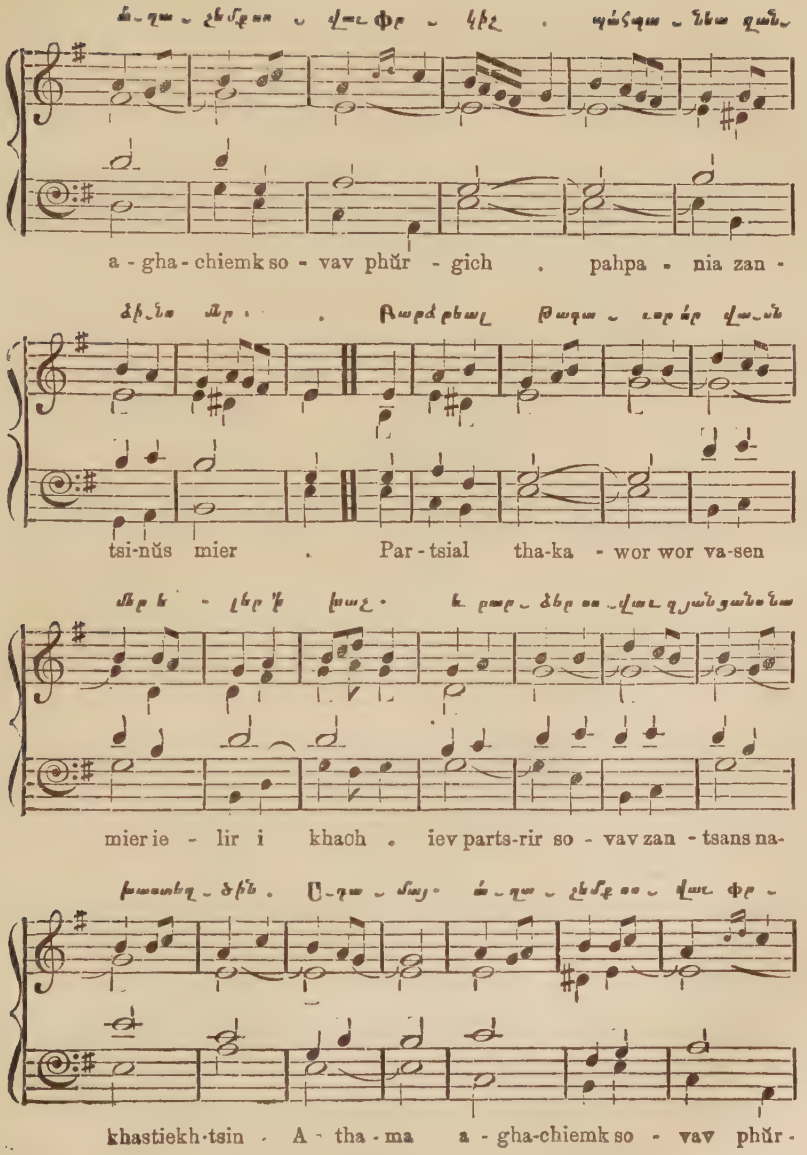
ա-գա-չիմքսո-վավ փր-գիչ . պահպա-նիա զան-
a-gha-chiemk so-vav phŭr-gich . pahpa-nia zan-
ձիւնս մր . Պարձրեալ թագա-ւոր ամ-ան
tsi-nŭs mier . Par-tsial tha-ka-wor wor va-sen
մեր ե-լեր ի խաչ . եւ բար-ձեր զ-վաւ-զ յանցանս նա
mier ie-lir i khach . iev parts-rir so-vav zan-tsans na-
խաստեղ-ծին . Ա-գա-մայ- ա-գա-չիմքսո-վավ փր-
khastiekh-tsin . A-tha-ma a-gha-chiemk so-vav phŭr-
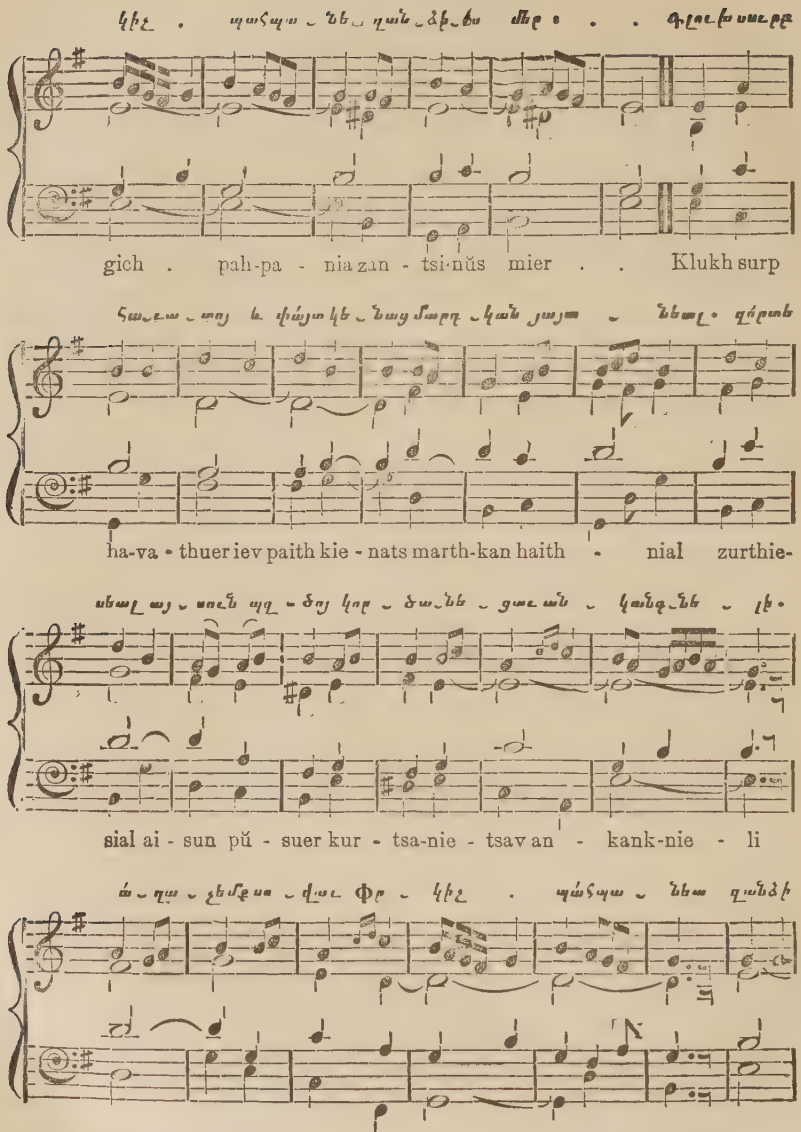
gich . pah-pa - nia zan - tsi-nŭs mier . . Klukh surp
ha-va - thuer iev paith kie - nats marth-kan haith - nial zurthie-
sial ai - sun pŭ - suer kur - tsa-nie - tsav an - kank-nie - li
a - ghachiemk so - vav phŭr - gich . pahpa - nia zantsi-
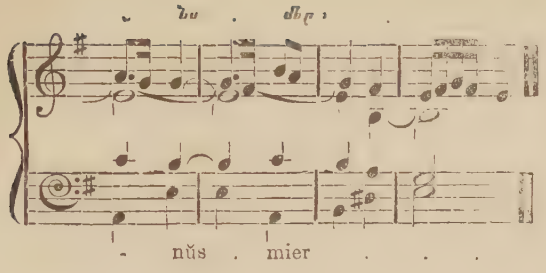
ՅՈՅՍ ԻՄ

HUIS IM.

My hope art Thou, Lord, expiator of my transgressions, despise not the flowing of my tears: grant me mercy, O God.

To Thee have I come for refuge like the prodigal son, Father, I have sinned against heaven and before Thee: grant me mercy, O God.

Liberate me, O God, from my many sins, and render me worthy of Thy holy kingdom: grant me mercy, O God.

♩ = 92. MODE 4.

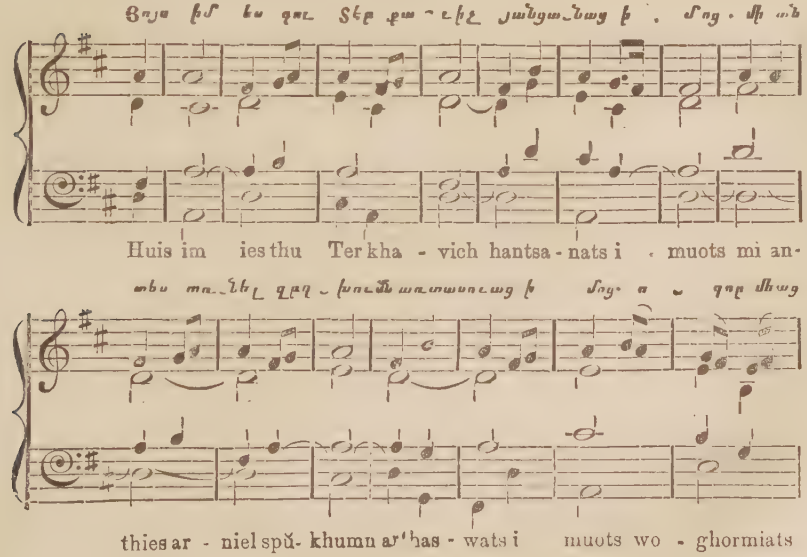

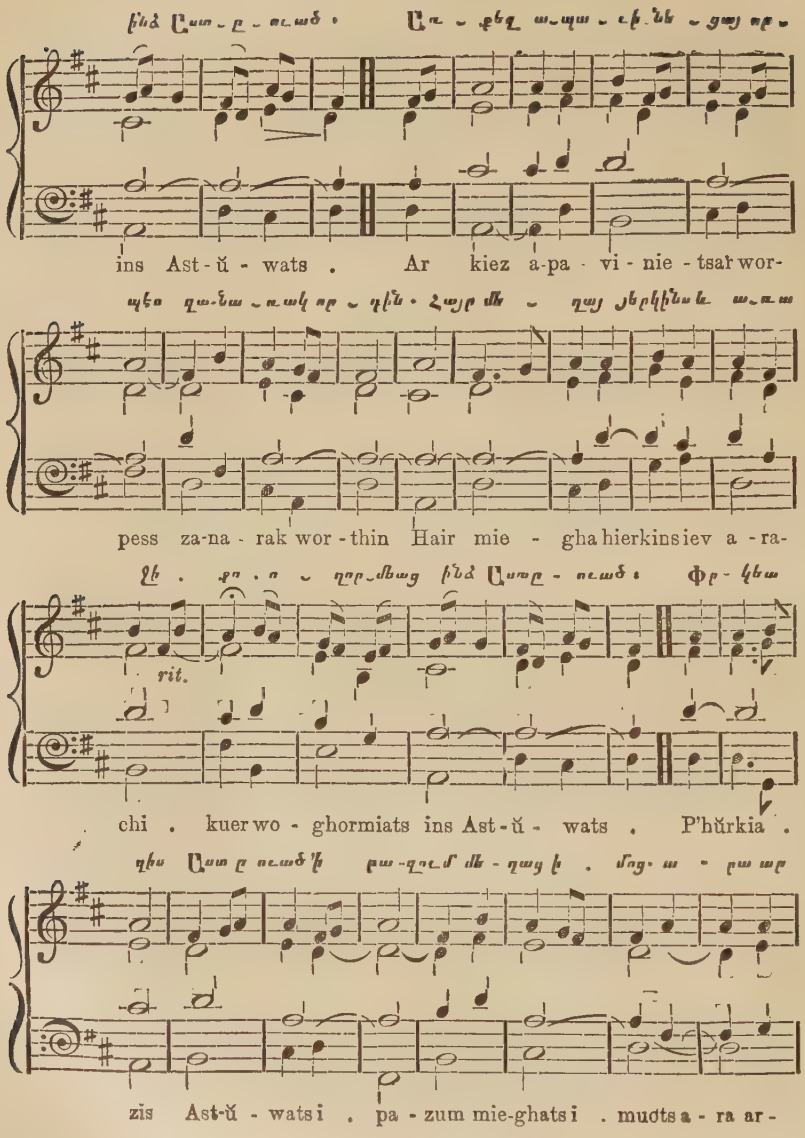
ins Ast-ŭ-wats . Ar kiez a-pa-vi-nie-tsaŗ wor-
pess za-na-rak wor-thin Hair mie-gha hierkinsiev a-ra-
rit.
chi . kuer wo-ghormiats ins Ast-ŭ-wats . P'hŭrkia .
zis Ast-ŭ-watsi . pa-zum mie-ghatsi . muŏtsa-ra ar-
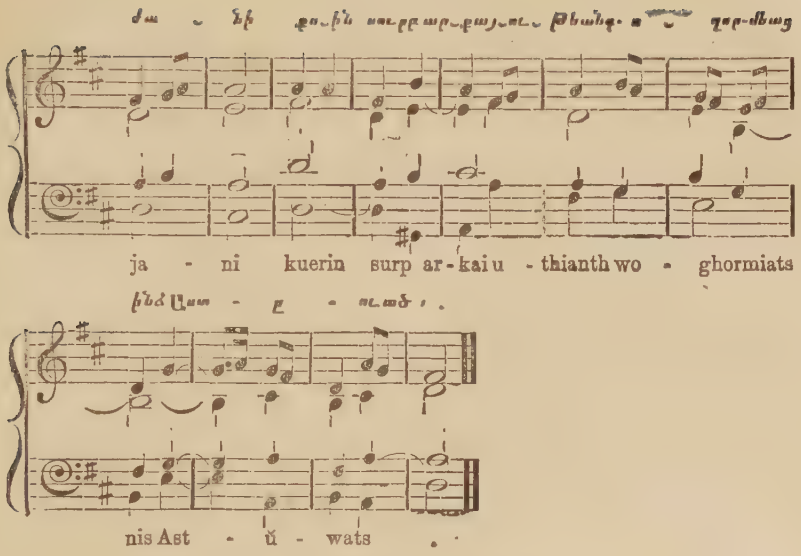
ՍՈՒՐԲ ԵՍ ՏԷՐ

SURP IES TER.

Holy art Thou, Lord, reposing in holiness, glorified by the heavenly hosts, and by Thy saints, O Lord God of our fathers.

The justly merited mortality from Thy wrath inflicted by Thy order, remove, O Lord, from us through the intercessions and prayers of the holy Jacob, O Lord God of our fathers.

We beseech help, O all-holy Trinity, succour us in our afflictions through the intercessions and prayers of the holy Jacob, O Lord God of our fathers.

♩ = 68 to 72. MODE 5.
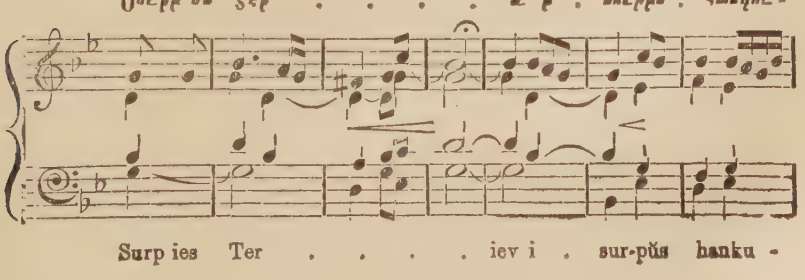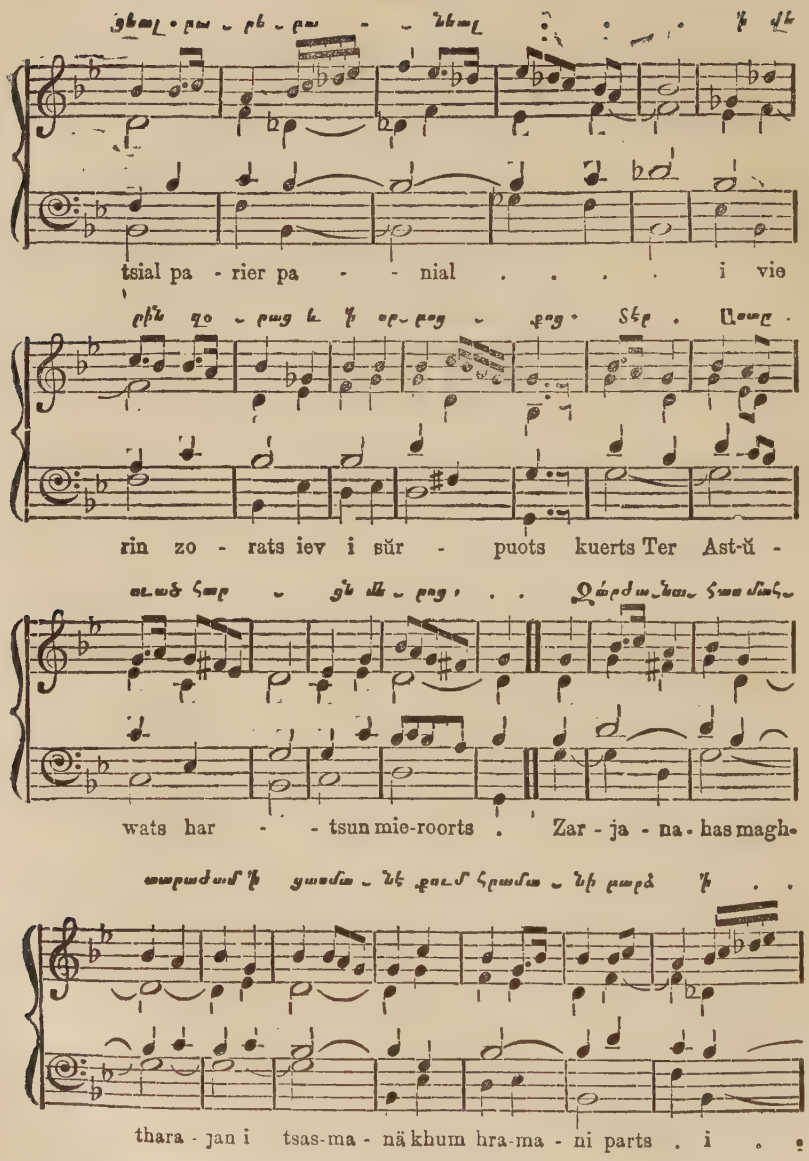
tsial pa - rier pa - - nial . . . . i vie
rin zo - rats iev i sŭr - puots kuerts Ter Ast-ŭ -
wats har - - tsun mie-roorts . Zar - ja - na - has magh-
thara - jan i tsas-ma - nä khum hra-ma - ni parts . i .
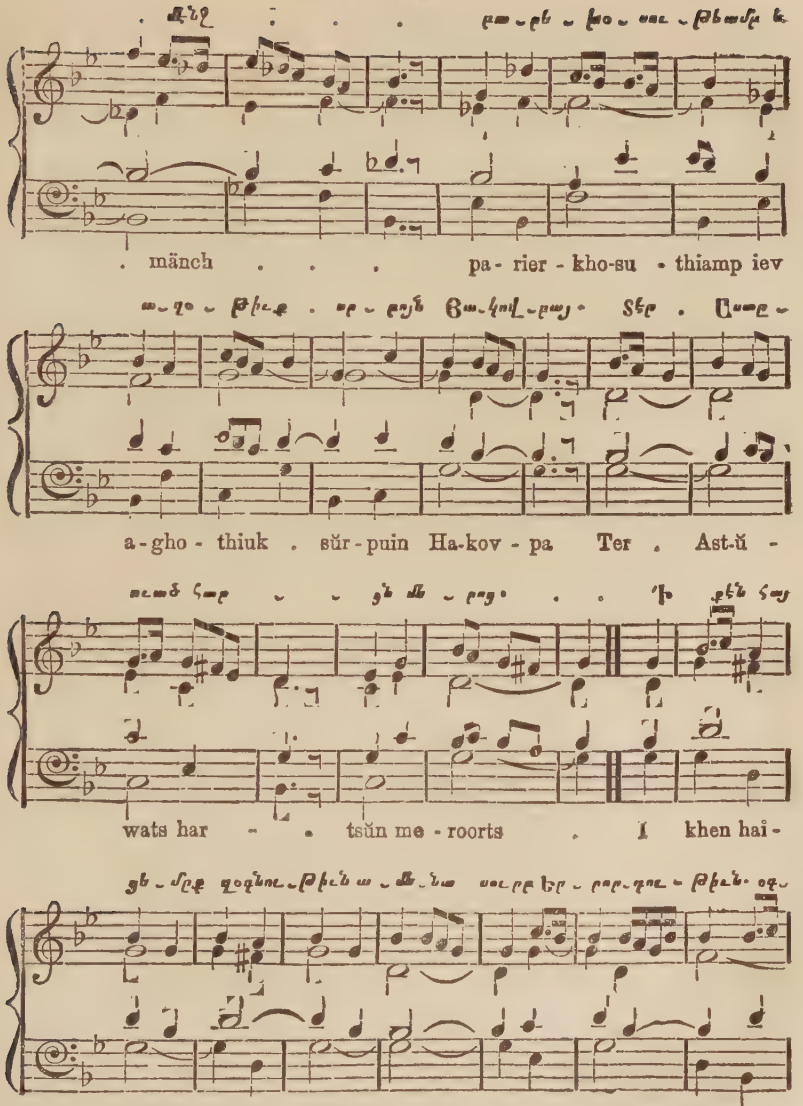
. mänch . . . pa - rier - kho-su - thiamp iev
a - gho - thiuk . sŭr - puin Ha-kov - pa Ter . Ast-ŭ -
wats har - . tsŭn me - roorts . I khen hai -
tsiemŭk zok-nu - thiun a - mie-na - surp Ie - ruhr-thu - thiun ok-

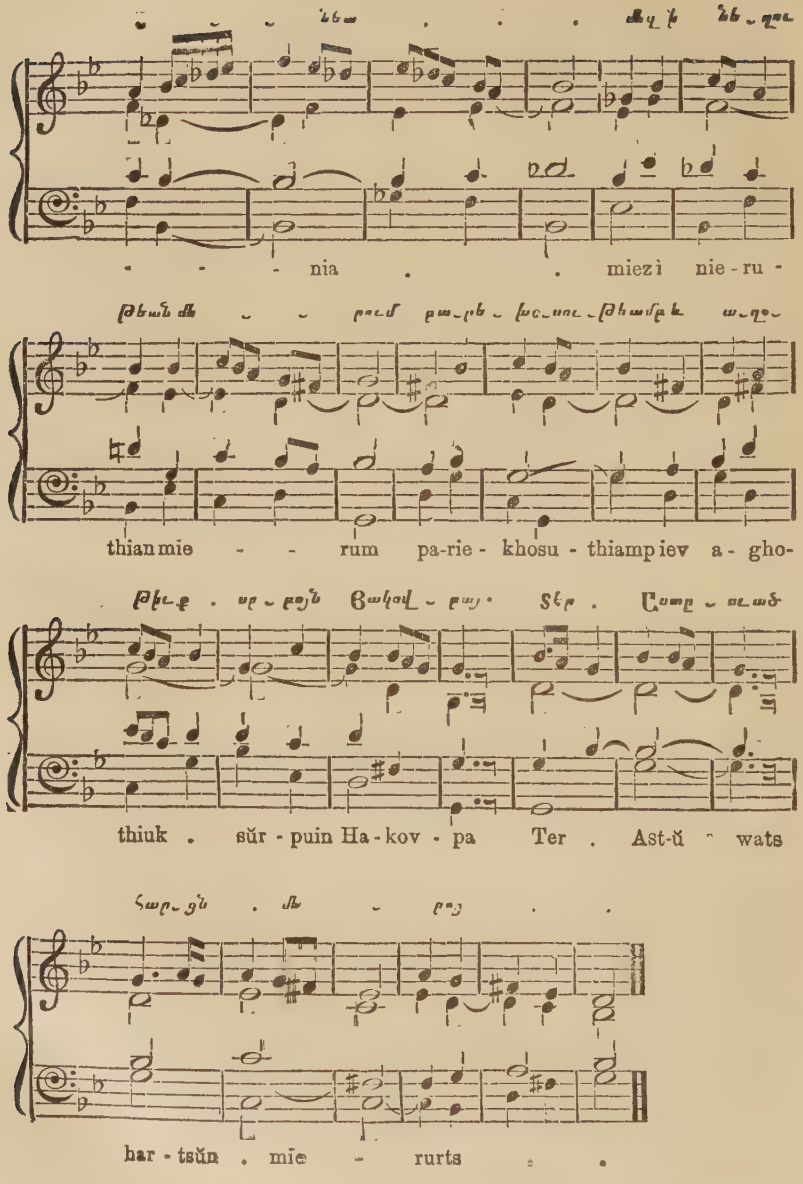
nia . . miezi nie-ru-
thian mie - - rum pa-rie-khosu-thiampiev a-gho-
thiuk . sŭr-puin Ha-kov-pa Ter . Ast-ŭ wats
har-tsŭn . mīe - rurts . .

ՇՆՈՐՀԻԱ

Shnorhia Miez Ter.

With the poor after the example of Lazarus, grant us, Lord, patience, that by our voluntary poverty we may with him become deserving of the heavenly kingdom: Hear us, and have mercy, O Christ God.

O Thou, Who in exchange for the bread of indigence didst give him the bread of immortality, and for his sufferings from the rich man's inhumanity, didst receive him into the bosom of Abraham: Hear us, and have mercy, O Christ God.

Enlighten our mind's eye, that through our mercifulness we may be worthy to receive mercy from Thee, that we may not, with the rich man in the flames of the furnace, crave the refieshment of a finger-end dipped in water: Hear us, and have mercy, O Christ God.

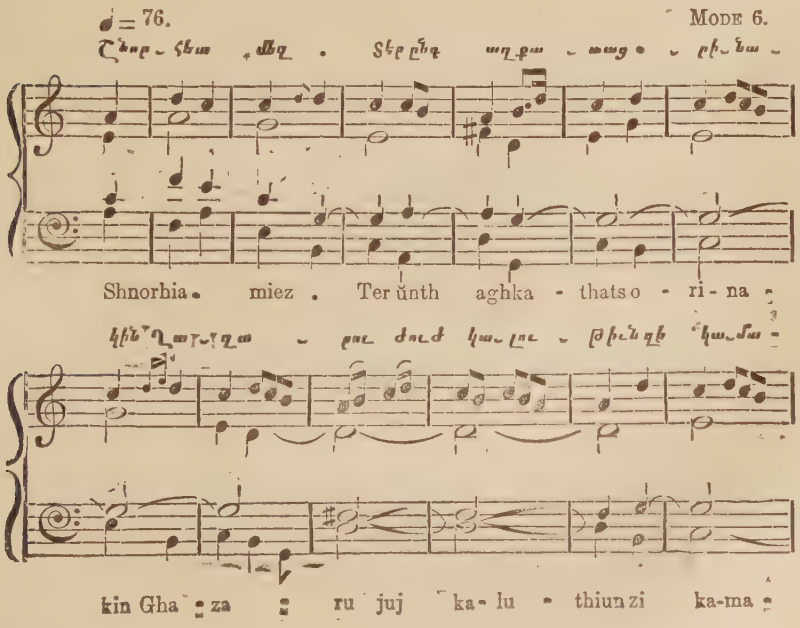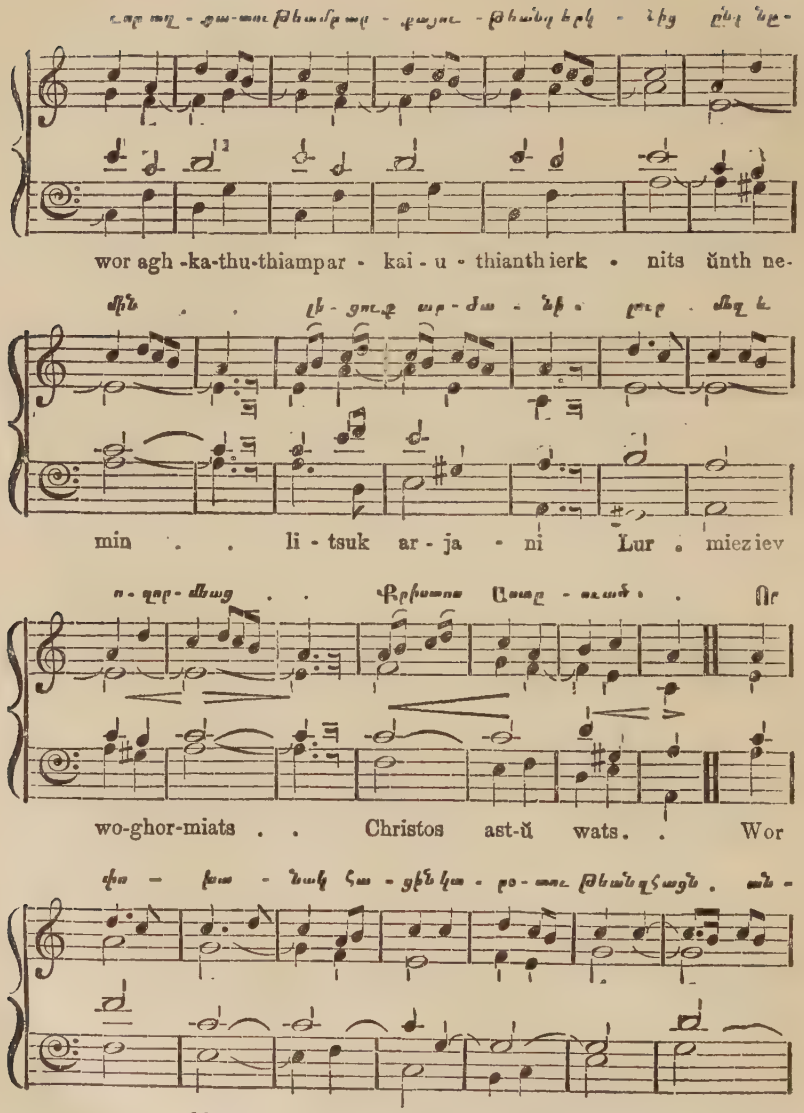

wor agh -ka-thu-thiampar - kai - u - thianth ierk • nits ŭnth ne-
min . . li - tsuk ar - ja - ni Lur . miez iev
wo-ghor-miats . . Christos ast-ŭ wats. . Wor
puo - kha - nak ha - tsin ka · ro - thu - thian zhatsn . an -
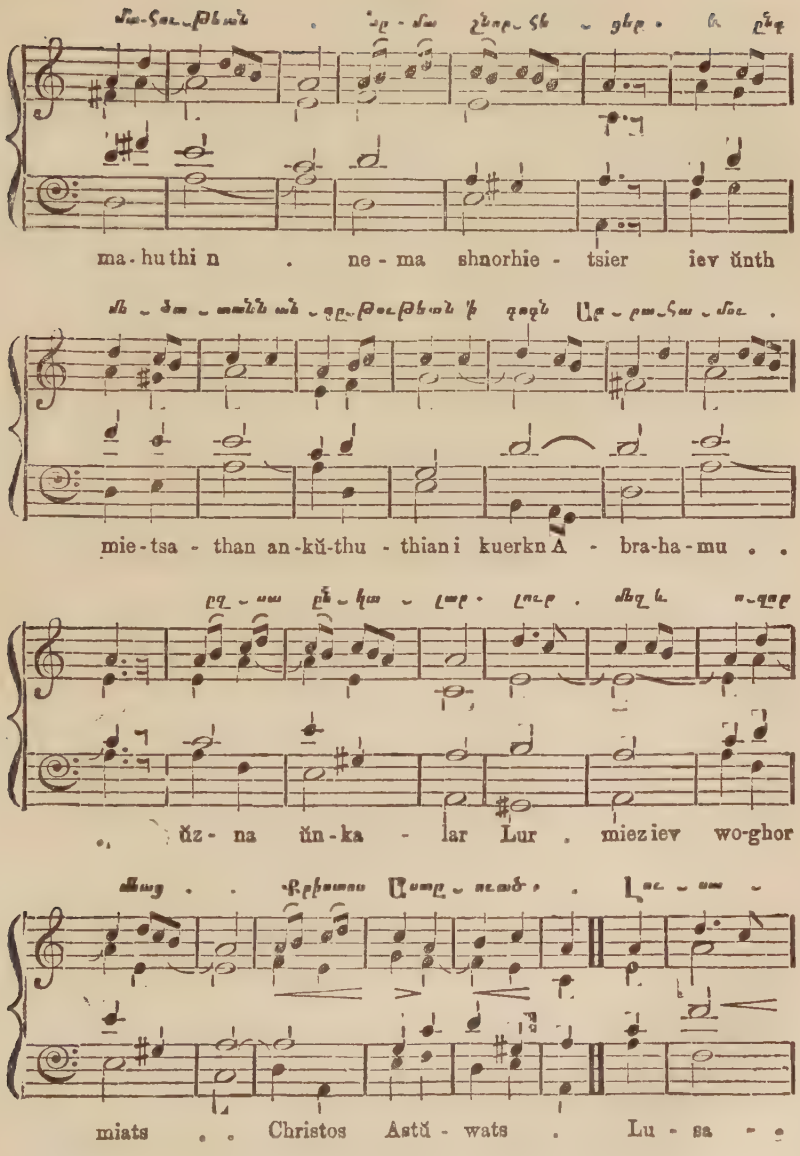
ma-huthi n . ne-ma shnorhie-tsier iev ŭnth
mie-tsa-than an-kŭ-thu-thian i kuerkn A-bra-ha-mu . .
ŭz-na ŭn-ka-lar Lur . miez iev wo-ghor
miats . . Christos Astŭ-wats . Lu-sa
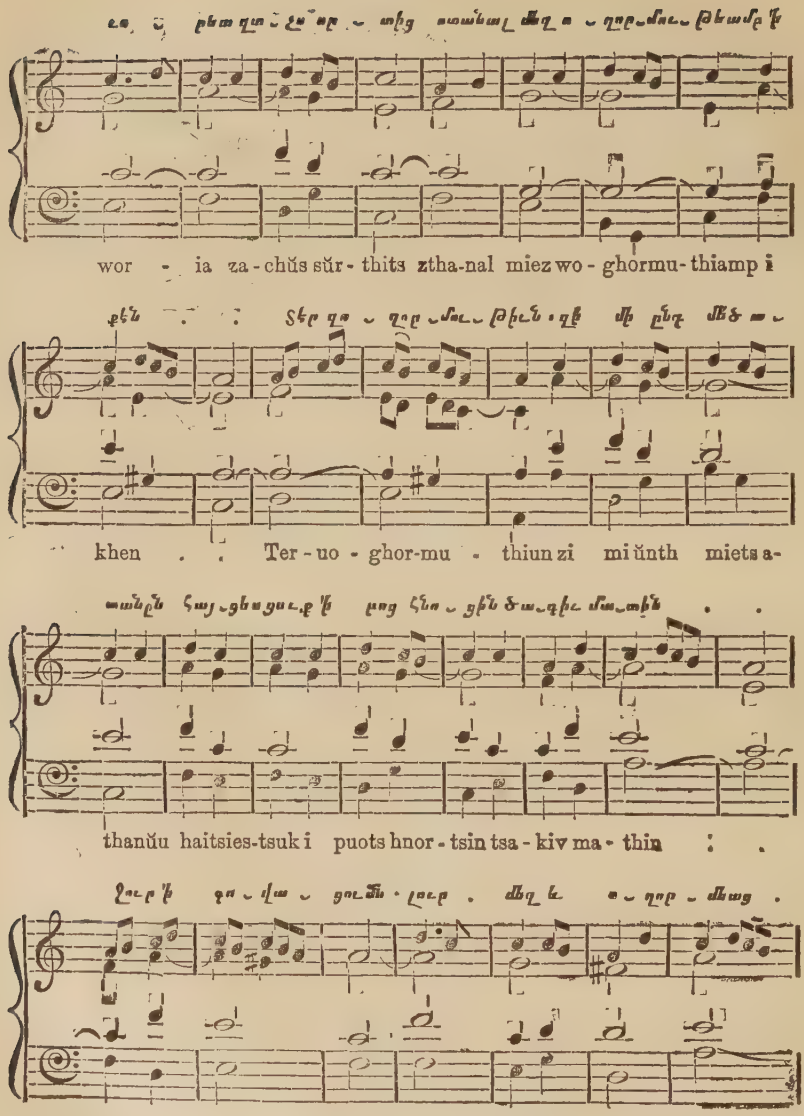
wor - ia za - chŭs sŭr - thits ztha-nal miez wo - ghormu - thiamp i
khen . . Ter - uo - ghor-mu - thiun zi mi ŭnth mietsa-
thanŭu haitsies-tsuk i puots hnor - tsin tsa - kiv ma - thin : .
chur i . ko - wa - tsumn lur . miez iev wo-ghor-miats . .
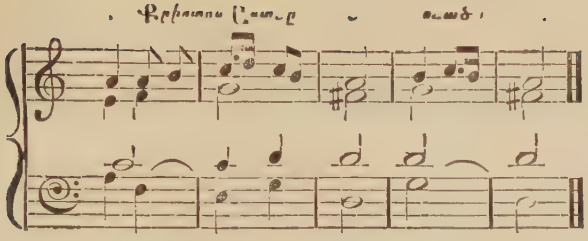
ՍՈՒՐԲ ԱՍՏՈՒԱԾ

SURP ASTWATS.

Holy God, Unoriginate Father of the world, have mercy, O Lover of man, God of our fathers.

Holy God, Only Begotten Son, grant us sinners forgiveness, O Lover of man, etc.

Holy God, True Spirit, fortify us against the wrath to come, O Lover of man, etc.
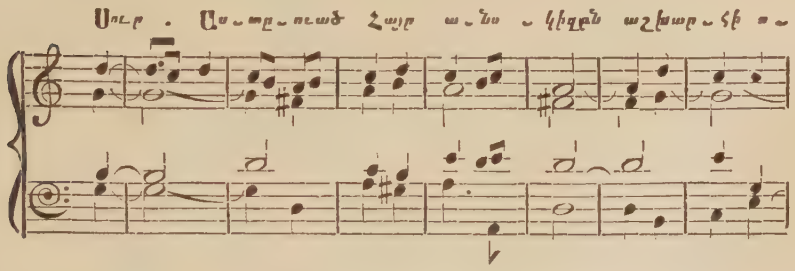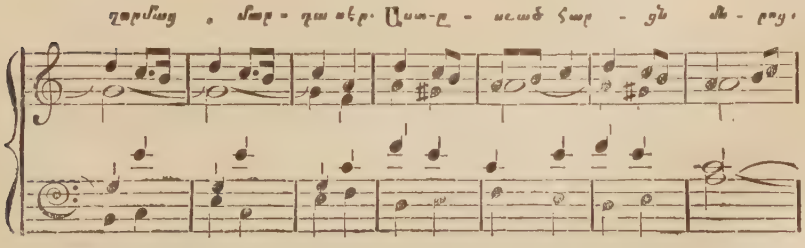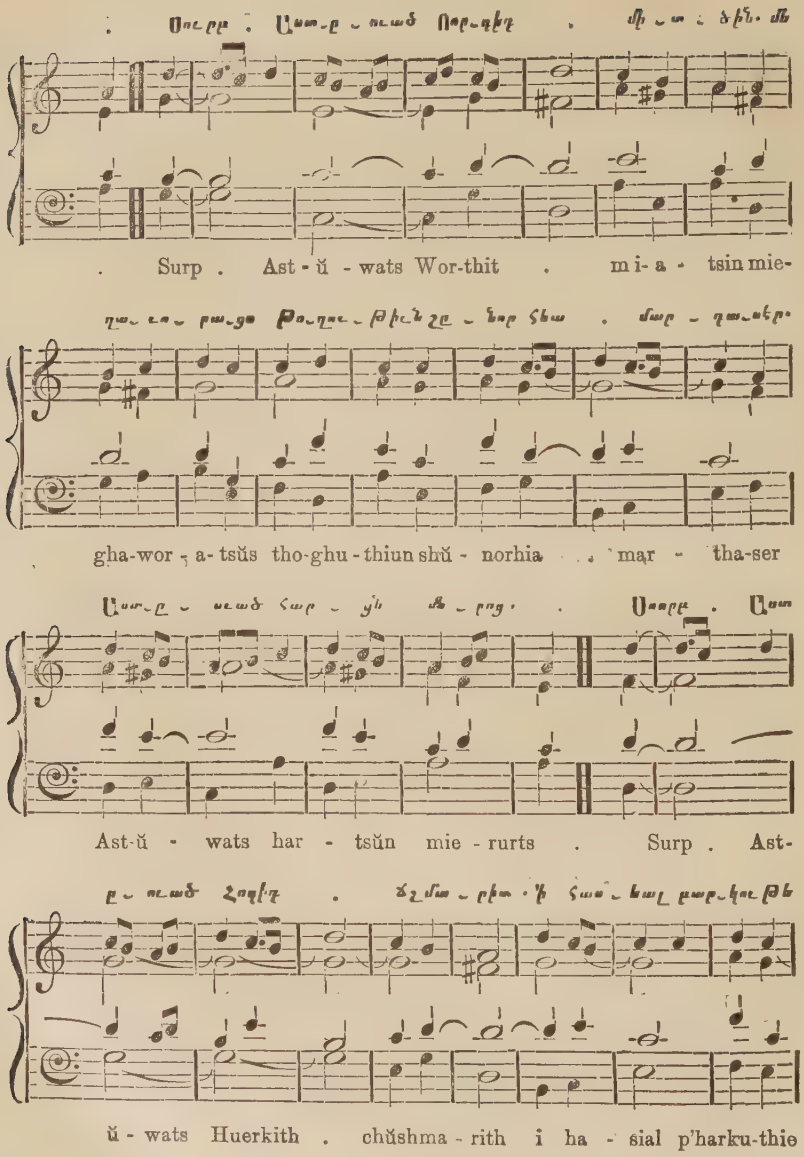
. Surp . Ast - ŭ - wats Wor-thit . mi-a - tsin mie-
gha-wor - a-tsŭs tho-ghu - thiun shŭ - norhia . mar - tha-ser
Ast-ŭ - wats har - tsŭn mie - rurts . Surp . Ast-
ŭ - wats Huerkith . chŭshma - rith i ha - sial p'harku-thie

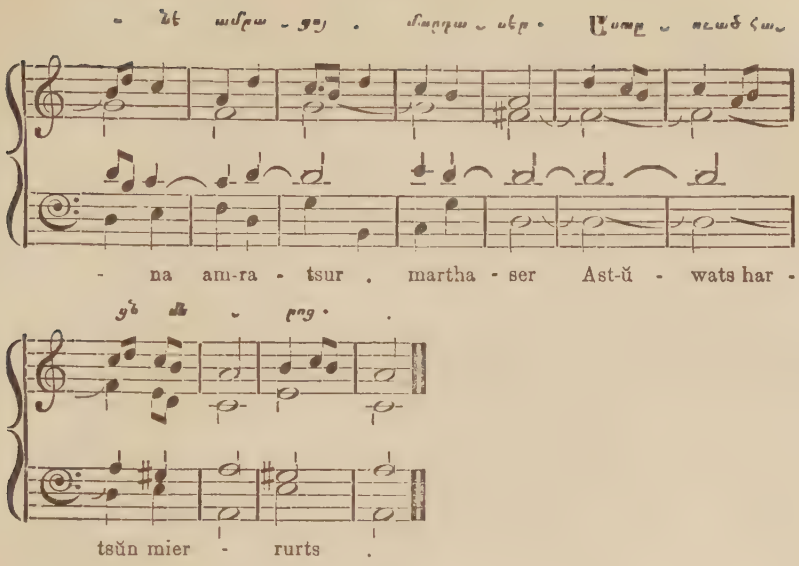

ՏՈՒՐ ՄԵԶ ՏԷՐ

THUR MIEZ TER.

Grant us, Lord, help in our afflictions, that we may always bless Thy holy awful Name.

Protect us, Lord, from all temptations of the invisible enemy, and from his hidden arrows.

Thou, Who art ever continually blessed by Thy creatures, art at all times our hope and our refuge.

♩ = 78. MODE 6.
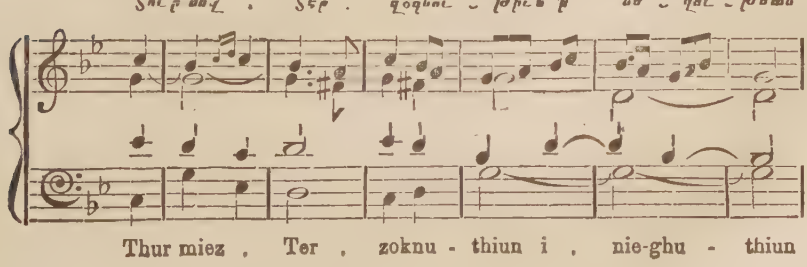
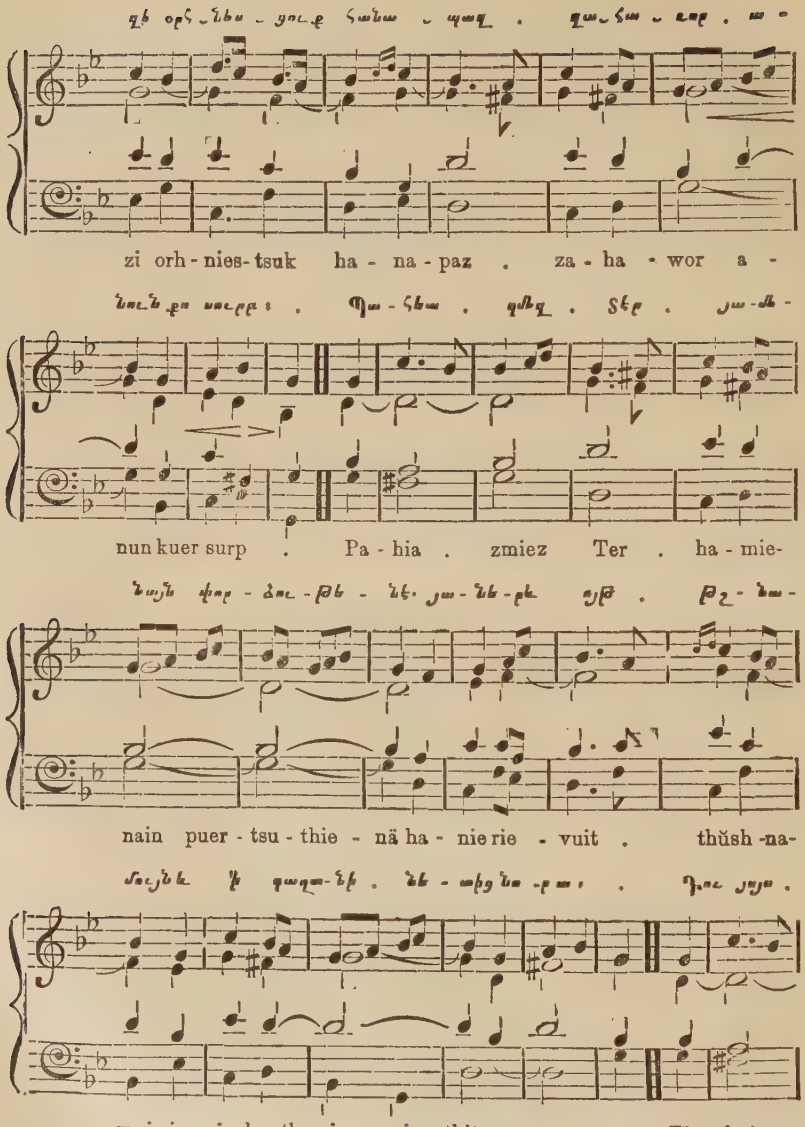
zi orh - nies - tsuk ha - na - paz . za - ha - wor a -
nun kuer surp . Pa - hia . zmiez Ter . ha - mie -
nain puer - tsu - thie - nä ha - nie rie - vuit . thŭsh - na -
muin iev i kagth - ni . nie - thits nu - ra . . . Thur huis .
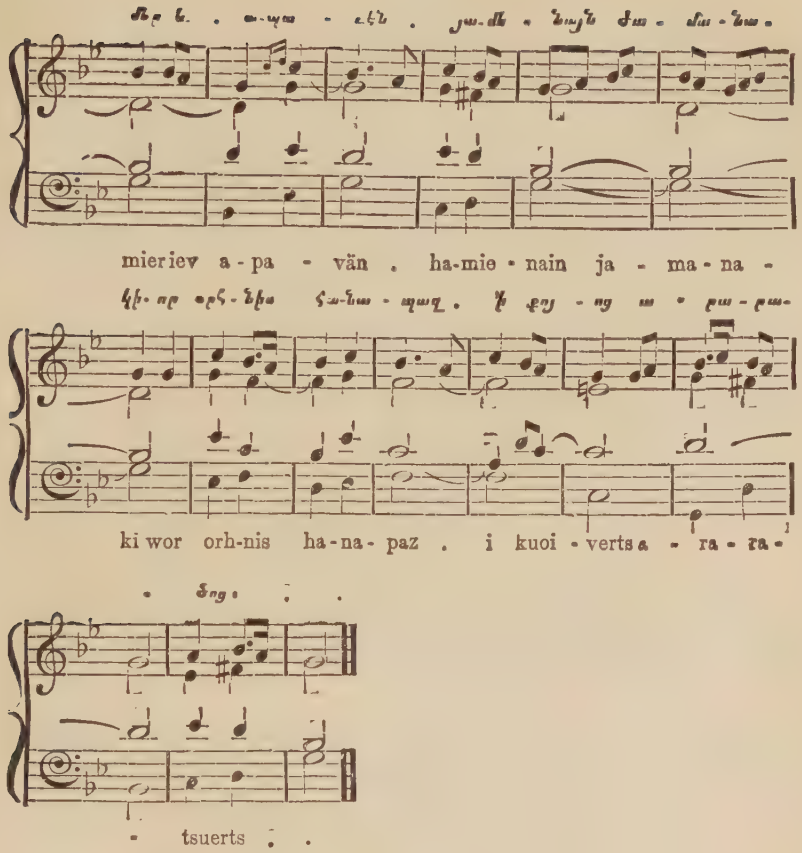
ՄԱՔՍԱՎՈՐՆ

MAKSAWORN.

The publican in the temple obtained forgiveness through his groanings: with his voice do I cry, Be merciful to me, O God.

The criminal on the cross cried aloud to Thee, Remember me, Lord: with his voice.

The prodigal son besought Thee with supplications, Father I have sinned against heaven and before Thee: with his voice.
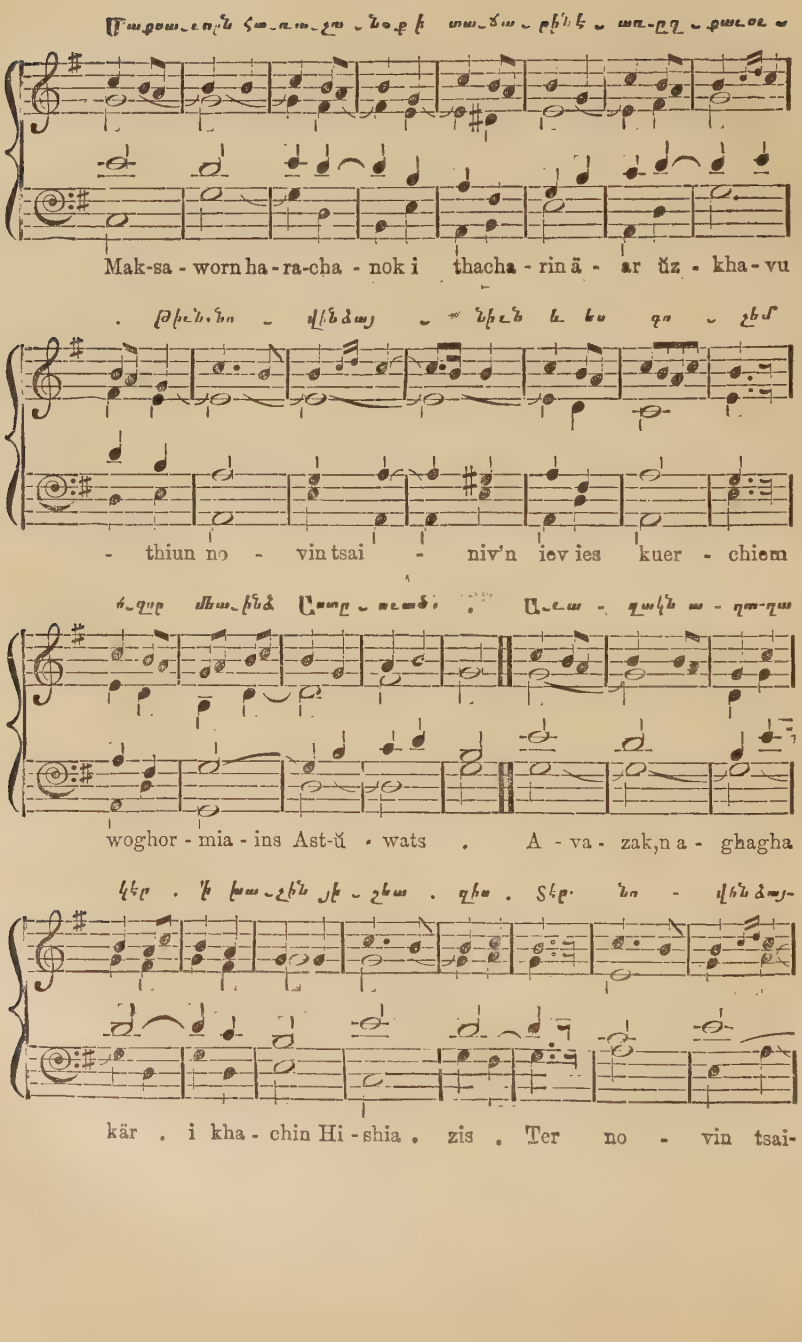
Մաքսաւորն հառաչանօք ասաց թէհ առ քեզ
Mak-sa-worn ha-ra-cha-nok i thacha-rin ă-ar ŭz-kha-vu
. թիւնոն վինձայ նիւն և ես զո չեմ
-thiun no-vin tsai-niv'n iev ies kuer-chiem
հզոր մեռինձ Աստուած . Ա-ւա-զակն ա-զա-գա
woghor-mia-ins Ast-ŭ-wats . A-va-zak,n a-ghagha
կեր . ի խաչին յիշ-շիա . զիս . Տէր նո-վին ձայ-
kär . i kha-chin Hi-shia . zis . Ter no-vin tsai-

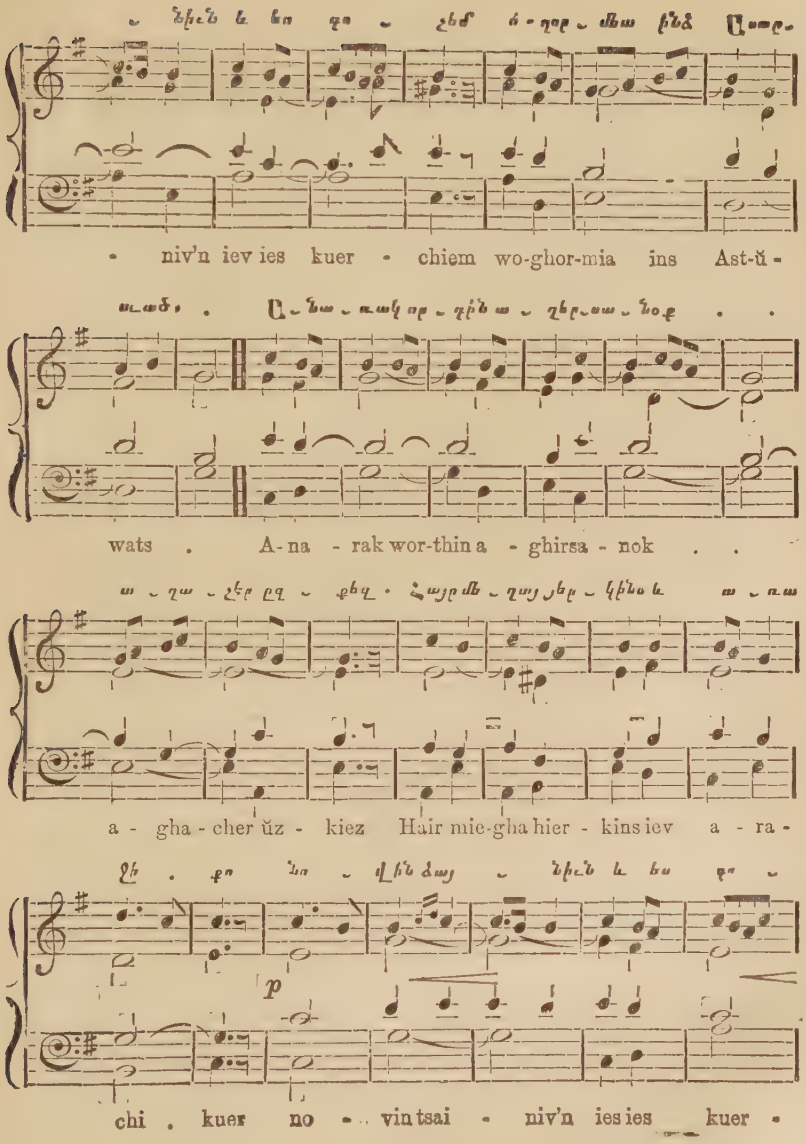
niv'n iev ies kuer - chiem wo-ghor-mia ins Ast-ŭ -
wats . A- na - rak wor-thin a - ghirsa - nok . .
a - gha - cher ŭz - kiez Hair mie-gha hier - kins iev a - ra -
p
chi . kuer no - vin tsai - niv'n ies ies kuer -
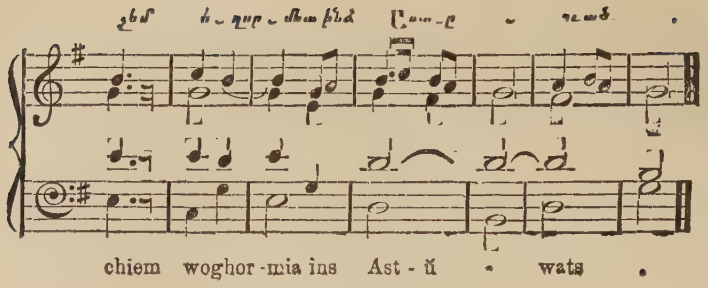
ՈՂՈՐՄԵՑԱՑ

WOGHORMIATS.

Be merciful unto me, O Christ, with Thy great mercy, for I am in need of Thy graceand pity: have mercy and hear me [who am] abounding in sin.

Hearken, O Lord, to the voice of my wailing and to my grievous supplications, who am before Thee filled with shame at my evil conduct, have mercy and hear.

Accept, Lord, my entreaties, and the groanings of my mind, who cry out to Thee even as the Canaanitish woman, have mercy and hear.

O Thou Who didst hearken to the voice of prayer of the twelve-ten-thousand, and of the little children, O Forgiver compassionate and longsuffering, hearken now also to me who pray to Thee.

♩ = 78. MODE 7.
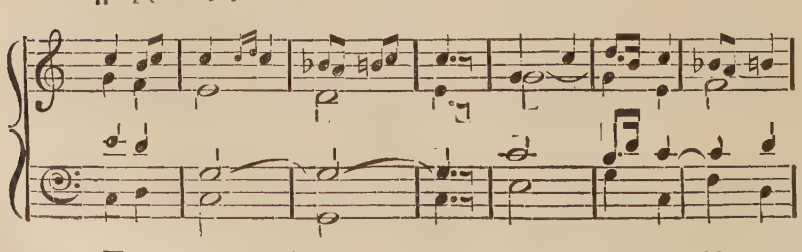
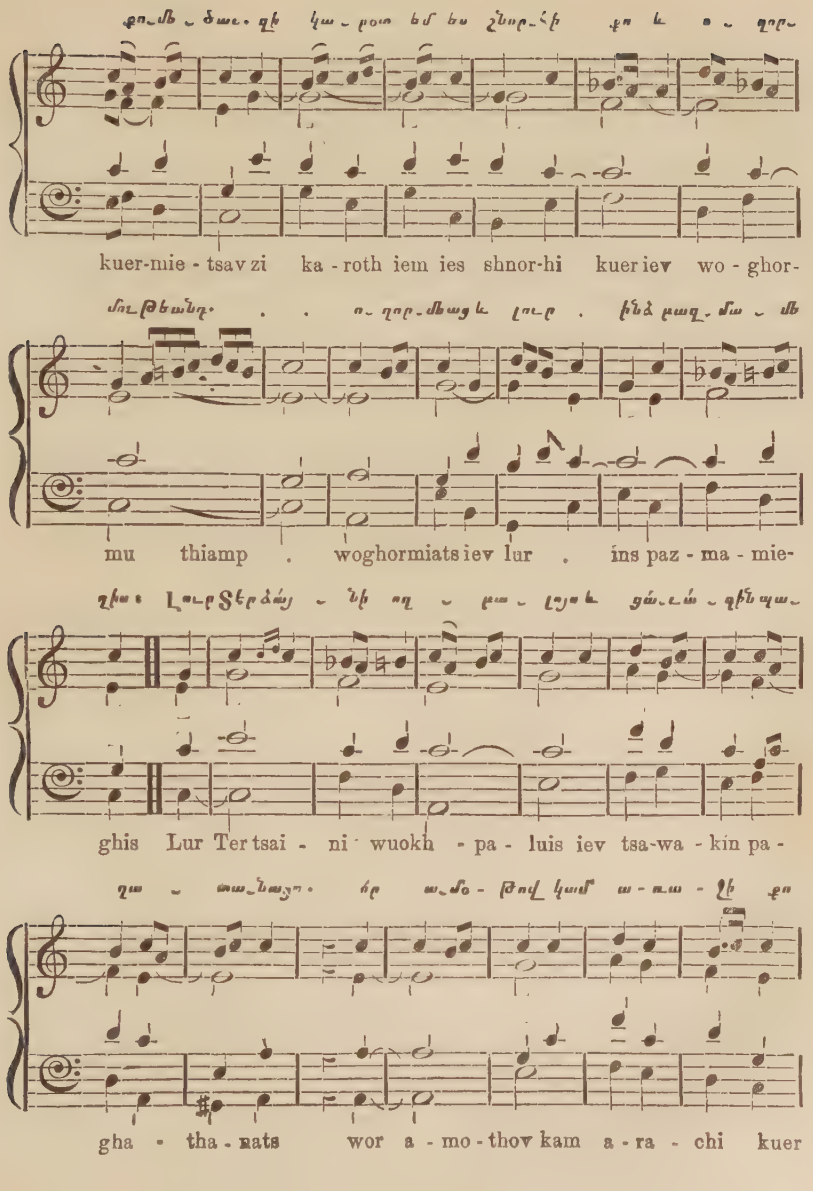
kuer-mie - tsav zi ka - roth iem ies shnor-hi kuer iev wo - ghor-
mu thiamp . woghormiats iev lur . ins paz - ma - mie-
ghis Lur Ter tsai - ni wuokh - pa - luis iev tsa-wa - kin pa -
gha - tha - nats wor a - mo - thov kam a - ra - chi kuer
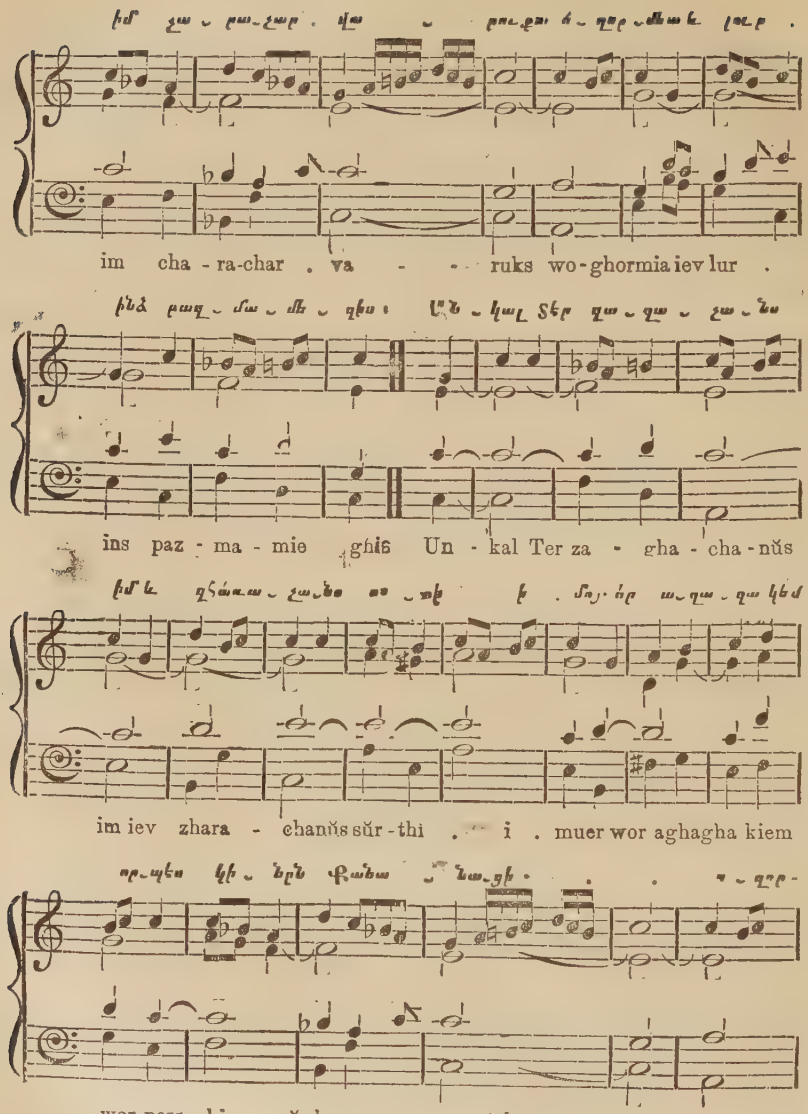
im cha - ra-char . va - - - ruks wo-ghormia iev lur .
ins paz - ma - mie ghis Un - kal Ter za - gha - cha-nŭs
im iev zhara - chanŭs sŭr - thi . i . muer wor aghagha kiem
wor-pess ki - nŭs ka-na - na - tsi . . wo-ghor.
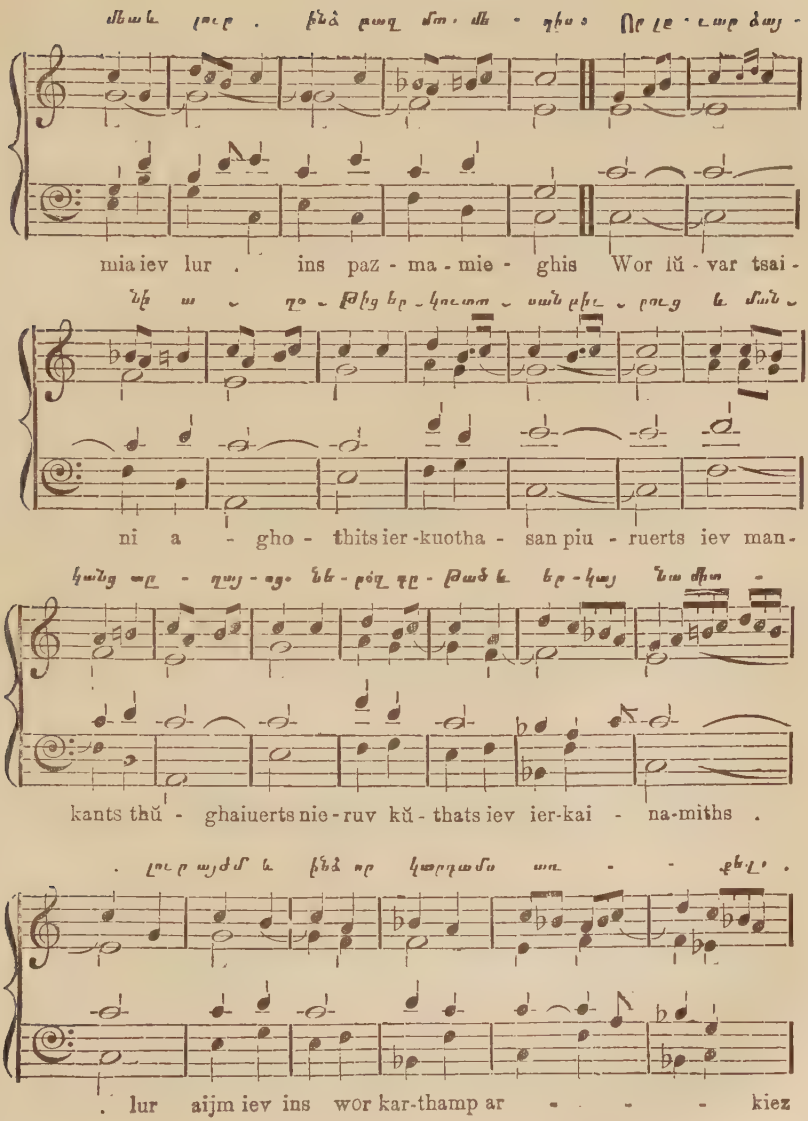
Մեաև լուր . ինձ բաղ մա - մե - գիս ։ Որ լե - ւար ձայ -
mia iev lur . ins paz - ma - mie - ghis Wor ĭŭ - var tsai -
Նի ա ղ ։ թիւց եր - կուտա ։ սան բիւ ։ րուց և ման ։
ni a - gho - thits ier - kuotha - san piu - ruerts iev man -
կանց ար - ղայ - ագ։ Նե - բօշ դը - թած և եր - կայ Նա միտ -
kants thŭ - ghaiuerts nie - ruv kŭ - thats iev ier - kai - na - miths .
. լուր այժմ և ինձ որ կարդամս ատ - - - գիւ ։ .
. lur aijm iev ins wor kar - thamp ar - - - - kiez
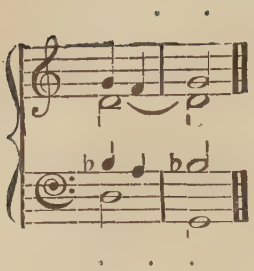
ԱՆԵՐԵԻՈՒԹԻՑ

ANIERIEVUTHITS.

Searcher of hidden secrets, heal Thou the ailments of my soul, and give life, O sole Lover of man.

O Thou Who art longsuffering towards all be merciful to my person, and give life.

On the awful day of judgment grant forgiveness, bestowing upon me the grace of Thy all-sufficient mercy, and give life.

♩ = 84. MODE 3.

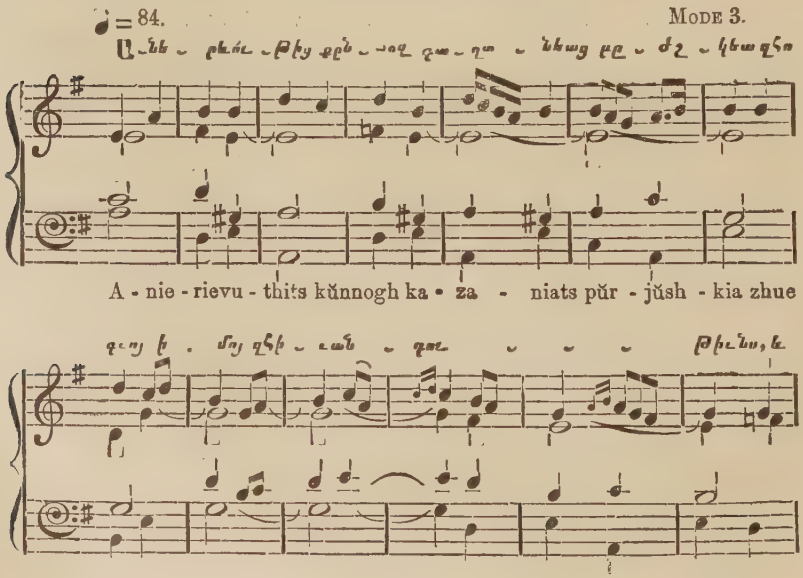
Ա - նե - րևւ - թիւ - թիւն քո - ղոց շա - տ - նե - ա՛ց բը - ժշ - կե զհո
A - nie - rievu - thits kŭnnogh ka • za - niats pŭr - jŭsh - kia zhue
գու՛յ ի . մա՛ր զհի - ւան - դա՛ - ց թիւնս, և
kueri . muərzhi - van - thu - - - thiuns iev
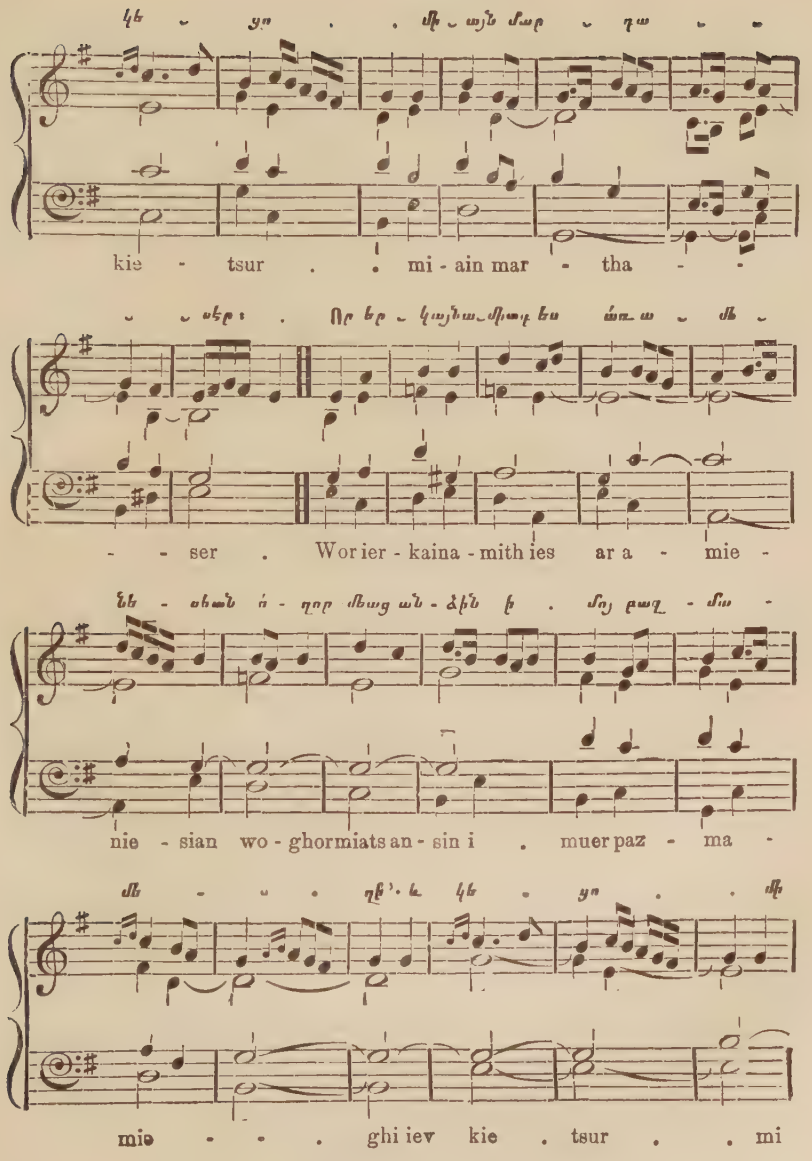
հե ˘ յո . . մի ˘ այն մար ˘ դա ˘ ˘
kie - tsur . . mi - ain mar - tha - -
˘ ˘ սեր ։ . Որ եր ˘ կայնա՛միւթ ես ա՛ռ ա ˘ մե ˘
- - ser . Wor ier - kaina - mith ies ar a - mie -
նե - սեան ո - ղոր մեաց ան - ձին ի . մոյ բաղ - մա -
nie - sian wo - ghormiats an - sin i . muer paz - ma -
մե - ս . ղե՛ւ . և հե - յո . . մի
mie - - . ghi iev kie . tsur . . mi

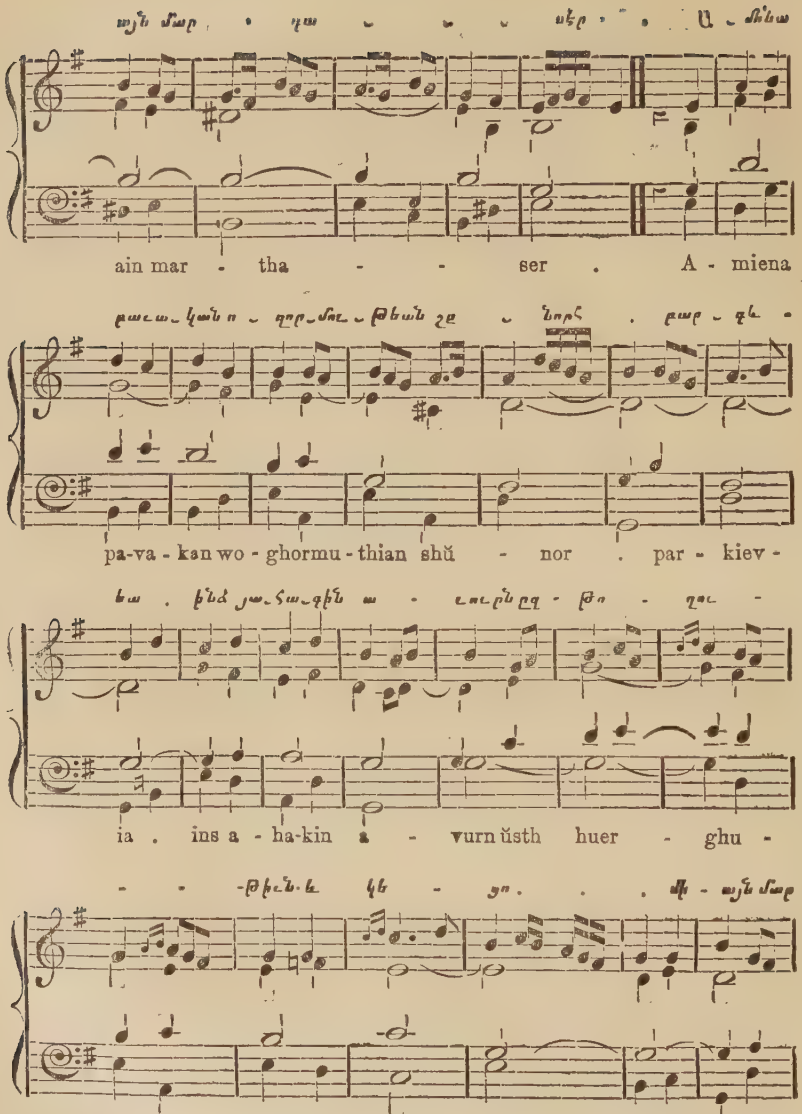
ain mar - tha - - ser . A - miena
pa-va - kan wo - ghormu - thian shŭ - nor . par - kiev -
ia . ins a - ha-kin a - vurn ŭsth huer - ghu -
. . thiun iev kie - tsur . . mi - ain mar-
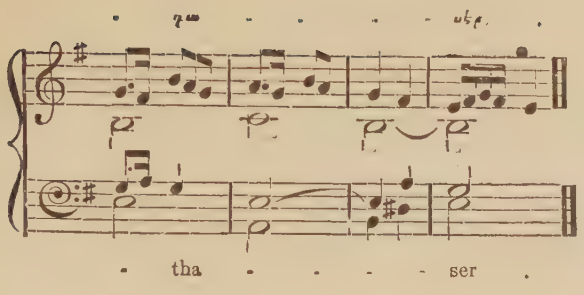
After these hymns is sung the "Lord have mercy."

Holy oblation, Bread of life,
Mercy's door unto us ope,
Christ our God we here confess,
Deliverance grant the world from sin,
Have mercy, Lord. [Said five times.]
Hasten Thou, our father's God,
Refuge of th'afflicted Thou.
Unto Thy servants aid vouchsafe.
Be helpful to the race of Haik.
Have mercy, Lord.
In worship, Lord, before Thee now,
Humbly our many sins confess,
Thy wrath from us, Lord, turn away.
Thou boundlessly compassionate.
Have mercy, Lord.
With certainty we now have learnt,
Fulfilled the measure of our sins.
The Lord hath therefore in his wrath
Arisen to admonish us
Have mercy, Lord.
Help me beseech unto ourselves,
O all holy Trinity.
Unto the world, O grant Thou peace,
Unto Thy church stability,
Unto Thy priests sobriety,
Unto Thy flock repentance grant
To travellers prosperity.
To seamen grant thou tranquil winds
To those in sickness grant Thou health
Unto our sleeping brethren heaven
And to our sins forgiveness grant
Have mercy, Lord.
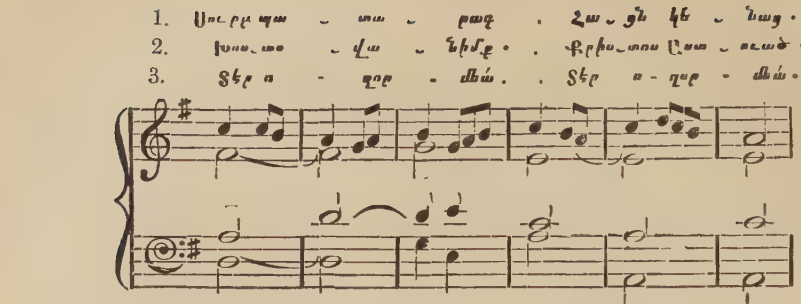
1. Surp pa - tha - rak . hat - sŭn kie - nats
2. Khosto - va - nimk . Chris - tos Ast - wats
3. Ter wo - ghor - mia . Ter . wo-ghor - mia

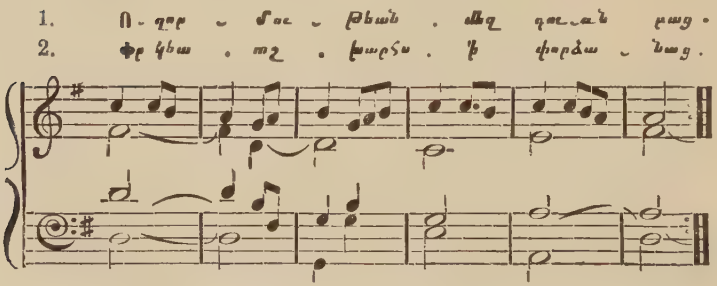
1. wo - ghor - mu - thian . miez thur-ŭn pats
2. p'hur-gia - ash - khars - i . puertsa - nats
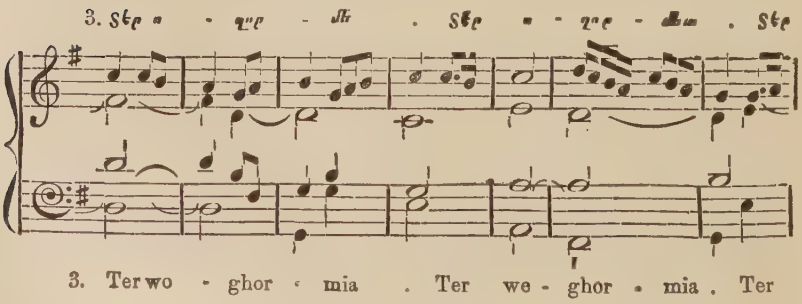
3. Terwo - ghor - mia . Ter we - ghor - mia . Ter
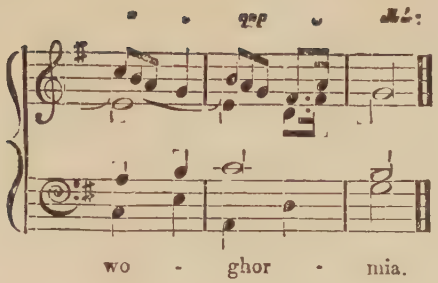
Աւրհնեսցուք հարցն մերոց . Որ ապաւէնք եւ նեղչեցոյ .
Հաս օգնութիւն ծառայից քոց . Լեր օգնական ազգիս Հայոց . Տէր ողորմեա .
Աւրդ անկանիմք առաջի քո . Գոչեմք մեղայ Տեառնդ մերոյ .
Դարձո՛ւ ի ձենջ յասուածն քո . Վասն անպատուական գթութեան քո . Տէր ողորմեա .
Զի գիտացաք մեք հաւաստեաւ . Որչափ մեղաց մերոց լցաւ .
Ուստի Տէրդ մեր բարկացաւ . Ըզ՝ի խրատել զմեզ զարթեաւ . Տէր ողորմեա
՝ի քէն հայցեմք մեզ օգնութիւն . Ազինասուրբ երրորդութիւն .
Տուր աչխարհի խաղաղութիւն . Եկեղեցեաց հաստատութիւն .
Քահանայից զգաստութիւն . Ժողովրդոց դաւձ և զկնում .
Հաւատոյ յաղողութիւն . Եւ նաւորդաց անդորրութիւն
Եւ հիւանդաց առողջութիւն . Ննջեցելոյ արքայութիւն .
Եւ մեր մեղաց թողութիւն . Տէր ողորմեա .

ՄԱՍՆ Գ.
PART III.

Ի ՀԱՆԳՈՒՍՏ ԱՒՕՐԻ
HYMNS FOR FEASTDAYS.

ԽՈՐ ՀՈՒՐԴ ԽՈՐԻՆ

KUERHURT KUERIN.

[ROBING HYMN.]
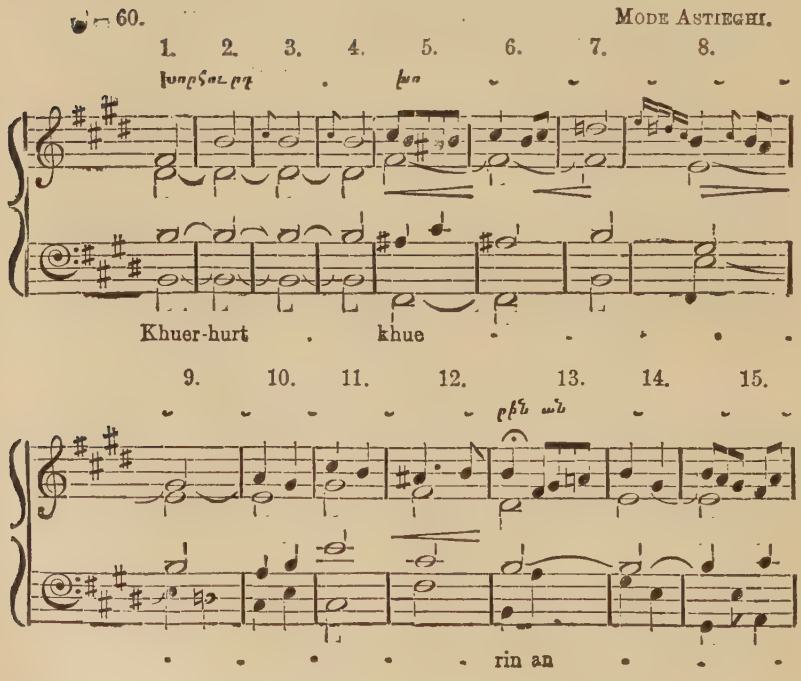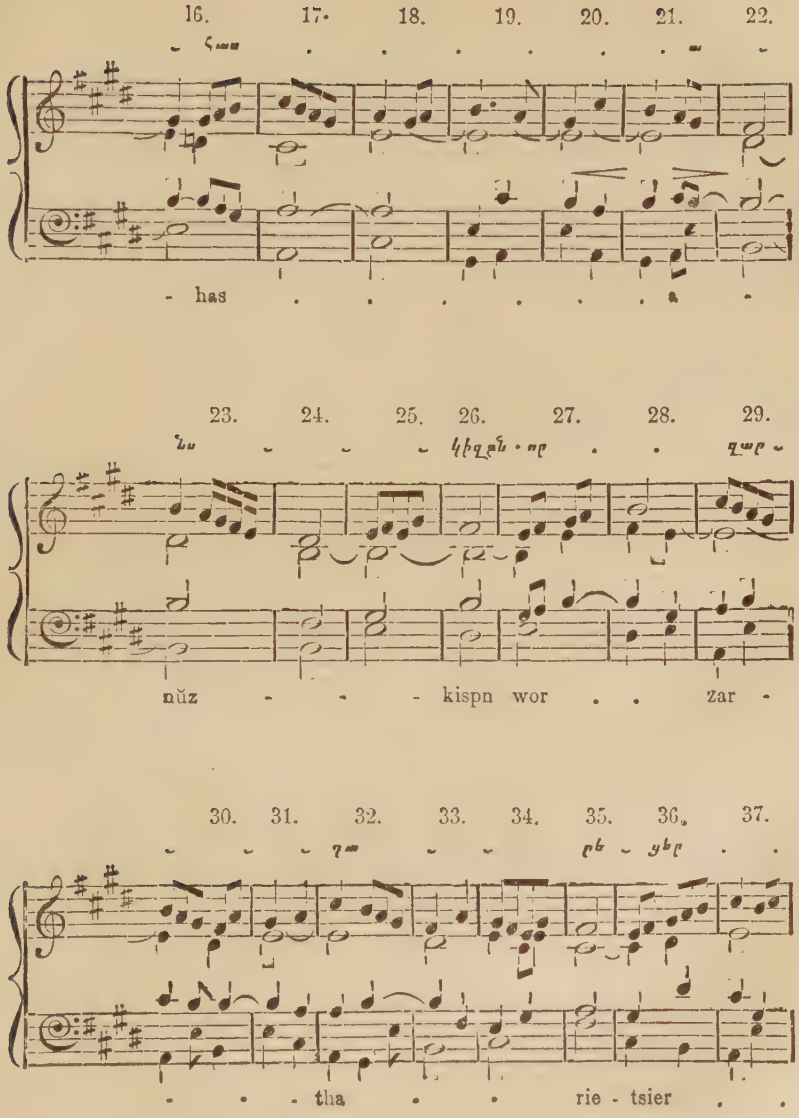
16. 17. 18. 19. 20. 21. 22.
- has . . . . . .
23. 24. 25. 26. 27. 28. 29.
nŭz - - - kispn wor . . zar -
30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37.
- - - tha . . rie - tsier . .
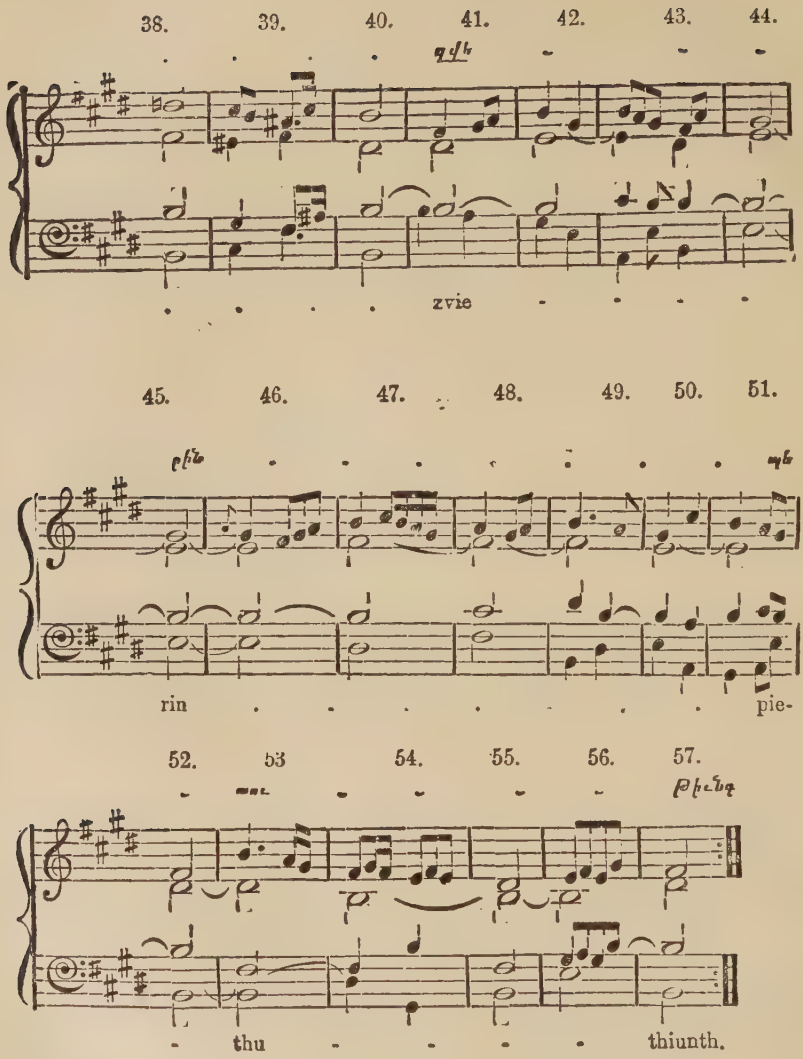
Ի յառաջասա անմահացեալ լուսոյն՝ զերապանծ փառաւք զԱստս Հրեղինաց՝

(1. ..... 57.)

1. ..... 29. Ընդ հառաջրաշ զօրութեամբ սուրդ ծնր

30. . . . զՄ ս ս դա՛

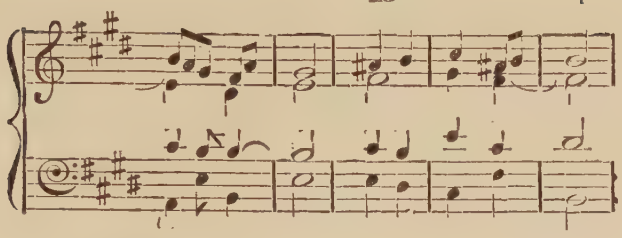

41. ..... 57. պատիեր սիրական ։ 1. ... 14. և նպատիւ վա ս

15. ս ս ազօք զդես ս ս [16.] տա ս

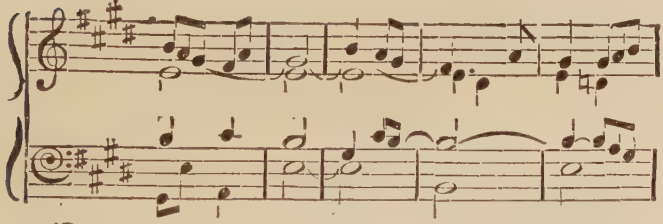

17. ..... 57. ասրեցեր, ի դրախան աղենէ տեզք բերկրանաց

1. ... 57. Զարշարնեաք քո սուրբ միածնին ։ նորակերտեան արարածք ամենայն ։
1. ... 57. և վերստին մարդն անմահացու ։ զարդարեալ ի զգեսս անկո ղոպտելիս

1. ... 26. Ընձրև աճին բաժակ հրահատան ։

27. ար . . հե ս ս զիր ՛Ա ս ս
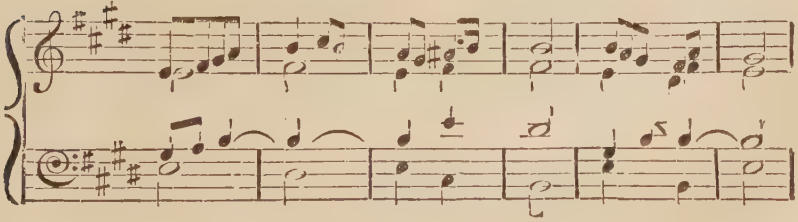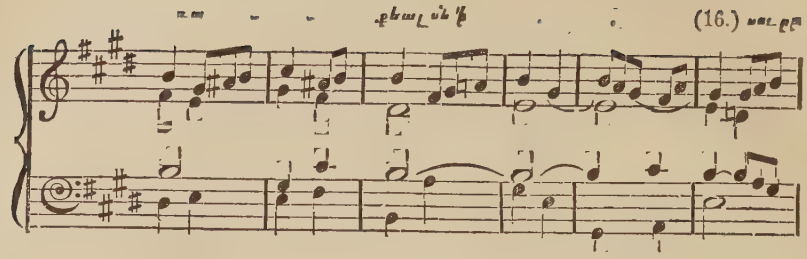
17. ..... 29. վերնատանը . հեղև .

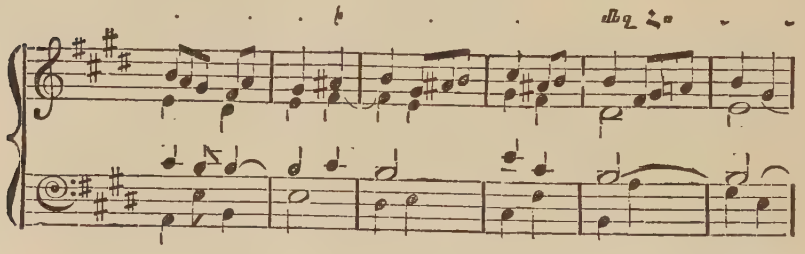

գիր . (16.) տուրբ . 17. ..... 57. Ցատըւած . ընդ պատ.

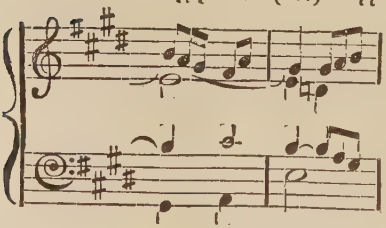

մուճանի զոր գի մատաւթիւն ,

ՄԵՂԵԳՒՐ

CANTICLES.

ՑԱՐՈՒԹԵԱՆ ԵՍ ԶԱՅՆ

EASTER. IES TSAIN.

With the voice of a lion I proclaim Him Who cried on the † tetrachord. For from that instrument He made His Voice heard even unto the furthest corner of Limbus.

♩ = 58. MODE ASTIEGHI.
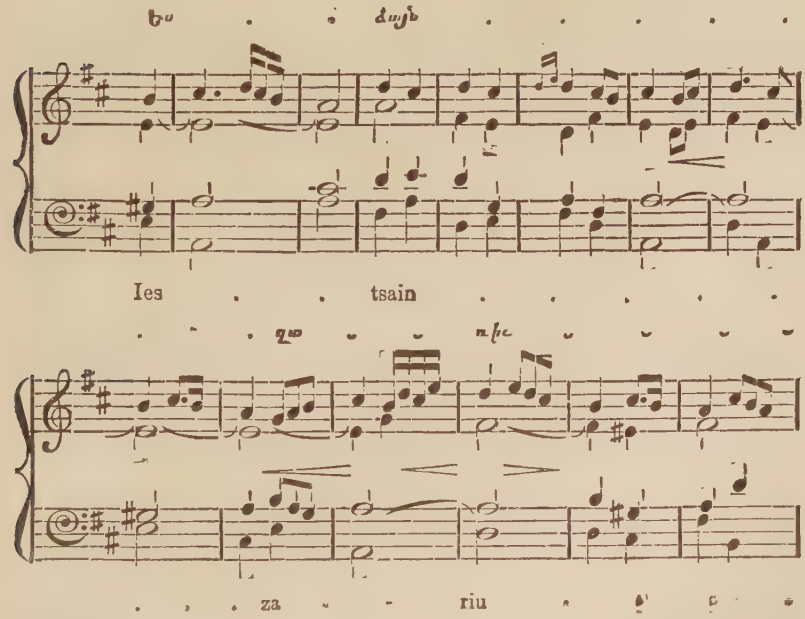
† A musical instrument with four wings, [Strings ?] *i. e.* the Cross. *Fortescue.*

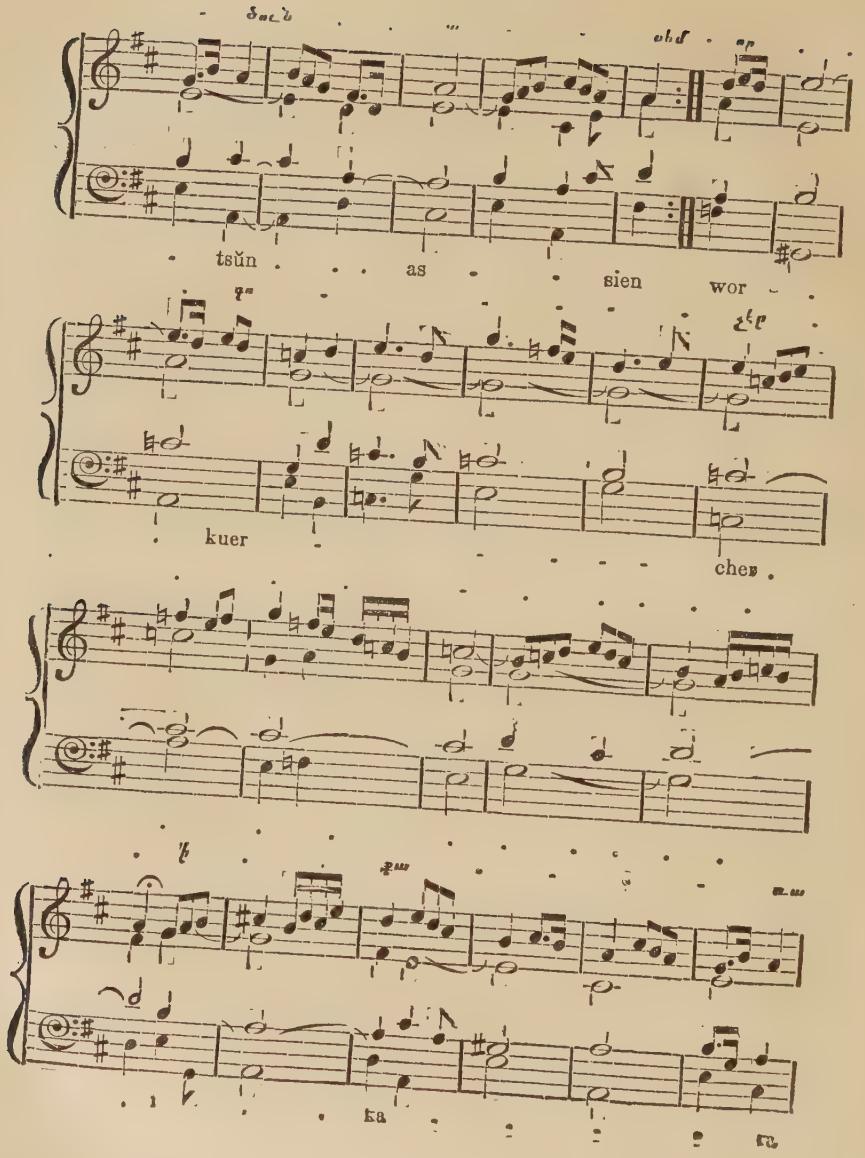
tsŭn
as
sien
wor
kuer
chen
ka
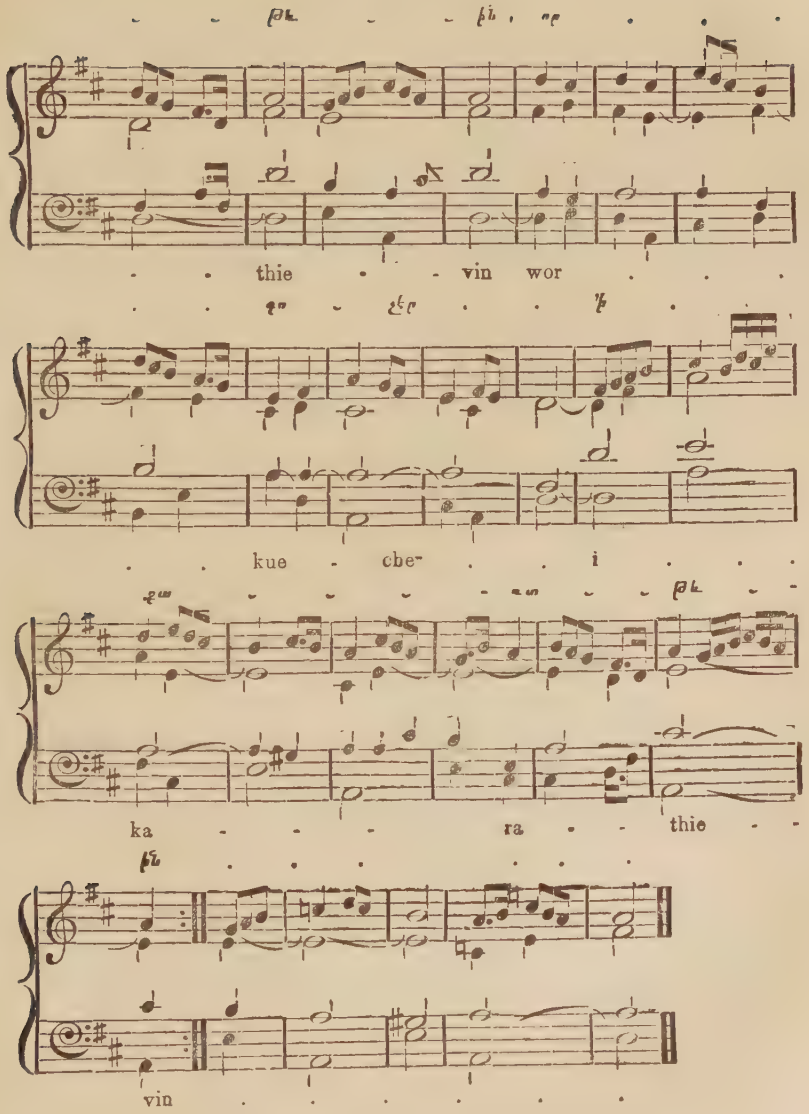
thie - vin wor
kue - che - i
ka - ra - thie -
vin

2. Ի քաւաքթէնէն դուրէբ ձայն առնէր ի սան դաբամեսն . ձայն առնէր ի սան դաբամեսն .

ԾԸՂԿԱԶԱՐԴԻ ԱՍՏ ԵՐՐԱՑԵՑԻՈՑ

Աստ եբայեցւոց մանկունքն . ։ զերգ ըղերովբէից առեալ . ։ հեթանոսական դասուց առնահից վկայեցին եղեալ .

PALM SUNDAY. AST IEPRAIETSUERTS.

Here the Hebrew children, among the ranks of the heathen, have become co-celebrants with the supernals, with songs taken from the cherubim.

ԲԱՐԲԱՌ ԱՒԵՏԵՒՑ ԱՒԵՏԵՒՑ

։ Բարբառ աւետեաց ձայնիւ ։ ։ Գաբրիէլ զոչէ Սբբ բուհայն ։ ։
։ Ընդքեզ առաքեմ մայբուբ ։ ։ ։ պատրաստեալ տնէզ ցեբուհայն . ։

ANNUNCIATION. PARPAR AVETHIATS.

A voice of glad tidings! Gabriel announcing to the Holy Virgin: To Thee am I sent, Immaculate, thou prepared abode of the Lord!

ՊԱՅԾԱՌԱԿԵՐՊՈՒԹԵԱՆ ԳՈՀԸՐ ՎԱՐԴՆ

Գոհար վար գըս վ՝ ա ածալ ։ էլէնէ ։ ի վե հից վար սի ցն ար փե ն ից ։
էլէնէ ։ ՝ Ի վեր ի վե բա վար սի ցն ։ պըղ պը ջեր ծա ղկ ծո վայ ին ։ էլէնէ -

TRANSFIGURATION. KUERHAR VARTHN.

The [mystic] gem-rose bloomed with splendour surpassing that of the celestial luminaries, while high over the radiant splendour floated the luminous flower of the ocean.

[MATTHEW XVII. 2. And he was transfigured before them: and his face did shine as the sun ..... while he was yet speaking, a bright cloud overshadowed them.]

(Վերյիշեալ բոլոր մեղեդիքն երգին ըստ ձայնիւ Յարուցեանն .)

(All the above are sung to the melody of the Easter Canticle.)

1. ԾՆՆԴԵԱՆ ՆՈՐ ԾԱՂԻԿ

1. Christmas. Nur Tsaghik.

A new flower buds forth this day from the stock of Jesse, and a Son of David is born, the Son of God.

2. ՀՈԳՒՈՅ ԳԱԼՍՏԵԱՆ ՆԻԱԳԵՄ

2. Pentecost. N'vakiemk.

To the Spirit we sing appropriate songs. In fitting words we recount the Creation.
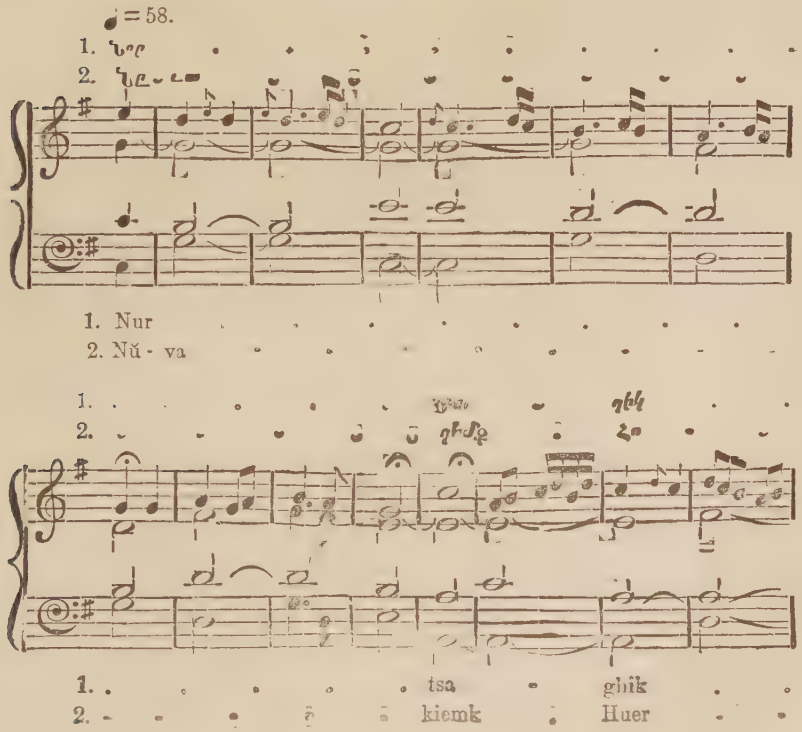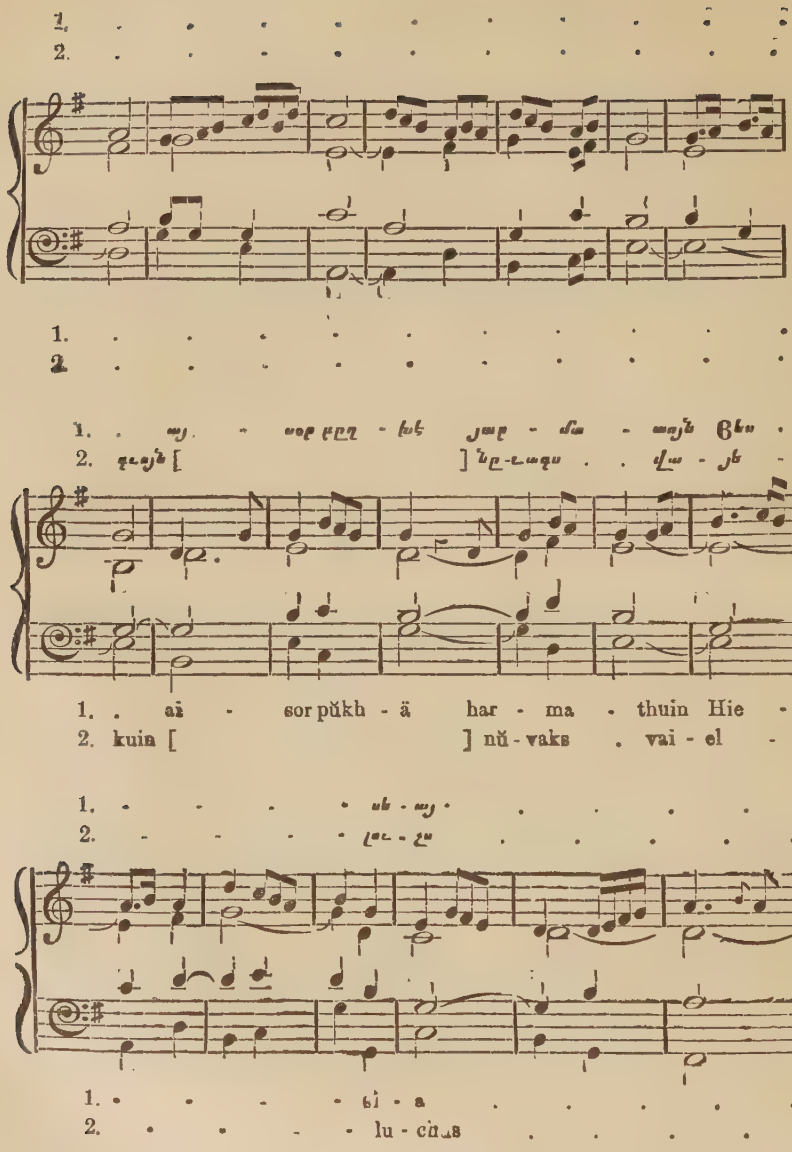
1.
2.
1. . . . . .
2. . . . . .
1. . . . . .
2. . . . . .
1. . aï - sor pŭkh - ä har - ma - thuin Hie -
2. kuin [ ] nŭ - vaks . vai - el -
1. . . . . aï - sy . . . . .
2. . . . . lu - cŭs . . . . .
1. . . . . bi - a . . . . .
2. . . . . lu - cŭs . . . . .

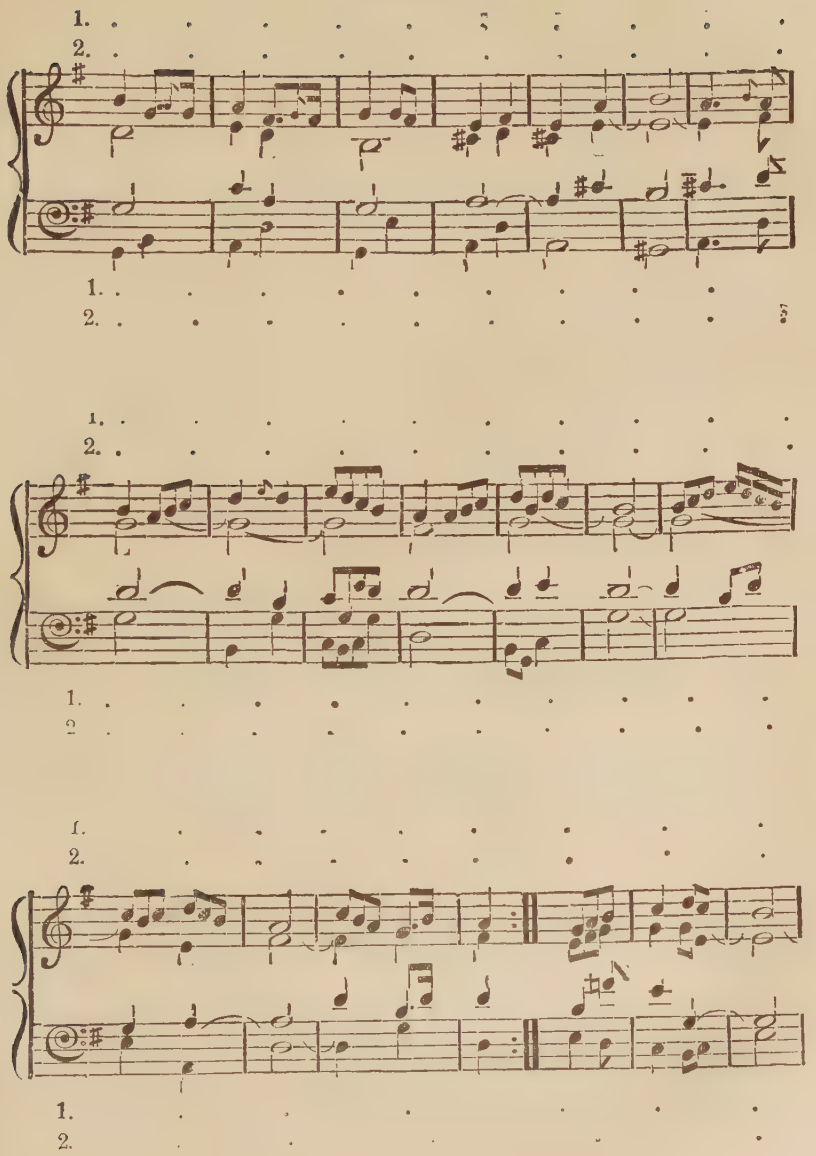
1.
2.
1.
2.
1.
2.
1.
2.
1.
2.
1.
2.
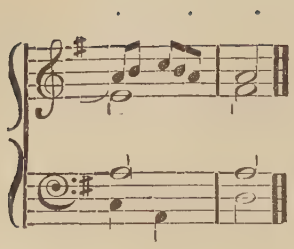
1. Եւ որ-պէս Դաւ-թի ծնա-նիլ զՈր-դին Աս-տուծ-ոյ ։
2. Վա-յե-լո-ւս բա-նիւ զա-րար շո-թիւնն նա-խա-սեմք ։

ՏԵԱՒՆ ԸՆԴ ԱՒԱԶԻ ՔՐԻՍՏՈՍ Փ'ԱՌԱՑ

PURIFICATION OF THE B. V. M. CHRISTOS P'HARATS

King of Glory, Christ: This day come in presentation, fulfilling thus the law by His fortieth-day advent.

♩ = 56.
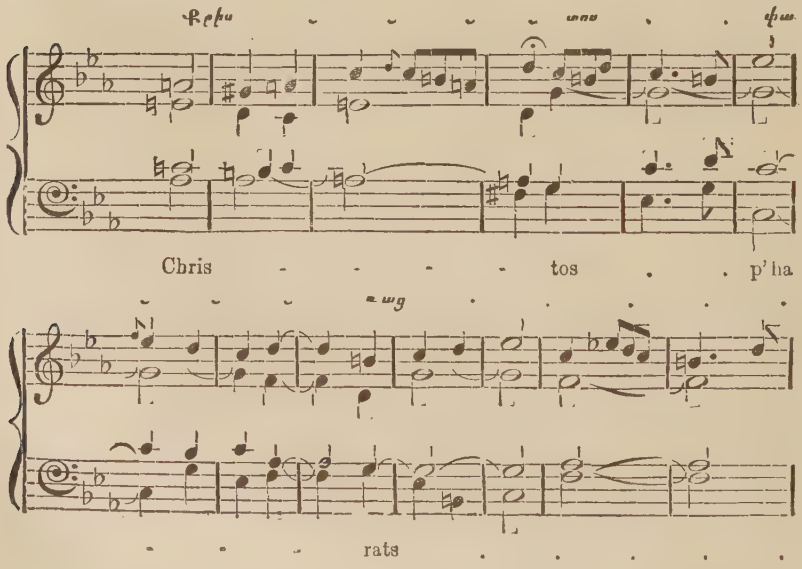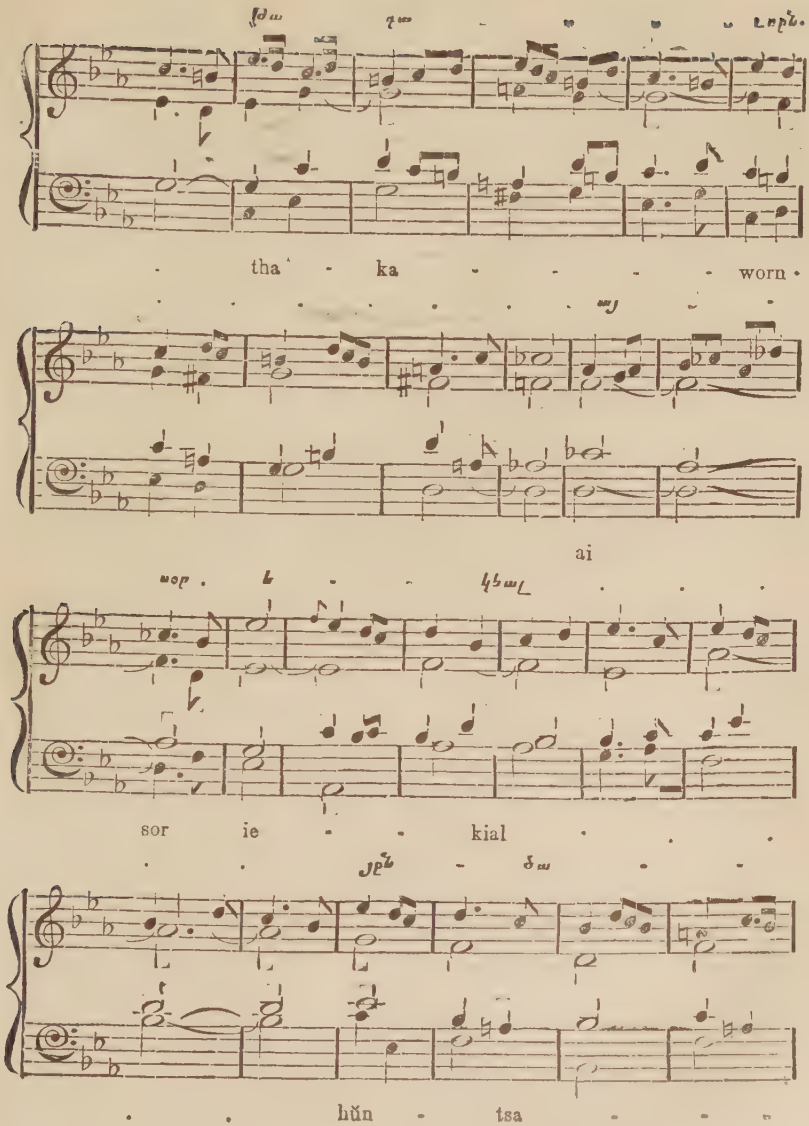
tha - ka - - - - worn -
ai
sor ie - - kial . . .
hŭn - tsa - - -
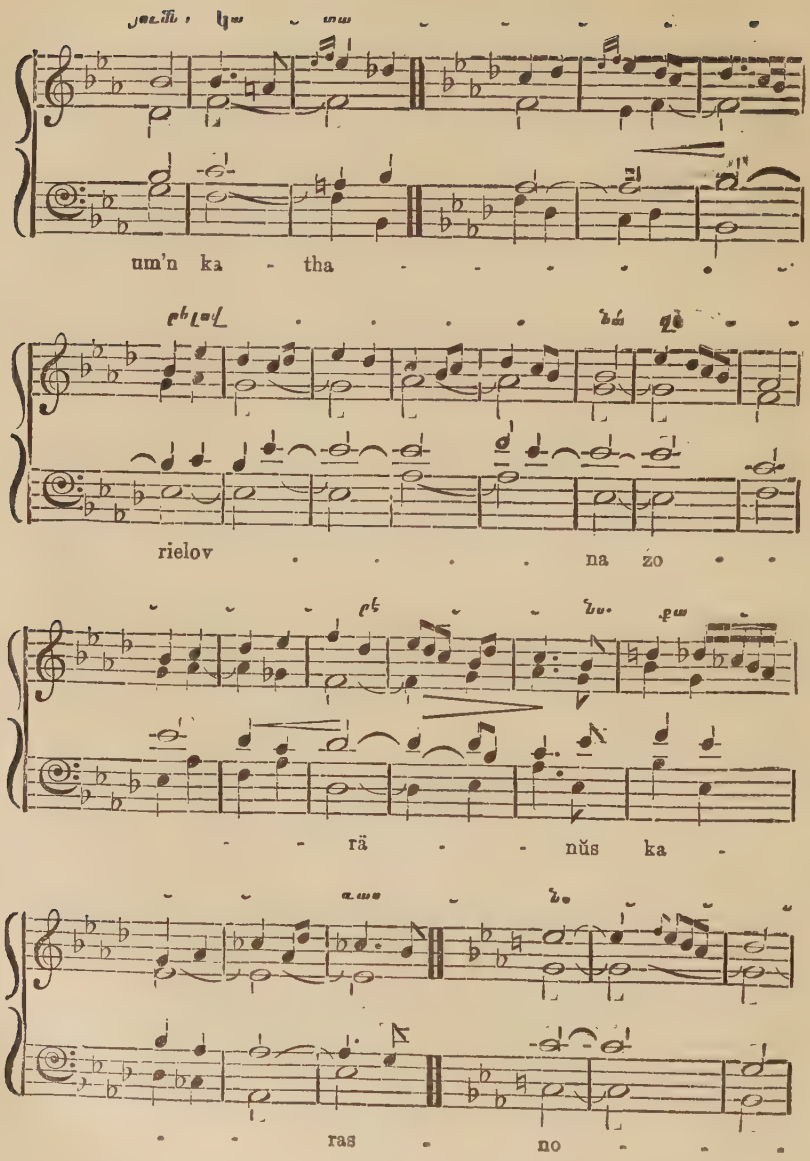
um'n ka - tha
rielov na zo
- - rä - - nŭs ka -
- - ras - no

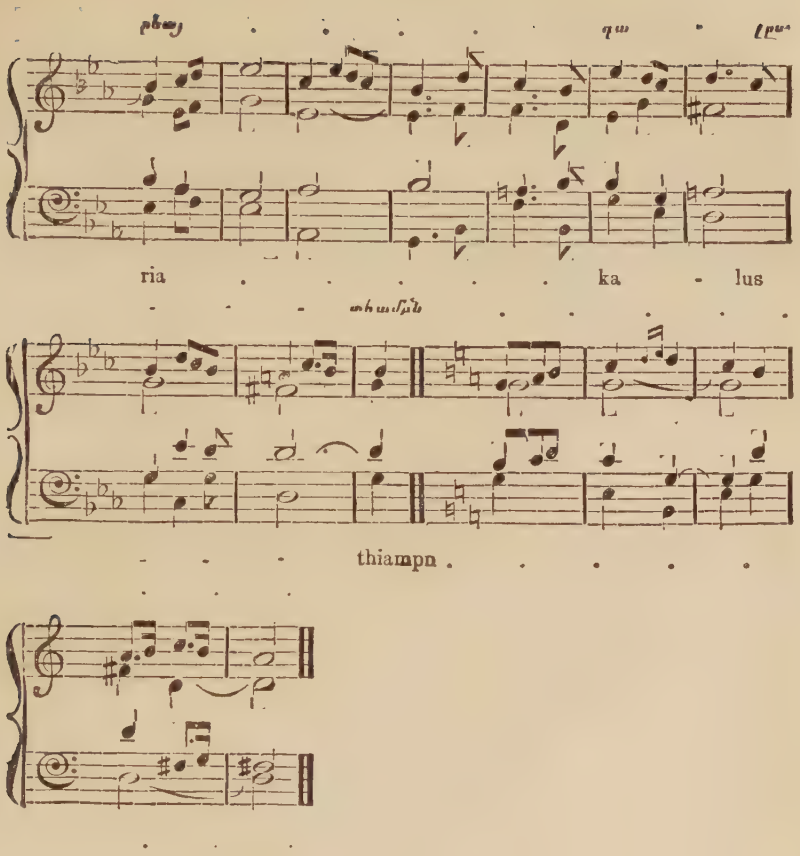

ՆՈՐ ԿԻՐԱԿԻ ԱՅՍՕՐ ՆՈՐ

NEW SUNDAY. AISOR NUER.

A new light is struck out to-day in a new sun,
Is struck out from a new wondrous sun,
From a new wondrous sun.
A new lily blooms to-day in a new-planted garden,
In a new-planted garden.
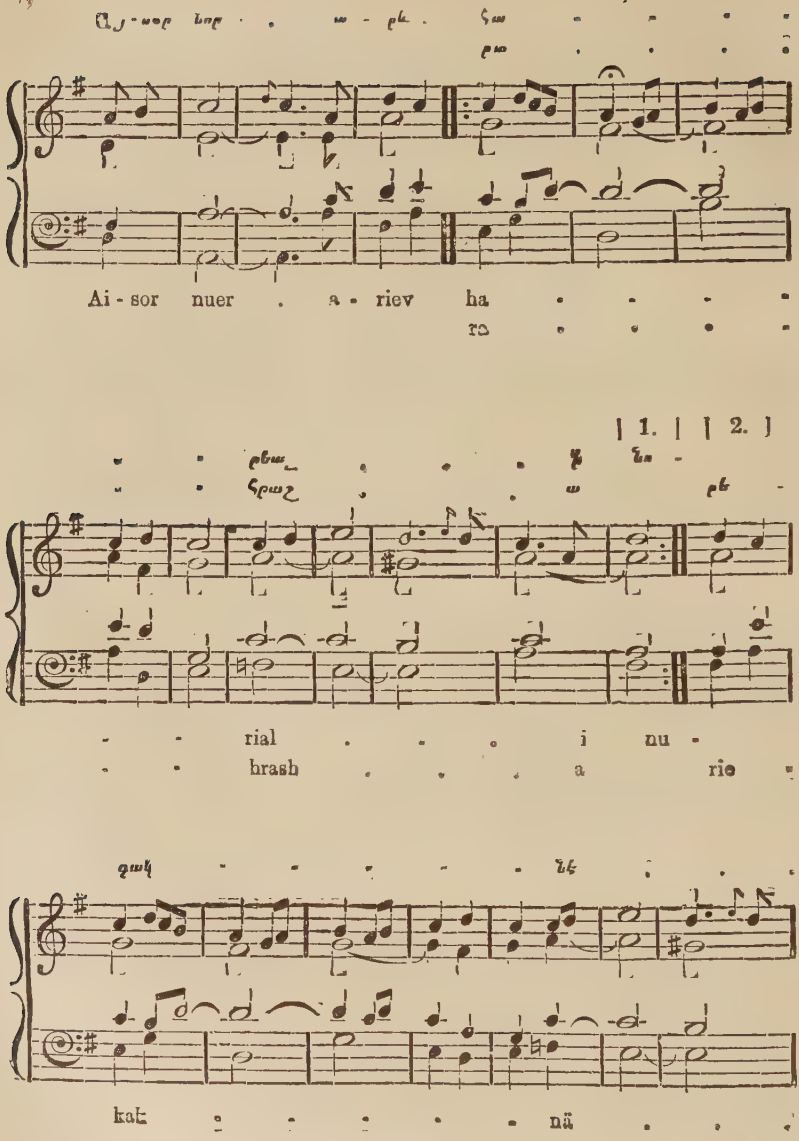
Ai - sor nuer . a - riev ha . . . .
ro . . . .
| 1. | | 2. |
- - rial . . . i nu -
- - brash . . . a rie
kak . . . . nä . . .

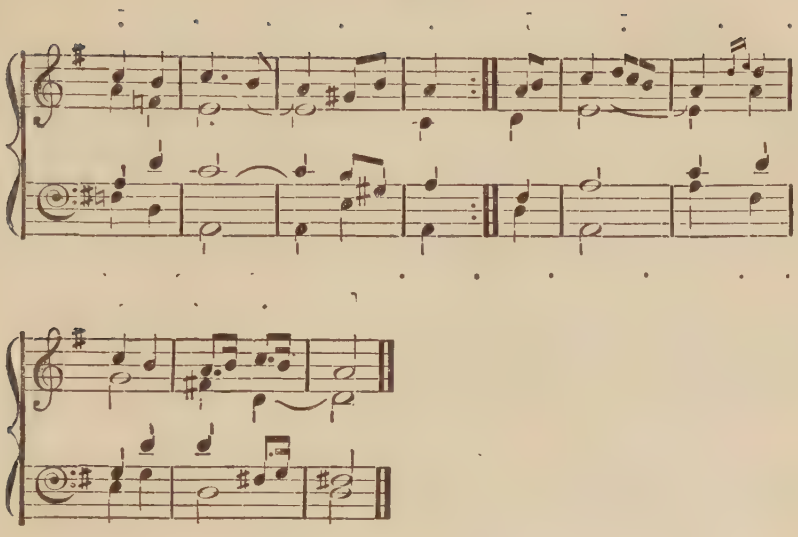

Ա՛յսօր նոր չուշան ծագ հեաւ · ի նոր թաւանիկ բազ բաստատնէն ·

ՎԵՐ ԱՒԱՓՄԱՆ ԱՅՍՕՐ ԳԱԲՐԻԷԼ ·

ASCENSION DAY. AISOR ANTRANIK.

This day the only Begotten Son, eldest born, soars to heaven in Adam's form. Sougs of praise this day are sung by troops of spirituals of the celestial legious.

ՀՈՎՐԻՀԱՄԱՆ ԱՅՍՕՐ ԱՆՂՐԱ ԻԿ

Ա՛յսօր Գաբրիէլ հրեշտակապետ եկեալ · բերեալ ըզպսակ յաղթութիւն կուսին · Ա՛յսօր կոչեալ առ բոլորից Տէրն · ըզտաճար բարձրելոյն և բնակարան Հոգւոյն ·

ASSUMPTION OF THE B.V.M. AISOR GABRIEL.

This day Gabriel the Archangel brings the victor's crown, a prize to the trinmphau Virgin. She the temple of the highest, and the abode of the Spirit, is this day called unto the Lord of all.

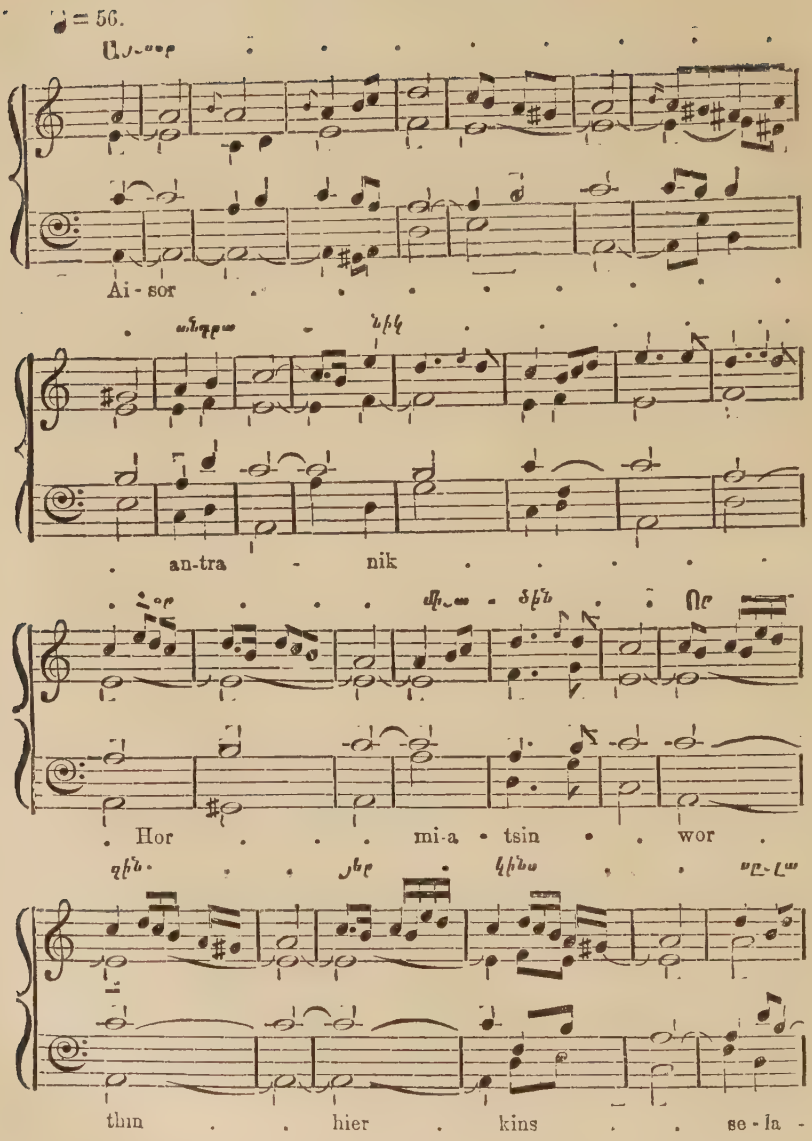
♩ = 56.
Ai - sor
an-tra - nik
Hor mi-a - tsin wor
thin hier kins se - la -
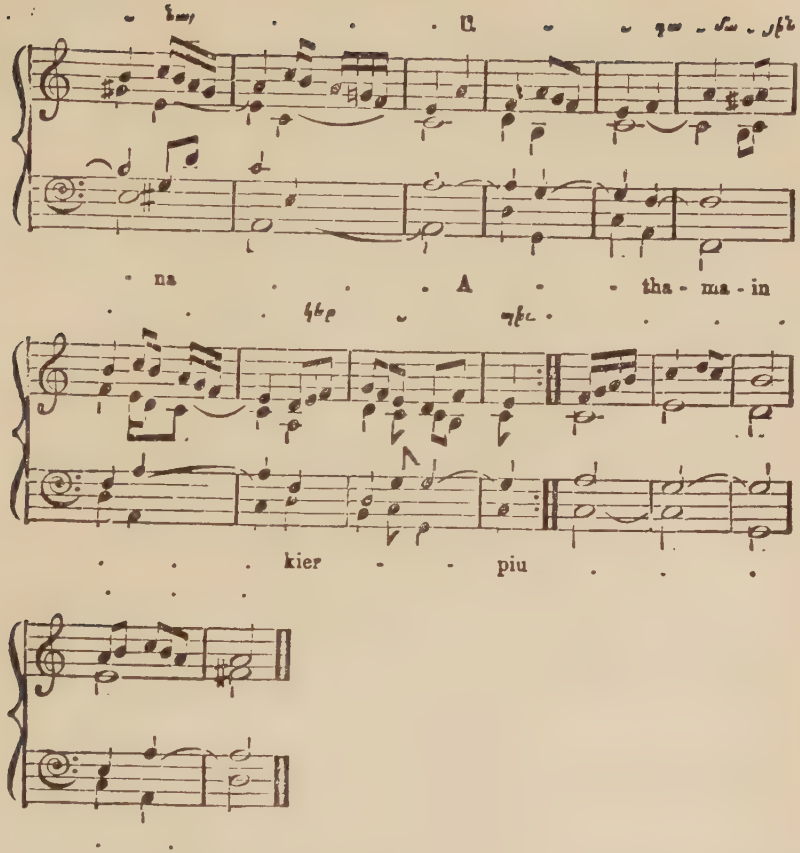
Ընդ-առաք ձեռ-ըդ-իչ ն-զա-նա-հին այ-օտ . Հայե՛ք հո-գեբ-ղի-նայ երկ-նա-ւոր-այն խոր-բիչ .

ԽԸՉՆ ԽԸՉՆ ՚Ի

HOLY CROSS DAY. KHACH'N I.

Planted by the hand of God in Paradise, in times primeval the Cross appeared a sign of hope to Seth, a prognostic to Father Adam. In that Cross we possess our hope, to which was nailèd Jesus our Lord: and bowing down, we worship it, the God-accepted holy sign.

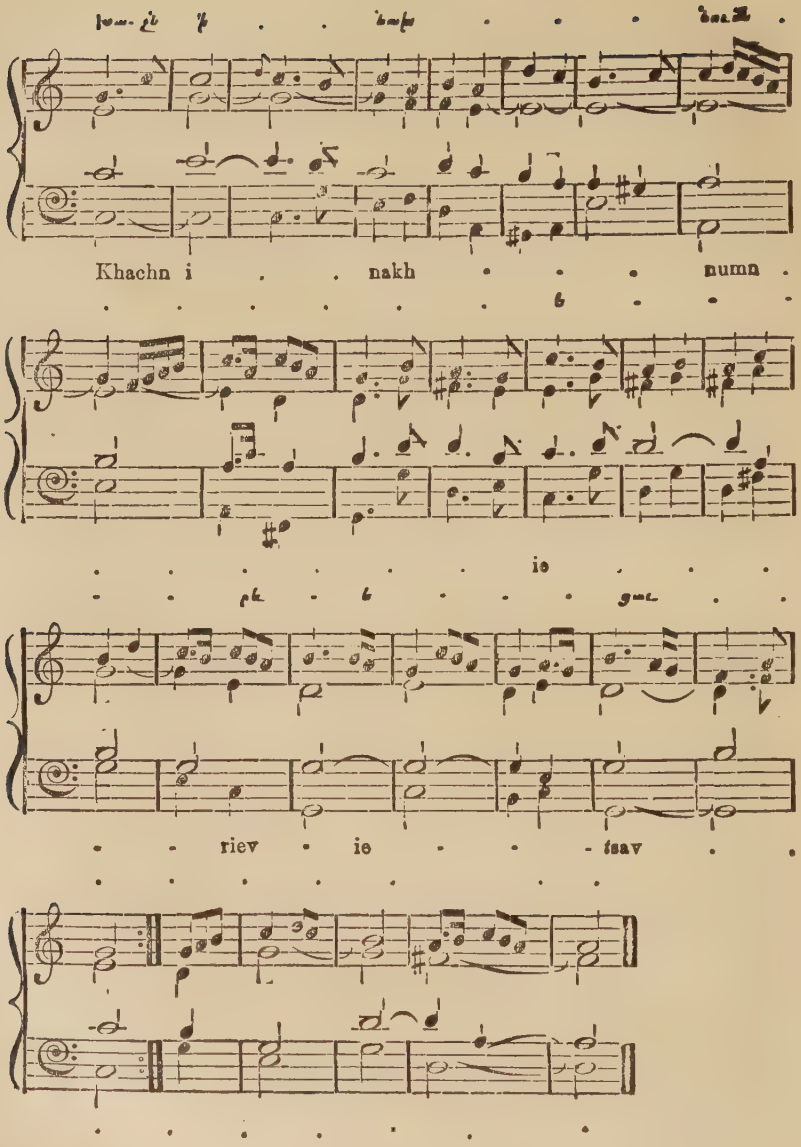
Khachn i . . nakh . . . numn .
. . . . . ie . . .
. . riev . ie . . - fsav . .

Ձայնեալ ի դրախտն Աստուածառունկ հրեշտակաբիլ եղեալ Սիրաս նախատուա-
ջակ Հօրն Աստուծոյ · մեք ի յայնփայլն եմք յուսացեալ զոր ծներ Քիսուս քեհեն-
յաս · և խոնարհեալ երկրպագանեմք Աստուած ընկալ զաղերսանքս ·

ՆԵՐՔՈՒՅՆ ԵՐԳԻՆ ԵՐԲ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ՊԱՏՏԱՐԱԳԻ

HYMNS SUNG WHEN THE CELEBRANT IS A BISHOP.

ԱՅՍՕՐ ԱՍՏՈՒԱԾՈՒԹԻՆՆ

AISOR ASTWATSUTHIUN.

This day the God-head delights in His work of the earth's regeneration, while holy companies of angels glorify, and we celebrate this holy feast by singing of hymns.

This day we also with one voice delight in this feast, which with splendour dawned on earth, and thanksgivings are ascending to God, which continually declare the Living Word.

Rejoice and delight, Holy Church, virgin Bride of the holy Bridegroom. Behold we see the anointed Christ, the Light of the Gentiles, abiding in thee.

MODE 5.

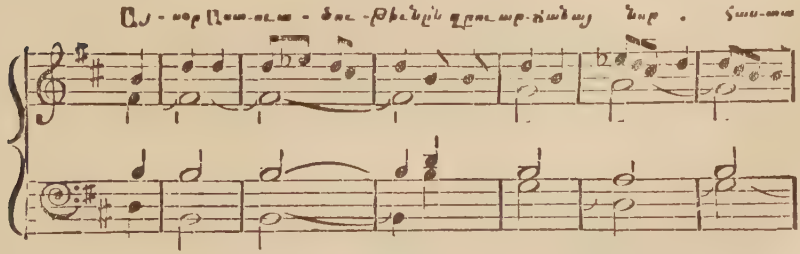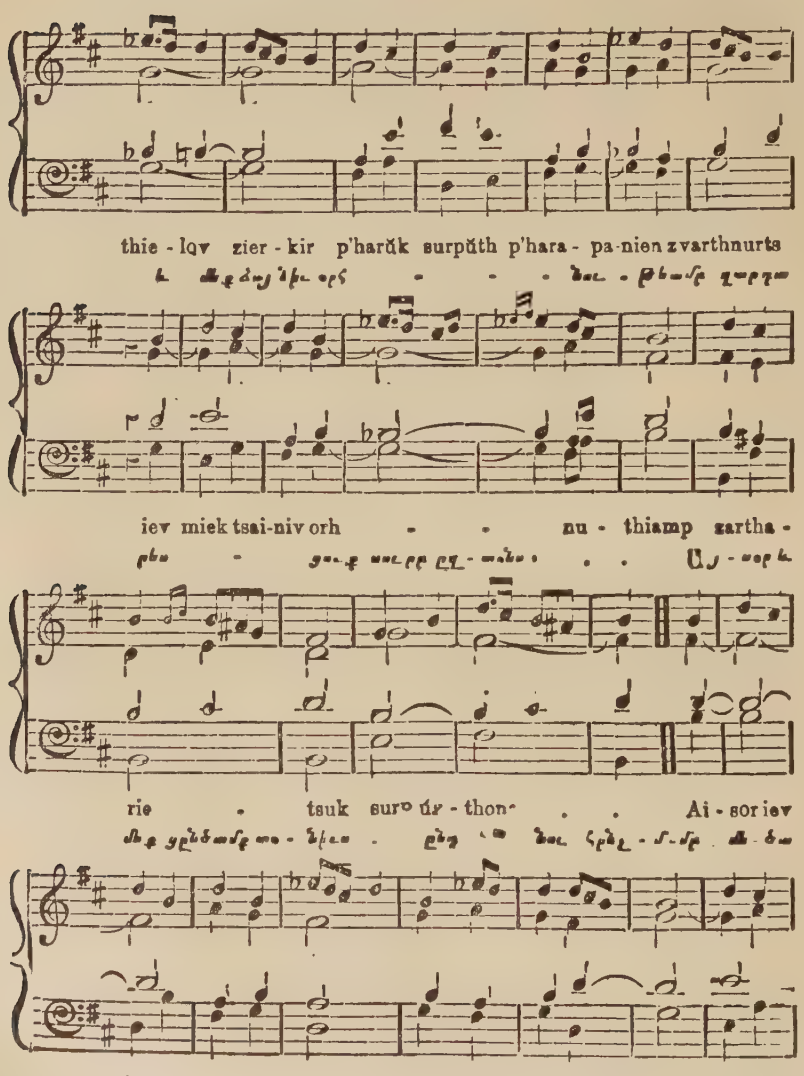

thie - lqv zier - kir p'harŭk surpŭth p'hara - pa-nien zvarthnurts
iev miek tsai-niv orh - - nu - thiamp zartha -
rie - tsuk surᵒ úr - thon - - Ai - sor iev
miek tsŭnsamk tho nivs , ŭnth ha - nur hunchmam.p miets..
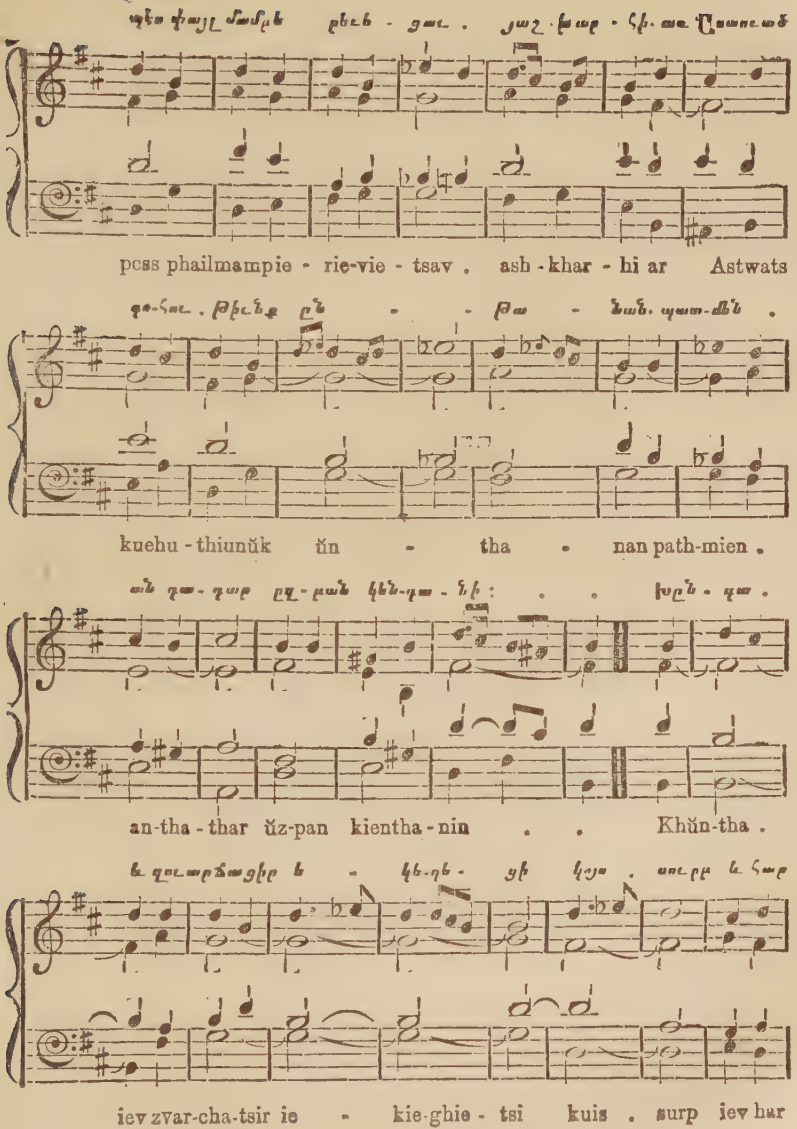
pess phailmampie - rie-vie - tsav . ash - khar - hi ar Astwats
kuehu - thiunŭk ŭn - tha - nan path-mien .
an-tha - thar ŭz-pan kientha - nin . . Khŭn-tha .
iev zvar-cha-tsir ie - kie-ghie - tsi kuis . surp iev har

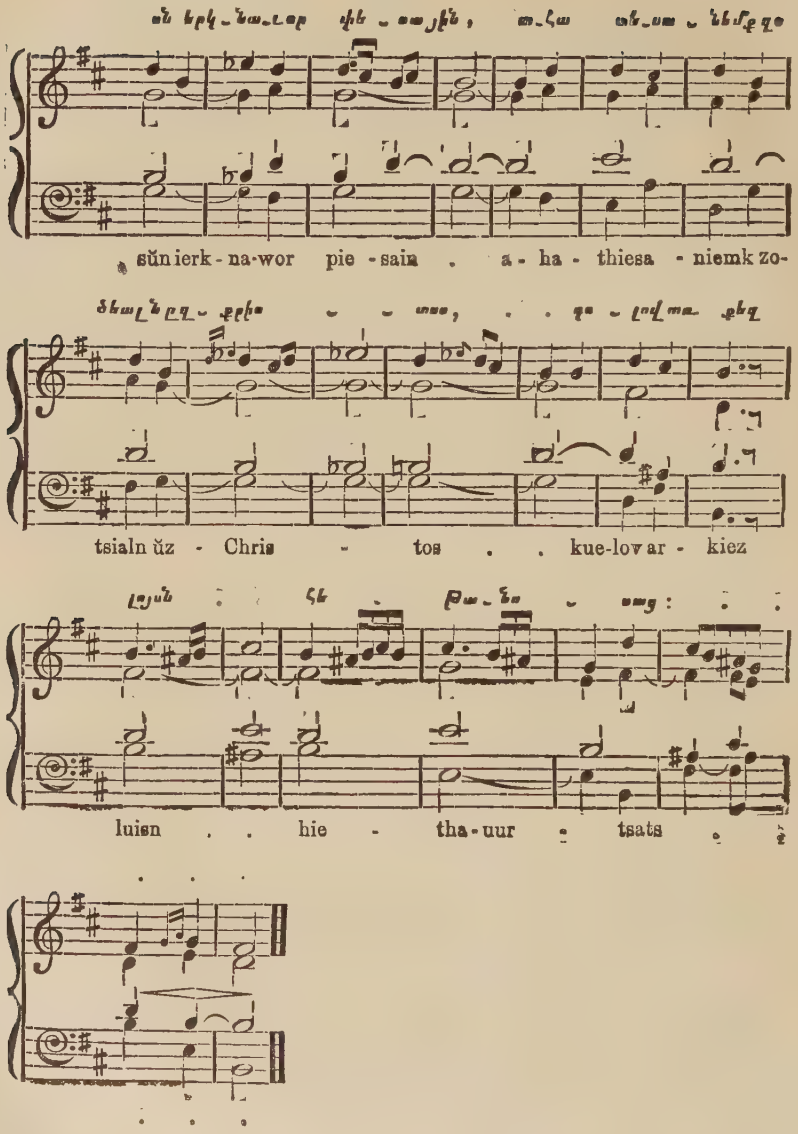
sŭn ierk-na-wor pie-saia . a-ha-thiesa-niemk zo-
tsialn ŭz-Chris-tos . . kue-lov ar-kiez
luisn . . hie-tha-uur tsats .

ԸՆՏՐԵԱԼԸԴ

UNDRIALT.

Elect of God, thou pure and blessed priest, like unto Aaron and unto the prophet Moses, who ordained the vestments that Aaron always wore; he [Moses] ordained the vestment woven of four colours, of scarlet, of azure, of byssus, and of purple; thread with thread arranged, a carbuncle in the first row, and in the looping up of the encircling hem. At the motion of his feet the ground rang, the sanctuary rejoiced.

Now such similitude doth Christ our minister ordain.

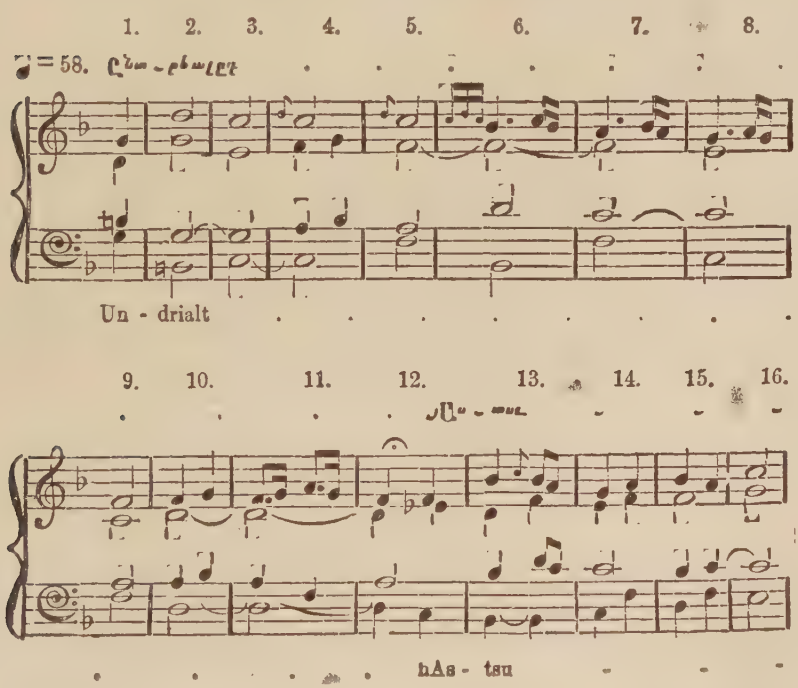

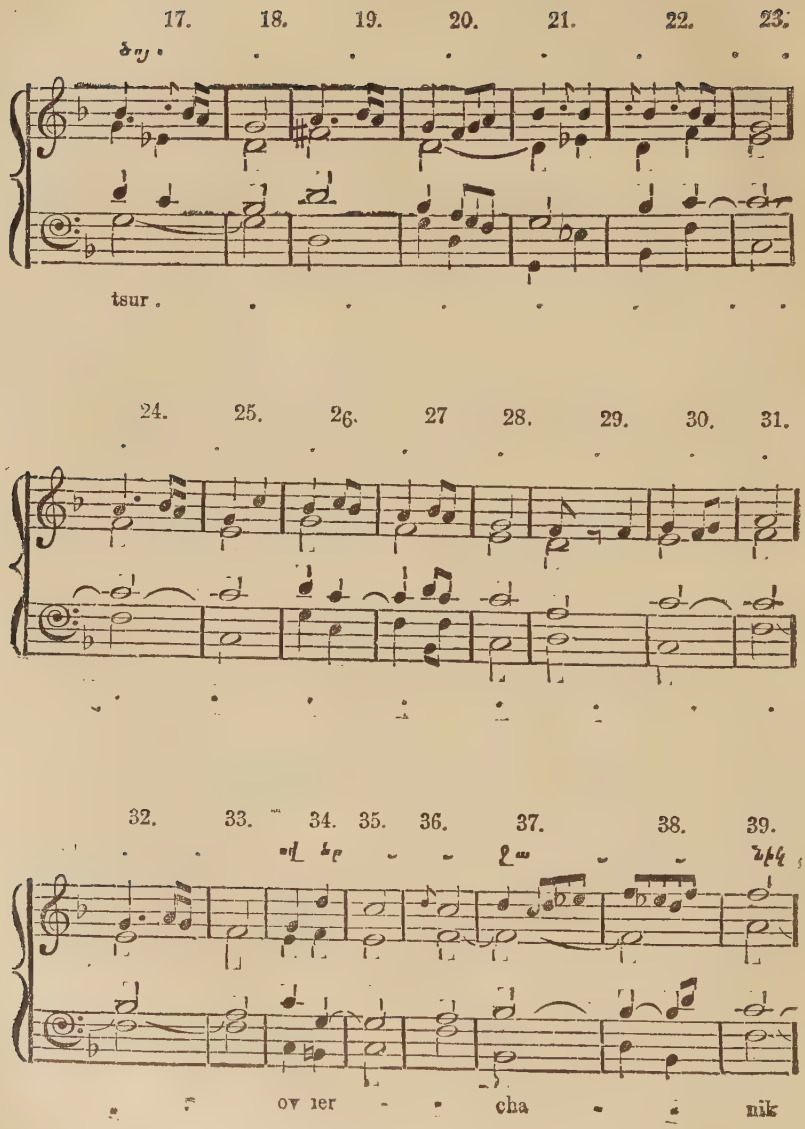
17. 18. 19. 20. 21. 22. 23.
tsur .
24. 25. 26. 27 28. 29. 30. 31.
32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39.
ov ier - - cha - - nik

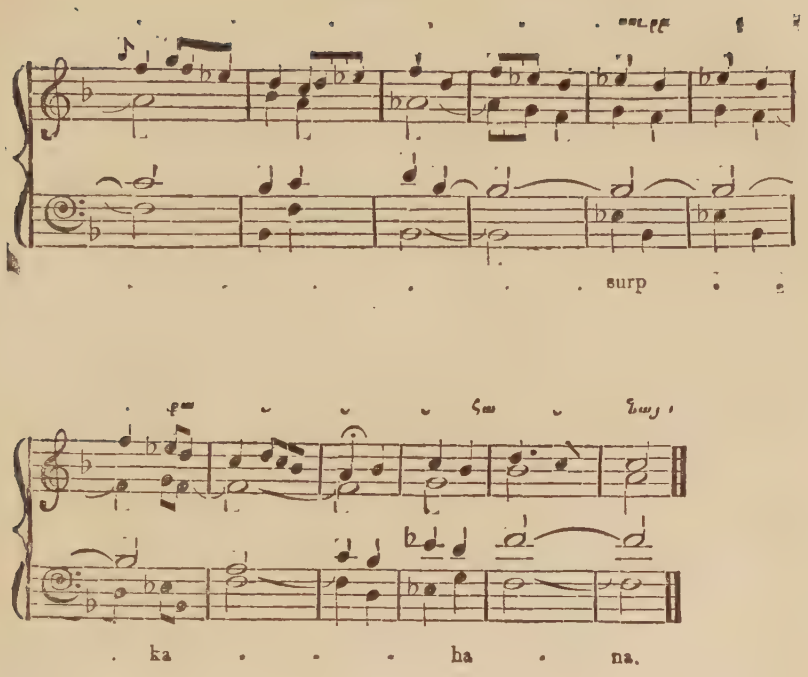

II. Ի ՍԱՀՆԱԿԱԼ ԱՀԱՐՈՎՆԻ . 1. ..... 31.
II. Ĭ Sŭ-ma-nial Aha-rov-ni. 1. ..... 31.
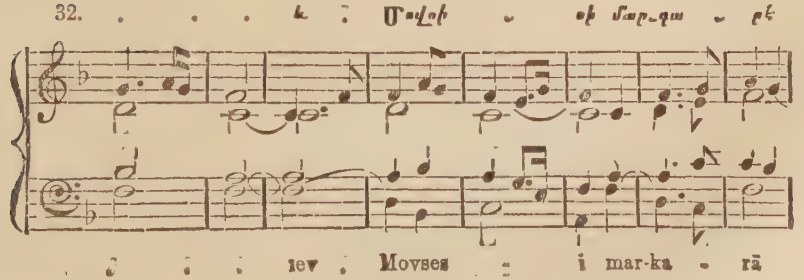
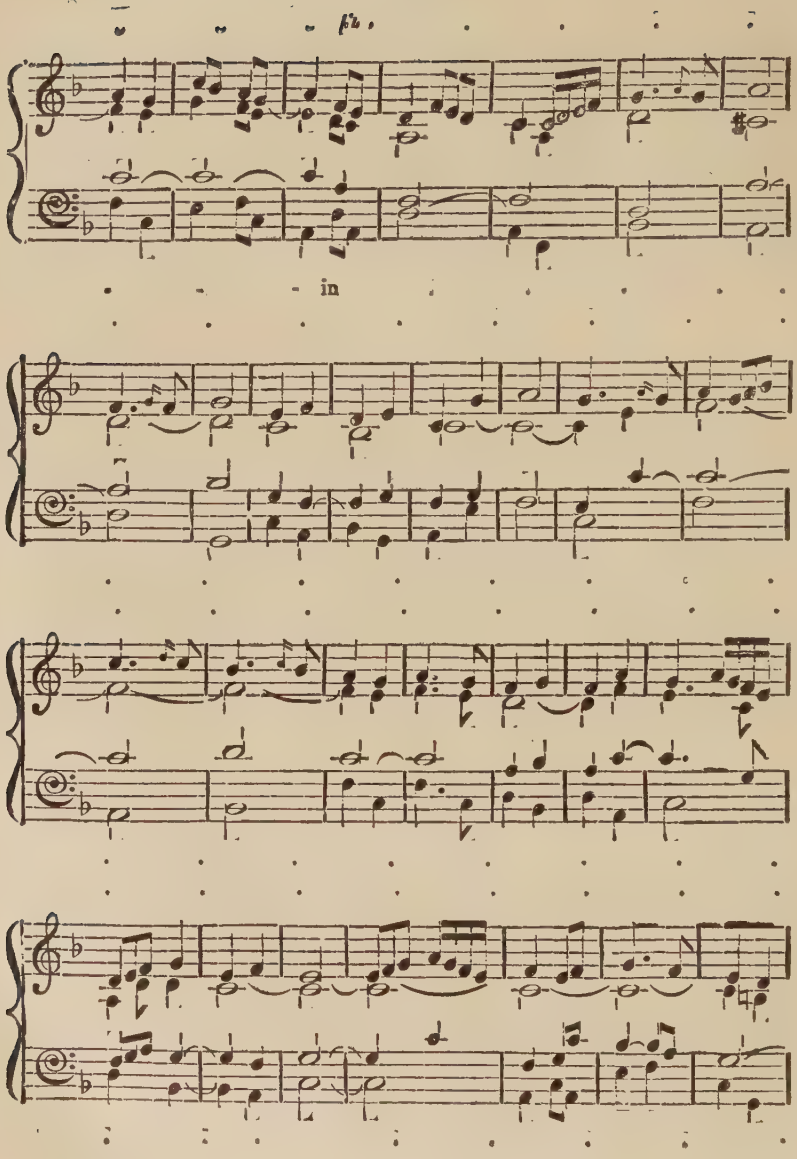
fz
in
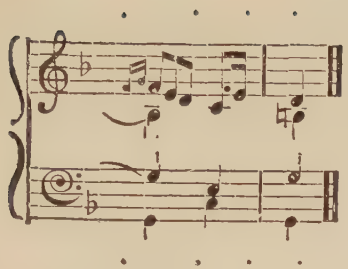
Ամեն որ զգեստուցի 1. ..... 33. եր յոր-կնոզ = մարգարէին ։

Ահարոնի միշտ ըզգենոյր • Ցօրինէր ըզպատմուճանն • զոր ի չորից կողմանէ նիւթոց • ի կարմրոյ ի կապուտոյ ի բհնդղոյ ի ծիրանեւոյ ։ Թող ըզթելըն յօրէնէր • կարգն առաջին եր կարկհան ։ Եւ օծուցին զրպանին • շուրջանակի բոլո-րաշէն ։ Եւ յընթացս գարշապարին • հընչէր երկիր ցընծայր խորանն • Աւդ ի նոյն ներմանուէլեան • Քրիստոս ըզմեր տէրս յօրինէ •
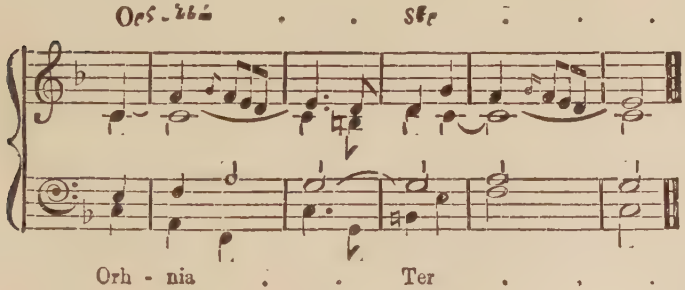
ՑՈՐՀԱՄ ՄԸՏՑԵՍ
HUERJAM MUTHTSIES

When thou enterest the sanctuary, remember [in prayer] them that sleep. When thou offerest the oblation, remember me, the great sinner, that in His second advent He may to us be merciful. To the Father glory, to the Son honour, and to the Holy Ghost, now and always, to all eternity: Christ blessed of all.
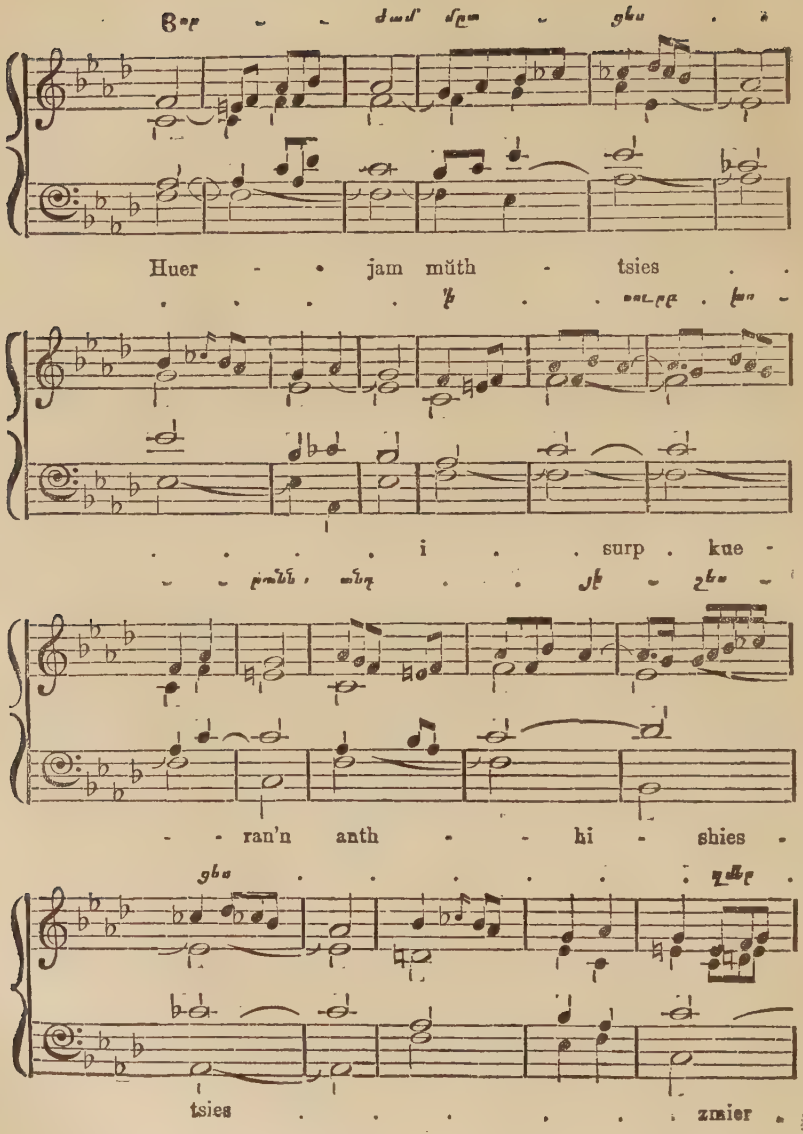
Huer - • jam mŭth - tsies . .
. . . i . surp . kue -
- - ran'n anth - - hi - shies -
tsies . . . . . zmier .
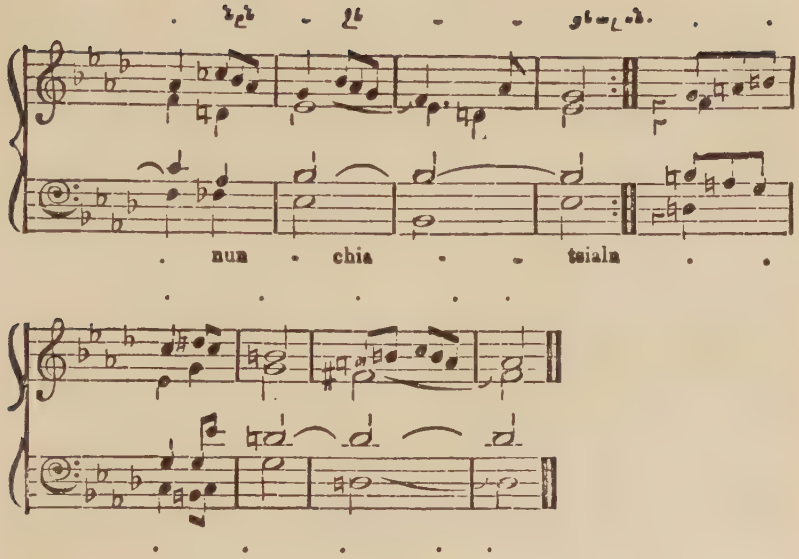
Ցօրժամ առնես զպսակաւորեալս · յերկնից և զիս զբաղմամբդ ·
Զի՛ն ՚ի ոգորմեացի · ի պատանգամ իւր գալըստեանն ·
Հօրըն փառք Որդւոյն պատիւ · և Սուրբ Հոգւ ոյժմ յաւիտեան ·
Ցաւիտեանս յաւիտենից · Քրիստոս օրհնեալ ի համայնից

ՈՒՐԱԽԱԼԵՐ

Urakh Lier.

Rejoice. Holy Church, for Christ the Heavenly King crowned thee this day with His Cross, and has garrisoned the fortresses of thy constitutions with His divine glory.

• *Rejoice yet again, daughter of Sion, for this day is the earth like unto heaven by reason of thy regeneration, and the Heavenly King is pleased to dwell in thee.*

With the heavenly hosts this day do we highly honour thee by continually singing thy praises: rejoice, holy Bride, in thine unfathomable mysteries.
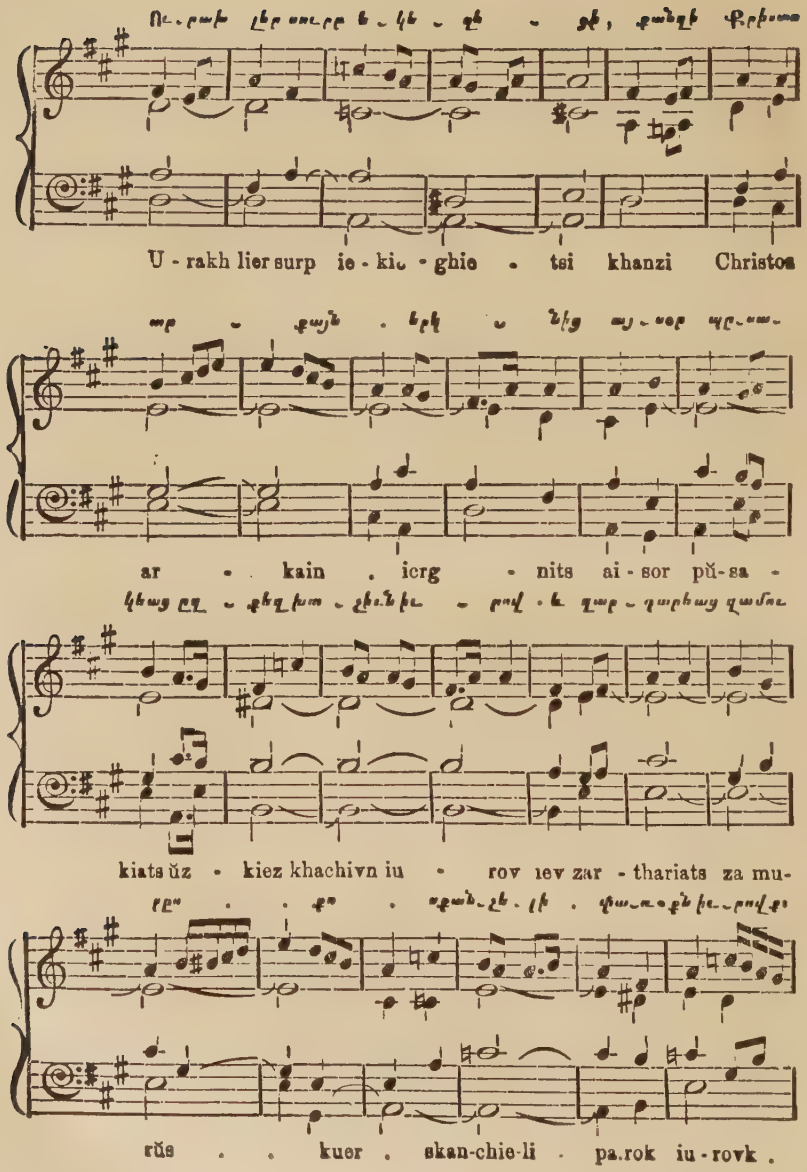
U - rakh lier surp ie - kie - ghie - tsi khanzi Christos
ar - kain . icrg - nits ai - sor pŭ - sa -
kiats ŭz - kiez khachivn iu - rov iev zar - thariats za mu-
rŭs . . kuer . skan-chie-li pa.rok iu - rovk .
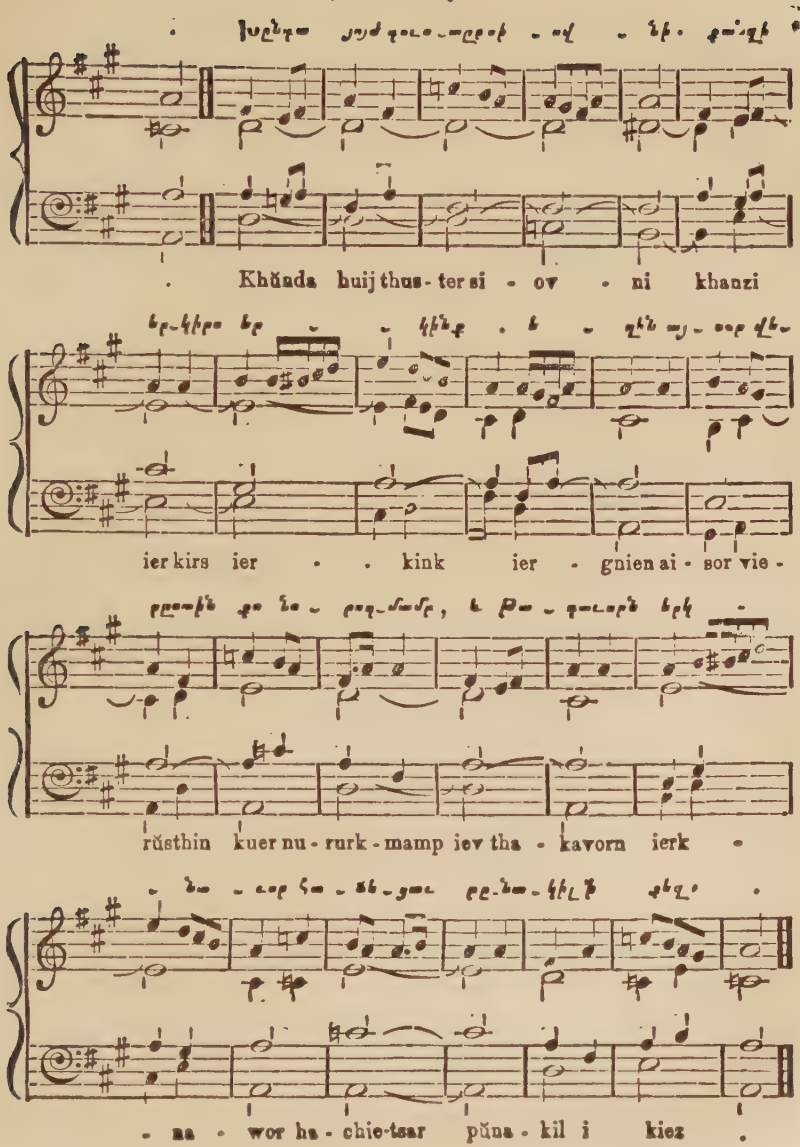
Khŭnda huij thus-ter si - ov - ni khanzi
ier kirs ier . kink ier - gnien ai - sor vie -
rŭsthin kuer nu - rurk - mamp iev tha - kavorn ierk -
- na - wor ha - chie-tsar pŭna - kil i kiez .
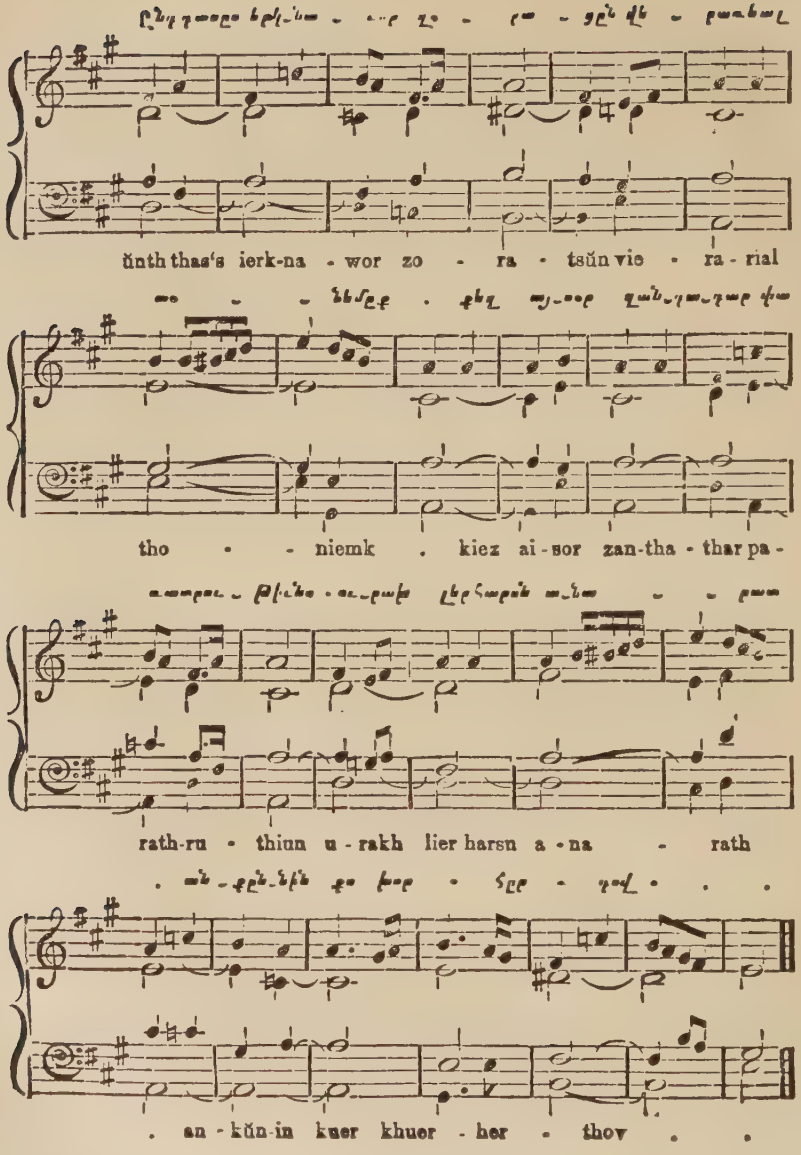
ŭnth thas's ierk-na - wor zo - ra - tsŭn vie - ra - rial
tho - - niemk . kiez ai - sor zan-tha - thar pa -
rath-ru - thiun u - rakh lier harsn a - na - rath
. an - kŭn-in kuer khuer - her - thov . .
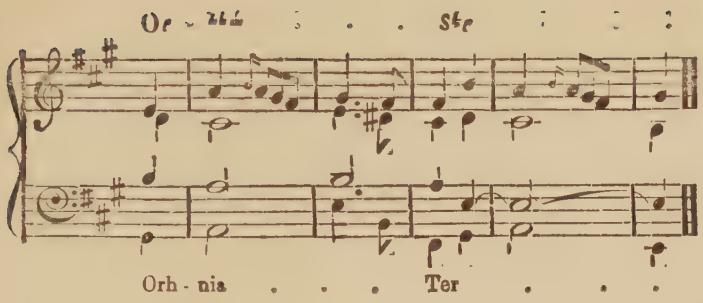
ՇԱՇՈՒ ՀԱՐԱԿԱՆՔ

CHASHU HYMNS.

ՋԱՏԿԻ ՅԱՐԵՒԻ ՔՐԻՍՏՈՍ

EASTER. HARIAV CHRISTOS.

[ANTIPHON] *Praise the Lord, O Jerusalem.*

Christ is risen from the dead. Alleluia.

Come, ye congregation, sing to the Lord. Alleluia.

To the risen from the dead. Alleluia. To Him who illuminated the world. Alleluia.

♩ = 76. MODE I.
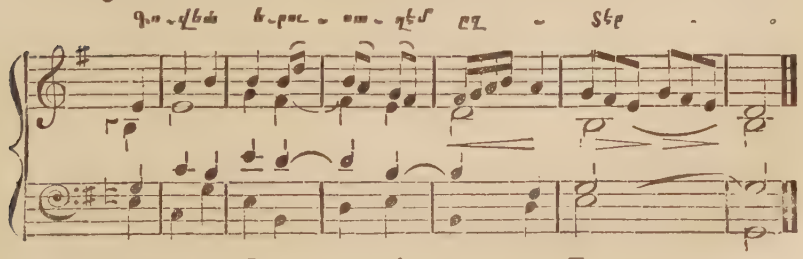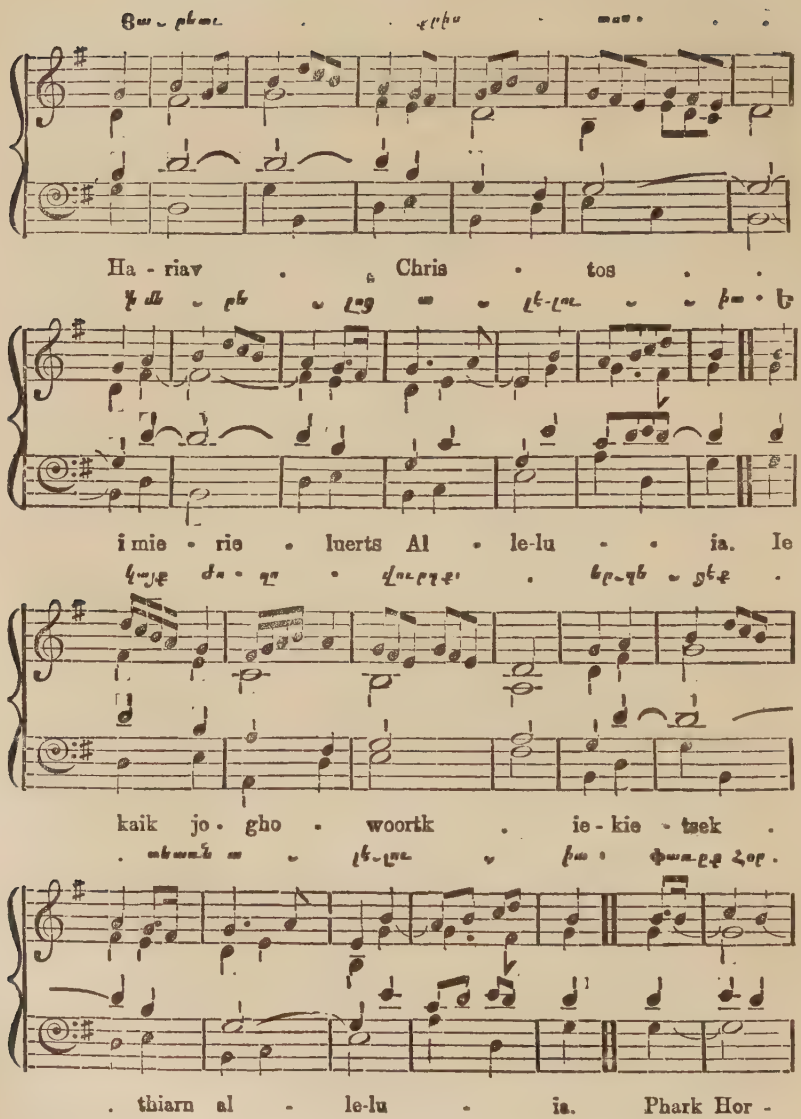
Ha - riav . Chris . tos . .
i mie - rie . luerts Al . le-lu . . ia. Ie
kaik jo . gho . woortk . ie - kie - tsek .
. thiarn al - le-lu . ia. Phark Hor -
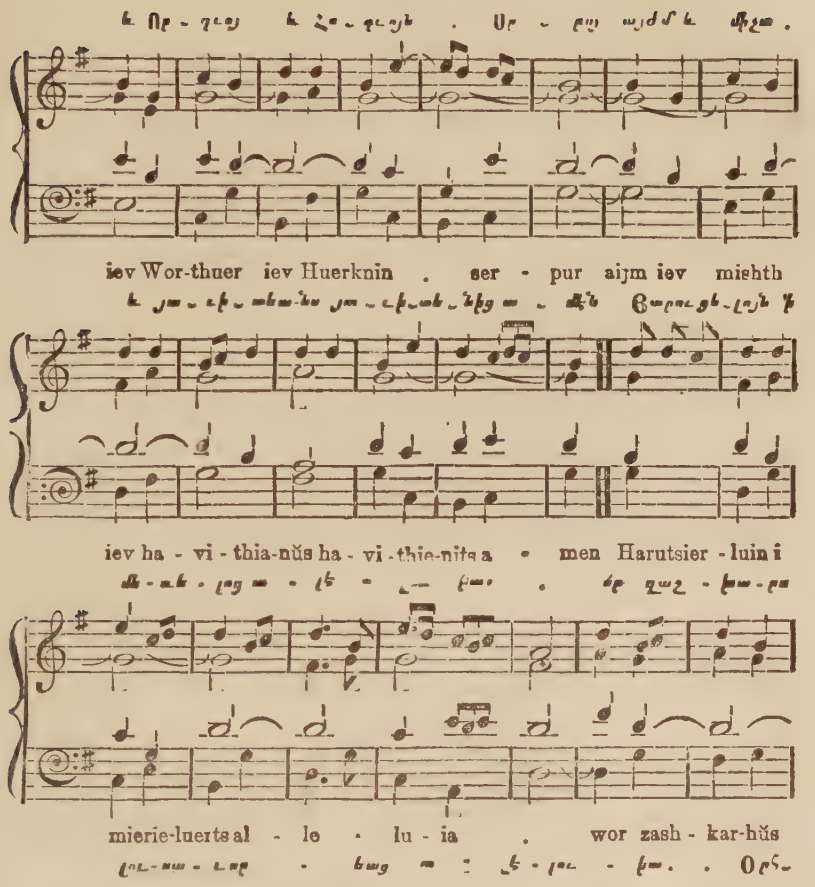
iev Wor-thuer iev Huerknin . ser - pur aijm iev mishth
iev ha - vi - thia-nŭs ha - vi - thie-nits a - men Harutsier - luin i
mierie-luerts al - le - lu - ia . wor zash - kar-hŭs
lu - sa - wor - iats al - le - lu - ia . Orh
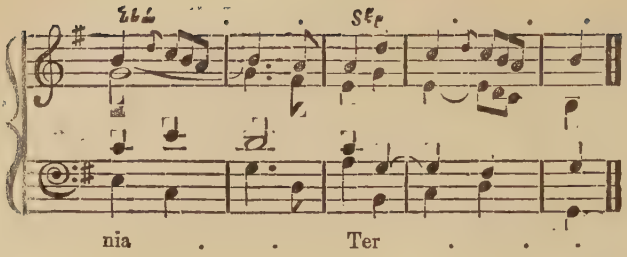
ՀԱՄԲԱՐՁՄԱՆ ՈՐ ՀԱՄԲԱՐՁԱԿԻՆ

ASCENSION DAY. WOR HAMPARTSAVN. MODE 1. [2ND VOICE.]

He it is Who ascended this day with divine power in the Father's chariot, waited on by the angelic hierarchy, who were singing, Lift up, ye princes, your gates on high, that the King of glory may enter.

The princedoms of heaven astounded, were saying to each other in voices of dread, Who is this King of glory come corporeally with surpassing power? Lift up.

With voices of admiration the heavenly powers were singing in rhythmic melody a new song, saying, He Himself is the King of glory, the Saviour of the world, and the Redeemer of the race of man. Lift up.
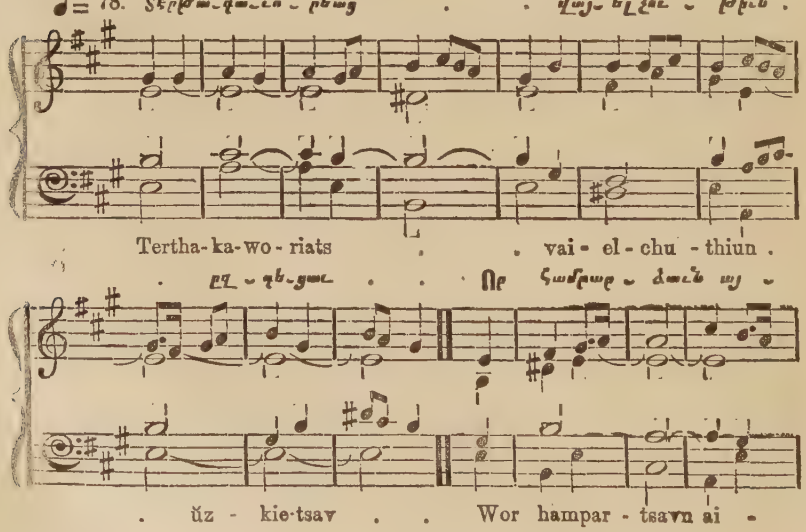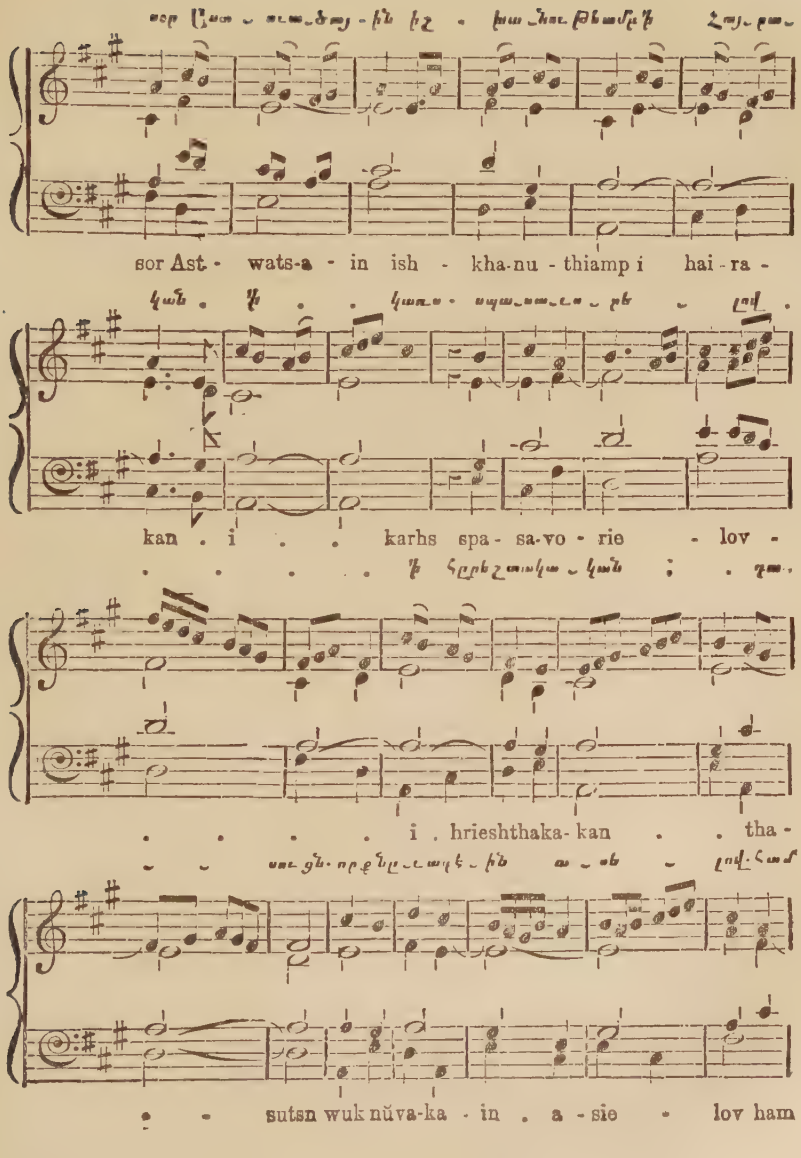
sor Ast - wats-a - in ish - kha-nu - thiamp i hai - ra -
kan . i . . karhs spa - sa-vo - rie - lov -
. . . . i . hrieshthaka - kan . . tha -
. - sutsn wuk nŭva-ka - in . a - sie - lov ham
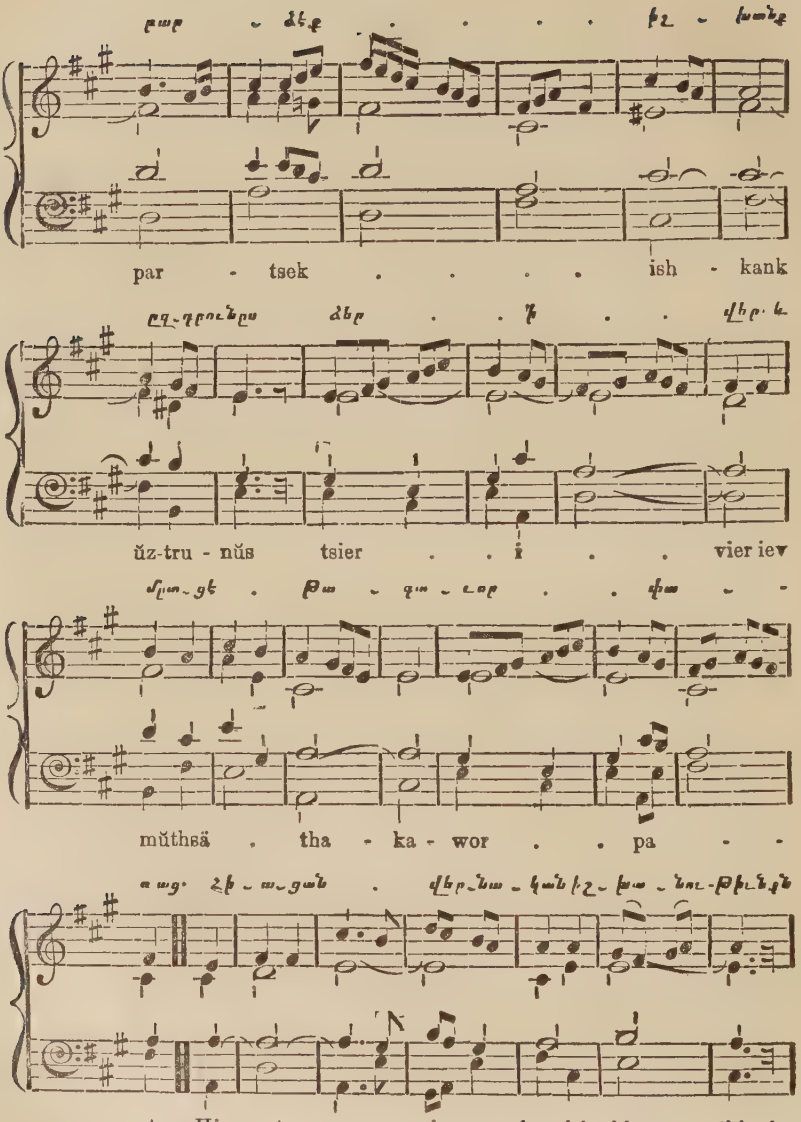
par - tsek . . . . ish - kank
ŭz-tru - nŭs tsier . . i . . vier iev
mŭthsä . tha - ka - wor . . pa - -
rats. Hi - a - tsan . vier-na - kan ish - kha - nu - thinukn
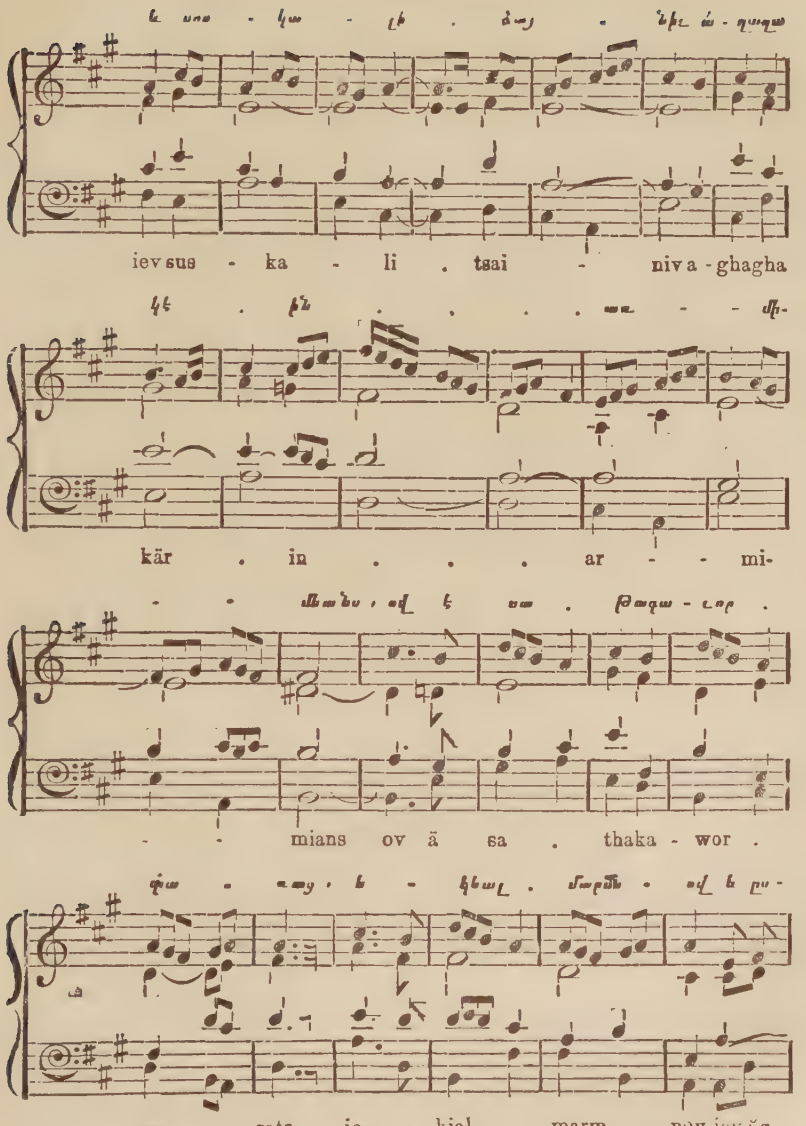
ievsus - ka - li . tsai - niva - ghagha
kär . in . . . ar - - mi-
- - mians ov ă sa . thaka - wor .
pa - rats ie - kial . marm - nov iev ŭz -

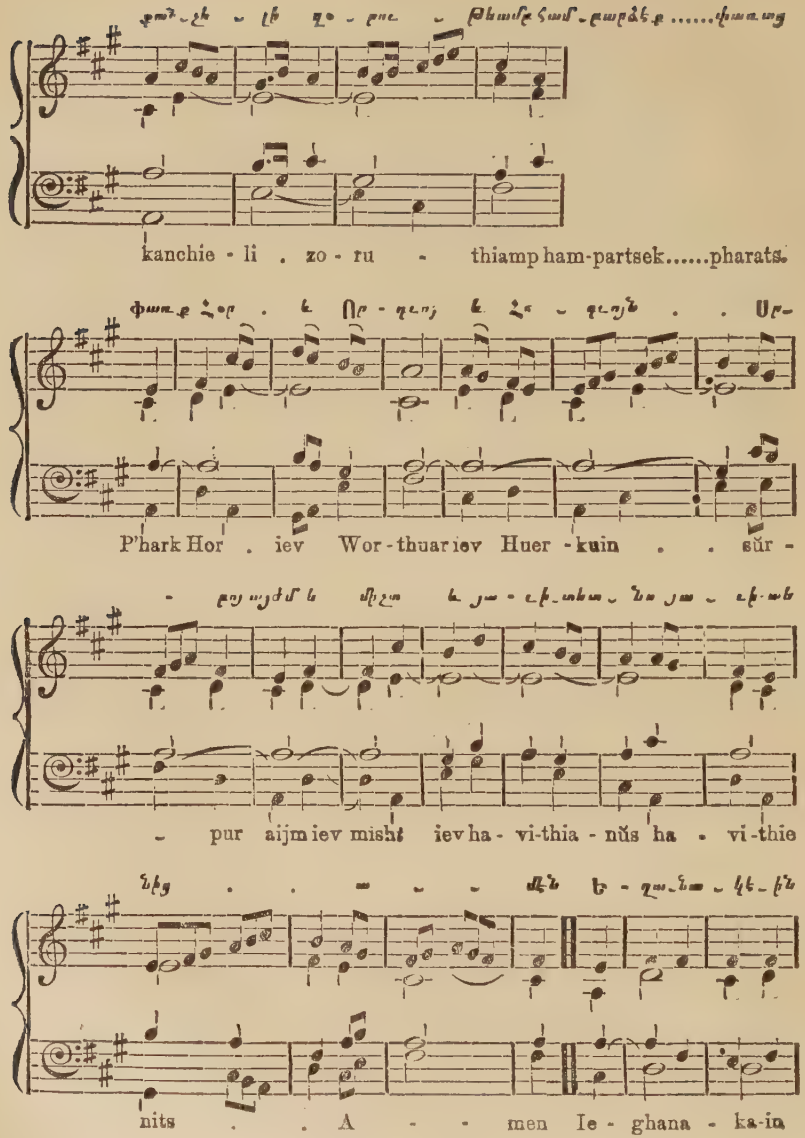
kanchie - li . zo - ru - thiamp ham-partsek.....pharats.
P'hark Hor . iev Wor - thuar iev Huer - kuin . . sŭr -
- pur aijm iev mish iev ha - vi-thia - nŭs ha - vi-thie
nits . . A - - - men Ie - ghana - ka-in
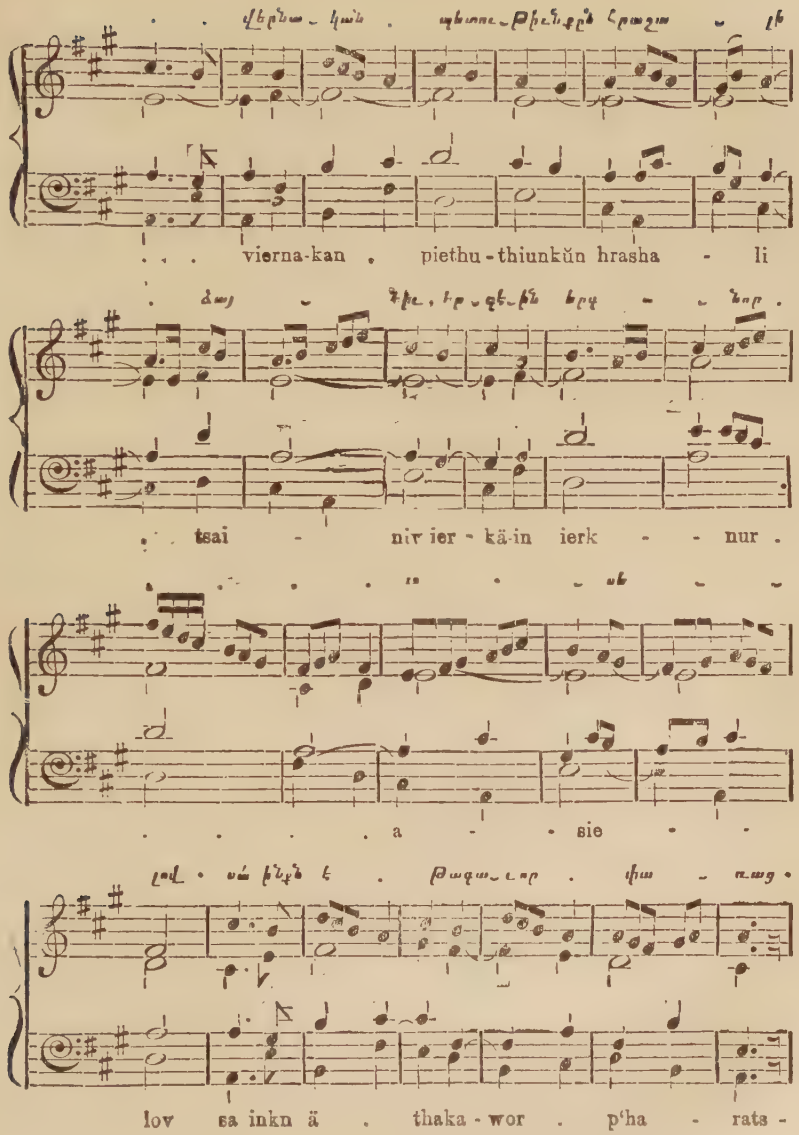
vierna-kan . piethu-thiunkŭn hrasha - li
tsai - niv ier - kä-in ierk - - nur .
. . . a - sie - .
lov sa inkn ä . thaka - wor . p'ha - rats -
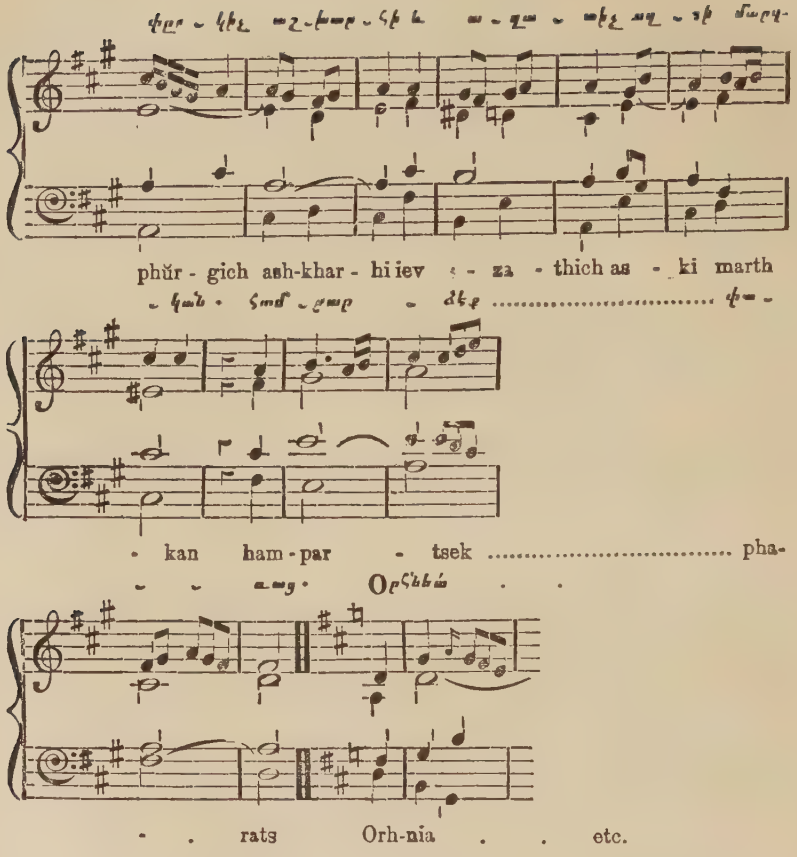
ԵՐԿՐՈՐԴ ԾԱՂԿԱԶԱՐՔ Ի ԿԻՐԻԱԿԷՆ ՋԳԱԼՈՒՍՏ ՔՈ

SUNDAY AFTER ASCENSION DAY. UZKALUSTH KUER.

Thy entry this day, O Christ, into the new Jerusalem, the holy church, do we extol with triumphant voice. Blessed is He that cometh in the Name of the Lord.

With the innocents do we praise Thee, Who for our salvation didst seat Thyself upon a colt. Blessed is.

Sovereign divine, maintain Thy church unshaken, and preserve the worshippers of Thy name in peace.

[Վասն Տէր Քաքա: և Փառաք: տես ԶՔաքաւսր Քրիստոսու Ճ'աշու ՅարուԹեան դէ:

For Antiph. and Doxol. see Thakawor Christos, Chashu of the Resurrection.]
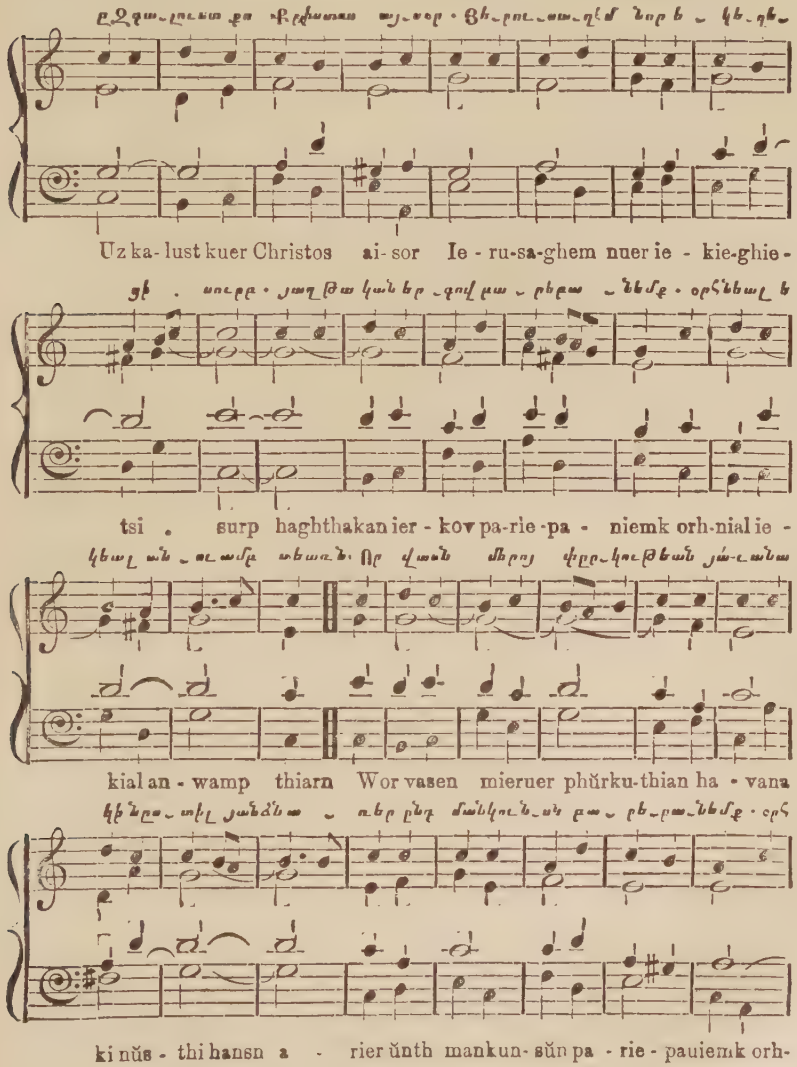
Uz ka- lust kuer Christos ai- sor Ie - ru-sa-ghem nuer ie - kie-ghie -
tsi . surp haghthakan ier - kov pa-rie -pa - niemk orh-nial ie -
kial an - wamp thiarn Wor vasen mieruer phŭrku-thian ha - vana
ki nŭs - thi hansn a - rier ŭnth mankun- sŭn pa - rie - pauiemk orh-
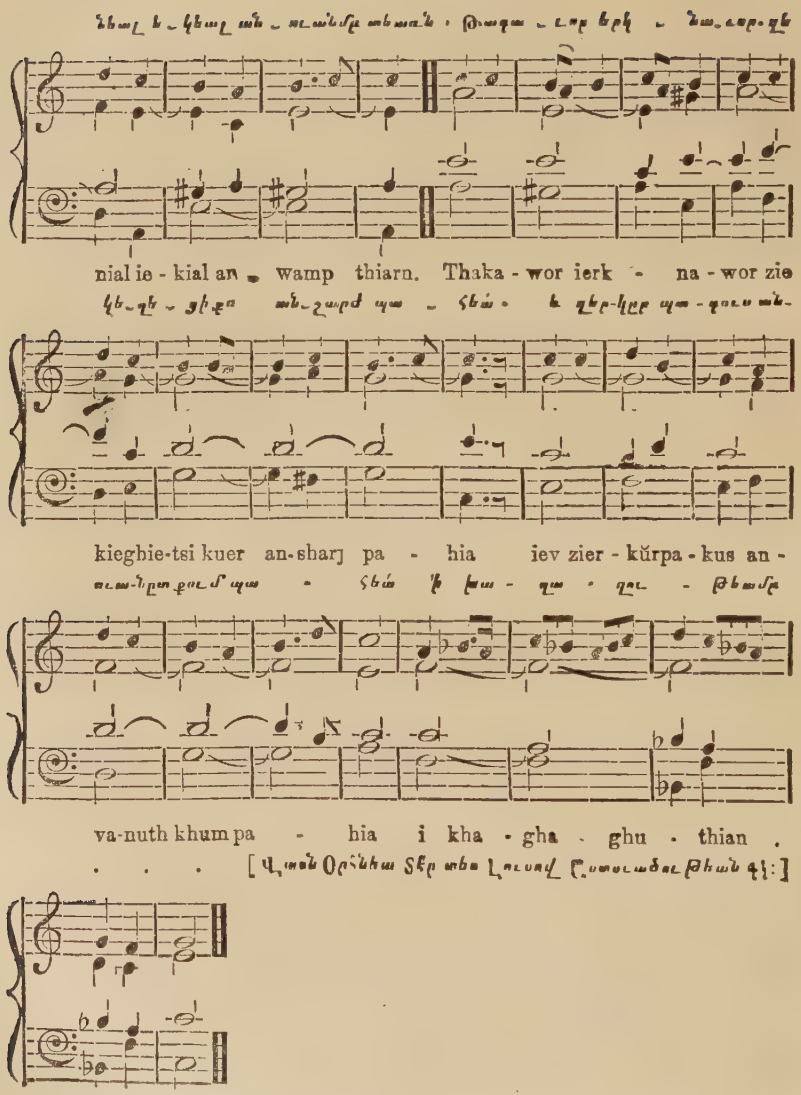
nial ie - kial an - wamp thiarn. Thaka - wor ierk - na - wor zie
kieghie-tsi kuer an-sharj pa - hia iev zier - kŭrpa - kus an -
va-nuth khum pa - hia i kha - gha - ghu - thian .
. . . [Վասն Օրհնիա Տէր տես Լուսով Աստուածաբեան ։]

. . [For Orhnia Ter see Lusuov Astwatsuthian.]

ՀՈԳԻՈՅ ԳԱԼՍՏԵԱՆ ՈՐ ՅԱՄԵՆԱՑՆԻ

WHITSUNDAY. WOR HAMIENAINI.

O Thou that in all art Godliness, and, heralded by a rushing sound, didst descend from heaven, O Holy Spirit, have mercy upon us.

O Thou that fillest all with Thy power, and didst descend to dwell amongst the ranks of the apostles, O Holy Spirit.

O Thou Who, indivisible in Thy Godhead, didst in divided tongues of fire rest on the disciples, O Holy Spirit.

♩= 82.
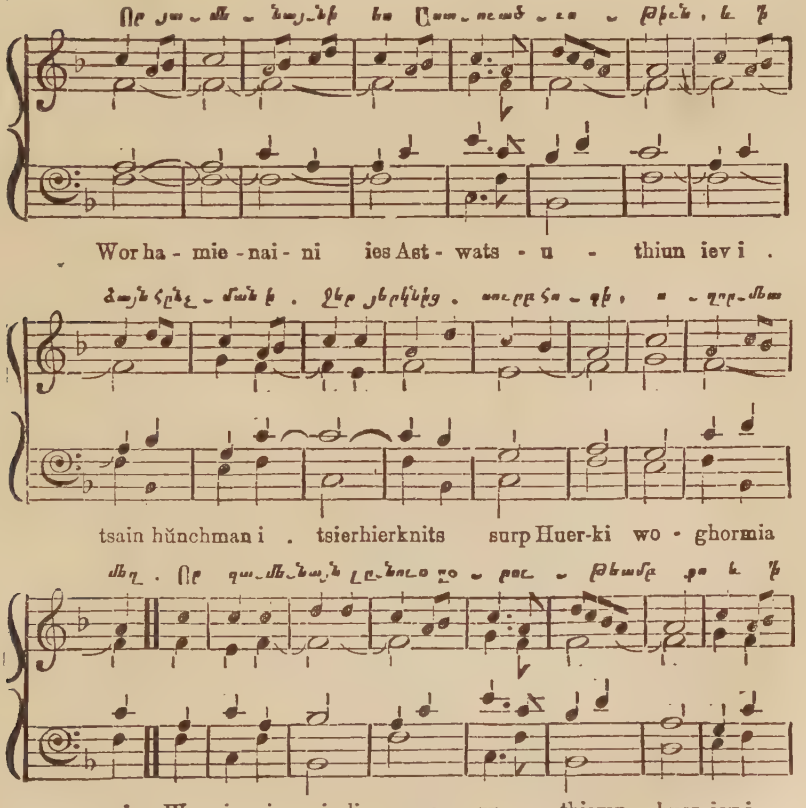
Որ յա - մե - նայնի ես Աստ - ուած - ած - ութիւն , և ի
Wor ha - mie - nai - ni ies Ast - wats - u - thiun iev i .
Ձայն հընչ - ման ի . Յեր երկնից . սաւրբ հո - գի , ո - ղոր - մա
tsain hŭnchman i . tsierhierknits surp Huer-ki wo - ghormia
մեզ . Որ ա - մենայն լե - նուս շո - րա - թեամբ գո և ի
miez Wor ja-mie - nain lie - sus zo - ru - thiamp kuer iev i
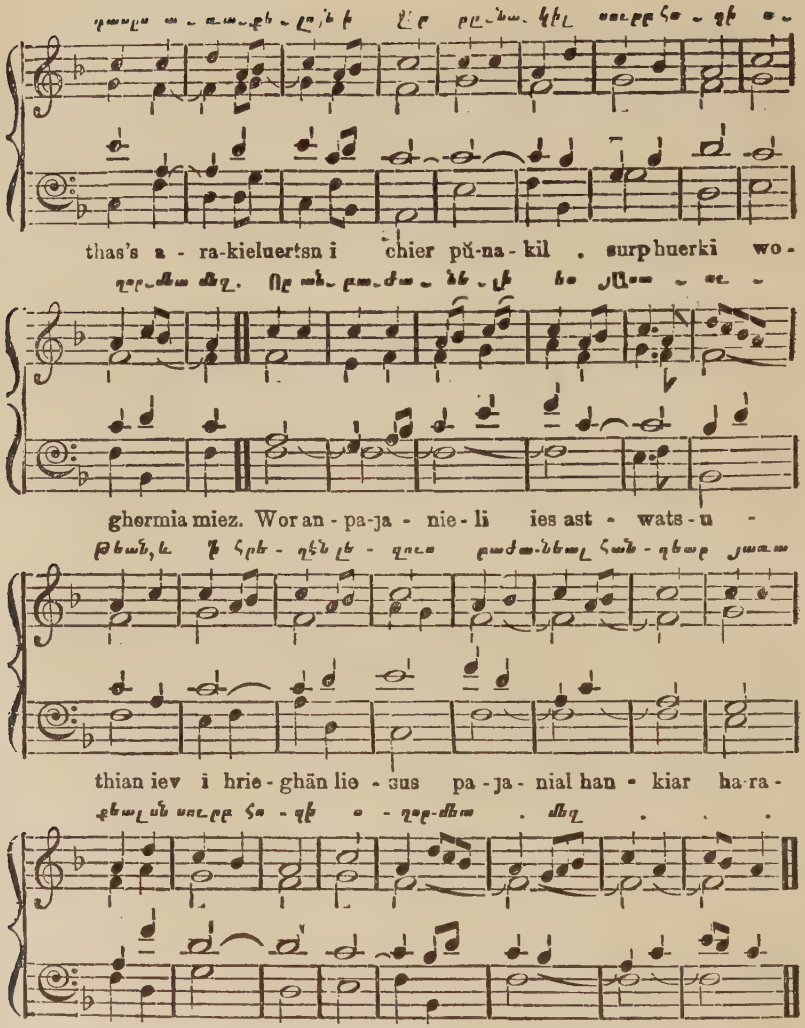
Վասն ՏԷր Թագաւ: և Փառք: և Օրհնեա ՏԷր սեա ՀԹագաւորքն փառաց , ամէն:
For Antiph. Dox. and Orhnia, see Zthakaworn pharats.

ՊԱՑՏԱՒՈՒԹԵՐՊՈՒԹԵԱՆ ՕՐԸ ՈՒՐԱԽՑԻՐ

TRANSFIGURATION DAY. URAKHATSIR. MODE 8.

ANTIPHON. *My soul doth magnify the Lord, and my spirit hath rejoiced in God my Saviour.*

Rejoice, thou crown of virgins, Mother of the Lord. Thy Son this day has appeared in the glory of His Father. To Him ever commend our persons.

Him await Moses and Elias, in His Name rejoice Tabor and Hermon. To Him.

Isaias beheld thee in the likeness of a light cloud, and the Father in the cloud declared thy Son to be His. To Him.

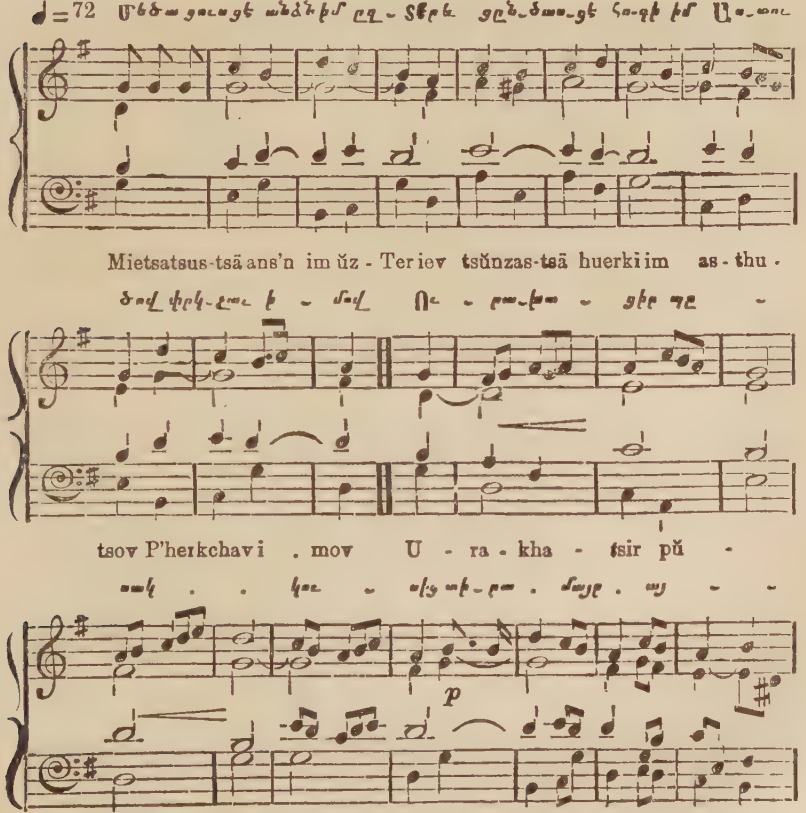
♩=72
Mietsatsus-tsā ans'n im ŭz - Ter iev tsŭnzas-tsā huerki im as - thu .
tsov P'herkchav i . mov U - ra - kha - tsir pŭ -
sak . . ku - sits thi - ra . mair . a - -
p

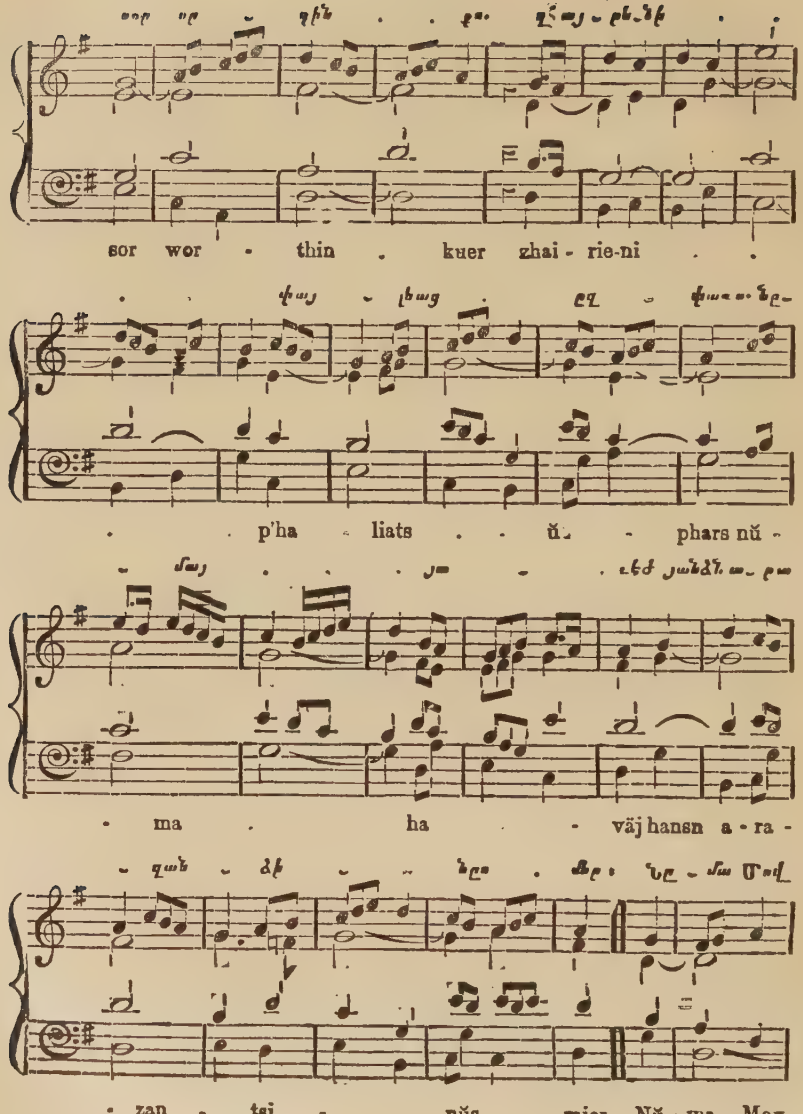
sor wor - thin . kuer zhai - rie-ni . .
. . p'ha liats . . ŭ . phars nŭ -
- ma . ha - văj hansn a - ra -
- zan - tsi - - nŭs . mier. Nŭ - ma Mov-
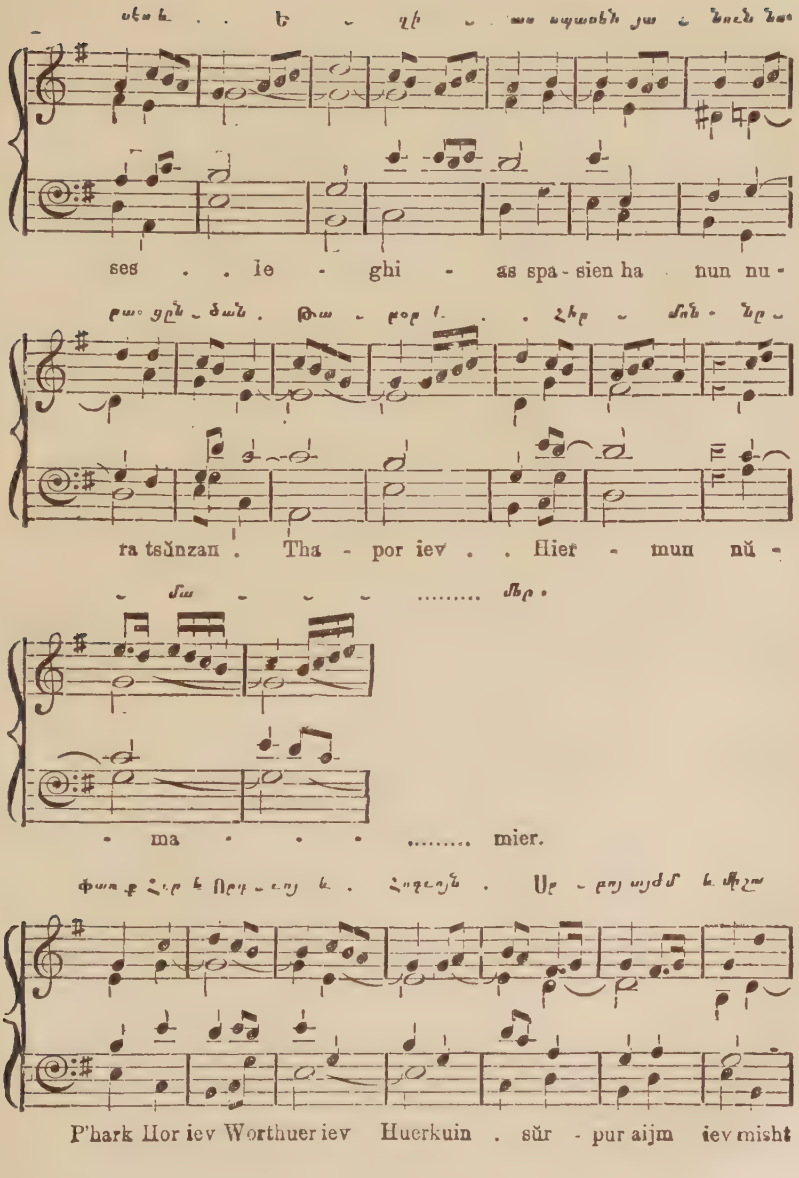
ses . . le - ghi - as spa - sien ha nun nu -
ra tsănzan . Tha - por iev . . Hier - mun nŭ -
- ma - - - ..... mier.
P'hark Hor iev Worthuer iev Huerkuin . sŭr - pur aijm iev misht
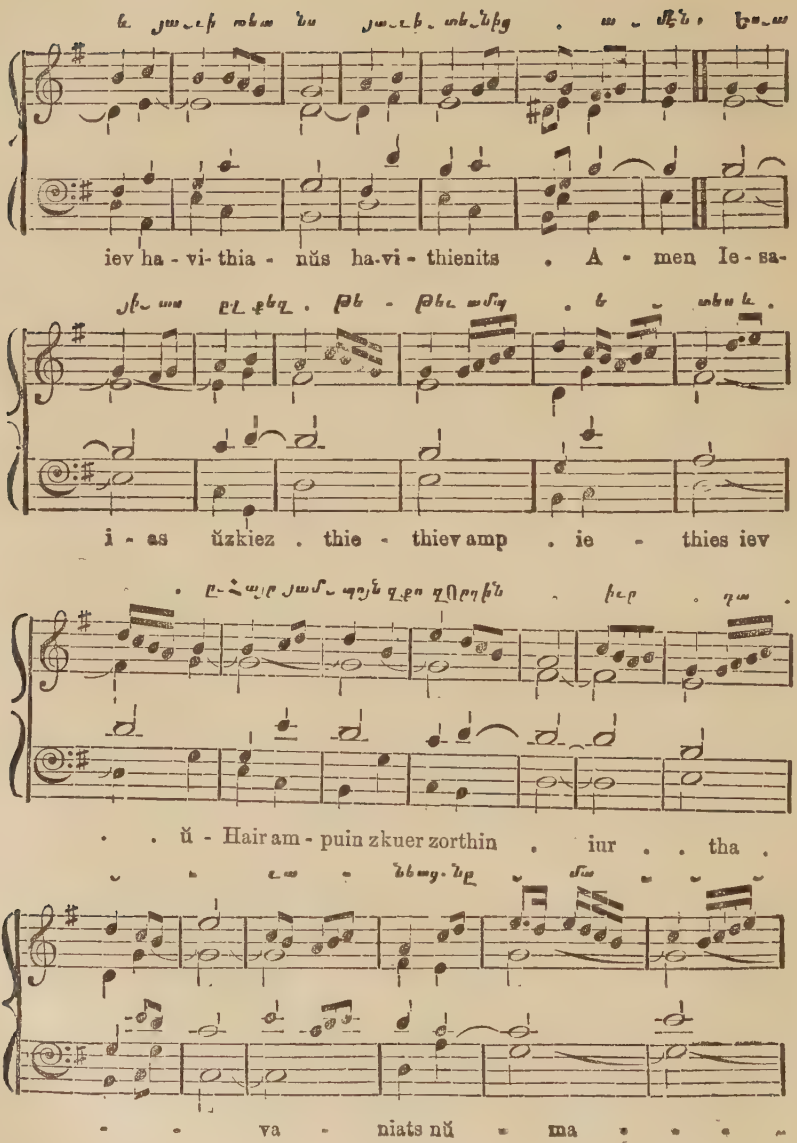
iev ha - vi - thia - nŭs ha-vi - thienits . A - men Ie - sa-
i - as ŭzkiez . thie - thiev amp . ie - thies iev
. . ŭ - Hair am - puin zkuer zorthin . iur . . tha .
- - va - niats nŭ - ma

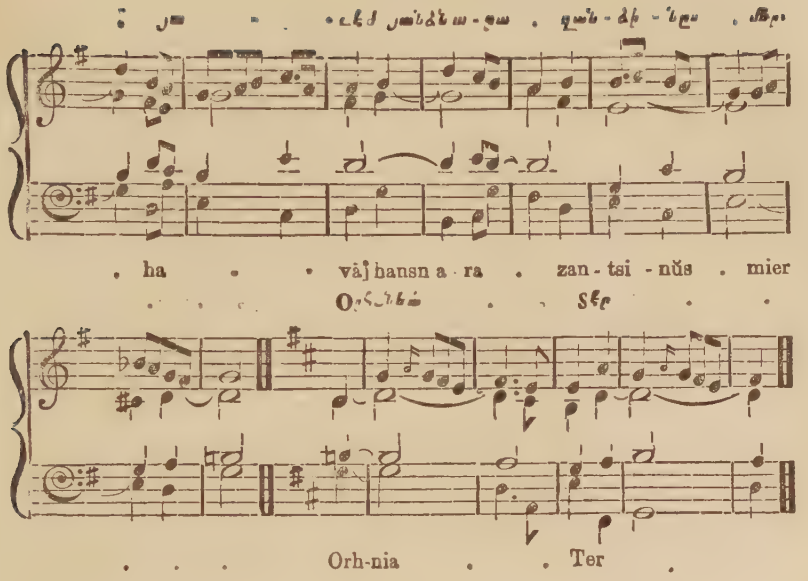

ՎԵՐԱՓՈԽՄԱՆ ԸՆԹԱՑԻԿ ՕՐՔԻԿ

ASSUMPTION OF THE B. V. M. ANTHARAM TSAGHIK. MODE 3.

Unfading flower, blameless blossom from the stem of Jesse! Thee Isaiah foresaw aforetime to be the vessel of the seven-fold light of the Spirit. Birthgiver of God and Virgin, we exalt thee.

Spiritual vine branch of the pleasant fruit whence was gathered the grape-cluster of inexhaustible rejoicing to us the afflicted from the tasting of the tree of knowledge, O holy immaculate, we exalt thee.

On a sign from heaven this day wast thou enswathed [in graveclothes] by the apostles, and wast translated to the kingdom of thy Son, O thou of immaculate life, intercessor of believers, we exalt thee.

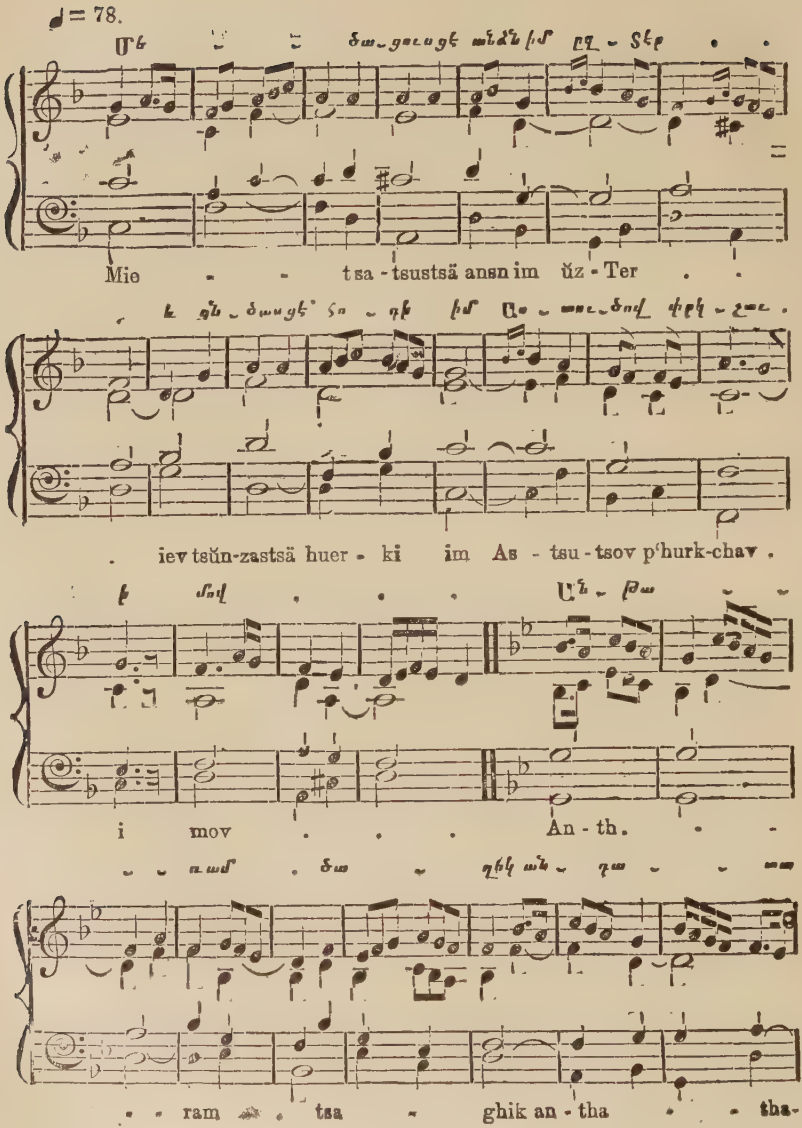
♩= 78.
Mie - - tsa - tsustsä ansn im ŭz - Ter . .
. iev tsŭn-zastsä huer - ki im As - tsu - tsov p'hurk-chav .
i mov . . . An - th. . -
. . ram . tsa - ghik an - tha . - tha-
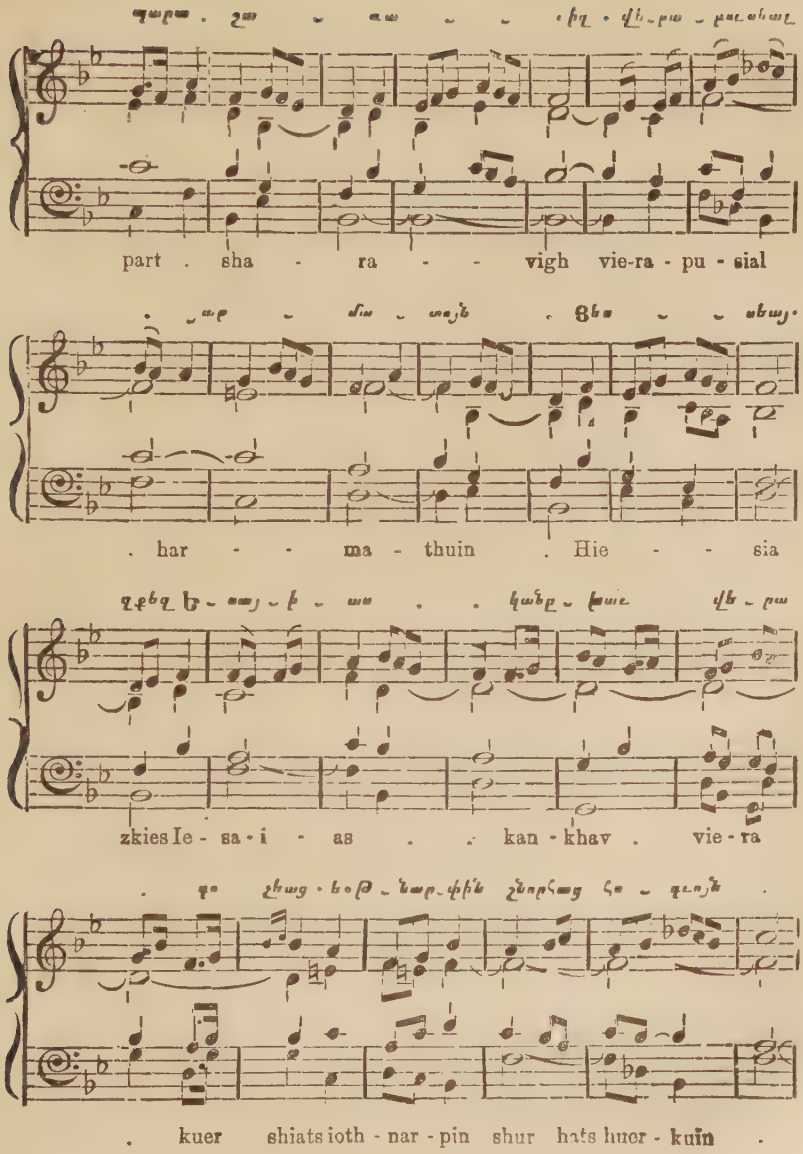
part . sha - ra - - vigh vie-ra - pu - sial
. har - - ma - thuin . Hie - - sia
zkies Ie - sa - i - as . . kan - khav . vie - ra
. kuer shiats ioth - nar - pin shur hats huer - kuin .
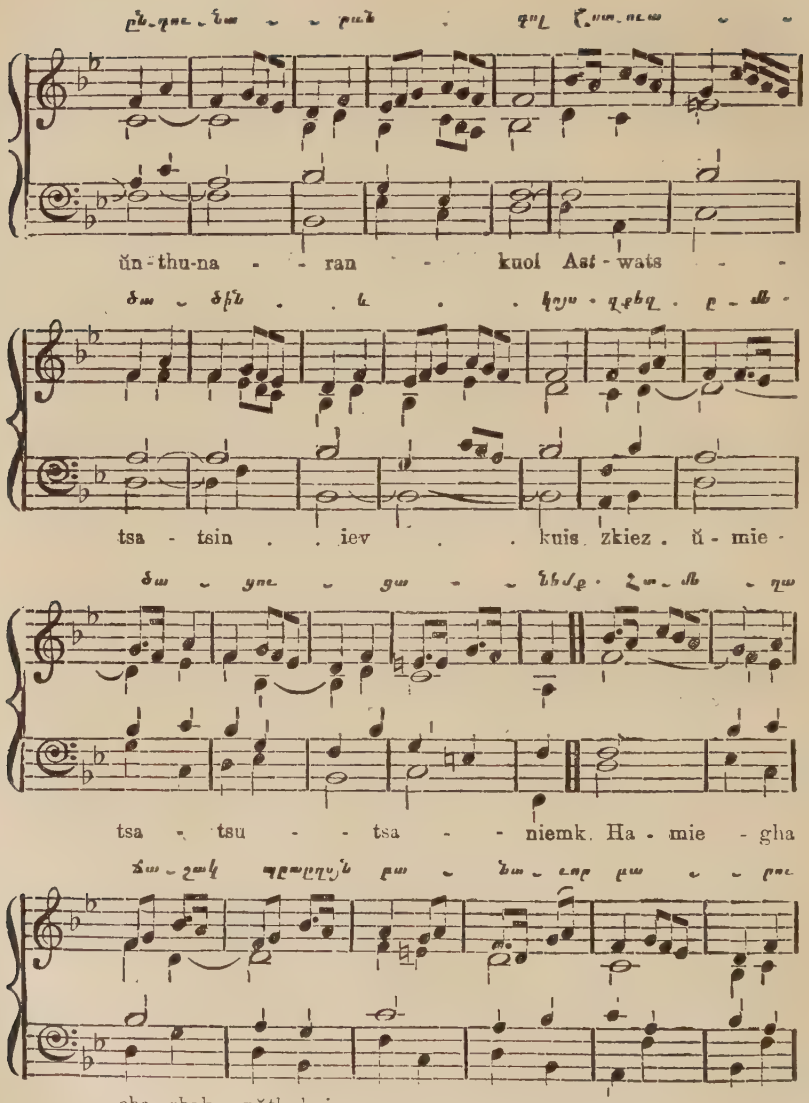
ŭn-thu-na - - ran - - kuoi Ast-wats - -
tsa - tsin . . iev . . kuis zkiez . ŭ - mie -
tsa - tsu - - tsa - - niemk. Ha - mie - gha
cha - shak pŭthghuin pa - na - wor pa - ru -
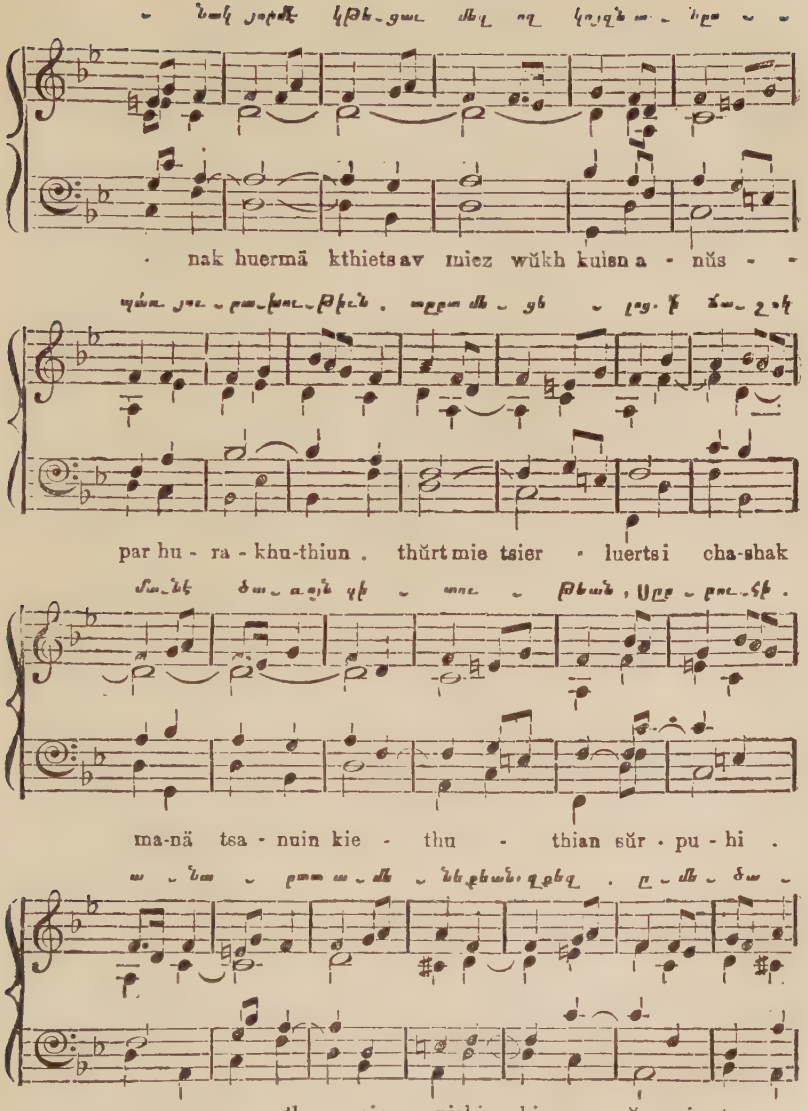
nak huermā kthietsav miez wŭkh kuisn a - nŭs -
par hu - ra - khu-thiun . thŭrt mie tsier - luertsi cha-shak
ma-nä tsa - nuin kie - thu - thian sŭr - pu - hi .
a - na - rath a-mie - niekian zkiez . ŭ - mie - tsa -

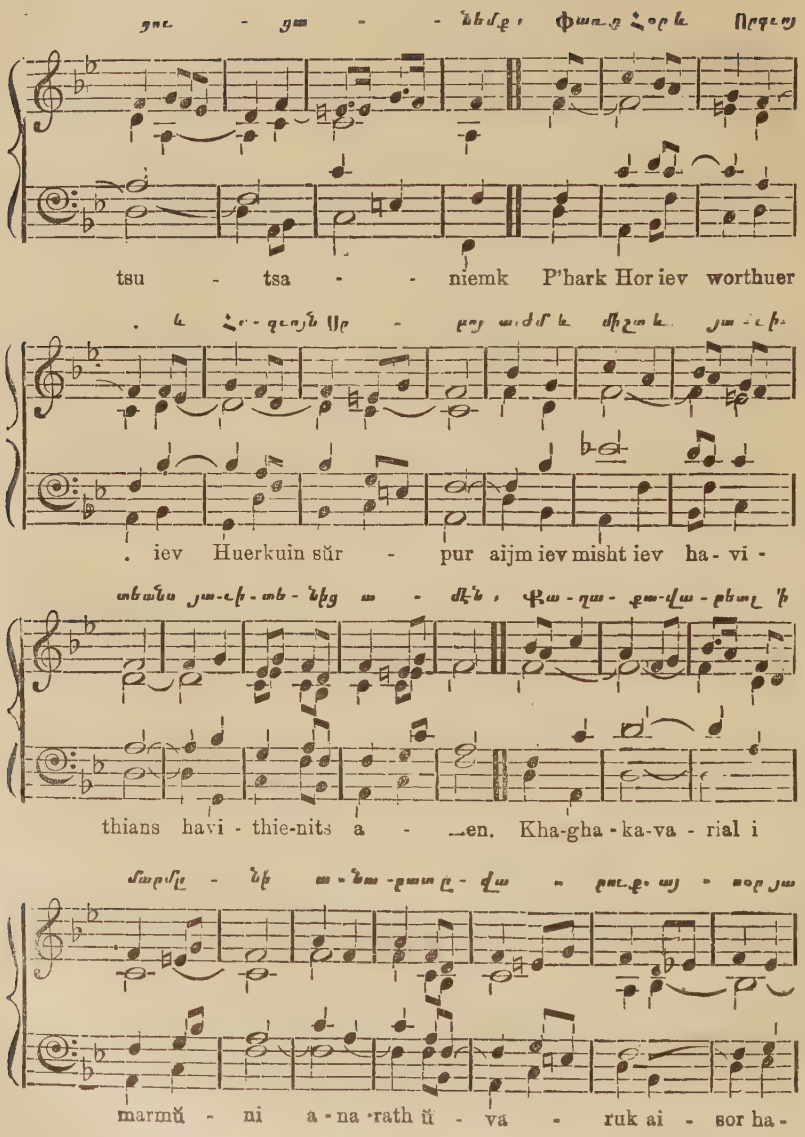
tsu - tsa - - niemk P'hark Hor iev worthuer
. iev Huerkuin sŭr - pur aijm iev misht iev ha - vi -
thians havi - thie-nits a - -en. Kha-gha - ka-va - rial i
marmŭ - ni a - na - rath ŭ - va - ruk ai - sor ha -

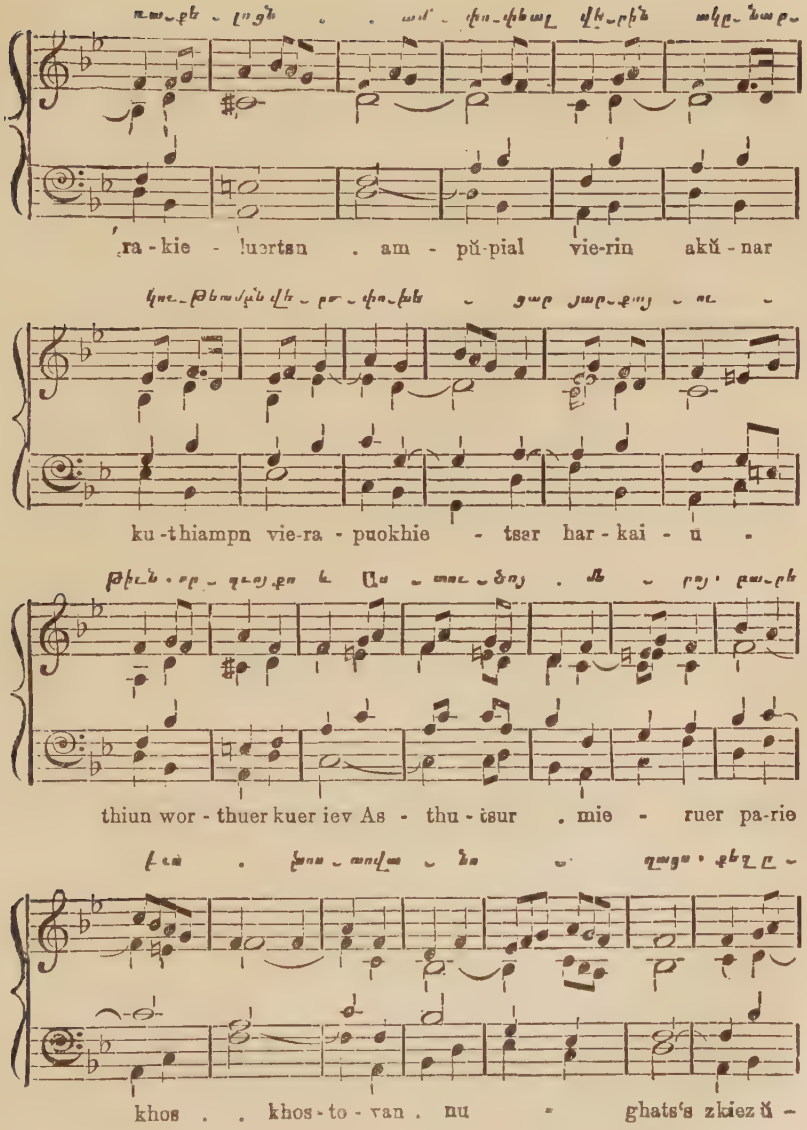
ra - kie - luertsn . am - pŭ-pial vie-rin akŭ - nar
ku - thiampn vie-ra - puokhie - tsar har - kai - u .
thiun wor - thuer kuer iev As - thu - tsur . mie - ruer pa-rie
khos . . khos - to - van . nu - ghats's zkiez ŭ -

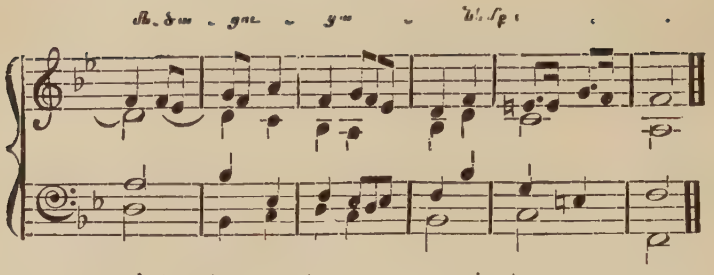

[Վասն Օրհնեա Տէր տես Հոգեգ. գալստեան: For Orhnia Ter see Whitsunday.]

ԽԱՉԻ ՅՈՂԹՕՂ

HOLY CROSS DAY. HAGHTHOGH. MODE 6.

Let us, His believing congregation, sing a triumphant and new blessing in the highest, to Christ the King,

Who came to illuminate this elected holy church, and espoused it with the holy Cross, to Him let us sing glory.

This day let us celebrate the festival of the holy Cross, and let us offer to the Redeemer glory and honour for ever.

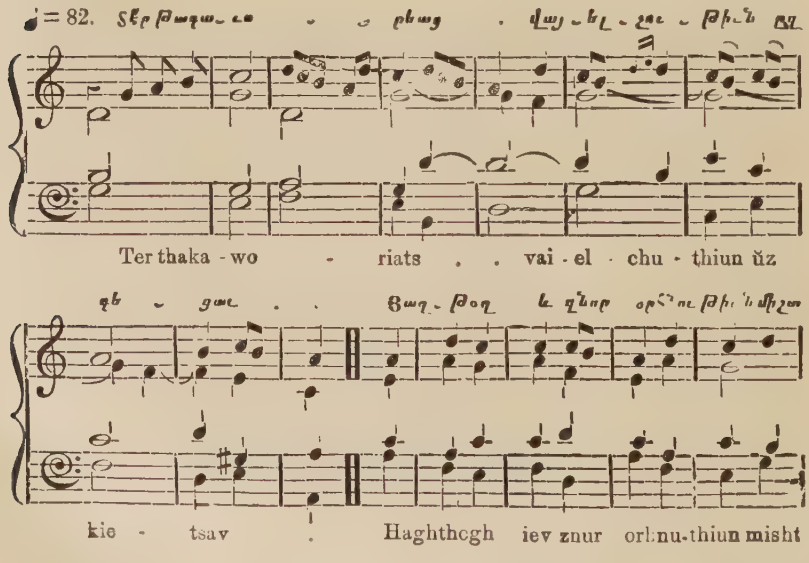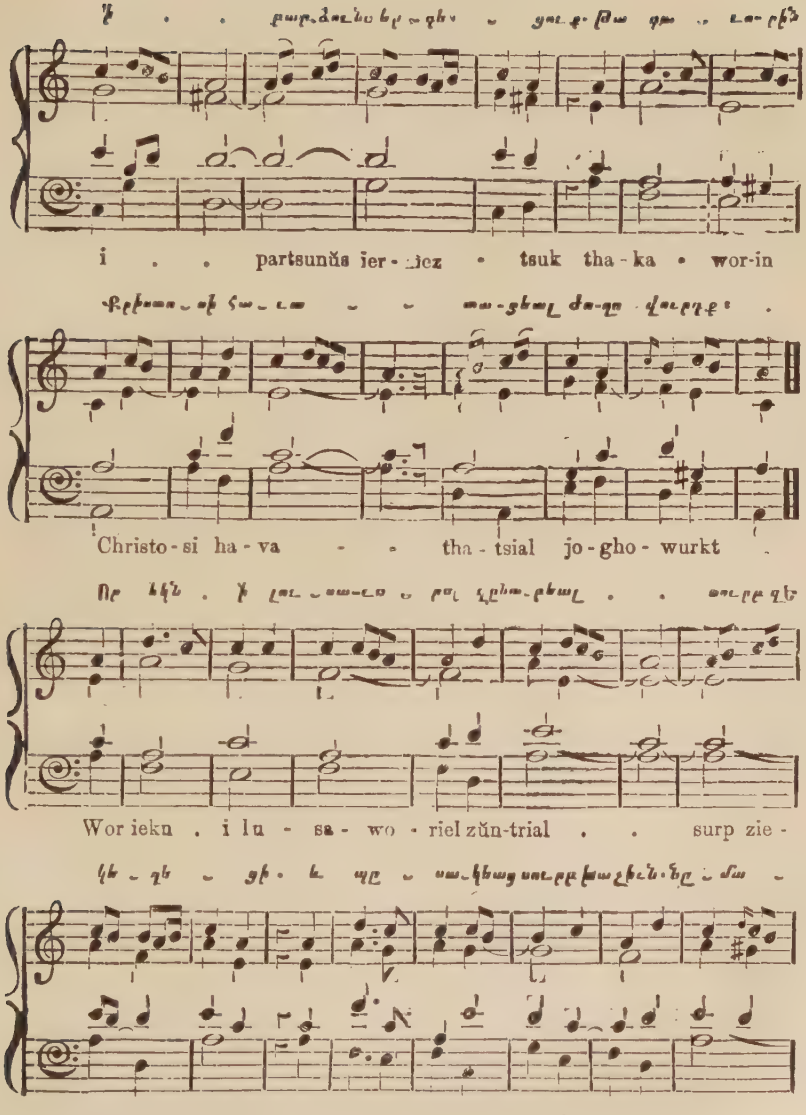

i . . partsunŭs ier - iez • tsuk tha - ka • wor-in
Christo - si ha - va - • tha - tsial jo - gho - wurkt .
Wor iekn . i lu - sa - wo - riel zŭn-trial . . surp zie -
kie - ghie - tsi iev pŭ - sa kiats surp khachivn nŭ - ma
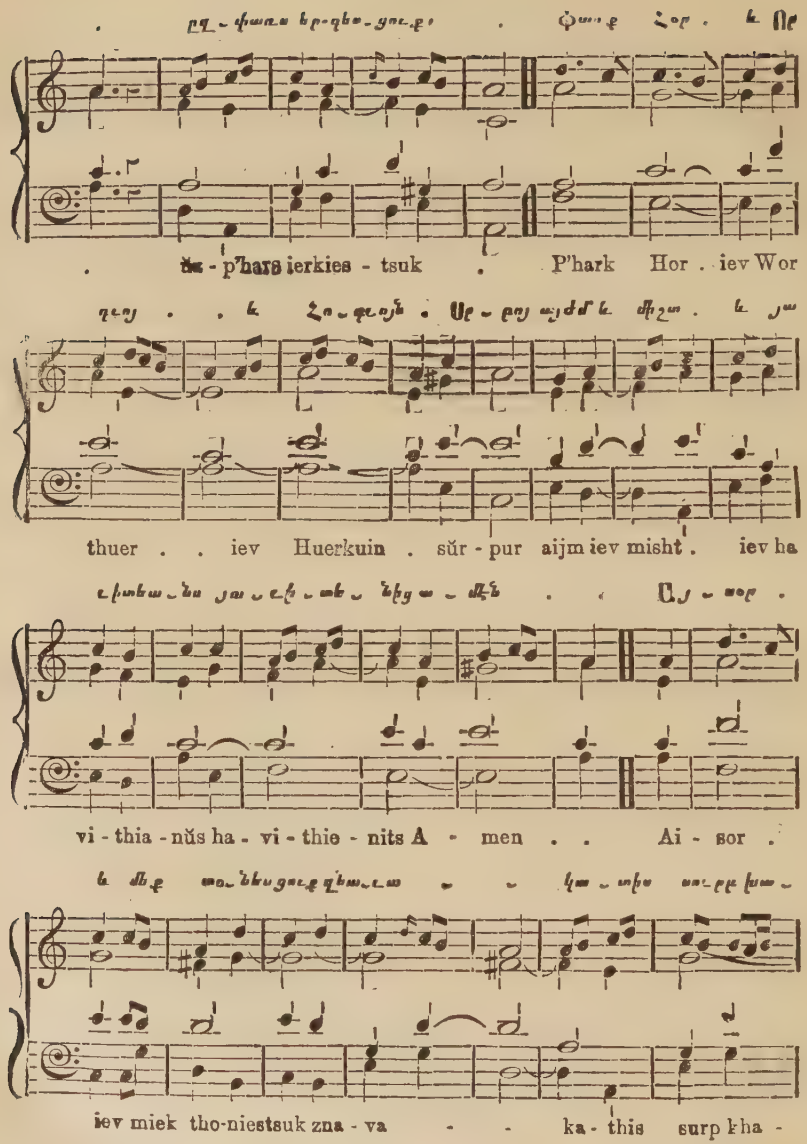
. ըզ-փառս եր-կիւ-ցուք . փառք Հօր . և Որ
. ես-բ'հարս ierkies - tsuk . P'hark Hor . iev Wor
դուց . . և Հո-գւոյն . Ու-րոյ այժմ և միշտ . և յա
thuer . . iev Huerkuin . sŭr - pur aijm iev misht . iev ha
ւիտեա-նս յա-ւի-տե-ա-նից ա-մէն . . Ա-մէն .
vi - thia - nŭs ha - vi - thie - nits A - men . . Ai - sor .
և մեք ասա-ցեալք զ'քա-ւա-ւ-ս կա-տա ստա-ցիք խա-
iev miek tho-niestsuk zna - va - - ka - this surp kha -
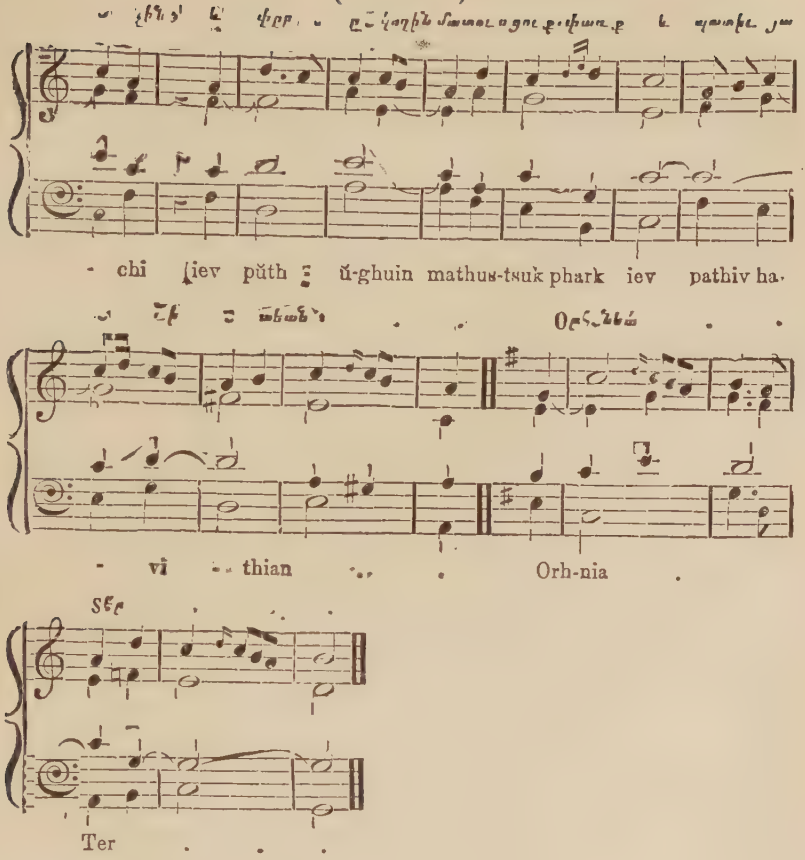
ՃՐԸԳԱԼՈՒՅԻ ԾՆՆԴԵՒՆ ԶԸՆԶԱՌԻԵԼՒ

CHRISTMAS EVE. ZANCHARIELI. MODE 5.

Mother of Light ineffable, and abode of the Son without beginning, with blessings we exalt thee.

Mother of Incarnation incomprehensible, and corporeal, temple of the Word of God, with.

Mother of universal Salvation, in whose womb was borne the inconceivable of beings, with.
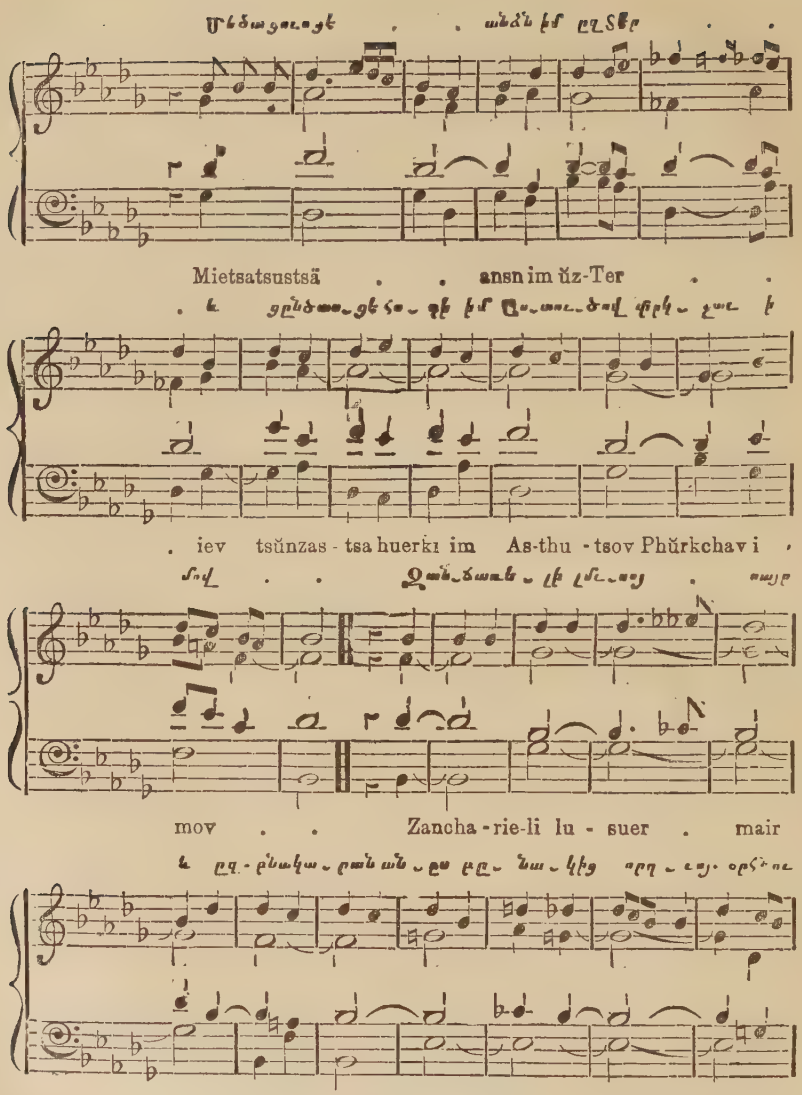
Mietsatsustsä . . ansn im ŭz-Ter . .
. iev tsŭnzas - tsa huerkı im As-thu - tsov Phŭrkchav i
mov . . Zancha - rie-li lu - suer . mair
iev ŭz - pnaka - ran an - ŭs pŭ - na - kits wor - thuer orh - nu-
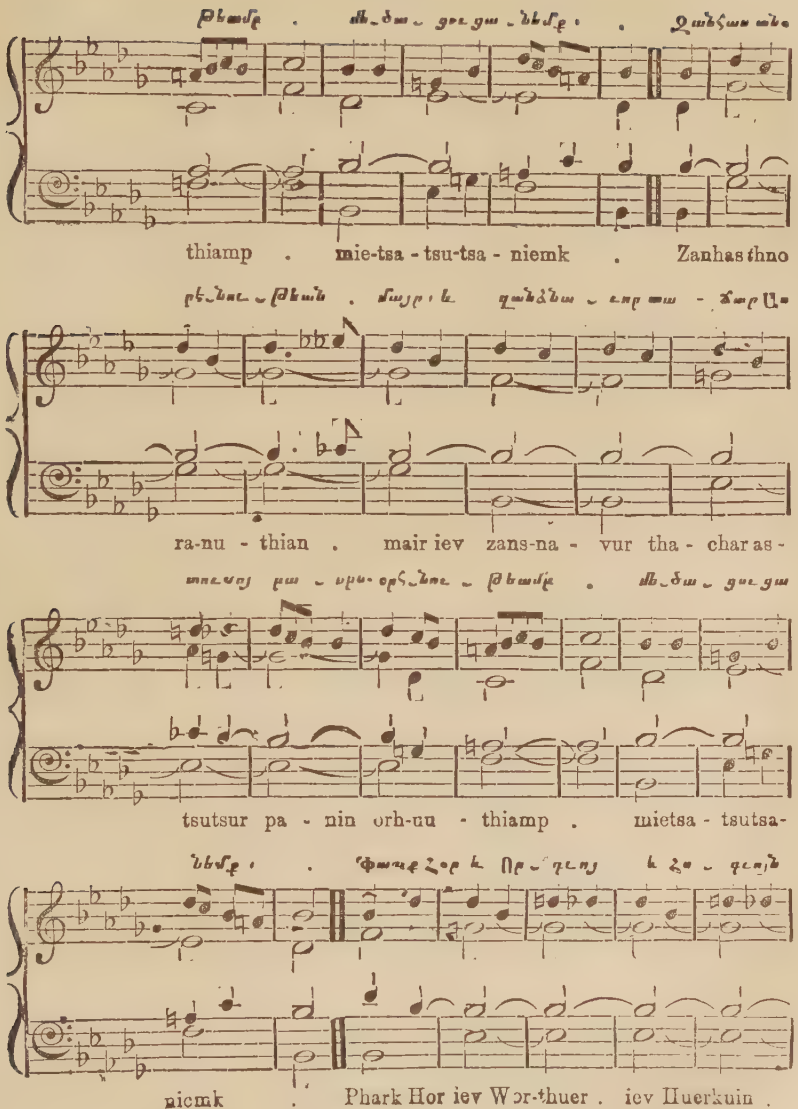
thiamp . mie-tsa - tsu-tsa - niemk . Zanhas thno
ra-nu - thian . mair iev zans-na - vur tha - char as -
tsutsur pa - nin orh-uu - thiamp . mietsa - tsutsa-
niemk . Phark Hor iev Wɔr-thuer . iev Huerkuin .
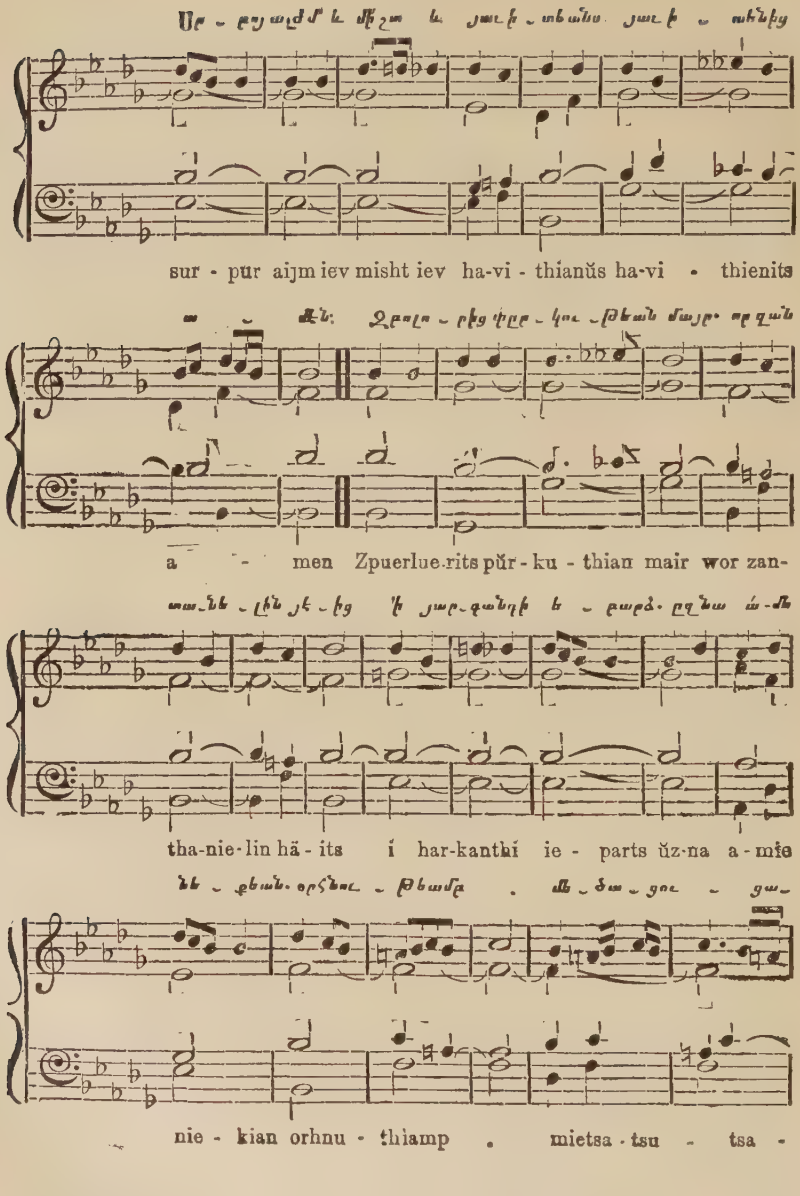
Ամ - բոյ ալիմ և միշտ և յաւի - տեանս յաւի - տ ան ի ց
sur - pur aijm iev misht iev ha-vi - thianŭs ha-vi - thienits
ա - մէն: Զբուլո - րից փըր - կու - թեան մայր սր զան
a - men Zpuerlue-rits pŭr - ku - thian mair wor zan-
տա - նե - լին յի - ից ի յար - ջանդ և - բարձ ըզ նա ա - մե
tha-nie-lin hä - its i har-kanthi ie - parts ŭz-na a - mie
նե - քեան. օրհնեա - թեամբ . ա - ծա - ցու - ցա -
nie - kian orhnu - thiamp . mietsa - tsu - tsa -
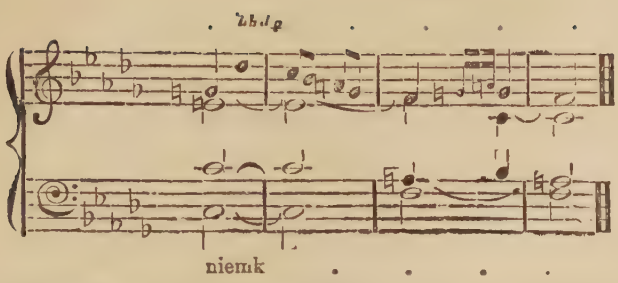
[Տէր տես Թագաւորիաց Քրիստոս For Orhnia see Thakavoriats Christos.]

ԾՆՆՈՒԵՆ ՍՈՒՐՔ ԶՂՈՒՏՈՒԱԾՑԱՑԻՆՆ

CHRISTMAS DAY. SURP ASTWATSATSIN. MODE 5.

The Birthgiver of God with blessings we exalt.
The Angel of glad tidings was preaching the Saviour born of the holy Virgin,
Saying, Rejoice, thou highly favoured, for the Lord of Lords is with Thee.

[Վասն Մեծաւորացեալ և փառք Հօր տես Ջանճաւելի For Antiphon and Doxology see Xmas Eve.]
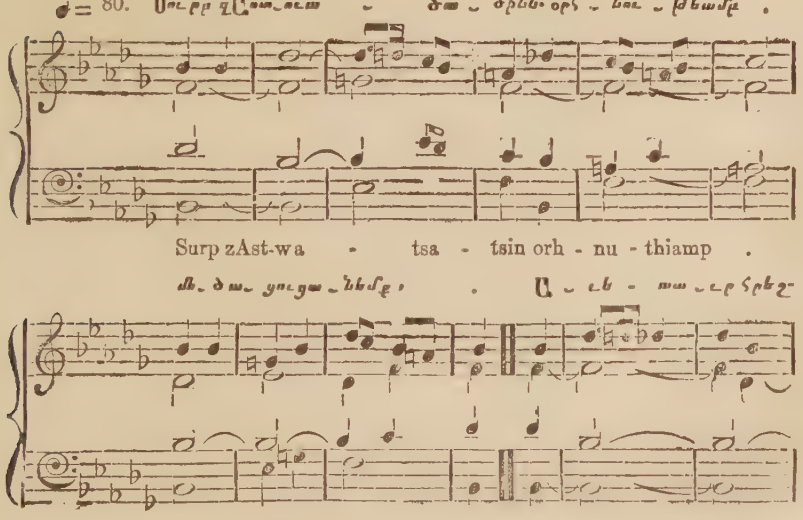
♩= 80. Սուրբ զԱստուածա ծա ծին. օրհ նաւ թեամբ .
Surp zAst-wa - tsa - tsin orh - nu - thiamp .
մե. ծա. յուցա նեմք , . Ա - ւե - տա ւար հրեշ
mie - tsa - tsutsa - niemk . A - vie - tha-wor hriesh
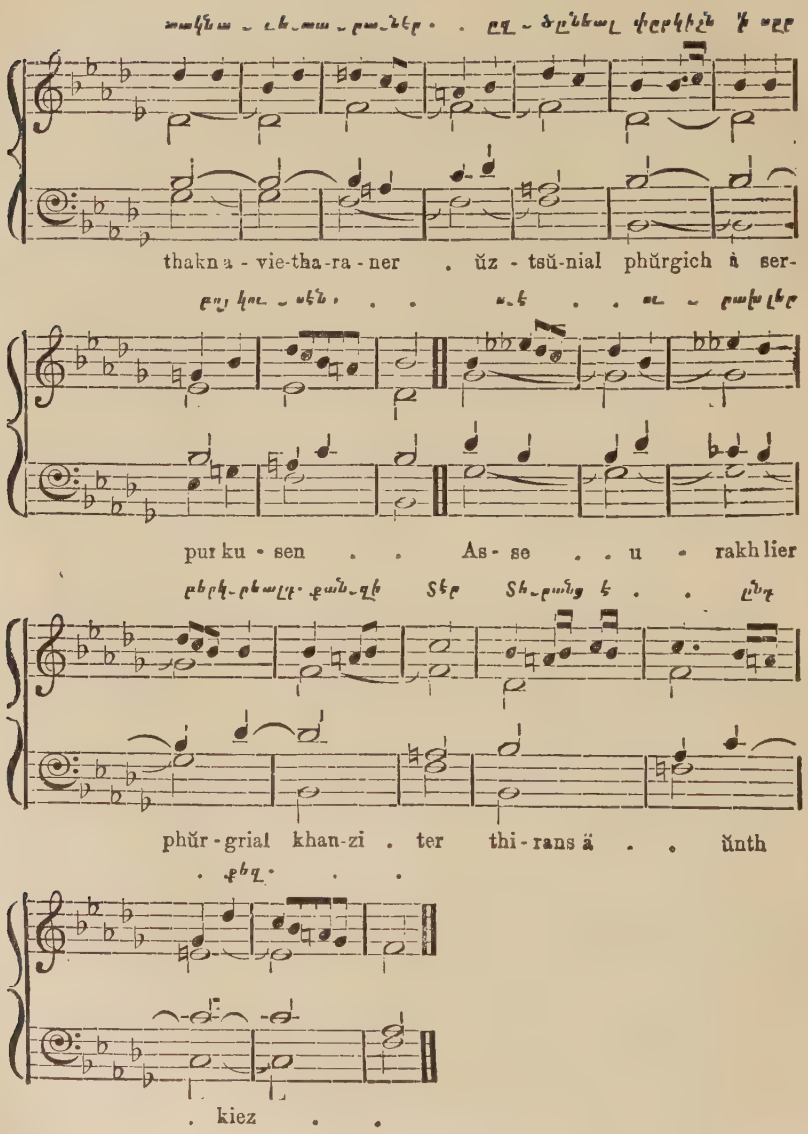
thakn a - vie-tha-ra-ner . ŭz - tsŭ-nial phŭrgich à ser-
pur ku - sen . . As - se . . u - rakh lier
phŭr - grial khan-zi . ter thi - rans ä . . ŭnth
. kiez . .

ՈՒԹԵՐՈՐԴ ԵՒՈՒԲՆ ԱՆՍԿԻՋԲՆ

CIRCUMCISION. ANUSKISPN ASTWATS. MODE 1. 2ND VOICE.

God without beginning, Word sent from the Father at the appointed time, Who became incarnate through the Holy Virgin for our salvation, this day wast Thou baptised by John in the Jordan, taking off the sin inherited from the first created man.

God uncreate Word inseparable from the Father, Thou camest at the appointed time to be born of the Holy Virgin, declared Man and God, this day wast Thou.

The mystery of the four beasts ‡ was declared by the son of the barren woman, he having seen the Holy Spirit descending in the form of a dove on the waters [of Jordan] cried with a loud voice, saying, Behold the Lamb of God, of Whom the Father bore witness, saying, This is My beloved Son, in Whom I am well pleased.

(վ. տես Տէր թագաւորեաց տես Զթագաւորն փառաց: For Antiphon see Zthakaworn P'harats.)
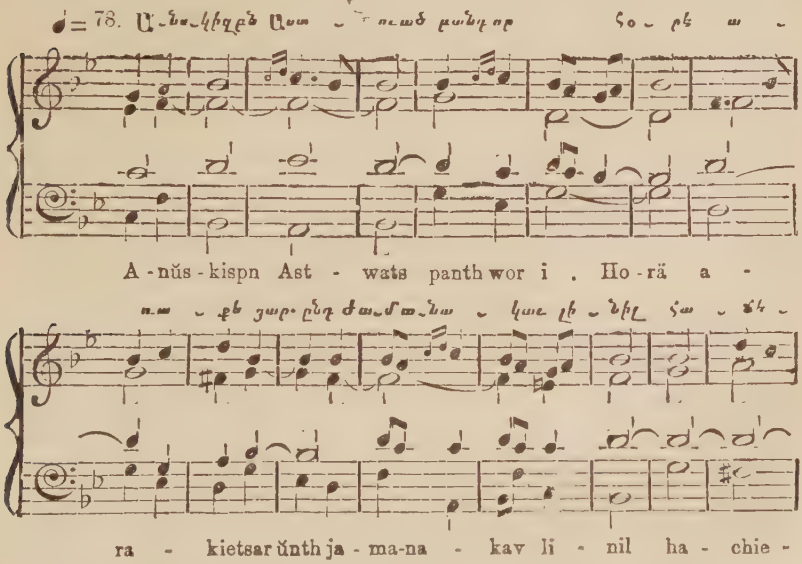
‡ Rev. IV. 7., V. 6.

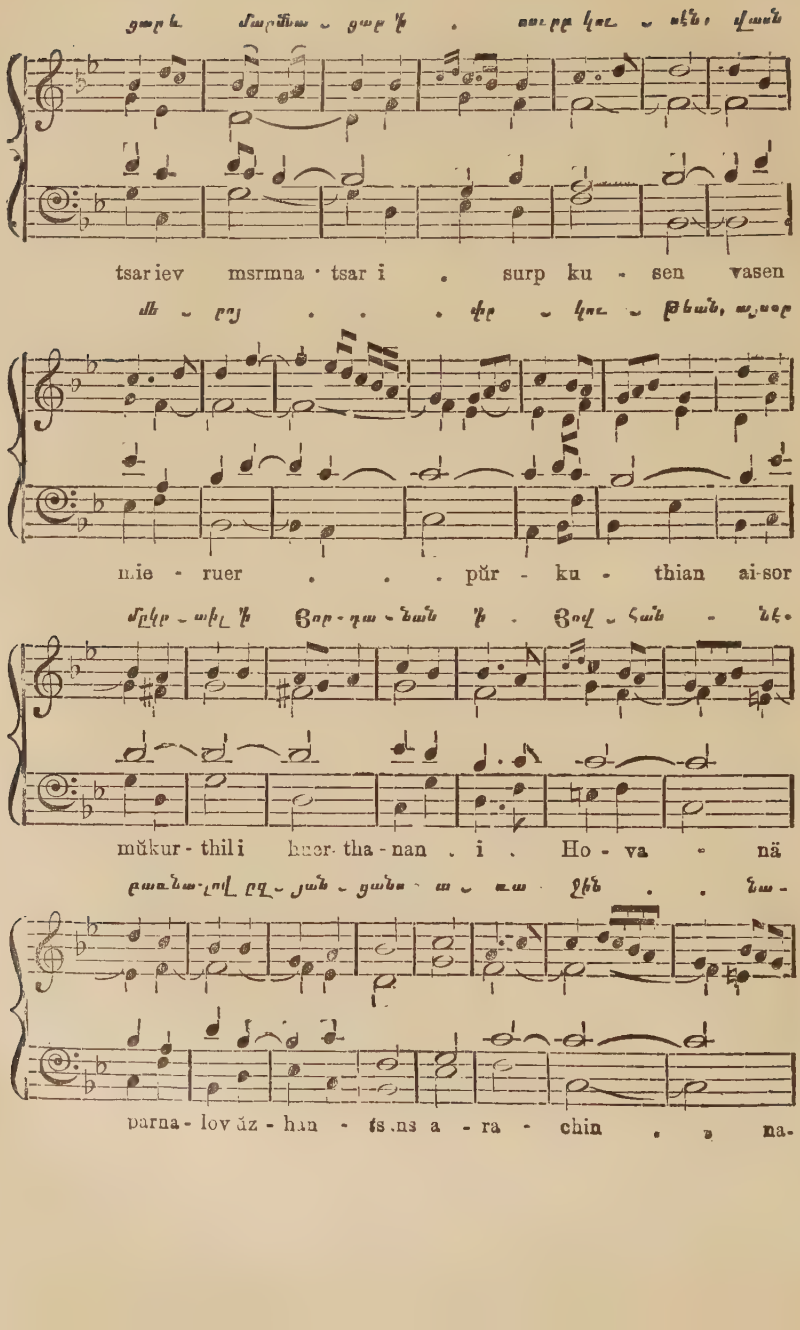
ցարև մարմնա ցար ի . սուրբ կու սեն վասն
tsariev msrmna · tsar i . surp ku - sen vasen
մե բոյ . . . փր կու քեան, այսօր
mie - ruer . . . pŭr - ku - thian ai-sor
մըկր սիւ ի Ցօր դա նան ի . Ցով հան նէ.
mŭkur - thili huor tha - nan . i . Ho - va - nä
բառնա լով ըզ յան ցանս ա ռա ջին . . նա-
parna - lovŭz - hun - tsans a - ra - chin . a na-
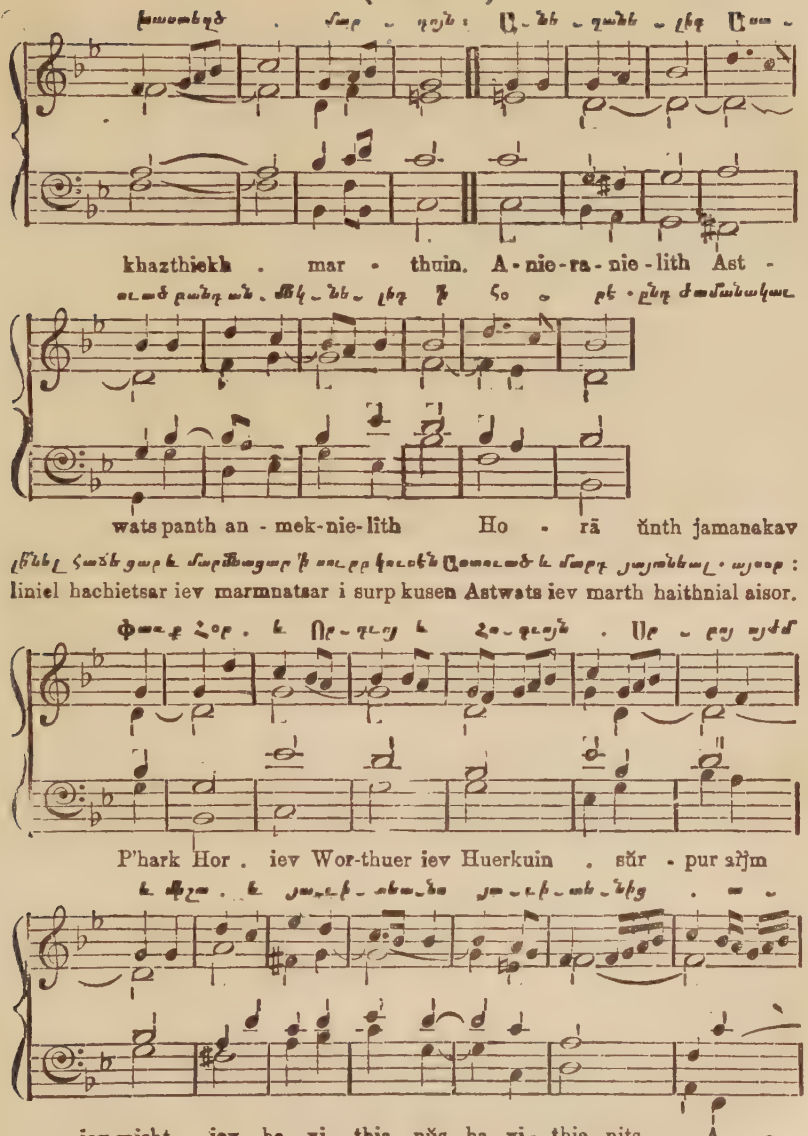
խաստեղծ . մար - դոյն : Ա - նի - գանի - լից Աս -
khazthiekh . mar - thuin. A - nie - ra - nie - lith Ast -
ուած բանդ ան - մեկ - նե - լից Ի Հո - րե - ընդ ժամանակաւ
wats panth an - mek - nie - lith Ho - rā ŭnth jamanakav
լինել հաճեաց եւ մարմնացար ի սուրբ կուսէն Աստուած եւ մարդ յայտնեալ · այսօր :
liniel hachietsar iev marmnatsar i surp kusen Astwats iev marth haithnial aisor.
փառք Հօր . եւ Որ - դւոյ եւ Հո - գւոյն . Սր - բոյ պիտի
P'hark Hor . iev Wor-thuer iev Huerkuin . sŭr - pur aĭjm
եւ միշտ . եւ յաւի - տեան յա - ւի - տե - նից . ա -
iev mieht - iev ha - vi - thia - nŭs ha - vi - thie - nits . A -

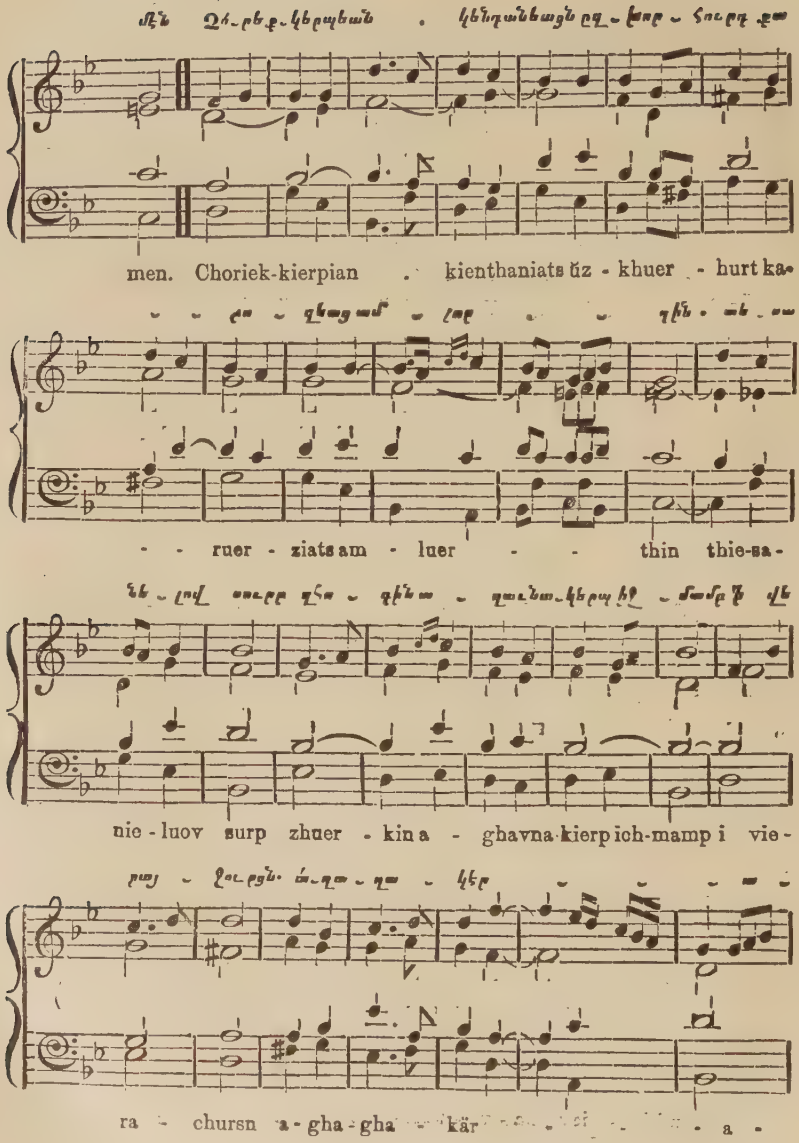
men. Choriek-kierpian . kienthaniats ŭz - khuer - hurt ka-
- - ruer - ziats am - luer - - thin thie-sa-
nie - luov surp zhuer - kin a - ghavna-kierp ich-mamp i vie-
ra - chursn a - gha - gha - kär - a -
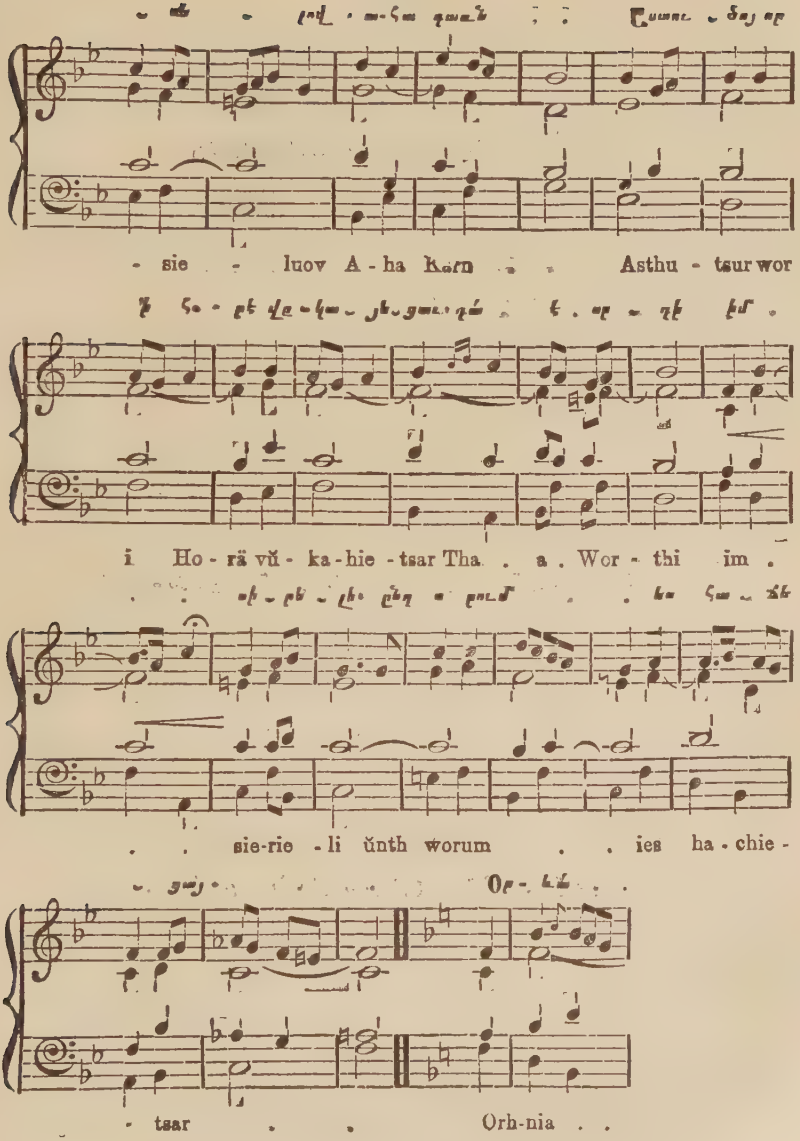
- sie - luov A - ha Kaern Asthu - taur wor
i Ho - rä vŭ - ka - hie - tsar Tha . a . Wor - thi im .
. . sie-rie - li ŭnth worum . . ies ha - chie -
- tsar . . Orh-nia . .

ՏԵԱՌՆ ԸՆԴ ԱՒԱՂԻ ԱՆՍԿԻՋԲՆ

PURIFICATION DAY. ANUSKISP'N PAN'N. MODE 8.

Word without beginning from Father unoriginate, and begun through the Virgin by incarnation accomplished in the womb, yet present with the Father. Who at the appointed time becomes God and Man.

The Incorporeal, coming to be presented according to ordinance as one earthmade He, the son of God in the bosom of the Father that he may present us the earthborn to the Father, and as a forty-days' Child borne in the arms of the elder, the becomes revealed God and Man.

Therefore Simeon, rejoicing in spirit, exclaimed in the temple, Now lettest Thou Thy servant depart, O Lord, according to Thy Word, in peace, for I have seen the universal Saviour, God and Man.

♩ = 92.

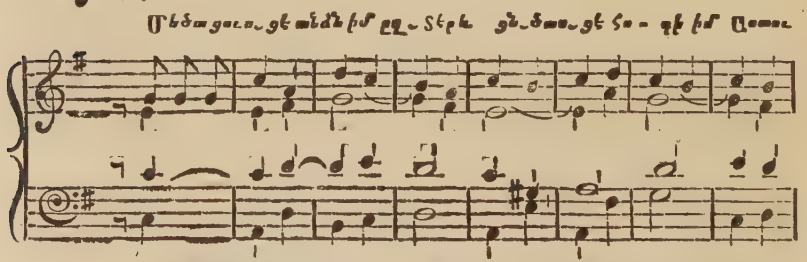

Mietsatsus-tsa ansn im ŭz - Ter iev teŭnzas - tsa huerki im Astsu -

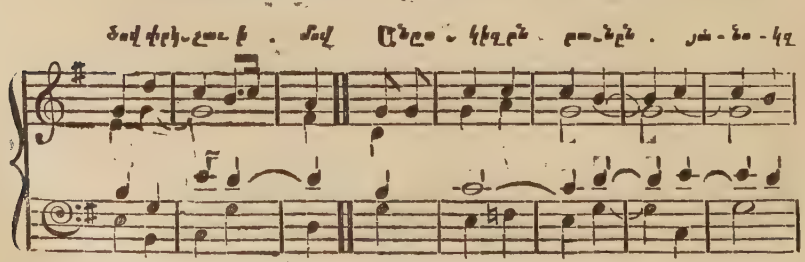

tsov phurkchavi mov A-nŭs - kis-pŭn pa-aŭn . ha - nŭs kŭs

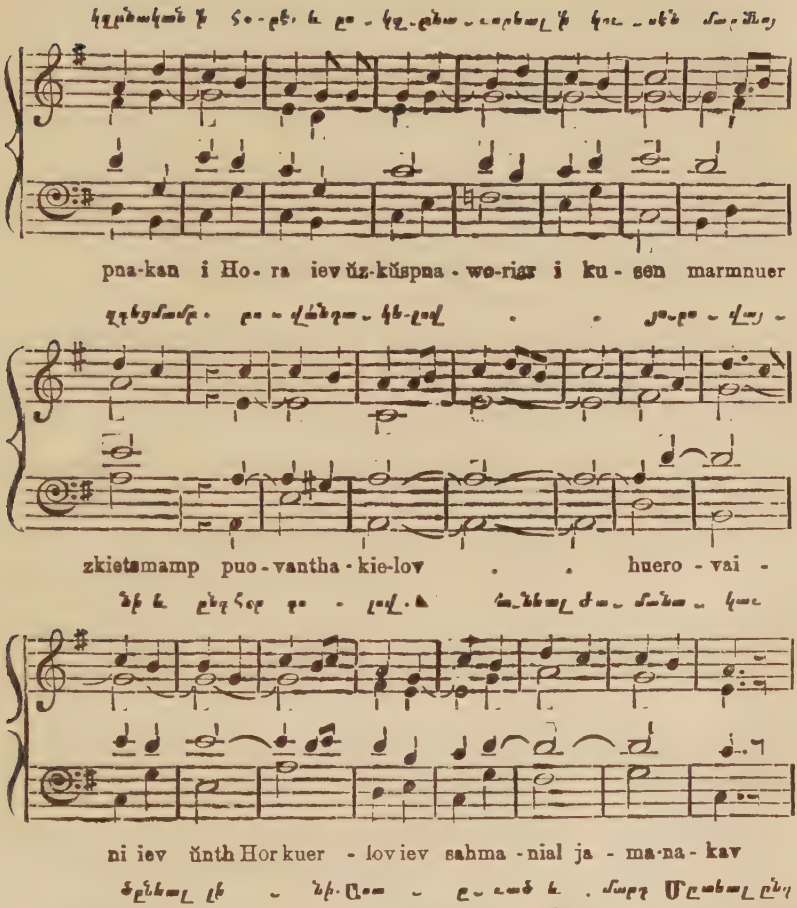
pna-kan i Ho- ra iev ŭz-kŭspna - we-riar i ku - sen marmnuer
zkietsmamp puo - vantha - kie-lov . . huero - vai -
ni iev ŭnth Hor kuer - lov iev sahma - nial ja - ma-na - kav
tsŭ-nial li - ni Ast * - ŭ - wats iev marth Mŭ-thial ŭnth
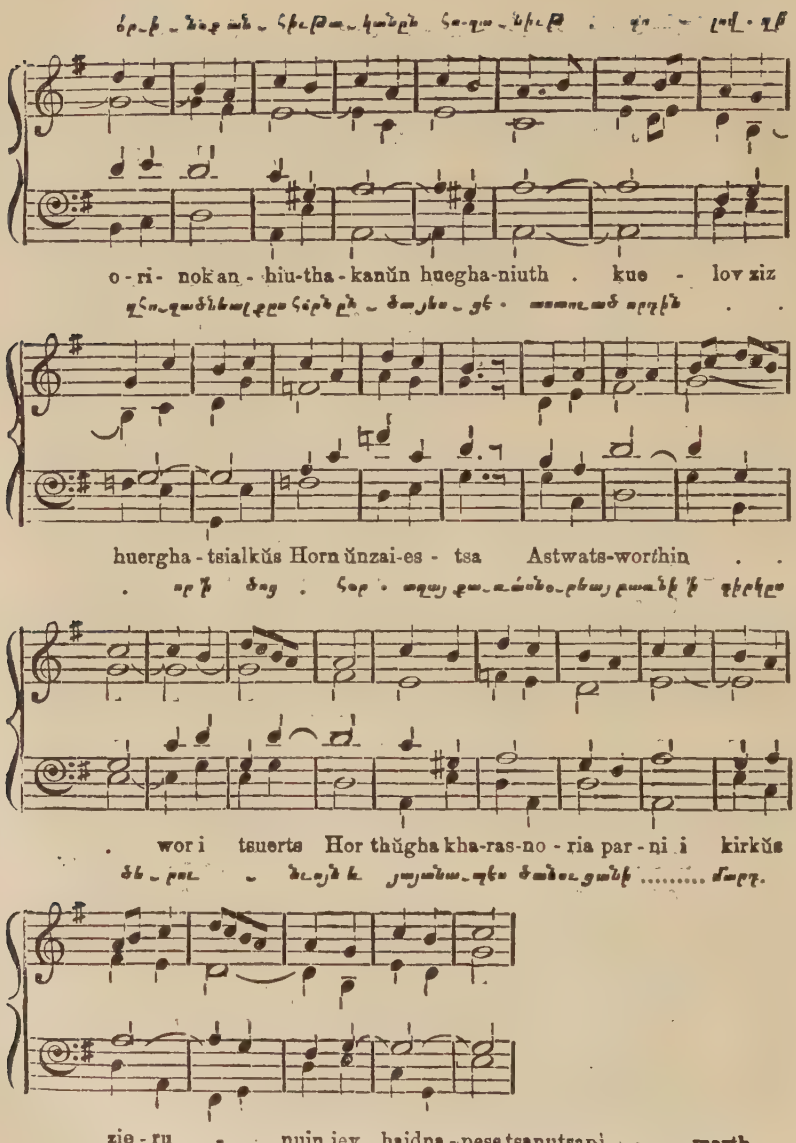
o - ri - nok an - hiu-tha-kanŭn huegha-niuth . kue - lov ziz
huergha - tsialkŭs Horn ŭnzai-es - tsa Astwats-worthin . .
. wor i tsuerts Hor thŭgha kha-ras-no - ria par - ni i kirkŭs
zie - ru - nuin iev haidna - pess tsanutsani ..... marth

[Վ. տես Փառք: Օրհ: տես Որ անբաւ. եւլի: For Dox. & Orh. see Woranpavieli.]
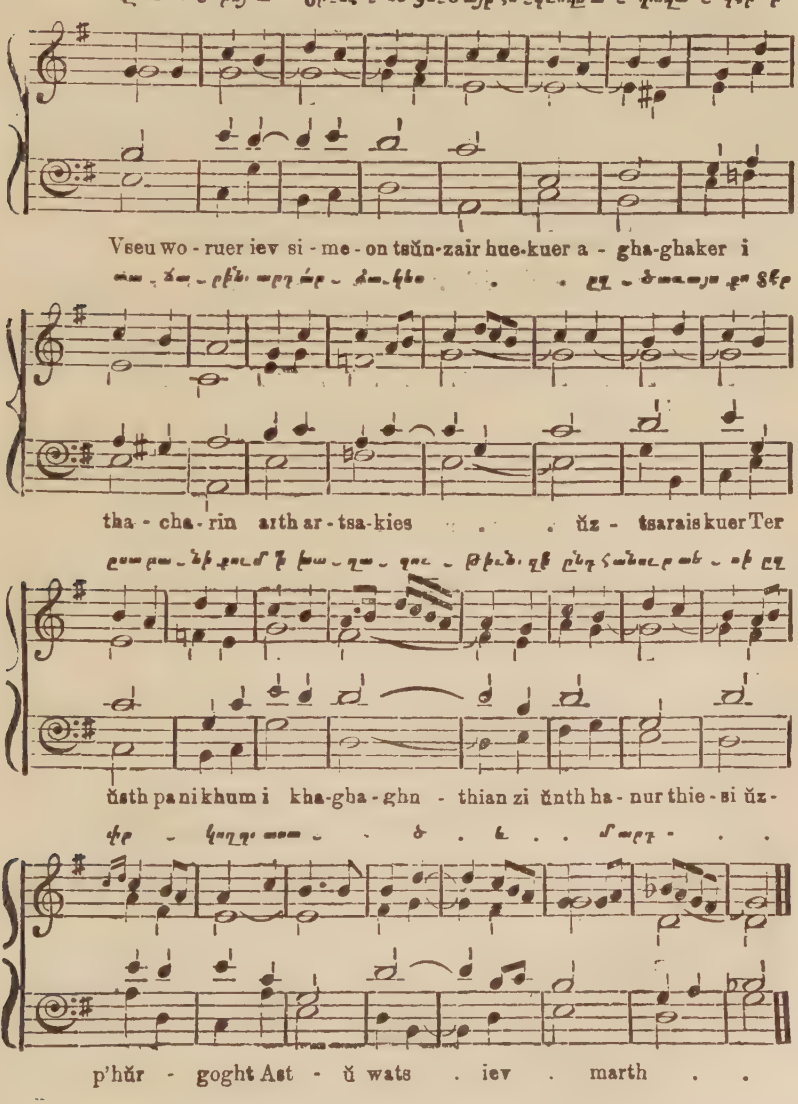
ԱՒԵՏԵԱՑ ԱՍՏՈՒԱԾԱՒՆ

ANNUNCIATION. ASWATSATSIN KUERAN. MODE 6.

Birthgiver of God, luminous tabernacle of the infinite lifegiving Sun, thou becamest the east [rising place] of the Sun of righteousness by bringing forth the Light to give light to those who sit in darkness. Therefore do we all ever praise thee.

Incorruptible altar, [burning] inconsumable bush, thou didst bear in thee the inexhaustible Fire of the Divinity, by which the flame of our passionate nature was consumed, therefore.

Living ark of the new covenant, by which the way was shown to the Promised Land through the Spirit of the Word that came upon thee, therefore do we.
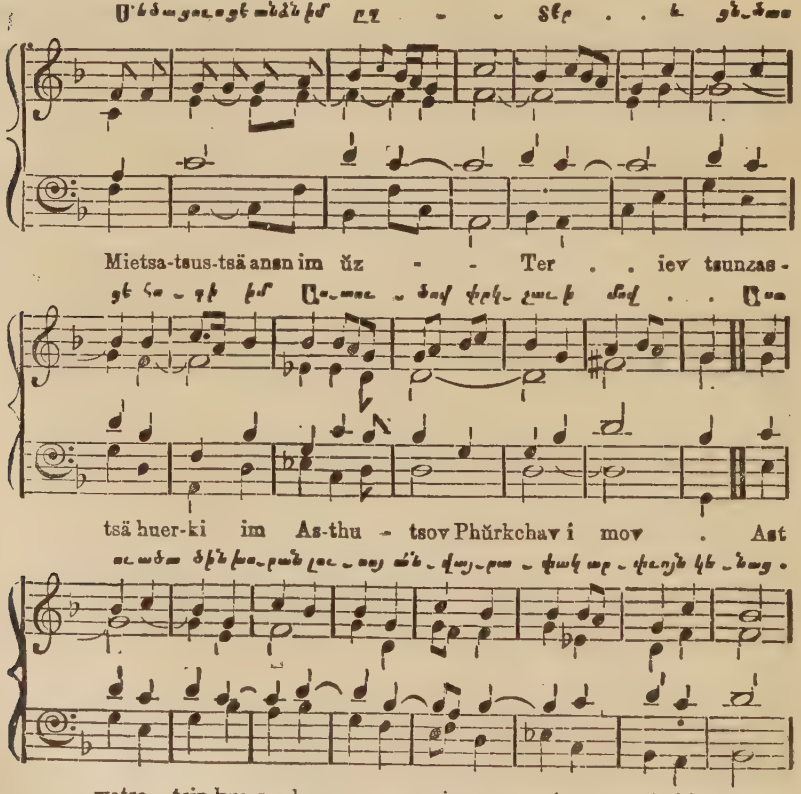
Mietsa-tsus-tsä ansn im ŭz - - Ter . . iev tsunzas -
tsä huer-ki im As-thu - tsov Phŭrkchav i mov . Ast
watsa - tsin kue-ran lu - suer an - vai - ra - pak ar - puin kie - nats
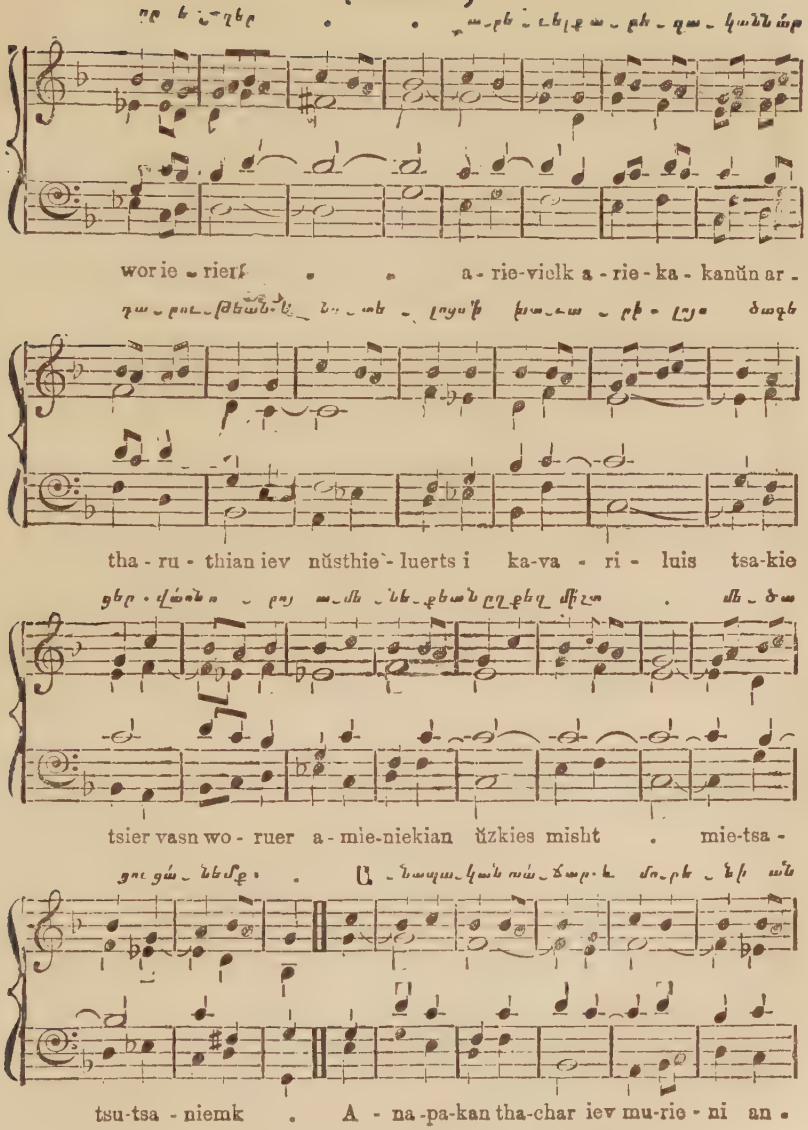
wor ie - rierk . . a - rie-vielk a - rie - ka - kanŭn ar -
tha - ru - thian iev nŭsthie`- luerts i ka-va - ri - luis tsa-kie
tsier vasn wo - ruer a-mie-niekian ŭzkies misht . mie-tsa -
tsu-tsa - niemk . A - na-pa-kan tha-char iev mu-rie - ni an .

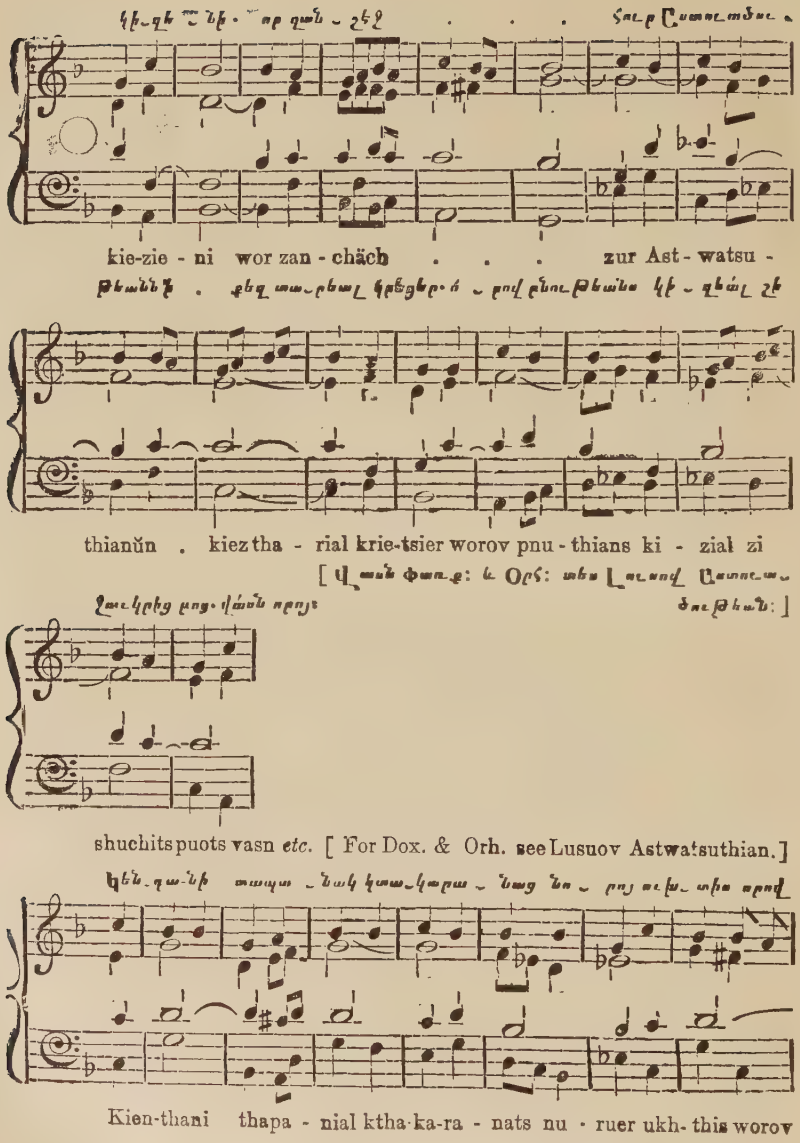
kie-zie - ni wor zan - chächb . . . zur Ast - watsu -
thianŭn . kiez tha - rial krie-tsier worov pnu - thians ki - ział zi
[Վ. տան փառք: և Օրհ: տես Լուսով Աստուա-
ծուքեան:]
shuchits puots vasn etc. [For Dox. & Orh. see Lusuov Astwatsuthian.]
Kien-thani thapa - nial ktha-ka-ra - nats nu - ruer ukh- this worov
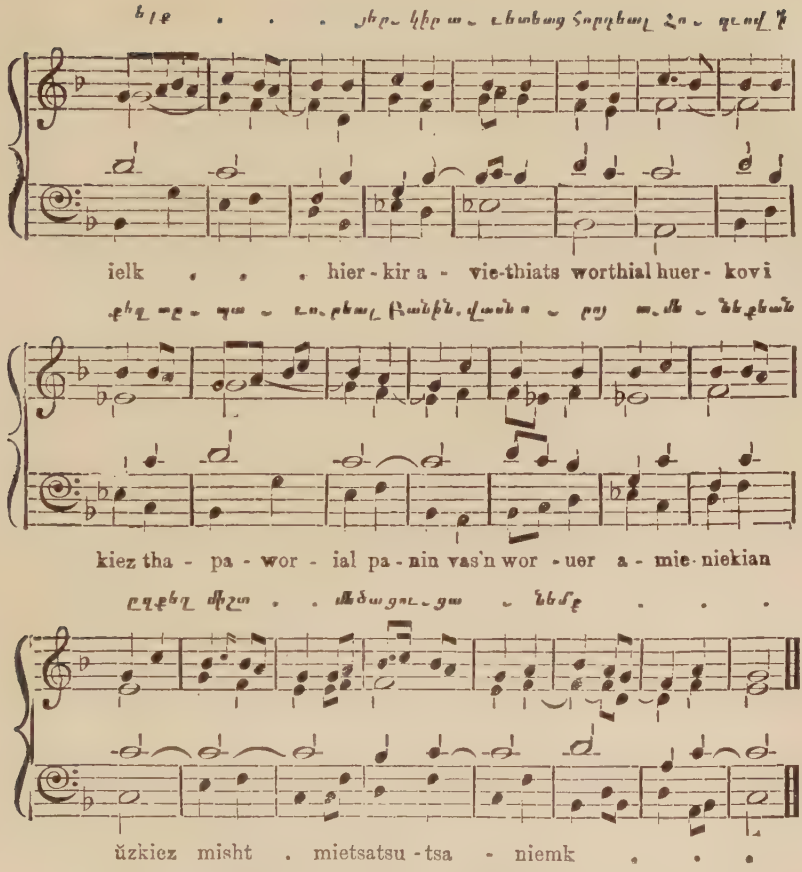
ielk . . . hier - kir a - vie-thiats worthial huer - kovi
kiez tha - pa - wor - ial pa - nin vas'n wor - uer a - mie - niekian
ŭzkiez misht . mietsatsu - tsa - niemk . . .

ԾԱՂԿԱԶԱՐԴԻ ԱՆՍԿԻԶԲԻՆ

PALM SUNDAY. MODE 8.

Unoriginate Word of the Father, that reposest on the cherubim, this day Thou seatedst Thyself on an ass's colt, coming a blessed King, unconquerable Sovereign.

Son existent from before eternity, who art seated on the four-faced this day wast Thou glorified by the elders and the children, coming a.

Come, ye regenerate congregation, in concert with the host of the incorporeals with sweet voices and resounding songs, glorify Him coming a.

[Ա՛նտան տէրթագա: տես Որ անքաւելի : For the Antiphon see Wor anpavieli.]

Ան֊ հիւրքն Խանըն հօրոր ի վե֊րայ Ա֊ե֊րով֊ըե֊ ի ֊
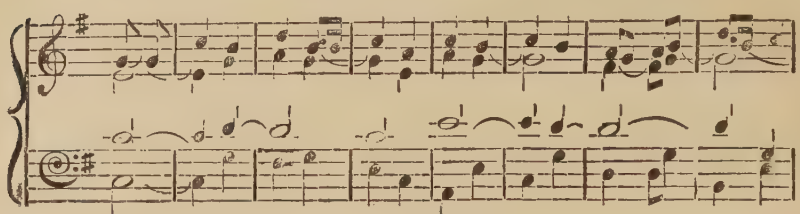
Anŭs-kispŭn pa-nŭn Hor wor i vie-ra kie-rov-pä - i -

ցն հանգ֊չի այ֊սօր ի վե֊րայա ֊ ա֊ա֊նա ֊ կի նո֊ րոյ նըս
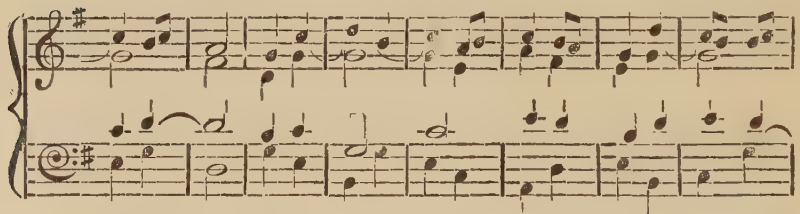
tsŭn hang-chi ai-sor i vie-ra ha - va-na - ki nue-ruer nŭs-

տեա՛ր օրհ ֊ նեա՛ ար ֊քայ ե֊կեա՛ր ան֊ յաւիթե֊ լի . Թագա ֊

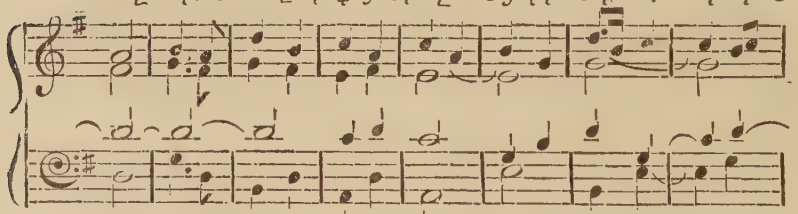

thial orh - nial ar - kai ie - kial an - haghthie-li . thaka -

որ Ցա֊ա՛ք քան զ յա֊ յ֊նս որ ֊ դինոր ի վե֊րայ քա֊ ա֊ա ֊կեր
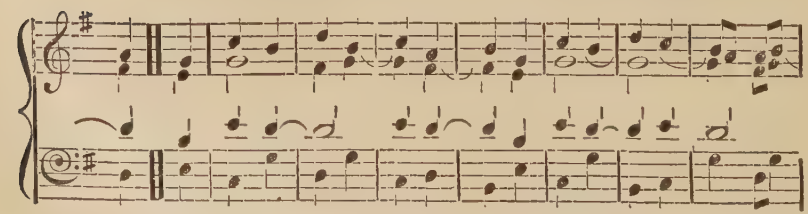
wor Ha-rach khan za-vithians wor-thin wor i vier-a ka - ra - kie -
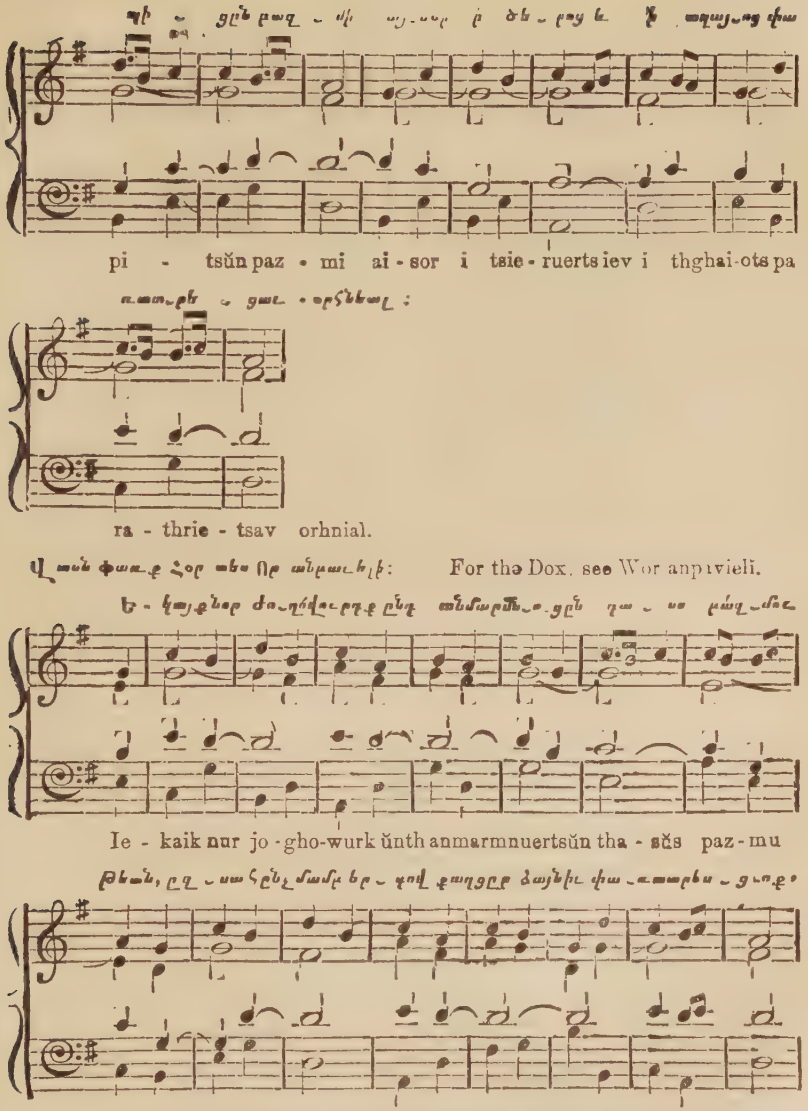
pi - tsŭn paz • mi ai - sor i tsie - ruertsiev i thghai-ots pa
ra - thrie - tsav orhnial.
For the Dox. see Wor anpivieli.
Ie - kaik nur jo - gho-wurk ŭnth anmarmnuertsŭn tha - sŭs paz - mu
thian ŭs - sa hŭnchmamp ier-kov kaghtsŭr tai- niv p'ha - a-thrier • tsuk

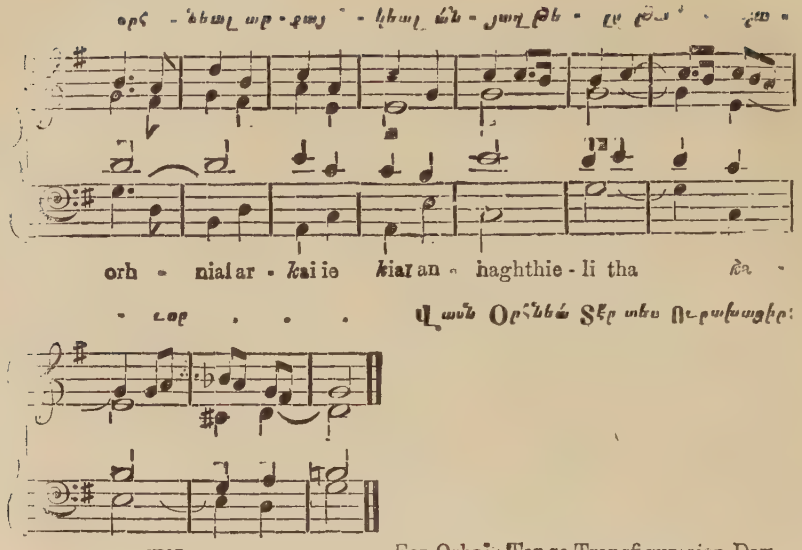

For Orhnï Ter se Transfiguration Day.

ՍՈՒՐԲ ԱՍՏՈՒԱԾ

TRISAGIONS.

CHRISTMAS, CIRCUMSION, AND ANNUNCIATION. Holy God, ... Who wast ...ifested for us, ...

PURIFICATION AND PALM SUNDAY. ... Who didst come and Who art to come, ...

ASCENSION. ..... Who didst ascend with glory to the Father, ...

PENTECOST. ..... Who didst come and rest on the Apostles, ...

TRANSFIGURATION. ..... Who wast revealed on Mount Tabor,.....

ASSUMPTION ..... Who didst come on the translation of Thy Virgin Mother.

HOLY CROSS. As for Lent.

ԱՒԵՏԱՑ ԾՆՆԻՒԱՆ ԵՒ ԹԼՓԱՏՈՒԹԵԱՆՆ CHRISTMAS ETC.

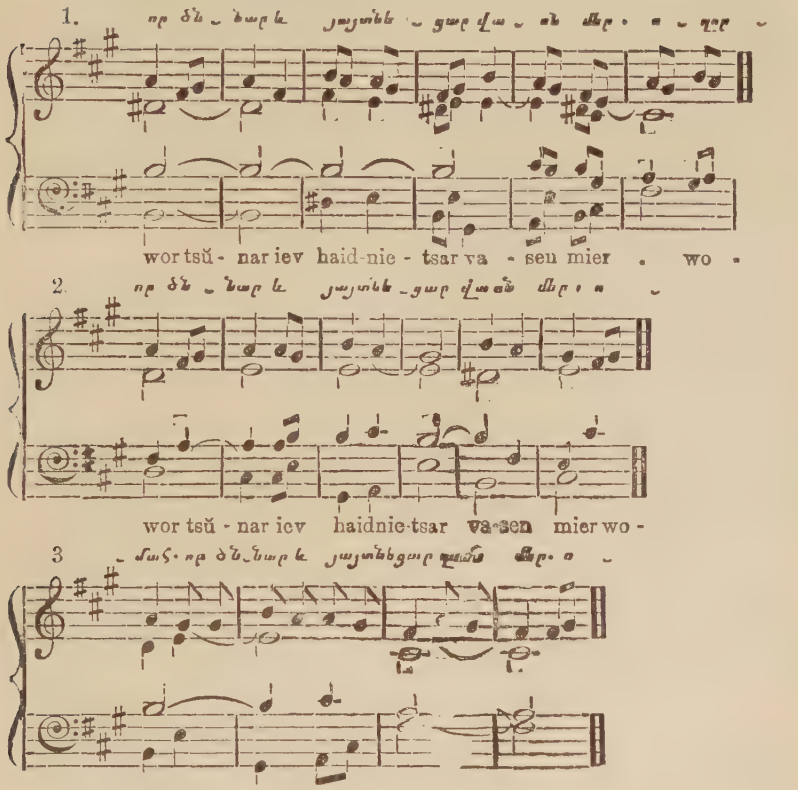

ՀԱՄԲԱՐՁՄԱՆ ASCENSION.

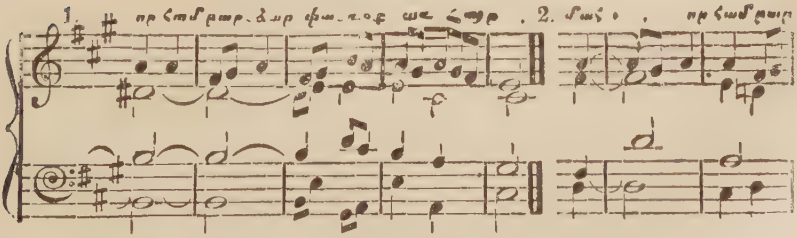

ձար փա֊ռո֊ք ա֊ր Հայր 3 մահ որ համբարձար փառո֊ք ա֊ր հայր ո ֊
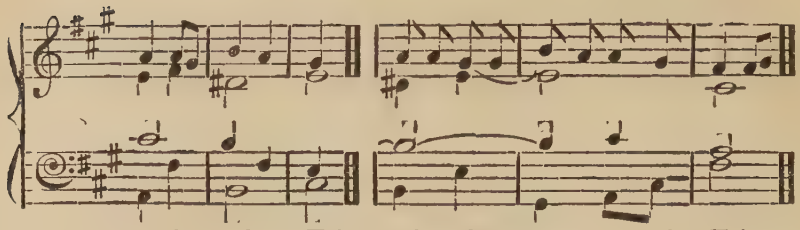
tsav pha - rok ar Hair mah worhampartsav pha - rok ar Hair wo

ՀՈԳԻՈՑ ԳԱԼՍՏԵԱՆ, PENTECOST.

1. որ ե ֊ կէր և հանգեար յա ֊ ռա֊քեալն· 2. որ ե ֊ կէր և
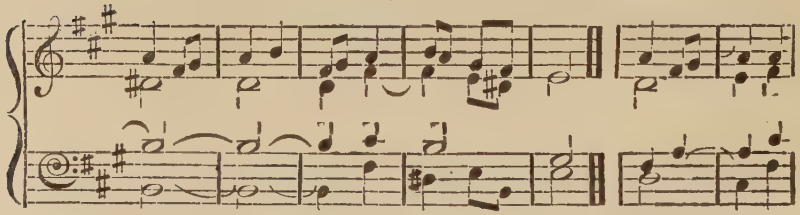
wor ie - kir iev han-kiar ha - ra - kialsn wor ie - kir iev

հանգեար յառա֊քեալն ո ֊ 3. մահ· որ ե ֊ կէր և հանգեար յառա
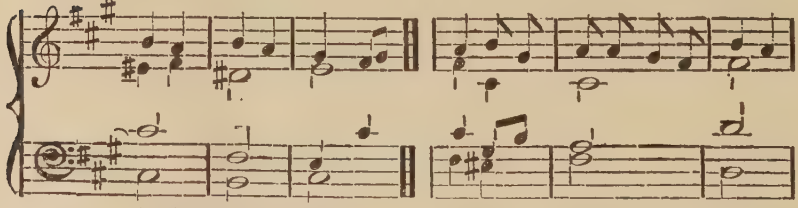
hankiar ha-ra - kialsn wo - mah wor ie - kir iev hankiar ha - ra -

քեալն ո ֊

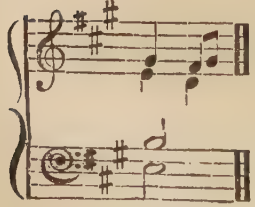

kialsn wo -

ՊԱՅԾԱԼԱՒԱՑԵՐՊՈՒԹԻՒՆ Transfiguration.
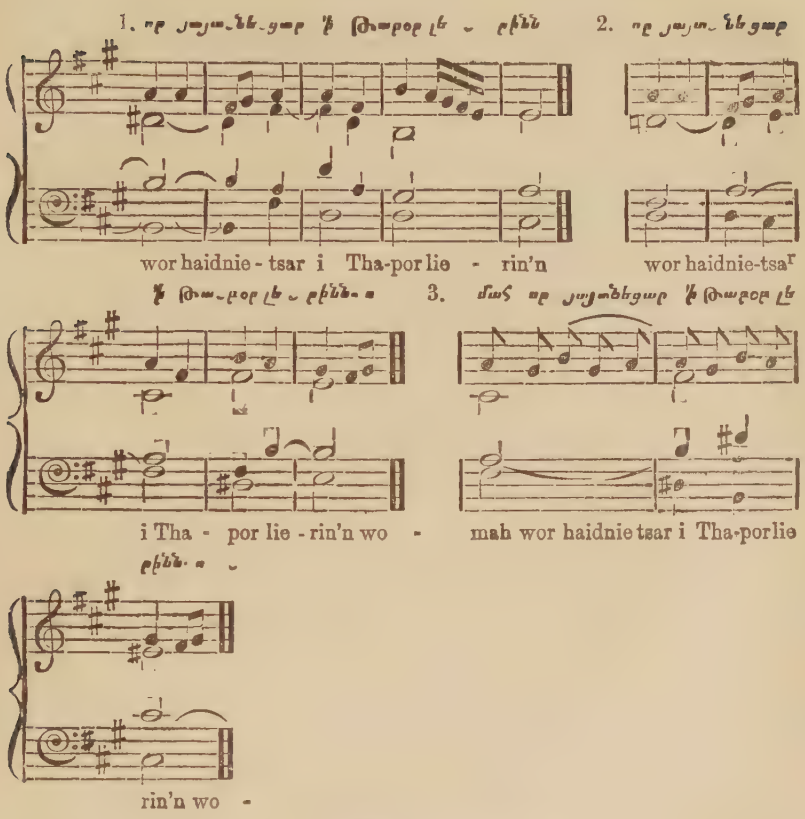
ՎԵՐԱՓՈԽՄԱՆ Assumption.

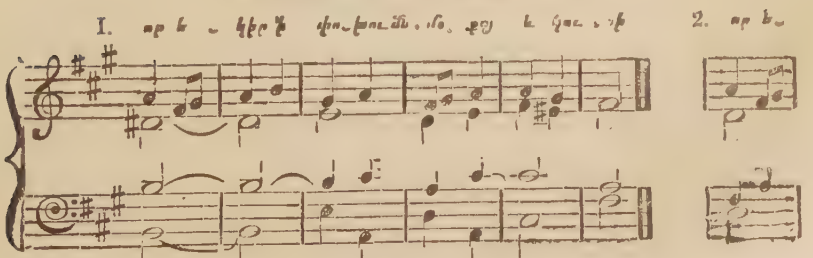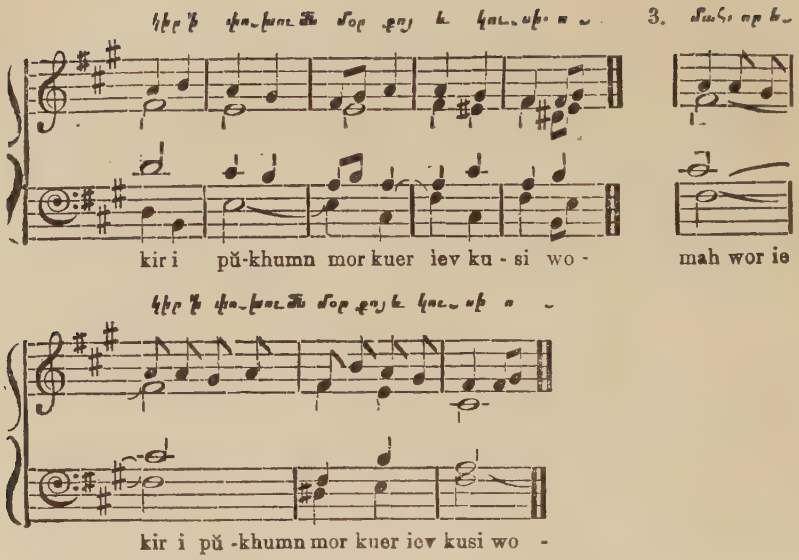

ՏԵԱՒՆ ԸՆԴ ԱՌԱՋԻ ԵՒ ԾԱՂԿԱՉԱՐԹԻ

..... որ ՅԿԵՐ Ե. ՔԱԼՑ ԵՍ. ահա ՋաՒՐԿ ..... որ յարիաբ ի ՄԵԵԼՑ

PURIFICATION AND PALM SUNDAY. Sung to the music of Easter Sunday.

[THE GREAT ENTRANCE.]

ՍՐԲԱՍՏԱՑՈՒԹԻՒՆՔ

HOLY HYMNS OF OBLATION.

ՅԻՆԱՆՑ ԵՒ ԽԱՉԻ

FROM EASTER TO PENTECOST, AND ON HOLY CROSS DAY.

Who is like our LORD GOD, Who for our sake was crucified, buried, and being risen, was received by the world, and ascended with glory. Come, O ye people, let us sing blessings to Him with the Angels, saying, Holy, Holy, Holy, art Thou, O LORD our GOD.

ՈՎ Է ՈՐ ՊԻՍ Ov a Worpess Mode Astieghei.
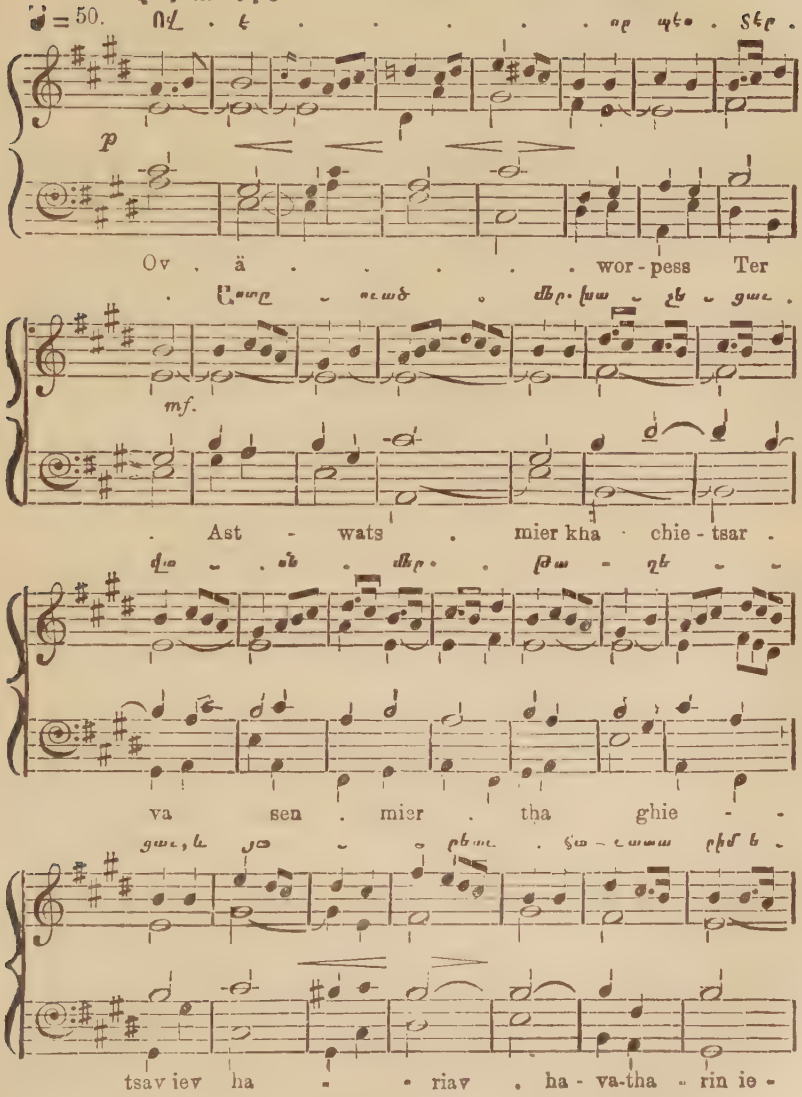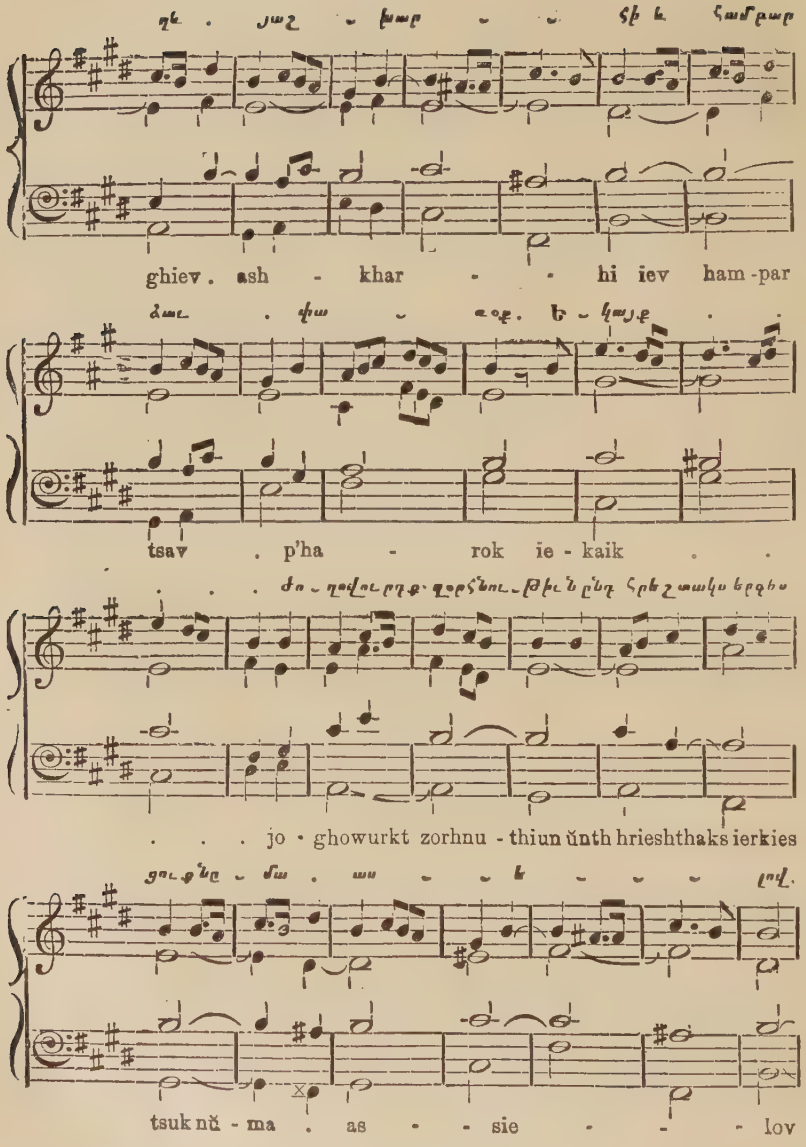
ghiev . ash - khar - - hi iev ham-par
tsav . p'ha - rok ie - kaik . .
. . . jo • ghowurkt zorhnu - thiun ŭnth hrieshthaks ierkies
tsuk nŭ - ma . as - - sie - - - lov
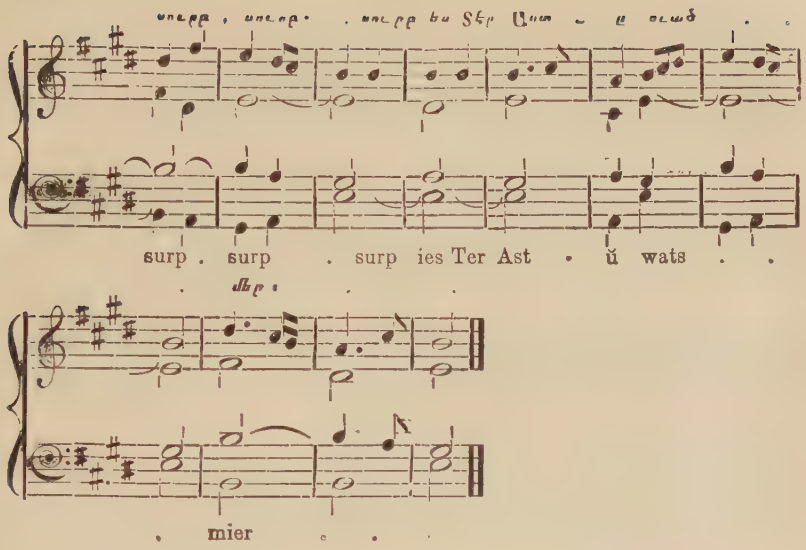
ՆՆՆԴԵԱՆ ԱՒԵՏԵԱՑ ՊԱՅԾԱՌԱԿԵՐՊՈՒԹԵԱՆ, ԵՒ ԱՍՏՈՒԱԾԱՆՈՒ

FOR THE NATIVITY, ANNUNCIATION, TRANSFIGURATION, AND ASSUMPTION.

ԲԱԶՄՈՒԹԻՒՆՔ PAZMUTHIUNK.

The multitude of angels, and heavenly hosts, descending from heaven with the King, the Only Begotten, were singing and saying: This is the SON of GOD. Let us all say, Rejoice, O ye heavens, and be joyful, O ye foundations of the earth. For the Eternal GOD has appeared on earth, and has walked amongst men, that He may give life to our persons.
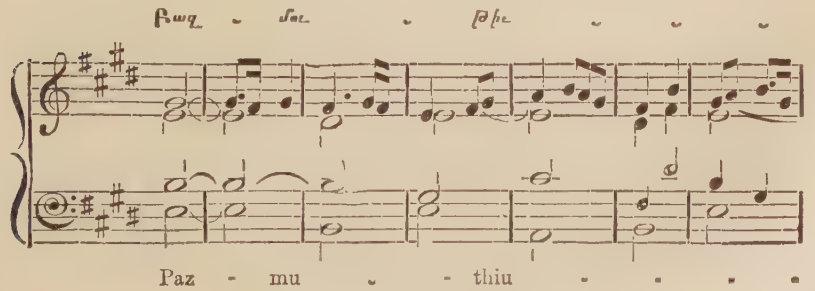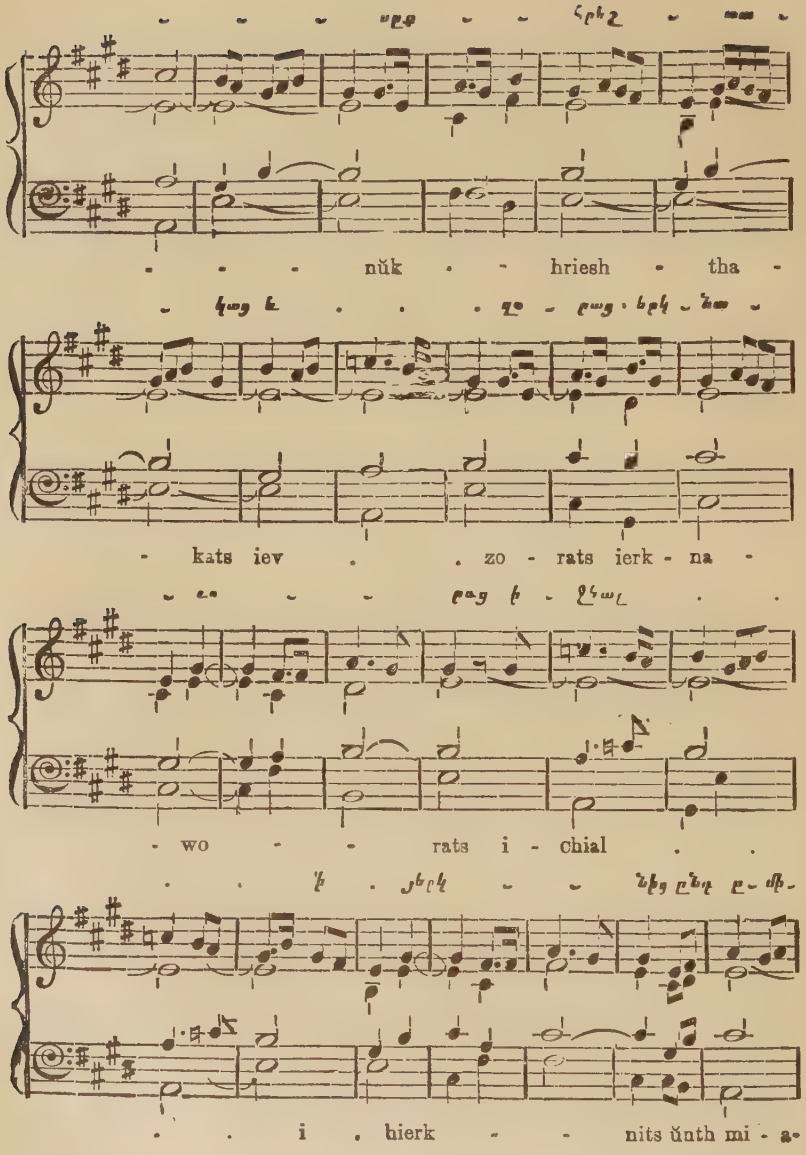
nŭk - hriesh - tha -
kats iev . . zo - rats ierk - na -
wo - rats i - chial . .
. . i . hierk - - nits ŭnth mi - a-

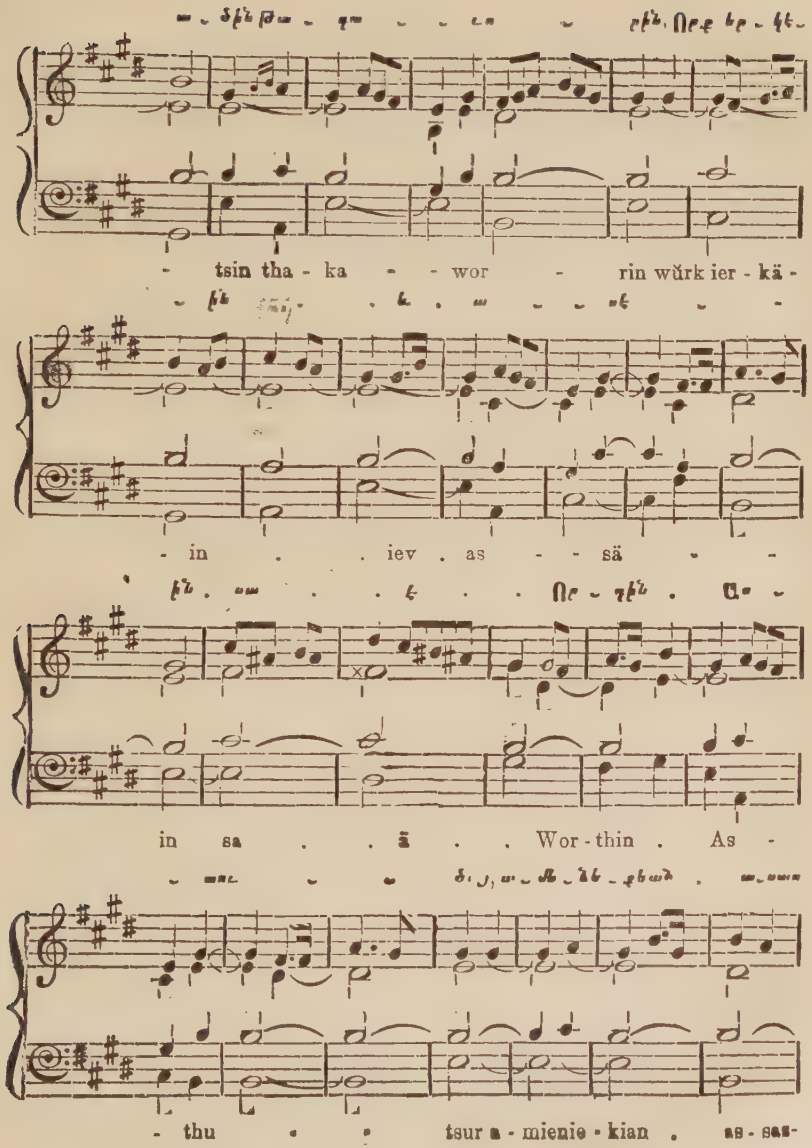
- tsin tha - ka - - wor - rin wŭrk ier - kä -
- in . . iev . as - - sä - -
in sa . . ā . . Wor - thin . As -
- thu . . tsur a - mienie - kian . as - sas-
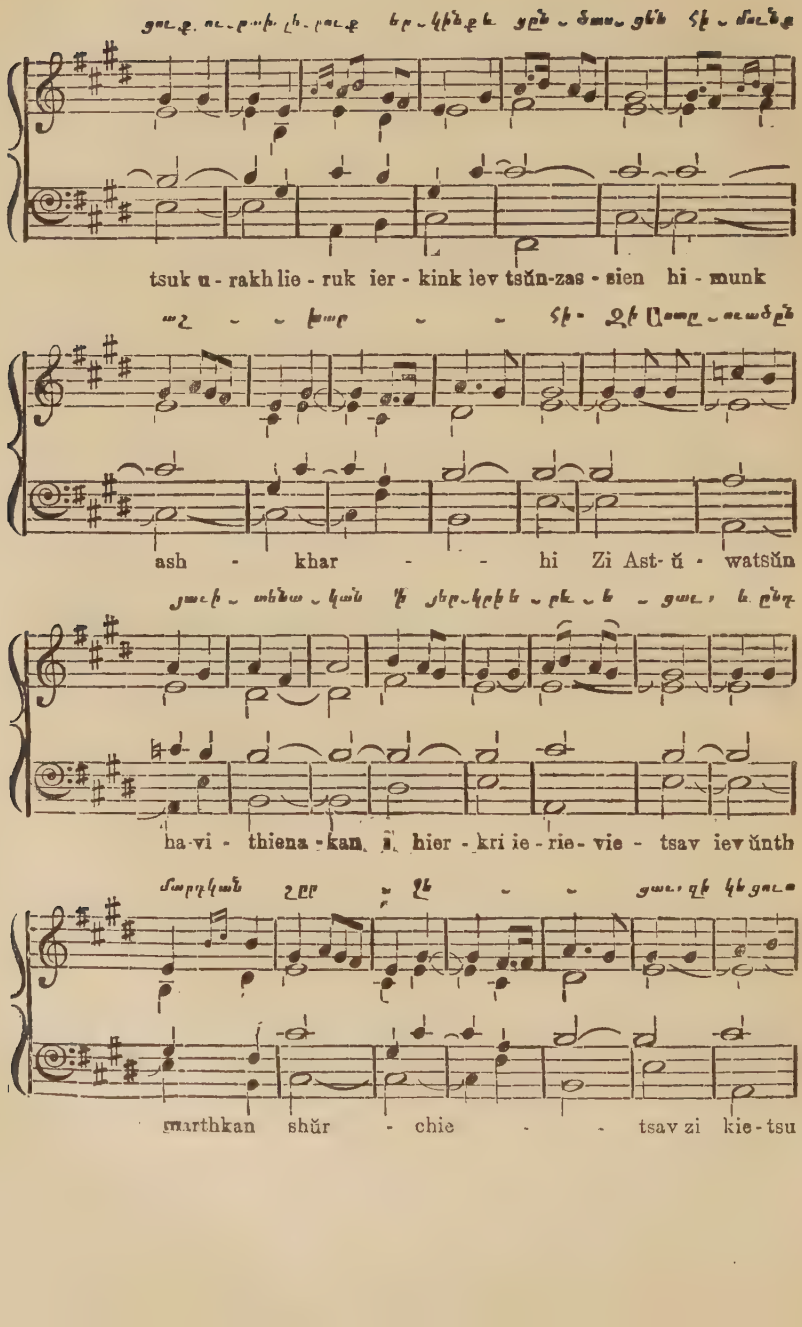
tsuk u - rakh lie - ruk ier - kink iev tsŭn-zas - sien hi - munk
ash - khar - - hi Zi Ast- ŭ - watsŭn
ha-vi - thiena - kan, i hier - kri ie - rie - vie - tsav iev ŭnth
marthkan shŭr - chie - - tsav zi kie - tsu

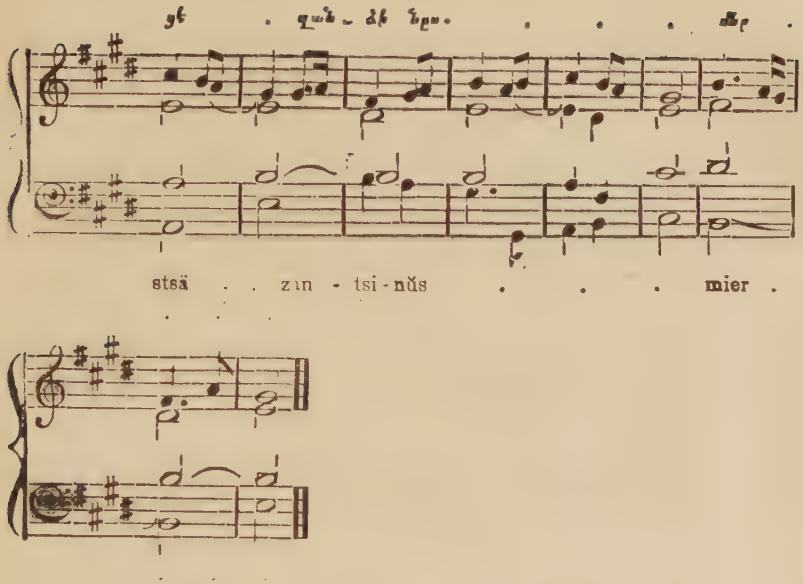

ԸՒՐԱԳ ՀԻՆԳՇԱԲԱԹԻ ՈՐ ՎԵՐԱՑ

HOLY THURSDAY. WOR VIERA.

O Thou Who art seated on the fiery chariot of the four-fold forms: ineffable WORD! GOD! this day descending from amidst the celestials, Thou hast vouchsafed to seat Thyself amidst Thy disciples for the sake of Thy creation. And Seraphim and Cherubim in astounded admiration, and the principalities of the celestial hosts in ecstatic wonder, were crying aloud, saying, HOLY, HOLY, HOLY, LORD GOD OF HOSTS.
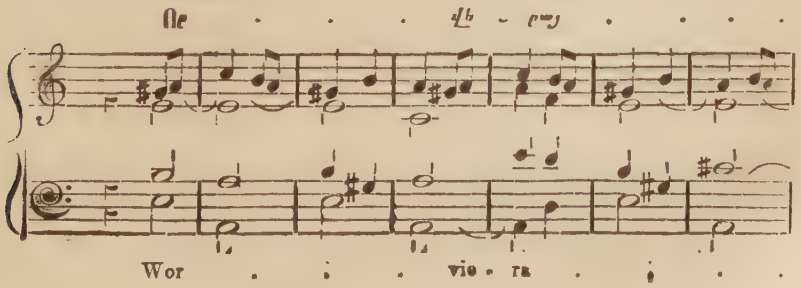
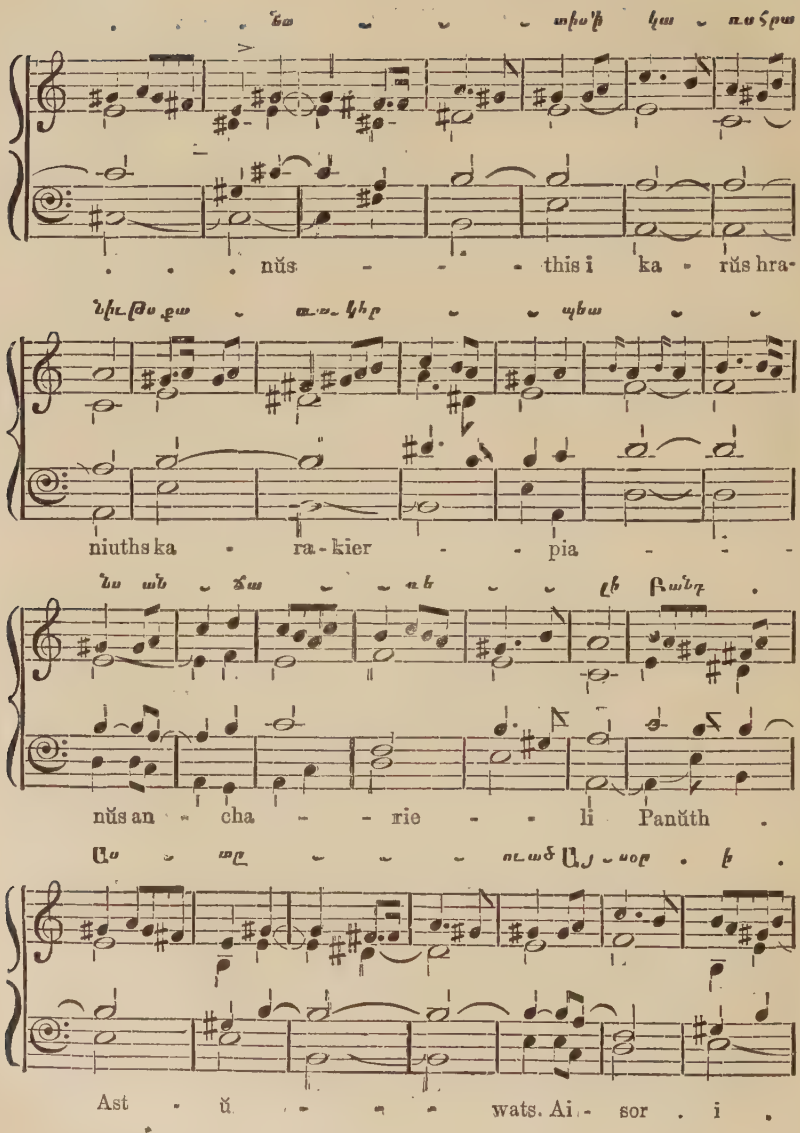
nŭs - - - this i ka - rŭs hra-
niuths ka - ra - kier - - pia - - -
nŭs an - cha - - rie - - li Panŭth .
Ast - ŭ - - - wats. Ai - sor . i .
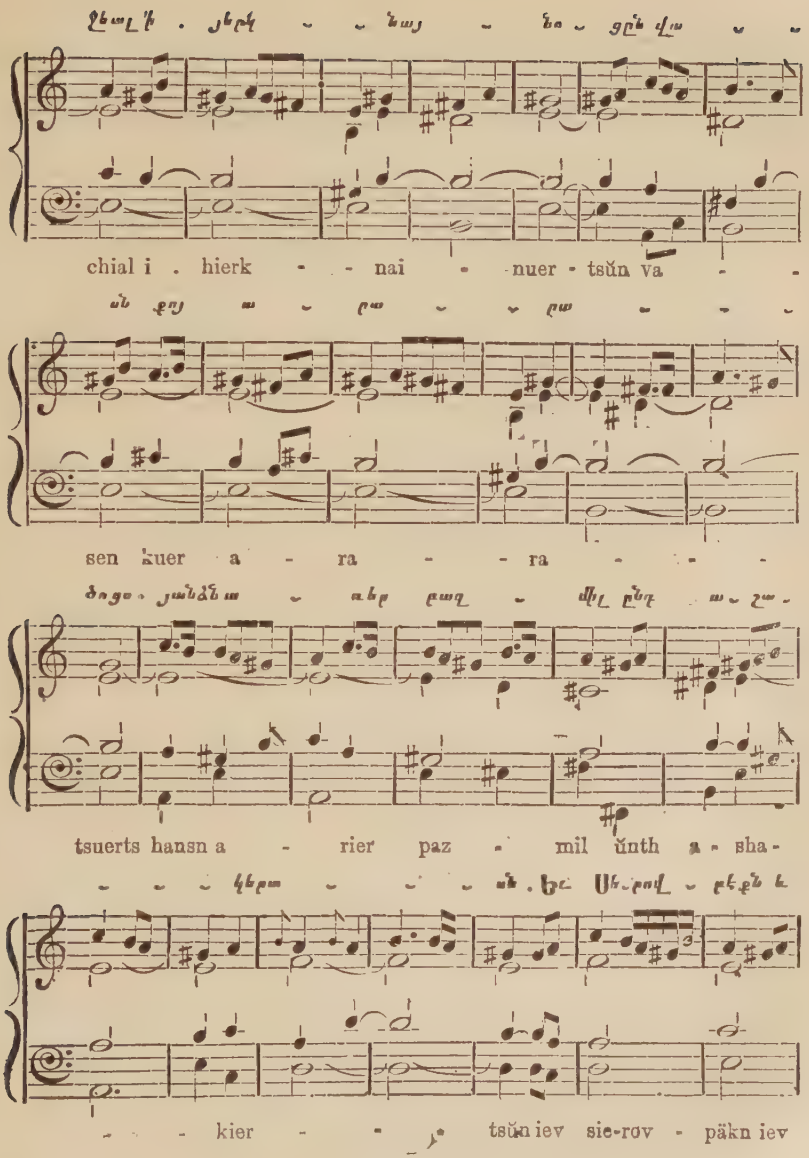
chial i . hierk - - nai - nuer - tsŭn va - -
sen kuer a - ra - - ra - - -
tsuerts hansn a - rier paz - mil ŭnth a - sha -
- - - kier - - tsŭn iev sie-rov - päkn iev
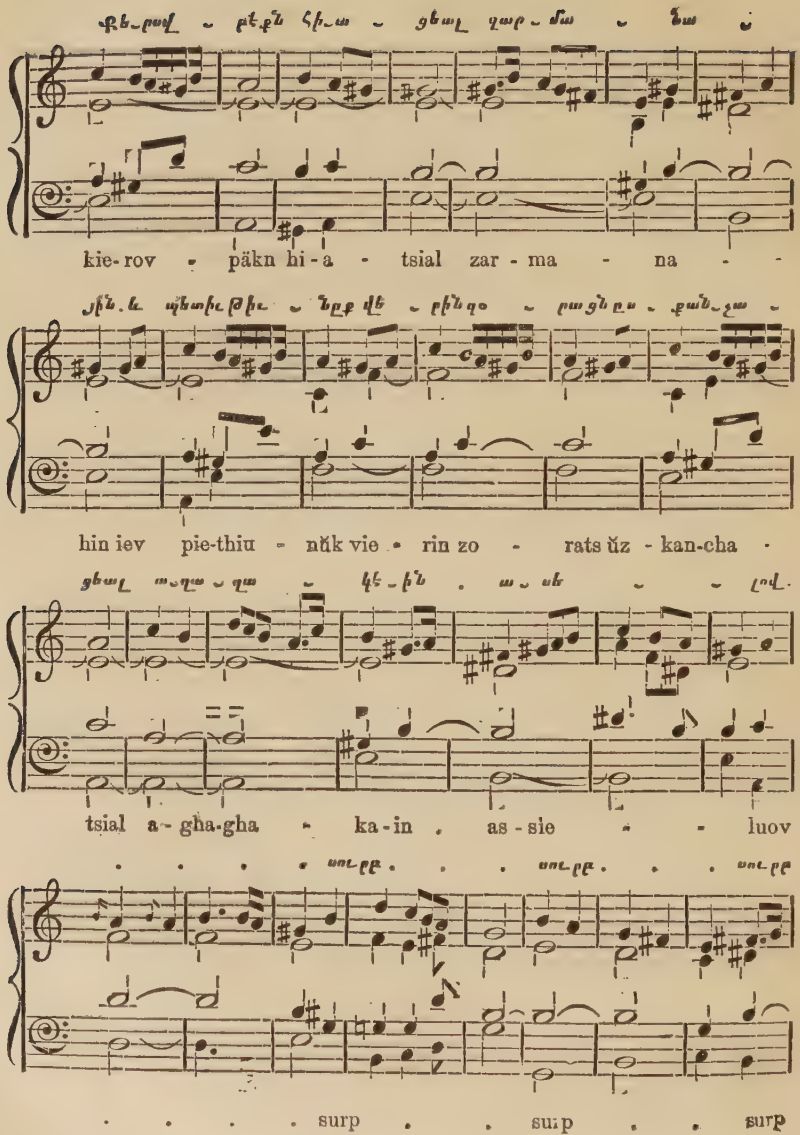
Կիե-րով ~ պäկն հի-ա - ցիալ զար - մա - նա - -
Հին. և պեսիւթիւ ~ նըք վէ ~ բին զօ ~ րա ցն ը ~ քան-չա ~
hin iev pie-thiu - năk vie - rin zo - rats ŭz - kan-cha -
ցիալ ա~գա ~ գա ~ կէ - ին . ա ~ սե ~ ~ լով.
tsial a - gha-gha - ka-in . as - sie - - luov
. . . . սուրբ . . . սուրբ . . . սուրբ
. . . . surp . . surp . . surp
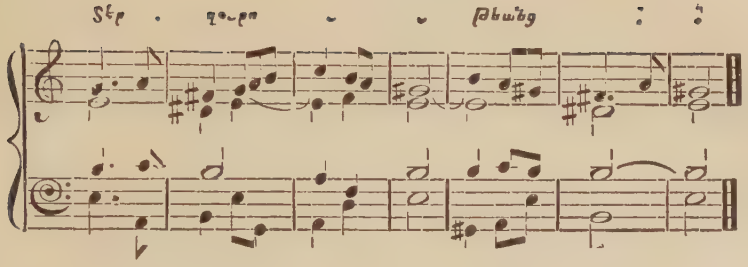
ՄԱՐՏԻՐՈՍԱՑ ՍՐԲՈՒԹԻՒՆ ՍՐԲՈՑ

For Martyrs' and Saints' Days. Surputhiun Surpuots.

Great art Thou, and awe-inspiring, Thou Holy of Holies. And Thee the angelic hosts do bless, saying, Glory to God in the highest, on earth peace.
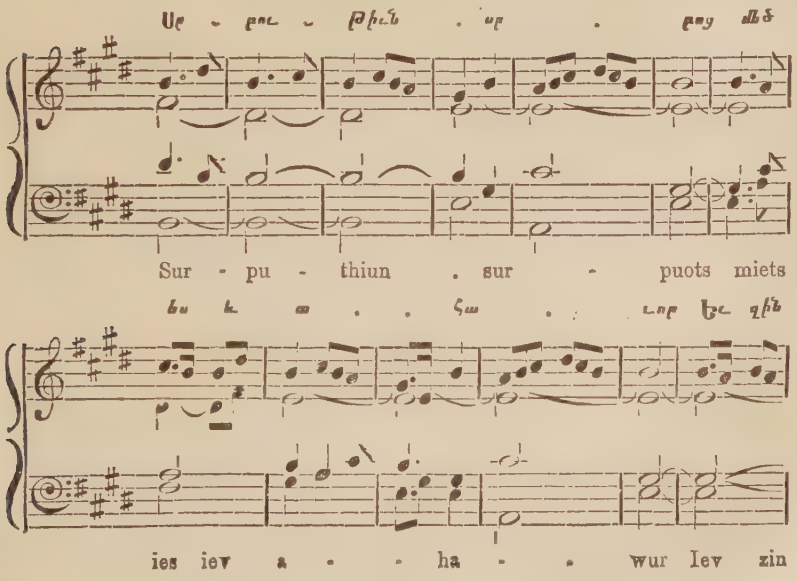
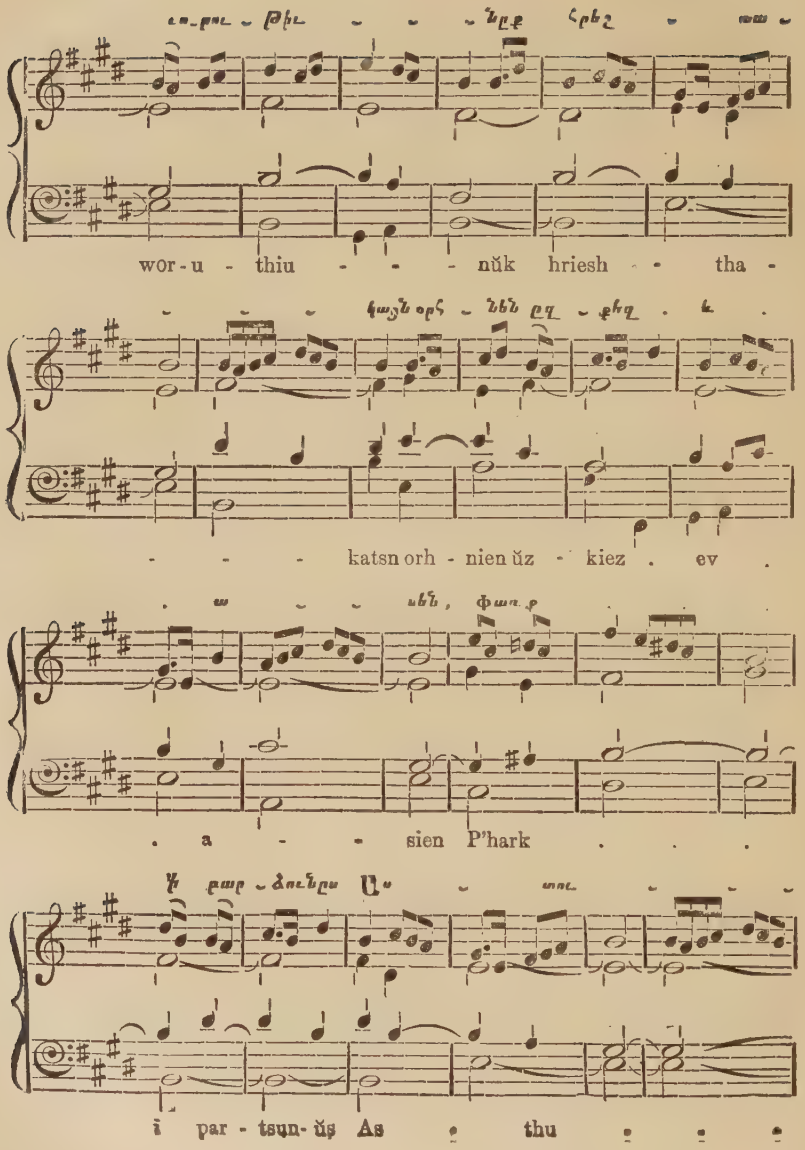
wŏr - u - thiu - - - nŭk hriesh - tha -
- - - katsn orh - nien ŭz - kiez . ev .
. a - - sien P'hark . . .
i par - tsun- ŭş As . thu . . .
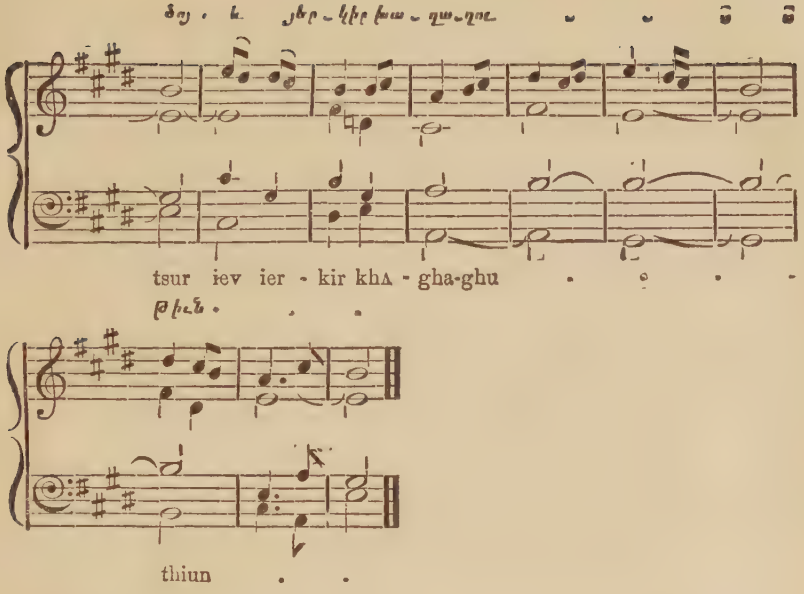
ՄԱՐԳԱՐԷԻՑ ԸՆԴՀԱՆԵԼՈՑ ԵՒ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱՑ

For Prophets, Apostles, and Fathers. Amienakal.

Almighty Lord of Hosts, Who art Sovereign from eternity, Who art seated in the heaven of heavens, and dawnest forth light on Thy creation. O Thou Who didst humbly descend upon earth, to Thee do we offer oblation. And Thy Holy Name, O Lord, we glorify, Who crownest Thy saints ....., for they are our intercessors in Thy kingdom, O Almighty Lord.
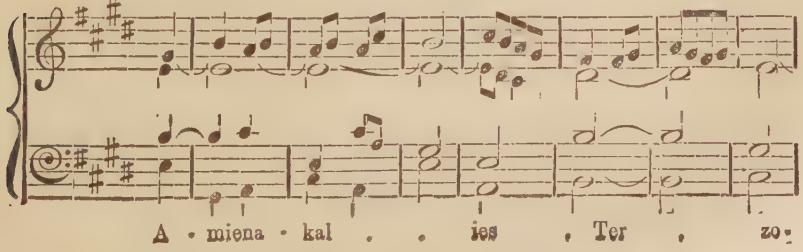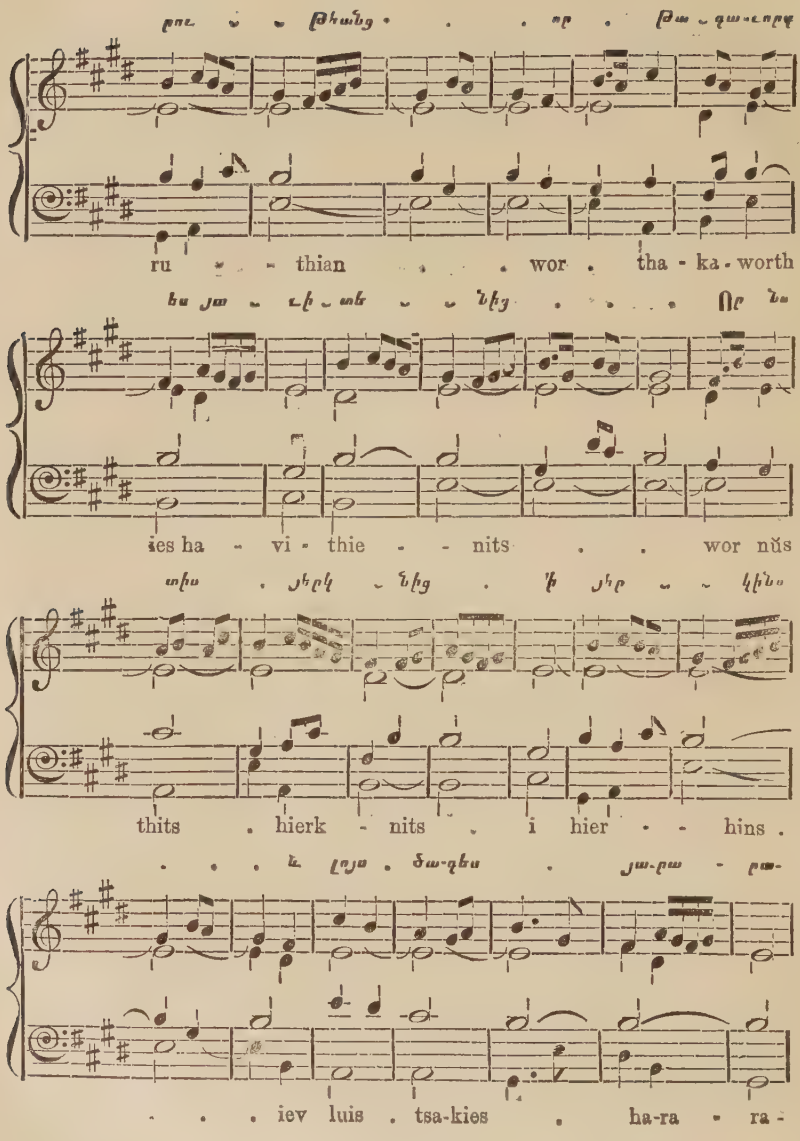
ru thian wor tha - ka - worth
ies ha - vi - thie - - nits wor nŭs
thits hierk - nits i hier - - hins .
. . iev luis . tsa-kies ha-ra - ra -

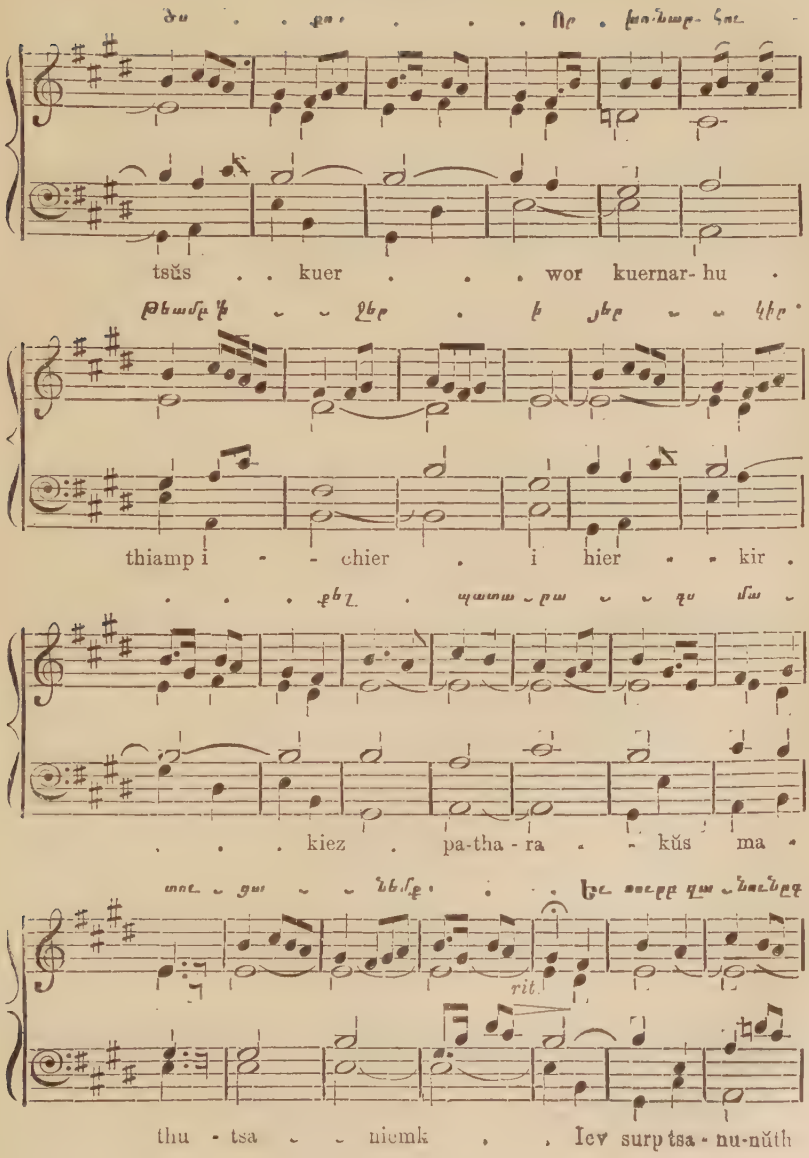
tsŭs . . kuer . . . wor kuernar- hu .
thiamp i - - chier . i hier - - kir .
. . . kiez . pa-tha - ra - - kŭs ma -
thu - tsa - - niemk . . Iev surp tsa - nu-nŭth
rit.

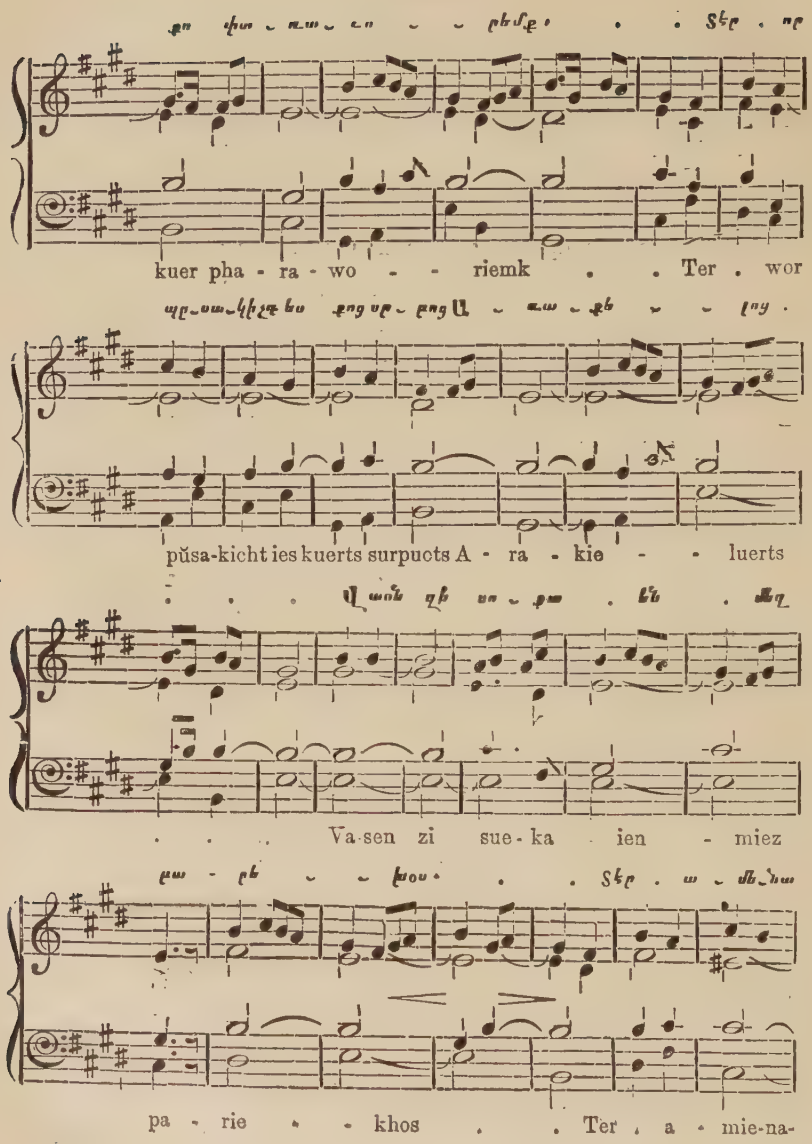
kuer pha - ra - wo - - riemk . . Ter . wor
pŭsa-kicht ies kuerts surpucts A - ra - kie - - luerts
Va-sen zi sue-ka ien - miez
pa - rie - - khos . . Ter . a - mie-na-

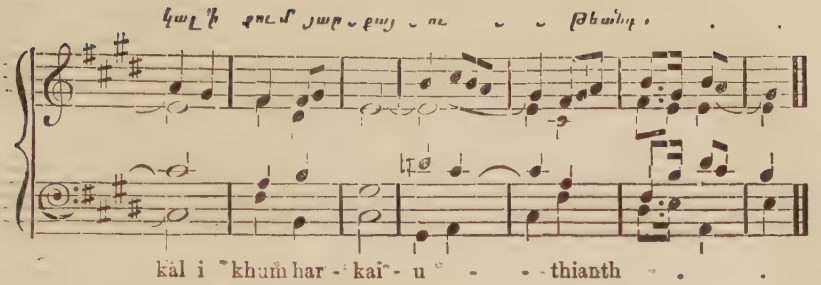

ԹԱՒՒՕՐ ՍՈՒՐԲ ԽՈՐՀՐԴՈՑ'Ե

PROCESSION OF THE HOLY MYSTERY.

[Ար՝ի՝ Յարեաւ հՀար ։ *Deacon.* In the sun, *etc.*]

Choristers. And rejoiceth as a giant proceeding on his course.

[THE CHERUBIC HYMN.]

Acolytes. We who the cherubim

Choristers. Mystically represent,

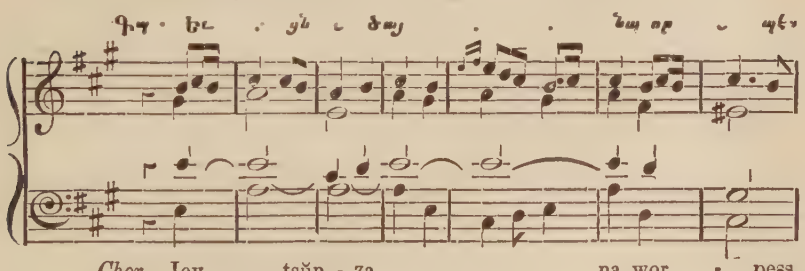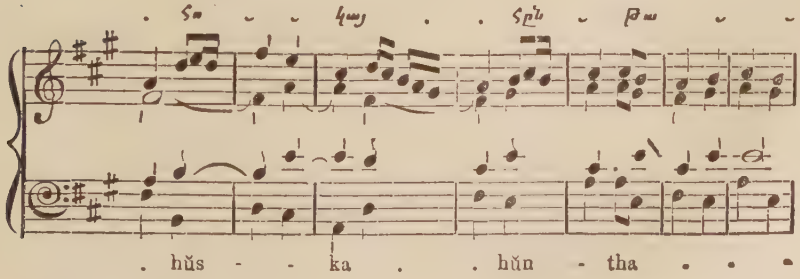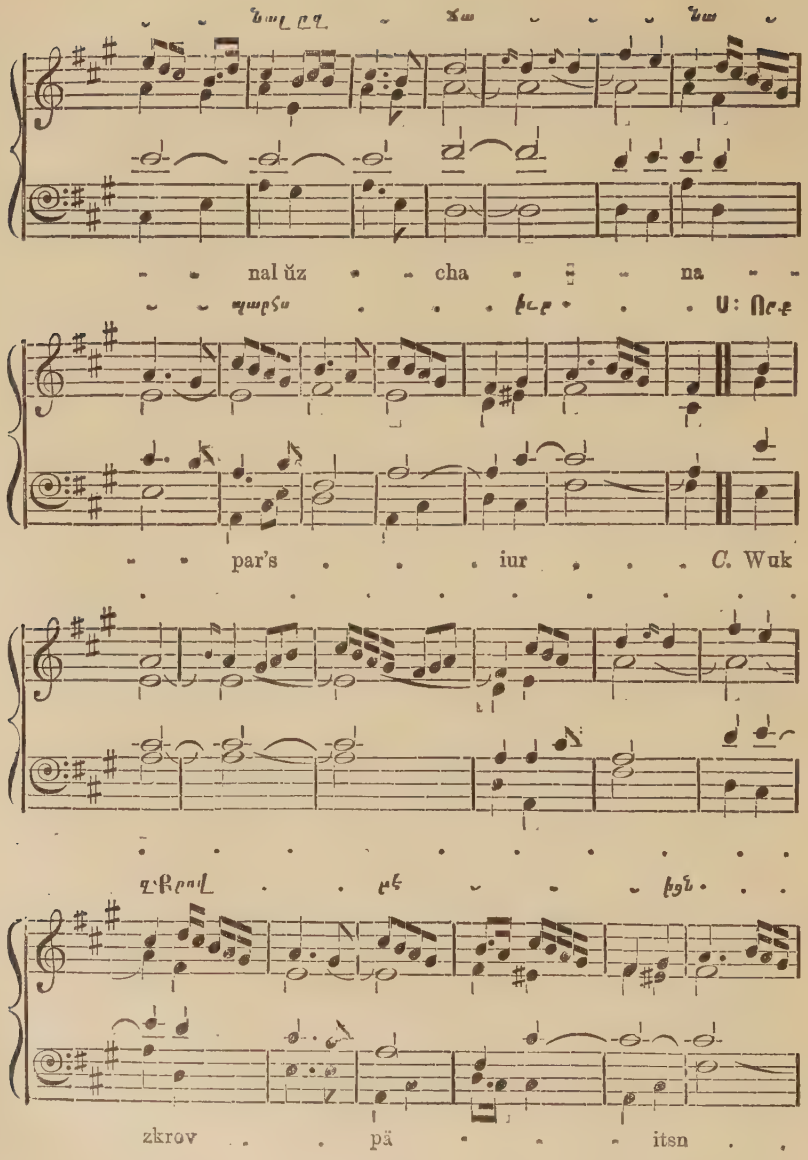

nal ŭz cha na
par's iur C. Wuk
zkrov pä itsn
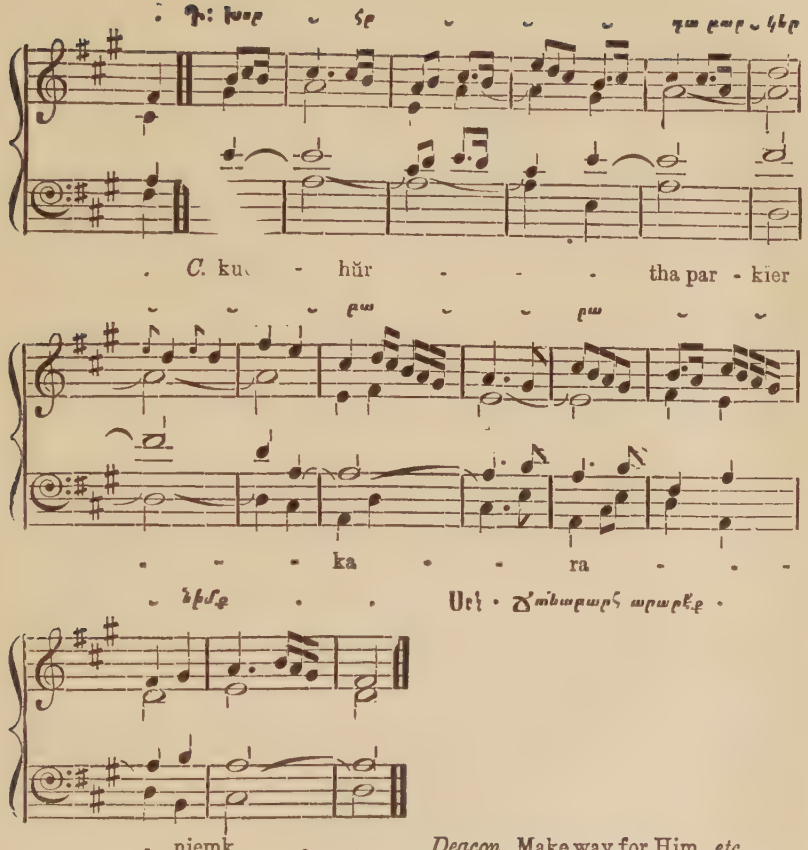
C. To the life-giving Trinity we offer blessing in the hgmn of the holy trisagion.

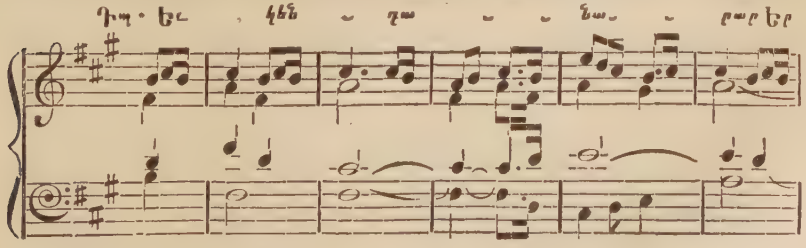

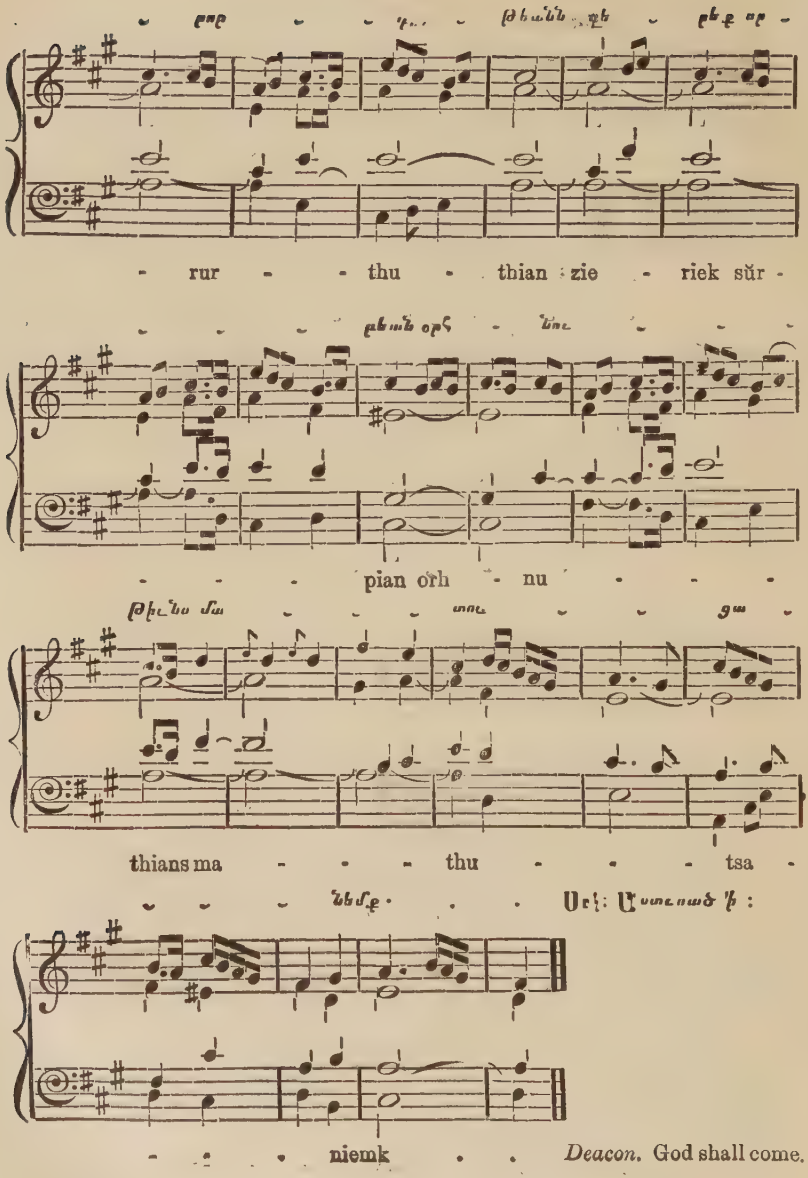

Deacon. God shall come.

Choristers. Let us lay aside all worldly care,
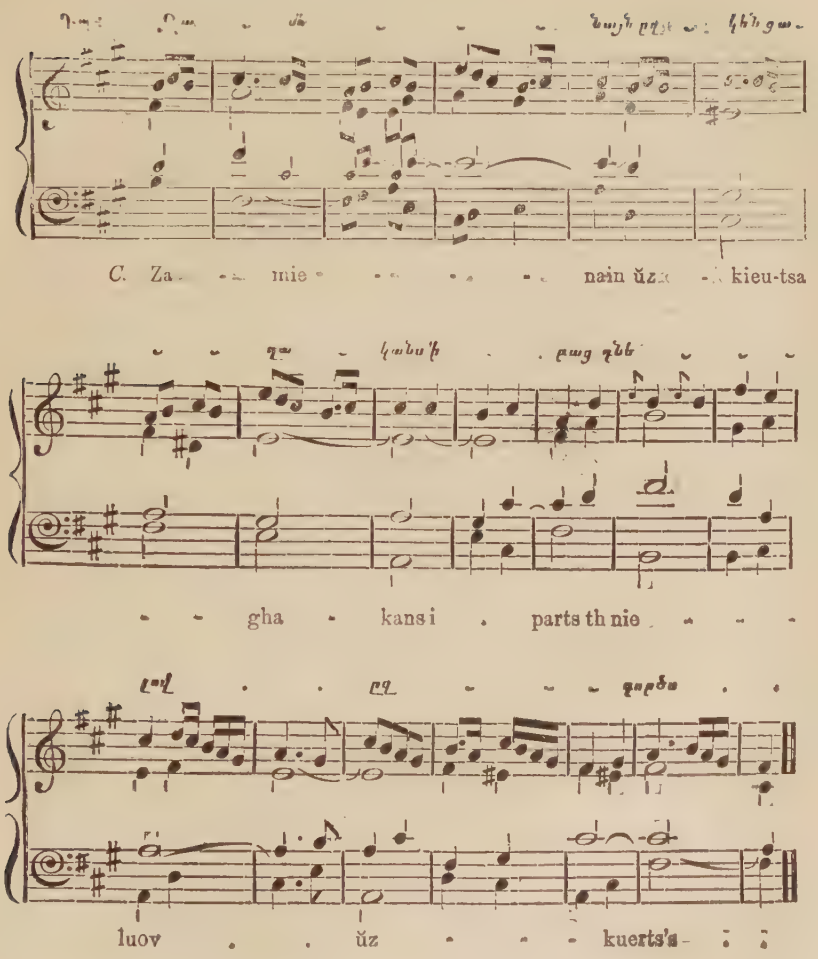
[Սեղ ։ Համբարձեք իշխանք ։ Ո՞վ ։ Ո՛վ է սա ։

Deacon. Lift up. *Celebrant.* Who is this King?]

Choristers. That we may welcome the King of all, in heaven and earth,

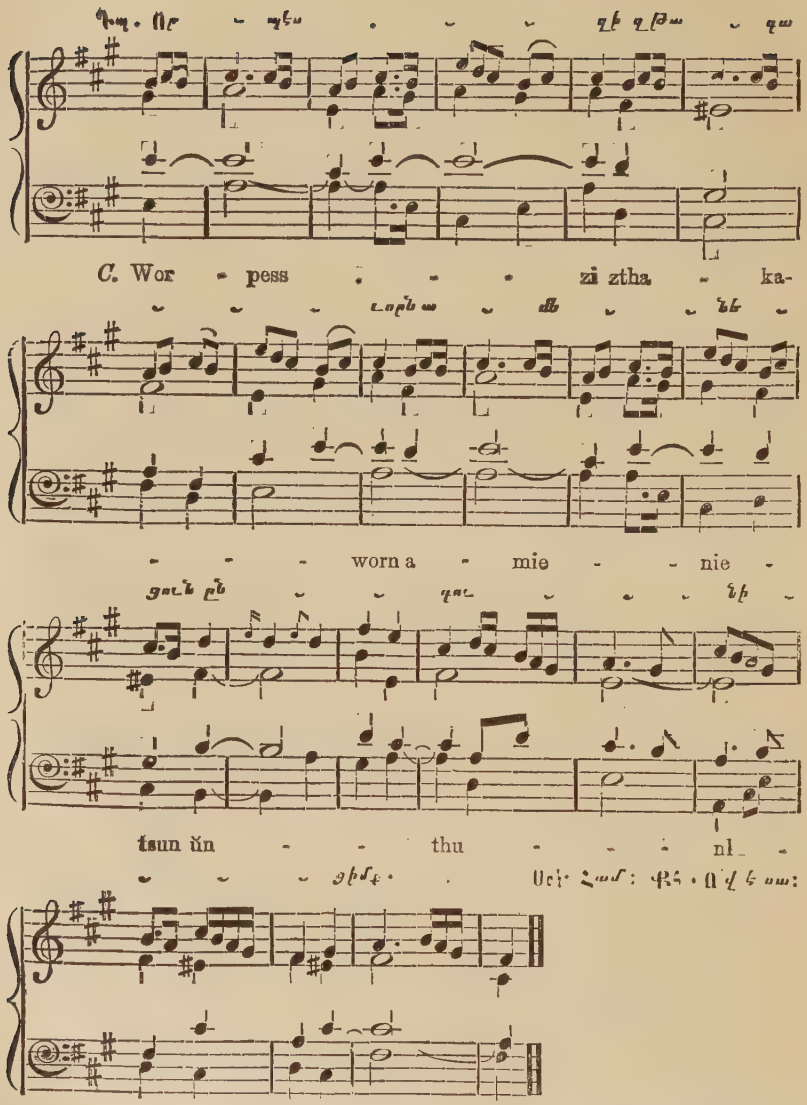
C. Wor - pess - - - zi ztha - ka-
- - - worn a - mie - - - nie -
tsun ŭn - - - thu - - - nl -
- - - tsimk. . . Deacon & Cel. as before.

Choristers. And the hierarchy of angels present in procession
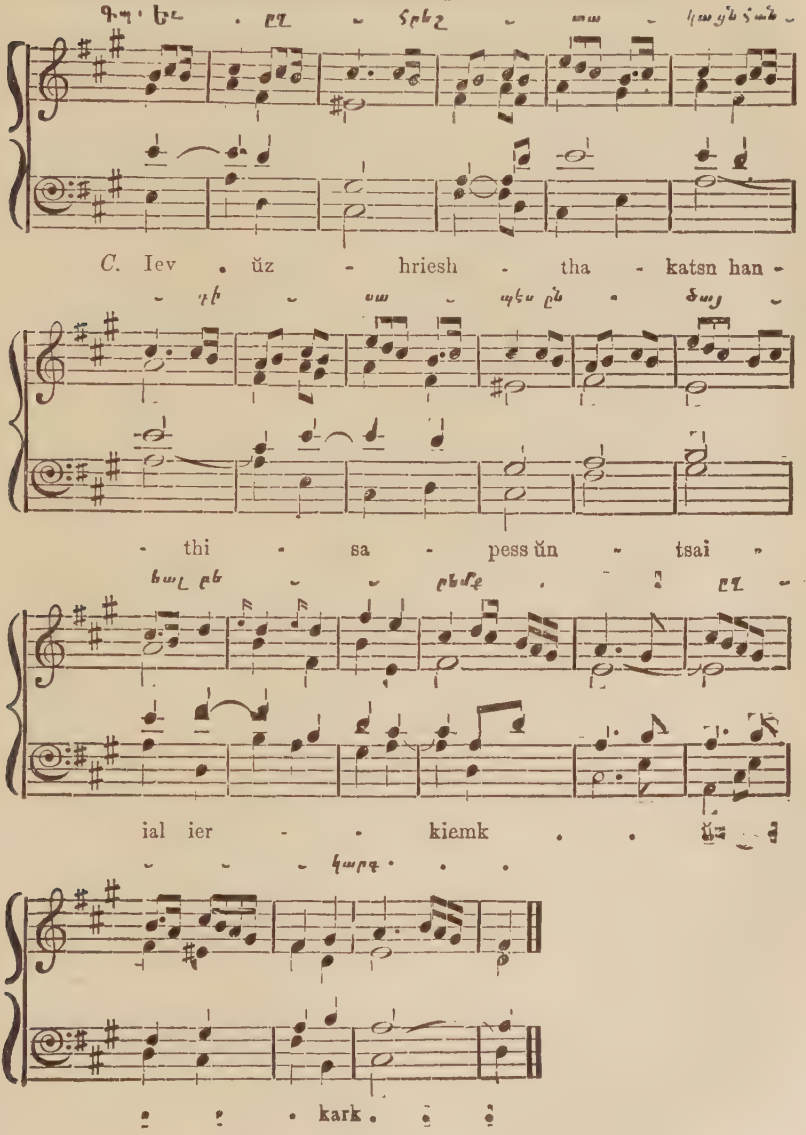
Սրկ. Ինքն է թագաւոր. Քհ. Օրհնեալ եկեալ անուամբ Տեառն

Deacon. He Himself is the King of glory. *Cel.* Blessed is He that cometh in the Name of the LORD.

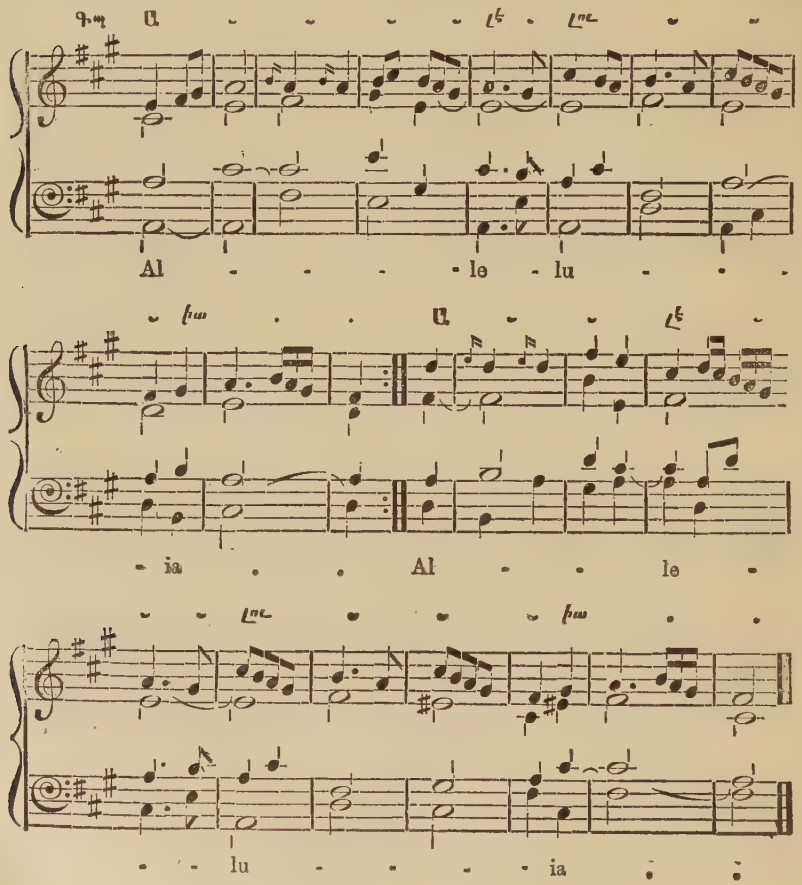

ԵՒ ՋՈՍՈՑԴ

Իսկ ի հանդիսից ասացեալ , սմանէ զնի Ոչխան և իջանէին ասէն զայս ։

IEV ZUSTUIK.

On Feast-days some say this after "As meet and right."

Acolytes. And we render to Thee, CHRIST, thanks for the true salvation, ever and everywhere, through which the powers praise Thy miraculous resurrection. The Seraphim tremble, and the Cherubim shudder. And the princes of celestial principalities, in circling rhythmic motion harmonious' sing aloud.
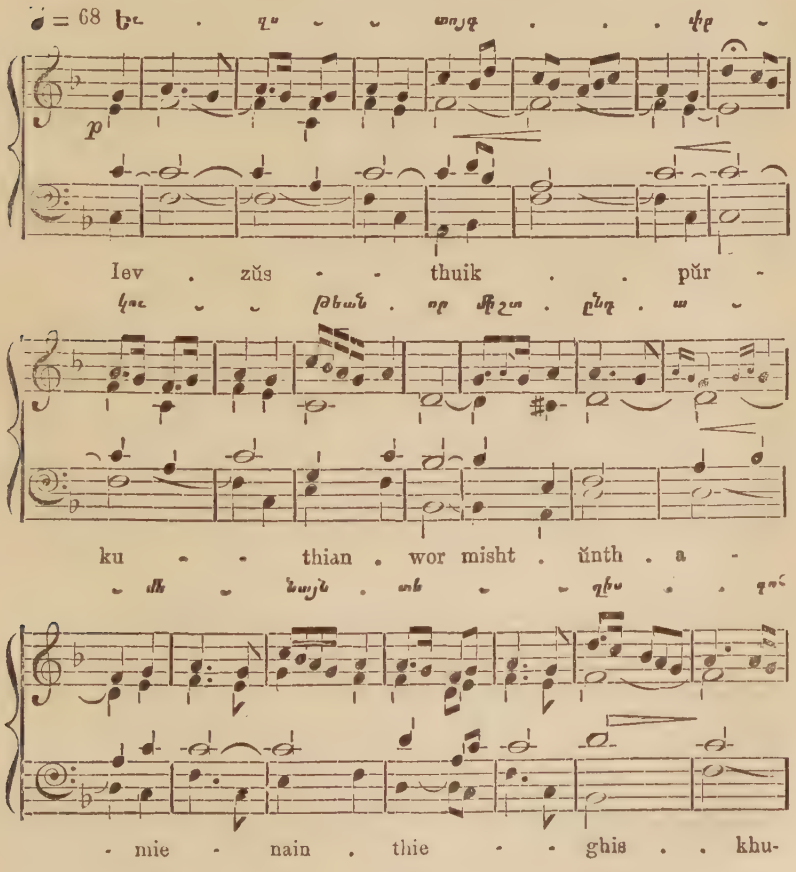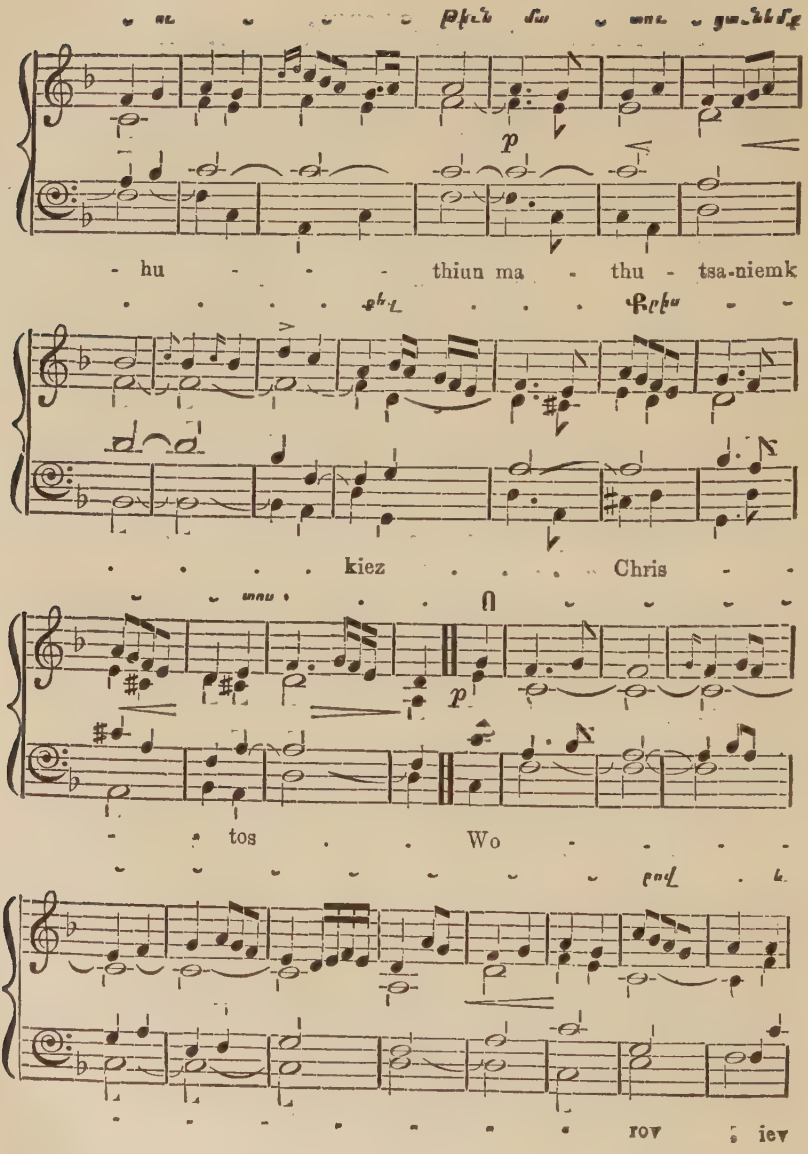
- hu - - - thiun ma - thu - tsa-niemk
kiez Chris -
- tos Wo
rov iev

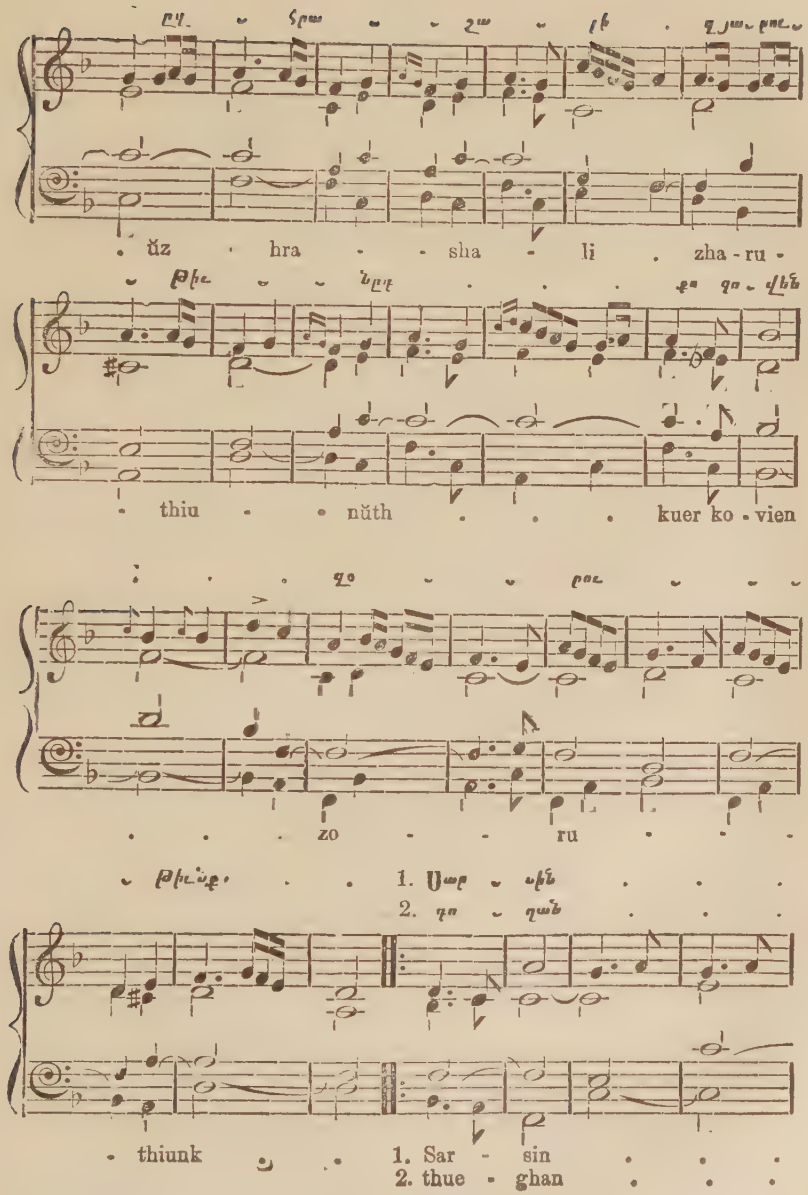
ŭz hra sha li zha-ru-
thiu nŭth kuer ko-vien
zo ru
thiunk
1. Sar - sin
2. thue - ghan
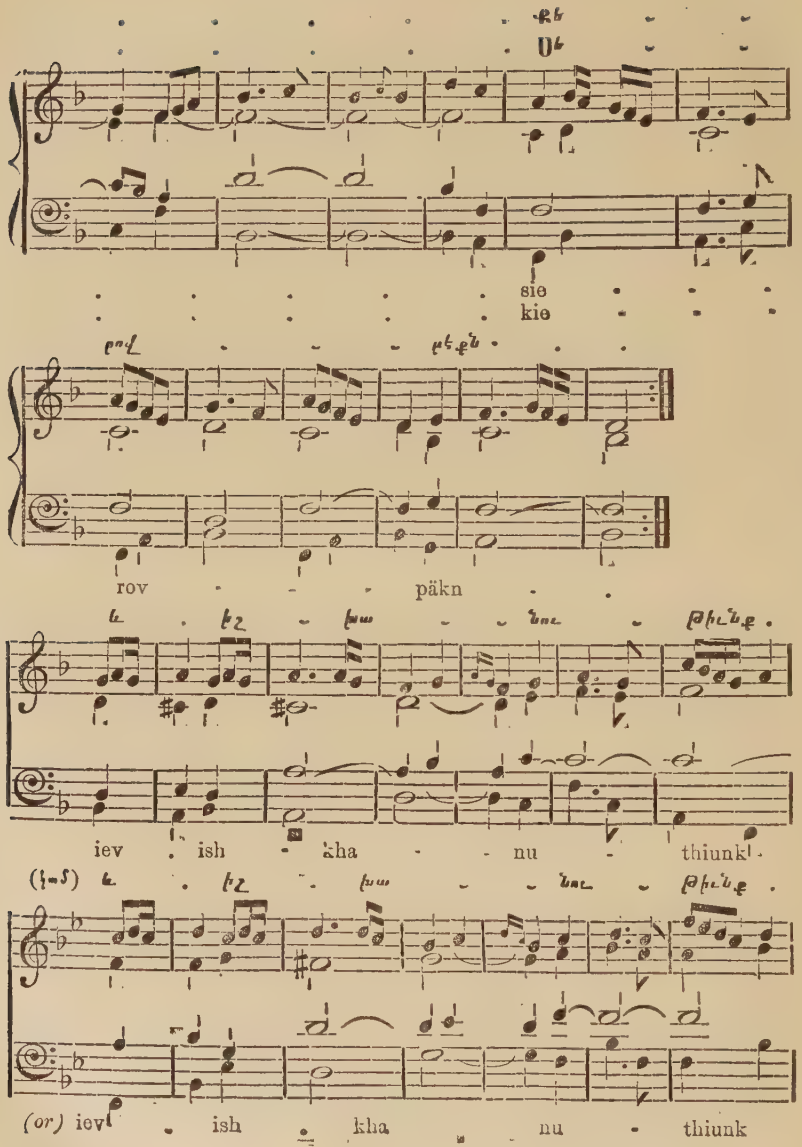
sie
kie
rov päkn
iev ish kha nu thiunk
(or) iev ish kha nu thiunk
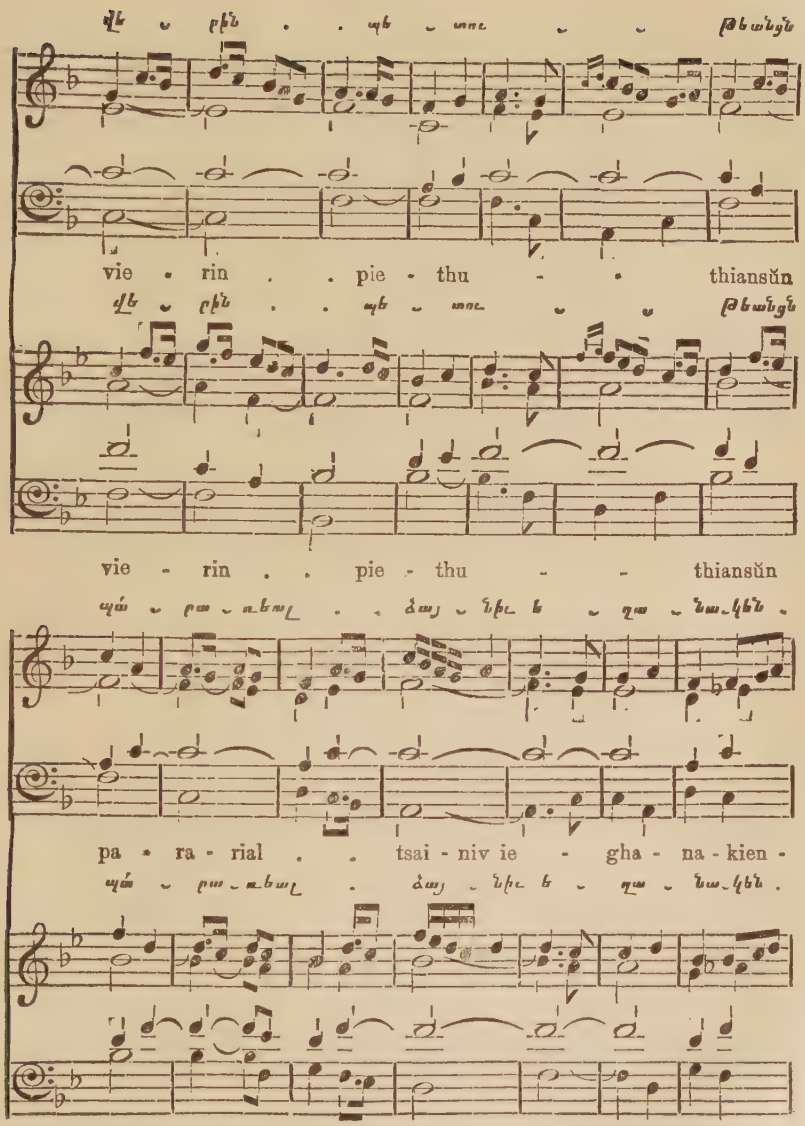
վի ն բին . . պե ն տու ն ն թեանցն
vie - rin . . pie - thu - - thiansŭn
վի ն բին . . պե ն տու ն ն թեանցն
vie - rin . . pie - thu - - thiansŭn
պա ն րա ն ռեալ . . ձայ ն նիւ ե ն ղա ն նա՛կեն .
pa - ra - rial . . tsai - niv ie - gha - na - kien -
պա ն րա ն ռեալ . . ձայ ն նիւ ե ն ղա ն նա՛կեն .
pa - ra - rial . . tsai - niv ie - gha - na-kien -

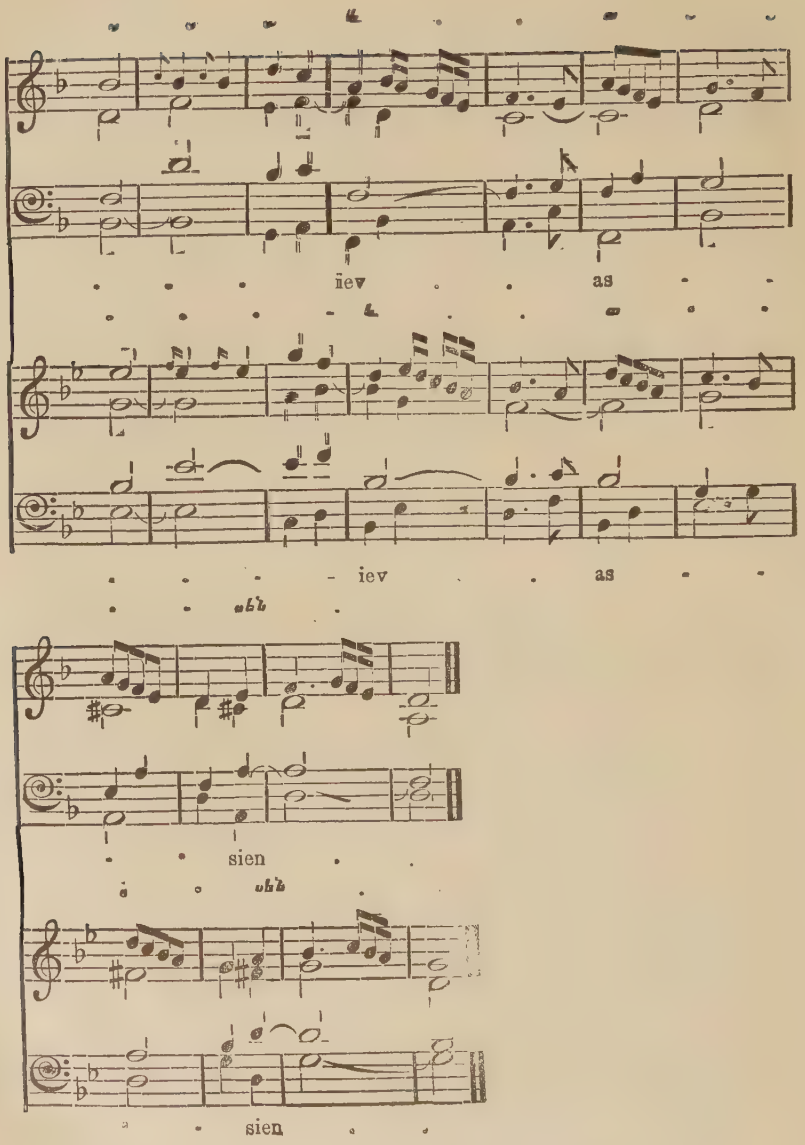
iev as
iev as
sien
sien
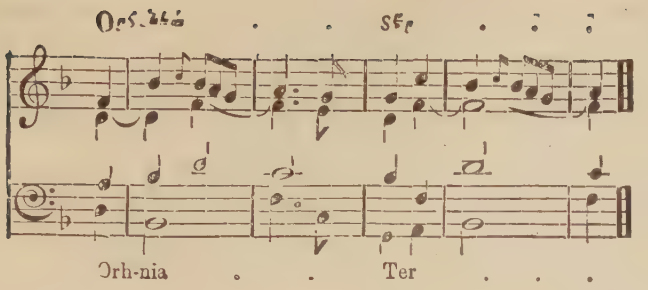
ՀՈԳԻՈՑ ԳԱԼՍՏԵԱՆ

Ի-ոկ պատարագիչն յորժամ հասանէ յայն տեղին յորում ասէ. "Առէք կերէք" ց-գ. Եպիսկոպն շաբական. Սարսափելի հաղորդման. Ընդօթք հանդերձ ծունրդիրս ե լով զՏէր աղաչեսցուք (երե. ան-ջոյ) եւ ապա ընթերցչին զիրիս ասօթս Սրբոյն Ցովհաննու Ոսկեբերանին. զոր առաջեալ է ի դեմս Սրբոյ Երրորդութեան. Ընդունա կալ անարատ Աստուած. եւ ի վճարիլն՝ Հայր երկնաւոր. շարական. Ընդ յոյր երկնայինքն. Ընդօթք հանդերձ: Ապա ասղօթք Տէր Ձիսուս Քրիստոս ի վճարիլն՝ Որդի Աստուծոյ. Ըպա շարական. Ո՞վ վերայ բղխեաք. Ընդօթք հան. Ապա ասղօթք. Որ հոգւդ Տէր. եւ վճարիլն Հոգի Աստուծոյ.

Whitsunday.

Hymns to the Holy Spirit sung at the Consecration.

No. 1. Sarsapieli. Preceding Amen. Hair Iergnawor.

With a mighty rushing sound like a terrific wind didst Thou appear in the upper chamber, O Spirit, to the chosen twelve, who being baptised of Thee were purified like gold. Dispel from amongst us the mist of sin, and invest us with the light of Thy glory.

Thou didst come into the world with Thy divine power, to reprove it, with authority, of sin, of righteousness, and of judgment. Thou didst open Thy spiritual treasure, and gave it as a free gift to the sons of men. Dispel from.

Love from Love, sent Thee Who art Love, and through Thee united His members to Himself. He established His church and strengthened her with Thy seven pillars [of grace]. He appointed within her the order of the apostles to work as His stewards, Whom He also adorned with His sevenfold grace Dispel from.

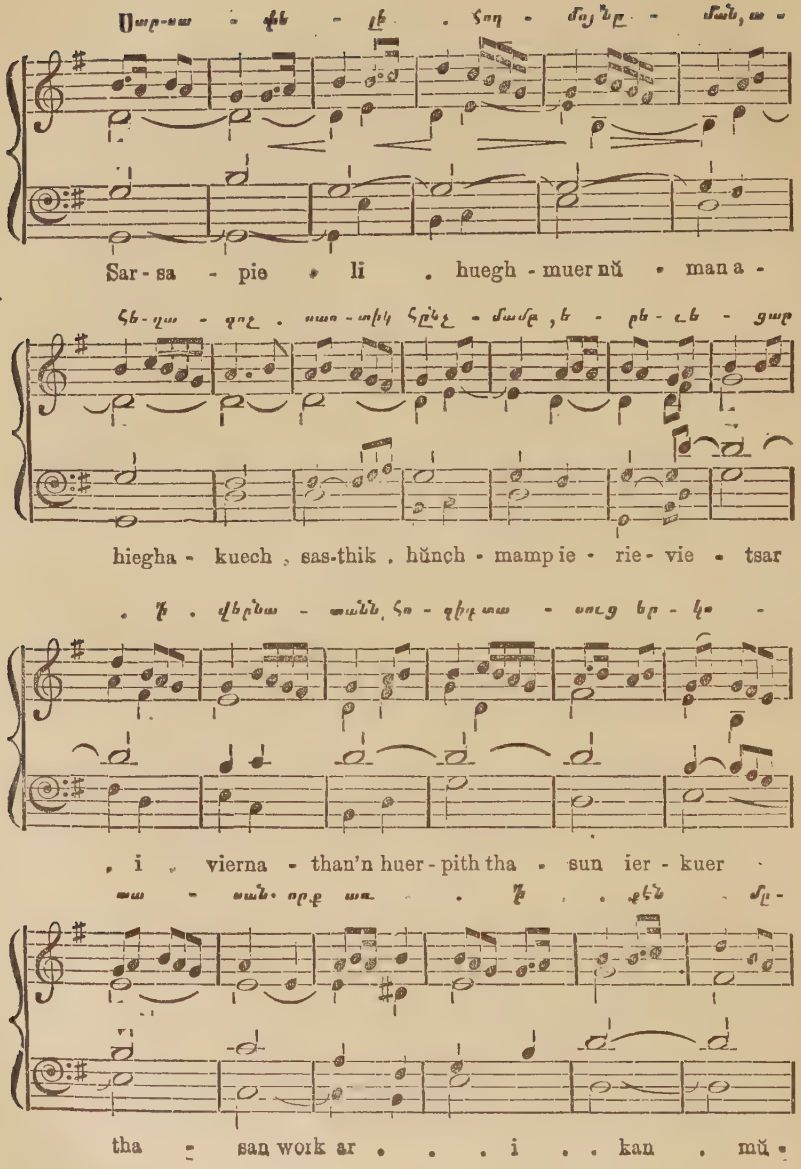
Sar - sa - pie . li . huegh - muer nŭ . man a -
hiegha - kuech , sas-thik . hŭnch - mamp ie - rie - vie - tsar
, i . vierna - than'n huer - pith tha - sun ier - kuer
tha - san work ar . . . i . . kan . mŭ .

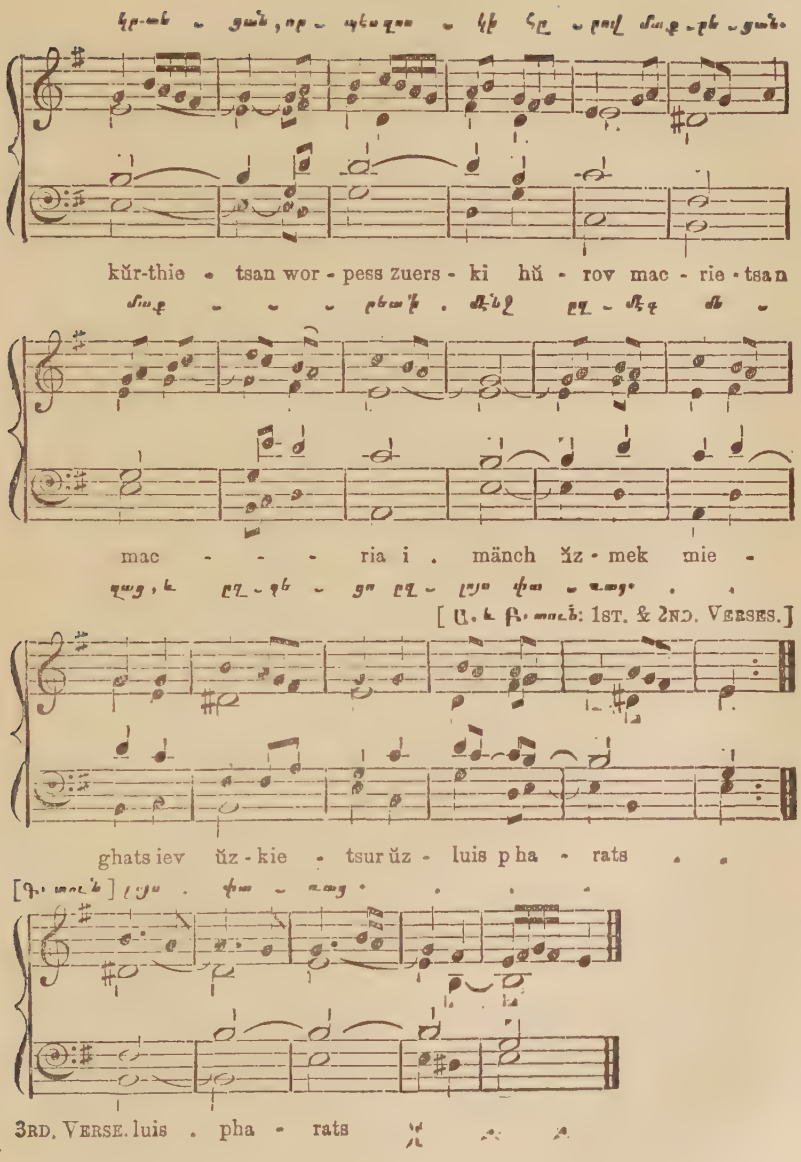
kŭr-thie - tsan wor - pess zuers - ki hŭ - rov mac - rie - tsan
mac - - - ria i . mänch ăz - mek mie -
[1ST. & 2ND. VERSES.]
ghats iev ŭz - kie - tsur ŭz - luis pha - rats
3RD. VERSE. luis . pha - rats

Եկեր յերկիր Աստուածաբար դառնալ զաշխարս իշխանաբար ընդ աբտարուա թեան և ընդ մեղաց և ընդ չարին դատաստանաց · բայեր ըզդանձդ անհել թական, պարգեւս եռուր որշուց մարդկան · մաք · Սէրն ի ներոյ զսերդ առաքեաց , յինքն զանդամս իւր ձեռ յոդեաց · զհակեղեցի իւր զոր շինեաց եօթն սեամբ քո հաս տատեաց · ալընտես ի նմա եդ զառաքեալսն ; եօթնեակ շնորհօք քո զարդաբեաց · մաքրեա ի մէնջ ըզմեզ մեղաց , և ըզկեցո ըզ :

ՈՑՍՕՐ ԵՐԿՆԱՅԻՆՔՆ

No. 2. Aisor Ierknainkn. Preceding Arachi Kuer Ter. Mode 4.

This day the celestials were gladdened at the regeneration of us terrestrials, for the Spirit, the Renewer of creatures, descended on the holy upper chamber, and regenerated the community of the apostles.

This day our earthborn nature delights in the reconciliation of the Father, for He who withdrew His Spirit from man, of whom it is said, he also is flesh, is again and again bestowing the same on us.

This day the children joyfully celebrate the coming of the Holy Ghost, Who adorned them with shining garments of light, and sing with the seraphim the Trisagion.

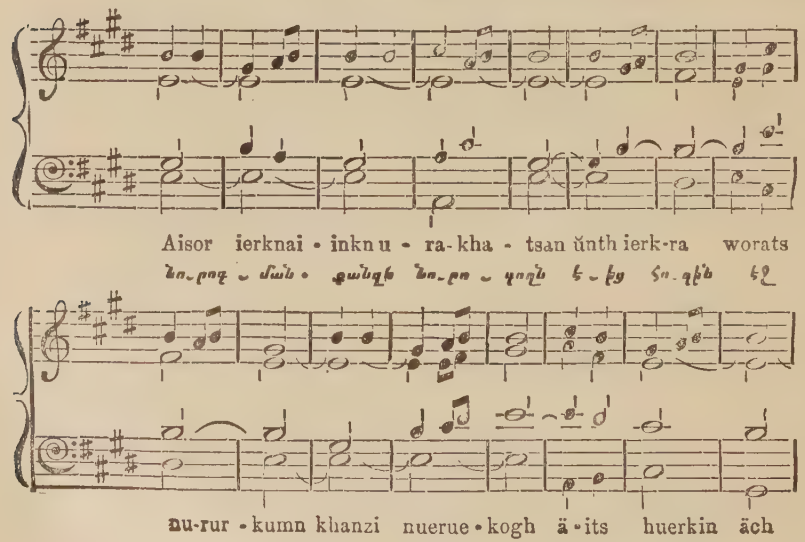
Ա յսօր յերկնայ ընչն ու բա խա յան ընդ երկ րա ւորա յս
Aisor ierknai • inknu • ra-kha • tsan ŭnth ierk-ra worats
նո րոգ ման • զանգե նո րո գոյն հ ւ ից հո գե ին կ
nu-rur • kumn khanzi nuerue • kogh ä • its huerkin äch
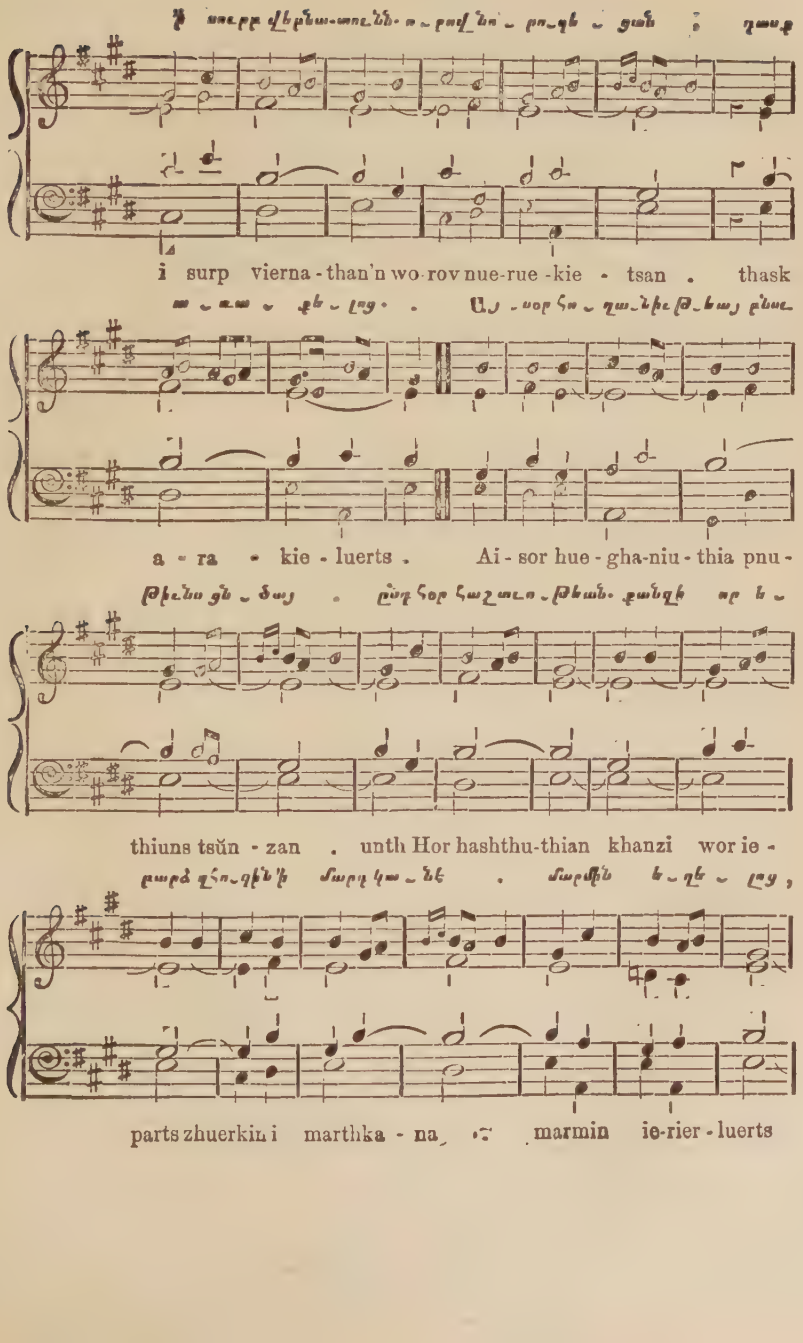
i surp vierna - than'n wo - rov nue - rue - kie - tsan . thask
a - ra - kie - luerts . Ai - sor hue - gha - niu - thia pnu -
thiuns tsŭn - zan . unth Hor hashthu - thian khanzi wor ie -
parts zhuerkin i marthka - na marmin ie - rier - luerts

դարձեալ վիւրս ~ տին . ըզ~նոյն պար~դե ~ լէ . .

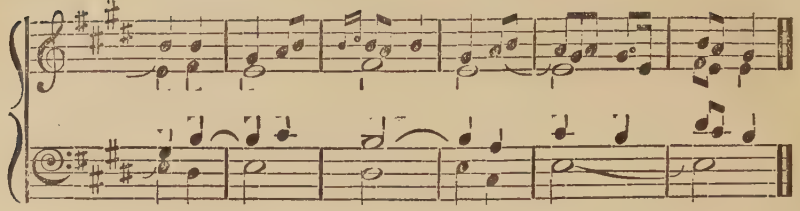

thartsial vie-rŭs - thin . ŭz-nuin par - kie . via .

Այ ~ սօր մանկունկ ~ կիւ ~ ղիծ ~ ուոյ տօ ~ նէն ցն ~ ծու ~ թեամբ
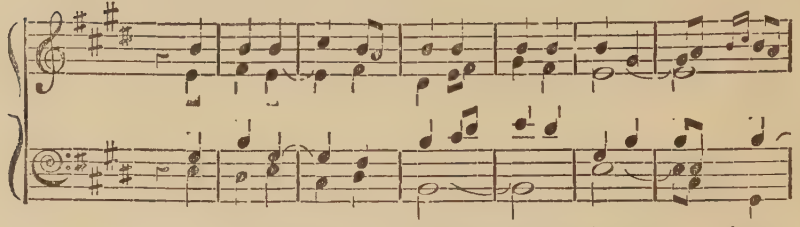
Ai - sor mankunkn ie - kie-ghietsworthonientsŭnzu - thiamp

. զգալուսա սուրբ հո ~ գւոյն . ո ~ րով զարդա ~ րե ~ցան ի զգես

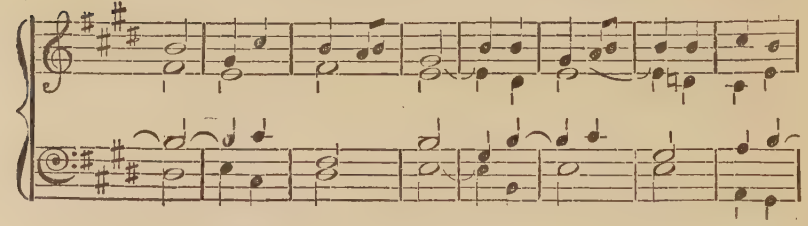

zkalusth surp huer - kuin worov zar tha - rie-tsan i zkiez

տըս լու ~ սա ~ փայլ . և գե ~ րապայ ~ ծառս. եր ~ գեն ընդ

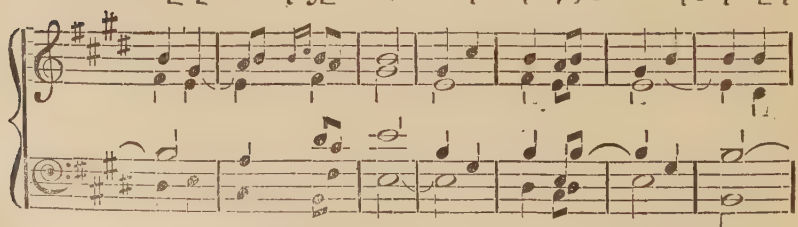

thŭs lu - a - phails . iev kie- ra-pai - tsars ier - kier ŭnth
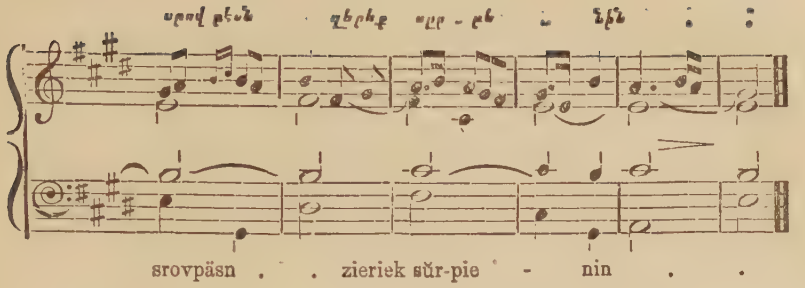
ՈՐ Ի ՎԵՐՈՑ

No. 3. Wor i Viera. Preceding Huerki Asthutsur. Mode 7.

Thou Who didst rest with Thy seven rayed grace upon the rod that came forth from the stem of Jesse, Spirit of God and counsel, Spirit of weakness and might, Spirit of wisdom and knowledge, Spirit of the fear and of worship of God, do Thou we pray Thee, even upon us bestow Thy gifts.

What Thou, by the mouth of Isaiah hadst foretold, the Anointed of Thee fulfilled it in flesh, saying, The Spirit of the Lord is upon me. Himself humbly reading during His saving dispensation the words of the prophet that were written for [*concerning*] *Him. Do Thou.*

Thou didst reveal the coming of the Word unto the world from the Father, and from Thee through the prophet, who spoke to mankind as from Him Who was made man, saying, the Lord God and His Spirit hath sent me. Do Thou.

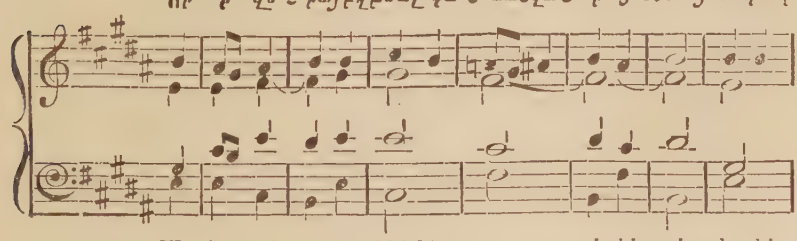

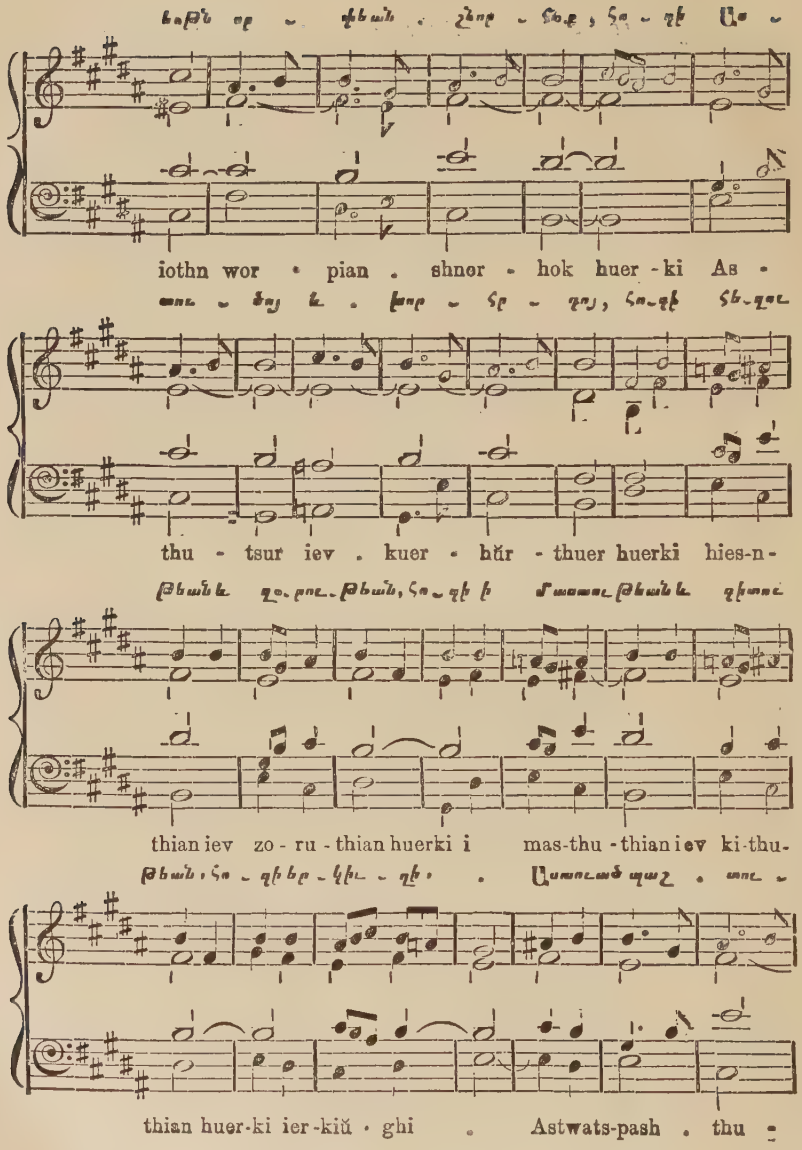
iothn wor • pian . shnor - hok huer - ki As •
thu - tsur iev . kuer • hŭr - thuer huerki hies-n-
thian iev zo - ru - thian huerki i mas-thu - thian iev ki-thu-
thian huer-ki ier-kiŭ • ghi . Astwats-pash . thu :

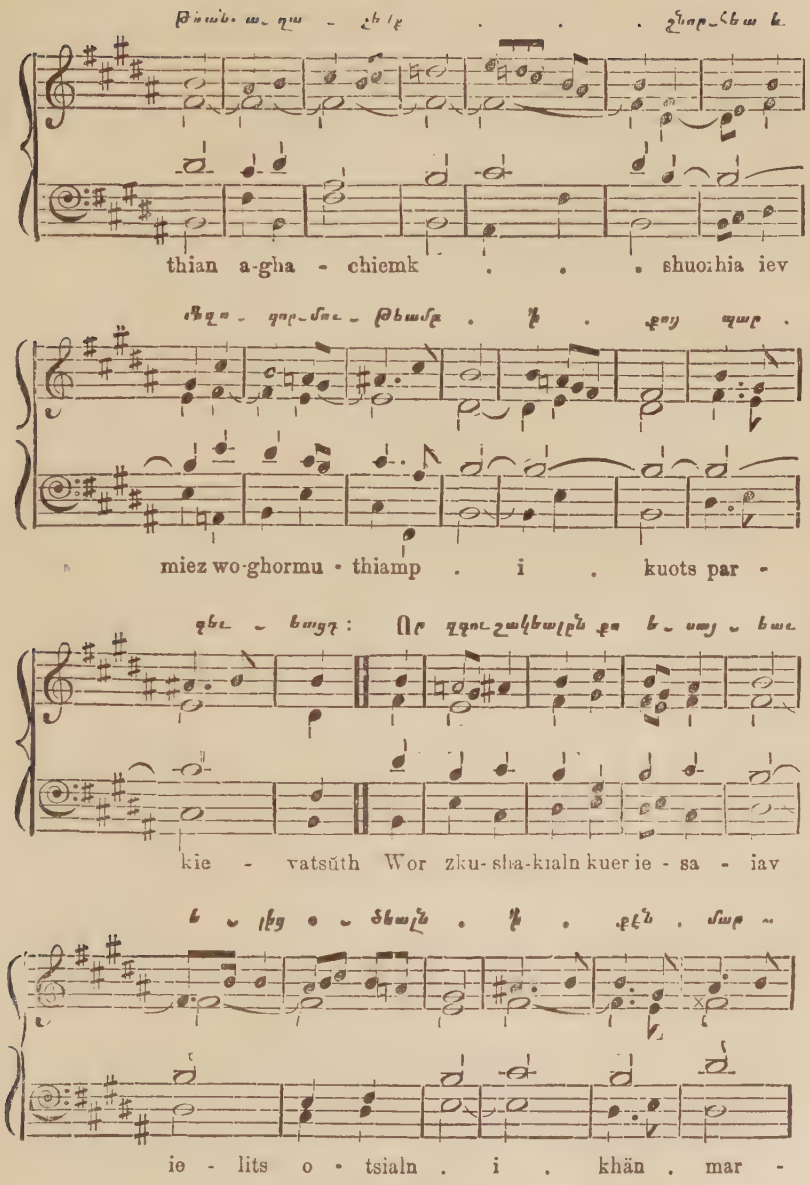
thian a-gha - chiemk . . . shuoıhia iev
miez wo-ghormu - thiamp . i . kuots par -
kie - vatsŭth Wor zku-sha-kıaln kuer ie - sa - iav
ie - lits o - tsialn . i . khän . mar -

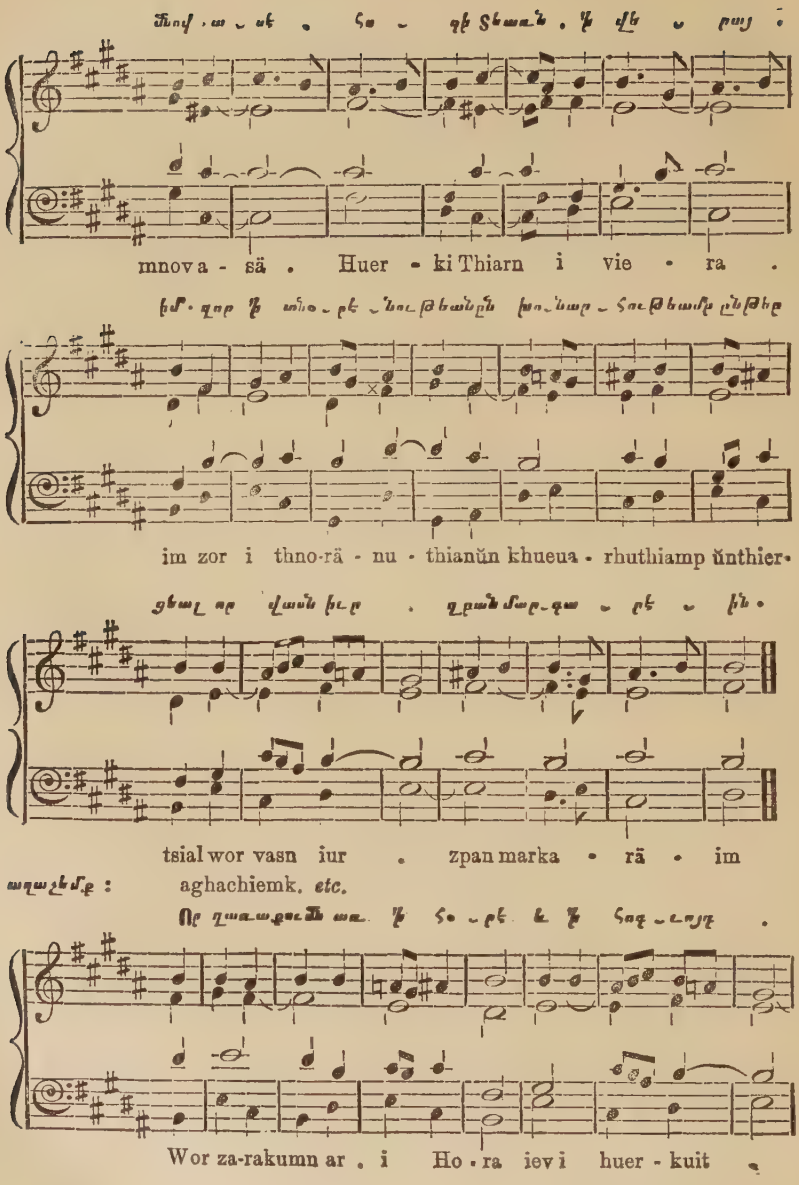
mnova - sä . Huer - ki Thiarn i vie - ra .
im zor i thno-rä - nu - thianŭn khueua - rhuthiamp ŭnthier-
tsial wor vasn iur . zpan marka - rä - im
aghachiemk, etc.
Wor za-rakumn ar . i Ho - ra iev i huer - kuit .
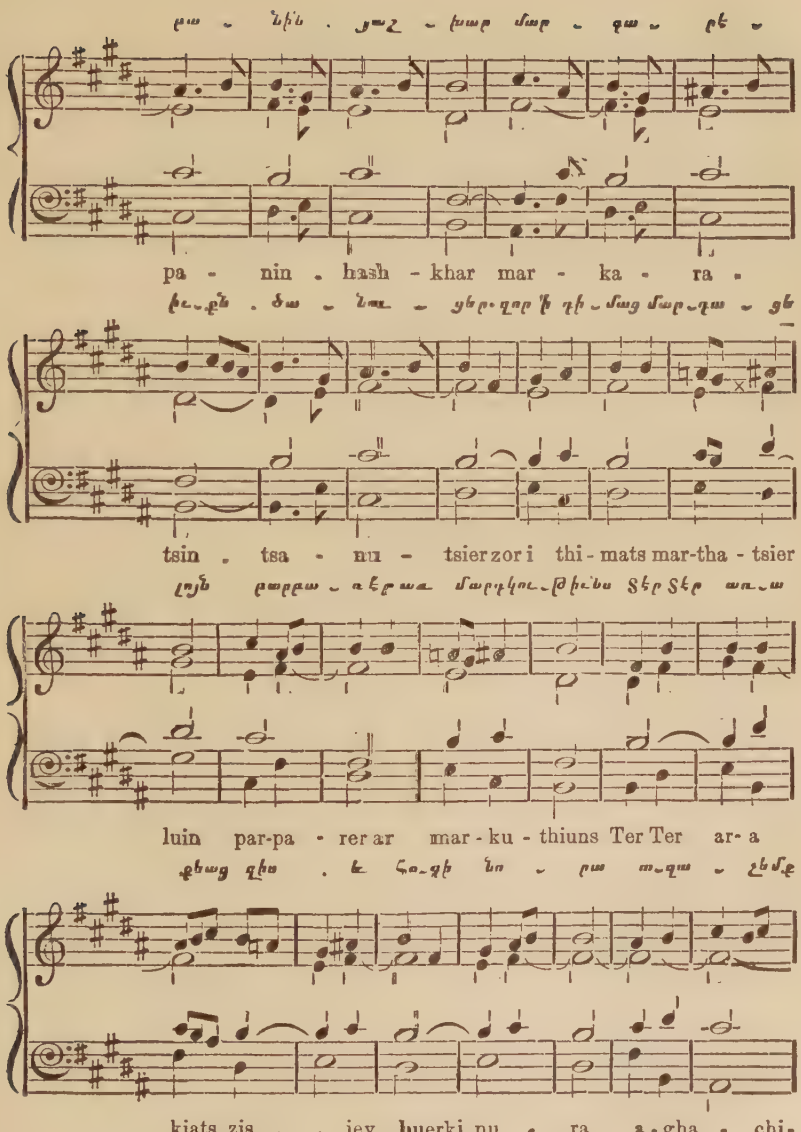
pa - nin . hash - khar mar - ka - ra .
tsin . tsa - nu - tsier zor i thi - mats mar-tha - tsier
luin par-pa - rer ar mar - ku - thiuns Ter Ter ar- a
kiats zis . . iev huerki nu - ra a - gha - chi-

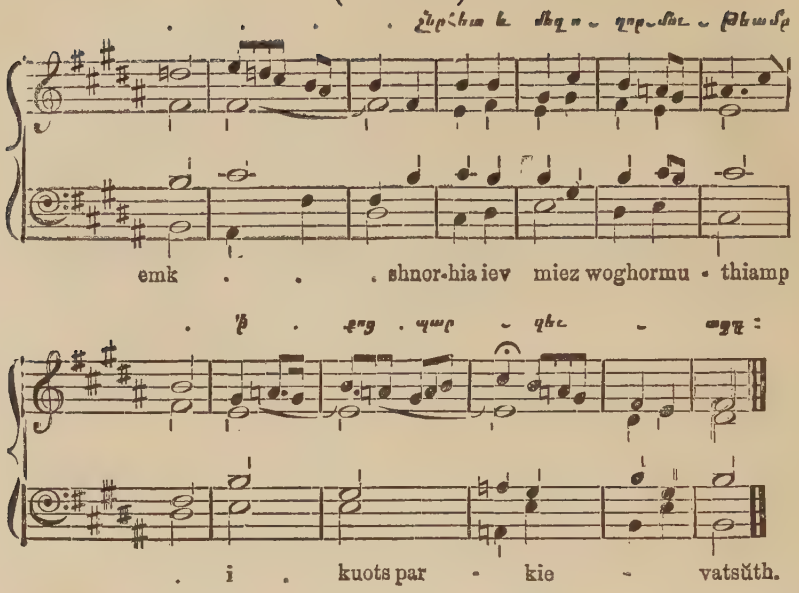

ԳՈՀԱՆԱՄՔ

No. 2. Kuehanamk.† Mode 8.
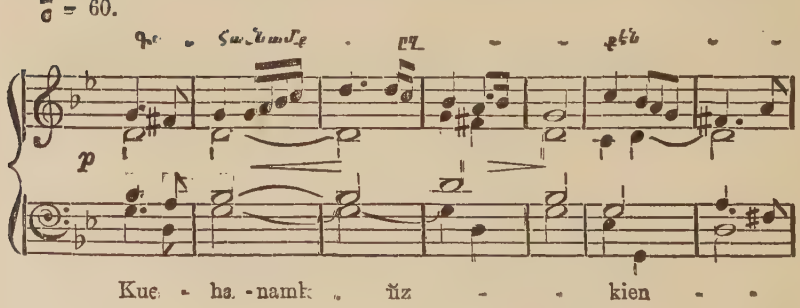
† *This melody may be used when the Kans hymns are not sung.*
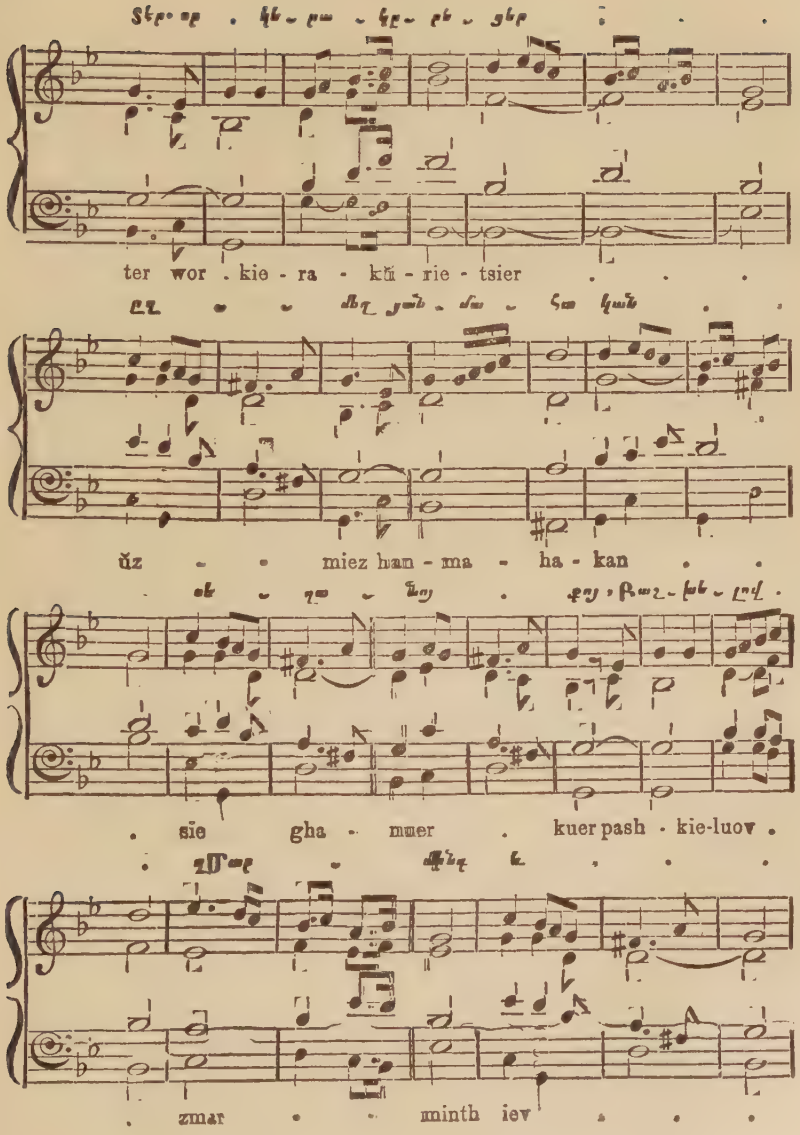
ter wor . kie - ra - kŭ - rie - tsier . . .
ŭz . . miez han - ma - ha - kan . .
. sĭe gha - muer . kuer pash · kie-luov .
. zmar . . minth iev . . .
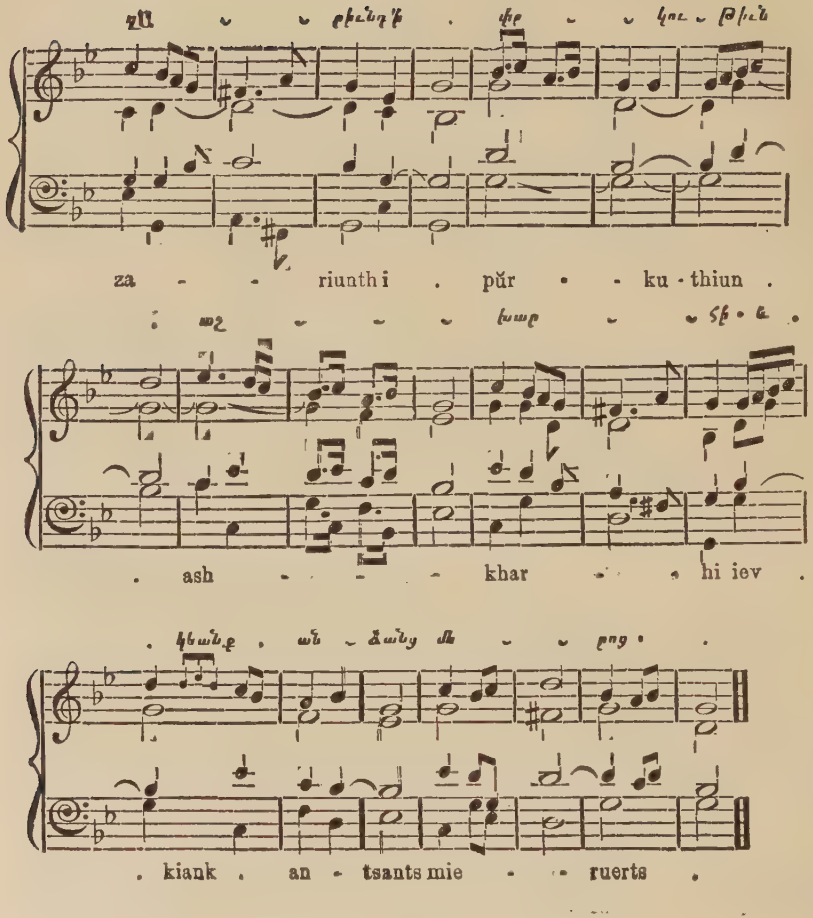
za - - riunthi . pŭr - ku - thiun .
. ash - - - khar - hi iev .
. kiank . an - tsants mie - - ruerts .

ԳՈՀԱՆԱՄՍ Հանդիսաւոր ձայն

No. 3. KUEHANAMK.

MODE 6. FOR FEAST-DAYS.
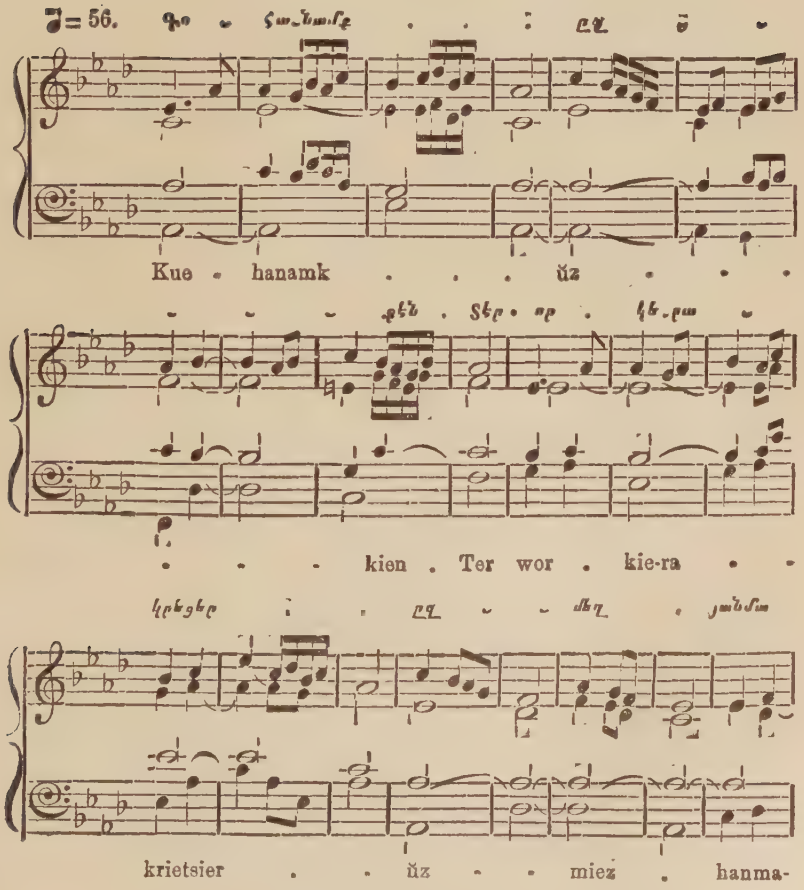
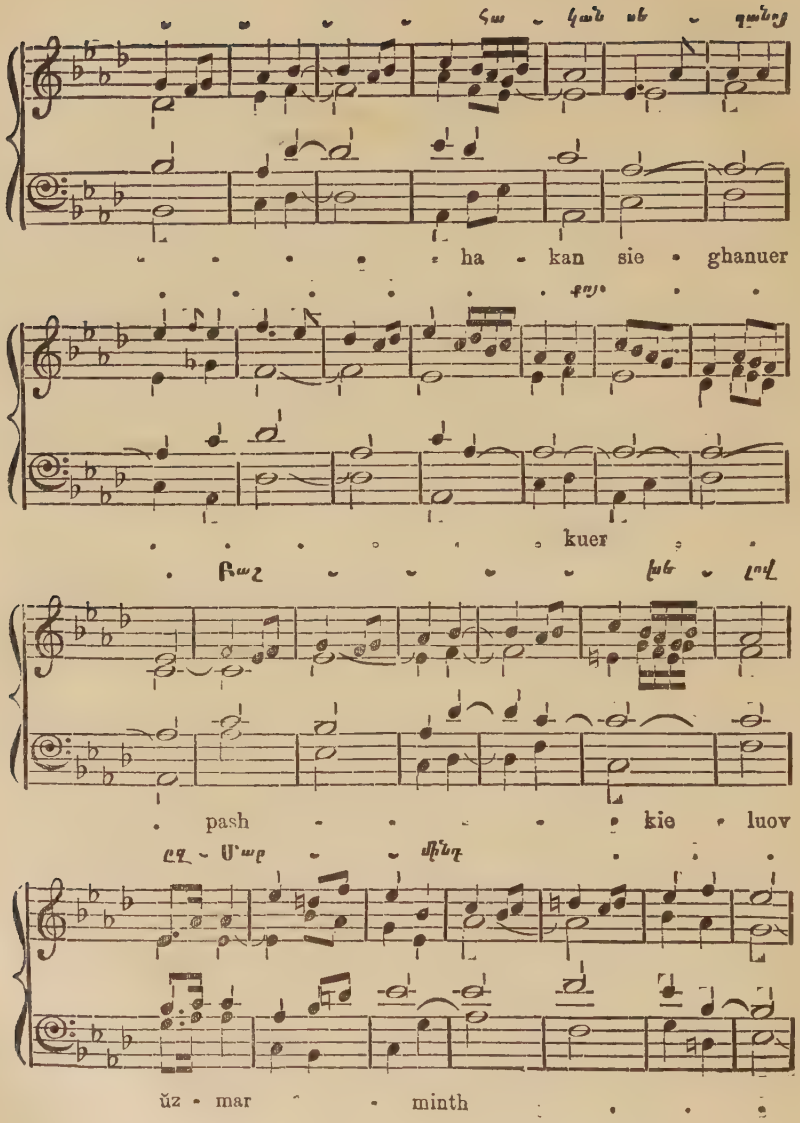
հա - կան սե - ղանոյ
ha - kan sie - ghanuer
քոյ
kuer
Բաշ - - - - խե - լով
pash - - - - kie - luov
ըզ - Մ՝ար - մինդ
ŭz - mar - minth

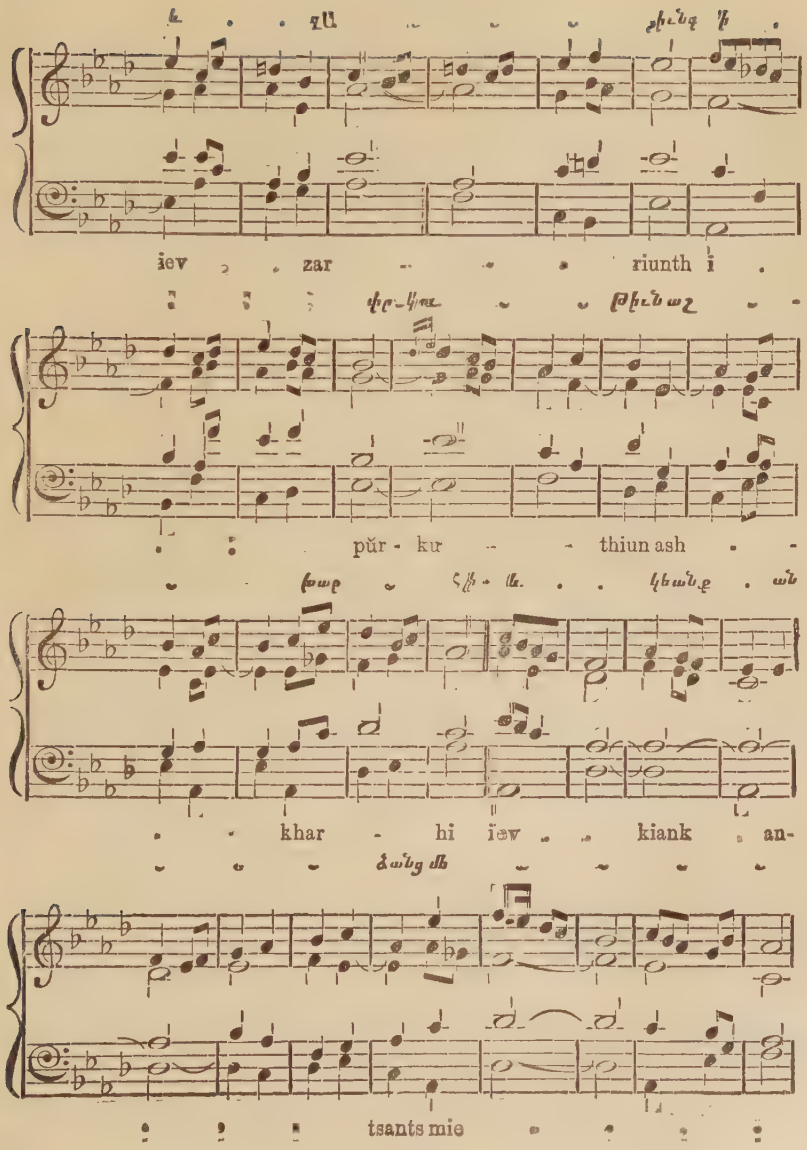
iev zar riunth i
pŭr - ku thiun ash
khar - hi iev kiank an-
tsants mie
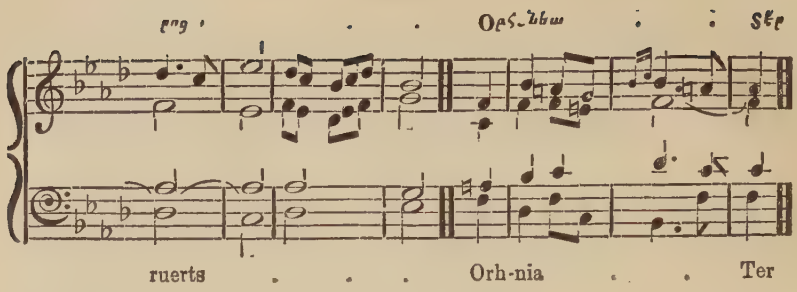
ՔՐԻՍՏՈՍ ՊԱՏԱՐԱԳԵԱԼ Ձայնիւ 3ր

CHRISTOS PATHARAKIAL MODE 3. FOR FESTIVALS.
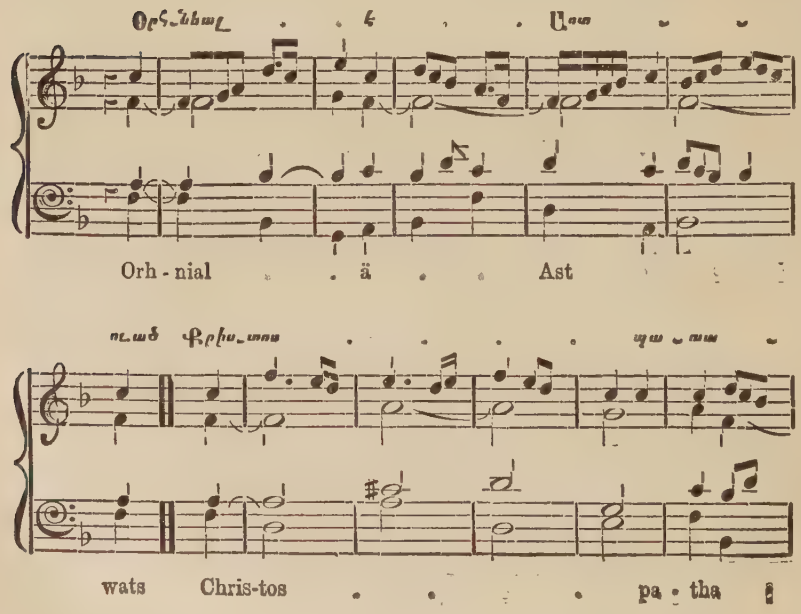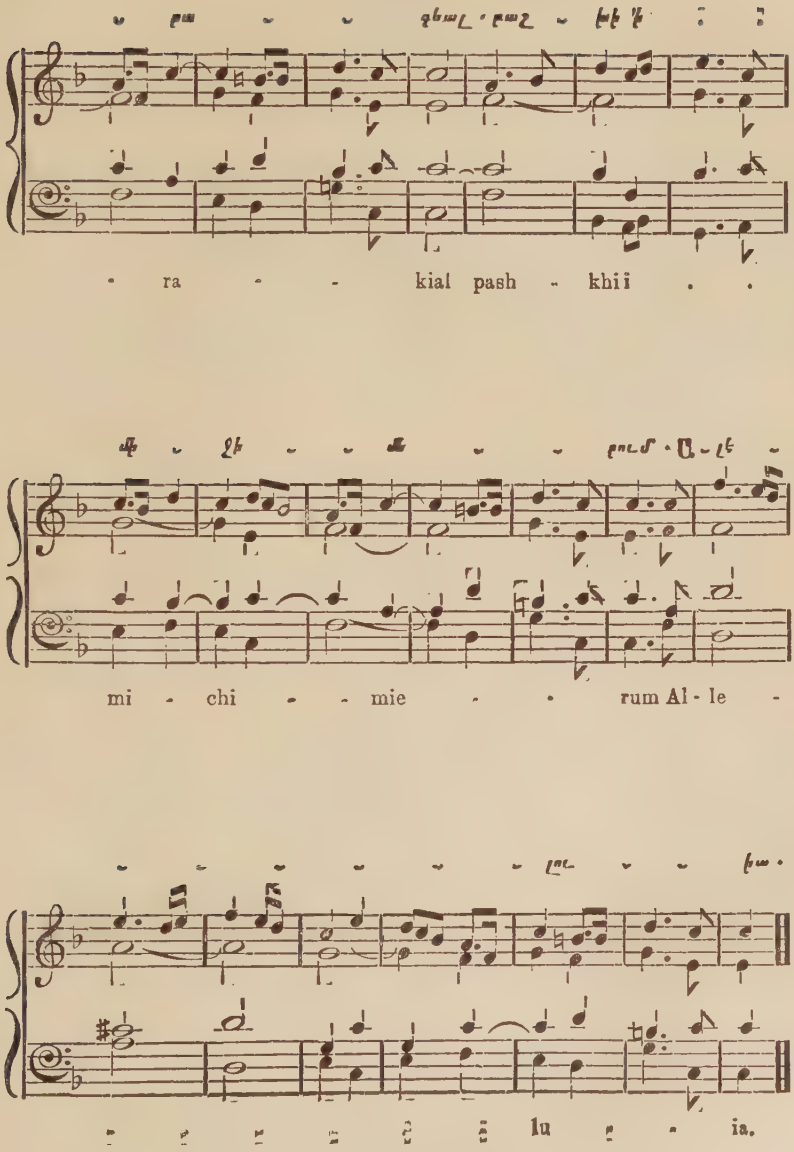
ra kial pash khii
mi chi mie rum Al le
lu ia.

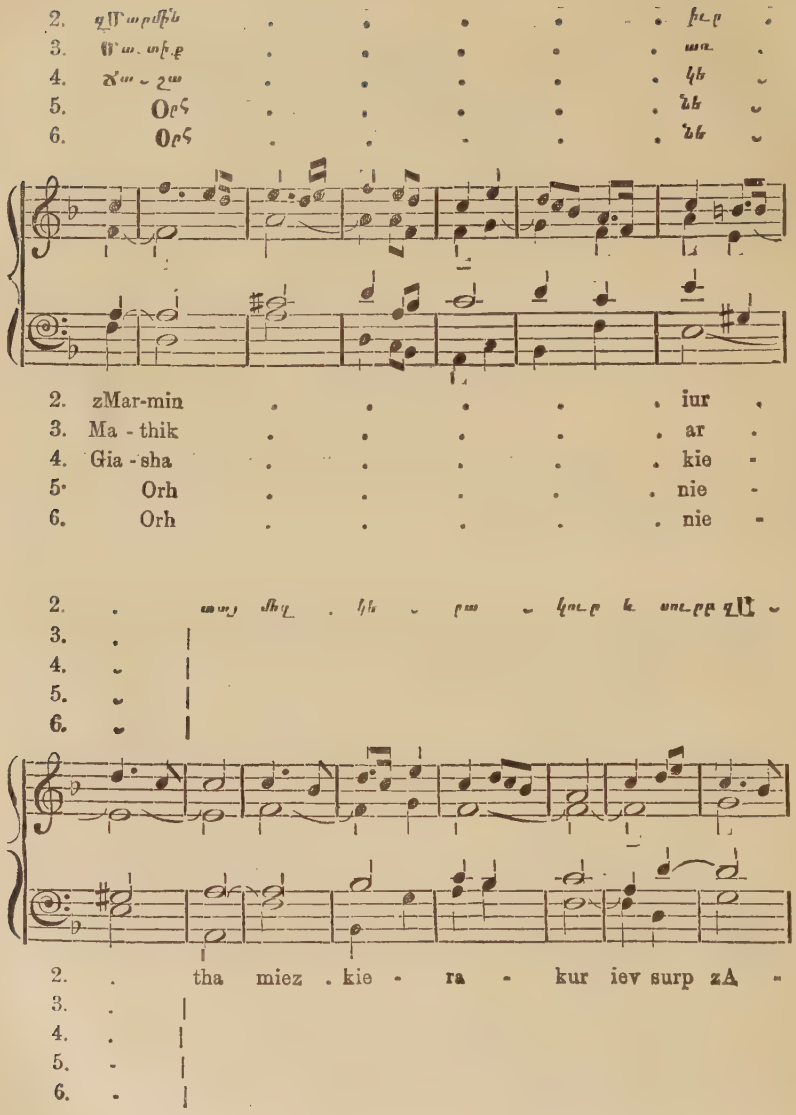
2. zMar-min . . . . . iur .
3. Ma - thik . . . . . ar .
4. Gia - sha . . . . . kie -
5. Orh . . . . . nie -
6. Orh . . . . . nie -
2. . tha miez . kie - ra - kur iev surp zA -
3. .
4. .
5. .
6. .

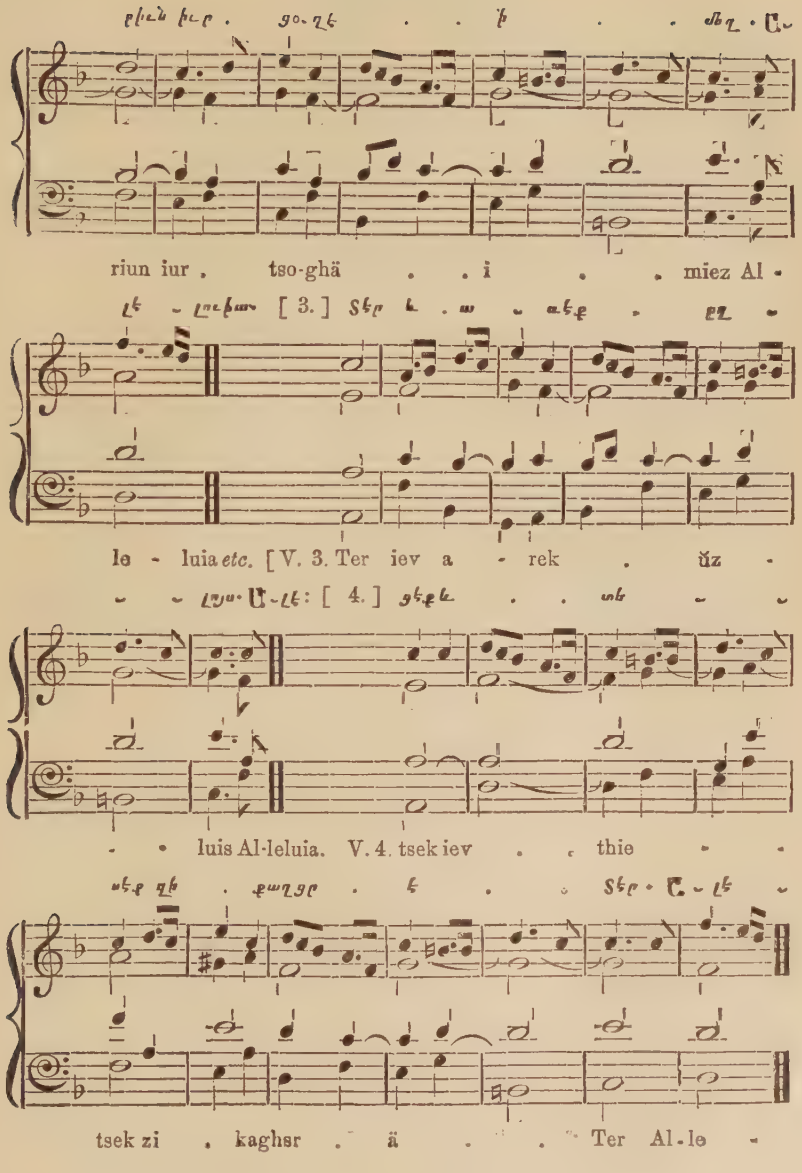
riun iur , tso-ghä . . i . . miez Al -
[3.]
le - luia etc. [V. 3. Ter iev a - rek . ŭz -
[4.]
- - luis Al-leluia. V. 4. tsek iev . . thie - -
tsek zi . kaghsr . ä . . Ter Al-le -

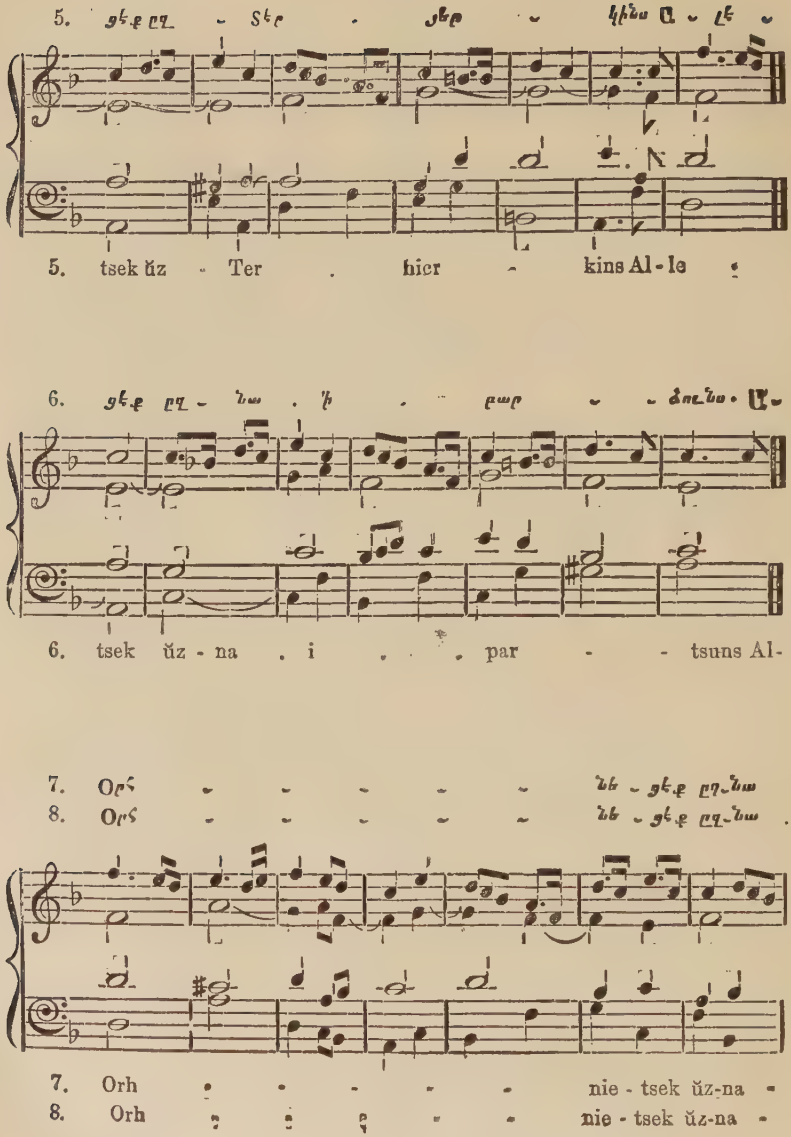
5. ցեղք ըզ - Տէր . ցեր - կինս Ա - լե ։
5. tsek ŭz - Ter . hier - kins Al - le ։
6. ցեղք ըզ - նա . ի . - բար - ձուն - Ա -
6. tsek ŭz - na . i . . par - - tsuns Al -
7. Օրհ - - - - - նե - ցեղք ըզ - նա
8. Օրհ - - - - - նե - ցեղք ըզ - նա .
7. Orh . . . . . nie - tsek ŭz-na -
8. Orh . . . . . nie - tsek ŭz-na -
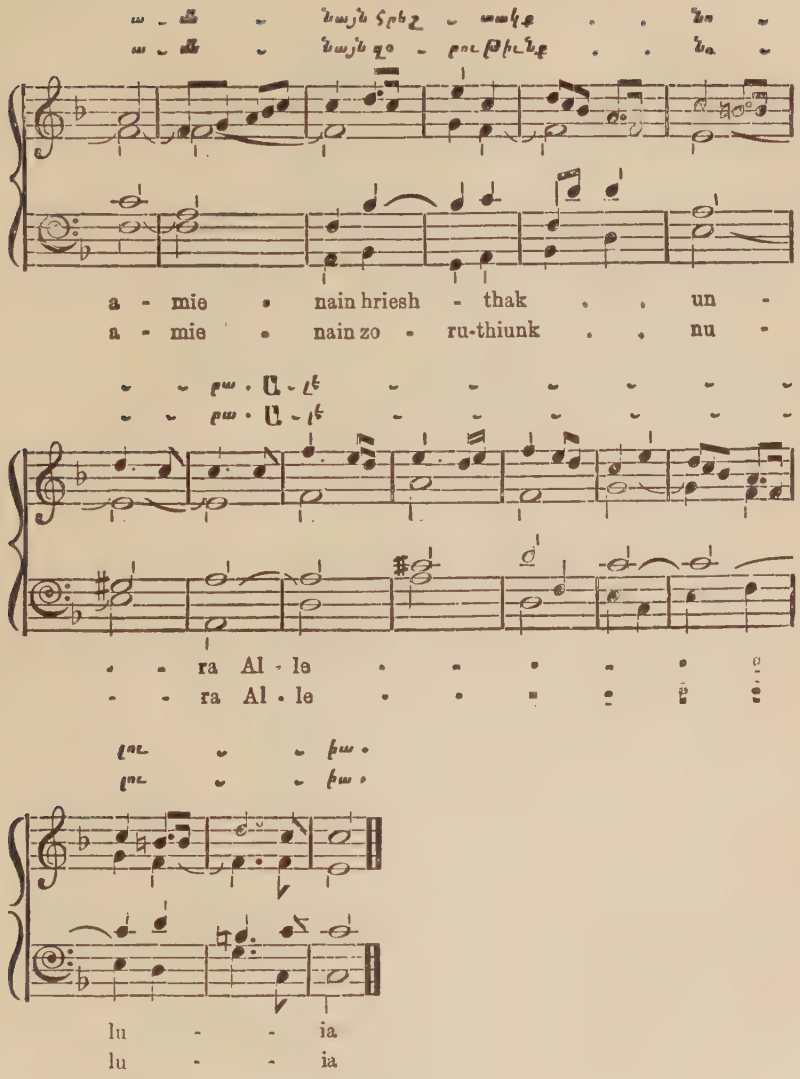
a - mie • nain hriesh - thak . . un -
a - mie • nain zo - ru-thiunk . . nu -
- - ra Al - le
- - ra Al - le
lu - - ia
lu - - ia

ԳԱՆՁՔ ԸՍՏ ՊԱՏՇԱՃԻ ՇԻՈՒՐ

KANS HYMNS FOR FEAST-DAYS

ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ ՋՕՐՔՆ ԵՐԿՆԱՑԻՆ

EASTER SUNDAY. ZORKN IERKNAIN.

The heavenly hosts descending from on high,
Glad tidings give to the world this day.
This day hath risen God, the life of all,
The hope of resurrection to mankind.
Jesus the Anointed Christ Himself
Inseparable from Godhood He,
Jesus is risen, the Saviour of the world,
And the captives from prison hath freed.
The Bridegroom awoke in the night
From the tabernacle of his new grave.
The King of heaven and earth hath risen.
From his throne of state in Jerusalem.
The shepherd brave and good hath risen,
Summoning to Him His small flock.
He Who was laid in the grave hath risen
And raised Adam His first handiwork.
On the third day hath risen, the ordained,
On Sunday, on the third day of the Lord,
The everlivimg hath uprisen,
He Who gave salvation to the earth.
The wheat corn of life's field hath risen
With sustenance manifold for this world.
The children of Sion are gladdened
On this holy Easter Sunday.
To Thee do we unanimously give praise,
With the hierarchy of the angels.
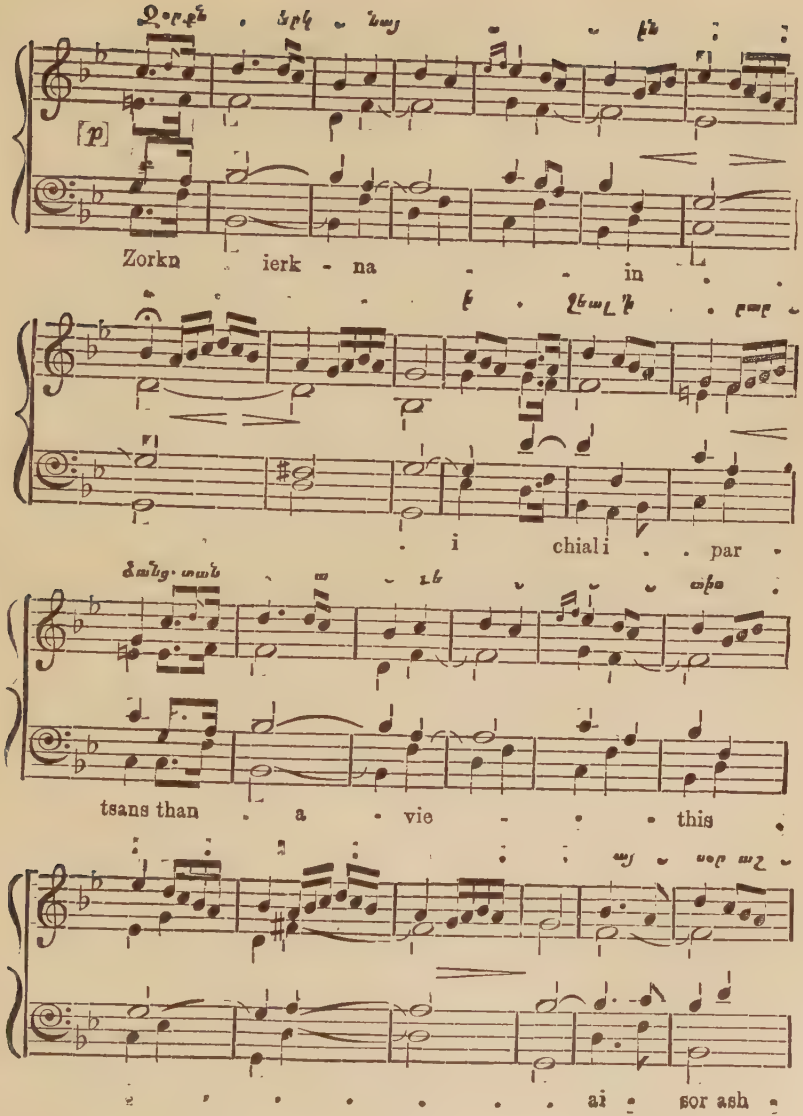
[p]
Zorkn ierk - na - - in
i chiali . . par
tsans than . a . vie - . . . this
ai . sor ash

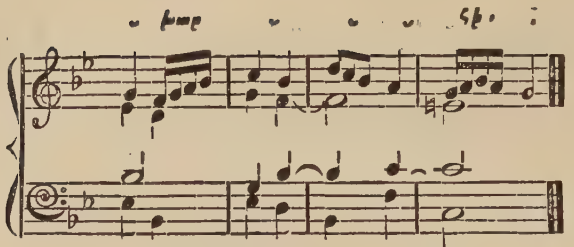

Ցարեաւ Աստուած կեանքն ամենայնի . յոյս յարութեան մարդկային ազգի:
Ցարեաւ Քրիստոս օձեալն ի մարմին . Աստուածութեամբն անբաժանելի .
Ցարեաւ Ցիսուս փրկիչն աշխարհի . և ազատեաց զգերեալսն ի բանտի .
Ցարեաւ փեսայն ի մէջ գիշերի . յառաջատես նոր գերեզմանի . Ցարեաւ
արքայն երկնի և երկրի . ի գահոյիցն Երուսաղէմի . Ցարեաւ հովիւն քաջ և բա-
րի . կոչ առնելով իւր փոքրիկ հօտ . Ցարեաւ եդեալն ի գերեզմանի . յարօյց
զՈդամ ձեռագործն նախնի . Ցարեաւ կոչեալն յաւուր երրորդի . ի հիւրակէ
աւուրս տէրունի . Ցարեաւ մեռեալն որ միշտ կենդանի . այն որ արար զփրկու-
թիւն երկրի . Ցարեաւ կենաց հատան ցորենի . բազում արդիւնս եղև աշխարհի .
Ուրախացեալ մնկուեք Սիովնի . յօրս այս զաւակի սուրբ հիւրակէի . քեզ օրհ-
նութիւնս ասցուք համաձայն . ընդ հրեշտակաց գոռալոյն ամենայն .

ՀԱՄԲԱՐՁՄԱՆ ԱՑՍՕՐԱՆԴՐԱՆԻԿ

ASCENSION DAY. AISOR ANTRANIK.

This day the Only Begotten Son, eldest born,
Soars up to Heaven in Adam's form.
He ascended on high, led captivity captive,
And received gifts for men.
He drew the multitude of His faithful elect,
Unto the mansions of the Father in heaven.
The angel-like human spirits above, being filled with amazement,
Asked one of another, Who is this King of glory?
And the angels of the lower orders, cried out to those who guarded the gates,
Lift up the gates, O ye princes!
This is the most mighty Lord, the King of Glory,
Mighty and strong, mighty in battle,

He cometh from Edom and entereth into His glory
Having trodden the winepress, and dyed His garments purple,
He sitteth on the right hand of God His Father,
Being Co-essential and Consubstantial with Him.
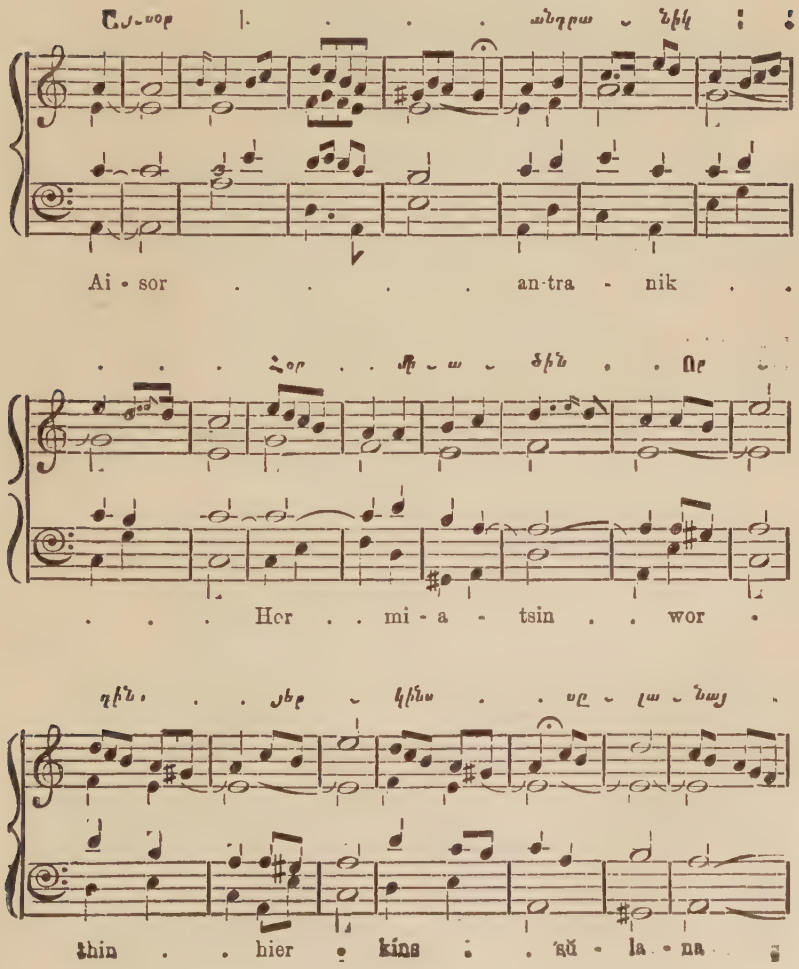
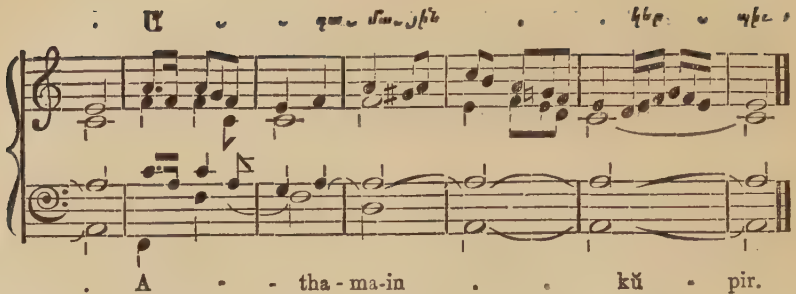

Ելեալ ի բարձունս գիրեաց զերծ-թիչն . առեալ զաւազ բաշխեաց պարգև մարդկան . Ջերամս արդարոց ընկերոց պարուց . ածեալ ի լերկինս ի յօթևանս Հօր . Սքանչացեալ վերնոց հոդիցինաց զուարթնոց . ասէին ցմիմեանս , ով է արքայդ փառաց . Գոհչալ ստորայնոց առ բարեպանս դրանց . Համբարձէք իշխանք ձեր ի վեր , Սա ինքն է հզօր Տէր . Թագաւոր փառաց . Հզօր զօրու - թեամբ կարող ի պատերազմի . Ելեալ Եդովմայ . գայ մանէ ի փառս . Հարեալ ջհջձան , ներկեալ զծիրանին , Նայի ընդ ալէմ Ատուծոյ Հօր խնդոյ գլուխ հակիչ . է համագոյնին :

ԱՍՏՈՒԱԾԱՅՆԻ ԱՑՍՕՐ ԳԱԲՐԻԷԼ

[ՏԵՍ ԱՅՍՕՐ ԱՆԳԲԱՆԻԿ

ASSUMPTION OF THE B. V. M. AISOR KAPRIEL.

[SUNG TO THE MELODY OF AISOR ANTRANIK.]

Այսօր Գաբրիէլ հրեշտակապետն եհեալ , բերեալ զբարեբանն պըսակ յաղթօղ կուսին : Այսօր կոչելով առ բոլորին Տէրն . զատճար բարձրելոյն և զբնակարան Բանին , Այսօր հրաբերմամբ Հոգւոյն . ժողովեցան գառք առաքելոցն և խմաստուն կուսին , Այսօր խոնարհեալ անմարմնական գասուց , միածին Որդին առ կուսութեանցն մայր Այսօր աւանդեալ զմաքրական Հոգին . փայլականամանն վեր համբարձեալ վեհիցն , Այսօր ամփոփեալ զբրբաս նեալ մարմինն . ծածկելով յերկրի զանապական զգանձն, Այսօր երկնայնոց խմբեցն պարառեալ . եղանակեին շուրջ զգերեզմանաւն Այսօր փոխադրեալ ի զբայական բնութեանց . զմարմինն մաքուր յիմանալի խորանս . Այսօր ցն - ծուխեամբ երկնաւորաց գասուց . համուզելեկեին կուսին երթալ յերկինս . Այ - սօր շնորհեցաւ բժշկութեանց պարկե . պահակեր Տէրամօրն լուսաւորեալ յեր - կինն . Այսօր երգս առեալ եղանակեմք ձայնիւ . կուսական ասնիւս երբորդու - թեան գփառս

This day the Archangel Gabriel cometh,
And bringeth the victor's crown, a prize to the triumphant Virgin.
This day was called to the Lord of all
The temple of the Most High, and the tabernacle of the Word.
This day, summoned by the Holy Ghost,
Assembled together the order of the apostles and of the wise virgins.
This day the Only Begotten Son, attended by hosts of angels,
Descendeth from heaven and cometh to the Mother of Virgins
This day the Virgin gave up her purified soul,
Which the celestials with lightning speed conveyed to heaven.
This day the incorruptible treasure, the holily reared body,
Was consigned to earth.
This day the circling heavenly hosts
Were singing round the grave of the Virgin.
This day the sanctified body was translated from earth
To the heavenly tabernacle.
This day the hosts of celestials did, with great rejoicings
Escort the Virgin on her way to heaven.
This day was granted as a healing gift
The Portrait of the Lord's Mother who is rendered luminous in heaven.
This day we who celebrate this virginal feast
Harmoniously sing to the glory of the Holy Trinity

ՀՈԳԻՈՅ ԳԱԼՍՏԵՆ ՎԵՐ ՕՐՀՆԵԼ

§ես Ցարեաւ Կենդանին

PENTECOST. VIR ORHNIAL.

[SUNG TO THE MELODY OF HARIAV KIENTHANIN.]

Վեր օրհնեալ գովեալ · և փառաւորեալ · Աստուած դաւանեալ · Հոս փիլ կատարեալ · Ցարարծս հեզեալ · պարգեւս բաշխեալ · Մարգարէն աղեկալ · զապագայն պատմեալ · զԸրդւոյն մարմնացեալ · ի Հօրէ ղրկեալ · Որ պտղոյ առաքեալս հանկեալ · Ջօրութեամբ լցեալ · շնորհօք զարդարեալ · եալ · ահա առաքեալքն ընտրեալ · Հոգիով սուրբ առեալ Աստուած փարզիալ լեզուս խօսեցեալ · զբոլոր երկսեան · Ընդ նոսա եղեալ · յաւէտ մնացեալ · և զշրջուցեալ · ի զուծ յաջողեալ · Ի ընտրեալ յաճախեալ · արդեւք նաւարեալ · վկայգզօրացեալ · և նահատակեալ : ԶԱրիմաս դաւանեալ, հուսանք ժառանգ կալեալ, և ող Յախճիալ · Սրբութեամբ հեպեալ · վարդապետք վարժեալ · գիրս թարգմանեալ · զայսօրեցուցեալ ·

Thou art most blessed and exalted,
And gloriously
Acknowledged God,
O Holy and Perfect Spirit.
Thou didst descend on Thy creatures
And filled them with Thy grace.
Thou inspiredst the Prophets,
Who spoke of the future
And of the Son incarnate.
Thou Who proceedest from the Father
Wast sent by the Son,
And didst come upon us.
Thou descendedst in the upper chamber,
In cloven tongues
Like as of fire,
And restedst upon the Apostles,
Who being elected
Were filled with might
And adorned with grace,
And having received Thee, O Holy Spirit,
Preached Thee God
And spoke in tongues
Which to them were unknown.
Thou wast with them,
Even tarried with them,
And strengthened them,
And prospered them in works of grace.
They continued in grace,
And in the work
Became powerful witnesses,
And confessing Christ,
Patiently and with humility
Suffered martyrdom.
They lived in holiness,
Became learned teachers
And edifying interpreters.

ՊԱՅԾՄԱՒԱԿԵՐՊՈՒԹԵԱՆ ԼԵԱՒՆ

ՏԻՒ ԳՈՂԵՐ ՀՐԵՇՏԱԿԱՆ

TRANSFIGURATION DAY. LIARN.

[SUNG TO THE MELODY OF KUECHER HRIESHTHAKN.]

Լեառն յոմժմ դաս Թափոր. յարփիա հըրաշս ոսնի. քան զլինայ բարձրաբացեր. զԱստուած փա ասօք ընկա լար: զԱստուածն փա ասօք ընկալար. Երկնեցին դուռն տեսաք. յաթոռանիւտաց գքեզ ծանեաք: Հայր և Որդի ասա հանգեաւ. ի գըլուխ քո փայլեցաւ. ի գլուխ քո փայլեցաւ. Լերինք ընդ քեզ խայտացին. երկիր և ծով պարեցին. քեզ երանի երգեցին. լեառն Թափոր գոչեցին. ի քեզ խորան կառուցաւ. արքայ ի նմին բազմեցաւ. որոյ փայլուձն փառաց - արեգական յաղթեցաւ: Սիննայ և Սիոնիւ վերին. աւետիս ի քեզ ձայնակցին. դըլուխ օրինաց երկրին, Պետրոս և Մովսէս խօսակցին: Ուռա ար ի քեզ հաստատեալ. պատուղ ախորժ. ընծայեալ. օրհնութեամբ զանուն քո գովեալ. աժմ և յաւէտ յաւիտեան.

Rejoice, O Mount Tabor,
On this wonderful illustrious feastday.
Thou art like Mount Sinai eminently exalted
For thou didst receive God in glory.
We saw in thee the Gate of heaven.
We have known thee in the midst of glory.
The Father and the Son rested upon thee
And on thy summit the Divinity did brightly shine.
Mountains shall leap with thee for joy.
Land and sea shall join hands in joyful dance.
They shall call thee blessed,
And sing praises to thy name, O Mount Tabor,
In thee a tabernacle was found,
And there sat the King,
Before whose glorious splendour
Even the sun was vanquished.
There the heavenly Sinai and Sion
In conversation this day did meet.
And there Moses and Peter with the great law giver of the land conversed.
We, who are the vine branches abiding in thee,
Shall bring forth much pleasant fruit
And shall bless and extol thy name now and ever

ԽՈՍՔ Վ ԵՒՒՆ ԴԻՒԱՋԱՆ

Տես Յառաջ կենգանին:

Վ ևհին գաւազան • փայտ կենդանութեան • սուրբ խաչ փրկութեան • Դուք ցուց յարքունութեան • և Նշխան սաղան • աւխի փրկութեան Ով ծառ Մաթեհայն • խոյին կախարան • Մահաչն փրկան • Անդր խոչ Յակովբեան • Լ հրեշտակական • եւ ազգի մարդկան • Ընդ ս անեռնան • աին պատուական • և գէն սուրբութեան • Որով փրկեցան • ազգն խաւարէլեան և ազատեցան • Նշարկու նշան • դրօշմ զոյալ թեան • մանկան Մովսէսեան • Խանին պատուանգան • գաւթին գենարան • պարծանք Պողոսեան • Զօրիզ պահապան • գաւ արքուց մարդկան • որ չ քեզ յուսան • Երկօք ձայնական • ծուխր ազօթական • երկրպագական • Սուրբ անբծական • և մեծ ախոյեան • անձանց պահապան • Սուրբ հացին • սեղան • որ կենաց տայ մարդկան • մեղաց քաւարան ընկալ զերկրպագութեն խաչիդ

HOLY CROSS DAY. [SEE HARIAV KIENTHANIN.]

Sceptre of the Most High,
Tree of life, holy Cross of salvation,
Thou art the rod of victory, and antitype of the ark,
An instrument of safety.
O Tree [thicket] on which was suspended
The ram which was offered instead of Isaac,
Thou art like unto the ladder of Jacob,
On whtch angels from heaven descend,
And men to heaven ascend.
Incomparable rock, precious stone, armour of safety
By which Israel was set free.
Terrible emblem and reason-gifted seal of the child Moses,
Footstool of the Word, altar of the Lamb, and the glory of Paul.
Mighty gnardian of the children of men,
Who trust in thee with songs, prayers and honour.
Unblunted sword, great champion of personal safety,
Altar of the holy bread that gives life to men,
An instrument for forgiveness of sins,
Accept respect and honour we offer thee, O hoty Cross.

ԾՆՆԴԵԱՆ ԱՁՄՕՐ ՏՕՆԷ

Ա՛յ սօրտան է Ծը նըն գեան ա ւե տիս ։ Տեա ռն մե րոյ և յայտ նու թեան։ ա ւե տիս ։ Ա յսօր աբևն արդարութեան աւետիս երեւեցաւ ի մէջ մարդկան աւետիս ։ Ա յսօր սուրբ կոյսն անապական աւետիս ։ Ծնաւ եքեր զանմահ արքայն աւետիս ։ Ա յսօր հրեշտակք յերկնից աւետիս ։ իջին ընդ մեզ օրհնեն զանմահ։ արքայն ։ Ա յսօր դժոխքն ցասութեան աւետիս ։ գուշնքն գիւաց յոյժ տրտմեցան աւետիս ։ Ա յսօր չարքն կարկեցան աւետիս ։ և Ադամանք ուրախացան աւետիս Ասել մի պայծառ և պատուական աւետիս ։ հրեշտաւ ի Ննդկաստան աւետիս ։ Մեծ թագաւորք ժողովեցան աւետիս ։ յոլով գոհրքք շատ իշխանք աւետիս ։ Զաստղն տեսին և զարմացան աւետիս ։ Շատքննեցին և չիմացան աւետիս ։ Մոլսէս սրի տես ։ պնինա աւետիս ։ և զմորեներն որանկեղ կայր աւետիս ։ Ցնծա ցնծա Դաւիթ արքայ աւետիս ։ հնչեա զքնարն քո և խայտա աւետիս ։ Զոր ասացեր նախագուշակ ա ւետիս ։ կատարեցաւ յոյժ գերուանակ աւետիս ։ Թէ ի Սաբայ և յԱրաբայ աւետիս ստուրբ պատարագ բերցեն նմա աւետիս ։ Ա յհա հրեք արքայ եկին աւետիս ։ որ հրեքեանն անուանին աւետիս ։ Միքայէլ , Գաբրիէլ և Պաղտասար աւետիս ։ որք ի Սաբայ և յԱրաբայ աւետիս ։ Ոսկի , կնդրուկ և Զմուռս նմա աւետիս ։ ուներկ հրեք ազնիւ ընծայ աւետիս ։ Ոսկին զպատիւն արքայական աւետիս ։ կնդրուկն ըզգարգ Աստուածութեան աւետիս ։ Զմուռս որ էր անապական աւետիս ։ Նշան թագման և յարութեան աւետիս ։

Christmas Day.

Choristers.	Acolytes.
This day is the feast of the Nativity.	*Tidings of great joy.*
And of the manifestation of our Lord.	,, ,, ,,
This day the Son of righteousness	,, ,, ,,
Appeared amongst mankind,	,, ,, ,,
This day the pure and holy Virgin	,, ,, ,,
Brought forth the Immortal King	,, ,, ,,
This day angels came down from heaven	,, ,, ,,
And with us blessed the everliving King	,, ,, ,,
This day the infernal regions shook with fear	,, ,, ,,
And the demon hosts were overwhelmed with grief	,, ,, ,,
This day the evil spirits were dumbfoundered	,, ,, ,,
And the children of Adam did rejoice.	,, ,, ,,
A bright and glorious star appeared in Hindostan.	,, ,, ,,
Great Kings assembled together,	,, ,, ,,
Even many scribes and chieftains.	,, ,, ,,
They saw the star and were amazed,	,, ,, ,,
Held diligent inquiry but discovered naught,	,, ,, ,,
Moses, come behold mount Sinai,	,, ,, ,,
And the bush that burnt unconsumed.	,, ,, ,,
Delight, O King David,	,, ,, ,,
Play on the harp and leap for joy.	,, ,, ,,
What thou didst predict has been most excellently fulfilled	,, ,, ,,
That from Seba and Sheba holy gifts shall come for Him	,, ,, ,,
Behold the three Kings whose names are	,, ,, ,,
Melchior, Gasper, and Balthazar,	,, ,, ,,
Now they had three excellent gifts,	,, ,, ,,
Gold, frankincense and myrrh.	,, ,, ,,
The gold as an emblem of His royalty	,, ,, ,,
The frankincense of His Divinity,	,, ,, ,,
Incorruptible myrrh as a symbol	,, ,, ,,
Of His burial and resurrection. [*Etc.*]	,, ,, ,,
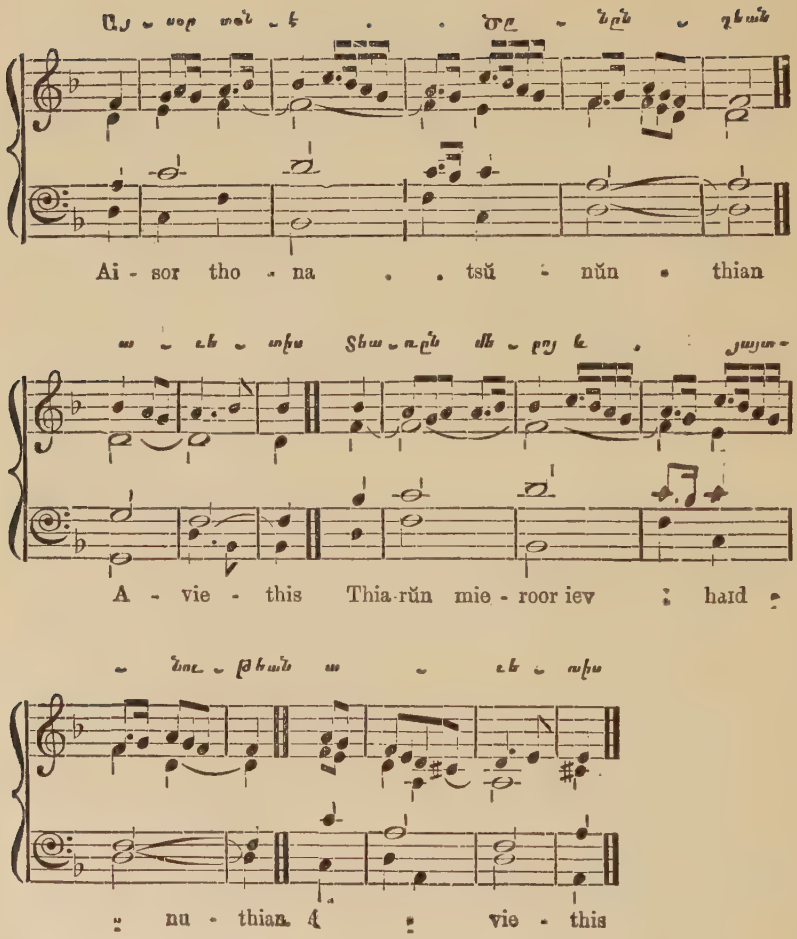
Ai - sor tho - na . . tsŭ - nŭn • thian
A - vie - this Thia-rŭn mie - roor iev : haid :
: nu - thian. 4 : vie - this

ՏԵԱՌՆ Ը՛ՆԴ ԱՌՅԱՔ ՔՐԻՍՏՈՍ ՓԱՌԱՑ

PURIFICATION OF THE B. V. M. CHRISTOS P'HARATS.

Chrtst, the king of glory, fulfilling the law,
Cometh this day to be presented.
Cometh on the fortieth day
To the city of Jerusalem,
To Simeon the aged.
His coming was proclaimed
And his entry was awesome.
The aged man was crying out in the temple,
What Isaiah had foretold
Awake, arise, come forth, O Jerusalem,
And with great joy rouse thy children
To advance and meet the Saviour.
Christ, the chief of the feast, cometh this day to the temple.
There was Simeon the aged, who by the order of God
Was not to see death until he saw the Anointed.
He took the Son of God in his arms, and said,
Now deliver, deliver, me that am old of the bonds of life.
Now deliver, deliver, me that am old of the bonds of sin.
Now deliver, deliver, me that am old of the bonds of law.
Now deliver, deliver, me that am old of the bonds of my flesh.
This is a day of great joy of the whole world. [*Etc.*]
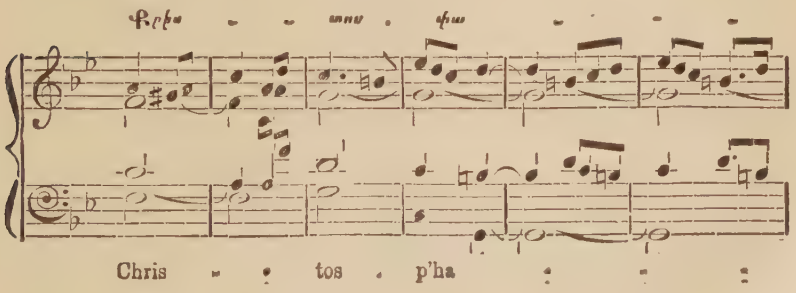
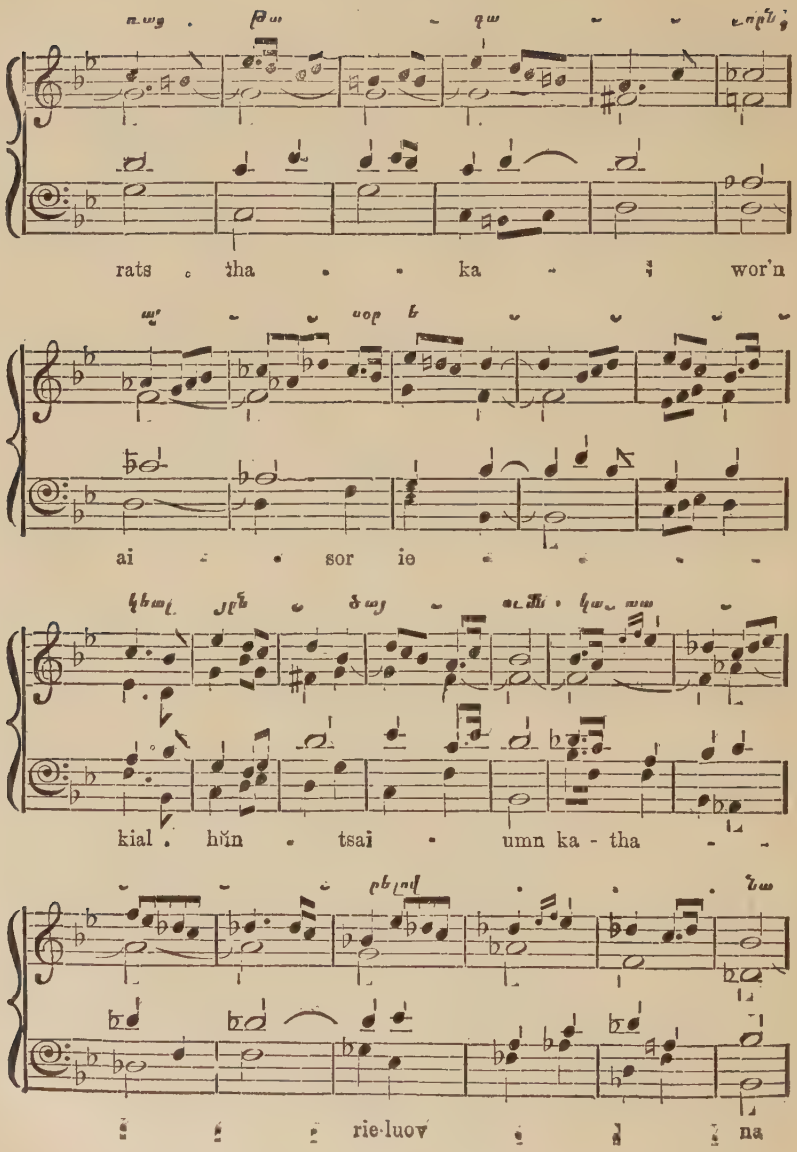
rats tha ka wor'n
ai sor ie
kial hŭn tsai umn ka - tha
rie·luov na
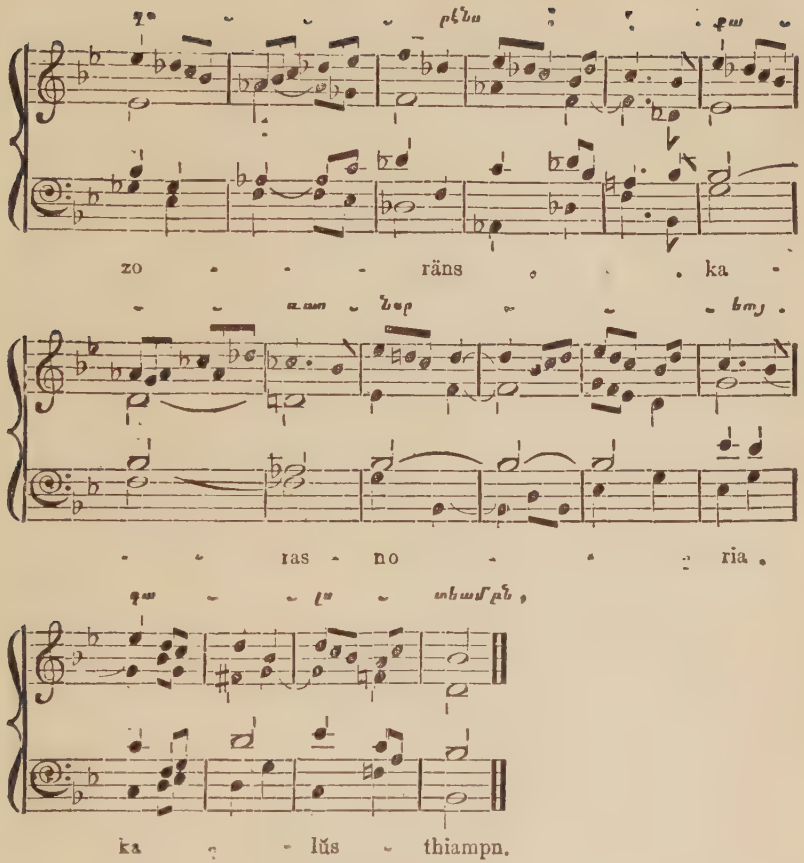
Յերուսաղէմ քաղաքին , առ Սիմէոնէ ծերունին . Բարբառ եղև գալստեանն , և ահագին որոտման ոարփողելով ծերունին . Ձայնէր ի մէջ ոտճարին . զոր մարգարէն եսայի , յառաջագոյն գուշակեալ . Զարթիր , զարթ ր գու զարթիր Յերուսաղէմ գու զարթիր . ուրախութեամբ ցնծութեամբ ,զմնակուես քոյ գու զաթիւ . Մեծապայծառ ցնծութեամբ , փրկչին հլեալ ընդ յառաջ . Տա Ճաթապետն Քրիստոս , այսօր եկեալ ի տաճարն . Ընտուանծայնի հրամանաւն , կայր ծերացեալն Սիմէոնէ . ոչ տեսանել նա զմահ , մինչ տեսցէ իակ զծնեալն Ի գիրկս առեալ Սիմէոնէ ,զԱստուած ընդէն և ասէր . արդ արձակեա , արձակեա

ծերս ի կապից արձակեա՛ . արդ արձակեա՛ , արձակեա՛ , ծեր. ի մեղաց կապանաց . Արդ արձակեա՛ , արձակեա՛ . ծերս ի կապից օրինաց , Արդ արձակեա՛ . արձակեա՛ ծերս ի սարշաւոյս կապանաց . Արդ արձակեա՛ ազատեա՛ . ծերս ի մեղաց ազատեա՛ Մեծ աւետիք են այսօր . սիեզերաց աշխարհի . մեծ աւետիք են այսօր . Քրիստոսէն ամենի

ԾԱՂԿԱԶԱՐԴ

Ա՛ր բոլ ճոնաթ հեալ . սի բով մարդաց եալ . սէր մեզ աւանդ եալ . Օրհնեալ դու գովեալ . աստուած մարմնացեալ . ի սաճառն եկեալ . Մանկունք պարտեալ . երգ յաղթանակեալ . և ձօնանակեալ . Սիոնի զայս տեսեալ , ղբսաերն աւետեալ . ուրախ լեր բերկրեալ . փեսայն քո եկեալ . քեզ պսակ բերեալ . և քող քեզ արկեալ . Հարսն պերճացեալ . դշխոյ զարդարեալ . ընդ առաջ եկեալ . Եւ գինի . դարձեալ . օրհնութիւնն տուեալ . անուան քումմ բարձրեալ . Եւ փառաւորեալ գոհութիւնս երգեալ . և երկրպագեալ . փրկիչդ որ եկեալ . գի զմեզ վերառեալ . և յերկինս հանեալ յայնմ կացուցեալ . ողորմեա՛ :

PALM SUNDAY.

Thou who art Love didst deign
In loving kindness to become man,
And didst command us to love one another.
Blessed art Thou and worthy of praise
O God incarnate, Who didst come into the temple
The children in circling rhythm
Did sing the triumphal hymn.
Sion seeing this giveth her daughter the glad tidings.
Hail, thou that art highly favoured.
Thy bridegroom cometh and bringeth the bridal crown
And covereth thee with the bridal veil.
The most illustrious bride, the richly adorned queen
Cometh to meet Thee,
And turning to Thee giveth the blessing
To Thy great and glorified name.
And she praiseth and worshippeth Thee
Who cometh as a Saviour
To draw us unto heaven and seat us on Thy right hand.
Have mercy upon us.

ՍԽԱԼ

Սխալ	Ուղիղ	Երես	Տող
հեցո ողորմեա	հեցո և ողորմեա	5	7
լուա	և լուա	,,	25
զաշխար	զաշխարհ	31	13
իւրեաց	իւրեանց	,,	15
զգեաւլ	զգեցեալ	76	12
հոգոյդ	հոգւոյդ	125	14
խաչելութիւնն	խաչելութիւնն	144	10
ջամբ	յայմբ	,,	11
պարագս	պատարագս	157	20
եկեղեցոյ	եկեղեցւոյ	161	11
յաղթոթանց	յաղթութեանց	162	9
միչ	մինչ	171	7
պեհհա	պահհա	173	6
Տրե	Տէր	178	1
իմո անձին	անձին իմոյ	191	28
աղաչմք	աղաչեմք	199	1
տակնցաե	տակեցան	210	11
զայս	զայն	,,	13
խաւաթյին	խաւարայնի	216	7
իւղ	իւղս	217	25
յան	յայն	222	1
մարդկաին	մարդկայինն	,,	17
ստխծեր	ստեղծեր	238	7
սա	լսա	,,	19
սաա ջին	առաջեն	258	7
ստպուբան	պատուիրան	263	,,
հոգուվ	հոգւով	,,	1
յանացնաց	յանցանաց	282	3
մարայոյ	տմրացոյ	298	1
թշնամն	թշնամիդ	299	7
կոչելով	կոչելով	330	8
պարըք	փառըք	335	1
լուսոյ սայը	լուսոյ մայը	377	5

աւետաբք	աւետաւորք	380	13
վկայեցաւ	վկայեցաք	386	3
փառաբերեցէք	փառաւորեցուք	396	8
եօթնսրփեան	եօթնաբփեան	442	5
հաշտութեան	հաշտութեան	439	1
գլուխն	գլրաւնս	465	7
մայգան	մարկեան	468	28

ERRATA

Page XXVIII, line 25, for perhahs read perhaps.
„ XV, bottm line, for homiles read homilies.
„ XXVIII, line 22, insert there after here and.
„ 20, line 15, for reat read treat.
„ 30, line 20, for a read all.
„ 61, note, for ¶ read †.
“ 136, line 11, for Blessed are read Blessed art.
„ 160, line 19, for delivrance read deliverance.
„ 168, bottom line, for ay read day.
„ 207, line 1 of italics, for ienffable read *ineffable.*
„ 217, lines 23 and 33, for 4 read 6.
„ 218, lines 10 and 11, for 5 read 7.
„ 268, line 21 of italics, for *utno* read *unto.*
„ 276, for see P. 121, read see P. 116.
„ 298, for awfu read awful.
„ 310, line 6 of italics for *father's* read *fathers'*
„ 420, for hgmns read hymns.

406153

GRADUATE THEOLOGICAL UNION LIBRARY
BERKELEY, CA 94709

GTU Library
M2160.2 .A7 G
Armenian Church/Melodies of the Holy Apo
3 2400 00096 3375

GTU Library
2400 Ridge Road
Berkeley, CA 94709
For renewals call (510) 649-2500
All items are subject to recall.